JASHER

BABI NA 1

1 Allah kuwa ya ce, Bari mu yi mutum cikin siffarmu, bisa ga kamanninmu, Allah kuma ya halicci mutum cikin siffarsa.
2 Allah kuma ya siffanta mutum daga ƙasa, ya kuma hura masa numfashin rai a cikin hancinsa, mutum kuma ya zama rai mai rai mai baiwar magana.
3 Ubangiji kuwa ya ce, “Bai kyau mutum ya kasance shi kaɗai ba; Zan yi masa mataimaki.”
4 Ubangiji kuwa ya sa barci mai zurfi ya kama Adamu, sai ya yi barci, ya cire ɗaya daga cikin haƙarƙarinsa, ya gina nama a kansa, ya siffanta shi, ya kawo wa Adamu, Adamu kuwa ya farka daga barcinsa, sai ga wata mace tana tsaye a gabansa.
5 Sai ya ce, Wannan ƙashi ne daga ƙasusuwana, za a kira shi mace, domin an ɗauko wannan daga namiji. Sai Adamu ya sa mata suna Hauwa'u, domin ita ce uwar dukkan masu rai.
6 Allah kuma ya albarkace su, ya kuma sa musu suna Adamu da Hauwa'u a ranar da ya halicce su, Ubangiji Allah kuma ya ce, Ku yi 'ya'ya ku yalwata, ku cika duniya.
7 Ubangiji Allah kuwa ya ɗauki Adamu da matarsa, ya sanya su a gonar Adnin don su noma ta, su kuma kiyaye ta; ya kuma umarce su, ya ce musu, “Kuna iya ci daga kowace itacen gonar, amma kada ku ci daga itacen sanin nagarta da mugunta, gama a ranar da kuka ci daga gare ta za ku mutu.”
8 Da Allah ya albarkace su ya kuma umarce su, sai ya rabu da su, Adamu da matarsa kuma suka zauna a gonar bisa ga umarnin da Ubangiji ya umarce su.
9 Macijin da Allah ya halitta tare da su a cikin duniya, ya zo wurinsu don ya sa su karya umarnin Allah wanda ya umarce su.
10 Macijin ya rudi matar ta ci daga itacen ilimi, matar kuwa ta saurari muryar macijin, ta kuma karya maganar Allah, ta kuma ɗiba daga itacen sanin nagarta da mugunta, ta ci, ta kuma ɗiba daga ciki, ta kuma ba mijinta, shi ma ya ci.
11 Adamu da matarsa suka karya umarnin Allah da ya umarce su, Allah kuwa ya sani, sai fushinsa ya yi musu zafi, ya la'ance su.
12 Ubangiji Allah kuwa ya kore su daga gonar Adnin a wannan rana, su noma ƙasar da aka ɗauko su, suka tafi suka zauna a gabashin gonar Adnin; Adamu kuwa ya san matarsa Hauwa'u, ta haifi 'ya'ya maza biyu da 'ya'ya mata uku.
13 Ta kuma sa wa Kayinu, ɗan fari, suna, “Na sami wani mutum daga wurin Ubangiji, ɗayan kuma ta sa masa suna Habila, gama ta ce, Cikin banza muka zo duniya, kuma cikin banza za a ɗauke mu daga cikinta.”
14 Yaran suka girma, mahaifinsu kuma ya ba su gādo a ƙasar, Kayinu kuma manomi ne, Habila kuma makiyayin tumaki.
15 Bayan 'yan shekaru, sai suka kawo sadaka ga Ubangiji, Kayinu kuma ya kawo daga 'ya'yan itacen ƙasa, Habila kuma ya kawo daga cikin 'ya'yan fari na garkensa daga cikin kitsen, Allah kuwa ya juyo ya dubi Habila da hadayarsa, sai wuta ta sauko daga sama ta cinye ta.
16 Ubangiji bai juyo ga Kayinu da hadayarsa ba, bai kuma karkata ga haka ba, domin ya kawo daga cikin 'ya'yan itatuwa marasa kyau a gaban Ubangiji, Kayinu kuma ya yi kishi ga ɗan'uwansa Habila saboda wannan, sai ya nemi hujja don ya kashe shi.
17 Bayan wani lokaci, Kayinu da ɗan'uwansa Habila, suka tafi gona wata rana don yin aikinsu; dukansu suna cikin gona, Kayinu yana noma yana noma gonarsa, Habila kuma yana kiwon garkensa; garken kuma ya wuce yankin da Kayinu ya noma a ƙasa, abin ya ba Kayinu baƙin ciki ƙwarai saboda wannan.
18 Sai Kayinu ya matso kusa da ɗan'uwansa Habila cikin fushi, ya ce masa, Me ke tsakanina da kai, har da za ka zo ka zauna kana kawo garkenka su yi kiwo a ƙasata?
19 Sai Habila ya amsa wa ɗan'uwansa Kayinu ya ce masa, Me ke tsakanina da kai, har da za ka ci naman garkena, ka kuma sa wa kanka ulu?
20 To, yanzu, ka cire ulu na tumakina da ka yi wa ado da su, ka rama mini 'ya'yansu da namansu da ka ci, idan ka yi haka, zan bar ƙasarka kamar yadda ka faɗa.
21 Kayinu ya ce wa ɗan'uwansa Habila, Hakika idan na kashe ka a yau, wa zai nemi jininka daga gare ni?
22 Sai Habila ya amsa wa Kayinu, ya ce, Hakika Allah wanda ya halicce mu a cikin ƙasa, zai rama mini, kuma zai nemi jinina daga gare ka idan ka kashe ni, gama Ubangiji ne mai hukunci da hukunci, kuma shi ne zai rama wa mutum bisa ga muguntarsa, da kuma mugun mutum bisa ga muguntar da zai yi a duniya.
23 To, idan ka kashe ni a nan, hakika Allah ya san asirinka, zai kuma hukunta ka saboda muguntar da ka bayyana za ka yi mini a yau.
24 Da Kayinu ya ji maganar da Habila ɗan'uwansa ya faɗa, sai ga Kayinu ya yi fushi da ɗan'uwansa Habila saboda ya faɗi wannan magana.
25 Kayinu ya yi sauri ya tashi, ya ɗauki ɓangaren ƙarfe na kayan aikin nomansa, wanda ya bugi ɗan'uwansa da shi, ya kashe shi, Kayinu kuma ya zubar da jinin ɗan'uwansa Habila a ƙasa, jinin Habila kuma ya zuba a ƙasa a gaban garken.
26 Bayan haka Kayinu ya tuba bayan ya kashe ɗan'uwansa, sai ya yi baƙin ciki ƙwarai, ya yi kuka a kansa, abin ya ba shi haushi ƙwarai.
27 Kayinu ya tashi ya haƙa rami a gonar, ya ajiye gawar ɗan'uwansa, ya kuma juye ƙurar a kanta.
28 Ubangiji kuwa ya san abin da Kayinu ya yi wa ɗan'uwansa, sai Ubangiji ya bayyana ga Kayinu, ya ce masa, Ina ɗan'uwanka Habila yake wanda yake tare da kai?
29 Kayinu ya ruɗe, ya ce, “Ban sani ba, ni ne mai kula da ɗan'uwana?” Ubangiji ya ce masa, “Me ka yi?” Muryar jinin ɗan'uwanka tana yi mini kuka daga ƙasar da ka kashe shi.”
30 Gama ka kashe ɗan'uwanka ka kuma yi rudi a gabana, ka kuma yi tunanin a zuciyarka cewa ban gan ka ba, ban kuma san duk ayyukanka ba.
31 Amma ka yi wannan abu ka kashe ɗan'uwanka ba tare da wani dalili ba, domin kuwa ya yi maka magana daidai, yanzu kuma, la'ananne ne kai daga ƙasar da ta buɗe bakinta don ta karɓi jinin ɗan'uwanka daga hannunka, inda kuma ka binne shi.
32 Kuma idan ka noma shi, ba zai ƙara ba ka ƙarfi kamar da farko ba, domin ƙaya da ƙaya za su yi girma, za ka yi ta yawo a cikin ƙasa har zuwa ranar mutuwarka.

33 A wannan lokacin Kayinu ya fita daga gaban Ubangiji, daga inda yake, ya tafi yana yawo a ƙasar gabashin Adnin, shi da duk abin da yake da shi.
34 Kayinu ya san matarsa a waɗannan kwanaki, sai ta yi ciki ta haifi ɗa, ya kuma sa masa suna Anuhu, yana cewa, A wannan lokaci Ubangiji ya fara ba shi hutawa da natsuwa a duniya.
35 A lokacin nan Kayinu ya fara gina birni: ya gina birnin, ya kuma sa wa birnin suna Anuhu, bisa ga sunan ɗansa; gama a waɗannan kwanaki Ubangiji ya ba shi hutawa a duniya, bai kuma yi yawo kamar yadda yake a da ba.
36 An haifi Irad ga Anuhu, Irad kuma ya haifi Mekuyael, Mekuyael kuma ya haifi Metushael.

BABI NA 2

1 A shekara ta ɗari da talatin ta rayuwar Adamu a duniya, ya sake sanin matarsa Hauwa'u, sai ta ɗauki ciki ta haifi ɗa cikin kamanninsa da siffarsa, ta kuma sa masa suna Seth, tana cewa, Domin Allah ya naɗa mini wani zuriya a madadin Habila, gama Kayinu ya kashe shi.
2 Sai Set ya yi shekara ɗari da biyar, ya haifi ɗa, Set kuma ya sa wa ɗansa suna Enosh, yana cewa, Domin a wannan lokacin 'ya'yan mutane suka fara ƙaruwa, suka kuma wahalar da rayukansu da zukatansu ta hanyar yin laifi da tayarwa ga Allah.
3 A zamanin Enosh ne 'ya'yan mutane suka ci gaba da tayar wa Allah da rashin biyayya, don ƙara fushin Ubangiji a kan 'ya'yan mutane.
4 Sai 'ya'yan mutane suka tafi suka bauta wa wasu alloli, suka manta da Ubangiji wanda ya halicce su a duniya. A waɗannan kwanaki 'ya'yan mutane suka yi siffofi na tagulla, da ƙarfe, da itace, da dutse, suka yi sujada suka bauta musu.
5 Kowannensu ya yi allahn kansa, suka yi masa sujada, 'ya'yan mutane kuma suka bar Ubangiji a duk zamanin Enosh da 'ya'yansa; fushin Ubangiji kuma ya yi zafi saboda ayyukansu da abubuwan banƙyama da suka aikata a duniya.
6 Ubangiji kuma ya sa ruwan kogin Gihon ya mamaye su, ya hallaka su ya cinye su, ya kuma hallaka su kashi ɗaya bisa uku na duniya, duk da haka, 'yan adam ba su juya daga mugayen hanyoyinsu ba, amma hannuwansu sun miƙa don su aikata mugunta a gaban Ubangiji.
7 A wancan lokacin ba a shuka ko girbi a ƙasa ba, kuma babu abinci ga 'yan adam, yunwa ta yi yawa a wancan lokacin.
8 Iri da suka shuka a wancan lokacin a cikin ƙasa ya zama ƙaya, ƙaya, da ƙaya; gama tun zamanin Adamu aka yi wannan shela game da duniya, game da la'anar Allah, wadda ya la'anta duniya, saboda zunubin da Adamu ya yi a gaban Ubangiji.
9 Kuma lokacin da mutane suka ci gaba da tayar da Allah da kuma yin tawaye ga Allah, da kuma lalata hanyoyinsu, sai duniya ta lalace.
10 Enosh ya yi shekara casa'in ya haifi Kenan.
11 Sai Kenan ya girma yana da shekara arba'in, ya zama mai hikima, yana da ilimi da fasaha a cikin dukkan hikima, ya kuma yi mulki a kan dukkan 'ya'yan mutane, ya kuma jagoranci 'ya'yan mutane zuwa ga hikima da ilimi; gama Kenan mutum ne mai hikima sosai, yana da fahimta a cikin dukkan hikima, kuma da hikimarsa yana mulki a kan ruhohi da aljanu.
12 Kenan kuwa ya sani ta wurin hikimarsa cewa Allah zai hallaka 'ya'yan mutane saboda sun yi zunubi a duniya, kuma a ƙarshen zamani Ubangiji zai kawo musu ruwan ambaliya.
13 A waɗannan kwanaki Kenan ya rubuta a kan allunan dutse, abin da zai faru nan gaba, sai ya ajiye su a cikin taskarsa.
14 Kenan kuma ya yi mulki bisa duniya duka, ya kuma juya wasu daga cikin 'ya'yan mutane zuwa ga bauta wa Allah.
15 Lokacin da Kenan ya cika shekara saba'in, ya haifi 'ya'ya maza uku da 'ya'ya mata biyu.
16 Waɗannan su ne sunayen 'ya'yan Kenan: sunan ɗan fari Mahlalel, na biyu Enan, na uku Mered, 'yan'uwansu mata kuma Ada da Zillah; waɗannan su ne 'ya'ya biyar na Kenan waɗanda aka haifa masa.
17 Lamek, ɗan Metusela, ya zama dangin Kenan ta wurin aure, ya auri 'ya'yansa mata biyu mata, Ada kuma ta yi ciki ta haifi ɗa ga Lamek, ta sa masa suna Yabal.
18 Sai ta sake yin ciki ta haifi ɗa, ta kuma sa masa suna Jubal; 'yar'uwarta Zillah kuwa bakararriya ce a waɗannan lokutan, ba ta da ɗa.
19 Gama a waɗannan kwanaki 'yan adam suka fara yin rashin biyayya ga Allah, suka karya dokokin da ya umarta wa Adamu, don su hayayyafa su kuma hayayyafa a duniya.
20 Wasu daga cikin 'ya'yan maza suna sa matansu su sha ruwan da zai sa su zama bakarare, domin su riƙe siffarsu da kuma yadda kyawunsu ba zai shuɗe ba.
21 Sa'ad da 'ya'yan maza suka shayar da wasu daga cikin matansu, sai Zillah ta sha tare da su.
22 Mata masu haihuwa kuma sun zama abin ƙyama a gaban mazajensu a matsayin gwauraye, tun lokacin da mazajensu ke raye, domin ga waɗanda ba su da haihuwa kaɗai suke tare.
23 A ƙarshen kwanaki da shekaru, sa'ad da Zillah ta tsufa, Ubangiji ya buɗe mata mahaifa.
24 Ta yi ciki ta haifi ɗa, ta kuma sa masa suna Tubal Kayinu, tana cewa, Bayan na bushe, na same shi daga wurin Allah Mai Iko Dukka.
25 Ta sake yin ciki ta haifi 'ya mace, ta kuma sa mata suna Na'ama, gama ta ce, Bayan na bushe, sai na ji daɗi da annashuwa.
26 Lamek ya tsufa, ya tsufa, idanunsa kuma sun yi duhu har ba zai iya gani ba, ɗansa Tubal Kayinu kuma yana jagorantarsa. Wata rana Lamek ya shiga gona, ɗansa Tubal Kayinu kuma yana tare da shi, yayin da suke tafiya a cikin gona, Kayinu ɗan Adam ya zo wurinsu; gama Lamek ya tsufa ƙwarai, bai iya gani sosai ba, ɗansa Tubal Kayinu kuma ƙarami ne.
27 Sai Tubal Kayinu ya gaya wa mahaifinsa ya zare bakansa, ya kuma bugi Kayinu da kiban, wanda yake nesa, ya kashe shi, domin ya bayyana a gare su kamar dabba ce.
28 Kiban suka shiga gawar Kayinu duk da cewa yana nesa da su, sai ya faɗi ƙasa ya mutu.
29 Ubangiji kuma ya rama wa Kayinu saboda muguntarsa, wadda ya yi wa ɗan'uwansa Habila, bisa ga maganar Ubangiji da ya faɗa.
30 Da Kayinu ya mutu, sai Lamek da Tubal suka tafi su ga dabbar da suka yanka, suka gani, sai ga Kayinu kakansu ya faɗi a ƙasa matacce.

31 Lamek ya yi baƙin ciki ƙwarai da ya yi haka, sai ya tafa hannuwa ya bugi ɗansa ya kashe shi.
32 Matan Lamek suka ji abin da Lamek ya yi, sai suka nemi su kashe shi.
33 Matan Lamek sun ƙi shi tun daga wannan rana, domin ya kashe Kayinu da Tubal Kayinu, matan Lamek kuma suka rabu da shi, ba su kuma yarda su saurare shi ba a waɗannan kwanakin.
34 Sai Lamek ya zo wurin matansa, ya matsa musu su saurare shi game da wannan al'amari.
35 Ya ce wa matansa Ada da Zillah, Ku ji muryata, ku matan Lamech, ku kula da maganata, domin yanzu kun yi zato kun ce na kashe wani mutum da raunukana, yaro kuma da raunukana saboda ba su yi wani laifi ba, amma ku sani cewa na tsufa kuma na yi furfura, idanuna kuma sun yi nauyi saboda tsufa, kuma na yi wannan abu ba da sani ba.
36 Matan Lamek suka saurare shi a cikin wannan al'amari, suka koma wurinsa da shawarar mahaifinsu Adamu, amma ba su haifi 'ya'ya ba tun daga lokacin, sun san cewa fushin Allah yana ƙaruwa a waɗannan kwanaki a kan 'ya'yan mutane, domin ya hallaka su da ruwan ambaliyar ruwa saboda muguntarsu.
37 Mahlalel ɗan Kenan ya yi shekara sittin da biyar, ya haifi Yared; Yared kuma ya yi shekara sittin da biyu, ya haifi Anuhu.

BABI NA 3

1 Anuhu ya yi shekara sittin da biyar, ya haifi Methusela; Anuhu kuma ya yi tafiya tare da Allah bayan ya haifi Methusela, ya bauta wa Ubangiji, ya kuma raina mugayen hanyoyin mutane.
2 Kuma ran Anuhu ya naɗe cikin koyarwar Ubangiji, cikin ilimi da fahimta; kuma ya yi ritaya daga 'ya'yan mutane cikin hikima, ya ɓoye kansa daga gare su na tsawon kwanaki da yawa.
3 Bayan shekaru da yawa, yana bauta wa Ubangiji, yana kuma addu'a a gabansa a gidansa, sai wani mala'ikan Ubangiji ya kira shi daga Sama, ya ce, Ga ni.
4 Sai ya ce, Tashi, ka fita daga gidanka da kuma wurin da kake ɓuya, ka bayyana ga 'yan adam, domin ka koya musu hanyar da za su bi da kuma aikin da dole ne su yi don su shiga cikin hanyoyin Allah.
5 Sai Anuhu ya tashi bisa ga maganar Ubangiji, ya fita daga gidansa, daga gidansa da ɗakin da yake ɓuya; ya je wurin 'ya'yan mutane ya koya musu hanyoyin Ubangiji, a lokacin kuma ya tattara 'ya'yan mutane ya sanar da su umarnin Ubangiji.
6 Ya kuma yi umarni a yi shelar a duk inda 'yan adam suke zaune, yana cewa, Ina mutumin da yake son sanin hanyoyin Ubangiji da ayyukan alheri? Bari ya zo wurin Anuhu.
7 Sai dukan 'ya'yan mutane suka taru wurinsa, gama duk waɗanda suke son wannan abu sun tafi wurin Anuhu, Anuhu kuma ya yi mulki bisa ga maganar Ubangiji, suka zo suka yi masa sujada, suka kuma ji maganarsa.
8 Ruhun Allah kuwa ya sauko kan Anuhu, ya kuma koya wa mutanensa hikimar Allah da hanyoyinsa, 'ya'yan mutane kuma suka bauta wa Ubangiji a duk zamanin Anuhu, suka kuma zo su ji hikimarsa.
9 Duk sarakunan 'ya'yan mutane, na farko da na ƙarshe, tare da sarakunansu da alkalai, suka zo wurin Anuhu lokacin da suka ji labarin hikimarsa, suka yi masa sujada, suka kuma nemi Enoch ya yi mulki a kansu, wanda ya yarda.
10 Suka taru duka, sarakuna ɗari da talatin da sarakuna, suka naɗa Anuhu sarki a kansu, dukansu kuma suna ƙarƙashin ikonsa da umarninsa.
11 Anuhu kuma ya koya musu hikima, da ilimi, da hanyoyin Ubangiji; ya kuma yi zaman lafiya a tsakaninsu, zaman lafiya kuma ta kasance a duniya a lokacin rayuwar Anuhu.
12 Anuhu kuma ya yi mulki a kan 'ya'yan mutane shekaru ɗari biyu da arba'in da uku, ya kuma yi adalci da adalci tare da dukan mutanensa, ya kuma bi da su cikin hanyoyin Ubangiji.
13 Waɗannan su ne zuriyar Anuhu, da Metusela, da Elisha, da Elimelek, 'ya'ya uku maza, 'yan'uwansu mata kuma, Melka da Namma, Metusela kuma ya yi shekara tamanin da bakwai, ya haifi Lamek.
14 A shekara ta hamsin da shida ta rayuwar Lamek, Adamu ya rasu, yana da shekaru ɗari tara da talatin a lokacin mutuwarsa, tare da 'ya'yansa maza biyu, tare da Anuhu da ɗansa Methusela, suka binne shi da babban ɗaukaka, kamar yadda aka binne sarakuna a cikin kogo wanda Allah ya faɗa masa.
15 A wurin kuma dukan 'yan adam suka yi babban makoki da kuka saboda Adamu; saboda haka ya zama al'ada a tsakanin 'yan adam har zuwa yau.
16 Adamu kuma ya mutu saboda ya ci daga itacen ilimi, shi da 'ya'yansa bayansa, kamar yadda Ubangiji Allah ya faɗa.
17 Kuma a shekarar da Adamu ya mutu, wato shekara ta ɗari biyu da arba'in da uku ta mulkin Anuhu, a wannan lokacin ne Anuhu ya ƙudura niyyar rabuwa da 'ya'yan mutane ya kuma ɓoye kansa kamar yadda yake a da domin ya bauta wa Ubangiji.
18 Kuma Anuhu ya yi haka, amma bai ɓoye kansa gaba ɗaya daga gare su ba, amma ya nisanta kansa daga 'ya'yan mutane kwana uku sannan ya tafi wurinsu na kwana ɗaya.
19 A cikin kwana uku da yake cikin ɗakinsa, ya yi addu'a ga Ubangiji Allahnsa, kuma a ranar da ya je ya bayyana ga bayinsa, ya koya musu hanyoyin Ubangiji, kuma duk abin da suka tambaye shi game da Ubangiji ya gaya musu.
20 Ya yi haka tsawon shekaru da yawa, daga baya ya ɓoye kansa na tsawon kwanaki shida, ya bayyana ga mutanensa kwana ɗaya a cikin bakwai; bayan haka kuma sau ɗaya a wata, sannan kuma sau ɗaya a shekara, har sai da dukkan sarakuna, sarakuna da 'ya'yan mutane suka neme shi, suka kuma so su sake ganin fuskar Anuhu, su kuma ji maganarsa; amma ba su iya ba, domin duk 'ya'yan mutane suna jin tsoron Anuhu sosai, kuma suna jin tsoron kusantarsa saboda irin tsoron Allah da ke kan fuskarsa; saboda haka babu wanda zai iya kallonsa, yana tsoron a hukunta shi ya mutu.
21 Sai dukan sarakuna da sarakuna suka ƙudura niyyar tattara 'ya'yan mutane, su zo wurin Anuhu, suna tunanin cewa za su yi masa magana a lokacin da zai fito a cikinsu, suka kuma yi haka.
22 Sai rana ta yi da Anuhu ya fita, suka taru suka zo wurinsa, sai Anuhu ya yi musu magana da kalmomin

Ubangiji, ya kuma koya musu hikima da ilimi, suka yi masa sujada suka ce, Allah sarki! Allah sarki ya rayu!
23 Bayan wani lokaci, lokacin da sarakuna da sarakuna da 'ya'yan mutane ke magana da Anuhu, kuma Anuhu yana koya musu hanyoyin Allah, sai ga wani mala'ika na Ubangiji ya kira Anuhu daga sama, yana so ya kawo shi sama don ya yi mulki a can bisa 'ya'yan Allah, kamar yadda ya yi mulki a kan 'ya'yan mutane a duniya.
24 Da a wannan lokacin Anuhu ya ji haka, sai ya tafi ya tattara dukkan mazaunan duniya, ya koya musu hikima da ilimi, ya kuma ba su umarni na allahntaka, ya ce musu, An umarce ni in hau sama, don haka ban san ranar da zan tafi ba.
25 Yanzu zan koya maka hikima da ilimi, zan kuma koya maka kafin in bar ka, yadda za ka yi aiki a duniya, inda za ka rayu; sai ya yi haka.
26 Ya koya musu hikima da ilimi, ya kuma ba su umarni, ya kuma tsawata musu, ya kuma sanya musu dokoki da hukunce-hukuncen da za su yi a duniya, ya kuma yi sulhu a tsakaninsu, ya kuma koya musu rai madawwami, ya kuma zauna tare da su na ɗan lokaci yana koya musu duk waɗannan abubuwa.
27 A lokacin nan 'ya'yan mutane suna tare da Anuhu, Anuhu kuma yana yi musu magana, suka ɗaga idanunsu sama, sai ga kamannin babban doki da ya sauko daga sama, dokin kuma yana tafiya a sararin sama;
28 Suka faɗa wa Anuhu abin da suka gani, sai Anuhu ya ce musu, Saboda ni ne wannan doki ya sauko ƙasa; lokaci ya yi da zan rabu da kai, ba za ka ƙara ganina ba.
29 Dokin ya sauko a lokacin ya tsaya a gaban Anuhu, duk 'ya'yan mutane da ke tare da Anuhu suka gan shi.
30 Sai Anuhu ya sake yin umarni a yi shelar, yana cewa, Ina mutumin da yake son sanin hanyoyin Ubangiji Allahnsa, bari ya zo wurin Anuhu yau kafin a ɗauke shi daga gare mu?
31 Sai dukan 'yan adam suka taru suka zo wurin Anuhu a wannan rana; sarakunan duniya duka tare da sarakunansu da masu ba su shawara suka zauna tare da shi a wannan rana; sai Anuhu ya koya wa 'ya'yan mutane hikima da ilimi, ya kuma ba su umarnin allahntaka; ya kuma umarce su su bauta wa Ubangiji su yi tafiya cikin hanyoyinsa dukan kwanakin rayuwarsu, ya kuma ci gaba da yin sulhu a tsakaninsu.
32 Bayan haka sai ya tashi ya hau doki, ya fita, dukan 'yan adam suka bi shi, kimanin mutum dubu ɗari takwas, suka tafi tare da shi tafiyar kwana ɗaya.
33 A rana ta biyu ya ce musu, Ku koma gida zuwa tantinku, me yasa za ku tafi? Watakila za ku mutu? Wasu kuma suka tafi daga gare shi, waɗanda suka rage kuma suka tafi tare da shi na tsawon kwana shida. Kuma Anuhu ya ce musu kowace rana, Ku koma tantinku, kada ku mutu. Amma ba su yarda su koma ba, suka tafi tare da shi.
34 A rana ta shida, sai wasu daga cikin mutanen suka tsaya suka manne masa, suka ce masa, “Za mu tafi tare da kai zuwa wurin da za ka je; Na rantse da Ubangiji, mutuwa ce kaɗai za ta raba mu.”
35 Suka yi ta roƙonsa sosai, har ya daina yi musu magana, suka bi shi suka ƙi komawa.
36 Da sarakuna suka dawo, sai suka sa aka ƙirga adadin mutanen da suka rage da suka tafi tare da Anuhu; kuma a rana ta bakwai ne Anuhu ya hau sama cikin guguwa, da dawakai da karusan wuta.
37 A rana ta takwas kuma, dukan sarakunan da suka kasance tare da Anuhu suka aika don su dawo da adadin mutanen da suke tare da Anuhu, a wurin da ya hau sama.
38 Duk waɗannan sarakunan suka tafi wurin, suka ga ƙasa a wurin cike da dusar ƙanƙara, a kan dusar ƙanƙara kuma akwai manyan duwatsu na dusar ƙanƙara, ɗayan ya ce wa ɗayan, Zo, mu ratsa ta cikin dusar ƙanƙara mu gani, watakila mutanen da suka rage tare da Anuhu sun mutu, kuma yanzu suna ƙarƙashin duwatsun dusar ƙanƙara, suka neme shi amma ba su same shi ba, domin ya hau sama.

BABI NA 4

1 Duk kwanakin da Anuhu ya rayu a duniya, shekara ce ɗari uku da sittin da biyar.
2 Da Anuhu ya hau sama, sarakunan duniya duka suka tashi suka ɗauki ɗansa Methuselah suka naɗa shi, suka naɗa shi ya zama sarki a kansu a madadin mahaifinsa.
3 Methusela ya yi abin da yake daidai a gaban Allah, kamar yadda mahaifinsa Anuhu ya koya masa, haka nan kuma a cikin dukan rayuwarsa ya koya wa 'ya'yan mutane hikima, ilimi, da tsoron Allah, bai kuma kauce daga hanya mai kyau ba, ko dai zuwa dama ko hagu.
4 Amma a ƙarshen zamanin Methuselah, 'ya'yan mutane sun juya daga Ubangiji, sun lalata duniya, sun yi wa juna fashi da makami, suka tayar wa Allah suka yi keta, suka lalata hanyoyinsu, ba su saurari muryar Methuselah ba, amma suka yi masa tawaye.
5 Ubangiji ya yi fushi ƙwarai da su, Ubangiji kuma ya ci gaba da lalata iri a waɗannan kwanaki, har ba a yi shuka ko girbi a ƙasa ba.
6 Gama lokacin da suka shuka ƙasa domin su sami abinci don tallafa musu, sai ga ƙaya da ƙaya sun fito waɗanda ba su shuka ba.
7 Duk da haka 'yan adam ba su juya daga mugayen ayyukansu ba, amma hannuwansu suka miƙa don su aikata mugunta a gaban Allah, suka tsokani Ubangiji da mugayen ayyukansu, Ubangiji kuwa ya yi fushi ƙwarai, ya kuma tuba da ya yi mutum.
8 Ya yi niyyar hallaka su ya kuma hallaka su, sai ya yi haka.
9 A waɗannan kwanaki, lokacin da Lamek ɗan Metusela yake da shekara ɗari da sittin, Seth ɗan Adamu ya mutu.
10 Dukan kwanakin da Set ya yi rayuwa shekara ɗari tara da goma sha biyu ce, ya rasu.
11 Lamek yana da shekara ɗari da tamanin sa'ad da ya auri Ashmuwa, 'yar Elisha, ɗan Enoch, kawunsa, ta kuwa yi ciki.
12 A lokacin nan 'yan adam suka shuka ƙasa, aka sami ɗan abinci kaɗan, amma 'yan adam ba su juyo daga mugayen ayyukansu ba, suka yi wa Allah rashin biyayya.
13 Matar Lamek ta yi ciki ta haifa masa ɗa a wannan lokacin, a lokacin juyin juya halin shekara.
14 Metusela ya sa masa suna Nuhu, yana cewa, A zamaninsa duniya tana hutawa, ba ta da lalata, sai Lamek, mahaifinsa, ya sa masa suna Menahem, yana cewa, Wannan zai ta'azantar da mu a cikin ayyukanmu da wahalar da muka sha a cikin duniya, wadda Allah ya la'anta.

15 Yaron ya girma aka yaye shi, ya bi tafarkin mahaifinsa Metusela, cikakke kuma mai adalci a gaban Allah.
16 Duk 'ya'yan mutane sun kauce daga hanyoyin Ubangiji a wadannan kwanaki, suna ta yaduwa a duniya da 'ya'ya maza da mata, suna kuma koya wa junansu munanan ayyukansu, suna ci gaba da yin zunubi ga Ubangiji.
17 Kowanne mutum ya yi wa kansa allah, kowannensu ya yi wa makwabcinsa da dan'uwansa fashi, suka kuma lalata duniya, duniya kuma ta cika da mugunta.
18 Alkalai da shugabanninsu suka je wurin 'yan matan mutane suka dauki matansu da karfi daga mazajensu bisa ga zabinsu, 'ya'yan mutane kuma a wancan lokacin suka kwace daga dabbobin duniya, da namun daji, da tsuntsayen sama, suka kuma koyar da gaurayar dabbobi iri daya da dayan, domin su tsokani Ubangiji; Allah kuwa ya ga duniya duka ta lalace, gama dukan mutane sun lalata hanyoyinsu a duniya, dukkan mutane da dabbobi.
19 Ubangiji kuwa ya ce, Zan shafe mutum da na halitta daga fuskar duniya, ko da daga mutum zuwa tsuntsayen sama, tare da shanu da dabbobin da ke cikin gona, gama na tuba da na halicce su.
20 Duk mutanen da suka bi hanyoyin Ubangiji sun mutu a wadannan kwanaki, kafin Ubangiji ya kawo wa mutum masifar da ya fada, gama wannan daga Ubangiji ne, domin kada su ga muguntar da Ubangiji ya fada game da 'yan adam.
21 Nuhu ya sami tagomashi a wurin Ubangiji, Ubangiji kuwa ya zabe shi da 'ya'yansa domin su haifi zuriya daga cikinsu a duk fadin duniya.

BABI NA 5

1 A shekara ta tamanin da hudu ta rayuwar Nuhu, Anuhu dan Shitu ya rasu, yana da shekara dari tara da biyar a lokacin mutuwarsa.
2 A shekara ta dari da saba'in da tara ta rayuwar Nuhu, Kenan dan Enosh ya rasu, dukan kwanakin Kenan shekara dari tara da goma ne, ya rasu.
3 A shekara ta dari biyu da talatin da hudu ta rayuwar Nuhu, Mahlalel dan Kenan ya rasu, kwanakin Mahlalel kuma shekaru dari takwas da tasa'in da biyar ne, ya rasu.
4 Yared dan Mahlalel ya mutu a wadannan kwanaki, a shekara ta dari uku da talatin da shida ta rayuwar Nuhu; dukan kwanakin Yared shekara ce dari tara da sittin da biyu, ya rasu.
5 Duk wadanda suka bi Ubangiji sun mutu a wadannan kwanaki, kafin su ga muguntar da Allah ya ayyana za a yi a duniya.
6 Bayan shekaru da yawa, a cikin shekara ta dari hudu da tamanin ta rayuwar Nuhu, lokacin da duk mutanen da suka bi Ubangiji suka mutu daga cikin 'ya'yan mutane, Methuselah kadai ya rage a lokacin, Allah ya ce wa Nuhu da Methuselah, ya ce,
7 Ku yi magana, ku yi shela ga 'yan adam, ku ce, “Ga abin da Ubangiji ya ce, ku koma daga mugayen hanyoyinku, ku bar ayyukanku, Ubangiji zai tuba daga muguntar da ya fada zai yi muku, don kada ta faru.”
8 Gama haka Ubangiji ya ce, Ga shi, zan ba ku tsawon shekaru dari da ashirin; idan kun juyo gare ni, kuka bar mugayen hanyoyinku, to, ni ma zan juya daga muguntar da na fada muku, ba za ta wanzu ba, in ji Ubangiji.
9 Nuhu da Methuselah kuma suka yi ta fada wa 'yan adam dukan maganar Ubangiji kowace rana, suna yi musu magana a kowane lokaci.
10 Amma 'yan adam ba su ji su ba, ba su kuma yarda da maganganunsu ba, sai suka taurare.
11 Ubangiji kuma ya ba su tsawon shekaru dari da ashirin, yana cewa, Idan za su dawo, to, Allah zai tuba daga mugunta, don kada ya hallaka duniya.
12 Nuhu dan Lamek ya ki auri mata a wancan lokacin, don ya haifi 'ya'ya, gama ya ce, Hakika yanzu Allah zai hallaka duniya, me ya sa zan haifi 'ya'ya?
13 Nuhu kuma mutum ne mai adalci, cikakke ne a cikin zamaninsa, Ubangiji kuma ya zabe shi ya haifi zuriya daga zuriyarsa a duniya.
14 Ubangiji ya ce wa Nuhu, “Ka dauki mata, ka haifi 'ya'ya, gama na gan ka mai adalci a gabana a cikin wannan tsara.”
15 Za ku haifi zuriya, da 'ya'yanku tare da ku, a tsakiyar duniya; Nuhu kuwa ya tafi ya auri mata, ya zabi Na'ama 'yar Enoch, tana da shekaru dari biyar da tamanin.
16 Nuhu yana da shekara dari hudu da tasa'in da takwas, lokacin da ya auri Na'ama.
17 Na'ama ta yi ciki ta haifi da, ya kuma sa masa suna Yafet, yana cewa, Allah ya fadada ni a duniya. Sai ta sake yin ciki, ta haifi da, ya sa masa suna Shem, yana cewa, Allah ya sa ni in zama sauran, domin in haifi zuriya a tsakiyar duniya.
18 Nuhu yana da shekara dari biyar da biyu lokacin da Na'ama ta haifi Shem, 'ya'yan suka girma suka bi hanyar Ubangiji, cikin dukan abin da Methuselah da Nuhu mahaifinsu suka koya musu.
19 Lamek, mahaifin Nuhu, ya mutu a wadannan kwanaki; duk da haka bai bi hanyar mahaifinsa da zuciya daya ba, ya mutu a shekara ta dari da casa'in da biyar ta rayuwar Nuhu.
20 Dukan kwanakin Lamek shekara ce dari bakwai da saba'in, ya rasu.
21 Dukan 'ya'yan mutane wadanda suka san Ubangiji sun mutu a wannan shekarar kafin Ubangiji ya kawo musu masifa; gama Ubangiji ya nufa su mutu, don kada su ga muguntar da Allah zai yi wa 'yan'uwansu da danginsu, kamar yadda ya fada.
22 A wannan lokacin, Ubangiji ya ce wa Nuhu da Methuselah, Ku tsaya ku yi shelar dukan maganar da na fada muku a wadannan kwanaki, watakila za su iya juyowa daga mugayen ayyukansu, ni kuma zan tuba daga mugunta, ba zan kawo ta ba.
23 Nuhu da Methuselah suka tsaya a tsaye, suka fada wa 'ya'yan mutane duk abin da Allah ya fada game da su.
24 Amma 'yan adam ba su ji ba, ba su kuma kasa kunne ga duk abin da suka fada ba.
25 Bayan haka ne Ubangiji ya ce wa Nuhu, “Karshen dukkan talikai ya zo a gabana, saboda muguntarsu, ga shi kuma zan hallaka duniya.”
26 Ka dauki itacen gofer ka tafi wani wuri ka yi babban jirgi ka ajiye shi a wurin.
27 Haka za ku yi shi: tsawonsa kamu dari uku, fadinsa kamu hamsin, tsayinsa kuma kamu talatin.
28 Za ku yi wa kanku kofa a bude a gefenta, har tsawon kamu daya a sama, ku rufe ta ciki da waje da kaya.
29 Ga shi kuma zan kawo ambaliyar ruwa a bisa duniya, dukkan nama za a hallaka, duk abin da ke cikin duniya zai mutu daga karkashin sama.

30 Kai da iyalinka za ku tafi ku tattara nau'i biyu na kowane abu mai rai, namiji da mace, ku kawo su cikin jirgin ruwa, domin a haifi iri a duniya.
31 Kuma ku tattara muku duk abincin da dabbobi ke ci, domin ku da su ku ci.
32 Za ku zaɓi 'ya'yanku mata uku daga cikin 'ya'yan maza, su zama mata ga 'ya'yanku maza.
33 Nuhu ya tashi ya yi jirgi, a inda Allah ya umarce shi, Nuhu kuma ya yi kamar yadda Allah ya umarce shi.
34 A cikin shekara ta ɗari biyar da casa'in da biyar, Nuhu ya fara gina jirgin, ya kuma gina jirgin cikin shekara biyar, kamar yadda Ubangiji ya umarta.
35 Nuhu ya auri 'ya'yansa maza mata uku na Eliakim, ɗan Metusela, kamar yadda Ubangiji ya umarci Nuhu.
36 A lokacin nan ne Methusela ɗan Enoch ya mutu, yana da shekara ɗari tara da sittin, lokacin da ya mutu.

BABI NA 6

1 A lokacin, bayan mutuwar Methuselah, Ubangiji ya ce wa Nuhu, “Ka shiga jirgin tare da iyalinka; ga shi, zan tattara maka dukkan namomin duniya, da namomin jeji, da tsuntsayen sama, su zo su kewaye jirgin.”
2 Za ka je ka zauna a bakin ƙofofin jirgin, dukkan dabbobi, da tsuntsaye za su taru su tsaya a gabanka, duk wanda ya zo ya durƙusa a gabanka, za ka ɗauka ka ba da shi ga 'ya'yanka maza, waɗanda za su kai su cikin jirgin, duk wanda zai tsaya a gabanka kuma za ka tafi.
3 Ubangiji kuma ya yi haka washegari, sai dabbobi, da namun daji, da tsuntsaye suka zo da yawa suka kewaye jirgin.
4 Nuhu ya tafi ya zauna a ƙofar jirgin, daga cikin dukkan talikan da suka durƙusa a gabansa, ya shigar da su cikin jirgin, ya bar duk waɗanda ke tsaye a gabansa a duniya.
5 Sai zaki ya zo, tare da 'ya'yanta mata biyu, namiji da mace, su ukun suka durƙusa a gaban Nuhu, 'ya'yan biyu kuma suka tashi suka taryi zakin suka buge ta, suka sa ta gudu daga wurinta, ta tafi, suka koma gidajensu, suka durƙusa a ƙasa a gaban Nuhu.
6 Zakin ya gudu, ya tsaya a wurin zakunan.
7 Da Nuhu ya ga haka, sai ya yi mamaki ƙwarai, sai ya tashi ya ɗauki 'ya'yan biyu ya shigar da su cikin jirgin.
8 Nuhu ya ɗauko daga cikin dukkan halittu masu rai da ke duniya zuwa cikin jirgin, har babu wanda ya rage sai wanda Nuhu ya shigar da shi cikin jirgin.
9 Biyu da biyu suka zo wurin Nuhu cikin jirgin, amma daga cikin dabbobi masu tsabta, da tsuntsaye masu tsabta, ya kawo ma'aurata bakwai, kamar yadda Allah ya umarce shi.
10 Dukan dabbobi, da dabbobi, da tsuntsaye suna nan har yanzu, sun kewaye jirgin a ko'ina, ruwan sama bai sauko ba sai bayan kwana bakwai.
11 A wannan rana, Ubangiji ya sa duniya duka ta girgiza, rana ta yi duhu, harsashin duniya kuma ya yi ta ruri, duniya duka ta girgiza da ƙarfi, walƙiya ta yi walƙiya, tsawa ta yi ƙara, duk maɓuɓɓugan ruwa a duniya suka fashe, waɗanda ba a taɓa sanin mazauna ba a da; Allah kuwa ya yi wannan babban aiki, domin ya tsoratar da 'yan adam, kada a ƙara yin mugunta a duniya.
12 Duk da haka 'yan adam ba su koma daga mugayen hanyoyinsu ba, suka ƙara fushin Ubangiji a wancan lokacin, ba su ma mai da hankali ga duk wannan ba.
13 A ƙarshen kwana bakwai, a shekara ta ɗari shida ta rayuwar Nuhu, sai ruwan tufana ya mamaye duniya.
14 Duk maɓuɓɓugan zurfafa suka fashe, tagogi na sama suka buɗe, ruwan sama kuma ya yi kwana arba'in da dare arba'in a duniya.
15 Nuhu da iyalinsa, da dukan halittu masu rai da ke tare da shi, suka shiga jirgin saboda ruwan tsufana, Ubangiji kuwa ya kulle shi a ciki.
16 Dukan 'yan adam da suka rage a duniya suka gaji saboda mugunta saboda ruwan sama, gama ruwa yana ta kwarara a duniya da ƙarfi, dabbobi da namun daji kuma suna kewaye da jirgin.
17 'Ya'yan mutane suka taru, maza da mata kusan dubu ɗari bakwai, suka zo wurin Nuhu cikin jirgin.
18 Suka kira Nuhu, suka ce, A buɗe mana domin mu zo gare ka a cikin jirgin - me ya sa za mu mutu?
19 Nuhu, da babbar murya, ya amsa musu daga cikin jirgin, yana cewa, Ba duka kuka yi wa Ubangiji tawaye ba, kuka ce ba ya wanzuwa? Don haka Ubangiji ya kawo muku wannan mugunta, domin ya hallaka ku, ya kuma kawar da ku daga fuskar duniya.
20 Shin ba wannan ba ne abin da na faɗa muku game da shekaru ɗari da ashirin da suka gabata, amma ba ku saurari muryar Ubangiji ba, yanzu kuma kuna son zama a duniya?
21 Suka ce wa Nuhu, “Mun shirya mu koma wurin Ubangiji; sai dai a buɗe mana domin mu rayu, kada mu mutu.”
22 Nuhu ya amsa musu, ya ce, “Ga shi, yanzu da kun ga wahalar rayukanku, kuna son komawa ga Ubangiji; me ya sa ba ku dawo ba a cikin waɗannan shekaru ɗari da ashirin, waɗanda Ubangiji ya ba ku a matsayin lokacin da aka ƙayyade?”
23 Amma yanzu kun zo ku faɗa mini wannan saboda wahalar rayukanku, yanzu kuma Ubangiji ba zai ji ku ba, ba zai kuma ji ku a yau ba, don haka ba za ku yi nasara a kan burinku ba.
24 Sai 'yan adam suka matso don su shiga jirgin ruwa, su shigo saboda ruwan sama, domin ba su iya jure ruwan sama a kansu ba.
25 Ubangiji kuma ya aika da dukkan dabbobi da dabbobi da ke tsaye a kewaye da jirgin, dabbobin suka rinjaye su suka kore su daga wurin, kowannensu ya tafi, suka sake warwatse a duniya.
26 Ruwan sama yana ta saukowa a duniya, kwana arba'in da dare arba'in kuma ya yi ta zuba, ruwa kuma ya mamaye duniya ƙwarai, sai duk nama da ke cikin duniya ko cikin ruwa ya mutu, ko mutane, ko dabbobi, ko dabbobi, ko tsuntsayen sama, sai Nuhu kaɗai da waɗanda ke tare da shi a cikin jirgin suka rage.
27 Ruwa ya mamaye duniya, ya ƙaru sosai, suka ɗaga jirgin, aka ɗaga shi daga ƙasa.
28 Jirgin ruwan ya yi iyo a saman ruwa, aka kuma watsar da shi a kan ruwa har sai da dukkan halittu masu rai da ke cikinsa suka juya kamar miya a cikin kasko.
29 Sai babban tashin hankali ya kama dukkan halittu masu rai da ke cikin jirgin, sai jirgin ya yi kamar zai fashe.
30 Duk halittun da ke cikin jirgin suka firgita, zakoki suka yi ruri, shanu suka yi ihu, kerketai kuma suka yi kuka,

kowace halitta mai rai a cikin jirgin ta yi magana da kuka da harshenta, har muryarsu ta kai nesa, Nuhu da 'ya'yansa maza suka yi kuka da kuka cikin wahalarsu; sun ji tsoro ƙwarai da sun isa ƙofofin mutuwa.
31 Nuhu ya yi addu'a ga Ubangiji, ya yi masa kuka saboda wannan, ya ce, Ya Ubangiji ka taimake mu, gama ba mu da ƙarfin jure wannan mugunta da ta kewaye mu, gama raƙuman ruwa sun kewaye mu, raƙuman ruwa masu ɓarna sun tsoratar da mu, tarkunan mutuwa sun zo gabanmu; Ka amsa mana, Ya Ubangiji, ka amsa mana, ka haskaka fuskarka gare mu, ka yi mana rahama, ka fanshe mu ka cece mu.
32 Ubangiji kuwa ya saurari muryar Nuhu, Ubangiji kuwa ya tuna da shi.
33 Iska ta ratsa duniya, ruwan kuma ya yi tsit, jirgin kuma ya huta.
34 Maɓuɓɓugan ruwa masu zurfi da tagogi na sama suka toshe, ruwan sama kuma ya tsaya cak.
35 Ruwan ya ragu a waɗannan kwanaki, jirgin ya tsaya a kan duwatsun Ararat.
36 Sai Nuhu ya buɗe tagogi na jirgin, Nuhu kuma ya yi kira ga Ubangiji a lokacin, ya ce, Ya Ubangiji, wanda ya halicci duniya da sammai da duk abin da ke cikinta, ka fitar da rayukanmu daga wannan kurkuku, da kuma daga gidan yarin da ka sanya mu, gama na gaji da nishi ƙwarai.
37 Ubangiji kuwa ya saurari muryar Nuhu, ya ce masa, Idan kun cika shekara ɗaya, to, za ku fita.
38 Kuma a lokacin juyin shekara, lokacin da shekara ta cika da cikar zaman Nuhu a cikin jirgin, ruwan ya bushe daga duniya, sai Nuhu ya cire murfin jirgin.
39 A wannan lokacin, a rana ta ashirin da bakwai ga wata na biyu, duniya ta bushe, amma Nuhu da 'ya'yansa maza, da waɗanda ke tare da shi, ba su fita daga jirgin ba har sai da Ubangiji ya gaya musu.
40 Sai ranar da Ubangiji ya ce su fita, sai suka fita daga jirgin.
41 Sai kowannensu ya koma hanyarsa da wurin zamansa, Nuhu da 'ya'yansa maza suka zauna a ƙasar da Allah ya faɗa musu, suka bauta wa Ubangiji dukan kwanakinsu, Ubangiji kuma ya albarkaci Nuhu da 'ya'yansa maza bayan sun fito daga jirgin.
42 Sai ya ce musu, Ku yi 'ya'ya, ku cika duniya duka, ku yi ƙarfi, ku yalwata a duniya, ku kuma yalwata a cikinta.

BABI NA 7

1 Waɗannan su ne sunayen 'ya'yan Nuhu, Yafet, Ham, da Shem; an haifa musu 'ya'ya bayan Ruwan Tsufana, domin sun auri mata kafin Ruwan Tsufana.
2 Waɗannan su ne 'ya'yan Yafet, Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshek, da Tiras, 'ya'ya maza bakwai.
3 'Ya'yan Gomer su ne Askinaz, Refat, da Tegarma.
4 'Ya'yan Magog su ne Elichanaf da Lubal.
5 'Ya'yan Madai su ne Akon, Zeelo, Chazoni, da Lutu.
6 'Ya'yan Yawan kuma su ne Elisha, da Tarshish, da Kittim, da Dudonim.
7 'Ya'yan Tubal su ne Arifi, Kesed, da Taari.
8 'Ya'yan Meshek su ne Dedon, Zaron, da Shebashni.
9 'Ya'yan Tiras su ne Benib, Gera, Lupirion, da Gilak; waɗannan su ne 'ya'yan Yafet bisa ga iyalansu, kuma adadinsu a wancan lokacin ya kai kimanin mutum ɗari huɗu da sittin.
10 Waɗannan su ne 'ya'yan Ham, Kush, da Mizrayim, da Fut, da Kan'ana, 'ya'yansa huɗu; 'Ya'yan Kush kuma Seba, da Hawila, da Sabta, da Ra'ama, da Sateka, 'Ya'yan Ra'ama kuma Sheba da Dedan.
11 'Ya'yan Mizrayim su ne Lud, Anom, da Patros, da Chasloth, da Chaftor.
12 'Ya'yan Fut su ne Gebul, Hadan, Benah, da Adan.
13 'Ya'yan Kan'ana, su ne Sidon, da Het, da Amori, da Gergashi, da Hiwi, da Arke, da Seni, da Aradi, da Zimodi, da Hamoti.
14 Waɗannan su ne 'ya'yan Ham, bisa ga iyalansu, kuma adadinsu a wancan lokacin ya kai kimanin mutum ɗari bakwai da talatin.
15 Waɗannan su ne 'ya'yan Shem, Elam, Ashur, Arfakshad, Lud, da Aram, 'ya'ya maza biyar; 'Ya'yan Elam kuma su ne Shushan, da Makul, da Harmon.
16 'Ya'yan Ashar su ne Mirus da Mokil, 'Ya'yan Arfakshad kuma su ne Shelak, Anar, da Ashkol.
17 'Ya'yan Lud su ne Pethor da Bizayon, 'Ya'yan Aram kuma su ne Uz, Hul, Gather, da Mash.
18 Waɗannan su ne 'ya'yan Shem, bisa ga iyalansu, kuma adadinsu a wancan lokacin ya kai kimanin mutum ɗari uku.
19 Waɗannan su ne zuriyar Shem: Shem ya haifi Arfakshad, Arfakshad kuma ya haifi Shelak, Shelak kuma ya haifi Eber, Eber kuma aka haifa masa 'ya'ya biyu, sunan ɗaya Feleg, domin a zamaninsa 'ya'yan mutane sun rabu, a zamanin ƙarshe kuma duniya ta rabu.
20 Kuma sunan na biyun Yoktan ne, ma'ana a zamaninsa rayuwar 'ya'yan mutane ta ragu kuma ta ragu.
21 Waɗannan su ne 'ya'yan Yoktan; Almodad, Shelaf, Chazarmovet, Yerach, Hadurom, Ozel, Dikla, Obal, Abimael, Sheba, Ofir, Havila da Yobab; waɗannan duka 'ya'yan Yoktan ne.
22 Feleg ɗan'uwansa kuma ya haifi Yen, Yen kuma ya haifi Serug, Serug kuma ya haifi Nahor, Nahor kuma ya haifi Tera, Tera kuma yana da shekara talatin da takwas, ya haifi Haran da Nahor.
23 Sai Kush ɗan Ham, ɗan Nuhu, ya auri mata a waɗannan lokutan a tsufansa, ta kuma haifi ɗa, suka sa masa suna Nimrod, suna cewa, A wannan lokacin 'ya'yan mutane suka sake tayar wa Allah da rashin biyayya, yaron kuma ya girma, mahaifinsa kuma ya ƙaunace shi ƙwarai, domin shi ɗan tsufansa ne.
24 Tufafin fata da Allah ya yi wa Adamu da matarsa, lokacin da suka fita daga gonar, an ba wa Kush.
25 Domin bayan mutuwar Adamu da matarsa, an ba wa Anuhu, ɗan Yared, tufafin, kuma lokacin da aka ɗaga Anuhu zuwa wurin Allah, ya ba ɗansa Methuselah su.
26 Da mutuwar Methuselah, Nuhu ya ɗauke su ya kai su cikin jirgin, suka kuma kasance tare da shi har sai da ya fita daga jirgin.
27 A lokacin da suka fita, Ham ya sace waɗannan tufafin daga wurin mahaifinsa Nuhu, ya ɗauke su ya ɓoye su daga 'yan'uwansa.
28 Da Ham ya haifi ɗan fari ɗan Kush, ya ba shi tufafin a ɓoye, suka zauna tare da Kush na tsawon kwanaki.
29 Kush kuma ya ɓoye su daga 'ya'yansa maza da 'yan'uwansa, kuma lokacin da Kush ya haifi Nimrod, ya ba shi waɗannan riguna saboda ƙaunarsa gare shi, Nimrod

kuma ya girma, kuma lokacin da yake da shekaru ashirin ya saka wadannan riguna.
30 Nimrod ya yi ƙarfi lokacin da ya saka tufafi, Allah kuma ya ba shi ƙarfi da ƙarfi, shi kuma babban mafarauci ne a duniya, hakika, babban mafarauci ne a cikin gona, yana farautar dabbobi, ya gina bagadai, ya miƙa musu dabbobin a gaban Ubangiji.
31 Sai Nimrod ya ƙarfafa kansa, ya tashi daga cikin 'yan'uwansa, ya yi yaƙi da 'yan'uwansa da duk abokan gabansu da ke kewaye da su.
32 Ubangiji kuwa ya ceci dukkan maƙiyan 'yan'uwansa a hannunsa, Allah kuma ya albarkace shi lokaci zuwa lokaci a cikin yaƙe-yaƙensa, ya kuma yi mulki a duniya.
33 Saboda haka, a wancan lokacin, lokacin da wani mutum ya fito da wadanda ya horar don yaƙi, yakan ce musu, Kamar yadda Allah ya yi wa Nimrod, wanda yake mafarauci ne mai ƙarfi a duniya, wanda ya yi nasara a yaƙe-yaƙen da suka yi nasara a kan 'yan'uwansa, ya cece su daga hannun abokan gabansu, haka Allah ya ƙarfafa mu ya cece mu a yau.
34 Sa'ad da Nimrod yake da shekaru arba'in, a lokacin aka yi yaƙi tsakanin 'yan'uwansa da 'ya'yan Yafet, har suka sami ikon maƙiyansu.
35 Sai Nimrod ya fita a wannan lokacin, ya tattara dukkan 'ya'yan Kush da iyalansu, kimanin mutum ɗari huɗu da sittin, ya kuma ɗauki hayar wasu daga cikin abokansa da abokansa, kimanin mutum tamanin, aka ba su kuɗin aikinsu, ya kuma tafi tare da su zuwa yaƙi, sa'ad da yake kan hanya, Nimrod ya ƙarfafa zukatan mutanen da suka tafi tare da shi.
36 Sai ya ce musu, “Kada ku ji tsoro, kada kuma ku firgita, gama za a ba da dukkan abokan gabanmu a hannunmu, za ku kuma yi musu yadda kuka ga dama.”
37 Duk mutanen da suka tafi sun kai kimanin ɗari biyar, suka yi yaƙi da maƙiyansu, suka hallaka su, suka kuma rinjaye su, Nimrod kuma ya naɗa musu sarakuna a madadinsu.
38 Ya ɗauki wasu daga cikin 'ya'yansu a matsayin jingina, dukansu kuma suka zama bayi ga Nimrod da 'yan'uwansa, Nimrod kuma da dukan mutanen da ke tare da shi suka koma gida.
39 Da Nimrod ya dawo daga yaƙi da farin ciki, bayan ya ci maƙiyansa da yaƙi, sai dukan 'yan'uwansa, tare da wadanda suka san shi a da, suka taru don su naɗa shi sarki a kansu, suka kuma ɗora masa kambin sarauta.
40 Ya kuma naɗa shugabanninsa da mutanensa, sarakuna, alƙalai, da masu mulki, kamar yadda aka saba yi a tsakanin sarakuna.
41 Ya kuma naɗa Tera ɗan Nahor shugaban rundunarsa, ya kuma ɗaukaka shi, ya ɗaukaka shi fiye da dukkan sarakunansa.
42 Kuma yayin da yake mulki bisa ga burin zuciyarsa, bayan ya ci nasara a kan dukkan abokan gabansa da ke kewaye, ya shawarci masu ba shi shawara su gina birni don fadarsa, kuma suka yi haka.
43 Suka sami wani babban kwari a gaban gabas, suka gina masa babban birni mai fadi, Nimrod kuma ya sa masa suna birnin da ya gina Shinar, gama Ubangiji ya girgiza maƙiyansa da ƙarfi ya kuma hallaka su.
44 Nimrod ya zauna a Shinar, ya yi mulki lafiya, ya yi yaƙi da abokan gabansa, ya kuma rinjaye su, ya kuma yi nasara a duk yaƙe-yaƙensa, mulkinsa kuma ya yi girma ƙwarai.
45 Duk al'ummai da harsuna suka ji labarin shahararsa, suka taru a wurinsa, suka yi masa sujada, suka kawo masa sadakoki, ya zama shugabansu da sarkinsu, suka zauna tare da shi a birnin Shinar, Nimrod kuma ya yi mulki a duniya bisa dukan 'ya'yan Nuhu, kuma duk suna ƙarƙashin ikonsa da shawararsa.
46 Duk duniya harshe ɗaya ce, maganar juna ce kuma iri ɗaya, amma Nimrod bai bi hanyar Ubangiji ba, ya kuma fi mugunta fiye da dukan mutanen da suka riga shi, tun daga zamanin Ruwan Tsufana har zuwa wadannan kwanaki.
47 Ya yi gumakan itace da dutse, ya yi musu sujada, ya kuma yi wa Ubangiji tawaye, ya koya wa dukkan mutanensa da mutanen duniya miyagun ayyukansu; ɗansa Mardon kuma ya fi mahaifinsa mugunta.
48 Duk wanda ya ji labarin ayyukan Mardon ɗan Nimrod zai ce game da shi, “Daga cikin miyagu mugunta ta fito.” Don haka ya zama karin magana a duk duniya, yana cewa, “Daga cikin miyagu mugunta ta fito, kuma maganar mutane ta kasance a yanzu tun daga wannan lokacin har zuwa wannan.”
49 A wadannan kwanaki Tera ɗan Nahor, shugaban rundunar Nimrod, ya kasance mai girma ƙwarai a gaban sarki da talakawansa, sarki da sarakuna kuma suka ƙaunace shi, suka ɗaukaka shi ƙwarai.
50 Tera ya auri mata, sunanta Amthelo 'yar Cornebo, matar Tera kuma ta yi ciki, ta haifa masa ɗa a wancan lokacin.
51 Tera yana da shekara saba'in lokacin da ya haife shi, Tera kuma ya sa wa ɗansa Abram suna, domin sarki ya rene shi a wadannan kwanaki, ya kuma ɗaukaka shi fiye da dukkan sarakunansa da suke tare da shi.

BABI NA 8

1 A daren da aka haifi Abram, sai dukan bayin Tera, da dukan masu hikima na Nimrod, da abokansa suka zo suka ci suka sha a gidan Tera, suka yi murna tare da shi a wannan daren.
2 Sa'ad da dukan masu hikima da masu sihiri suka fita daga gidan Tera, suka ɗaga idanunsu sama a wannan daren don su kalli taurari, sai suka ga, sai ga wani babban tauraro ya fito daga gabas yana gudu a sararin sama, sai ya haɗiye taurari huɗu daga ɓangarorin sama huɗu.
3 Duk masu hikima na sarki da masu ba shi shawara suka yi mamakin ganin wannan, masu hikima kuma suka fahimci wannan al'amari, suka kuma san ma'anarsa.
4 Suka ce wa junansu, “Wannan kawai alama ce ta ɗan da aka haifa wa Tera a daren nan, wanda zai girma ya yi 'ya'ya, ya hayayyafa, ya mallaki duniya duka, shi da 'ya'yansa har abada, shi da zuriyarsa za su kashe manyan sarakuna, su gaji ƙasarsu.”
5 Sai masu hikima da masu shari'a suka koma gida a daren nan, da safe kuma duk wadannan masu hikima da masu shari'a suka tashi da sassafe, suka taru a wani gida da aka keɓe.
6 Sai suka yi magana suka ce wa junansu, Ga abin da muka gani jiya da daddare a ɓoye yake ga sarki, ba a bayyana masa shi ba.

7 Idan wannan abu ya bayyana ga sarki a ƙarshen zamani, zai ce mana, Me ya sa kuka ɓoye mini wannan al'amari, sa'an nan dukanmu za mu mutu; yanzu bari mu tafi mu faɗa wa sarki abin da muka gani, da fassararsa, sa'an nan za mu kasance a bayyane.
8 Sai suka yi haka, suka tafi wurin sarki suka yi masa sujada a ƙasa, suka ce, Allah ya rayar da sarki, Allah ya rayar da shi.
9 Mun ji labarin cewa an haifi ɗa ga Tera ɗan Nahor, shugaban rundunarka, jiya da daddare muka zo gidansa, muka ci muka sha muka yi murna tare da shi a daren nan.
10 Sa'ad da bayinka suka fita daga gidan Tera, suka tafi gidajenmu domin su kwana a can, muka ɗaga idanunmu sama, muka ga wani babban tauraro yana fitowa daga gabas, wannan tauraro kuma yana gudu da sauri, ya haɗiye manyan taurari huɗu, daga ɓangarorin sama huɗu.
11 Bayinka suka yi mamaki da abin da muka gani, suka tsorata ƙwarai, muka kuma yanke hukunci a kan abin da muka gani, ta wurin hikimarmu muka gane cewa wannan abu ya shafi ɗan da aka haifa wa Tera, wanda zai girma ya yi yawa, ya yi ƙarfi, ya kashe dukan sarakunan duniya, ya kuma gaji dukkan ƙasashensu, shi da zuriyarsa har abada.
12 Yanzu kuma ubangijinmu sarki, ga shi, mun san abin da muka gani game da wannan yaron.
13 Idan sarki ya yi kyau ya ba wa mahaifinsa darajar wannan yaron, za mu kashe shi kafin ya girma ya yi girma a ƙasar, mugayen ayyukansa kuma su yi ta ƙaruwa a kanmu, har mu da 'ya'yanmu su mutu saboda muguntarsa.
14 Sarki ya ji maganarsu, suka yi masa daɗi, sai ya aika a kira Tera, Tera kuwa ya zo gaban sarki.
15 Sarki ya ce wa Terah, An faɗa mini cewa an haifi ɗa jiya da daddare, kuma bayan haka aka ganshi a sama a lokacin haihuwarsa.
16 Yanzu fa, ka ba ni yaron, mu kashe shi kafin mugun aikinsa ya auko mana, ni kuwa zan ba ka kuɗin gidansa, cike da azurfa da zinariya.
17 Tera ya amsa wa sarki ya ce, “Ya Ubangijina, sarki, na ji maganarka, kuma bawanka zai yi duk abin da sarkinsa yake so.”
18 Amma ya shugabana sarki, zan gaya maka abin da ya same ni jiya da daddare, domin in ga shawarar da sarki zai ba wa bawansa, sannan in amsa wa sarki game da abin da ya faɗa yanzu; sai sarki ya ce, Yi magana.
19 Sai Tera ya ce wa sarki, Ayon ɗan Mored ya zo wurina jiya da daddare, yana cewa,
20 Ka ba ni babban doki mai kyau da sarki ya ba ka, zan kuma ba ka azurfa da zinariya, da bambaro da abinci bisa ga darajarsa. Sai na ce masa, Ka jira har sai na ga sarki game da maganarka, ka ga duk abin da sarki ya ce, zan yi.
21 Yanzu kuma, ya shugabana, sarki, na sanar da kai wannan abu, kuma zan bi shawarar da sarkina zai ba bawansa.
22 Sarki ya ji maganar Tera, sai ya fusata, ya ɗauke shi kamar wawa.
23 Sarki ya amsa wa Terah, ya ce masa, “Kai wawa ne, jahilci, ko kuma rashin fahimta, har ka yi wannan abu, ka ba da kyakkyawan dawakanka don azurfa da zinariya, ko ma don bambaro da abinci?”
24 Shin kana da ƙarancin azurfa da zinariya har da za ka yi wannan abu, domin ba za ka iya samun bambaro da abinci don ciyar da dokinka ba? Kuma menene azurfa da zinariya a gare ka, ko bambaro da abinci, har da za ka ba da dokin mai kyau wanda na ba ka, wanda babu irinsa a duniya duka?
25 Sarki ya daina magana, Tera ya amsa wa sarki, ya ce, Haka sarki ya faɗa wa bawansa.
26 Ina roƙonka, ya shugabana sarki, mene ne wannan da ka faɗa mini, kana cewa, Ka ba ɗanka mu kashe shi, ni kuwa zan ba ka azurfa da zinariya bisa ga darajarsa? Me zan yi da azurfa da zinariya bayan mutuwar ɗana? Wa zai gaje ni? Hakika, idan na mutu, azurfa da zinariya za su koma ga sarkina wanda ya ba da su.
27 Da sarki ya ji maganar Tera da misalin da ya kawo game da sarki, sai ya ɓata masa rai ƙwarai, ya kuma ji haushi ƙwarai da wannan magana, fushinsa kuma ya yi masa zafi.
28 Da Tera ya ga fushin sarki ya yi masa zafi, sai ya amsa wa sarki, ya ce, “Duk abin da nake da shi yana hannun sarki; duk abin da sarki yake so ya yi wa bawansa, bari ya yi, ko da ɗana, shi ma yana hannun sarki, ba shi da wani amfani a madadinsa, shi da 'yan'uwansa biyu waɗanda suka girme shi.”
29 Sarki ya ce wa Terah, A'a, amma zan sayi ƙaramin ɗanka a farashi mai rahusa.
30 Sai Terah ya amsa wa sarki, ya ce, “Ina roƙonka, ya shugabana, sarki, ka bar bawanka ya yi magana a gabanka, sarki kuma ya ji maganar bawansa.” Terah ya ce, “Bari sarkina ya ba ni kwana uku kafin in yi tunani a kan wannan al'amari a raina, in kuma yi shawara da iyalina game da maganar sarkina.” Ya matsa wa sarki sosai ya yarda da wannan.
31 Sarki ya saurari Terah, ya yi haka, ya kuma ba shi kwana uku, Terah kuma ya fita daga gaban sarki, ya koma gida wurin iyalinsa, ya faɗa musu duk maganar sarki; mutane kuma suka tsorata ƙwarai.
32 A rana ta uku kuma sarki ya aika wa Terah, yana cewa, “Ka aiko mini da ɗanka a kan farashi kamar yadda na faɗa maka; idan ba ka yi haka ba, zan aika in kashe duk abin da kake da shi a gidanka, don kada ka sami kare da ya rage.”
33 Sai Terah ya yi sauri, (domin kuwa abin ya zama gaggawa daga sarki), sai ya ɗauki yaro daga ɗaya daga cikin bayinsa, wanda baiwarsa ta haifa masa a ranar, Terah kuma ya kawo yaron wurin sarki, ya kuma ba shi daraja.
34 Ubangiji kuwa yana tare da Tera a cikin wannan al'amari, domin Nimrod bai yi wa Abram kisan gilla ba, sai sarki ya ɗauki yaron daga Tera, ya faɗi kansa ƙasa da dukan ƙarfinsa, domin ya yi tunanin Abram ne; kuma an ɓoye masa wannan daga wannan rana, sarki kuma ya manta da shi, domin nufin Allah ne kada ya sha wahala daga mutuwar Abram.
35 Tera kuwa ya ɗauki ɗansa Abram a ɓoye, tare da mahaifiyarsa da mai renonsa, ya ɓoye su a cikin kogo, yana kawo musu abincinsu kowane wata.
36 Ubangiji yana tare da Abram a cikin kogon, sai ya girma, Abram kuma yana cikin kogon shekara goma, sarki da sarakunansa, masu duba da masu hikima, sun yi zaton sarki ne ya kashe Abram.

BABI NA 9

1 Haran, ɗan Tera, babban ɗan'uwan Abram, ya auri mata a waɗannan kwanaki.

2 Haran tana da shekara talatin da tara sa'ad da ya aure ta, matar Haran ta yi ciki ta haifi ɗa, ya kuma sa masa suna Lutu.
3 Ta sake yin ciki ta haifi 'ya mace, ta kuma raɗa mata suna Milka; ta sake yin ciki ta haifi 'ya mace, ta kuma raɗa mata suna Saraya.
4 Haran yana da shekara arba'in da biyu sa'ad da ya haifi Saraya, wadda take a shekara ta goma ta rayuwar Abram; a waɗannan kwanaki Abram da mahaifiyarsa da mai renonsa suka fita daga kogon, domin sarki da jama'arsa sun manta da al'amarin Abram.
5 Da Abram ya fito daga kogon, sai ya je wurin Nuhu da ɗansa Shem, ya zauna tare da su domin ya koyi koyarwar Ubangiji da al'amuransa, kuma babu wanda ya san inda Abram yake, Abram kuma ya bauta wa Nuhu da ɗansa Shem na dogon lokaci.
6 Abram yana cikin gidan Nuhu shekara talatin da tara, Abram kuma ya san Ubangiji tun yana ɗan shekara uku, ya bi tafarkun Ubangiji har zuwa ranar mutuwarsa, kamar yadda Nuhu da ɗansa Shem suka koya masa; kuma a waɗannan kwanaki dukan 'ya'yan duniya sun yi wa Ubangiji rashin biyayya ƙwarai, suka yi masa tawaye, suka bauta wa wasu alloli, suka manta da Ubangiji wanda ya halicce su a duniya; mazaunan duniya kuma a wancan lokacin, kowannensu ya yi wa kansa allahn itace da dutse, waɗanda ba za su iya magana, ji, ko ceto ba, amma 'ya'yan mutane suka bauta musu, suka zama allahnsu.
7 Sarki da dukan bayinsa, da Tera da dukan gidansa su ne na farko daga cikin waɗanda suka bauta wa gumakan itace da dutse.
8 Tera yana da manyan alloli goma sha biyu, waɗanda aka yi da itace da dutse, bayan watanni goma sha biyu na shekara, yana bauta wa kowannensu kowane wata, kowane wata kuma Tera yana kawo hadayarsa ta abinci da hadayar sha ga allolinsa; haka Tera yake yi duk tsawon kwanakin.
9 Duk wannan tsara ta mugaye ne a gaban Ubangiji, haka suka mai da kowa allahnsa, amma suka bar Ubangiji wanda ya halicce su.
10 A waɗannan kwanaki, ba a sami wani mutum a duniya duka wanda ya san Ubangiji ba (domin kowannensu yana bauta wa Allahnsa) sai Nuhu da iyalinsa, da duk waɗanda ke ƙarƙashin shawararsa sun san Ubangiji a waɗannan kwanaki.
11 A waɗannan kwanaki Abram ɗan Tera ya yi girma a gidan Nuhu, ba wanda ya sani, Ubangiji kuwa yana tare da shi.
12 Ubangiji kuma ya ba Abram zuciya mai fahimta, ya kuma san cewa duk ayyukan wannan tsarar banza ne, kuma dukkan allolinsu banza ne kuma ba su da wani amfani.
13 Abram ya ga rana tana haskakawa a duniya, sai Abram ya ce wa kansa, hakika wannan rana da ke haskakawa a duniya ita ce Allah, ni kuma zan bauta masa.
14 Abram ya yi wa rana hidima a wannan rana, ya yi masa addu'a, da yamma ta faɗi kamar yadda aka saba, sai Abram ya ce a cikin ransa, Hakika wannan ba zai iya zama Allah ba?
15 Abram kuma ya ci gaba da magana a cikin zuciyarsa, “Wane ne wanda ya halicci sama da ƙasa? Wa ya halicci duniya? Ina yake?”
16 Dare ya yi duhu a kansa, ya ɗaga idanunsa sama zuwa yamma, arewa, kudu, da gabas, sai ya ga rana ta ɓace daga duniya, rana kuma ta yi duhu.
17 Abram ya ga taurari da wata a gabansa, sai ya ce, Hakika wannan shine Allahn da ya halicci duniya duka da mutane, ga kuma waɗannan bayinsa alloli ne kewaye da shi: Abram kuma ya bauta wa wata, ya kuma yi masa addu'a duk daren.
18 Da safe, sa'ad da rana ta yi haske, rana kuma ta haskaka duniya kamar yadda ta saba, Abram ya ga dukan abubuwan da Ubangiji Allah ya yi a duniya.
19 Sai Abram ya ce wa kansa, hakika waɗannan ba alloli ba ne waɗanda suka yi duniya da dukkan mutane, amma waɗannan bayin Allah ne, Abram kuma ya zauna a gidan Nuhu, ya san Ubangiji da al'amuransa, ya kuma bauta wa Ubangiji dukan kwanakin rayuwarsa, kuma duk wannan tsara ta manta da Ubangiji, ta bauta wa wasu alloli na itace da dutse, ta kuma yi tawaye a duk kwanakinta.
20 Sarki Nimrod ya yi mulki lafiya, dukan duniya kuma tana ƙarƙashin ikonsa, kuma dukan duniya ta kasance iri ɗaya da harshe ɗaya da kalmomin haɗin kai.
21 Sai dukkan sarakunan Nimrod da manyan mutanensa suka yi shawara tare, Fut, Mizraim, Kush, da Kan'ana tare da iyalansu, suka ce wa junansu, Ku zo mu gina wa kanmu birni, mu gina hasumiya mai ƙarfi a cikinta, wadda ta kai sama, mu kuma yi suna, domin mu yi mulki a kan duniya duka, domin muguntar maƙiyanmu ta ƙare daga gare mu, mu kuma yi mulki mai ƙarfi a kansu, kada mu warwatse a duniya saboda yaƙe-yaƙensu.
22 Sai suka tafi gaban sarki, suka faɗa wa sarki waɗannan kalmomi, sarki kuma ya yarda da su a cikin wannan al'amari, ya kuma yi haka.
23 Duk iyalai suka taru, waɗanda suka ƙunshi mutane kusan dubu ɗari shida, suka tafi neman wani fili mai faɗi don gina birnin da hasumiyar, suka kuma nemi a duk faɗin duniya, amma ba su sami wani wuri kamar kwarin da ke gabashin ƙasar Shinar ba, tafiyar kwana biyu, suka yi tafiya a can suka zauna a can.
24 Sai suka fara yin tubali da ƙona wuta don gina birnin da hasumiyar da suka yi tunanin za su kammala.
25 Gina hasumiyar ta zama musu zunubi da zunubi, suka fara gina ta, yayin da suke gina ta da Ubangiji Allah na sama, sai suka yi tunanin yaƙi da shi, suka hau sama.
26 Duk waɗannan mutane da dukkan iyalai sun rabu kashi uku; na farko ya ce za mu hau sama mu yi yaƙi da shi; na biyu ya ce, Za mu hau sama mu sanya gumakanmu a can mu bauta musu; na uku kuma ya ce, Za mu hau sama mu buge shi da baka da mashi; Allah kuma ya san duk ayyukansu da dukan mugun tunaninsu, ya ga birnin da hasumiyar da suke ginawa.
27 Lokacin da suke ginawa, suka gina wa kansu babban birni da hasumiya mai tsayi da ƙarfi; kuma saboda tsayinta turmi da tubali ba su isa ga masu ginin ba a lokacin da suke hawa zuwa gare ta, har sai waɗanda suka hau suka cika shekara guda, bayan haka, suka isa ga masu ginin suka ba su turmi da tubali; haka ake yi kowace rana.
28 Sai ga waɗannan suna hawa, wasu kuma suna saukowa duk tsawon yini; idan tubali ya faɗo daga hannunsu ya karye, duk za su yi kuka a kansa, idan kuma mutum ya faɗi ya mutu, babu ɗayansu da zai kalle shi.

29 Ubangiji kuwa ya san tunaninsu, sai ya zama lokacin da suke gini suka jefa kiban zuwa sama, kiban duka suka faɗi a kansu cike da jini, da suka gan su suka ce wa junansu, Hakika mun kashe duk waɗanda ke cikin sama.
30 Gama wannan daga Ubangiji ne domin ya sa su ɓata, su kuma yi tsari, domin ya hallaka su daga fuskar ƙasa.
31 Suka gina hasumiyar da birnin, suka kuma yi haka kowace rana har kwanaki da shekaru suka shuɗe.
32 Allah kuma ya ce wa mala'iku saba'in waɗanda suka tsaya a gabansa, ga waɗanda suke kusa da shi, ya ce, Ku zo mu sauko mu dagula harsunansu, domin kada mutum ɗaya ya fahimci harshen maƙwabcinsa, sai suka yi musu haka.
33 Tun daga wannan rana, kowannensu ya manta da harshen maƙwabcinsa, ba su iya fahimtar magana da harshe ɗaya ba, kuma idan mai ginin ya ɗauki lemun tsami ko dutse daga hannun maƙwabcinsa wanda bai umarta ba, mai ginin zai jefar da shi ya jefa wa maƙwabcinsa, har ya mutu.
34 Sun yi haka kwana da yawa, kuma sun kashe da yawa daga cikinsu ta wannan hanyar.
35 Ubangiji ya bugi ƙungiyoyi uku da ke wurin, ya kuma hukunta su bisa ga ayyukansu da makircinsu; waɗanda suka ce, Za mu hau sama mu bauta wa allolinmu, suka zama kamar birai da giwaye; waɗanda kuma suka ce, Za mu bugi sama da kibau, Ubangiji ya kashe su, mutum ɗaya ta hannun maƙwabcinsa; da kuma rukuni na uku na waɗanda suka ce, Za mu hau sama mu yi yaƙi da shi, Ubangiji ya warwatsa su ko'ina cikin duniya.
36 Waɗanda suka rage daga cikinsu, lokacin da suka san kuma suka fahimci muguntar da ke tafe da su, suka bar ginin, suka kuma warwatse a fuskar duniya duka.
37 Sai suka daina gina birnin da hasumiyar; shi ya sa aka kira wurin Babila, domin a can ne Ubangiji ya ruɗe harshen dukan duniya; ga shi, yana gabashin ƙasar Shinar.
38 Game da hasumiyar da 'yan adam suka gina, ƙasa ta buɗe bakinta ta haɗiye kashi ɗaya bisa uku nata, wuta kuma ta sauko daga sama ta ƙone wani kashi ɗaya bisa uku, sauran kashi ɗaya bisa uku kuma har zuwa yau, kuma tana cikin ɓangaren da ke sama, kuma kewayenta yana tafiya na kwana uku.
39 Kuma mutane da yawa sun mutu a cikin wannan hasumiyar, mutane marasa adadi.

BABI NA 10

1 Feleg ɗan Eber ya rasu a waɗannan kwanaki, a shekara ta arba'in da takwas ta rayuwar Abram ɗan Tera. Duk kwanakin Feleg shekara ɗari biyu da talatin da tara ne.
2 Kuma lokacin da Ubangiji ya warwatsa 'yan adam saboda zunubansu a hasumiyar, sai ga su sun bazu zuwa sassa daban-daban, dukkan 'yan adam kuma suka watsu zuwa kusurwoyi huɗu na duniya.
3 Kuma dukkan iyalai sun zama kowanne bisa ga yarensa, ƙasarsa, ko birninsa.
4 'Yan adam suka gina birane da yawa bisa ga iyalansu, a duk wuraren da suka je, da kuma a ko'ina cikin duniya inda Ubangiji ya warwatsa su.
5 Wasu daga cikinsu sun gina birane a wuraren da aka kore su daga cikinsu, suka kuma kira waɗannan biranen da sunayensu, ko sunayen 'ya'yansu, ko kuma bayan abubuwan da suka faru.
6 'Ya'yan Yafet ɗan Nuhu suka tafi suka gina wa kansu birane a wuraren da suka warwatse, suka kuma kira biranensu da sunayensu, 'ya'yan Yafet kuma suka rabu a duniya zuwa rarrabuwa da harsuna da yawa.
7 Waɗannan su ne 'ya'yan Yafet bisa ga iyalansu, Gomer, Magog, Medai, Javan, Tubal, Meshek, da Tiras: waɗannan su ne 'ya'yan Yafet bisa ga zuriyarsu.
8 'Ya'yan Gomer, bisa ga biranensu, su ne Francum, waɗanda ke zaune a ƙasar Franza, kusa da kogin Franza, kusa da kogin Senah.
9 'Ya'yan Refat kuma su ne Bartonim, waɗanda ke zaune a ƙasar Bartoniya kusa da Kogin Leda, wanda ke zubar da ruwansa a cikin babban teku na Gihon, wato teku.
10 'Ya'yan Tugarma kuma iyalai goma ne, kuma sunayensu su ne: Buzar, Parzunac, Balgar, Elicanum, Ragbib, Tarki, Bid, Zebuc, Ongal da Tilmaz; duk waɗannan sun bazu suka zauna a arewa suka gina wa kansu birane.
11 Suka kuma kira biranensu da sunayensu, su ne waɗanda ke zaune a gefen kogunan Hithla da Italac har zuwa yau.
12 Amma iyalan Angoli, Balgar da Parzunac, suna zaune kusa da babban kogin Dubnee; kuma sunayen biranensu ma suna bisa ga sunayensu.
13 'Ya'yan Javan su ne Javan da ke zaune a ƙasar Makdoniya, 'ya'yan Medaire kuma su ne Orelum waɗanda ke zaune a ƙasar Curson, 'ya'yan Tubal kuma su ne waɗanda ke zaune a ƙasar Tuskana kusa da kogin Pashiah.
14 'Ya'yan Meshek kuma su ne Shibashni, 'ya'yan Tiras kuma su ne Rushash, Cushni, da Ongolis; duk waɗannan suka tafi suka gina wa kansu birane; waɗannan su ne biranen da ke kusa da teku, Yabus, kusa da kogin Cura, wanda ya cika da kansa a kogin Tragan.
15 'Ya'yan Elisha su ne Almanim, su ma suka je suka gina wa kansu birane; waɗannan su ne biranen da ke tsakanin duwatsun Ayuba da Shibathmo; daga cikinsu akwai mutanen Lumbardi waɗanda ke zaune a gaban duwatsun Ayuba da Shibathmo, suka kuma ci ƙasar Italiya suka zauna a can har zuwa yau.
16 'Ya'yan Kittim su ne Romawa waɗanda ke zaune a kwarin Canopia kusa da kogin Tibreu.
17 'Ya'yan Dudonim su ne waɗanda ke zaune a biranen Gihon na teku, a ƙasar Bordna.
18 Waɗannan su ne iyalan 'ya'yan Yafet bisa ga biranensu da harsunansu, lokacin da suka warwatse bayan hasumiyar, suka kuma kira biranensu da sunayensu da wuraren da suka faru; Waɗannan su ne sunayen biranensu bisa ga iyalansu, waɗanda suka gina a waɗannan kwanaki bayan hasumiyar.
19 'Ya'yan Ham su ne Kush, Mizrayim, Fut, da Kan'ana bisa ga zuriyarsu da biranensu.
20 Duk waɗannan suka tafi suka gina wa kansu birane, suka sami wurare masu dacewa da su, suka kuma sa wa biranensu suna bisa ga sunayen kakanninsu Kush, da Mizrayim, da Fut, da Kan'ana.
21 'Ya'yan Mizrayim kuma su ne Ludim, da Anamim, da Lehabim, da Naftuchim, da Patrusim, da Kasluchim, da Kafturim, iyalai bakwai.
22 Duk waɗannan suna zaune kusa da Kogin Sihor, wato rafin Masar, suka gina wa kansu birane suka kuma sa musu suna bisa ga sunayensu.
23 'Ya'yan Patros da Kasloch suka yi aure tare, daga cikinsu kuma Filistiyawa, Azathim, da Gerarim, da Githim, da Ekronim, dukkansu gidaje biyar suka fito; waɗannan

kuma suka gina wa kansu birane, suka kuma kira biranensu da sunayen kakanninsu har zuwa yau.
24 'Ya'yan Kan'ana kuma suka gina wa kansu birane, suka kuma kira biranensu da sunayensu, birane goma sha ɗaya da wasu ba a ƙidaya su ba.
25 Sai mutum huɗu daga dangin Ham suka tafi ƙasar fili, waɗannan su ne sunayen mutane huɗu, Saduma, Gwamrata, Adma da Zeboyim.
26 Waɗannan mutanen suka gina wa kansu birane huɗu a ƙasar fili, suka kuma sa wa biranensu sunaye.
27 Su da 'ya'yansu da duk abin da ke cikinsu suka zauna a waɗannan biranen, suka yi 'ya'ya suka yawaita ƙwarai, suka zauna lafiya.
28 Sai Seyir ɗan Hur, ɗan Hiwi, ɗan Kan'ana, ya tafi ya sami wani kwari a gaban Dutsen Faran, ya gina birni a can, shi da 'ya'yansa maza bakwai da iyalinsa suka zauna a can, ya kuma sa wa birnin da ya gina Seyir suna, bisa ga sunansa, wato ƙasar Seyir har zuwa yau.
29 Waɗannan su ne iyalan 'ya'yan Ham, bisa ga harsunansu da biranensu, lokacin da aka warwatsa su zuwa ƙasashensu bayan hasumiyar.
30 Sai waɗansu daga cikin 'ya'yan Shem ɗan Nuhu, uban dukan 'ya'yan Eber, suka tafi suka gina wa kansu birane a wuraren da aka warwatsa su, suka kuma sa wa biranensu suna.
31 'Ya'yan Shem su ne Elam, Ashur, Arfakshad, Lud, da Aram, suka gina wa kansu birane suka kuma sa wa biranensu sunayensu.
32 Sai Ashur ɗan Shem, da 'ya'yansa da iyalinsa suka fita a lokacin, suka tafi wata ƙasa mai nisa da suka samu, suka haɗu da wani babban kwari a ƙasar da suka je, suka gina wa kansu birane huɗu, suka kuma kira su da sunaye da wuraren da suka faru.
33 Waɗannan su ne sunayen biranen da 'ya'yan Ashur suka gina, Ninevah, Resen, Kalach, da Rehobother. 'Ya'yan Ashur suna zaune a can har zuwa yau.
34 'Ya'yan Aram kuma suka tafi suka gina wa kansu birni, suka sa wa birnin suna Uz, sunan babban ɗan'uwansu, suka zauna a ciki, wato ƙasar Uz har zuwa yau.
35 A shekara ta biyu bayan hasumiyar, sai wani mutum daga gidan Ashur, mai suna Bela, ya tashi daga ƙasar Nineva ya zauna tare da iyalinsa duk inda ya sami wuri, suka isa har zuwa biranen da ke kusa da Saduma, suka zauna a can.
36 Mutumin ya tashi ya gina wani ƙaramin birni a can, ya kuma sa masa suna Bela, bisa ga sunansa, wato ƙasar Zowar har zuwa yau.
37 Waɗannan su ne iyalan 'ya'yan Shem bisa ga harshensu da biranensu, bayan da suka warwatse a duniya bayan hasumiyar.
38 Kuma kowace masarauta, birni, da iyalin iyalan 'ya'yan Nuhu suka gina wa kansu birane da yawa bayan haka.
39 Kuma suka kafa gwamnatoci a duk garuruwansu, domin a tsara su bisa ga umarninsu; haka nan kuma dukkan iyalan 'ya'yan Nuhu suka yi har abada.

BABI NA 11

1 Nimrod ɗan Kush yana nan a ƙasar Shinar, ya yi mulki a kanta, ya zauna a can, ya gina birane a ƙasar Shinar.
2 Waɗannan su ne sunayen birane huɗu da ya gina, ya kuma sa musu suna bisa ga abubuwan da suka faru da su a lokacin gina hasumiyar.
3 Ya kuma kira ta farko Babila, yana cewa, Domin a can Ubangiji ya rikitar da harshen dukan duniya, ya kuma kira ta biyu Erech, domin daga nan ne Allah ya wargaza su.
4 Sai na ukun ya kira Eched, yana cewa an yi babban yaƙi a wurin; na huɗun kuma ya kira Calnah, domin an kashe sarakunansa da manyan jarumansa a wurin, suka kuma ɓata wa Ubangiji rai, suka yi masa tawaye suka yi masa tawaye.
5 Bayan da Nimrod ya gina waɗannan birane a ƙasar Shinar, sai ya sanya sauran mutanensa, sarakunansa, da jaruman da suka rage a masarautarsa a cikinsu.
6 Sai Nimrod ya zauna a Babila, a can ya sake sabunta mulkinsa a kan sauran mutanensa, ya kuma yi mulki lafiya, kuma mutanen da sarakunan Nimrod suka sa masa suna Amraphel, suna cewa a hasumiyar sarakunansa da mutanensa sun mutu ta hanyar ikonsa.
7 Duk da haka, Nimrod bai koma ga Ubangiji ba, ya ci gaba da mugunta da koyar da mugunta ga 'ya'yan mutane; kuma Mardon, ɗansa, ya fi mahaifinsa muni, kuma ya ci gaba da ƙara wa mahaifinsa abubuwan banƙyama.
8 Kuma ya sa 'yan adam su yi zunubi, saboda haka aka ce, Daga cikin miyagu mugunta take fitowa.
9 A lokacin akwai yaƙi tsakanin iyalan 'ya'yan Ham, yayin da suke zaune a biranen da suka gina.
10 Sai Kedorlaomer, Sarkin Elam, ya rabu da iyalan 'ya'yan Ham, ya yi yaƙi da su, ya kuma cinye su, ya tafi biranen nan biyar na fili, ya yi yaƙi da su, ya kuma cinye su, suka kuwa zauna a ƙarƙashin ikonsa.
11 Suka yi masa hidima shekara goma sha biyu, suka kuma ba shi haraji na shekara-shekara.
12 A lokacin nan Nahor, ɗan Serug, ya rasu a shekara ta arba'in da tara ta rayuwar Abram ɗan Tera.
13 A shekara ta hamsin ta rayuwar Abram ɗan Tera, Abram ya fita daga gidan Nuhu, ya tafi gidan mahaifinsa.
14 Abram kuwa ya san Ubangiji, ya kuma bi tafarkunsa da umarninsa, Ubangiji Allahnsa kuma yana tare da shi.
15 A waɗannan kwanaki, Tera, mahaifinsa, shi ne shugaban rundunar sarki Nimrod, har yanzu yana bin gumakan da ba a saba gani ba.
16 Da Abram ya isa gidan mahaifinsa, sai ya ga alloli goma sha biyu a tsaye a cikin haikalinsu, sai Abram ya fusata ƙwarai da ya ga waɗannan siffofi a gidan mahaifinsa.
17 Sai Abram ya ce, Na rantse da Ubangiji, waɗannan siffofi ba za su zauna a gidan mahaifina ba, haka Ubangiji wanda ya halicce ni zai yi mini idan ban karya su duka ba cikin kwana uku.
18 Sai Abram ya bar su, fushinsa kuma ya yi masa zafi. Sai Abram ya yi sauri ya fita daga ɗakin zuwa farfajiyar waje ta mahaifinsa, ya tarar da mahaifinsa zaune a farfajiyar, tare da dukan bayinsa, Abram kuma ya zo ya zauna a gabansa.
19 Sai Abram ya tambayi mahaifinsa, ya ce, “Baba, ka gaya mini ina Allah wanda ya halicci sama da ƙasa, da dukan 'ya'yan mutane a duniya, wanda kuma ya halicce ni da kai.” Tera ya amsa wa ɗansa Abram ya ce, “Ga waɗanda suka halicce mu duka suna tare da mu a cikin gida.”
20 Sai Abram ya ce wa mahaifinsa, “Ya shugabana, ka nuna mini su.” Tera kuwa ya kai Abram ɗakin farfajiyar ciki, Abram kuwa ya gani, ga shi kuwa, ɗakin cike yake da

gumakan itace da na dutse, manyan siffofi goma sha biyu, wasu kuma ƙasa da su, ba su da adadi.
21 Tera ya ce wa ɗansa, “Ga su nan waɗanda suka yi duk abin da kake gani a duniya, suka kuma halicce ni da kai, da kuma dukkan mutane.”
22 Tera kuwa ya yi wa allolinsa sujada, sai ya rabu da su, Abram, ɗansa kuma ya tafi tare da shi.
23 Da Abram ya bar su, sai ya je wurin mahaifiyarsa ya zauna a gabanta, ya ce wa mahaifiyarsa, “Ga shi, mahaifina ya nuna mini waɗanda suka yi sama da ƙasa, da kuma dukan 'ya'yan mutane.”
24 Yanzu fa, ku yi hanzari ku ɗauko ɗan akuya daga cikin garken, ku yi masa nama mai daɗi, domin in kai shi ga gumakan mahaifina a matsayin hadaya a gare su su ci, watakila zan iya samun karɓuwa a gare su.
25 Mahaifiyarsa kuwa ta yi haka, ta kawo ɗan akuya, ta yi masa nama mai daɗi, ta kawo wa Abram, Abram kuwa ya ɗauki naman mahaifiyarsa mai daɗi ya kawo a gaban allolin mahaifinsa, ya kuma matso kusa da su domin su ci; amma Tera mahaifinsa bai sani ba.
26 A ranar da Abram yake zaune a tsakaninsu, babu murya, babu ji, babu motsi, kuma babu ɗayansu da zai iya miƙa hannunsa ya ci.
27 Sai Abram ya yi musu ba'a, ya ce, Hakika naman da na shirya bai yi musu daɗi ba, ko kuma wataƙila bai yi musu kaɗan ba, don haka ba za su ci ba; don haka gobe zan shirya nama mai daɗi, mafi kyau kuma mai yawa fiye da wannan, domin in ga sakamakon.
28 Washegari Abram ya umurci mahaifiyarsa game da naman mai daɗi, sai mahaifiyarsa ta tashi ta ɗauko 'yan tumaki uku masu kyau daga cikin garken, ta kuma yi musu nama mai daɗi kamar yadda ɗanta yake so, ta ba ɗanta Abram; amma Tera mahaifinsa bai sani ba.
29 Sai Abram ya ɗauki naman da ya ji daɗi daga mahaifiyarsa, ya kawo shi a gaban gumakan mahaifinsa cikin ɗakin kwana, ya kuma zo wurinsu domin su ci, ya ajiye shi a gabansu, Abram kuwa ya zauna a gabansu duk yini, yana tunanin ko za su ci.
30 Da Abram ya dube su, sai ya ga ba su da murya ko ji, ba kuma ɗayansu ya miƙa hannunsa ya ci naman ba.
31 Da yammacin wannan rana a gidan, Abram yana sanye da ruhun Allah.
32 Sai ya yi kira ya ce, Kaiton mahaifina da wannan muguwar tsara, waɗanda zukatansu suka karkata ga girman kai, waɗanda suke bauta wa waɗannan gumaka na itace da dutse waɗanda ba za su iya ci ba, su ji ƙamshi, su ji, su yi magana, waɗanda ba su da magana, da idanu marasa gani, da kunnuwa marasa ji, da hannuwa marasa ji, da ƙafafu waɗanda ba za su iya motsi ba; kamar su ne waɗanda suka yi su, waɗanda kuma suka dogara gare su.
33 Da Abram ya ga duk waɗannan abubuwa, sai ya yi fushi da mahaifinsa, ya yi sauri ya ɗauki ƙugiya a hannunsa, ya je ɗakin alloli, ya karya dukkan allolin mahaifinsa.
34 Da ya gama karya gumakan, sai ya sanya ƙyalle a hannun babban allahn da ke gabansu, ya fita, sai Tera mahaifinsa ya dawo gida, gama ya ji ƙarar bugun ƙulle a ƙofar gidan. Sai Tera ya shiga gidan don ya san abin da ke faruwa.
35 Da Tera ya ji hayaniyar ƙugiya a ɗakin zane-zane, sai ya gudu zuwa ɗakin zuwa wurin zane-zanen, sai ya haɗu da Abram yana fita.
36 Sai Terah ya shiga ɗakin, ya ga gumakan duka sun faɗi sun fashe, da kuma ƙugiya a hannun babban, wadda ba a karye ba, kuma naman da ɗansa Abram ya yi yana nan a gabansu.
37 Da Tera ya ga haka, sai ya husata ƙwarai, ya yi sauri ya fita daga ɗakin zuwa wurin Abram.
38 Ya sami Abram ɗansa yana zaune a gida, sai ya ce masa, Menene wannan aikin da ka yi wa allolina?
39 Sai Abram ya amsa wa mahaifinsa Tera, ya ce, “Ba haka ba ne, ya shugabana, gama na kawo musu abinci mai daɗi, kuma lokacin da na zo kusa da su da naman da za su ci, sai suka miƙa hannuwansu nan da nan suka ci kafin babban ya miƙa hannunsa ya ci.”
40 Babban mutum ya ga ayyukansu da suka yi a gabansa, sai fushinsa ya yi musu zafi ƙwarai, ya tafi ya ɗauki ƙugiyar da ke cikin gidan ya zo wurinsu ya karya su duka, sai ga ƙugiyar tana hannunsa kamar yadda kuke gani.
41 Sai Terah ya fusata da ɗansa Abram, lokacin da ya faɗi haka; Terah kuwa ya ce wa Abram ɗansa cikin fushi, “Menene wannan labarin da ka faɗa? Ƙarya kake yi mini?”
42 Akwai ruhu, rai, ko iko a cikin waɗannan alloli da zai yi duk abin da ka faɗa mini? Ba itace da dutse ba ne, kuma ni da kaina na yi su, kuma za ka iya faɗin irin wannan ƙarya, kana cewa babban allahn da ke tare da su ya buge su? Kai ne ka sanya ƙyalle a hannunsa, sannan ka ce ya buge su duka.
43 Sai Abram ya amsa wa mahaifinsa ya ce masa, Ta yaya za ka bauta wa waɗannan gumaka waɗanda ba su da ikon yin komai a cikinsu? Shin waɗannan gumakan da kake dogara da su za su iya cetonka? Shin za su iya jin addu'arka lokacin da ka kira su? Shin za su iya cetonka daga hannun maƙiyanka, ko kuwa za su yi yaƙi da kai a kan maƙiyanka, domin ka bauta wa itace da dutse waɗanda ba za su iya magana ko ji ba?
44 Yanzu kuwa ba shi da kyau a gare ka ko ga 'yan adam waɗanda ke da alaƙa da kai, ka yi waɗannan abubuwa; shin kai wawa ne, wawa ne ko kuma rashin fahimta har za ka bauta wa itace da dutse, ka yi haka?
45 Ku manta da Ubangiji Allah wanda ya yi sama da ƙasa, wanda kuma ya halicce ku a cikin ƙasa, har ya kawo muku babban bala'i a cikin wannan al'amari ta hanyar bauta wa dutse da itace?
46 Ashe, kakanninmu ba su yi zunubi a zamanin dā ba, har Ubangiji Allah na sararin sama ya kawo musu ruwan ambaliya, ya kuma hallaka duniya duka?
47 Kuma ta yaya za ku ci gaba da yin haka ku bauta wa gumakan itace da dutse, waɗanda ba sa iya ji, ko magana, ko kuma su cece ku daga zalunci, ta haka za ku kawo fushin Allahn duniya a kanku?
48 Yanzu babana ka daina wannan, kada ka jawo wa kanka da iyalanka masifa.
49 Sai Abram ya yi sauri ya gudu daga gaban mahaifinsa, ya ɗauki ƙugiya daga babban gunkin mahaifinsa, wanda Abram ya karya shi ya gudu da shi.
50 Da Tera ya ga duk abin da Abram ya yi, sai ya yi sauri ya fita daga gidansa, ya je wurin sarki, ya zo gaban Nimrod ya tsaya a gabansa, ya yi wa sarki sujada; sai sarki ya ce, Me kake so?
51 Sai ya ce, Ina roƙonka, ya shugabana, ka ji ni—Yanzu shekaru hamsin da suka gabata an haifi yaro a gare ni, haka ya yi wa allolina haka ya faɗa; yanzu kuma, ya shugabana,

sarki, ka kira shi ya zo gabanka, ka yi masa shari'a bisa ga doka, domin a cece mu daga muguntarsa.
52 Sarki ya aika da mutum uku daga cikin bayinsa, suka tafi suka kawo Abram gaban sarki. Nimrod da dukan sarakunansa da bayinsa suna zaune a gabansa a wannan rana, Tera kuma yana zaune a gabansu.
53 Sarki ya ce wa Abram, “Mene ne wannan da ka yi wa mahaifinka da allolinsa?” Abram ya amsa wa sarki kamar yadda ya faɗa wa mahaifinsa, ya ce, Babban allahn da yake tare da su a cikin gidan ya yi musu abin da ka ji.”
54 Sarki ya ce wa Abram, Shin sun sami ikon yin magana, su ci, su kuma yi abin da ka faɗa? Abram ya amsa wa sarki, ya ce, Idan babu iko a cikinsu, me ya sa za ka bauta musu, ka kuma sa 'yan adam su ɓata ta hanyar wautarka?
55 Kana tsammanin za su iya cetonka ko su yi wani abu ƙarami ko babba, har ka bauta musu? Kuma me ya sa ba za ka ji Allahn dukkan duniya ba, wanda ya halicce ka, kuma wanda yake da ikon kashewa da kuma ceton rai?
56 0 Sarki wawa, mai sauƙin kai, kuma mara sani, kaitonka har abada.
57 Na yi tsammani za ka koya wa bayinka hanya madaidaiciya, amma ba ka yi haka ba, amma ka cika duniya duka da zunubanka da zunuban mutanenka waɗanda suka bi hanyoyinka.
58 Shin ba ka sani ba, ko ba ka ji ba, cewa wannan mugunta da ka yi, kakanninmu sun yi zunubi a cikinta a zamanin da, Allah madawwami ya kawo ruwan ambaliya a kansu, ya hallaka su duka, ya kuma hallaka duniya duka saboda su? Kai da mutanenka za ku tashi yanzu ku yi irin wannan aikin, domin ku kawo fushin Ubangiji Allah na duniya, ku kuma kawo muku masifa da bala'i a kan ku da dukan duniya?
59 Yanzu fa, ka kawar da wannan mugun aikin da kake yi, ka bauta wa Allahn duniya, kamar yadda ranka yake hannunsa, sa'an nan zai yi maka alheri.
60 Kuma idan zuciyarka mai mugunta ba ta saurari maganata ba domin ta sa ka bar mugayen hanyoyinka, ka bauta wa Allah madawwami, to za ka mutu cikin kunya a kwanakin ƙarshe, kai, mutanenka da duk waɗanda ke da alaƙa da kai, kana jin maganarka ko kuma kana tafiya cikin mugayen hanyoyinka.
61 Da Abram ya daina magana a gaban sarki da sarakuna, sai Abram ya ɗaga idanunsa sama, ya ce, Ubangiji yana ganin dukan miyagu, zai kuwa yi musu shari'a.

BABI NA 12

1 Da sarki ya ji maganar Abram, sai ya umarta a saka shi a kurkuku; Abram kuwa ya yi kwana goma a kurkuku.
2 A ƙarshen waɗannan kwanaki, sarki ya umarta cewa dukkan sarakuna, hakimai, da hakiman larduna daban-daban, da masu hikima su zo gabansa, suka zauna a gabansa, Abram kuwa yana cikin kurkuku.
3 Sarki ya ce wa sarakuna da masu hikima, “Kun ji abin da Abram, ɗan Tera, ya yi wa mahaifinsa? Haka ya yi masa, na kuma umarce shi da a kawo shi a gabana, haka ya faɗa; zuciyarsa ba ta yi masa ba'a ba, bai kuma motsa ni a gabana ba, ga shi yanzu yana tsare a kurkuku.”
4 Don haka sai ku yanke hukunci a kan wannan mutumin da ya zagi sarki, wanda ya yi magana ya kuma aikata duk abin da kuka ji.
5 Sai duk suka amsa wa sarki suna cewa, Mutumin da ya zagi sarki, za a rataye shi a kan itace; amma bayan ya aikata duk abin da ya faɗa, ya kuma raina allolinmu, dole ne a ƙone shi har ya mutu, domin wannan ita ce doka a cikin wannan al'amari.
6 Idan sarki ya yi haka, bari ya umarci bayinsa su kunna wuta dare da rana a cikin tanderun bulo, sa'an nan mu jefa wannan mutumin a ciki. Sarki kuwa ya yi haka, ya kuma umarci bayinsa su shirya wuta na tsawon kwana uku da dare uku a cikin tanderun sarki, wanda yake a Casdim; sarki kuma ya umarce su da su ɗauki Abram daga kurkuku su fitar da shi don a ƙone shi.
7 Dukan bayin sarki, hakimai, sarakuna, hakimai, da alƙalai, da dukan mazauna ƙasar, kimanin mutum dubu ɗari tara, suka tsaya a gaban tanderun don su ga Abram.
8 Dukan mata da ƙananan yara suka taru a kan rufin gidaje da hasumiyai domin su ga abin da ke faruwa da Abram, suka tsaya wuri ɗaya daga nesa; babu wani mutum da ya rage wanda bai zo a wannan rana don ya ga abin da ke faruwa ba.
9 Da Abram ya iso, sai masu ba da shaida na sarki da masu hikima suka ga Abram, suka yi wa sarki ihu, suka ce, “Ya shugabanmu, hakika wannan shine mutumin da muka sani shi ne yaron da babban tauraro ya haɗiye taurari huɗu, waɗanda muka sanar wa sarki yanzu shekaru hamsin tun daga lokacin.”
10 Ga shi kuma, mahaifinsa ya karya umarninka, ya yi maka ba'a ta hanyar kawo maka wani yaro, wanda ka kashe.
11 Da sarki ya ji maganarsu, sai ya yi fushi ƙwarai, sai ya umarci a kawo Terah a gabansa.
12 Sai sarki ya ce, “Ka ji abin da masu zamba suka faɗa? Yanzu gaya mini gaskiya, ta yaya ka yi? Idan ka faɗi gaskiya za ka kuɓuta.”
13 Da ganin cewa fushin sarki ya yi zafi sosai, Terah ya ce wa sarki, “Ya shugabana, sarki, ka ji gaskiya, kuma abin da masu hikima suka faɗa gaskiya ne.” Sai sarki ya ce, “Ta yaya za ka yi wannan abu, ka karya umarnina, ka ba ni ɗa wanda ba ka haifa ba, ka kuma ɗauki darajarsa?”
14 Tera ya amsa wa sarki, “Domin tausayina ya kama ni a lokacin, sai na ɗauki ɗa na baiwar Allah, na kawo shi wurin sarki.”
15 Sarki ya ce wa ya ba ka shawara kan wannan? Ka faɗa mini, kada ka ɓoye mini komai, don haka ba za ka mutu ba.
16 Tera kuwa ya tsorata ƙwarai a gaban sarki, sai ya ce wa sarki, Haran ne babban ɗana wanda ya ba ni shawara a kan wannan; Haran kuwa a lokacin an haifi Abram, yana da shekara talatin da biyu.
17 Amma Haran bai shawarci mahaifinsa da komai ba, domin Terah ya faɗa wa sarki haka domin ya ceci ransa daga hannun sarki, gama yana jin tsoro ƙwarai; sai sarki ya ce wa Terah, Haran ɗanka wanda ya ba ka shawara a kan wannan zai mutu da wuta tare da Abram; gama hukuncin kisa yana kansa saboda ya yi tawaye ga sha'awar sarki wajen yin wannan abu.
18 A lokacin Haran ya ji sha'awar bin hanyoyin Abram, amma ya riƙe ta a cikin zuciyarsa.
19 Haran ya ce a ransa, “Ga shi, yanzu sarki ya kama Abram saboda waɗannan abubuwan da Abram ya yi, kuma zai zama, idan Abram ya fi ƙarfin sarki, zan bi shi, amma idan sarki ya fi ƙarfin sarki, zan bi shi.”

20 Sa'ad da Tera ya faɗa wa sarki wannan magana game da ɗansa Haran, sai sarki ya umarci a kama Haran tare da Abram.
21 Suka kawo su duka biyu, Abram da Haran ɗan'uwansa, domin su jefa su cikin wuta; duk mazauna ƙasar, da bayin sarki, da sarakuna, da dukan mata da yara, suna tsaye a kansu a wannan rana.
22 Bayin sarki suka ɗauki Abram da ɗan'uwansa, suka tuɓe musu dukkan tufafinsu, sai dai tufafin da ke kansu.
23 Suka ɗaure hannuwansu da ƙafafunsu da igiyoyin lilin, bayin sarki kuma suka ɗaga su suka jefa su duka a cikin tanderu.
24 Ubangiji ya ƙaunaci Abram, ya kuma ji tausayinsa, Ubangiji kuma ya sauko ya ceci Abram daga wutar, bai ƙone ba.
25 Amma duk igiyoyin da suka ɗaure shi suka ƙone, yayin da Abram yake zaune yana yawo a cikin wutar.
26 Haran kuwa ya mutu lokacin da suka jefa shi cikin wuta, aka ƙone shi ya zama toka, domin zuciyarsa ba ta cika da Ubangiji ba; kuma waɗannan mutanen da suka jefa shi cikin wuta, harshen wutar ya bazu a kansu, suka ƙone, mutane goma sha biyu daga cikinsu suka mutu.
27 Abram ya yi tafiya a tsakiyar wuta kwana uku da dare uku, sai duk bayin sarki suka gan shi yana tafiya a cikin wuta, suka zo suka faɗa wa sarki, suka ce, Ga shi mun ga Abram yana yawo a tsakiyar wuta, har ma tufafin da ke jikinsa ba su ƙone ba, amma igiyar da aka ɗaure shi da ita ta ƙone.
28 Da sarki ya ji maganganunsu, sai zuciyarsa ta suma, bai yarda da su ba; sai ya aika da wasu sarakuna masu aminci su ga wannan al'amari, suka je suka gani suka faɗa wa sarki; sai sarki ya tashi ya je ya gani, sai ya ga Abram yana tafiya a tsakiyar wutar, sai ya ga gawar Haran tana ƙonewa, sai sarki ya yi mamaki ƙwarai.
29 Sarki ya umarci a fitar da Abram daga wutar; bayinsa suka matso don su fitar da shi, amma ba su iya ba, gama wutar tana kewaye da ita, harshen wuta kuma yana tashi daga cikin tanderun.
30 Sai bayin sarki suka gudu daga gare shi, sarki kuma ya tsawata musu, yana cewa, Ku yi sauri ku fitar da Abram daga wuta domin kada ku mutu.
31 Barorin sarki suka sake matsowa don su fitar da Abram, sai harshen wuta ya kama su, ya ƙone fuskokinsu har takwas daga cikinsu suka mutu.
32 Da sarki ya ga barorinsa ba za su iya kusantar wutar ba don kada a ƙone su, sai sarki ya kira Abram, ya ce, “Ya bawan Allah wanda ke sama, ka fita daga tsakiyar wutar ka zo nan a gabana.” Abram kuwa ya saurari muryar sarki, ya fita daga wutar ya zo ya tsaya a gaban sarki.
33 Da Abram ya fito, sarki da dukan bayinsa suka ga Abram yana zuwa gaban sarki, da tufafinsa na ƙasa a jikinsa, gama ba su ƙone ba, amma igiyar da aka ɗaure shi da ita ta ƙone.
34 Sarki ya ce wa Abram, Me ya sa ba a ƙone ka a cikin wutar ba?
35 Abram ya ce wa sarki, Allahn sama da ƙasa wanda nake dogara gare shi, wanda kuma yake da ikonsa duka, ya cece ni daga wutar da ka jefa ni a ciki.
36 Haran ɗan'uwan Abram ya ƙone, suka nemi gawarsa, suka same ta a ƙone.
37 Haran yana da shekara tamanin da biyu lokacin da ya mutu a wutar Casdim. Sarki, da sarakuna, da mazauna ƙasar, suka ga an ceci Abram daga wutar, suka zo suka yi wa Abram sujada.
38 Sai Abram ya ce musu, Kada ku yi mini sujada, amma ku yi sujada ga Allahn duniya wanda ya halicce ku, ku bauta masa, ku bi hanyoyinsa domin shi ne ya cece ni daga wannan wuta, kuma shi ne ya halicci rayuka da ruhohin dukkan mutane, ya kuma halicci mutum a cikin mahaifar mahaifiyarsa, ya kuma kawo shi duniya, kuma shi ne zai ceci waɗanda suka dogara gare shi daga kowace wahala.
39 Wannan abu ya yi kyau ƙwarai a gaban sarki da sarakuna, cewa an ceci Abram daga wuta, an kuma ƙone Haran; sarki kuma ya ba Abram kyaututtuka da yawa, ya kuma ba shi manyan bayinsa biyu daga gidan sarki; ɗaya suna Oni, ɗayan kuma sunansa Eliezer.
40 Duk sarakuna, sarakuna da bayi suka ba Abram kyaututtuka da yawa na azurfa, zinariya, da lu'u-lu'u, sarki da sarakunansa kuma suka sallame shi, ya tafi lafiya.
41 Sai Abram ya fita daga sarki cikin kwanciyar hankali, bayin sarki da yawa suka bi shi, kuma kusan mutum ɗari uku suka bi shi.
42 A ran nan Abram ya koma gidan mahaifinsa, shi da mutanen da suka bi shi, Abram kuwa ya bauta wa Ubangiji Allahnsa dukan kwanakin rayuwarsa, ya kuma bi dokokinsa.
43 Tun daga wannan rana Abram ya juyar da zukatan 'yan adam su bauta wa Ubangiji.
44 A lokacin nan Nahor da Abram suka auri mata, 'ya'yan ɗan'uwansu Haran; matar Nahor Milka ce, sunan matar Abram kuma Saraya. Saraya, matar Abram, ba ta da ɗa; ba ta da ɗa a wancan lokacin.
45 Bayan shekaru biyu da fitowar Abram daga wuta, wato a cikin shekara ta hamsin da biyu ta rayuwarsa, sai ga sarki Nimrod yana zaune a Babila a kan karagar mulki, sai sarki ya yi barci, ya yi mafarkin yana tsaye tare da rundunarsa da rundunoninsa a cikin wani kwari da ke fuskantar tanderun sarki.
46 Ya ɗaga idanunsa sama, ya ga wani mutum mai kama da Abram yana fitowa daga cikin tanderun, kuma ya zo ya tsaya a gaban sarki da takobinsa da aka zare, sannan ya yi sauri ya zo wurin sarki da takobinsa, lokacin da sarki ya gudu daga mutumin, domin yana jin tsoro; kuma yayin da yake gudu, mutumin ya jefa ƙwai a kan sarki, ƙwai kuma ya zama babban kogi.
47 Sarki ya yi mafarkin cewa duk sojojinsa sun nutse a cikin kogin suka mutu, sai sarkin ya gudu tare da mutane uku da ke gabansa, ya tsere.
48 Sarki ya kalli waɗannan mutanen, suna sanye da kayan sarauta kamar tufafin sarakuna, kuma suna da kamanni da ɗaukaka irin ta sarakuna.
49 Suna cikin gudu, kogin ya sake komawa kamar ƙwai a gaban sarki, sai ga wani ƙaramin tsuntsu ya fito daga cikin ƙwai, ya zo gaban sarki, ya tashi a kansa ya cire masa ido.
50 Sarki ya yi baƙin ciki da ganin abin, sai ya farka daga barcinsa, ransa ya yi rawa, ya ji tsoro ƙwarai.
51 Da safe sarki ya tashi daga kan gadonsa cikin tsoro, sai ya umarci dukkan masu hikima da masu sihiri su zo gabansa, lokacin da sarki ya ba su labarin mafarkinsa.
52 Sai wani bawan sarki mai hikima, mai suna Anuki, ya amsa wa sarki, yana cewa, Wannan ba wani abu ba ne illa

muguntar Abram da zuriyarsa wadda za ta taso ga Ubangijina da sarki a kwanaki na ƙarshe.
53 Ga shi kuma, rana tana zuwa da Abram da zuriyarsa da 'ya'yan gidansa za su yi yaƙi da sarkina, za su kuma kashe dukan rundunar sarki da rundunoninsa.
54 Kuma game da abin da ka faɗa game da mutane uku waɗanda ka gani kamar kanka, waɗanda suka tsere, wannan yana nufin cewa kai kaɗai ne za ka tsere tare da sarakuna uku daga sarakunan duniya waɗanda za su kasance tare da kai a yaƙi.
55 Kuma abin da ka gani daga kogin wanda ya juya ya zama ƙwai kamar da farko, da kuma ɗan tsuntsu da ke cire idonka, wannan ba wani abu bane illa zuriyar Abram wadda za ta kashe sarki a kwanakin ƙarshe.
56 Wannan shine mafarkin sarkina, kuma wannan shine fassararsa, kuma mafarkin gaskiya ne, kuma fassarar da bawanka ya ba ka gaskiya ne.
57 To, yanzu sarkina, hakika ka sani cewa yanzu shekaru hamsin da biyu kenan da masananka suka ga wannan a lokacin haihuwar Abram, kuma idan sarkina ya bar Abram ya zauna a duniya, zai zama sanadin rauni ga ubangijina da sarki, domin duk tsawon rayuwar Abram, kai da mulkinka ba za a kafa su ba, domin an san wannan a da tun lokacin haihuwarsa; kuma me ya sa sarkina ba zai kashe shi ba, don a kiyaye muguntarsa daga gare ka a kwanakin ƙarshe?
58 Sai Nimrod ya saurari muryar Anuki, sai ya aika wasu daga cikin bayinsa a ɓoye su je su kama Abram, su kai shi gaban sarki don ya sha wahala.
59 Eliezer, bawan Abram wanda sarki ya ba shi, yana nan a gaban sarki a lokacin, kuma ya ji abin da Anuki ya ba sarki shawara, da kuma abin da sarki ya faɗa wanda ya jawo mutuwar Abram.
60 Sai Eliezer ya ce wa Abram, Yi sauri, tashi ka ceci ranka, kada ka mutu ta hannun sarki, domin haka ya gani a mafarki game da kai, haka kuma Anuki ya fassara shi, haka kuma Anuki ya ba sarki shawara game da kai.
61 Abram ya saurari muryar Eliezer, Abram ya yi sauri ya gudu zuwa gidan Nuhu da ɗansa Shem, ya ɓuya a can ya sami wurin aminci; bayin sarki suka zo gidan Abram don nemansa, amma ba su same shi ba, suka bincike ƙasar, amma ba a same shi ba, suka tafi suka bincike ta kowace hanya, amma ba a same shi ba.
62 Da barorin sarki ba su sami Abram ba, sai suka koma wurin sarki, amma fushin sarki a kan Abram ya huce, domin ba su same shi ba, sai sarki ya kawar da wannan batu game da Abram daga zuciyarsa.
63 Abram ya ɓoye a gidan Nuhu na tsawon wata ɗaya, har sai da sarki ya manta da wannan al'amari, amma Abram yana jin tsoron sarki; Terah kuma ya zo ya ga ɗansa Abram a ɓoye a gidan Nuhu, Terah kuwa babban mutum ne a gaban sarki.
64 Sai Abram ya ce wa mahaifinsa, “Ba ka sani ba cewa sarki yana da niyyar kashe ni, ya kuma kawar da sunana daga duniya ta hanyar shawarar miyagun mashawartansa?”
65 To, wa kake da shi a nan, me kuma kake da shi a wannan ƙasar? Tashi, mu tafi ƙasar Kan'ana tare, domin a cece mu daga hannunsa, kada ku halaka ta wurinsa a kwanakin ƙarshe.
66 Shin ba ka sani ba ko ba ka ji ba, cewa ba ta hanyar ƙauna ba ce Nimrod ya ba ka duk wannan girmamawa, amma kawai don amfanin kansa ne ya ba ka duk wannan alherin?
67 Kuma idan ya yi maka alheri fiye da wannan, to, waɗannan abubuwa ne kawai na duniya, domin dukiya da dukiya ba za su iya amfani a ranar fushi da fushi ba.
68 Yanzu fa ka saurari muryata, mu tashi mu tafi ƙasar Kan'ana, daga inda Nimrod zai iya kaiwa; mu bauta wa Ubangiji wanda ya halicce ku a duniya, zai yi muku kyau; ka kuma watsar da duk abubuwan banza da kake bi.
69 Abram ya daina magana, lokacin da Nuhu da ɗansa Shem suka amsa wa Tera, suka ce, Gaskiya ne maganar da Abram ya faɗa maka.
70 Tera kuwa ya saurari muryar ɗansa Abram, Tera kuma ya yi duk abin da Abram ya faɗa, gama wannan daga Ubangiji ne, domin sarki ba zai yi wa Abram kisan gilla ba.

BABI NA 13

1 Tera kuwa ya ɗauki ɗansa Abram da jikansa Lutu, ɗan Haran, da Saraya surukarsa, matar ɗansa Abram, da dukan mutanen gidansa, suka tafi tare da su daga Ur Casdim zuwa ƙasar Kan'ana. Sa'ad da suka isa ƙasar Haran, suka zauna a can, gama ƙasa ce mai kyau ƙwarai don kiwo, kuma ta isa ga waɗanda suka raka su.
2 Mutanen ƙasar Haran suka ga Abram nagari ne kuma mai adalci ne a gaban Allah da mutane, kuma Ubangiji Allahnsa yana tare da shi, sai waɗansu daga cikin mutanen ƙasar Haran suka zo suka bi Abram, ya kuma koya musu koyarwar Ubangiji da hanyoyinsa; waɗannan mutanen kuma suka zauna tare da Abram a gidansa, suka manne masa.
3 Abram ya zauna a ƙasar shekaru uku, bayan shekaru uku, sai Ubangiji ya bayyana ga Abram, ya ce masa, Ni ne Ubangiji wanda ya fisshe ka daga Ur Casdim, ya cece ka daga hannun dukkan maƙiyanka.
4 Yanzu fa, idan za ku kasa kunne ga maganata, ku kiyaye umarnaina, da ƙa'idodina, da dokokina, to, zan sa maƙiyanku su faɗi a gabanku, zan kuma riɓaɓɓanya zuriyarku kamar taurarin sama, zan kuma aiko muku da albarkatata ga dukan ayyukan hannuwanku, ba za ku rasa komai ba.
5 Tashi yanzu, ka ɗauki matarka da duk abin da ke hannunka, ka tafi ƙasar Kan'ana ka zauna a can, ni kuwa zan zama Allah a wurinka, zan sa maka albarka. Sai Abram ya tashi ya ɗauki matarsa da dukan abin da ke hannunsa, ya tafi ƙasar Kan'ana kamar yadda Ubangiji ya faɗa masa; Abram yana da shekara hamsin sa'ad da ya tashi daga Haran.
6 Abram ya zo ƙasar Kan'ana ya zauna a tsakiyar birnin, ya kafa alfarwarsa a can tare da mutanen Kan'ana, mazaunan ƙasar.
7 Ubangiji ya bayyana ga Abram lokacin da ya isa ƙasar Kan'ana, ya ce masa, Wannan ita ce ƙasar da na ba ka da zuriyarka bayanka har abada, zan kuma mai da zuriyarka kamar taurarin sama, zan kuma ba wa zuriyarka duk ƙasashen da kake gani gadonsu.
8 Abram ya gina bagadi a wurin da Allah ya yi masa magana, Abram kuwa a can ya kira sunan Ubangiji.
9 A lokacin, a ƙarshen shekaru uku na zaman Abram a ƙasar Kan'ana, a wannan shekarar Nuhu ya mutu, wato shekara ta hamsin da takwas ta rayuwar Abram; kuma

dukan kwanakin Nuhu shekaru ɗari tara da hamsin ne, ya rasu.
10 Abram ya zauna a ƙasar Kan'ana, shi da matarsa, da dukan abin da yake da shi, da dukan waɗanda suka raka shi, tare da waɗanda suka raka shi daga cikin mutanen ƙasar, amma Nahor, ɗan'uwan Abram, da Tera, mahaifinsa, da Lutu ɗan Haran, da dukan abin da yake da shi suka zauna a Haran.
11 A shekara ta biyar da Abram ya zauna a ƙasar Kan'ana, mutanen Saduma da Gwamrata, da dukan biranen da ke cikin fili suka tayar wa Kedorlaomer, sarkin Elam, gama dukan sarakunan biranen da ke cikin fili sun bauta wa Kedorlaomer shekaru goma sha biyu, suka kuma ba shi haraji na shekara-shekara, amma a waɗannan kwanaki a shekara ta goma sha uku, suka yi masa tawaye.
12 A shekara ta goma da Abram ya zauna a ƙasar Kan'ana, sai yaƙi ya tashi tsakanin Nimrod, Sarkin Shinar, da Kedorlaomer, Sarkin Elam, sai Nimrod ya zo ya yi yaƙi da Kedorlaomer ya kuma rinjaye shi.
13 Gama a lokacin Chedorlaomer yana ɗaya daga cikin shugabannin rundunar Nimrod, sa'ad da duk mutanen da ke hasumiyar suka warwatse, sauran kuma suka warwatse a ƙasa, sai Kedorlaomer ya tafi ƙasar Elam ya yi mulki a kanta, ya tayar wa ubangijinsa.
14 A waɗannan kwanaki, sa'ad da Nimrod ya ga biranen fili sun yi tawaye, sai ya zo da girman kai da fushi don yaƙi da Kedorlaomer, sai Nimrod ya tattara dukkan sarakunansa da mutanensa, kimanin mutum dubu ɗari bakwai, suka tafi su yaƙi Kedorlaomer, Kedorlaomer kuwa ya fita ya tarye shi da mutum dubu biyar, suka shirya yaƙi a kwarin Babel, wanda yake tsakanin Elam da Shinar.
15 Duk waɗannan sarakunan suka yi yaƙi a can, sai aka ci Nimrod da mutanensa a gaban mutanen Kedorlaomer, sai mutanen Nimrod suka faɗi, kimanin mutum dubu ɗari shida (600,000), ɗan sarki Mardon kuma ya faɗi a tsakaninsu.
16 Nimrod ya gudu ya koma ƙasarsa cikin kunya da kunya, ya kuma yi wa Kedorlaomer biyayya na dogon lokaci, Kedorlaomer kuma ya koma ƙasarsa, ya aika da shugabannin rundunarsa zuwa ga sarakunan da ke kewaye da shi, zuwa ga Arioch, Sarkin Elasar, da kuma zuwa ga Tidal, Sarkin Goyim, ya kuma yi alkawari da su, dukansu kuma suka yi biyayya ga umarninsa.
17 A shekara ta goma sha biyar da Abram ya zauna a ƙasar Kan'ana, wato shekara ta saba'in da rayuwar Abram, Ubangiji ya bayyana ga Abram a wannan shekarar, ya ce masa, Ni ne Ubangiji wanda ya fisshe ka daga Ur Casdim domin in ba ka wannan ƙasa ta zama gādo.
18 Yanzu fa, ka yi tafiya a gabana, ka zama cikakke, ka kuma kiyaye umarnaina, gama zan ba ka wannan ƙasa a gare ka da zuriyarka, tun daga Kogin Masar har zuwa babban kogin Yufiretis.
19 Za ka koma wurin kakanninka cikin salama da kyakkyawan tsufa, tsara ta huɗu kuma za su dawo nan ƙasar, za su mallake ta har abada; Abram kuwa ya gina bagadi, ya yi kira ga sunan Ubangiji wanda ya bayyana gare shi, ya kuma miƙa hadayu a kan bagaden ga Ubangiji.
20 A wannan lokacin Abram ya koma Haran don ya ga mahaifinsa da mahaifiyarsa, da iyalin mahaifinsa, Abram da matarsa da duk abin da yake da shi suka koma Haran, Abram kuma ya zauna a Haran shekara biyar.
21 Mutane da yawa daga cikin mutanen Haran, kimanin mutum saba'in da biyu, sun bi Abram, Abram kuma ya koya musu koyarwar Ubangiji da hanyoyinsa, ya kuma koya musu su san Ubangiji.
22 A waɗannan kwanaki Ubangiji ya bayyana ga Abram a Haran, ya ce masa, Ga shi, na yi maka magana shekaru ashirin da suka gabata, ina cewa,
23 Ka fita daga ƙasarka, daga ƙasar haihuwarka, da kuma daga gidan mahaifinka, zuwa ƙasar da na nuna maka domin in ba ka ita, kai da 'ya'yanka, gama a can zan albarkace ka, in maishe ka babbar al'umma, in kuma ɗaukaka sunanka, kuma a cikinka za a yi wa iyalan duniya albarka.
24 Yanzu fa tashi, ka fita daga wannan wuri, kai da matarka, da duk abin da ke naka, da kuma duk wanda aka haifa a gidanka, da dukan rayukan da ka halitta a Haran, ka fito da su tare da kai daga nan, ka tashi ka koma ƙasar Kan'ana.
25 Abram ya tashi ya ɗauki matarsa Saraya da dukan abin da yake da shi, da dukan waɗanda aka haifa masa a gidansa, da kuma rayukan da suka yi a Haran, suka tafi ƙasar Kan'ana.
26 Abram ya tafi ya koma ƙasar Kan'ana bisa ga maganar Ubangiji. Lutu ɗan ɗan'uwansa Haran ya tafi tare da shi, Abram kuma yana da shekara saba'in da biyar lokacin da ya fita daga Haran ya koma ƙasar Kan'ana.
27 Ya zo ƙasar Kan'ana bisa ga maganar Ubangiji ga Abram, ya kafa alfarwarsa ya zauna a cikin filayen Mamre, tare da shi akwai Lutu ɗan ɗan'uwansa, da duk abin da yake nasa.
28 Ubangiji kuma ya sake bayyana ga Abram, ya ce, “Ga zuriyarka zan ba da wannan ƙasa.” Sai ya gina bagadi ga Ubangiji wanda ya bayyana gare shi, wanda har yanzu yana nan a filayen Mamre har zuwa yau.

BABI NA 14

1 A waɗannan kwanaki akwai wani mutum mai hikima a ƙasar Shinar, mai hikima da hikima, mai kyau, amma shi talaka ne kuma mai talauci; sunansa Rikayon ne kuma yana da wuyar ɗaukar nauyin kansa.
2 Sai ya yi niyyar zuwa Masar, wurin Oswiris ɗan Anom sarkin Masar, domin ya nuna wa sarki hikimarsa; domin wataƙila zai sami tagomashi a gabansa, ya rene shi ya kuma ba shi abinci; sai Rikayon ya yi haka.
3 Da Rikayon ya zo Masar, sai ya tambayi mazauna Masar game da sarki, mazauna Masar kuma suka gaya masa al'adar sarkin Masar, domin a lokacin al'adar sarkin Masar ce, ya fita daga fadarsa ta sarauta, ana ganinsa a waje kwana ɗaya kawai a shekara, bayan haka sarkin zai koma fadarsa ya zauna a can.
4 A ranar da sarki ya fita, sai ya yi shari'a a ƙasar, duk wanda ke da ƙara ya zo gaban sarki a ranar don ya karɓi roƙonsa.
5 Da Rikayon ya ji labarin al'adar Masar da cewa ba zai iya zuwa gaban sarki ba, sai ya yi baƙin ciki ƙwarai, ya yi baƙin ciki ƙwarai.
6 Da yamma kuma Rikayon ya fita ya sami wani gida a kango, tsohon gidan burodi ne a Masar, ya kwana a can yana cikin ɗacin rai da yunwa, aka cire masa barci.

7 Rikayon ya yi tunani a cikin zuciyarsa abin da zai yi a garin har sai sarki ya bayyana, da kuma yadda zai ci gaba da riƙe kansa a can.
8 Da safe ya tashi ya yi tafiya, sai ya haɗu da waɗanda ke sayar da kayan lambu da nau'ikan iri iri iri iri da suke ciyar da mazauna.
9 Rikayon yana son yin haka domin ya sami gyara a birnin, amma bai san al'adar mutanen ba, kuma kamar makaho ne a cikinsu.
10 Sai ya je ya samo kayan lambu don ya sayar da su, sai taron jama'a suka taru suka yi masa ba'a, suka kwace masa kayan lambunsa, ba su bar masa komai ba.
11 Sai ya tashi daga can cikin baƙin ciki, ya tafi gidan burodi inda ya kwana duk daren da ya gabata, ya kwana a can a daren na biyu.
12 Kuma a wannan daren ya sake tunani a cikin ransa yadda zai iya ceton kansa daga yunwa, sai ya tsara dabarar yadda zai yi.
13 Da safe ya tashi ya yi dabara, ya tafi ya ɗauki hayar sojoji talatin daga cikin gungun mutane, suna ɗauke da kayan yaƙinsu a hannunsu, ya kai su saman kabarin Masar, ya ajiye su a can.
14 Ya kuma umarce su, yana cewa, “Ga abin da sarki ya ce, Ku ƙarfafa kanku ku zama jarumai, kada a binne kowa a nan har sai an ba da azurfa ɗari biyu, sannan a binne shi.” Waɗannan mutanen kuma suka yi kamar yadda Rikayon ya umarta ga mutanen Masar duk wannan shekarar.
15 Cikin watanni takwas Rikayon da mutanensa suka tara tarin azurfa da zinariya, Rikayon kuma ya ɗauki dawakai da sauran dabbobi da yawa, ya kuma ɗauki ƙarin mutane, ya ba su dawakai suka zauna tare da shi.
16 Da shekara ta yi zagayawa, a lokacin da sarki ya fita zuwa garin, duk mazauna Masar suka taru don su yi masa magana game da aikin Rikayon da mutanensa.
17 Sarki ya fita a ranar da aka ƙayyade, sai dukan Masarawa suka zo gabansa suka yi masa kuka, suna cewa,
18 Sarki ya rayu har abada. Me kake yi wa bayinka a cikin gari, ba za ka bar gawa ta mutu ba har sai an ba da azurfa da zinariya mai yawa? Shin an taɓa yin irin wannan abu a duk duniya, tun daga zamanin sarakunan da suka gabata har ma tun daga zamanin Adamu, har zuwa yau, har ba za a binne matattu kawai a kan farashi mai ƙayyadadden farashi ba?
19 Mun san cewa al'adar sarakuna ce su karɓi haraji na shekara daga masu rai, amma ba wai kawai kuna yin haka ba, har ma daga matattu kuma kuna karɓar haraji kowace rana.
20 Yanzu, ya sarki, ba za mu iya jure wannan ba, gama duk birnin ya lalace saboda wannan, ba ka sani ba?
21 Da sarki ya ji duk abin da suka faɗa, sai ya yi fushi ƙwarai, fushinsa kuma ya yi zafi a cikinsa saboda wannan al'amari, domin bai san komai ba.
22 Sarki ya ce, “Wa kuma ina ne wanda ya yi ƙarfin halin yin wannan mugun abu a ƙasata ba tare da umarnina ba? Hakika za ku gaya mini.”
23 Suka faɗa masa duk ayyukan Rikayon da mutanensa, sai fushin sarki ya tashi, sai ya umarci a kawo Rikayon da mutanensa a gabansa.
24 Rikayon ya ɗauki yara kusan dubu, maza da mata, ya sa musu siliki da kayan ado, ya ɗora su a kan dawakai, ya aika wa sarki ta hannun mutanensa, ya kuma ɗauki azurfa da zinariya da duwatsu masu daraja da doki mai ƙarfi da kyau, a matsayin kyauta ga sarki, wanda ya zo gaban sarki da su ya yi masa sujada a ƙasa; sarki da bayinsa da dukan mazauna Masar suka yi mamakin aikin Rikayon, suka ga dukiyarsa da kyautar da ya kawo wa sarki.
25 Sarki ya yi matuƙar farin ciki, ya kuma yi mamakin abin da ya faru; lokacin da Rikayon ya zauna a gabansa, sarki ya tambaye shi game da dukkan ayyukansa, Rikayon kuma ya yi magana da hikima a gaban sarki, da bayinsa, da kuma duk mazauna Masar.
26 Da sarki ya ji maganar Rikayon da hikimarsa, Rikayon ya sami tagomashi a gabansa, ya kuma gamu da alheri da alheri daga dukkan bayin sarki da kuma daga dukkan mazauna Masar, saboda hikimarsa da kyawawan maganganunsa, kuma tun daga lokacin suka ƙaunace shi ƙwarai.
27 Sarki ya amsa ya ce wa Rikayon, Ba za a ƙara kiran sunanka Rikayon ba, amma Fir'auna ne zai zama sunanka, domin ka karɓi haraji daga matattu; ya kuma sa masa suna Fir'auna.
28 Sarki da talakawansa sun ƙaunaci Rikayon saboda hikimarsa, suka kuma yi shawara da dukkan mazauna Masar don su naɗa shi shugaba a ƙarƙashin sarki.
29 Duk mazaunan Masar da masu hikimarta suka yi haka, aka sanya ta a matsayin doka a Masar.
30 Suka kuma naɗa Rikayon Fir'auna shugaba a ƙarƙashin sarkin Oswiris na Masar, kuma Rikayon Fir'auna yana mulki a Masar, yana gudanar da adalci ga dukkan birnin kowace rana, amma sarkin Oswiris yana yi wa mutanen ƙasar shari'a wata rana a shekara, lokacin da yake fita don bayyana kansa.
31 Kuma Rikayon Fir'auna ya yi wa gwamnatin Masar wayo, ya kuma ɗauki haraji daga dukkan mazauna Masar.
32 Duk mazaunan Masar sun ƙaunaci Rikayon Fir'auna ƙwarai, suka kuma ba da umarni a kira kowane sarki da zai yi mulki a kansu da zuriyarsu a Masar, Fir'auna.
33 Saboda haka duk sarakunan da suka yi mulki a Masar tun daga lokacin zuwa gaba ana kiransu Fir'auna har zuwa yau.

BABI NA 15

1 A wannan shekarar aka yi yunwa mai tsanani a ƙasar Kan'ana, mazauna ƙasar ba su iya zama ba saboda yunwar, domin yunwar ta yi tsanani ƙwarai.
2 Sai Abram da dukan abin da yake da shi suka tashi suka tafi Masar saboda yunwa, sa'ad da suka isa rafin Masar, suka zauna a can na ɗan lokaci don su huta daga gajiyar hanya.
3 Abram da Saraya suna tafiya a bakin rafin Masar, sai Abram ya ga matarsa Saraya kyakkyawa ce ƙwarai.
4 Sai Abram ya ce wa matarsa Saraya, Tunda Allah ya halicce ki da irin wannan kyakkyawar fuska, ina jin tsoron Masarawa kada su kashe ni su tafi da ke, domin tsoron Allah ba ya nan a waɗannan wurare.
5 To, za ki yi haka, ki ce ke 'yar'uwata ce ga duk wanda ya tambaye ki, domin ya yi mini alheri, mu rayu, kada a kashe mu.
6 Abram kuma ya umarci duk waɗanda suka zo tare da shi zuwa Masar saboda yunwa, haka kuma ɗan'uwansa Lutu ya

umarta, yana cewa, Idan Masarawa suka tambaye ka game da Saraya, ka ce ita 'yar'uwar Abram ce.
7 Duk da haka duk da wadannan umarni Abram bai amince da su ba, amma ya dauki Saraya ya saka ta a cikin akwati ya boye ta a cikin tukwanen su, gama Abram ya damu kwarai da Saraya saboda muguntar Masarawa.
8 Sai Abram da dukan abin da yake da shi suka tashi daga rafin Masar suka isa Masar; da kyar suka shiga kofofin birnin, sai ga masu gadin suka tsaya musu suna cewa, Ku ba sarki zakka daga cikin abin da kuke da shi, sa'an nan ku shiga garin. Abram da wadanda suke tare da shi suka yi haka.
9 Sai Abram da mutanen da ke tare da shi suka zo Masar, suka kuma kawo akwatin da Saratu ta boye a ciki, Masarawa kuma suka ga akwatin.
10 Barorin sarki suka matso kusa da Abram, suka ce, “Me kake da shi a nan a cikin wannan akwati da ba mu gani ba? Yanzu sai ka bude akwatin, ka ba sarki zakar duk abin da ke cikinsa.”
11 Sai Abram ya ce, “Ba zan bude wannan akwati ba, amma duk abin da ka bukata zan bayar.” Sai barorin Fir'auna suka amsa wa Abram, suka ce, “Akwati ne na duwatsu masu daraja, ka ba mu ushirinsa.”
12 Abram ya ce, Duk abin da kake so zan bayar, amma kada ka bude akwatin.
13 Barorin sarki suka matsa wa Abram, suka isa akwatin, suka bude shi da karfi, sai suka ga wata kyakkyawar mace a cikin akwatin.
14 Da fadawan sarki suka ga Saraya, sai suka yi mamakin kyawunta, dukan sarakuna da barorin Fir'auna suka taru don su ga Saraya, gama kyakkyawa ce kwarai. Sai fadawan sarki suka gudu suka fada wa Fir'auna duk abin da suka gani, suka kuma yabi sarki Saraya; Fir'auna kuwa ya umarta a kawo ta, matar kuma ta zo gaban sarki.
15 Da Fir'auna ya ga Saraya, sai ta faranta masa rai kwarai, kyawunta ya burge shi kwarai, sarki kuwa ya yi murna kwarai saboda ita, ya kuma ba wa wadanda suka ba shi labarinta kyaututtuka.
16 Sai aka kawo matar gidan Fir'auna, Abram kuwa ya yi bakin ciki saboda matarsa, ya yi addu'a ga Ubangiji ya cece ta daga hannun Fir'auna.
17 Saraya kuma ta yi addu'a a lokacin ta ce, Ya Ubangiji Allah, ka gaya wa Ubangijina Abram ya fita daga kasarsa da gidan mahaifinsa zuwa kasar Kan'ana, kuma ka yi masa alkawarin alheri idan ya cika umarninka; yanzu ga mu mun yi abin da ka umarce mu, mun bar kasarmu da iyalanmu, muka tafi wata kasa mai nisa da kuma wurin da ba mu san mu ba a da.
18 Mun zo wannan kasar ne domin mu guje wa yunwa, wannan mummunan hatsari ya same ni; yanzu haka, ya Ubangiji Allah, ka cece mu ka cece mu daga hannun wannan mai zalunci, ka yi mini alheri saboda jinkanka.
19 Ubangiji kuwa ya ji muryar Saraya, Ubangiji kuma ya aika mala'ika ya ceci Saraya daga hannun Fir'auna.
20 Sarki ya zo ya zauna a gaban Saraya, sai ga mala'ikan Ubangiji yana tsaye a kansu, ya bayyana ga Saraya, ya ce mata, “Kada ki ji tsoro, gama Ubangiji ya ji addu'arki.”
21 Sarki ya matso kusa da Saraya ya ce mata, “Mene ne wannan mutumin da ya kawo ki nan a gare ki?” Sai ta ce, “Shi dan’uwana ne.”
22 Sarki ya ce, Ya zama wajibi a gare mu mu daukaka shi, mu daukaka shi, mu kuma yi masa duk abin da za ka umarce mu. A lokacin kuwa sarki ya aika wa Abram azurfa da zinariya da duwatsu masu daraja da yawa, tare da shanu, bayi maza da mata; sarki kuma ya umarci a kawo Abram, ya zauna a farfajiyar gidan sarki, sarki kuma ya daukaka Abram kwarai a wannan daren.
23 Sarki ya matso don ya yi magana da Saraya, sai ya mika hannunsa don ya taba ta, sai mala'ikan ya buge shi da karfi, ya tsorata, bai kuma taba ta ba.
24 Da sarki ya matso kusa da Saraya, mala'ikan ya buge shi kasa, ya yi masa haka duk daren, sarki kuwa ya firgita.
25 A wannan daren mala'ikan ya bugi dukan bayin sarki da dukan iyalinsa, saboda Saraya, sai aka yi babban kuka a daren nan tsakanin mutanen gidan Fir'auna.
26 Da Fir'auna ya ga muguntar da ta same shi, sai ya ce, Hakika saboda wannan matar ne wannan abu ya same ni, sai ya yi nesa da ita ya yi mata magana mai dadi.
27 Sarki ya ce wa Saraya, Ina rokonki ki fada mini game da mutumin da kika zo nan tare da shi. Sai Saraya ta ce, “Wannan mutumin mijina ne, na kuma ce miki shi dan'uwana ne domin ina jin tsoro kada ki kashe shi saboda mugunta.”
28 Sarki ya nisanci Saraya, annoba ta mala'ikan Ubangiji kuma ta daina daga gare shi da iyalinsa; Fir'auna kuwa ya san an kashe shi saboda Saraya, sai sarki ya yi mamaki kwarai da wannan.
29 Da safe sai sarki ya kira Abram ya ce masa, “Me ka yi mini haka? Me ya sa ka ce, ‘Ita ’yar’uwata ce, domin na dauke ta a matsayin matata, kuma wannan annoba mai tsanani ta same ni da gidana?”
30 Ga matarka, ka dauke ta ka fita daga kasarmu domin kada mu mutu saboda ita. Sai Fir'auna ya dauki karin shanu, bayi maza da mata, da azurfa da zinariya don ya ba Abram, ya kuma mayar masa da matarsa Saraya.
31 Sarki ya auri budurwa wadda kwarakwaransa suka haifa masa, ya ba Saraya ita baiwa.
32 Sarki ya ce wa 'yarsa, Ya fi miki kyau 'yata ki zama baiwa a gidan wannan mutumin da ki zama budurwa a gidana, bayan mun ga muguntar da ta same mu saboda wannan matar.
33 Sai Abram ya tashi, shi da dukan abin da yake da shi suka bar Masar, Fir'auna kuwa ya umarci wasu daga cikin mutanensa su raka shi da duk wadanda suka tafi tare da shi.
34 Abram ya koma kasar Kan'ana, zuwa wurin da ya gina bagadi, inda ya kafa alfarwarsa da farko.
35 Lutu dan Haran, dan'uwan Abram, yana da garken shanu da yawa, da tumaki, da shanu, da tanti, gama Ubangiji ya yi musu albarka saboda Abram.
36 Sa'ad da Abram yake zaune a kasar, makiyayan Lutu suka yi jayayya da makiyayan Abram, domin mallakarsu ta yi yawa har ba za su iya zama tare a kasar ba, kasar kuma ba ta iya daukar su ba saboda shanunsu.
37 Kuma lokacin da makiyayan Abram suka je kiwon garkensu, ba su shiga gonar mutanen kasar ba, amma shanun makiyayan Lutu suka yi akasin haka, domin an bar su su yi kiwo a gonakin mutanen kasar.
38 Mutanen kasar suna ganin wannan abu kowace rana, sai suka zo wurin Abram suka yi jayayya da shi saboda makiyayan Lutu.

39 Abram ya ce wa Lutu, “Me kake yi mini haka, da ka sa ni abin ƙyama ga mazaunan ƙasar, har da ka umarci makiyayinka ya yi kiwon dabbobinka a gonakin wasu mutane? Ba ka san cewa ni baƙo ne a wannan ƙasar a tsakanin mutanen Kan'ana ba, me ya sa za ka yi mini haka?”
40 Abram yana ta jayayya kowace rana da Lutu saboda wannan, amma Lutu bai saurari Abram ba, sai ya ci gaba da yin haka, mazauna ƙasar suka zo suka faɗa wa Abram.
41 Abram ya ce wa Lutu, “Har yaushe za ka zama abin tuntuɓe a gare ni da mazaunan ƙasar? Ina roƙonka, kada a ƙara samun jayayya a tsakaninmu, gama mu 'yan'uwa ne.”
42 Amma ina roƙonka ka rabu da ni, ka je ka zaɓi wurin da za ka zauna da dabbobinka da duk abin da ke naka, amma ka nisanci ni, kai da iyalinka.
43 Kada ka ji tsoro ka rabu da ni, gama idan wani ya yi maka laifi, ka sanar da ni, ni kuma zan rama maka laifinka, kawai ka kawar da ni.
44 Da Abram ya gama faɗa wa Lutu duk waɗannan kalmomi, sai Lutu ya tashi ya ɗaga idanunsa zuwa filin Urdun.
45 Ya ga cewa duk wannan wuri yana da ruwa sosai, kuma yana da kyau ga mutane, kuma yana ba da wurin kiwo ga shanu.
46 Lutu ya bar Abram zuwa wurin, ya kafa alfarwarsa a can ya zauna a Saduma, suka rabu da juna.
47 Abram ya zauna a cikin dajin Mamre, wanda yake a Hebron, ya kafa alfarwarsa a can, Abram kuma ya zauna a wurin shekaru da yawa.

BABI NA 16

1 A lokacin nan Kedorlaomer, Sarkin Elam, ya aika wa dukan sarakunan da ke maƙwabtaka da shi, wato Nimrod, Sarkin Shinar, wanda a lokacin yake ƙarƙashin ikonsa, da kuma Tidal, Sarkin Goyim, da kuma Ariyok, Sarkin Elasar, waɗanda ya yi alkawari da su, yana cewa, Ku zo ku taimake ni, mu ci dukan biranen Saduma da mazaunanta, gama sun yi mini tawaye shekaru goma sha uku.
2 Waɗannan sarakuna huɗu suka haura tare da dukkan rundunoninsu, kimanin mutum dubu ɗari takwas, suka tafi kamar yadda suke, suka kashe duk wanda suka samu a hanyarsu.
3 Sarakuna biyar na Saduma da Gwamrata, Shinab Sarkin Adma, Shemeber Sarkin Zeboyim, Bera Sarkin Saduma, Bersha Sarkin Gwamrata, da Bela Sarkin Zowar, suka fita su tarye su, suka haɗu a kwarin Siddim.
4 Waɗannan sarakuna tara suka yi yaƙi a kwarin Siddim, sarakunan Saduma da na Gomorrah kuma aka ci su a gaban sarakunan Elam.
5 Kwarin Siddim cike yake da ramukan lemun tsami, sarakunan Elam kuma suka bi sarakunan Saduma, sarakunan Saduma da sansanoninsu suka gudu suka faɗa cikin ramukan lemun tsami, duk waɗanda suka rage suka tafi kan dutse don tsira, sarakuna biyar na Elam suka bi su suka bi su har zuwa ƙofofin Saduma, suka kuma kwashe duk abin da ke cikin Saduma.
6 Suka kuma washe dukan biranen Saduma da Gwamrata, suka kuma kama Lutu, ɗan ɗan'uwan Abram, da dukiyarsa, suka kuma kwace dukan dukiyar biranen Saduma, suka tafi; sai Unic, bawan Abram, wanda yake cikin yaƙin, ya ga haka, ya faɗa wa Abram duk abin da sarakunan suka yi wa biranen Saduma, kuma suka kama Lutu.
7 Da Abram ya ji haka, sai ya tashi tare da mutum kusan ɗari uku da goma sha takwas waɗanda suke tare da shi, a wannan daren kuwa ya bi waɗannan sarakunan ya kashe su, dukansu suka faɗi a gaban Abram da mutanensa, babu wanda ya rage sai sarakuna huɗu da suka gudu, kowannensu ya tafi nasa hanyar.
8 Abram ya mayar wa Saduma da dukan dukiyarsa, ya kuma mayar wa Lutu da dukiyarsa, da matansa, da 'ya'yansa, da dukan abin da yake da shi, har Lutu bai rasa komai ba.
9 Da ya dawo daga kashe waɗannan sarakuna, shi da mutanensa suka ratsa kwarin Siddim inda sarakunan suka yi yaƙi tare.
10 Sai Bera, Sarkin Saduma, da sauran mutanensa da suke tare da shi, suka fita daga cikin ramummukan da suka faɗa, suka taryi Abram da mutanensa.
11 Sai Adonizedek, Sarkin Urushalima, wanda shi ne Shem, ya fita tare da mutanensa zuwa taryi Abram da mutanensa, da abinci da ruwan inabi, suka zauna tare a kwarin Melek.
12 Sai Adonizedek ya albarkaci Abram, Abram kuma ya ba shi kashi ɗaya bisa goma na duk abin da ya kawo daga ganimar abokan gabansa, gama Adonizedek firist ne a gaban Allah.
13 Sai sarakunan Saduma da Gwamrata da suke can, tare da bayinsu, suka zo wurin Abram, suka roƙe shi ya mayar musu da bayinsu waɗanda ya kama, ya kuma ɗauki dukiyarsu duka.
14 Abram ya amsa wa sarakunan Saduma, ya ce, “Na rantse da Ubangiji wanda ya halicci sama da ƙasa, wanda ya fanshi raina daga kowace wahala, wanda kuma ya cece ni a yau daga maƙiyana, ya kuma ba da su a hannuna, ba zan karɓi komai naka ba, don kada ka yi alfahari gobe, kana cewa, Abram ya arzuta daga dukiyarmu da ya cece mu.”
15 Gama Ubangiji Allahna wanda nake dogara gare shi ya ce mini, Ba za ka rasa komai ba, gama zan albarkace ka a cikin dukan ayyukan hannuwanka.
16 To, ga shi, duk naka ne, ka ɗauka ka tafi; Na rantse da Ubangiji, ba zan karɓi daga gare ka daga rai mai rai ba, har zuwa takalmi ko zare, sai dai kuɗin abincin waɗanda suka tafi tare da ni zuwa yaƙi, da kuma rabon mutanen da suka tafi tare da ni, Anar, Ashkol, da Mamre, su da mutanensu, da waɗanda suka rage don lura da kaya, za su ɗauki rabonsu daga ganima.
17 Sarakunan Saduma suka ba Abram duk abin da ya faɗa, suka kuma matsa masa ya ɗauki duk abin da ya so, amma bai yarda ba.
18 Ya kuma sallami sarakunan Saduma da sauran mutanensu, ya kuma ba su umarni game da Lutu, suka tafi gidajensu.
19 Sai Lutu, ɗan ɗan'uwansa, ya sallame shi da dukiyarsa, ya tafi tare da su, Lutu kuma ya koma gidansa, zuwa Saduma, Abram da mutanensa suka koma gidansu a filayen Mamre, waɗanda suke Hebron.
20 A lokacin nan Ubangiji ya sake bayyana ga Abram a Hebron, ya ce masa, Kada ka ji tsoro, ladarka tana da girma a gabana, gama ba zan bar ka ba, har sai na yawaita ka, na kuma albarkace ka, na kuma sa zuriyarka ta zama kamar taurarin sama, waɗanda ba za a iya aunawa ko ƙidayuwa ba.

21 Zan ba wa zuriyarka duk wadannan ƙasashen da kake gani da idanunka, zan ba su gādo har abada, kawai ka yi ƙarfi kada ka ji tsoro, ka yi tafiya a gabana ka zama cikakke.
22 A shekara ta saba'in da takwas ta rayuwar Abram, a wannan shekarar ce Reu, dan Feleg, ya rasu, dukan kwanakin Reu shekara ce dari biyu da talatin da tara, ya rasu.
23 Saraya, 'yar Haran, matar Abram, har yanzu ba ta haihu wa Abram da ko 'ya ba.
24 Da ta ga ba ta haifi 'ya'ya ba, sai ta dauki baiwarta Hajaratu, wadda Fir'auna ya ba ta, ta ba wa Abram mijinta ta zama matarsa.
25 Gama Hajaratu ta koyi dukkan hanyoyin Saraya kamar yadda Saraya ta koya mata, ba ta gaza wajen bin kyawawan halayenta ba.
26 Sai Saraya ta ce wa Abram, Ga baiwata Hajaratu, je wurinta domin ta haihu a gwiwoyina, domin ni ma in sami 'ya'ya ta wurinta.
27 Bayan shekaru goma da Abram ya zauna a ƙasar Kan'ana, wato shekara tamanin da biyar ta rayuwar Abram, Saraya ta ba shi Hajaratu.
28 Abram kuwa ya saurari muryar matarsa Saraya, ya dauki baiwarsa Hajaratu, Abram kuwa ya zo wurinta, ta yi ciki.
29 Da Hajaratu ta ga ta yi ciki, sai ta yi murna ƙwarai, sai aka raina uwargijiyarta a idanunta, sai ta ce a cikin ranta, “Wannan kawai zai iya zama cewa na fi Saraya uwargijina kyau a gaban Allah, domin duk kwanakin da uwargijina ta yi tare da ubangijina, ba ta yi ciki ba, amma ni Ubangiji ya ba ni lokaci kadan don in yi ciki da shi.”
30 Da Saraya ta ga Hajaratu ta yi ciki daga Abram, Saraya ta yi kishin baiwarta, Saraya kuwa ta ce a cikin ranta, “Wannan ba wani abu ba ne illa cewa dole ne ta fi ni kyau.”
31 Sai Saraya ta ce wa Abram, “Laifina ya tabbata a kanka, gama a lokacin da ka yi addu'a ga Ubangiji game da 'ya'ya, me ya sa ba ka yi addu'a a kaina ba, cewa Ubangiji ya ba ni zuriya daga gare ka?”
32 Kuma idan na yi magana da Hajaratu a gabanki, sai ta raina maganata, domin ta yi ciki, ba za ki ce mata komai ba; Ubangiji ya yi hukunci tsakanina da ke saboda abin da kika yi mini.
33 Abram ya ce wa Saraya, “Ga baiwarka a hannunki, yi mata yadda kika ga dama.” Saraya ta wulaƙanta ta, Hajaratu kuwa ta gudu daga gare ta zuwa jeji.
34 Sai mala'ikan Ubangiji ya same ta a wurin da ta gudu, kusa da wata rijiya, sai ya ce mata, “Kada ki ji tsoro, zan yalwata zuriyarki, gama za ki haifi da, za ki kuma sa masa suna Isma'ilu. Yanzu sai ki koma wurin uwargijiyarki Saraya, ki yi biyayya da hannunta.”
35 Hajaratu ta kira wurin rijiyar, Biyer-lahai-royi, tana tsakanin Kadesh da jejin Bered.
36 A lokacin nan Hajaratu ta koma gidan maigidanta, bayan kwana biyu Hajaratu ta haifi da ga Abram, Abram kuwa ya sa masa suna Isma'ilu. Abram yana da shekara tamanin da shida lokacin da ya haife shi.

BABI NA 17

1 A wadannan kwanaki, a shekara ta casa'in da daya ta rayuwar Abram, 'ya'yan Kittim suka yi yaƙi da 'ya'yan Tubal, gama lokacin da Ubangiji ya warwatsa 'ya'yan mutane a duniya, 'ya'yan Kittim suka tafi suka yi zamansu a filin Canopia, suka gina wa kansu birane a can suka zauna a bakin kogin Tibreu.
2 'Ya'yan Tubal suka zauna a Tuscanah, iyakarsu ta kai kogin Tibreu, 'ya'yan Tubal suka gina birni a Tuscanan, suka kuma sa wa suna Sabina, sunan Sabina dan Tubal, mahaifinsu kuma suka zauna a can har zuwa yau.
3 A lokacin ne 'ya'yan Kittim suka yi yaƙi da 'ya'yan Tubal, aka kuma ci 'ya'yan Tubal a gaban 'ya'yan Kittim, 'ya'yan Kittim kuma suka kashe mutum dari uku da saba'in daga cikin 'ya'yan Tubal.
4 A lokacin nan, 'ya'yan Tubal suka rantse wa 'ya'yan Kittim, suka ce, Ba za ku yi aure a tsakaninmu ba, kuma ba za ku ba da 'yarsa ga 'ya'yan Kittim ba.
5 Gama a wancan lokacin, 'ya'yan Tubal duka suna da kyau, gama a lokacin ba a sami mata masu kyau kamar 'ya'yan Tubal a duk duniya ba.
6 Duk wadanda suka ji dadin kyawun mata suka tafi wurin 'ya'yan Tubal suka auri mata daga gare su, 'ya'yan mutane, sarakuna da sarakuna, wadanda suka yi matuƙar sha'awar kyawun mata, suka auri mata daga cikin 'ya'yan Tubal a wancan lokacin.
7 Bayan shekaru uku da 'ya'yan Tubal suka rantse wa 'ya'yan Kittim cewa ba za su aurar musu da 'ya'yansu mata ba, kimanin maza ashirin daga cikin 'ya'yan Kittim suka tafi su auri 'ya'yan Tubal, amma ba su sami ko daya ba.
8 Gama 'ya'yan Tubal sun riƙe rantsuwarsu cewa ba za su auri juna ba, kuma ba su karya rantsuwarsu ba.
9 A lokacin girbi, 'ya'yan Tubal suka tafi gonakinsu don daukar amfanin gonakinsu, sai samarin Kittim suka taru suka tafi birnin Sabina, kowannensu ya dauki budurwa daga cikin 'ya'yan Tubal, suka tafi biranensu.
10 Da 'ya'yan Tubal suka ji labarin, sai suka tafi su yi yaƙi da su, amma ba su iya rinjaye su ba, domin dutsen yana da tsayi sosai daga gare su, kuma da suka ga ba za su iya rinjaye su ba, sai suka koma ƙasarsu.
11 A lokacin juyin juya halin shekara, 'ya'yan Tubal suka tafi suka dauki hayar mutane kusan dubu goma daga wadannan biranen da ke kusa da su, suka kuma tafi yaƙi da 'ya'yan Kittim.
12 'Ya'yan Tubal suka tafi yaƙi da 'ya'yan Kittim, don su lalata ƙasarsu su kuma wahalar da su, kuma a cikin wannan yaƙin 'ya'yan Tubal suka rinjayi 'ya'yan Kittim, da 'ya'yan Kittim, ganin cewa suna cikin damuwa ƙwarai, sai suka daga 'ya'yan da 'ya'yan Tubal suka haifa a kan bangon da aka gina, don su kasance a gaban 'ya'yan Tubal.
13 Sai 'ya'yan Kittim suka ce musu, Kun zo ne don ku yi yaƙi da 'ya'yanku maza da mata, shin ba mu zama kamar nama da ƙasusuwanku ba tun daga wannan lokaci har zuwa yanzu?
14 Da 'ya'yan Tubal suka ji haka, sai suka daina yaƙi da 'ya'yan Kittim, suka tafi.
15 Sai suka koma biranensu, 'ya'yan Kittim a wancan lokacin suka taru suka gina birane biyu a gefen teku, suka kira daya Purtu dayan kuma Ariza.
16 Abram dan Tera yana da shekara casa'in da tara a lokacin.
17 A lokacin nan Ubangiji ya bayyana gare shi, ya ce masa, Zan yi alkawari tsakanina da kai, zan kuma yalwata zuriyarka sosai, wannan kuma shi ne alkawarin da nake yi

tsakanina da kai, cewa a yi wa kowane ɗa namiji kaciya, kai da zuriyarka a bayanka.
18 Idan ya kai kwana takwas za a yi masa kaciya, kuma wannan alkawari zai kasance a cikin jikinku don alkawari na har abada.
19 Yanzu ba za a ƙara kiran sunanka Abram ba, sai Ibrahim, kuma ba za a ƙara kiran matarka Sarai ba, sai Saratu.
20 Gama zan albarkace ku duka biyu, zan kuma riɓaɓɓanya zuriyarku a bayanku har ku zama babbar al'umma, sarakuna kuma za su fito daga gare ku.

BABI NA 18

1 Ibrahim ya tashi ya yi duk abin da Allah ya umarce shi, ya ɗauki mutanen gidansa da waɗanda aka saya da kuɗinsa, ya yi musu kaciya kamar yadda Ubangiji ya umarce shi.
2 Babu wanda ya rage wanda bai yi wa kaciya ba, Ibrahim da ɗansa Isma'ilu an yi musu kaciya a jikin kaciyarsu; Isma'ilu yana da shekara goma sha uku lokacin da aka yi masa kaciya a jikin kaciyarsa.
3 A rana ta uku Ibrahim ya fita daga alfarwarsa, ya zauna a ƙofar don ya ji daɗin zafin rana, a lokacin azabar jikinsa.
4 Ubangiji ya bayyana a gare shi a cikin filin Mamre, ya kuma aika mala'ikunsa uku masu hidima su ziyarce shi, yana zaune a ƙofar tanti, ya ɗaga idanunsa ya ga, sai ga mutum uku suna zuwa daga nesa, sai ya tashi ya yi gudu ya tarye su, ya yi musu sujada ya kawo su gidansa.
5 Sai ya ce musu, “Idan yanzu na sami tagomashi a gare ku, ku juya ku ci ɗan burodi.” Sai ya matsa musu, suka juya, ya ba su ruwa, suka wanke ƙafafunsu, ya ajiye su a ƙarƙashin itace a ƙofar alfarwar.
6 Sai Ibrahim ya yi gudu ya ɗauki ɗan maraƙi, mai laushi da kyau, ya yanka shi da sauri, ya ba wa bawansa Eliezer don ya yi masa ado.
7 Sai Ibrahim ya zo wurin Saratu cikin alfarwa, ya ce mata, “Ki shirya mudu uku na gari mai laushi da sauri, ki kwaba, ki yi waina a rufe tukunyar da ke ɗauke da naman.” Sai ta yi haka.
8 Sai Ibrahim ya yi sauri ya kawo musu man shanu da madara, da naman sa da nama, ya ba su su ci kafin naman ɗan maraƙin ya ƙoshi, suka ci.
9 Da suka gama cin abinci, ɗaya daga cikinsu ya ce masa, Zan dawo gare ka daidai lokacin rayuwa, Saratu matarka za ta haifi ɗa.
10 Daga baya mutanen suka tafi suka tafi wuraren da aka tura su.
11 A waɗannan kwanaki, dukan mutanen Saduma da Gwamrata, da kuma dukkan biranen biyar, mugaye ne masu zunubi ƙwarai da gaske ga Ubangiji, suka kuma tsokani Ubangiji da abubuwan banƙyama, suka kuma yi ta tsufa cikin mugunta da raini a gaban Ubangiji, muguntarsu da laifukansu kuma sun yi yawa a gaban Ubangiji a waɗannan kwanaki.
12 Suna da wani babban kwari a ƙasarsu, kimanin tafiyar rabin yini, kuma a cikinsa akwai maɓuɓɓugan ruwa da ciyayi da yawa da ke kewaye da ruwan.
13 Duk mutanen Saduma da Gwamrata suna zuwa can sau huɗu a shekara, tare da matansu da 'ya'yansu, da duk abin da ke nasu, suna murna a can da kiɗa da rawa.
14 Kuma a lokacin farin ciki, duk za su tashi su kama matan maƙwabcinsu, da kuma wasu, 'ya'yan budurwa na maƙwabcinsu, suka ji daɗinsu, kowannensu ya ga matarsa da 'yarsa a hannun maƙwabcinsa, bai ce uffan ba.
15 Sukan yi haka tun safe zuwa dare, daga baya kuma sai su koma gida, kowanne namiji ya koma gidansa, kowace mace kuma tantinta; haka suke yi sau huɗu a shekara.
16 Haka kuma idan wani baƙo ya shigo biranensu ya kawo kayan da ya saya da nufin ya zubar da su a can, mutanen waɗannan biranen za su taru, maza, mata da yara, ƙanana da manya, su je wurin mutumin su kwace kayansa da ƙarfi, suna ba wa kowane mutum kaɗan har sai duk kayan mai shi da ya kawo ƙasar sun ƙare.
17 Idan mai kayan ya yi musu jayayya, yana cewa, Menene wannan aikin da kuka yi mini, to, za su zo wurinsa ɗaya bayan ɗaya, kowannensu kuma ya nuna masa ƙaramin abin da ya karɓa ya yi masa ba'a, yana cewa, Na ɗauki ƙaramin abin da kuka ba ni ne kawai; kuma idan ya ji wannan daga gare su duka, zai tashi ya fita daga gare su cikin baƙin ciki da ɗacin rai, lokacin da duk za su tashi su bi shi, su kore shi daga birnin da babban hayaniya da hayaniya.
18 Akwai wani mutum daga ƙasar Elam wanda yake tafiya a kan hanya cikin nutsuwa, yana zaune a kan jakinsa, yana ɗauke da riga mai kyau mai launuka iri-iri, kuma an ɗaure rigar da igiya a kan jakin.
19 Mutumin yana kan hanyarsa ta ratsa titin Saduma lokacin da rana ta faɗi da yamma, ya zauna a can don ya kwana da dare, amma ba wanda ya yarda ya shiga gidansa; a lokacin akwai wani mugun mutum mai mugunta a Saduma, mai ƙwazo wajen aikata mugunta, sunansa Hedad.
20 Ya ɗaga idanunsa ya ga matafiyin a kan titin birnin, sai ya zo wurinsa ya ce, Daga ina ka fito, ina kuma za ka je?
21 Mutumin ya ce masa, Ina tafiya daga Hebron zuwa Elam inda nake, kuma da rana ta faɗi, babu wanda ya bar ni in shiga gidansa, ko da yake ina da abinci da ruwa, da bambaro da abinci don jakina, amma ban rasa komai ba.
22 Sai Hedad ya amsa masa ya ce, Duk abin da kake buƙata zan samar maka, amma a titi ba za ka kwana ba.
23 Sai Hedad ya kai shi gidansa, ya cire mayafin jakin da igiyar, ya kawo su gidansa, ya kuma ba wa jakin bambaro da abinci yayin da matafiyin ke ci yana sha a gidan Hedad, ya kuma kwana a can a daren.
24 Da safe sai matafiyin ya tashi da sassafe don ya ci gaba da tafiyarsa, sai Hedad ya ce masa, Jira, ka kwantar da hankalinka da ɗan burodi kaɗan, sannan ka tafi, sai mutumin ya yi haka; ya zauna tare da shi, suka ci suka sha tare da rana, lokacin da mutumin ya tashi zai tafi.
25 Sai Hedad ya ce masa, Ga shi, yanzu rana ta faɗi, ya kamata ka kwana duka domin zuciyarka ta yi sanyi. Sai ya matsa masa har ya kwana a can, a rana ta biyu kuma ya tashi da sassafe don ya tafi, lokacin da Hedad ya matsa masa, yana cewa, Ka kwantar da hankalinka da ɗan abinci kaɗan, ka tafi, sai ya zauna ya ci abinci tare da shi a rana ta biyu, sai mutumin ya tashi ya ci gaba da tafiyarsa.
26 Sai Hedad ya ce masa, Ga shi, yanzu rana ta kusa faɗuwa, ka zauna tare da ni don ka kwantar da hankalinka, da safe ka tashi da sassafe ka tafi.
27 Mutumin bai yarda ya zauna ba, sai ya tashi ya ɗaura wa jakinsa sirdi, yayin da yake ɗaura wa jakinsa sirdi, sai matar Hedad ta ce wa mijinta, “Ga shi, wannan mutumin ya kwana biyu tare da mu yana ci yana sha, bai ba mu

komai ba, yanzu zai tafi ya bar mu ba tare da ya ba mu komai ba?" Sai Hedad ya ce mata, "Ki yi shiru."
28 Mutumin ya ɗaura wa jakinsa sirdi don ya tafi, sai ya roƙi Hedad ya ba shi igiya da mayafin da zai ɗaure a kan jakin.
29 Sai Hedad ya ce masa, "Me ka ce?" Sai ya ce masa, "Kai shugabana, za ka ba ni igiya da alkyabbar da aka yi da launuka iri-iri, waɗanda ka ɓoye a gidanka domin in kula da ita."
30 Sai Hedad ya amsa wa mutumin, ya ce, "Wannan ita ce fassarar mafarkinka, igiyar da ka gani, tana nufin cewa rayuwarka za ta yi tsayi kamar igiya, kuma ganin rigar da aka yi wa fenti da launuka iri-iri, yana nufin za ka sami gonar inabi inda za ka dasa itatuwa na dukkan 'ya'yan itatuwa."
31 Sai matafiyin ya amsa, ya ce, "Ba haka nake ba, ya shugabana, domin na farka lokacin da na ba ka igiya da kuma alkyabba mai launuka daban-daban, wadda ka cire daga jakin don ka ajiye mini su." Hedad ya amsa ya ce, "Hakika na gaya maka fassarar mafarkinka, mafarki ne mai kyau, kuma wannan ita ce fassararsa."
32 Yanzu 'ya'yan mutane suna ba ni azurfa hudu, wanda shine aikina na fassara mafarkai, kuma daga gare ku kaɗai nake buƙatar azurfa uku.
33 Mutumin ya fusata da maganar Hedad, sai ya yi kuka mai zafi, ya kai Hedad wurin alƙalin Serak na Saduma.
34 Mutumin ya gabatar da ƙararsa a gaban alƙalin Serak, lokacin da Hedad ya amsa, yana cewa, "Ba haka ba ne, amma haka lamarin yake." Alkalin ya ce wa matafiyin, "Wannan mutumin Hedad yana gaya maka gaskiya, domin an san shi a birane saboda fassarar mafarki daidai."
35 Mutumin ya yi ihu da jin maganar alƙali, sai ya ce, "Ba haka nake ba Ubangijina, domin a ranar ne na ba shi igiya da mayafin da ke kan jakin, domin ya ajiye su a gidansa." Sai suka yi jayayya a gaban alƙali, ɗaya yana cewa, "Haka lamarin ya kasance, ɗayan kuma ya bayyana akasin haka."
36 Sai Hedad ya ce wa mutumin, Ka ba ni azurfa hudu da zan biya don fassarar mafarkina; Ba zan biya komai ba; Ka kuma ba ni kudin abinci hudu da ka ci a gidana.
37 Mutumin ya ce wa Hedad, Hakika zan biya ka abin da na ci a gidanka, kawai ka ba ni igiya da mayafin da ka ɓoye a gidanka.
38 Sai Hedad ya amsa a gaban alƙali ya ce wa mutumin, Ban gaya maka fassarar mafarkinka ba? Igiyar tana nufin cewa kwanakinka za su daɗe kamar igiya, da kuma rigar da za ka yi amfani da ita, wato gonar inabi inda za ka dasa itatuwa iri-iri.
39 Wannan ita ce fassarar mafarkinka daidai, yanzu ka ba ni azurfa hudu da nake buƙata a matsayin diyya, gama ba zan ba ka wani rangwame ba.
40 Mutumin ya yi ihu saboda maganar Hedad, suka yi jayayya a gaban alkali, alkali kuma ya ba da umarni ga bayinsa, suka kore su daga gidan da sauri.
41 Suka tafi suna jayayya da alƙali, lokacin da mutanen Saduma suka ji su, suka taru a kusa da su, suka yi ihu a kan baƙon, suka kore shi daga birnin da sauri.
42 Mutumin ya ci gaba da tafiyarsa a kan jakinsa da baƙin ciki, yana kuka da kuka.
43 Yayin da yake tafiya, sai ya yi kuka saboda abin da ya same shi a cikin birnin Saduma mai lalata.

BABI NA 19

1 Garuruwan Sodom suna da alƙalai hudu a birane hudu, waɗannan su ne sunayensu, Serak a birnin Sodom, Sharkad a cikin Gomorrah, Zabnak a cikin Admah, da Menon a cikin Zeboyim.
2 Bawan Eliezer Ibrahim ya yi musu sunaye daban-daban, ya kuma mayar da Serak zuwa Shakra, Sharkad zuwa Shakrura, Zebnac zuwa Kezobim, Menon kuma zuwa Matzlodin.
3 Kuma bisa ga sha'awar alkalai hudu nasu, mutanen Saduma da Gwamrata suna da gadaje a titunan biranen, idan wani ya zo waɗannan wurare, sai su kama shi su kai shi ɗaya daga cikin gadajensu, su kuma tilasta masa ya kwanta a cikinsu.
4 Yayin da yake kwance, mutum uku za su tsaya a kansa, uku kuma a ƙafafunsa, su auna shi da tsawon gadon, idan mutumin bai kai gadon ba, waɗannan mutane shida za su shimfiɗa shi a kowane gefe, idan kuma ya yi musu kira ba za su amsa masa ba.
5 Kuma idan ya fi tsayi fiye da gadon, za su haɗa ɓangarorin gadon biyu a kowane gefe, har sai mutumin ya isa ƙofofin mutuwa.
6 Idan ya ci gaba da yi musu kira, za su amsa masa, suna cewa, Haka za a yi wa mutumin da ya shigo ƙasarmu.
7 Da mutane suka ji duk waɗannan abubuwan da mutanen biranen Saduma suka yi, sai suka daina zuwa can.
8 Idan wani talaka ya zo ƙasarsu, za su ba shi azurfa da zinariya, su kuma yi shela a duk birnin kada a ba shi ɗan abinci ya ci, idan kuma baƙon ya zauna a can na wasu kwanaki, ya mutu saboda yunwa, bai sami ɗan abinci ba, to a lokacin mutuwarsa duk mutanen birnin za su zo su ɗauki azurfa da zinariyarsu da suka ba shi.
9 Kuma waɗanda suka iya gane azurfa ko zinariyar da suka ba shi sun karɓe ta, kuma a lokacin mutuwarsa suka cire masa tufafinsa, suka yi faɗa a kansu, wanda ya rinjayi maƙwabcinsa kuma ya karɓe su.
10 Bayan haka sai su ɗauke shi su binne shi a ƙarƙashin wasu bishiyoyi a cikin jeji, haka suke yi wa duk wanda ya zo wurinsu ya mutu a ƙasarsu duk tsawon kwanaki.
11 Bayan lokaci, Saratu ta aika Eliezer zuwa Saduma don ya ga Lutu ya kuma tambaye shi lafiyarsa.
12 Eliezer ya tafi Saduma, sai ya hadu da wani mutum daga Saduma yana faɗa da wani baƙo, sai mutumin Saduma ya tuɓe masa tufafinsa duka ya tafi.
13 Wannan matalauci ya yi kuka ga Eliezer, ya roƙe shi saboda abin da mutumin Saduma ya yi masa.
14 Sai ya ce masa, Me ya sa kake yi wa talakan da ya zo ƙasarka haka?
15 Sai mutumin Saduma ya amsa wa Eliezer, ya ce, Shin wannan mutumin ɗan'uwanka ne, ko kuma mutanen Saduma ne suka naɗa ka alƙali a yau, da kake magana game da wannan mutumin?
16 Eliezer ya yi jayayya da mutumin Saduma saboda talakan, sai Eliezer ya matso don ya kwato masa tufafinsa daga hannun mutumin Saduma, sai ya yi sauri ya bugi Eliezer da dutse a goshinsa.
17 Jinin ya yi ta zuba daga goshin Eliezer, da mutumin ya ga jinin, sai ya kama Eliezer, yana cewa, Ka ba ni ladana domin ka kawar da wannan mugun jinin da ke goshin ka, gama haka al'ada ce kuma doka a ƙasarmu.

18 Eliezer ya ce masa, “Ka raunata ni, ka kuma roƙe ni in biya ka hayar ka.” Eliezer kuwa bai yarda ya saurari maganar mutumin Saduma ba.
19 Mutumin ya kama Eliezer ya kai shi wurin Shakra alƙalin Saduma don a yi masa shari'a.
20 Sai mutumin ya yi wa alƙali magana, ya ce, Ina roƙonka ubangijina, haka wannan mutumin ya yi, domin na buge shi da dutse har jini ya zuba daga goshinsa, kuma bai yarda ya ba ni ladana ba.
21 Sai alƙalin ya ce wa Eliezer, “Wannan mutumin yana faɗa maka gaskiya, ka ba shi ladan aikinsa, domin wannan al'ada ce a ƙasarmu.” Sai Eliezer ya ji maganar alƙalin, sai ya ɗaga dutse ya bugi alƙalin, dutsen ya bugi goshinsa, jini kuma ya zuba daga goshin alƙalin, Eliezer ya ce, “To, idan wannan al'ada ce a ƙasarku, ka ba wannan mutumin abin da ya kamata in ba shi, gama wannan ita ce shawararka, kai ne ka yanke hukunci.”
22 Eliezer ya bar mutumin Saduma tare da alƙali, ya tafi.
23 Sa'ad da sarakunan Elam suka yi yaƙi da sarakunan Saduma, sarakunan Elam suka kwace duk mallakar Saduma, suka kuma kama Lot da dukiyarsa, sa'ad da aka faɗa wa Ibrahim, sai ya tafi ya yi yaƙi da sarakunan Elam, ya kuma kwato duk mallakar Lut da dukiyar Saduma daga hannunsu.
24 A lokacin matar Lutu ta haifa masa 'ya mace, ya kuma sa mata suna Paltith, yana cewa, Domin Allah ya cece shi da dukan gidansa daga sarakunan Elam. Sai Paltith 'yar Lutu ta girma, sai ɗaya daga cikin mutanen Saduma ya aure ta.
25 Sai wani talaka ya shigo birnin don neman abin biyan bukata, sai ya zauna a birnin na wasu kwanaki, sai duk mutanen Saduma suka yi shelar al'adarsu cewa kada su ba wannan mutumin ɗan abinci ya ci, har sai ya faɗi ƙasa ya mutu, suka yi haka.
26 Sai Faltit 'yar Lutu ta ga wannan mutumin kwance a kan titi yana jin yunwa, kuma babu wanda ya ba shi komai don ya rayu, kuma yana gab da mutuwa.
27 Ranta kuma ta ji tausayin mutumin, ta kuma ciyar da shi da abinci a ɓoye na tsawon kwanaki da yawa, ran wannan mutumin kuma ya farfaɗo.
28 Domin idan ta fita ɗiban ruwa, sai ta zuba burodin a cikin tulun ruwa, idan kuma ta isa inda talakan yake, sai ta ɗauki burodin daga tulun ta ba shi ya ci; haka ta yi kwana da yawa.
29 Duk mutanen Saduma da Gwamrata suka yi mamakin yadda wannan mutumin zai iya jure yunwa na tsawon kwanaki da yawa.
30 Sai suka ce wa junansu, “Wannan kawai yana ci yana sha, domin babu wanda zai iya jure yunwa na tsawon kwanaki da yawa ko ya rayu kamar wannan mutumin, ba tare da fuskarsa ta canza ba; sai mutane uku suka ɓuya a wani wuri da talakan yake, domin su san wanda ya kawo masa abinci ya ci.”
31 A ran nan, 'yar Lutu ta fita ɗiban ruwa, ta zuba burodi a cikin tulun ruwanta, ta je ɗiban ruwa kusa da wurin talakan, ta kuma ɗauki burodin daga tulun ta ba talakan, shi kuwa ya ci.
32 Sai mutanen uku suka ga abin da Paltith ya yi wa talakan, suka ce mata, “To, ke ce kika tallafa masa, don haka bai ji yunwa ba, bai kuma canza kamanni ba, bai kuma mutu kamar sauran ba.”
33 Sai mutanen uku suka fita daga inda suka ɓuya, suka kama Paltith da abincin da ke hannun talakan.
34 Suka ɗauki Paltith suka kai ta gaban alƙalai, suka ce musu, Haka ta yi, ita ce ta ba wa talakan abinci, don haka bai mutu ba duk wannan lokacin; yanzu ku gaya mana hukuncin da ya dace da wannan matar saboda ta karya dokarmu.
35 Mutanen Saduma da Gwamrata suka taru suka kunna wuta a kan titi na birnin, suka kama matar suka jefa ta cikin wuta, aka ƙone ta da toka.
36 Kuma a birnin Admah akwai wata mata da suka yi mata irin wannan.
37 Ga wani matafiyi ya zo birnin Admah ya kwana a can, da niyyar komawa gida da safe, sai ya zauna a gaban ƙofar gidan mahaifin budurwar, domin ya kwana a can, kamar yadda rana ta faɗi lokacin da ta iso wurin; sai budurwar ta gan shi zaune a ƙofar gidan.
38 Sai ya roƙe ta ta ba shi ruwa, ta ce masa, "Wace ce ke?" Sai ya ce mata, "Yau ina kan hanya, kuma na isa nan lokacin da rana ta faɗi, don haka zan kwana a nan duk dare, da safe kuma in tashi da wuri in ci gaba da tafiyata."
39 Sai budurwar ta shiga gida ta ɗauko wa mutumin burodi da ruwa ya ci ya sha.
40 Sai mutanen Admah suka san wannan al'amari, suka taru suka kawo budurwar a gaban alkalai, domin su yi mata shari'a saboda wannan laifi.
41 Sai alƙalin ya ce, Dole ne a yanke wa wannan matar hukuncin mutuwa saboda ta karya dokarmu, don haka wannan ita ce hukuncin da ya shafe ta.
42 Mutanen waɗannan biranen suka taru suka fito da budurwar, suka shafa mata zuma daga kai zuwa ƙafa, kamar yadda alƙali ya umarta, suka ajiye ta a gaban tarin ƙudan zuma waɗanda a lokacin suke cikin amya, ƙudan zumar suka tashi suka buge ta har jikinta ya kumbura.
43 Budurwar ta yi ihu saboda ƙudan zuma, amma babu wanda ya lura da ita ko ya tausaya mata, kukanta ya tashi sama.
44 Ubangiji kuwa ya yi fushi da wannan da kuma duk ayyukan biranen Saduma, domin suna da isasshen abinci, suna da natsuwa a tsakaninsu, amma har yanzu ba su kula da talakawa da matalauta ba, kuma a waɗannan kwanaki muguntarsu da zunubansu sun yi yawa a gaban Ubangiji.
45 Ubangiji kuma ya aika a kira mala'iku biyu daga cikin waɗanda suka zo gidan Ibrahim, su hallaka Saduma da biranenta.
46 Mala'iku suka tashi daga ƙofar alfarwar Ibrahim, bayan sun ci sun sha, suka isa Saduma da yamma, Lutu kuwa yana zaune a ƙofar Saduma, da ya gan su, sai ya tashi ya tarye su, ya yi sujada a ƙasa.
47 Ya matsa musu sosai, ya kawo su gidansa, ya ba su abinci, suka ci, suka kwana a gidansa.
48 Mala'ikun suka ce wa Lutu, Tashi, ka fita daga wannan wuri, kai da duk abin da ke naka, domin kada ka lalace saboda muguntar wannan birni, gama Ubangiji zai hallaka wannan wuri.
49 Mala'ikun suka kama hannun Lutu da hannun matarsa, da hannun 'ya'yansa, da duk abin da yake nasa, suka fitar da shi suka kai shi bayan biranen.
50 Suka ce wa Lutu, Ku gudu domin ranku, sai ya gudu da duk abin da yake nasa.

51 Sai Ubangiji ya yi ruwan sama a kan Saduma da Gwamrata, da kuma a kan waɗannan biranen da wuta daga wurin Ubangiji daga sama.
52 Ya kuma rushe waɗannan biranen, da dukan filayen, da dukan mazaunan biranen, da kuma abin da ke tsiro a ƙasa; sai Ado matar Lutu ta waiwaya baya don ta ga halakar biranen, domin tausayinta ya yi yawa saboda 'ya'yanta mata da suka rage a Saduma, domin ba su tafi tare da ita ba.
53 Da ta waiwaya baya, sai ta zama ginshiƙin gishiri, har yanzu yana nan a wurin har zuwa yau.
54 Kuma shanun da ke tsaye a wurin kowace rana suna lasar gishirin har zuwa ƙarshen ƙafafunsu, kuma da safe sai ya fito sabo, suka sake lasar sa har zuwa yau.
55 Sai Lutu da 'ya'yansa mata biyu da suka rage tare da shi suka gudu suka gudu zuwa kogon Adullam, suka zauna a can na ɗan lokaci.
56 Ibrahim ya tashi da sassafe don ya ga abin da aka yi wa biranen Saduma; ya duba, ya ga hayaƙin biranen yana tashi kamar hayaƙin tanderu.
57 Sai Lutu da 'ya'yansa mata biyu suka zauna a cikin kogon, suka sa mahaifinsu ya sha ruwan inabi, suka kwanta tare da shi, gama sun ce babu wani mutum a duniya da zai iya haifar da zuriya daga cikinsu, domin sun yi zaton duniya duka ta lalace.
58 Dukansu suka kwanta da mahaifinsu, suka yi ciki suka haifi 'ya'ya maza, ɗan fari ya sa wa ɗanta suna Mowab, yana cewa, Daga mahaifina na ɗauki cikinsa; shi ne uban Mowabawa har zuwa yau.
59 Ƙaramar kuma ta sa mata suna Benami; shi ne uban 'ya'yan Ammon har zuwa yau.
60 Bayan haka, Lutu da 'ya'yansa mata biyu suka tafi daga can, ya zauna a wancan gefen Urdun tare da 'ya'yansa mata biyu da 'ya'yansu maza, 'ya'yan Lutu kuwa suka girma, suka tafi suka auri mata daga ƙasar Kan'ana, suka haifi 'ya'ya, suka kuma hayayyafa suka kuma yawaita.

BABI NA 20

1 A wannan lokacin Ibrahim ya yi tafiya daga filin Mamre, ya tafi ƙasar Filistiyawa, ya zauna a Gerar; a shekara ta ashirin da biyar da Ibrahim ya zauna a ƙasar Kan'ana, da kuma shekara ta ɗari na rayuwar Ibrahim, sai ya zo Gerar a ƙasar Filistiyawa.
2 Da suka shiga ƙasar, sai ya ce wa matarsa Saratu, “Ki ce ke 'yar'uwata ce, ga duk wanda ya tambaye ki, domin mu tsira daga sharrin mazauna ƙasar.”
3 Sa'ad da Ibrahim yake zaune a ƙasar Filistiyawa, sai barorin Abimelek, sarkin Filistiyawa, suka ga Saratu kyakkyawa ce ƙwarai, suka tambayi Ibrahim game da ita, ya ce, Ita 'yar'uwata ce.
4 Sai barorin Abimelek suka je wurin Abimelek, suka ce, “Wani mutum daga ƙasar Kan'ana ya zo ya zauna a ƙasar, yana da 'yar'uwa mai kyau ƙwarai.”
5 Abimelek ya ji maganar bayinsa waɗanda suka yabi Saratu, sai Abimelek ya aika da barorinsa, suka kawo Saratu wurin sarki.
6 Sa'ad da Saratu ta isa gidan Abimelek, sarki ya ga Saratu kyakkyawa ce, sai ta faranta masa rai ƙwarai.
7 Sai ya matso kusa da ita ya ce mata, "Mene ne wannan mutumin da kika zo ƙasarmu tare da shi?" Saratu ta amsa ta ce, "Shi ɗan'uwana ne, kuma mun zo daga ƙasar Kan'ana don mu zauna duk inda za mu iya samun wuri."
8 Abimelek ya ce wa Saratu, Ga ƙasata tana gabanki, ki sanya ɗan'uwanki a kowane yanki na wannan ƙasar da ta gamshe ki, kuma aikinmu ne mu ɗaukaka shi da ɗaukaka shi fiye da dukan mutanen ƙasar, domin shi ɗan'uwanki ne.
9 Sai Abimelek ya aika a kirawo Ibrahim, Ibrahim kuwa ya zo wurin Abimelek.
10 Abimelek ya ce wa Ibrahim, “Ga shi, na umarce ka da ka girmama 'yar'uwarka Saratu kamar yadda kake so.”
11 Sai Ibrahim ya fita daga wurin sarki, kyautar sarki kuma ta bi shi.
12 Kamar yadda yake a lokacin yamma, kafin mutane su kwanta su huta, sarki yana zaune a kan karagarsa, sai barci mai nauyi ya kwashe shi, ya kwanta a kan karagar ya yi barci har safe.
13 Ya yi mafarkin ga mala'ikan Ubangiji ya zo gare shi da takobi a zare a hannunsa, mala'ikan kuma ya tsaya a kan Abimelek, yana so ya kashe shi da takobi, sarki kuwa ya firgita a cikin mafarkinsa, ya ce wa mala'ikan, “Me na yi maka laifi da ka zo ka kashe ni da takobinka?”
14 Mala'ikan ya amsa ya ce wa Abimelek, “Ga shi, ka mutu saboda matar da ka kawo gidanka jiya da daddare, gama matar Ibrahim ce wadda ta zo gidanka, yanzu sai ka mayar wa mutumin da matarsa, domin ita matarsa ce; idan ba ka mayar da ita ba, ka sani za ka mutu, kai da duk abin da ke naka.”
15 A wannan daren aka yi babban kuka a ƙasar Filistiyawa, mazauna ƙasar suka ga siffar wani mutum tsaye da takobi a hannunsa, sai ya kashe mazauna ƙasar da takobi, har ma ya ci gaba da kashe su.
16 Mala'ikan Ubangiji ya bugi ƙasar Filistiyawa duka a daren nan, sai aka yi babban rikici a wannan dare da safe.
17 Kowace mahaifa ta rufe, da dukkan maniyyinta, ikon Ubangiji kuwa yana tare da su saboda Saratu, matar Ibrahim, wadda Abimelek ya aura.
18 Da safe Abimelek ya tashi da tsoro, da ruɗewa, da tsoro mai yawa, ya aika aka kirawo bayinsa, ya faɗa musu mafarkinsa, mutanen kuwa suka tsorata ƙwarai.
19 Sai wani mutum da ke tsaye a tsakanin bayin sarki ya amsa wa sarki, ya ce, “Ya sarki, ka mayar wa mijinta wannan matar, domin shi ne mijinta, gama irin wannan abu ya faru da sarkin Masar lokacin da wannan mutum ya zo Masar.”
20 Sai ya ce game da matarsa, “Ita 'yar'uwata ce, gama haka yake yi idan ya zo ya zauna a ƙasar da yake baƙo.”
21 Sai Fir'auna ya aika a auro wannan matar a matsayin mata, Ubangiji kuwa ya kawo masa annoba mai tsanani har sai da ya mayar da matar ga mijinta.
22 Yanzu fa, ya sarki mai iko, ka san abin da ya faru a ƙasar jiya da daddare, gama akwai babban tashin hankali da baƙin ciki da kuka mai yawa, mun kuma san cewa saboda matar da ka ɗauka ne.
23 To, yanzu, ku mayar wa mijinta wannan matar, domin kada ta same mu kamar yadda ta faru da Fir'auna, Sarkin Masar da mutanensa, kada mu mutu. Abimelek ya yi sauri ya kira Saratu, ta zo gabansa, ya sa Ibrahim ya kira, shi kuma ya zo gabansa.
24 Abimelek ya ce musu, “Mene ne wannan aikin da kuke yi da kuke cewa ku ɗan'uwa ne, na ɗauki wannan mata ta zama matata?”

25 Ibrahim ya ce, Domin na yi tunanin zan mutu saboda matata. Abimelek ya ɗauki tumaki da shanu, da bayi maza da mata, da azurfa dubu, ya ba Ibrahim, ya kuma mayar masa da Saratu.
26 Abimelek ya ce wa Ibrahim, Ga shi, ƙasar duka tana gabanka, zauna a cikinta duk inda ka zaɓa.
27 Sai Ibrahim da matarsa Saratu suka fita daga gaban sarki da girmamawa da girmamawa, suka zauna a ƙasar, har ma a Gerar.
28 Duk mazauna ƙasar Filistiyawa da bayin sarki suna cikin azaba, saboda annobar da mala'ikan ya yi musu dukan dare saboda Saratu.
29 Sai Abimelek ya kira Ibrahim, yana cewa, Yanzu sai ka yi addu'a ga Ubangiji Allahnka domin bayinka, domin ya kawar da wannan mutuwa daga cikinmu.
30 Ibrahim ya yi addu'a saboda Abimelek da jama'arsa, Ubangiji kuwa ya ji addu'ar Ibrahim, ya kuma warkar da Abimelek da dukan jama'arsa.

BABI NA 21

1 A lokacin ne, a ƙarshen shekara ɗaya da wata huɗu da Ibrahim ya zauna a ƙasar Filistiyawa a Gerar, Allah ya ziyarci Saratu, Ubangiji kuwa ya tuna da ita, ta yi ciki ta haifa wa Ibrahim ɗa.
2 Ibrahim ya sa wa ɗan da aka haifa masa, wanda Saratu ta haifa masa, suna Ishaku.
3 Ibrahim ya yi wa ɗansa Ishaku kaciya yana da kwana takwas, kamar yadda Allah ya umarci Ibrahim ya yi wa zuriyarsa bayansa. Ibrahim yana da shekara ɗari, Saratu kuma tana da shekara casa'in, lokacin da aka haife su.
4 Yaron ya girma, aka yaye shi, Ibrahim kuwa ya yi babban biki a ranar da aka yaye Ishaku.
5 Sai Shem da Eber, da dukan manyan mutanen ƙasar, da Abimelek, sarkin Filistiyawa, da bayinsa, da Fikol, shugaban rundunarsa, suka zo su ci, su sha, su yi murna da bikin da Ibrahim ya yi a ranar da aka yaye ɗansa Ishaku.
6 Tera, mahaifin Ibrahim, da ɗan'uwansa Nahor, daga Haran suka fito, su da dukan mallakarsu, gama sun yi murna ƙwarai da jin cewa an haifi ɗa ga Saratu.
7 Suka zo wurin Ibrahim, suka ci suka sha a bikin da Ibrahim ya yi a ranar da aka yaye Ishaku.
8 Tera da Nahor suka yi murna da Ibrahim, suka zauna tare da shi kwanaki da yawa a ƙasar Filistiyawa.
9 A lokacin nan Serug ɗan Reu ya rasu, a shekara ta farko ta haihuwar Ishaku ɗan Ibrahim.
10 Dukan kwanakin Serug shekara ce ɗari biyu da talatin da tara, ya rasu.
11 Isma'ilu ɗan Ibrahim ya girma a waɗannan kwanaki; yana da shekara goma sha huɗu lokacin da Saratu ta haifi Ishaku ga Ibrahim.
12 Allah kuwa yana tare da Isma'ilu ɗan Ibrahim, ya girma, ya koyi yin baka, ya zama mai harbin baka.
13 Lokacin da Ishaku yake ɗan shekara biyar, yana zaune tare da Isma'ilu a ƙofar alfarwar.
14 Isma'ilu ya zo wurin Ishaku, ya zauna a gabansa, sai ya ɗauki baka ya ja shi, ya sa kibiya a ciki, yana nufin ya kashe Ishaku.
15 Sa'ad da Saratu ta ga abin da Isma'ilu yake so ya yi wa ɗanta Ishaku, sai ta yi mata baƙin ciki ƙwarai saboda ɗanta, sai ta kira Ibrahim, ta ce masa, Ka kori wannan baiwa da ɗanta, gama ɗanta ba zai zama magaji tare da ɗana ba, gama haka yake neman yi masa a yau.
16 Ibrahim ya saurari muryar Saratu, sai ya tashi da sassafe, ya ɗauki burodi goma sha biyu da kwalbar ruwa da ya ba Hajaratu, ya sallame ta tare da ɗanta, Hajaratu kuma ta tafi da ɗanta zuwa jeji, suka zauna a jejin Faran tare da mazaunan jeji, Isma'ilu kuwa maharbi ne, ya zauna a jeji na dogon lokaci.
17 Daga baya shi da mahaifiyarsa suka tafi ƙasar Masar, suka zauna a can, Hajaratu kuma ta auro wa ɗanta mata daga Masar, sunanta Meriba.
18 Matar Isma'ilu ta yi ciki ta haifi 'ya'ya maza huɗu da 'ya'ya mata biyu, daga baya Isma'ilu da mahaifiyarsa da matarsa da 'ya'yansa suka tafi suka koma jeji.
19 Suka yi wa kansu tanti a cikin jeji, inda suke zaune, suka ci gaba da tafiya, sannan su huta duk wata da shekara.
20 Allah kuwa ya ba Isma'ilu garkuna da shanu da tanti saboda mahaifinsa Ibrahim, mutumin kuwa ya ƙaru da shanu.
21 Isma'ilu ya zauna a jeji da tanti, yana tafiya yana hutawa na dogon lokaci, bai ga fuskar mahaifinsa ba.
22 Bayan wani lokaci, Ibrahim ya ce wa Saratu matarsa, Zan je in ga ɗana Isma'ilu, gama ina da sha'awar ganinsa, gama ban daɗe da ganinsa ba.
23 Ibrahim ya hau ɗaya daga cikin raƙuma zuwa jeji don neman ɗansa Isma'ilu, gama ya ji cewa yana zaune a cikin tanti a jeji da duk abin da yake da shi.
24 Ibrahim ya tafi jeji, sai ya isa tantirin Isma'ilu da tsakar rana, sai ya tambayi Isma'ilu, sai ya sami matar Isma'ilu zaune a cikin tanti tare da 'ya'yanta, Isma'ilu kuma mijinta da mahaifiyarsa ba sa tare da su.
25 Sai Ibrahim ya tambayi matar Isma'ilu, ya ce, Ina Isma'ilu ya tafi? Sai ta ce, Ya tafi gona don farauta, Ibrahim kuwa har yanzu yana kan raƙumi, domin bai sauka ƙasa ba kamar yadda ya rantse wa matarsa Saratu cewa ba zai sauka daga raƙumin ba.
26 Sai Ibrahim ya ce wa matar Isma'ilu, 'Yata, ki ba ni ɗan ruwa in sha, gama na gaji da tafiyar.
27 Matar Isma'ilu ta amsa ta ce wa Ibrahim, Ba mu da ruwa ko abinci, sai ta ci gaba da zama a cikin tanti, ba ta lura da Ibrahim ba, ba ta kuma tambaye shi ko wanene shi ba.
28 Amma tana dukan 'ya'yanta a cikin tanti, tana kuma la'antar su, ta kuma la'anci mijinta Isma'ilu ta kuma zage shi, Ibrahim kuwa ya ji maganar matar Isma'ilu ga 'ya'yanta, sai ya yi fushi ƙwarai da rashin jin daɗi.
29 Sai Ibrahim ya kira matar ta fito daga cikin alfarwar, sai matar ta zo ta tsaya a gaban Ibrahim, gama Ibrahim yana kan raƙumi har yanzu.
30 Sai Ibrahim ya ce wa matar Isma'ilu, Da mijinki Isma'ilu ya dawo gida, ki faɗa masa waɗannan kalmomi.
31 Wani dattijo daga ƙasar Filistiyawa ya zo nan don nemanka, kuma haka kamanninsa da siffarsa suke; ban tambaye shi ko wanene shi ba, kuma ganin ba ka nan ba, sai ya yi mini magana, ya ce, Lokacin da Isma'ilu mijinki ya dawo, ka faɗa masa haka mutumin nan ya ce, Idan ka dawo gida, ka cire wannan ƙusa ta alfarwa da ka sanya a nan, ka kuma sanya wani ƙusa a madadinsa.
32 Da Ibrahim ya gama wa matar umarni, sai ya juya ya hau raƙumi ya koma gida.

33 Bayan haka, Isma'ilu ya dawo daga bin sawun, shi da mahaifiyarsa, suka koma tanti, matarsa kuwa ta yi masa magana da wadannan kalmomi,
34 Wani dattijo daga kasar Filistiyawa ya zo nemanki, haka kamanninsa da siffarsa suke; ban tambaye shi ko wanene shi ba, kuma ganin ba ki nan a gida, sai ya ce mini, Da mijinki ya dawo gida ki fada masa, ga abin da dattijon ya ce, “A cire kusa a cikin alfarwar da kika ajiye a nan, a kuma sanya wani kusa a madadinta.”
35 Isma'ilu kuwa ya ji maganar matarsa, ya kuma san cewa mahaifinsa ne, matarsa kuma ba ta girmama shi ba.
36 Isma'ilu ya fahimci maganar mahaifinsa da ya yi wa matarsa, Isma'ilu kuwa ya saurari maganar mahaifinsa, Isma'ilu kuwa ya ki wannan matar, ta tafi.
37 Daga baya Isma'ilu ya tafi kasar Kan'ana, ya auri wata mata, ya kawo ta cikin tantinsa inda ya zauna a lokacin.
38 Bayan shekaru uku, Ibrahim ya ce, Zan sake komawa in ga Isma'ilu dana, gama ban dade da ganinsa ba.
39 Ya hau rakuminsa ya tafi jeji, sai ya isa tanti na Isma'ilu da rana tsaka.
40 Sai ya tambaya Isma'ilu, sai matarsa ta fito daga cikin alfarwar, ta ce, "Ba ya nan, ya shugabana, gama ya tafi farauta a gonaki, ya kuma ciyar da rakuma." Sai matar ta ce wa Ibrahim, "Ka shiga cikin alfarwar, ka ci dan abinci kadan, gama ranka ya gaji saboda tafiyar."
41 Sai Ibrahim ya ce mata, Ba zan tsaya ba domin ina gaggawa in ci gaba da tafiyata, amma in ba ni ruwa kadan in sha, gama ina jin kishirwa. Sai matar ta yi sauri ta shiga tanti, ta kawo wa Ibrahim ruwa da abinci, ta ajiye a gabansa, ta roke shi ya ci, ya ci ya sha, zuciyarsa kuma ta yi sanyi, ya sa wa dansa Isma'ilu albarka.
42 Da ya gama cin abincinsa, ya yabi Ubangiji, sai ya ce wa matar Isma'ilu, Da Isma'ilu ya dawo gida, ki fada masa wadannan kalmomi.
43 Wani dattijo daga kasar Filistiyawa ya zo nan ya tambaye ka, amma ba ka nan ba, na kawo masa abinci da ruwa, ya ci ya sha, zuciyarsa kuma ta yi sanyi.
44 Sai ya yi mini wadannan kalmomi: Da Isma'ilu mijinki ya dawo gida, ki ce masa, kusa ta alfarwar da kake da ita tana da kyau kwarai, kada ka cire ta daga cikin alfarwar.
45 Da Ibrahim ya gama ba wa matar umarni, sai ya hau doki zuwa gidansa zuwa kasar Filistiyawa; Da Isma'ilu ya isa alfarwarsa, matarsa ta fita ta tarye shi da farin ciki da farin ciki.
46 Sai ta ce masa, “Wani dattijo ya zo nan daga kasar Filistiyawa, haka kuma bayyanarsa take, sai ya tambaye ka, amma ba ka nan ba, sai na kawo masa abinci da ruwa, ya ci ya sha, zuciyarsa kuma ta yi sanyi.”
47 Sai ya yi mini wadannan kalmomi, Da Isma'ilu mijinki ya dawo gida, ka ce masa, Kusar da ke cikin alfarwar da kake da ita tana da kyau kwarai, kada ka cire ta daga cikin alfarwar.
48 Isma'ilu kuwa ya san cewa mahaifinsa ne, matarsa kuma ta girmama shi, sai Ubangiji ya albarkaci Isma'ilu.

BABI NA 22

1 Sai Isma'ilu ya tashi ya dauki matarsa, da 'ya'yansa, da shanunsa, da dukan abin da yake da shi, ya tashi daga can ya tafi wurin mahaifinsa a kasar Filistiyawa.
2 Ibrahim ya ba wa dansa Isma'ilu labarin cinikin da ya yi da matar farko da Isma'ilu ya dauka, bisa ga abin da ta yi.
3 Isma'ilu da 'ya'yansa suka zauna tare da Ibrahim kwanaki da yawa a wannan kasar, Ibrahim kuma ya zauna a kasar Filistiyawa na dogon lokaci.
4 Kwanakin suka yi ta karuwa, suka kai shekaru ashirin da shida, bayan haka Ibrahim, da bayinsa, da dukan mallakarsa, suka fita daga kasar Filistiyawa, suka yi tafiya mai nisa, suka zo kusa da Hebron, suka zauna a can, bayin Ibrahim kuma suka haka rijiyoyin ruwa, Ibrahim da dukan mallakarsa suka zauna kusa da ruwa. Bayin Abimelek, Sarkin Filistiyawa, suka ji labarin cewa bayin Ibrahim sun haka rijiyoyin ruwa a iyakokin kasar.
5 Suka zo suka yi jayayya da bayin Ibrahim, suka kuma yi musu fashi daga babbar rijiyar da suka haka.
6 Da Abimelek, sarkin Filistiyawa, ya ji wannan al'amari, sai shi da Fikol, shugaban rundunarsa, da mutum ashirin daga cikin mutanensa, suka zo wurin Ibrahim, Abimelek kuwa ya yi magana da Ibrahim game da bayinsa, Ibrahim kuma ya tsawata wa Abimelek game da rijiyar da bayinsa suka yi masa fashi.
7 Abimelek ya ce wa Ibrahim, “Na rantse da Ubangiji wanda ya halicci duniya duka, ban taba jin labarin abin da bayina suka yi wa bayinka ba sai yau.”
8 Ibrahim ya dauki 'yan raguna bakwai ya ba Abimelek, ya ce, “Ina rokonka, ka karbi wadannan daga hannuna domin su zama shaida a gare ni cewa na haka wannan rijiya.”
9 Abimelek ya dauki 'yan raguna bakwai wadanda Ibrahim ya ba shi, domin ya kuma ba shi shanu da shanu da yawa, Abimelek kuwa ya rantse wa Ibrahim game da rijiyar, don haka ya sa mata suna Biyer-sheba, domin a can ne su biyun suka yi rantsuwa a kanta.
10 Dukansu suka yi alkawari a Biyer-sheba, Abimelek kuwa ya tashi tare da Fikol shugaban rundunarsa da dukan mutanensa, suka koma kasar Filistiyawa, Ibrahim da dukan mallakarsa suka zauna a Biyer-sheba, ya kuma dade a wannan kasar.
11 Ibrahim ya dasa wani babban itacen oak a Biyer-sheba, ya kuma gina masa kofofi hudu da ke fuskantar bangarorin duniya hudu, ya kuma dasa gonar inabi a ciki, don idan wani matafiyi ya zo wurin Ibrahim, sai ya shiga kowace kofa da ke kan hanyarsa, ya zauna a can, ya ci ya sha, ya koshi, sannan ya tafi.
12 Domin gidan Ibrahim a bude yake ga 'ya'yan mutane da suka wuce da wadanda suka wuce, wadanda suke zuwa kowace rana don su ci su sha a gidan Ibrahim.
13 Duk mutumin da yake jin yunwa ya zo gidan Ibrahim, Ibrahim zai ba shi abinci domin ya ci, ya sha, ya koshi, duk wanda ya zo gidansa tsirara zai sa masa tufafi yadda ya ga dama, ya kuma ba shi azurfa da zinariya, ya kuma bayyana masa Ubangiji wanda ya halicce shi a duniya; haka Ibrahim ya yi dukan rayuwarsa.
14 Ibrahim da 'ya'yansa da dukan abin da yake da shi suka zauna a Biyer-sheba, ya kuma kafa alfarwarsa har zuwa Hebron.
15 Dan'uwan Ibrahim, Nahor, da mahaifinsa, da dukan mallakarsu, suna zaune a Haran, gama ba su tafi tare da Ibrahim zuwa kasar Kan'ana ba.
16 Aka haifa wa Nahor 'ya'ya, wadanda Milka 'yar Haran, 'yar'uwar Saratu, matar Ibrahim, ta haifa masa.

17 Waɗannan su ne sunayen waɗanda aka haifa masa, Uz, Buz, Kemuwel, Kesed, Chazo, Pildash, Tidlaf, da Betuwel. 'Ya'ya maza takwas ne, waɗannan su ne 'ya'yan Milka waɗanda ta haifa wa Nahor, ɗan'uwan Ibrahim.
18 Nahor yana da ƙwarƙwara, sunanta Reuma, ta kuma haifa wa Nahor, Zebach, Gachash, Tachash, da Ma'aka, 'ya'ya maza huɗu.
19 'Ya'yan da Nahor ya haifa masa 'ya'ya maza goma sha biyu ne, banda 'ya'yansa mata, kuma an haife su da 'ya'ya a Haran.
20 'Ya'yan Uz, ɗan farin Nahor, su ne Abi, da Keref, da Gadin, da Melus, da 'yar'uwarsu Deborah.
21 'Ya'yan Buz su ne Berachel, da Na'amat, da Sheba, da Madonu.
22 'Ya'yan Kemuwel kuwa su ne Aram da Rekob.
23 'Ya'yan Kesed su ne Anamlech, Meshai, Benon, da Yifi; 'Ya'yan Hazo kuma su ne Pildash, Mechi, da Ofer.
24 'Ya'yan Pildash su ne Arud, da Hamum, da Mered, da Moloch.
25 'Ya'yan Tidlaf su ne Musan, Kushan da Mutzi.
26 'Ya'yan Betuwel kuwa su ne Sekar, Laban, da 'yar'uwarsu Rifkatu.
27 Waɗannan su ne iyalan 'ya'yan Nahor waɗanda aka haifa musu a Haran: Aram ɗan Kemuwel da Rekob ɗan'uwansa suka tashi daga Haran, suka sami kwarin ƙasar kusa da Kogin Yufiretis.
28 Suka gina birni a can, suka kuma sa wa birnin suna Fethor ɗan Aram, wato Aram Naherayim har zuwa yau.
29 'Ya'yan Kesed kuma suka tafi suka zauna a inda suka sami wuri, suka tafi suka sami wani kwari a gaban ƙasar Shinar, suka zauna a can.
30 Sai suka gina wa kansu birni a can, suka sa wa birnin suna Kesed bisa ga sunan mahaifinsu, wato ƙasar Kaldiyawa har zuwa yau. Kaldiyawa kuwa suka zauna a ƙasar, suka yi 'ya'ya suka kuma yawaita ƙwarai.
31 Tera, mahaifin Nahor da Ibrahim, ya tafi ya auri wata mata a tsufansa, sunanta Felila, ta yi ciki ta haifa masa ɗa, ya sa masa suna Zoba.
32 Tera kuma ya yi shekara ashirin da biyar bayan haihuwar Zoba.
33 Tera kuma ya rasu a wannan shekarar, a shekara ta talatin da biyar ta haihuwar Ishaku ɗan Ibrahim.
34 Kwanakin Tera shekara ɗari biyu da biyar ne, aka binne shi a Haran.
35 Zoba ɗan Tera yana da shekara talatin, ya haifi Aram, da Aklis, da Merik.
36 Aram ɗan Zoba, ɗan Tera, yana da mata uku, ya haifi 'ya'ya maza goma sha biyu da 'ya'ya mata uku; Ubangiji kuwa ya ba Aram ɗan Zoba dukiya da dukiya, da shanu da yawa, da tumaki da shanu, mutumin kuwa ya ƙaru ƙwarai.
37 Sai Aram ɗan Zoba da ɗan'uwansa da dukan iyalinsa suka tashi daga Haran, suka tafi suka zauna a inda za su sami wuri, gama mallakarsu ta yi yawa da ba za su iya zama a Haran ba; gama ba za su iya tsayawa a Haran tare da 'yan'uwansu 'ya'yan Nahor ba.
38 Sai Aram ɗan Zoba ya tafi tare da 'yan'uwansa, suka sami wani kwari a nesa zuwa ƙasar gabas, suka zauna a can.
39 Suka kuma gina birni a can, suka sa masa suna Aram, bisa ga sunan babban ɗan'uwansu, wato Aram Zoba har zuwa yau.
40 Ishaku ɗan Ibrahim yana girma a waɗannan kwanaki, kuma Ibrahim mahaifinsa ya koya masa hanyar Ubangiji don ya san Ubangiji, Ubangiji kuma yana tare da shi.
41 Sa'ad da Ishaku yake da shekara talatin da bakwai, ɗan'uwansa Isma'ilu yana yawo tare da shi a cikin tanti.
42 Isma'ilu ya yi alfahari da kansa ga Ishaku, yana cewa, Ina da shekara goma sha uku lokacin da Ubangiji ya yi wa mahaifina magana ya yi mana kaciya, na kuma yi kamar yadda Ubangiji ya faɗa wa mahaifina, na kuma ba da raina ga Ubangiji, ban kuma karya maganarsa da ya umarta wa mahaifina ba.
43 Sai Ishaku ya amsa wa Isma'ilu, ya ce, Me ya sa kake alfahari da ni game da wannan, game da ɗan namanka da ka cire daga jikinka, wanda Ubangiji ya umarce ka da shi?
44 Na rantse da Ubangiji, Allahn mahaifina Ibrahim, idan Ubangiji ya ce wa mahaifina, Ka ɗauki ɗanka Ishaku ka miƙa masa hadaya a gabana, ba zan daina ba, amma da farin ciki zan yarda da ita.
45 Ubangiji kuwa ya ji maganar da Ishaku ya faɗa wa Isma'ilu, Ubangiji kuma ya yi niyyar gwada Ibrahim a cikin wannan al'amari.
46 Sai rana ta yi da 'ya'yan Allah suka zo suka tsaya a gaban Ubangiji, Shaiɗan kuma ya zo tare da 'ya'yan Allah a gaban Ubangiji.
47 Ubangiji ya ce wa Shaiɗan, “Daga ina ka fito?” Shaiɗan ya amsa wa Ubangiji ya ce, “Daga tafiya a cikin duniya, daga tafiya a cikinta.”
48 Ubangiji ya ce wa Shaiɗan, “Me kake faɗa mini game da dukan ’ya’yan duniya?” Shaiɗan ya amsa wa Ubangiji ya ce, “Na ga dukan ’ya’yan duniya waɗanda suke bauta maka, suna kuma tuna da kai lokacin da suke buƙatar wani abu daga gare ka.”
49 Idan ka ba su abin da suke buƙata daga gare ka, sai su zauna a cikin kwanciyar hankali, su rabu da kai, ba za su ƙara tuna da kai ba.
50 Shin ka ga Ibrahim ɗan Tera, wanda da farko ba shi da 'ya'ya, yana bauta maka, yana gina maka bagadai duk inda ya zo, yana miƙa musu hadayu, yana kuma shelar sunanka ga dukan mutanen duniya?
51 Yanzu da aka haifi ɗansa Ishaku ga kansa, ya rabu da kai, ya yi babban biki ga dukan mazauna ƙasar, Ubangiji kuma ya manta da shi.
52 Gama a cikin duk abin da ya yi bai kawo maka hadaya ba, ko hadayar ƙonawa ko hadayar salama, ko sa, ko rago, ko akuya daga cikin duk abin da ya yanka a ranar da aka yaye ɗansa.
53 Tun daga lokacin haihuwar ɗansa har zuwa yanzu, yana da shekaru talatin da bakwai, bai gina bagadi a gabanka ba, ko kuma ya kawo maka kowace hadaya, domin ya ga ka bayar da abin da ya roƙa a gabanka, don haka ya yashe ka.
54 Ubangiji ya ce wa Shaiɗan, Shin ka yi la'akari da bawana Ibrahim haka? Gama babu wani kamarsa a duniya, mutum cikakke kuma mai adalci a gabana, mai tsoron Allah, mai guje wa mugunta; Kamar yadda nake da rai, idan na ce masa, Kawo ɗanka Ishaku a gabana, ba zai hana shi daga gare ni ba, fiye da haka idan na ce masa ya miƙa hadaya ta ƙonawa a gabana daga garkensa ko shanunsa.
55 Sai Shaiɗan ya amsa wa Ubangiji ya ce, To, yanzu ka yi magana da Ibrahim kamar yadda ka faɗa, za ka gani ko ba zai yi laifi a yau ya kuma watsar da maganarka ba.

BABI NA 23

1 A lokacin nan maganar Ubangiji ta zo ga Ibrahim, ya ce masa, Ibrahim, sai ya ce, Ga ni.
2 Sai ya ce masa, Yanzu ɗauki ɗanka, tilo ɗanka wanda kake ƙauna, wato Ishaku, ka tafi ƙasar Moriya, ka miƙa shi a can hadayar ƙonawa a kan ɗaya daga cikin duwatsun da za a nuna maka, gama a can za ka ga gajimare da ɗaukakar Ubangiji.
3 Ibrahim ya ce a ransa, “Ta yaya zan raba ɗana Ishaku da mahaifiyarsa Saratu, domin in miƙa shi hadaya ta ƙonawa a gaban Ubangiji?”
4 Sai Ibrahim ya shiga alfarwa, ya zauna a gaban matarsa Saratu, ya yi mata magana da waɗannan kalmomi,
5 Ɗana Ishaku ya girma kuma bai daɗe yana koyon hidimar Allahnsa ba, yanzu gobe zan tafi in kai shi wurin Shem, da ɗansa Eber, a can zai koyi hanyoyin Ubangiji, domin za su koya masa ya san Ubangiji, ya kuma san cewa lokacin da yake addu'a a gaban Ubangiji koyaushe, zai amsa masa, don haka a can zai san hanyar bauta wa Ubangiji Allahnsa.
6 Sai Saratu ta ce, “Kin faɗi daidai, je ki yi masa kamar yadda kika faɗa, amma kada ki ɗauke shi daga nesa da ni, kada kuma ya daɗe a can, gama raina yana cikin ransa.”
7 Sai Ibrahim ya ce wa Saratu, 'Yata, bari mu yi addu'a ga Ubangiji Allahnmu domin ya yi mana alheri.
8 Saratu ta ɗauki ɗanta Ishaku, ta zauna tare da ita duk daren, ta sumbace shi ta rungume shi, ta ba shi umarni har safe.
9 Sai ta ce masa, “Ya ɗana, ta yaya raina zai iya rabuwa da kai?” Har yanzu ta sumbace shi ta rungume shi, ta kuma ba wa Ibrahim umarni game da shi.
10 Sai Saratu ta ce wa Ibrahim, Ya shugabana, ina roƙonka ka kula da ɗanka, ka kuma kula da shi, gama ba ni da wani ɗa ko 'ya sai shi.
11 Kada ka rabu da shi. Idan yana jin yunwa, ka ba shi abinci, idan kuma yana jin ƙishirwa, ka ba shi ruwa ya sha; kada ka bar shi ya tafi da ƙafa, kada kuma ya zauna a rana.
12 Kada ka bar shi ya tafi shi kaɗai a kan hanya, ko kuma ka tilasta masa barin duk abin da yake so, amma ka yi masa duk abin da zai faɗa maka.
13 Saratu ta yi kuka mai zafi dukan dare saboda Ishaku, ta kuma ba shi umarni har safe.
14 Da safe Saratu ta zaɓi wata riga mai kyau da kyau daga cikin tufafin da take da su a gidan, waɗanda Abimelek ya ba ta.
15 Sai ta sa wa ɗanta Ishaku rawani, ta kuma sa masa rawani a kansa, ta kuma sanya wani dutse mai daraja a saman rawani, ta kuma ba su abinci don tafiya, suka tafi, Ishaku kuma ya tafi tare da mahaifinsa Ibrahim, wasu daga cikin bayinsu kuma suka raka su don su gan su a kan hanya.
16 Sai Saratu ta fita tare da su, ta raka su a kan hanya don ta raka su, suka ce mata, Koma cikin alfarwa.
17 Sa'ad da Saratu ta ji maganar ɗanta Ishaku, sai ta yi kuka mai zafi, Ibrahim mijinta kuma ya yi kuka tare da ita, ɗansu kuma ya yi kuka mai zafi tare da su, waɗanda suka tafi tare da su kuma suka yi kuka mai zafi.
18 Sai Saratu ta kama ɗanta Ishaku, ta rungume shi, ta ci gaba da kuka tare da shi, Saratu ta ce, Wa ya sani ko bayan wannan rana zan sake ganinki?
19 Suna ta kuka tare, Ibrahim, da Saratu, da Ishaku, da duk waɗanda suka raka su a hanya, sai Saratu ta juya daga ɗanta tana kuka mai zafi, dukan bayinta maza da mata suka koma tare da ita zuwa tanti.
20 Ibrahim kuwa ya tafi tare da ɗansa Ishaku don su miƙa shi hadaya a gaban Ubangiji, kamar yadda ya umarce shi.
21 Ibrahim ya ɗauki samarinsa biyu tare da shi, Isma'ilu ɗan Hajaratu, da Eliyezer, baransa, suka tafi tare da su, yayin da suke tafiya a hanya, samarin suka yi wa kansu waɗannan maganganu,
22 Sai Isma'ilu ya ce wa Eliyezer, “Yanzu mahaifina Ibrahim zai tafi tare da Ishaku don ya miƙa shi hadaya ta ƙonawa ga Ubangiji, kamar yadda Ya umarce shi.”
23 Yanzu idan ya dawo zai ba ni duk abin da yake da shi, domin in gada bayansa, domin ni ne ɗan fari.
24 Eliezer ya amsa wa Isma'ilu ya ce, Hakika Ibrahim ya kore ka tare da mahaifiyarka, ya kuma rantse cewa ba za ka gaji komai daga cikin duk abin da yake da shi ba, kuma wa zai ba wa duk abin da yake da shi, tare da duk dukiyarsa, sai dai ni bawansa, wanda ya kasance amintacce a gidansa, wanda ya yi masa hidima dare da rana, ya kuma yi duk abin da yake so? Zai ba ni duk abin da yake da shi a lokacin mutuwarsa.
25 Yayin da Ibrahim yake tafiya tare da ɗansa Ishaku a kan hanya, sai Shaiɗan ya zo ya bayyana ga Ibrahim a cikin siffar wani dattijo, mai tawali'u da kuma mai tuba, sai ya matso kusa da Ibrahim ya ce masa, Kai wawa ne ko wawa, da ka je ka yi wa tilon ɗanka wannan abu yau?
26 Gama Allah ya ba ka ɗa a ƙarshen rayuwarka, a tsufanka, za ka je ka kashe shi yau domin bai yi wani tashin hankali ba, za ka kuma kashe ran ɗanka tilo daga duniya?
27 Ashe, ba ka sani ba, ka kuma fahimta cewa wannan abu ba zai iya zama daga Ubangiji ba? Gama Ubangiji ba zai iya yi wa mutum irin wannan mugunta a duniya ba, har ya ce masa, 'Je ka ka kashe ɗanka.'
28 Ibrahim ya ji haka, ya kuma san cewa maganar Shaiɗan ce ta yi ƙoƙarin janye shi daga hanyar Ubangiji, amma Ibrahim bai saurari muryar Shaiɗan ba, sai Ibrahim ya tsawata masa har ya tafi.
29 Shaidan ya dawo ya zo wurin Ishaku; ya bayyana ga Ishaku cikin siffar saurayi kyakkyawa da kyan gani.
30 Sai ya matso kusa da Ishaku ya ce masa, “Ba ka sani ba ko ka sani cewa tsohon wawan mahaifinka ya kawo ka wurin yanka yau ba tare da amfani ba?”
31 Yanzu fa, ɗana, kada ka saurare shi ko ka kula da shi, gama shi dattijo ne wawa, kada kuma ka bar ranka mai daraja da kyakkyawan siffarka su ɓace daga duniya.
32 Sai Ishaku ya ji haka, ya ce wa Ibrahim, “Baba, ka ji abin da wannan mutumin ya faɗa? Haka ma ya faɗa.”
33 Ibrahim ya amsa wa ɗansa Ishaku ya ce masa, Ka kula da shi, kada ka ji maganarsa, kada kuma ka kula da shi, gama shi Shaiɗan ne, yana ƙoƙarin janye mu daga umarnin Allah a yau.
34 Ibrahim ya ci gaba da tsawata wa Shaiɗan, Shaiɗan kuwa ya rabu da su, ganin ba zai iya rinjaye su ba, sai ya ɓuya daga gare su, ya tafi ya wuce gabansu a kan hanya; sai ya rikide ya zama babban rafin ruwa a kan hanya, Ibrahim da Ishaku da samarinsa biyu suka isa wurin, suka ga wani babban rafi mai ƙarfi kamar ruwa mai ƙarfi.

35 Suka shiga rafin suka ratsa ta cikinsa, ruwan kuma da farko ya isa ƙafafunsu.
36 Sai suka zurfafa cikin rafin, ruwan ya kai wuyansu, duk suka firgita saboda ruwan; yayin da suke haye rafin, Ibrahim ya gane wurin, kuma ya san babu ruwa a can a da.
37 Sai Ibrahim ya ce wa ɗansa Ishaku, Na san wannan wuri inda babu rafi ko ruwa, yanzu wannan Shaiɗan ne yake yi mana duk wannan, don ya janye mu daga umarnin Allah a yau.
38 Sai Ibrahim ya tsawata masa, ya ce masa, Ubangiji ya tsawata maka, ya Shaiɗan, ka bar mu domin muna bin umarnin Allah.
39 Shaiɗan ya tsorata da muryar Ibrahim, sai ya rabu da su, wurin kuma ya sake zama busasshiyar ƙasa kamar yadda yake a da.
40 Ibrahim kuwa ya tafi tare da Ishaku zuwa wurin da Allah ya faɗa masa.
41 A rana ta uku, Ibrahim ya ɗaga idanunsa ya ga wurin daga nesa wanda Allah ya faɗa masa.
42 Sai ginshiƙin wuta ya bayyana a gare shi wanda ya miƙe daga ƙasa zuwa sama, da kuma gajimare na ɗaukaka a kan dutsen, kuma an ga ɗaukakar Ubangiji a cikin gajimare.
43 Sai Ibrahim ya ce wa Ishaku, Ɗana, shin ka gani a cikin dutsen nan, wanda muke gani daga nesa, abin da nake gani a kansa?
44 Sai Ishaku ya amsa ya ce wa mahaifinsa, “Na ga ginshiƙin wuta da girgije, kuma ɗaukakar Ubangiji tana bayyana a kan gajimare.”
45 Ibrahim ya san cewa an karɓi ɗansa Ishaku a gaban Ubangiji don hadayar ƙonawa.
46 Ibrahim ya ce wa Eliezer da ɗansa Isma'ilu, Shin kun ga abin da muke gani a kan dutsen da yake nesa?
47 Sai suka amsa suka ce, "Ba mu ga komai ba sai dai kamar sauran duwatsun duniya." Ibrahim ya san cewa Ubangiji bai yarda da su su tafi tare da su ba, sai Ibrahim ya ce musu, "Ku zauna a nan tare da jakin, ni da ɗana Ishaku za mu je can dutsen mu yi sujada a can a gaban Ubangiji, sannan mu koma gare ku."
48 Eliyezer da Isma'ilu suka zauna a wurin, kamar yadda Ibrahim ya umarta.
49 Ibrahim ya ɗauki itace don hadayar ƙonawa ya ɗora wa ɗansa Ishaku, shi kuwa ya ɗauki wuta da wuƙa, suka tafi wurin.
50 Sa'ad da suke tafiya, Ishaku ya ce wa mahaifinsa, “Ga wuta da itace a nan, ina kuma ragon da za a yi hadayar ƙonawa a gaban Ubangiji?”
51 Ibrahim ya amsa wa ɗansa Ishaku, ya ce, Ubangiji ya zaɓe ka ɗana, don ka zama cikakkiyar hadayar ƙonawa maimakon ɗan rago.
52 Sai Ishaku ya ce wa mahaifinsa, “Zan yi duk abin da Ubangiji ya faɗa maka da farin ciki da farin ciki.”
53 Ibrahim ya sake cewa wa ɗansa Ishaku, “Akwai wani tunani ko shawara a zuciyarka game da wannan, wanda bai dace ba? Ka faɗa mini ɗana, ina roƙonka, ya ɗana, kada ka ɓoye mini shi.”
54 Sai Ishaku ya amsa wa mahaifinsa Ibrahim ya ce masa, “Ya babana, kamar yadda Ubangiji yake da rai, da kuma yadda ranka yake da rai, babu wani abu a zuciyata da zai sa ni karkata zuwa dama ko hagu daga maganar da ya faɗa maka.”
55 Babu wata gaɓa ko tsoka da ta motsa ko ta yi motsi game da wannan, kuma babu wani tunani ko shawara mai kyau a cikin zuciyata game da wannan.
56 Amma ina cikin farin ciki da fara'a a cikin wannan al'amari, ina kuma cewa, Albarka ta tabbata ga Ubangiji wanda ya zaɓe ni a yau don in zama hadayar ƙonawa a gabansa.
57 Ibrahim ya yi murna ƙwarai da maganar Ishaku, suka tafi suka haɗu zuwa wurin da Ubangiji ya faɗa.
58 Ibrahim ya matso kusa don ya gina bagadin a wurin, Ibrahim kuwa yana kuka, Ishaku kuma ya ɗauki duwatsu da turmi har suka gama gina bagadin.
59 Ibrahim ya ɗauki itacen ya shirya shi a kan bagadin da ya gina.
60 Ya ɗauki ɗansa Ishaku ya ɗaure shi don ya sa shi a kan itacen da ke kan bagadin, don ya yanka shi don yin hadayar ƙonawa a gaban Ubangiji.
61 Sai Ishaku ya ce wa mahaifinsa, “Ka ɗaure ni sosai, ka sa ni a kan bagade domin kada in juya in yi motsi, in rabu da ƙarfin wukar da ke kan namana, ta kuma ɓata hadayar ƙonawa.” Ibrahim kuwa ya yi haka.
62 Sai Ishaku ya ce wa mahaifinsa, “Ya babana, idan ka kashe ni ka ƙona ni don hadaya, ka ɗauki abin da ya rage daga cikin tokar ta ka kawo wa mahaifiyata Saratu, ka ce mata, “Wannan shi ne ƙanshin Ishaku mai daɗi; amma kada ka gaya mata ko za ta zauna kusa da rijiya ko a kan wani wuri mai tsayi, don kada ta jefar da ranta ta bi ni ta mutu.”
63 Da Ibrahim ya ji maganar Ishaku, sai ya ɗaga muryarsa ya yi kuka lokacin da Ishaku ya faɗi waɗannan kalmomi; sai hawayen Ibrahim suka zuba a kan ɗansa Ishaku, Ishaku kuma ya yi kuka mai zafi, ya ce wa mahaifinsa, “Ka yi sauri, ya babana, ka yi mini nufin Ubangiji Allahnmu kamar yadda ya umarce ka.”
64 Zukatan Ibrahim da Ishaku suka yi farin ciki da wannan abin da Ubangiji ya umarce su; amma ido ya yi kuka mai zafi yayin da zuciya ta yi murna.
65 Ibrahim ya ɗaure ɗansa Ishaku, ya sa shi a kan bagadin a kan itacen, Ishaku kuma ya miƙa wuyansa a kan bagadin a gaban mahaifinsa, Ibrahim kuma ya miƙa hannunsa don ya ɗauki wuƙar ya yanka ɗansa a matsayin hadayar ƙonawa a gaban Ubangiji.
66 A lokacin nan mala'ikun rahama suka zo gaban Ubangiji suka yi masa magana game da Ishaku, suna cewa,
67 0 Ya Ubangiji, kai Sarki ne mai tausayi da tausayi a kan duk abin da ka halitta a sama da ƙasa, kuma kana tallafa musu duka; don haka ka ba da fansa da fansa maimakon bawanka Ishaku, ka kuma yi tausayi da tausayi ga Ibrahim da ɗansa Ishaku, waɗanda suke bin umarninka a yau.
68 Ya Ubangiji, ka gani, yadda aka ɗaure Ishaku ɗan Ibrahim bawanka kamar dabba? Yanzu, ya Ubangiji, ka ji tausayinsu.
69 A lokacin nan Ubangiji ya bayyana ga Ibrahim, ya kira shi daga sama, ya ce masa, Kada ka ɗora hannunka a kan yaron, kada kuma ka yi masa komai, gama yanzu na san kana tsoron Allah ta hanyar yin wannan aikin, kuma ba ka hana ni ɗanka, tilo ɗanka.
70 Ibrahim ya ɗaga idanunsa sama, ya ga rago an kama shi a cikin kurmi da ƙahoninsa, shi ne ragon da Ubangiji Allah ya halitta a duniya a ranar da ya yi duniya da sama.

71 Gama Ubangiji ya riga ya shirya wannan rago tun daga wannan rana, domin ya zama hadayar ƙonawa maimakon Ishaku.
72 Wannan ragon yana tafiya zuwa ga Ibrahim lokacin da Shaiɗan ya kama shi ya makale ƙahoninsa a cikin kurmi, don kada ya ci gaba zuwa ga Ibrahim, domin Ibrahim ya kashe ɗansa.
73 Da Ibrahim ya ga ragon yana zuwa wurinsa, Shaiɗan kuma ya hana shi, sai ya kai shi gaban bagadin, sai ya kwance ɗansa Ishaku daga ɗaurinsa, ya ajiye ragon a madadinsa, Ibrahim kuma ya yanka ragon a kan bagadin, ya miƙa shi a matsayin hadaya a madadin ɗansa Ishaku.
74 Ibrahim ya yayyafa jinin ragon a kan bagadin, ya yi ihu ya ce, Wannan yana wurin ɗana, kuma a yau za a ɗauke shi kamar jinin ɗana a gaban Ubangiji.
75 Kuma duk abin da Ibrahim ya yi a wannan lokacin kusa da bagadin, zai yi ihu yana cewa, Wannan yana cikin ɗakin ɗana, kuma a yi la'akari da shi a yau a gaban Ubangiji a madadin ɗana; Ibrahim kuma ya gama dukan hidimar da ke kusa da bagadin, kuma an karɓi hidimar a gaban Ubangiji, aka kuma ɗauke ta kamar Ishaku ne; Ubangiji kuma ya albarkaci Ibrahim da zuriyarsa a wannan rana.
76 Shaidan ya je wurin Saratu, sai ya bayyana a gare ta a siffar dattijo mai tawali'u da tawali'u, Ibrahim kuma har yanzu yana cikin hadayar ƙonawa a gaban Ubangiji.
77 Sai ya ce mata, Ba ki san duk aikin da Ibrahim ya yi da tilon ɗanki a yau ba? Domin ya ɗauki Ishaku ya gina bagadi, ya kashe shi, ya ɗaga shi a kan bagadi, Ishaku kuwa ya yi kuka a gaban mahaifinsa, amma bai kalle shi ba, bai kuma ji tausayinsa ba.
78 Sai Shaiɗan ya maimaita waɗannan kalmomin, ya tafi daga gare ta, Saratu kuma ta ji duk maganar Shaiɗan, sai ta yi tunanin cewa dattijo ne daga cikin 'ya'yan mutane waɗanda suka kasance tare da ɗanta, suka zo suka faɗa mata waɗannan abubuwan.
79 Sai Saratu ta ɗaga muryarta, ta yi kuka mai zafi saboda ɗanta; ta faɗi ƙasa, ta zuba ƙura a kanta, ta ce, Ya ɗana, Ishaku ɗana, Da ma a ce yau na mutu maimakon kai. Sai ta ci gaba da kuka, ta ce, Ina baƙin ciki a kanka, ya ɗana, ɗana Ishaku, Da ma na mutu a madadinka yau.
80 Sai ta ci gaba da kuka, ta ce, "Ina baƙin ciki a gare ki bayan na rene ki na kuma rene ki; yanzu farin cikina ya koma baƙin ciki a kanku, ni da nake sha'awarki, na yi kuka na yi addu'a ga Allah har na haife ki ina da shekara casa'in; yanzu kuma kin yi hidima a yau don wuƙa da wuta, don a miƙa miki hadaya."
81 Amma ina ta'azantar da kai, ɗana, domin maganar Ubangiji ce, domin ka kiyaye umarnin Allahnka; gama wa zai iya karya maganar Allahnmu, wanda ran kowace halitta yake hannunsa?
82 Kai mai adalci ne, ya Ubangiji Allahnmu, domin duk ayyukanka nagari ne kuma masu adalci ne; gama ina farin ciki da maganarka wadda ka umarta, yayin da idona ke kuka mai zafi, zuciyata tana farin ciki.
83 Sai Saratu ta ɗora kanta a kan ƙirjin ɗaya daga cikin kuyanginta, sai ta yi tsit kamar dutse.
84 Daga baya sai ta tashi ta yi ta bincike har ta isa Hebron, ta tambayi duk waɗanda ta haɗu da su suna tafiya a hanya, amma babu wanda ya iya gaya mata abin da ya faru da ɗanta.
85 Ta zo tare da kuyanginta da bayinta zuwa Kiriat-arba, wato Hebron, ta kuma yi tambaya game da ɗanta, ta zauna a can yayin da ta aika wasu daga cikin bayinta su nemi inda Ibrahim ya tafi tare da Ishaku; suka je nemansa a gidan Shem da Eber, amma ba su same shi ba, suka kuma nemi shi a ko'ina cikin ƙasar, amma bai same shi ba.
86 Sai ga Shaiɗan ya zo wurin Saratu a siffar dattijo, sai ya zo ya tsaya a gabanta, ya ce mata, Na yi miki ƙarya, domin Ibrahim bai kashe ɗansa ba, bai mutu ba; kuma lokacin da ta ji maganar, farin cikinta ya yi tsanani ƙwarai saboda ɗanta, har ta fita cikin farin ciki; ta mutu aka tattara ta zuwa ga mutanenta.
87 Da Ibrahim ya gama hidimarsa, sai ya koma tare da ɗansa Ishaku wurin samarinsa, suka tashi suka tafi Biyer-sheba tare, suka koma gida.
88 Ibrahim ya nemi Saratu, amma bai same ta ba, sai ya yi tambaya game da ita, suka ce masa, Ta tafi har Hebron don ta neme ku duka inda kuka je, gama haka aka sanar da ita.
89 Sai Ibrahim da Ishaku suka je wurinta a Hebron, kuma lokacin da suka ga ta mutu, suka ɗaga muryarsu suka yi mata kuka mai zafi; sai Ishaku ya faɗi a fuskar mahaifiyarsa ya yi mata kuka, ya ce, Ya mahaifiyata, mahaifiyata, ta yaya kika bar ni, kuma ina kika tafi? Ya ta yaya kika bar ni!
90 Ibrahim da Ishaku suka yi kuka ƙwarai, dukan bayinsu kuma suka yi kuka tare da su saboda Saratu, suka yi mata makoki mai tsanani.

BABI NA 24

1 Saratu ta rayu shekara ɗari da ashirin da bakwai, Saratu kuma ta rasu; Ibrahim kuwa ya tashi daga gaban gawarsa don neman wurin binne matarsa Saratu. Sai ya tafi ya yi magana da 'ya'yan Hittiyawa, mazaunan ƙasar, ya ce,
2 Ni baƙo ne kuma baƙo tare da ku a ƙasarku; ku ba ni wurin makabarta a ƙasarku, domin in binne gawarwakina daga gabana.
3 'Ya'yan Hittiyawa suka ce wa Ibrahim, Ga ƙasar tana gabanka, a cikin kaburburanmu mafi kyau, ka binne matarka, gama ba wanda zai hana ka binne matarka.
4 Sai Ibrahim ya ce musu, Idan kun yarda da wannan, ku je ku roƙi Efron, ɗan Zochar, domina, ku roƙe shi ya ba ni kogon Makpelah, wanda yake a ƙarshen gonarsa, ni kuwa zan saya daga gare shi duk abin da yake so.
5 Efron ya zauna tare da 'ya'yan Hittiyawa, suka tafi suka kira shi, sai ya zo gaban Ibrahim, Efron ya ce wa Ibrahim, “Ga duk abin da kake buƙata bawanka zai yi.” Ibrahim ya ce, “A'a, amma zan sayi kogon da gonar da kake da ita, domin ta zama mallakar makabarta har abada.”
6 Efron ya amsa ya ce, “Ga gonar da kogon suna gabanka, ka ba da duk abin da kake so.” Ibrahim ya ce, “A kan cikakken kuɗin zan saya daga hannunka, da kuma daga hannun waɗanda ke shiga ta ƙofar birninka, da kuma daga hannun zuriyarka har abada.”
7 Sa'ad da Efron da 'yan'uwansa duka suka ji haka, Ibrahim ya auna wa Efron shekel ɗari huɗu na azurfa a hannun Efron da kuma a hannun 'yan'uwansa duka; Ibrahim kuwa ya rubuta wannan ciniki, ya kuma rubuta shi ya kuma ba da shaida tare da shaidu huɗu.

8 Wadannan su ne sunayen shaidun, Amigal dan Abishna Bahitte, Adihorom dan Ashuna Bahive, Abdon dan Akiram Bahilet, Bakdil dan Abudish Bahilet.
9 Sai Ibrahim ya dauki littafin siyan, ya ajiye shi a cikin taskokinsa, wadannan su ne kalmomin da Ibrahim ya rubuta a cikin littafin, wato:
10 Cewa kogon da filin da Ibrahim ya saya daga Efron Bahitte, da zuriyarsa, da kuma wadanda suka fita daga birninsa, da kuma zuriyarsu har abada, za su zama mallakar Ibrahim da zuriyarsa, da kuma wadanda suka fito daga tsatsonsa, har abada, domin mallakar makabarta har abada; sai ya sanya masa hatimi ya kuma shaida shi tare da shaidu.
11 Sauraron da kogon da ke cikinsa, da duk wannan wuri an tabbatar wa Ibrahim da zuriyarsa bayansa, daga zuriyar Hittiyawa; ga shi nan a gaban Mamre, a Hebron, a ƙasar Kan'ana.
12 Bayan haka Ibrahim ya binne matarsa Saratu a can, kuma wannan wuri da dukan iyakokinsa suka zama mallakar Ibrahim da zuriyarsa.
13 Ibrahim ya binne Saratu da daukaka kamar yadda aka gani a lokacin jana'izar sarakuna, aka kuma binne ta da kyawawan tufafi masu kyau.
14 A wurin bizarta akwai Shem, 'ya'yansa Eber, da Abimelek, da Anar, da Ashkol, da Mamre, da kuma dukan manyan mutanen ƙasar suka bi bayan bizarta.
15 Shekarun Saratu sun kai shekara dari da ashirin da bakwai, ta rasu, Ibrahim kuwa ya yi babban makoki mai tsanani, ya yi ta makoki na kwana bakwai.
16 Dukan mazaunan ƙasar suka yi wa Ibrahim da dansa Ishaku ta'aziyya saboda Saratu.
17 Da kwanakin makokin suka wuce, Ibrahim ya sallami dansa Ishaku, ya tafi gidan Shem da Eber, domin ya koyi hanyoyin Ubangiji da umarninsa, Ibrahim kuma ya zauna a can shekara uku.
18 A wannan lokacin Ibrahim ya tashi tare da dukan bayinsa, suka tafi suka koma gida zuwa Biyer-sheba, Ibrahim da dukan bayinsa suka zauna a Biyer-sheba.
19 A lokacin juyin juya halin shekara, Abimelek, sarkin Filistiyawa ya mutu a wannan shekarar, yana da shekara dari da casa'in da uku a lokacin mutuwarsa; Ibrahim kuwa ya tafi tare da mutanensa zuwa ƙasar Filistiyawa, suka ta'azantar da dukan iyalin da dukan bayinsa, sa'an nan ya juya ya koma gida.
20 Bayan mutuwar Abimelek, mutanen Gerar suka dauki dansa Benmalich, yana dan shekara goma sha biyu kacal, suka kwantar da shi a matsayin mahaifinsa.
21 Suka sa masa suna Abimelek bisa ga sunan mahaifinsa, gama haka suka saba yi a Gerar, Abimelek kuwa ya yi mulki a maimakon Abimelek, mahaifinsa, ya hau gadon sarautarsa.
22 Lutu dan Haran kuma ya mutu a wadannan kwanaki, a shekara ta talatin da tara ta rayuwar Ishaku, dukan kwanakin da Lutu ya yi shekara dari da arba'in, ya rasu.
23 Wadannan su ne 'ya'yan Lutu, wadanda 'ya'yansa mata suka haifa masa, sunan dan fari Mowab, sunan dan biyu kuma Benami.
24 'Ya'yan Lutu biyu suka tafi suka auri mata daga ƙasar Kan'ana, suka haifi musu 'ya'ya, 'Ya'yan Mowab kuma su ne Ed, Mayon, Tarsus, da Kanvil, 'ya'ya hudu, wadannan su ne ubanni ga 'ya'yan Mowab har zuwa yau.
25 Dukan iyalan 'ya'yan Lutu suka tafi su zauna a duk inda suka sauka, gama sun hayayyafa sun kuma ƙaru sosai.
26 Suka tafi suka gina wa kansu birane a ƙasar da suka zauna, suka kuma sa wa biranen da suka gina sunayensu.
27 A wadannan kwanaki, Nahor dan Tera, dan'uwan Ibrahim, ya rasu a shekara ta arba'in ta rayuwar Ishaku. Duk kwanakin Nahor shekara dari da saba'in da biyu ne, ya rasu, aka binne shi a Haran.
28 Da Ibrahim ya ji cewa dan'uwansa ya mutu, sai ya yi baƙin ciki ƙwarai, ya yi ta makoki domin dan'uwansa kwanaki da yawa.
29 Sai Ibrahim ya kira Eliyezer, babban bawan sa, ya ba shi umarni game da gidansa, sai ya zo ya tsaya a gabansa.
30 Ibrahim ya ce masa, “Ga shi, na tsufa, ban san ranar mutuwata ba, gama na tsufa ƙwarai. Yanzu fa tashi, ka fita kada ka auro wa dana mata daga wannan wuri da wannan ƙasa, daga 'yan matan Kan'aniyawa wadanda muke zaune a cikinsu.”
31 Amma ka tafi ƙasata da wurin haihuwata, ka auro wa dana mata daga can, Ubangiji Allah na Sama da ƙasa wanda ya dauke ni daga gidan mahaifina, ya kawo ni wannan wuri, ya ce mini, 'Ga zuriyarka zan ba da wannan ƙasa a matsayin gado har abada, zai aiko da mala'ikansa a gabanka ya kuma arzuta hanyarka, domin ka sami mata ga dana daga iyalina da kuma daga gidan mahaifina.'
32 Sai bawan ya amsa wa maigidansa Ibrahim, ya ce, Ga shi, zan tafi wurin haihuwarka da gidan mahaifinka, in auro wa danka mata daga can; amma idan matar ba ta yarda ta biyo ni zuwa wannan ƙasar ba, zan mayar da danka zuwa ƙasar haihuwarka?
33 Sai Ibrahim ya ce masa, “Ka yi hankali kada ka sake kawo dana nan, gama Ubangiji wanda na yi tafiya a gabansa zai aiko da mala'ikansa a gabanka, ya kuma arzuta hanyarka.”
34 Eliezer ya yi kamar yadda Ibrahim ya umarce shi, Eliezer kuma ya rantse wa Ibrahim ubangijinsa a kan wannan al'amari; Eliezer kuwa ya tashi ya dauki raƙuma goma daga cikin raƙuma na maigidansa, da kuma mutane goma daga cikin bayin maigidansa tare da shi, suka tashi suka tafi Haran, birnin Ibrahim da Nahor, domin su dauko wa Ishaku dan Ibrahim mata; bayan sun tafi Ibrahim ya aika zuwa gidan Shem da Eber, suka kawo dansa Ishaku daga can.
35 Sai Ishaku ya koma gidan mahaifinsa a Biyer-sheba, Eliyezer da mutanensa suka isa Haran, suka tsaya a birnin kusa da wurin ruwa, ya sa raƙumansa suka durƙusa kusa da ruwa, suka zauna a can.
36 Sai Eliyezer, bawan Ibrahim, ya yi addu'a ya ce, Ya Allah na Ibrahim, ubangijina, ina roƙonka ka taimake ni a yau, ka kuma nuna wa ubangijina alheri, domin ka ba wa dan maigidana mata a yau daga cikin iyalinsa.
37 Ubangiji kuwa ya ji muryar Eliezer, saboda bawansa Ibrahim, sai ya hadu da 'yar Betuwel, dan Milka, matar Nahor, dan'uwan Ibrahim, sai Eliezer ya zo gidanta.
38 Eliezer ya ba su labarin dukan damuwarsa, da kuma cewa shi bawan Ibrahim ne, suka kuma yi masa murna ƙwarai.
39 Dukansu suka yabi Ubangiji wanda ya kawo wannan abu, suka kuma ba shi Rifkatu, 'yar Betuwel, ta zama matar Ishaku.

40 Budurwar tana da kyau ƙwarai, budurwa ce, Rifkatu kuma tana da shekara goma a wancan lokacin.
41 Betuwel da Laban da 'ya'yansa suka yi liyafa a daren, Eliyezer da mutanensa suka zo suka ci suka sha, suka yi murna a can a daren.
42 Sai Eliezer ya tashi da safe, shi da mutanen da ke tare da shi, ya kira dukan iyalin Betuwel, ya ce, “A sallame ni domin in tafi wurin maigidana.” Suka tashi suka sallami Rebeka da mai renonta Deborah, 'yar Uz, suka ba ta azurfa da zinariya, bayi maza da mata, suka kuma sa mata albarka.
43 Suka sallami Eliezer tare da mutanensa, bayin suka ɗauki Rifkatu, ya koma wurin maigidansa a ƙasar Kan'ana.
44 Ishaku ya ɗauki Rifkatu ta zama matarsa, ya shigar da ita cikin alfarwa.
45 Ishaku yana da shekara arba'in sa'ad da ya auri Rifkatu, 'yar Betuwel, kawunsa.

BABI NA 25

1 A lokacin ne Ibrahim ya sake auri mace a tsufansa, sunanta Ketura daga ƙasar Kan'ana.
2 Ta haifa masa Zimran, da Yokshan, da Medan, da Midiya, da Ishbak, da Shuach, 'ya'ya maza shida. 'Ya'yan Zimran kuma su ne Abihen, da Molich, da Narim.
3 'Ya'yan Yokshan su ne Sheba da Dedan, 'Ya'yan Medan kuma su ne Amida, da Yowab, da Goki, da Elisha, da Notak. 'Ya'yan Madayana kuma su ne Efa, da Efer, da Hanok, da Abida, da Elda'a.
4 'Ya'yan Ishbak su ne Makiro, Beyodua, da Tator.
5 'Ya'yan Shuwa su ne Bildad, Mamdad, Munan, da Meban; dukan waɗannan su ne iyalan 'ya'yan Ketura, mace Bakan'aniya, wadda ta haifa wa Ibrahim Ba'ibrane.
6 Sai Ibrahim ya sallami waɗannan duka, ya kuma ba su kyaututtuka, suka tafi wurin ɗansa Ishaku suka zauna duk inda suka sami wuri.
7 Duk waɗannan suka tafi tuddai da ke gabas, suka gina wa kansu birane shida inda suke zaune har zuwa yau.
8 Amma 'ya'yan Sheba da Dedan, 'ya'yan Yokshan, tare da 'ya'yansu, ba su zauna tare da 'yan'uwansu a biranensu ba, sai suka yi tafiya suka yi zango a ƙasashe da jeji har zuwa yau.
9 'Ya'yan Madayana, ɗan Ibrahim, suka tafi gabashin ƙasar Kush, suka sami wani babban kwarin a gabashin ƙasar, suka zauna a can suka gina birni, suka zauna a ciki, wato ƙasar Madayana har zuwa yau.
10 Madayanawa suka zauna a birnin da ya gina, shi da 'ya'yansa maza biyar da duk mallakarsa.
11 Waɗannan su ne sunayen 'ya'yan Madayana bisa ga sunayensu a biranensu, Efa, da Efer, da Hanok, da Abida, da Elda'a.
12 'Ya'yan Efa su ne Metach, Meshar, Abi da Zanuwa, 'Ya'yan Efer kuma su ne Efron, Zur, Alirun, da Medin, 'Ya'yan Chanok kuma su ne Reuel, Rekem, Azi, Alyoshub da Alad.
13 'Ya'yan Abida kuma su ne Hur, Melud, Kerury, da Molchi; 'Ya'yan Elda'a kuma su ne Miker, da Reba, da Malkiya, da Gabol; waɗannan su ne sunayen Midiyanawa bisa ga iyalansu; daga baya iyalan Midiyana suka bazu ko'ina a ƙasar Midiyana.
14 Waɗannan su ne zuriyar Isma'ilu ɗan Ibrahim, wanda Hajaratu, baiwar Saratu, ta haifa wa Ibrahim.
15 Isma'ilu ya auri wata mata daga ƙasar Masar, sunanta Riba, wato Meriba.
16 Riba ta haifa wa Isma'ilu Nebayot, Kedar, Adbeel, Mibsam da 'yar'uwarsu Bosmat.
17 Sai Isma'ilu ya kori matarsa Riba, ta bar shi ta koma Masar zuwa gidan mahaifinta, ta zauna a can, domin ta yi mugunta ƙwarai a gaban Isma'ilu da kuma a gaban mahaifinsa Ibrahim.
18 Daga baya Isma'ilu ya auri wata mata daga ƙasar Kan'ana, sunanta Malkut, ta haifa masa Nishma, Duma, Masa, Chadad, Tema, Yetur, Nafish, da Kedma.
19 Waɗannan su ne 'ya'yan Isma'ilu, waɗannan kuma su ne sunayensu, sarakuna goma sha biyu bisa ga al'ummarsu; daga baya iyalan Isma'ilu suka bazu, Isma'ilu ya ɗauki 'ya'yansa da duk dukiyar da ya samu, tare da rayukan gidansa da duk abin da yake da shi, suka tafi suka zauna a inda ya kamata su sami wuri.
20 Suka tafi suka zauna kusa da jejin Faran, kuma wurin zamansu yana daga Hawila har zuwa Shur, wanda yake gaban Masar har zuwa Assuriya.
21 Isma'ilu da 'ya'yansa maza suka zauna a ƙasar, suka haifi 'ya'ya, suka kuma hayayyafa suka ƙaru sosai.
22 Waɗannan su ne sunayen 'ya'yan Nebayot, ɗan fari Isma'ilu; Mend, Send, Mayon; 'Ya'yan Kedar kuma su ne Alyon, Kezem, Chamad, da Eli.
23 'Ya'yan Adbeel su ne Hamad da Yabin; 'Ya'yan Mibsam kuma su ne Obadiya, Ebedmelek, da Yeush. Waɗannan su ne iyalan 'ya'yan Riba matar Isma'ilu.
24 'Ya'yan Mishma ɗan Isma'ilu su ne Shamuwa, Zakariyanu, da Obed; 'Ya'yan Duma kuma su ne Kezed, Eli, Makhmad, da Amed.
25 'Ya'yan Masa su ne Melon, Mula, da Ebidadon; 'Ya'yan Chadad kuma su ne Azur, Minzar, da Ebedmelek; 'Ya'yan Tema kuma su ne Seir, Sadon, da Yakol.
26 'Ya'yan Yetur su ne Merith, Yaish, Alyo, da Pacoth; 'Ya'yan Nafish kuma su ne Ebed-Tamed, Abiyasaf, da Mir; 'Ya'yan Kedma kuma su ne Kalip, Tachti, da Omir; waɗannan su ne 'ya'yan Malkut, matar Isma'ilu, bisa ga iyalansu.
27 Waɗannan duka su ne iyalan Isma'ilu bisa ga tsararrakinsu, suka zauna a ƙasashen da suka gina wa kansu birane har zuwa yau.
28 Rifkatu 'yar Betuwel, matar ɗan Ibrahim Ishaku, ba ta da ɗa a waɗannan kwanaki, ba ta da ɗa; Ishaku kuwa yana zaune tare da mahaifinsa a ƙasar Kan'ana; Ubangiji kuwa yana tare da Ishaku; Arfakshad ɗan Shem ɗan Nuhu kuma ya mutu a waɗannan kwanaki, a shekara ta arba'in da takwas ta rayuwar Ishaku, kuma dukan kwanakin Arfakshad shekaru ɗari huɗu da talatin da takwas ne, ya rasu.

BABI NA 26

1 A shekara ta hamsin da tara ta rayuwar Ishaku ɗan Ibrahim, matarsa Rifkatu ba ta da haihuwa a waɗannan kwanaki.
2 Sai Rifkatu ta ce wa Ishaku, “Hakika na ji, ya shugabana, cewa mahaifiyarka Saratu ba ta da haihuwa a zamaninta har sai da Ubangijina Ibrahim, mahaifinka, ya yi mata addu'a, ta kuma yi ciki daga gare shi.”

3 Yanzu fa ka tashi, ka yi addu'a ga Allah, zai ji addu'arka, ya kuma tuna da mu ta wurin jinƙansa.
4 Sai Ishaku ya amsa wa matarsa Rifkatu, ya ce, Ibrahim ya riga ya yi mini addu'a ga Allah ya yalwata zuriyarsa, yanzu wannan rashin haihuwa dole ne ya fito mana daga gare ki.
5 Sai Rifkatu ta ce masa, Amma yanzu kai ma ka tashi ka yi addu'a, domin Ubangiji ya ji addu'arka, ya kuma ba ni 'ya'ya. Sai Ishaku ya saurari maganar matarsa, Ishaku da matarsa suka tashi suka tafi ƙasar Moriya don su yi addu'a a can, su nemi Ubangiji. Da suka isa wurin, sai Ishaku ya tashi ya yi addu'a ga Ubangiji saboda matarsa, domin ba ta da haihuwa.
6 Sai Ishaku ya ce, Ya Ubangiji Allah na sama da ƙasa, wanda alherinka da jinƙanka suka cika duniya, kai wanda ka ɗauki mahaifina daga gidan mahaifinsa da kuma daga wurin haihuwarsa, ka kawo shi wannan ƙasa, ka ce masa, Ga zuriyarka zan ba da ƙasar, ka kuma yi masa alkawari, ka kuma faɗa masa, Zan riɓaɓɓanya zuriyarka kamar taurarin sama da yashi na teku, yanzu kalmominka za su tabbata waɗanda ka faɗa wa mahaifina.
7 Gama kai ne Ubangiji Allahnmu, idanunmu suna gare ka don ka ba mu zuriyar mutane, kamar yadda ka yi mana alkawari, gama kai ne Ubangiji Allahnmu, idanunmu kuma suna gare ka kaɗai.
8 Ubangiji kuwa ya ji addu'ar Ishaku ɗan Ibrahim, Ubangiji kuma ya amsa masa, matarsa Rifkatu ta yi ciki.
9 Bayan kimanin watanni bakwai da 'ya'yan suka yi ta fama da juna a cikinta, sai ta ji haushi ƙwarai da ta gaji saboda su, sai ta ce wa duk matan da ke ƙasar a lokacin, Shin irin wannan abu ya faru da ku kamar yadda ya faru da ni? Suka ce mata, A'a.
10 Sai ta ce musu, Me ya sa ni kaɗai ne a cikin wannan cikin dukan matan da ke duniya? Sai ta tafi ƙasar Moriya don neman Ubangiji saboda wannan; sai ta je wurin Shem da ɗansa Eber don ta yi musu tambaya a kan wannan al'amari, su kuma nemi Ubangiji a cikin wannan al'amari game da ita.
11 Ta kuma roƙi Ibrahim ya nemi Ubangiji ya kuma yi masa tambaya game da duk abin da ya same ta.
12 Sai suka yi tambaya ga Ubangiji game da wannan al'amari, suka kuma kawo mata maganar Ubangiji, suka ce mata, 'Ya'ya biyu suna cikin cikinki, al'umma biyu kuma za su fito daga cikinsu; al'umma ɗaya za ta fi ɗayan ƙarfi, babbar kuma za ta bauta wa ƙarami.
13 Sa'ad da kwanakin haihuwarta suka cika, sai ta durƙusa, sai ga tagwaye a cikin cikinta, kamar yadda Ubangiji ya faɗa mata.
14 Na farko ya fito ja kamar riga mai gashi, sai dukan mutanen ƙasar suka sa masa suna Isuwa, suna cewa, Wannan an gama shi tun daga cikin mahaifa.
15 Bayan haka kuma ɗan'uwansa ya zo, hannunsa kuma ya kama diddigen Isuwa, don haka suka sa masa suna Yakubu. Ishaku, ɗan Ibrahim, yana da shekara sittin lokacin da ya haife su.
17 Yaran suka girma har shekara ta goma sha biyar, suka shigo cikin al'ummar mutane. Isuwa mutum ne mai ƙera abubuwa, mai yaudara, kuma ƙwararren mafarauci ne a gona, Yakubu kuma mutum ne cikakke kuma mai hikima, yana zaune a cikin tanti, yana kiwon garken tumaki, yana kuma koyon umarnin Ubangiji da umarnin mahaifinsa da mahaifiyarsa.
18 Sai Ishaku da 'ya'yan gidansa suka zauna tare da mahaifinsa Ibrahim a ƙasar Kan'ana, kamar yadda Allah ya umarce su.
19 Sai Isma'ilu ɗan Ibrahim ya tafi da 'ya'yansa da dukan abin da yake nasu, suka koma can zuwa ƙasar Hawila, suka zauna a can.
20 Sai dukan 'ya'yan ƙwaraƙwaran Ibrahim suka tafi su zauna a ƙasar gabas, gama Ibrahim ya sallame su daga ɗansa, ya kuma ba su kyautai, suka tafi.
21 Ibrahim ya ba ɗansa Ishaku duk abin da yake da shi, shi ma ya ba shi duk dukiyarsa.
22 Ya kuma umarce shi ya ce, Shin ba ka sani ba kuma ka fahimci Ubangiji shi ne Allah a sama da ƙasa, kuma babu wani banda shi?
23 Shi ne wanda ya ɗauke ni daga gidan mahaifina, daga wurin haihuwata, ya kuma ba ni dukkan abubuwan jin daɗi a duniya; Ya cece ni daga shawarar miyagu, gama na dogara gare shi.
24 Ya kawo ni wannan wuri, ya cece ni daga Ur Casdim; ya ce mini, 'Zan ba zuriyarka duk waɗannan ƙasashe, za su mallake su idan suka kiyaye umarnaina, da dokokina, da hukunce-hukuncen da na umarce ka, waɗanda kuma zan umarce su.'
25 Yanzu ɗana, ka ji muryata, ka kiyaye umarnan Ubangiji Allahnka waɗanda na umarce ka, kada ka kauce daga hanya madaidaiciya, ko zuwa dama ko hagu, domin ka sami zaman lafiya a gare ka da 'ya'yanka a bayanka har abada.
26 Ku tuna da ayyukan banmamaki na Ubangiji, da kuma alherinsa da ya nuna mana, ta yadda ya cece mu daga hannun abokan gabanmu, Ubangiji Allahnmu kuma ya sa suka faɗa a hannunmu. Yanzu fa, ku kiyaye duk abin da na umarce ku, kada ku juya daga umarnin Allahnku, kada kuma ku bauta wa kowa sai shi, domin ku lafiya da zuriyarku bayanku.
27 Kuma ku koya wa 'ya'yanku da zuriyarku dokokin Ubangiji da umarnansa, ku kuma koya musu hanyar da ta dace da su, domin ta kasance lafiya a gare su har abada.
28 Sai Ishaku ya amsa wa mahaifinsa ya ce, Abin da Ubangijina ya umarta shi zan yi, ba zan kuma kauce wa umarnan Ubangiji Allahna ba, zan kiyaye duk abin da ya umarce ni; Ibrahim ya sa wa ɗansa Ishaku albarka, da 'ya'yansa kuma; Ibrahim kuma ya koya wa Yakubu koyarwar Ubangiji da hanyoyinsa.
29 A lokacin ne Ibrahim ya rasu, a shekara ta goma sha biyar ta rayuwar Yakubu da Isuwa, 'ya'yan Ishaku, dukan kwanakin Ibrahim shekara ɗari da saba'in da biyar ne, ya rasu, aka kai shi ga mutanensa cikin kyakkyawan tsufa, tsufa mai cike da kwanaki, Ishaku da Isma'ilu 'ya'yansa maza suka binne shi.
30 Da mazaunan Kan'ana suka ji cewa Ibrahim ya mutu, sai suka zo tare da sarakunansu da hakimansu, da dukan mutanensu domin su binne Ibrahim.
31 Duk mazaunan ƙasar Haran, da dukan iyalan gidan Ibrahim, da dukkan sarakuna da manyan mutane, da 'ya'yan Ibrahim da ƙwaraƙwarai suka haifa, duk suka zo lokacin da suka ji labarin mutuwar Ibrahim, suka kuma rama wa Ibrahim alheri, suka kuma ta'azantar da ɗansa Ishaku, suka binne Ibrahim a cikin kogon da ya saya daga Efron Bahitte da 'ya'yansa, don mallakar wurin makabarta.

32 Dukan mazaunan Kan'ana, da dukan waɗanda suka san Ibrahim, suka yi kuka domin Ibrahim shekara guda, maza da mata kuma suka yi masa makoki.
33 Dukan yara ƙanana, da dukan mazauna ƙasar, suka yi kuka saboda Ibrahim, gama Ibrahim ya yi musu alheri duka, kuma domin ya kasance mai adalci ga Allah da mutane.
34 Babu wani mutum da ya tashi yana tsoron Allah kamar Ibrahim, domin ya ji tsoron Allah tun yana ƙarami, ya kuma bauta wa Ubangiji, ya kuma bi dukkan al'amuransa a rayuwarsa, tun daga ƙuruciyarsa har zuwa ranar mutuwarsa.
35 Ubangiji kuwa yana tare da shi, ya cece shi daga shawarar Nimrod da mutanensa, sa'ad da ya yi yaƙi da sarakuna huɗu na Elam, ya ci su da yaƙi.
36 Ya kuma kawo dukkan yaran duniya zuwa ga bautar Allah, ya kuma koya musu hanyoyin Ubangiji, ya kuma sanar da su Ubangiji.
37 Ya gina wani yanki mai ciyawa ya dasa gonar inabi a ciki, kuma koyaushe yana shirya nama da abin sha a cikin tantinsa ga waɗanda ke ratsa ƙasar, domin su gamsu da gidansa.
38 Ubangiji Allah kuma ya ceci duniya duka saboda Ibrahim.
39 Bayan rasuwar Ibrahim ne Allah ya albarkaci ɗansa Ishaku da 'ya'yansa, Ubangiji kuma yana tare da Ishaku kamar yadda yake tare da mahaifinsa Ibrahim, domin Ishaku ya kiyaye dukan umarnan Ubangiji kamar yadda Ibrahim mahaifinsa ya umarce shi; bai juya dama ko hagu daga hanyar da mahaifinsa ya umarce shi ba.

BABI NA 27

1 A lokacin nan, bayan rasuwar Ibrahim, Isuwa yakan je sau da yawa a cikin jeji don farauta.
2 Kuma Nimrod, Sarkin Babila, shi Amrafel, yakan tafi tare da jaruman sa don farauta a cikin gona, kuma su yi yawo tare da mutanensa a lokacin sanyin rana.
3 Nimrod yana kallon Isuwa duk tsawon kwanakin, gama kishi ya mamaye zuciyar Nimrod a kan Isuwa duk tsawon kwanakin.
4 Wata rana Isuwa ya tafi saura don farauta, sai ya tarar da Nimrod yana tafiya a jeji tare da mutanensa biyu.
5 Dukan jaruman sojojinsa da jama'arsa suna tare da shi a jeji, amma suka yi nesa da shi, suka tafi daga gare shi ta hanyoyi daban-daban don farauta, Isuwa kuwa ya ɓuya wa Nimrod, ya yi ɓuya a jeji dominsa.
6 Nimrod da mutanensa da ke tare da shi ba su san shi ba, Nimrod da mutanensa kuma suna yawo a cikin gona a lokacin sanyin rana, suna sanin inda mutanensa suke farauta a cikin gona.
7 Sai Nimrod da mutanensa biyu da ke tare da shi suka isa inda suke, sai Isuwa ya tashi ba zato ba tsammani daga inda yake ɓuya, ya zare takobinsa, ya yi sauri ya gudu zuwa wurin Nimrod ya yanke kansa.
8 Sai Isuwa ya yi faɗa mai tsanani da mutanen nan biyu da ke tare da Nimrod, sai suka yi masa kira, Isuwa ya juya ya kashe su da takobinsa.
9 Duk manyan mutanen Nimrod, waɗanda suka bar shi don ya tafi jeji, suka ji kukan daga nesa, suka kuma san muryar waɗannan mutane biyu, suka yi gudu don su san dalilin, lokacin da suka sami sarkinsu da mutanen biyu da ke tare da shi a kwance matattu a cikin jeji.
10 Da Isuwa ya ga jaruman Nimrod suna zuwa daga nesa, sai ya gudu, ya tsere, sai Isuwa ya ɗauki riguna masu daraja na Nimrod, waɗanda mahaifin Nimrod ya ba Nimrod, waɗanda Nimrod ya rinjaye su duka a ƙasar, ya gudu ya ɓoye su a gidansa.
11 Sai Isuwa ya ɗauki waɗannan tufafin ya gudu zuwa cikin birni saboda mutanen Nimrod, ya zo gidan mahaifinsa da gajiya da gajiya saboda yaƙi, yana shirin mutuwa saboda baƙin ciki sa'ad da ya kusanci ɗan'uwansa Yakubu ya zauna a gabansa.
12 Sai ya ce wa ɗan'uwansa Yakubu, “Ga ni nan zan mutu a yau, me ya sa nake neman haƙƙin haihuwa?” Yakubu ya yi wa Isuwa hikima a wannan al'amari, Isuwa kuma ya sayar wa Yakubu haƙƙinsa na haihuwa, gama haka Ubangiji ya yi.
13 Sa'an nan kuma Isuwa ya sayar wa Yakubu rabon Isuwa a cikin kogon da ke cikin gonar Machpela, wanda Ibrahim ya saya daga 'ya'yan Hittiyawa domin mallakar makabarta, Yakubu kuma ya sayi duk waɗannan daga wurin ɗan'uwansa Isuwa a kan tamanin da aka bayar.
14 Yakubu ya rubuta duk wannan a cikin littafi, ya kuma ba da shaida tare da shaidu, ya kuma rufe shi, littafin kuma ya kasance a hannun Yakubu.
15 Da Nimrod ɗan Kush ya mutu, mutanensa suka ɗauke shi suka firgita suka binne shi a birninsa, kuma dukan kwanakin da Nimrod ya yi yana da shekaru ɗari biyu da goma sha biyar, ya mutu.
16 Kwanakin da Nimrod ya yi sarauta a kan mutanen ƙasar sun kai shekara ɗari da tamanin da biyar; Nimrod kuma ya mutu da takobin Isuwa cikin kunya da raini, zuriyar Ibrahim kuma ta kashe shi kamar yadda ya gani a mafarkinsa.
17 Bayan mutuwar Nimrod, mulkinsa ya rabu zuwa sassa da yawa, kuma duk waɗannan sassan da Nimrod ya yi sarauta aka mayar da su ga sarakunan ƙasar, waɗanda suka kwato su bayan mutuwar Nimrod, kuma duk mutanen gidan Nimrod sun daɗe suna bauta wa sauran sarakunan ƙasar.

BABI NA 28

1 A waɗannan kwanaki, bayan rasuwar Ibrahim, a wannan shekarar Ubangiji ya kawo yunwa mai tsanani a ƙasar, yayin da yunwar ta yi ta tsananta a ƙasar Kan'ana, sai Ishaku ya tashi ya tafi Masar saboda yunwar, kamar yadda mahaifinsa Ibrahim ya yi.
2 Ubangiji ya bayyana ga Ishaku a daren nan, ya ce masa, “Kada ka tafi Masar, amma ka tashi ka tafi Gerar wurin Abimelek, sarkin Filistiyawa, ka zauna a can har sai yunwa ta ƙare.”
3 Sai Ishaku ya tashi ya tafi Gerar, kamar yadda Ubangiji ya umarce shi, ya zauna a can shekara guda cif.
4 Sa'ad da Ishaku ya isa Gerar, mutanen ƙasar suka ga Rifkatu matarsa kyakkyawa ce, mutanen Gerar suka tambayi Ishaku game da matarsa, sai ya ce, 'Ita 'yar'uwata ce, gama yana jin tsoron cewa ita matarsa ce, kada mutanen ƙasar su kashe shi saboda ita.
5 Sai sarakunan Abimelek suka tafi suka yabi matar a gaban sarki, amma bai amsa musu ba, bai kuma kula da maganarsu ba.

6 Amma ya ji suna cewa Ishaku ya bayyana ta a matsayin 'yar'uwarsa, don haka sarki ya ajiye wannan a cikin zuciyarsa.
7 Sa'ad da Ishaku ya yi watanni uku a ƙasar, Abimelek ya leƙa ta taga, ya ga Ishaku yana wasa da matarsa Rifkatu, gama Ishaku yana zaune a gidan sarki, gidan Ishaku kuma yana fuskantar gidan sarki.
8 Sarki ya ce wa Ishaku, “Me ka yi mana da ka ce game da matarka, ‘Ita ’yar’uwata ce?’ Yaya da sauƙi ɗaya daga cikin manyan mutanen ya kwana da ita, da ka jawo mana laifi?”
9 Sai Ishaku ya ce wa Abimelek, Domin ina jin tsoro kada in mutu saboda matata, shi ya sa na ce, Ita 'yar'uwata ce.
10 A wannan lokacin Abimelek ya umarci dukkan sarakunansa da manyan mutanensa, suka ɗauki Ishaku da matarsa Rifkatu suka kawo su gaban sarki.
11 Sarki ya umarta a sa musu tufafi masu kyau, a kuma sa su su yi tafiya a kan titunan birnin, a yi shela a gabansu a ko'ina cikin ƙasar, suna cewa, Wannan mutumin ne, wannan kuma matarsa ce; duk wanda ya taɓa wannan mutumin ko matarsa, za su mutu. Sai Ishaku ya koma gidan sarki da matarsa, Ubangiji kuma yana tare da Ishaku, ya ci gaba da girma, bai rasa komai ba.
12 Ubangiji kuma ya sa Ishaku ya sami tagomashi a gaban Abimelek da dukan jama'arsa, Abimelek kuwa ya yi wa Ishaku alheri, gama Abimelek ya tuna da rantsuwar da ta kasance tsakanin mahaifinsa da Ibrahim.
13 Abimelek ya ce wa Ishaku, “Ga shi, duniya duka tana gabanka; ka zauna duk inda kake so har sai ka koma ƙasarka.” Abimelek kuwa ya ba Ishaku gonaki da gonakin inabi, da mafi kyawun ƙasar Gerar, domin ya shuka, ya girbe, ya ci 'ya'yan ƙasa har lokacin da yunwa ta ƙare.
14 Ishaku ya yi shuka a wannan ƙasar, ya kuma sami ninki ɗari a wannan shekarar, Ubangiji kuwa ya sa masa albarka.
15 Mutumin ya girma, yana da garkunan tumaki, da shanu, da kuma bayi masu yawa.
16 Da kwanakin yunwa suka ƙare, Ubangiji ya bayyana ga Ishaku, ya ce masa, “Tashi, ka fita daga wannan wuri ka koma ƙasarka, zuwa ƙasar Kan'ana.” Sai Ishaku ya tashi ya koma Hebron, wadda take ƙasar Kan'ana, shi da dukan mallakarsa kamar yadda Ubangiji ya umarce shi.
17 Bayan haka, Shelak, ɗan Arfakshad, ya rasu a wannan shekarar, wato shekara ta goma sha takwas ta rayuwar Yakubu da Isuwa; dukan kwanakin Shelak kuwa shekara ɗari huɗu da talatin da uku ne, ya rasu.
18 A wannan lokacin Ishaku ya aika ƙaramin ɗansa Yakubu zuwa gidan Shem da Eber, ya kuma koyi umarnin Ubangiji, Yakubu kuma ya zauna a gidan Shem da Eber har shekara talatin da biyu, amma Isuwa ɗan'uwansa bai tafi ba, domin bai yarda ya tafi ba, ya zauna a gidan mahaifinsa a ƙasar Kan'ana.
19 Isuwa yana ta farauta a cikin daji don ya kawo abin da zai iya samu, haka Isuwa yake yi duk tsawon kwanakin.
20 Isuwa mutum ne mai ƙera da yaudara, mai farautar zukatan mutane yana kuma yaudarar su, Isuwa kuma jarumi ne a cikin daji, kuma bayan lokaci ya tafi farauta kamar yadda ya saba, ya isa gonar Seyir, wato Edom.
21 Ya zauna a ƙasar Seyir yana farauta a cikin fili shekara ɗaya da wata huɗu.
22 A can Isuwa ya ga 'yar wani Bakan'ane a ƙasar Seyir, sunanta Yehudit, 'yar Biyeri, ɗan Efer, daga iyalan Heth, ɗan Kan'ana.
23 Isuwa ya aure ta, ya zo wurinta, yana da shekara arba'in lokacin da ya aure ta, ya kawo ta Hebron, ƙasar mazaunin mahaifinsa, ya zauna a can.
24 A waɗannan kwanaki, a shekara ta ɗari da goma ta rayuwar Ishaku, a shekara ta hamsin ta rayuwar Yakubu, a wannan shekara Shem ɗan Nuhu ya mutu; Shem yana da shekara ɗari shida lokacin da ya rasu.
25 Da Shem ya mutu, Yakubu ya koma wurin mahaifinsa a Hebron, wadda take ƙasar Kan'ana.
26 A shekara ta hamsin da shida ta rayuwar Yakubu, sai mutane suka fito daga Haran, aka ba Rifkatu labarin ɗan'uwanta Laban ɗan Betuwel.
27 Domin matar Laban ba ta da haihuwa a wancan lokacin, ba ta haifi 'ya'ya ba, kuma duk bayinsa ba su haifa masa ba.
28 Bayan haka Ubangiji ya tuna da Adina matar Laban, ta kuwa haifi 'ya'ya mata biyu, Laban ya sa wa 'ya'yansa mata suna, sunan babbar Lai'atu, da sunan ƙaramar Rahila.
29 Sai mutanen suka zo suka faɗa wa Rifkatu waɗannan abubuwa, Rifkatu kuwa ta yi murna ƙwarai da Ubangiji ya ziyarci ɗan'uwanta kuma ya haifi 'ya'ya.

BABI NA 29

1 Sai Ishaku ɗan Ibrahim ya tsufa, ya tsufa ƙwarai, idanunsa suka yi nauyi saboda tsufa, sun yi duhu, ba su iya gani ba.
2 A lokacin nan Ishaku ya kira ɗansa Isuwa, ya ce, “Ina roƙonka ka ɗauki makamanka, kwarinka da bakanka, ka tashi ka tafi jeji ka samo mini nama, ka yi mini nama mai daɗi ka kawo mini, in ci domin in albarkace ka kafin in mutu, domin yanzu na tsufa na yi furfura.”
3 Sai Isuwa ya yi haka; ya ɗauki makaminsa ya tafi jeji don ya farauto nama kamar yadda ya saba, ya kawo wa mahaifinsa kamar yadda ya umarce shi, domin ya sa masa albarka.
4 Sa'ad da Rifkatu ta ji duk abin da Ishaku ya faɗa wa Isuwa, sai ta yi sauri ta kira ɗanta Yakubu, ta ce, Haka mahaifinka ya faɗa wa ɗan'uwanka Isuwa, ni kuwa na ji, yanzu sai ka yi sauri ka yi abin da zan faɗa maka.
5 Tashi ka tafi garken, ka kawo mini 'yan awaki biyu masu kyau, ni kuwa zan samo wa mahaifinka nama mai daɗi, ka kuma kawo masa nama mai daɗi da zai ci kafin ɗan'uwanka ya dawo daga bin sa, domin mahaifinka ya sa maka albarka.
6 Yakubu ya yi sauri ya yi kamar yadda mahaifiyarsa ta umarce shi, ya kuma yi naman mai daɗi ya kawo wa mahaifinsa kafin Isuwa ya dawo daga bin sawunsa.
7 Sai Ishaku ya ce wa Yakubu, “Wane ne kai, ɗana?” Sai ya ce, “Ni ne ɗan farinka Isuwa, na yi yadda ka umarce ni, yanzu sai ka tashi ka ci daga farautata, domin ranka ya sa mini albarka kamar yadda ka faɗa mini.”
8 Sai Ishaku ya tashi ya ci ya sha, zuciyarsa ta yi sanyi, ya sa wa Yakubu albarka, Yakubu kuma ya bar mahaifinsa. Da Ishaku ya sa wa Yakubu albarka, ya bar shi, sai ga Isuwa ya dawo daga farautarsa, shi ma ya yi nama mai daɗi, ya kawo wa mahaifinsa, ya ci, ya kuma sa masa albarka.
9 Sai Ishaku ya ce wa Isuwa, “Wane ne wanda ya kama nama ya kawo mini kafin ka zo, wanda na sa masa albarka?”

Isuwa ya san cewa ɗan'uwansa Yakubu ya yi haka, sai Isuwa ya fusata da ɗan'uwansa Yakubu saboda ya yi masa haka.
10 Sai Isuwa ya ce, “Ba daidai ba ne a kira shi Yakubu? Gama ya kwace ni sau biyu, ya kwace mini matsayina na ɗan fari, yanzu kuma ya kwace mini albarkata.” Sai Isuwa ya yi kuka ƙwarai; Da Ishaku ya ji muryar ɗansa Isuwa yana kuka, sai Ishaku ya ce wa Isuwa, “Me zan yi, ɗana, ɗan'uwanka ya zo da wayo ya kwace maka albarkatata?” Sai Isuwa ya ƙi ɗan'uwansa Yakubu saboda albarkar da mahaifinsa ya ba shi, sai fushinsa ya tashi a kansa ƙwarai.
11 Yakubu ya ji tsoron ɗan'uwansa Isuwa ƙwarai, sai ya tashi ya gudu zuwa gidan Eber ɗan Shem, ya ɓuya a can saboda ɗan'uwansa, Yakubu kuma yana da shekara sittin da uku lokacin da ya fita daga ƙasar Kan'ana daga Hebron, Yakubu kuma ya ɓuya a gidan Eber shekara goma sha huɗu saboda ɗan'uwansa Isuwa, a can ya ci gaba da koyon hanyoyin Ubangiji da umarnansa.
12 Da Isuwa ya ga Yakubu ya gudu ya tsere daga gare shi, kuma Yakubu ya sami albarkar da wayo, sai Isuwa ya yi baƙin ciki ƙwarai, ya kuma ji haushin mahaifinsa da mahaifiyarsa; shi ma ya tashi ya ɗauki matarsa, ya tafi daga mahaifinsa da mahaifiyarsa zuwa ƙasar Seyir, ya zauna a can. Sai Isuwa ya ga wata mace daga cikin 'ya'yan Heth, mai suna Bosmat, 'yar Elon Bahitte, ya aure ta banda matarsa ta fari, Isuwa ya sa mata suna Ada, yana cewa albarkar ta shuɗe daga gare shi a wannan lokacin.
13 Isuwa ya zauna a ƙasar Seyir wata shida ba tare da ganin mahaifinsa da mahaifiyarsa ba, bayan haka Isuwa ya ɗauki matansa ya koma ƙasar Kan'ana, Isuwa kuma ya ajiye matansa biyu a gidan mahaifinsa a Hebron.
14 Matan Isuwa suka yi wa Ishaku da Rifkatu haushi, suka tsokane su da ayyukansu, gama ba su bi hanyar Ubangiji ba, amma suka bauta wa gumakan ubansu na itace da dutse kamar yadda ubansu ya koya musu, kuma sun fi ubansu mugunta.
15 Suka tafi bisa ga mugayen sha'awar zuciyarsu, suka miƙa hadaya da ƙona turare ga Ba'al, Ishaku da Rifkatu kuwa suka gaji da su.
16 Sai Rifkatu ta ce, “Na gaji da rayuwata saboda 'ya'yan Hittiyawa, idan Yakubu ya auri ɗaya daga cikin 'ya'yan Hittiyawa, irin waɗannan daga cikin 'ya'yan matan ƙasar, to, mene ne amfanin rayuwata?”
17 A waɗannan kwanaki Ada matar Isuwa ta yi ciki ta haifa masa ɗa, Isuwa kuwa ya sa wa Elifaz suna, Isuwa kuma yana da shekara sittin da biyar sa'ad da ta haife shi.
18 Isma'ilu ɗan Ibrahim ya rasu a waɗannan kwanaki, a shekara ta sittin da huɗu ta rayuwar Yakubu, kuma dukan kwanakin Isma'ilu shekara ɗari da talatin da bakwai ce, ya rasu.
19 Da Ishaku ya ji Isma'ilu ya mutu, sai ya yi makoki dominsa, Ishaku kuma ya yi makoki dominsa kwanaki da yawa.
20 Bayan shekaru goma sha huɗu da Yakubu ya zauna a gidan Eber, Yakubu ya yi sha'awar ganin mahaifinsa da mahaifiyarsa, sai Yakubu ya zo gidan mahaifinsa da mahaifiyarsa a Hebron, a waɗannan kwanakin Isuwa ya manta da abin da Yakubu ya yi masa da ya karɓi albarkar daga gare shi a waɗannan kwanakin.
21 Da Isuwa ya ga Yakubu yana zuwa wurin mahaifinsa da mahaifiyarsa, sai ya tuna abin da Yakubu ya yi masa, sai ya yi fushi ƙwarai da shi, har ya nemi ya kashe shi.
22 Ishaku ɗan Ibrahim ya tsufa, ya tsufa ƙwarai, sai Isuwa ya ce, Yanzu lokacin mutuwar mahaifina ya gabato, kuma idan ya mutu zan kashe ɗan'uwana Yakubu.
23 Aka faɗa wa Rifkatu wannan, sai ta aika da sauri ta kira ɗanta Yakubu, ta ce masa, Tashi, ka gudu zuwa Haran wurin ɗan'uwana Laban, ka zauna a can na ɗan lokaci, har sai fushin ɗan'uwanka ya huce daga gare ka, sa'an nan ka dawo.
24 Sai Ishaku ya kira Yakubu ya ce masa, “Kada ka auri mace daga cikin 'ya'yan Kan'ana, gama haka kakanmu Ibrahim ya umarce mu bisa ga maganar Ubangiji wadda ya umarce shi, cewa, ‘Zan ba da wannan ƙasa ga zuriyarka.’ Idan 'ya'yanka suka kiyaye alkawarina da na yi da kai, to, zan yi wa 'ya'yanka abin da na faɗa maka, ba zan rabu da su ba.”
25 Yanzu ɗana ka ji muryata, duk abin da zan umarce ka, ka kuma guji aurar da mace daga cikin 'ya'yan Kan'ana; Ka tashi, ka tafi Haran zuwa gidan Betuwel mahaifin mahaifiyarka, ka auro mace daga can daga cikin 'ya'yan Laban ɗan'uwan mahaifiyarka.
26 Saboda haka, ku yi hankali kada ku manta da Ubangiji Allahnku da dukkan hanyoyinsa a ƙasar da za ku je, ku kuma yi tarayya da mutanen ƙasar, ku bi son zuciya, ku rabu da Ubangiji Allahnku.
27 Amma lokacin da ka isa ƙasar, ka bauta wa Ubangiji a can, kada ka juya zuwa dama ko hagu daga hanyar da na umarce ka, wadda ka koya.
28 Allah Maɗaukakin Sarki ya ba ka tagomashi a gaban mutanen duniya, domin ka auri mace bisa ga zaɓinka, wadda take da nagarta da adalci a cikin hanyoyin Ubangiji.
29 Allah kuma ya ba ka da zuriyarka albarkar mahaifinka Ibrahim, ya kuma sa ka hayayyafa, ya kuma yalwata ka, ka zama jama'a mai yawa a ƙasar da za ka je, Allah kuma ya mayar da kai ƙasar nan, ƙasar da mahaifinka yake zaune, da 'ya'ya da wadata mai yawa, da farin ciki da jin daɗi.
30 Da Ishaku ya gama wa Yakubu umarni da albarka, ya kuma ba shi kyaututtuka da yawa, gami da azurfa da zinariya, sai ya sallame shi. Yakubu kuwa ya saurari mahaifinsa da mahaifiyarsa, ya sumbace su, ya tashi ya tafi Fadan-aram; Yakubu kuma yana da shekara saba'in da bakwai lokacin da ya fita daga ƙasar Kan'ana daga Biyer-sheba.
31 Sa'ad da Yakubu ya tafi Haran, Isuwa ya kira ɗansa Elifaz, ya yi masa magana a ɓoye, yana cewa, Yi sauri, ka ɗauki takobinka a hannunka, ka bi Yakubu, ka wuce a gabansa a kan hanya, ka yi masa ɓuya, ka kashe shi da takobinka a ɗaya daga cikin duwatsu, ka ɗauki duk abin da yake da shi ka dawo.
32 Elifaz ɗan Isuwa mutum ne mai himma da kuma ƙwararre a fannin baka kamar yadda mahaifinsa ya koya masa, shi kuma ƙwararren mafarauci ne a gona, jarumi kuma.
33 Elifaz ya yi kamar yadda mahaifinsa ya umarce shi, Elifaz kuwa yana da shekara goma sha uku a lokacin, Elifaz kuwa ya tashi ya tafi ya ɗauki 'yan'uwansa goma daga cikin 'yan'uwansa suka bi shi, suka bi Yakubu.
34 Sai ya bi Yakubu sosai, ya yi ɓuya a kan iyakar ƙasar Kan'ana, kusa da birnin Shekem.

35 Da Yakubu ya ga Elifaz da mutanensa suna bin sa, Yakubu kuwa ya tsaya cak a inda yake tafiya, domin ya san abin da ke faruwa, domin bai san abin da ke faruwa ba. Elifaz ya zare takobinsa, ya ci gaba da tafiya, shi da mutanensa, zuwa wurin Yakubu. Sai Yakubu ya ce musu, “Me ya same ku da kuka zo nan, me kuma ya sa kuke bin takubbanku?”
36 Elifaz ya matso kusa da Yakubu, ya amsa masa ya ce, “Haka mahaifina ya umarce ni, don haka yanzu ba zan kauce daga umarnin da mahaifina ya ba ni ba.” Da Yakubu ya ga Isuwa ya yi wa Elifaz magana da ƙarfi, sai Yakubu ya matso ya roƙi Elifaz da mutanensa, yana cewa,
37 Ga duk abin da nake da shi da kuma abin da mahaifina da mahaifiyata suka ba ni, suna ɗaukar maka su tafi daga gare ni, kada ka kashe ni, kuma a ɗauke wannan abu a gare ka adalci ne.
38 Ubangiji kuwa ya sa Yakubu ya sami tagomashi a gaban Elifaz ɗan Isuwa, da mutanensa, suka kuma saurari muryar Yakubu, ba su kashe shi ba, Elifaz da mutanensa suka ɗauki duk abin da yake na Yakubu, tare da azurfa da zinariya da ya kawo daga Biyer-sheba, ba su bar masa komai ba.
39 Sai Elifaz da mutanensa suka tafi suka bar shi, suka koma wurin Isuwa a Biyer-sheba, suka faɗa masa duk abin da ya same su da Yakubu, suka kuma ba shi duk abin da suka ƙwace daga wurin Yakubu.
40 Sai Isuwa ya yi fushi da ɗansa Elifaz, da mutanensa da suke tare da shi, domin ba su kashe Yakubu ba.
41 Suka amsa suka ce wa Isuwa, Domin Yakubu ya roƙe mu kada mu kashe shi, tausayinmu ya kama shi, muka ɗauki duk abin da yake nasa muka kawo maka; Isuwa kuwa ya ɗauki duk azurfa da zinariya da Elifaz ya ƙwace daga wurin Yakubu ya ajiye su a gidansa.
42 A lokacin da Isuwa ya ga Ishaku ya albarkaci Yakubu, ya kuma umarce shi da cewa, “Kada ka auri mace daga cikin 'ya'yan Kan'ana, 'ya'yan Kan'ana kuma mugaye ne a gaban Ishaku da Rifkatu.”
43 Sai ya tafi gidan Isma'ilu kawunsa, ban da tsofaffin matansa, ya auri Makhlat 'yar Isma'ilu, 'yar'uwar Nebayot.

BABI NA 30

1 Yakubu ya ci gaba da tafiyarsa zuwa Haran, ya isa Dutsen Moriya, ya kwana a can kusa da birnin Luz. Ubangiji kuma ya bayyana ga Yakubu a can a daren nan, ya ce masa, Ni ne Ubangiji Allahn Ibrahim da Allahn Ishaku mahaifinka; ƙasar da kake kwance a kai zan ba ka da zuriyarka.
2 Ga shi, ina tare da kai, zan kiyaye ka duk inda za ka je, zan kuma riɓaɓɓanya zuriyarka kamar taurarin sama, zan kuma sa duk maƙiyanka su faɗi a gabanka; lokacin da za su yi yaƙi da kai, ba za su rinjaye ka ba, ni kuma zan komo da kai zuwa wannan ƙasa da farin ciki, da 'ya'ya, da wadata mai yawa.
3 Sai Yakubu ya farka daga barcinsa, ya yi murna ƙwarai da wahayin da ya gani, ya kuma sa wa wurin suna Betel.
4 Sai Yakubu ya tashi daga wurin yana murna ƙwarai, sa'ad da yake tafiya, ƙafafunsa suka ji daɗi a gare shi, ya tafi daga can zuwa ƙasar mutanen Gabas, ya koma Haran, ya zauna kusa da rijiyar makiyayi.
5 A can ya sami wasu mutane suna tafiya daga Haran don kiwon garkensu, Yakubu ya tambaye su, suka ce, Mu daga Haran muke.
6 Ya ce musu, “Kun san Laban, ɗan Nahor?” Suka ce, “Mun san shi, ga shi kuwa, 'yarsa Rahila tana zuwa kiwon garken mahaifinta.”
7 Sa'ad da yake magana da su, sai Rahila 'yar Laban ta zo kiwon tumakin mahaifinta, gama ita makiyayi ce.
8 Da Yakubu ya ga Rahila, 'yar Laban, ɗan'uwan mahaifiyarsa, sai ya shefa ya sumbace ta, ya ɗaga muryarsa ya yi kuka.
9 Sai Yakubu ya faɗa wa Rahila cewa shi ɗan Rifkatu ne, 'yar'uwar mahaifinta, sai Rahila ta gudu ta faɗa wa mahaifinta, Yakubu kuwa ya ci gaba da kuka domin ba shi da abin da zai kai shi gidan Laban.
10 Da Laban ya ji cewa ɗan 'yar'uwarsa Yakubu ya zo, sai ya yi gudu ya sumbace shi, ya rungume shi, ya shigar da shi gida, ya ba shi abinci, ya ci.
11 Yakubu ya faɗa wa Laban abin da ɗan'uwansa Isuwa ya yi masa, da abin da ɗansa Elifaz ya yi masa a hanya.
12 Yakubu ya zauna a gidan Laban na tsawon wata ɗaya, Yakubu kuma ya ci ya sha a gidan Laban, bayan haka Laban ya ce wa Yakubu, Ka faɗa mini nawa ne albashinka, gama ta yaya za ka yi mini hidima a banza?
13 Laban ba shi da 'ya'ya maza sai 'ya'ya mata kaɗai, sauran matansa da kuyanginsa kuma ba su da haihuwa a waɗannan kwanaki; waɗannan su ne sunayen 'ya'yan Laban mata waɗanda matarsa Adina ta haifa masa: sunan babbar Lai'atu, sunan ƙaramar kuma Rahila; Lai'atu kuma tana da laushi, amma Rahila kyakkyawa ce kuma mai kyau, Yakubu kuma yana ƙaunarta.
14 Yakubu ya ce wa Laban, Zan yi maka hidima shekara bakwai saboda ƙaramar 'yarka Rahila. Laban kuwa ya yarda da haka, Yakubu kuma ya yi wa Laban hidima shekara bakwai saboda 'yarsa Rahila.
15 A shekara ta biyu da Yakubu ya zauna a Haran, wato a shekara ta saba'in da tara ta rayuwar Yakubu, a wannan shekarar Eber ɗan Shem ya rasu, yana da shekara ɗari huɗu da sittin da huɗu a lokacin rasuwarsa.
16 Da Yakubu ya ji cewa Eber ya mutu, sai ya yi baƙin ciki ƙwarai, ya yi makoki da makoki na kwanaki da yawa saboda shi.
17 A shekara ta uku da Yakubu ya zauna a Haran, Bosmath, 'yar Isma'ilu, matar Isuwa, ta haifa masa ɗa, Isuwa kuwa ya sa masa suna Reyuwel.
18 A shekara ta huɗu da Yakubu ya zauna a gidan Laban, Ubangiji ya ziyarci Laban ya tuna da shi saboda Yakubu, aka haifa masa 'ya'ya maza, ɗan fari kuma Beor, na biyu kuma Alib, na uku kuma Chorash.
19 Ubangiji kuwa ya ba Laban wadata da girma, 'ya'ya maza da mata, mutumin kuwa ya ƙaru ƙwarai saboda Yakubu.
20 A waɗannan kwanaki Yakubu ya yi wa Laban hidima a kowane irin aiki, a gida da kuma a gona, albarkar Ubangiji kuma ta tabbata a kan duk abin da yake na Laban a gida da kuma a gona.
21 A shekara ta biyar, Yehudit, 'yar Biyeri, matar Isuwa, ta rasu a ƙasar Kan'ana, ba ta da 'ya'ya maza, sai 'ya'ya mata kaɗai.

22 Waɗannan su ne sunayen 'ya'yanta mata waɗanda ta haifa wa Isuwa, sunan babbar Marzith, sunan ƙaramar kuma Puith.
23 Da Yehudit ya rasu, sai Isuwa ya tashi ya tafi Seyir don farauta a cikin daji kamar yadda ya saba, Isuwa kuwa ya zauna a ƙasar Seyir na dogon lokaci.
24 A shekara ta shida Isuwa ya auri mata, banda sauran matansa, Ahlibama 'yar Zeboon Bahiwiye. Isuwa ya kai ta ƙasar Kan'ana.
25 Ahlibama ta yi ciki, ta haifa wa Isuwa 'ya'ya maza uku, Yeush, Yaalan, da Kora.
26 A waɗannan kwanaki, a ƙasar Kan'ana, an yi jayayya tsakanin makiyayan Isuwa da makiyayan mazauna ƙasar Kan'ana, domin shanu da kayan Isuwa sun yi yawa har ba zai iya zama a ƙasar Kan'ana ba, a gidan mahaifinsa, ƙasar Kan'ana ba ta iya ɗaukarsa ba saboda shanunsa.
27 Da Isuwa ya ga jayayyarsa ta ƙaru da mazaunan ƙasar Kan'ana, sai ya tashi ya ɗauki matansa, da 'ya'yansa maza, da 'ya'yansa mata, da dukan abin da yake da shi, da dabbobin da yake da su, da dukan dukiyarsa da ya samu a ƙasar Kan'ana, ya tafi daga mazaunan ƙasar zuwa ƙasar Seyir, Isuwa da dukan abin da yake da shi suka zauna a ƙasar Seyir.
28 Amma lokaci zuwa lokaci Isuwa yakan tafi ya ga mahaifinsa da mahaifiyarsa a ƙasar Kan'ana, Isuwa kuma ya auri Horiyawa, ya kuma ba 'ya'yan Seyir, Ba'al Horiyawa, 'ya'yansa mata.
29 Ya ba Ana ɗan Zebeyon, ɗan'uwan matarsa, babbar 'yarsa Marzith, ta kuma ba Azar, ɗan Bilhan Bahoriya, Fuith. Isuwa kuwa ya zauna a kan tuddai, shi da 'ya'yansa, suka hayayyafa suka kuma yawaita.

BABI NA 31

1 A shekara ta bakwai, Yakubu ya gama hidimar da ya yi wa Laban, sai Yakubu ya ce wa Laban, “Ka ba ni matata, gama kwanakin hidimara sun cika.” Laban kuwa ya yi haka, Laban da Yakubu suka tattara mutanen wurin duka suka yi biki.
2 Da yamma Laban ya isa gidan, bayan haka Yakubu ya zo tare da mutanen bikin, sai Laban ya kashe dukkan fitilun da ke cikin gidan.
3 Sai Yakubu ya ce wa Laban, “Me ya sa ka yi mana haka?” Laban ya amsa, “Haka muke yi a wannan ƙasar.”
4 Bayan haka Laban ya ɗauki 'yarsa Lai'atu, ya kawo ta wurin Yakubu, sai Yakubu ya zo wurinta, amma Yakubu bai san cewa ita ce Lai'atu ba.
5 Laban ya ba 'yarsa Lai'atu baiwarsa Zilpah ta zama baiwa.
6 Duk mutanen da suka halarci bikin sun san abin da Laban ya yi wa Yakubu, amma ba su faɗa wa Yakubu abin ba.
7 Sai duk maƙwabta suka zo gidan Yakubu a daren nan, suka ci suka sha, suka yi murna, suka yi wasa a gaban Lai'atu a kan kiɗa da rawa, suka amsa wa Yakubu, Heleah, Heleah.
8 Yakubu ya ji maganarsu amma bai fahimci ma'anarta ba, amma ya yi tunanin cewa irin wannan al'ada ce a wannan ƙasar.
9 Maƙwabtan suka yi magana a gaban Yakubu da dare, duk hasken gidan da ke cikin daren Laban ya kashe.
10 Da safe, da gari ya waye, Yakubu ya juya wurin matarsa, sai ya ga Lai'atu ce take kwance a ƙirjinsa, sai Yakubu ya ce, Ga shi yanzu na san abin da maƙwabta suka faɗa jiya da daddare, Heleah, amma ban sani ba.
11 Sai Yakubu ya kira Laban, ya ce masa, “Mene ne wannan da ka yi mini? Hakika na yi maka hidima saboda Rahila, me ya sa ka yaudare ni ka ba ni Lai'atu?”
12 Sai Laban ya amsa wa Yakubu, ya ce, “Ba haka ake yi a wurinmu ba a ba ƙaramar yarinya kafin babbar yanzu, don haka idan kana son ɗaukar 'yar'uwarta haka, ka ɗauke ta domin hidimar da za ka yi mini hidima na tsawon shekaru bakwai.”
13 Yakubu ya yi haka, ya kuma auri Rahila, ya kuma yi wa Laban hidima shekaru bakwai, Yakubu kuma ya zo wurin Rahila, ya fi ƙaunar Rahila fiye da Lai'atu, Laban kuma ya ba ta baiwarsa Bilha a matsayin baiwa.
14 Sa'ad da Ubangiji ya ga Lai'atu tana ƙi, sai Ubangiji ya buɗe mahaifarta, ta kuma haifi Yakubu 'ya'ya maza huɗu a waɗannan kwanakin.
15 Waɗannan su ne sunayensu, Ra'ubainu, Saminu, da Lawi, da Yahuza, daga baya ta daina haihuwa.
16 A lokacin Rahila ba ta da ɗa, ba ta da 'ya'ya, Rahila kuma ta yi kishin 'yar'uwarta Lai'atu, sa'ad da Rahila ta ga ba ta haifi 'ya'ya ga Yakubu ba, sai ta ɗauki baiwarta Bilha, ta haifa wa Yakubu 'ya'ya maza biyu, Dan da Naftali.
17 Sa'ad da Lai'atu ta ga ta daina haihuwa, sai ta ɗauki baiwarta Zilpah, ta ba Yakubu ita a matsayin mata. Yakubu kuma ya zo Zilpah, ta haifa wa Yakubu 'ya'ya maza biyu, Gad da Ashiru.
18 Sai Lai'atu ta sake yin ciki ta haifi Yakubu a waɗannan kwanaki 'ya'ya maza biyu da 'ya mace ɗaya, waɗannan su ne sunayensu, Issaka, Zebulon, da 'yar'uwarsu Dinah.
19 Rahila har yanzu ba ta da haihuwa a waɗannan kwanaki, sai Rahila ta yi addu'a ga Ubangiji a lokacin, ta ce, Ya Ubangiji Allah ka tuna da ni ka ziyarce ni, ina roƙonka, domin yanzu mijina zai ƙi ni, domin ban haifa masa 'ya'ya ba.
20 Yanzu ya Ubangiji Allah, ka ji addu'ata a gabanka, ka ga wahalar da nake sha, ka ba ni 'ya'ya kamar ɗaya daga cikin kuyangi, domin kada in ƙara ɗaukar wulakanci na.
21 Allah kuwa ya ji ta, ya buɗe mata mahaifa, Rahila ta yi ciki, ta haifi ɗa, ta ce, Ubangiji ya kawar mini da zagin da nake yi, ta sa masa suna Yusufu, tana cewa, Ubangiji ya ƙara mini wani ɗa. Yakubu yana da shekara casa'in da ɗaya lokacin da ta haife shi.
22 A lokacin, mahaifiyar Yakubu, Rebekah, ta aika da mai renonta Deborah 'yar Uz, da kuma bayin Ishaku biyu zuwa wurin Yakubu.
23 Suka zo wurin Yakubu a Haran, suka ce masa, Rifkatu ta aiko mu gare ka domin ka koma gidan mahaifinka a ƙasar Kan'ana. Yakubu kuwa ya saurari abin da mahaifiyarsa ta faɗa.
24 A wannan lokacin, sauran shekaru bakwai da Yakubu ya yi wa Laban hidima saboda Rahila sun cika, kuma a ƙarshen shekaru goma sha huɗu da ya zauna a Haran ne Yakubu ya ce wa Laban, ku ba ni matana ku sallame ni, domin in tafi ƙasara, gama ga mahaifiyata ta aiko mini daga ƙasar Kan'ana in koma gidan mahaifina.
25 Laban ya ce masa, “Ba haka nake roƙonka ba, idan na sami tagomashi a wurinka, kada ka bar ni, ka ƙirga mini albashinka, zan ba su, in zauna tare da ni.”
26 Sai Yakubu ya ce masa, “Ga abin da za ka ba ni lada, yau zan ratsa dukan garkenka, in cire kowanne ɗan rago

mai dabbare-dabbare da dabbare-dabbare, da kuma kowace dabba mai launin ruwan kasa a cikin tumaki, da kuma awaki, idan za ka yi mini wannan, zan dawo in yi kiwon garkenka, in kuma kiyaye su kamar yadda na yi a da.”
27 Laban kuwa ya yi haka, Laban kuma ya ɗauki duk abin da Yakubu ya faɗa daga garkensa ya ba shi.
28 Yakubu ya ajiye duk abin da ya ɗauko daga garken Laban a hannun 'ya'yansa maza, Yakubu kuma yana kiwon sauran garken Laban.
29 Sa'ad da bayin Ishaku waɗanda ya aika wa Yakubu suka ga Yakubu ba zai koma ƙasar Kan'ana tare da su zuwa wurin mahaifinsa ba, sai suka rabu da shi, suka koma ƙasar Kan'ana.
30 Deborah ta zauna tare da Yakubu a Haran, ba ta koma ƙasar Kan'ana tare da barorin Ishaku ba, Deborah kuma ta zauna tare da matan Yakubu da 'ya'yansa a Haran.
31 Yakubu ya yi wa Laban hidima na tsawon shekara shida, bayan tumakin suka haifi, Yakubu ya cire dabbare-dabbare da dabbare-dabbare daga cikinsu, kamar yadda ya yi wa Laban, Yakubu kuma ya yi haka a gidan Laban har shekara shida, mutumin kuwa ya ƙaru ƙwarai, yana da shanu da bayi mata da maza, raƙuma da jakuna.
32 Yakubu yana da garken shanu ɗari biyu, shanunsa kuma manya ne, kyawawa kuma suna da kyau, kuma suna da yawan amfani, kuma dukan iyalan 'ya'yan mutane suna son samun wasu daga cikin shanun Yakubu, domin suna da wadata ƙwarai.
33 Mutane da yawa sun zo neman tumaki daga garken Yakubu, Yakubu kuma ya ba su tumaki don bawa ko baiwa ko jaki ko raƙumi, ko kuma duk abin da Yakubu ya buƙata daga gare su suka ba shi.
34 Yakubu ya sami wadata, ɗaukaka, da dukiya ta hanyar wannan ciniki da 'ya'yan mutane, 'ya'yan Laban kuma suka yi masa kishi da wannan girmamawar.
35 Bayan ɗan lokaci, sai ya ji maganar 'ya'yan Laban, suna cewa, Yakubu ya ɗauki duk abin da yake na ubanmu, daga cikin abin da yake na ubanmu kuma ya sami duk wannan ɗaukaka.
36 Yakubu ya ga fuskar Laban da ta 'ya'yansa, amma bai ga fuskarsa a wancan lokacin kamar yadda take a da ba.
37 Ubangiji ya bayyana ga Yakubu bayan shekaru shida, ya ce masa, Tashi, ka fita daga wannan ƙasar, ka koma ƙasar haihuwarka, zan kasance tare da kai.
38 A wannan lokacin Yakubu ya tashi ya hau 'ya'yansa, da matansa, da duk abin da yake da shi a kan raƙuma, ya tafi ƙasar Kan'ana wurin mahaifinsa Ishaku.
39 Laban bai san Yakubu ya rabu da shi ba, gama a ran nan Laban yana yi wa tumakinsa sausaya.
40 Rahila ta sace hotunan mahaifinta, ta ɗauke su ta ɓoye su a kan raƙumin da take zaune a kai, ta tafi.
41 Ga yadda hotunan suke: a ɗauki mutum na fari a yanka shi a cire gashin kansa, a ɗauki gishiri a shafa masa mai, sannan a ɗauki ƙaramin allo na tagulla ko allunan zinariya a rubuta sunan a kai, sannan a sanya allunan a ƙarƙashin harshensa, sannan a ɗauki kan da allunan a ƙarƙashin harshe a sanya shi a cikin gida, sannan a kunna fitilu a gabansa a yi masa sujada.
42 Kuma a lokacin da suka yi masa sujada, yana yi musu magana a cikin duk abin da suka roƙa, ta wurin ikon sunan da aka rubuta a ciki.
43 Wasu kuma suna yin su a cikin siffofi na mutane, na zinariya da azurfa, suna zuwa gare su a lokacin da suka sani, kuma siffofin suna karɓar tasirin taurari, suna gaya musu abubuwan da za su faru a nan gaba, kuma ta haka ne aka sami hotunan da Rahila ta sace daga mahaifinta.
44 Rahila ta sace waɗannan gumakan da na mahaifinta ne, domin Laban bai san inda Yakubu ya tafi ba.
45 Da Laban ya dawo gida, ya yi tambaya game da Yakubu da iyalinsa, amma ba a same shi ba, sai Laban ya nemi siffofinsa don ya san inda Yakubu ya tafi, bai same su ba, sai ya je wasu siffofi, ya tambaye su, suka faɗa masa cewa Yakubu ya gudu daga gare shi zuwa ƙasar mahaifinsa, zuwa ƙasar Kan'ana.
46 Sai Laban ya tashi ya ɗauki 'yan'uwansa da dukan bayinsa, ya tafi ya bi Yakubu, ya ci masa a Dutsen Gileyad.
47 Laban ya ce wa Yakubu, “Me ka yi mini haka da ka gudu ka yaudare ni, ka kuma kai 'ya'yana mata da 'ya'yansu kamar kamammu da takobi ya kama?”
48 Ba ka bar ni in sumbace su ba, in kuma sallame su da farin ciki, ka kuma sace allolina, ka tafi.
49 Sai Yakubu ya amsa wa Laban, ya ce, Domin na ji tsoro kada ka ƙwace mini 'ya'yanka mata da ƙarfi; yanzu duk wanda ka sami allolinka zai mutu tare da shi.
50 Laban ya nemi siffofin, ya duba cikin dukkan tantunan Yakubu da kayan ɗakinsa, amma bai same su ba.
51 Sai Laban ya ce wa Yakubu, Za mu yi alkawari tare, kuma zai zama shaida tsakanina da kai; idan ka wulakanta 'ya'yana mata, ko kuma ka auri wasu mata banda 'ya'yana mata, Allah zai zama shaida tsakanina da kai a cikin wannan al'amari.
52 Suka ɗauki duwatsu suka yi tsibi, Laban ya ce, “Wannan tsibi shaida ce tsakanina da kai.” Don haka ya sa masa suna Gileyad.
53 Yakubu da Laban suka miƙa hadaya a kan dutsen, suka ci abinci a can kusa da tarin, suka kwana a kan dutsen dukan dare, Laban kuwa ya tashi da sassafe, ya yi kuka da 'ya'yansa mata, ya sumbace su, ya koma gidansa.
54 Sai ya yi sauri ya sallami ɗansa Beor, yana da shekara goma sha bakwai, tare da Abihorof ɗan Uz, ɗan Nahor, tare da su kuma mutum goma.
55 Suka yi sauri suka tafi suka wuce a kan hanya a gaban Yakubu, suka kuma zo ta wata hanya zuwa ƙasar Seyir.
56 Suka zo wurin Isuwa suka ce masa, “Ga abin da ɗan'uwanka kuma ɗan'uwanka, Laban ɗan'uwan mahaifiyarka, ɗan Betuwel, ya ce,
57 Shin ka ji abin da ɗan'uwanka Yakubu ya yi mini, wanda ya fara zuwa wurina tsirara kuma tsirara, na tafi na tarye shi, na kawo shi gidana da girmamawa, na kuma ɗaukaka shi, na kuma ba shi 'ya'yana mata biyu mata, da kuma 'ya'yana mata biyu mata?
58 Allah ya albarkace shi saboda ni, ya kuma yawaita ƙwarai, ya haifi 'ya'ya maza, mata, da bayi mata.
59 Yana da tarin tumaki da shanu masu yawa, raƙuma da jakuna, da azurfa da zinariya masu yawa; kuma da ya ga dukiyarsa ta ƙaru, sai ya bar ni lokacin da nake tafiya ina yi wa tumakina aski, sai ya tashi ya gudu a ɓoye.
60 Ya ɗaga matansa da 'ya'yansa a kan raƙuma, ya kuma kwashe duk shanunsa da dukiyarsa da ya samu a ƙasata, ya ɗaga fuskarsa ya tafi wurin mahaifinsa Ishaku, zuwa ƙasar Kan'ana.

61 Bai bar ni in sumbaci 'ya'yana mata da 'ya'yansu ba, ya kuma kai 'ya'yana mata kamar kamammu da takobi ya kama, ya kuma sace gumakana ya gudu.
62 Yanzu na bar shi a dutsen rafin Yabuk, shi da duk abin da yake da shi, ba ya rasa komai.
63 Idan kana son zuwa wurinsa, je ka same shi can, za ka iya yi masa yadda ranka yake so; sai manzannin Laban suka zo suka faɗa wa Isuwa duk waɗannan abubuwa.
64 Isuwa ya ji duk maganganun manzannin Laban, sai ya yi fushi ƙwarai da Yakubu, ya tuna da ƙiyayyar da yake masa, fushinsa kuma ya yi masa zafi.
65 Sai Isuwa ya yi sauri ya ɗauki 'ya'yansa da bayinsa, da rayukan gidansa, mutum sittin, ya tafi ya tattara dukkan 'ya'yan Seyir Ba'al Hori da mutanensu, mutum ɗari uku da arba'in, ya ɗauki dukan wannan adadi na mutane ɗari huɗu da takuba, ya tafi wurin Yakubu don ya kashe shi.
66 Sai Isuwa ya raba wannan adadin zuwa kashi da dama, ya ɗauki mutum sittin daga cikin 'ya'yansa da bayinsa da rayukan gidansa a matsayin shugaba ɗaya, ya kuma ba su kulawar ɗansa na fari Elifaz.
67 Sauran kawunan ya ba wa 'ya'yan Seyir Bahor guda shida kulawa, ya kuma sanya kowannensu bisa ga tsararrakinsa da 'ya'yansa.
68 Duk wannan sansanin ya tafi kamar yadda yake, Isuwa kuwa ya tafi tare da su zuwa wurin Yakubu, ya jagorance su da sauri.
69 Manzannin Laban suka tashi daga wurin Isuwa suka tafi ƙasar Kan'ana, suka isa gidan Rebekah mahaifiyar Yakubu da Isuwa.
70 Suka faɗa mata cewa, Ga ɗanki Isuwa ya yi yaƙi da ɗan'uwansa Yakubu da mutum ɗari huɗu, gama ya ji labarin yana zuwa, ya tafi ya yi yaƙi da shi, ya buge shi, ya kwace duk abin da yake da shi.
71 Rifkatu ta yi sauri ta aika mutum saba'in da biyu daga cikin bayin Ishaku su taryi Yakubu a hanya, gama ta ce, Wataƙila Isuwa zai yi yaƙi a hanya idan ya haɗu da shi.
72 Waɗannan manzannin suka tafi a kan hanya don su taryi Yakubu, suka tarye shi a hanyar rafin da ke gefen rafin Yabuk, sai Yakubu ya ce, “Wannan sansanin Allah ne ya ƙaddara ni.” Yakubu ya kira sunan wurin Machnayim.
73 Yakubu ya san dukkan mutanen mahaifinsa, sai ya sumbace su ya rungume su, ya zo tare da su, Yakubu kuwa ya tambaye su game da mahaifinsa da mahaifiyarsa, suka ce, “Suna lafiya.”
74 Waɗannan manzannin suka ce wa Yakubu, Rifkatu mahaifiyarki ce ta aiko mu gare ka, tana cewa, 'Na ji, ɗana, ɗan'uwanka Isuwa ya fita ya yi yaƙi da kai a hanya tare da mutanen Seyir Ba'oriya.'
75 Don haka, ɗana, ka saurari muryata ka ga abin da za ka yi da shawararka, idan ya zo gare ka, ka roƙe shi, kada ka yi masa magana da gaggawa, ka ba shi kyauta daga abin da kake da shi, da kuma abin da Allah Ya fifita ka da shi.
76 Kuma idan ya tambaye ka game da al'amuranka, kada ka ɓoye masa komai, wataƙila ya juyo daga fushinsa a kanka, ta haka za ka ceci ranka, kai da duk abin da ke naka, domin wajibi ne ka girmama shi, domin shi ne babban ɗan'uwanka.
77 Da Yakubu ya ji maganar mahaifiyarsa wadda manzanni suka faɗa masa, sai Yakubu ya ɗaga murya ya yi kuka mai zafi, ya yi kamar yadda mahaifiyarsa ta umarce shi.

BABI NA 32

1 A lokacin nan Yakubu ya aika da manzanni zuwa ga ɗan'uwansa Isuwa zuwa ƙasar Seyir, ya kuwa yi masa addu'o'i.
2 Ya umarce su, yana cewa, Haka za ku faɗa wa shugabana Isuwa, haka bawanka Yakubu ya ce, Kada ubangijina ya yi tunanin albarkar da mahaifina ya yi mini ta zama mai amfani a gare ni.
3 Gama na yi shekaru ashirin tare da Laban, sai ya yaudare ni ya canza albashina sau goma, kamar yadda aka riga aka faɗa wa shugabana.
4 Na yi masa hidima a gidansa da wahala ƙwarai, daga baya Allah ya ga wahalar da nake sha, da wahalar da nake sha, da aikin hannuwana, ya kuma sa ni sami alheri da tagomashi a gabansa.
5 Daga baya kuma, ta wurin jinƙai da jinƙai mai girma na Allah, na sami shanu, da jakuna, da shanu, da bayi maza, da bayi mata.
6 Yanzu ina zuwa ƙasata da gidana wurin mahaifina da mahaifiyata, waɗanda suke ƙasar Kan'ana; na kuma aika in sanar da ubangijina duk wannan domin in sami tagomashi a wurin ubangijina, domin kada ya yi tunanin cewa na sami wadata ta kaina, ko kuma albarkar da mahaifina ya sa mini ta amfane ni.
7 Waɗannan manzannin suka tafi wurin Isuwa, suka same shi a kan iyakar ƙasar Edom yana tafiya zuwa wurin Yakubu, tare da mutum ɗari huɗu daga cikin 'ya'yan Seyir Ba'orite suna tsaye da takubansu da aka zare.
8 Manzannin Yakubu suka faɗa wa Isuwa dukan abin da Yakubu ya faɗa musu game da Isuwa.
9 Sai Isuwa ya amsa musu da girman kai da raini, ya ce musu, Hakika na ji kuma an faɗa mini abin da Yakubu ya yi wa Laban, wanda ya ɗaukaka shi a gidansa, ya ba shi 'ya'yansa mata mata, ya kuma haifi 'ya'ya maza da mata, ya kuma ƙara wadata da wadata a gidan Laban ta wurin wadatarsa.
10 Da ya ga dukiyarsa ta yi yawa, dukiyarsa kuma ta yi yawa, sai ya gudu da duk abin da yake da shi, daga gidan Laban, ya kuma kori 'ya'yan Laban mata daga gaban mahaifinsu, kamar kamammun da aka kama da takobi ba tare da ya gaya masa ba.
11 Ba wai ga Laban kaɗai Yakubu ya yi haka ba, har ma a gare ni, ya kuma yi mini haka sau biyu, shin zan yi shiru?
12 Yanzu haka na zo yau da sansani na don in tarye shi, zan yi masa yadda zuciyata ta so.
13 Manzannin suka dawo suka zo wurin Yakubu, suka ce masa, “Mun zo wurin ɗan'uwanka, wurin Isuwa, muka kuma faɗa masa duk maganarka, ga shi kuma ya amsa mana, ga shi kuma yana zuwa ya tarye ka da mutum ɗari huɗu.”
14 Yanzu sai ka sani ka ga abin da za ka yi, ka yi addu'a a gaban Allah ya cece ka daga gare shi.
15 Da ya ji maganar ɗan'uwansa wadda ya faɗa wa manzannin Yakubu, Yakubu ya tsorata ƙwarai, ya damu ƙwarai.
16 Sai Yakubu ya yi addu'a ga Ubangiji Allahnsa, ya ce, Ya Ubangiji Allahn kakannina, Ibrahim da Ishaku, kai ne ka faɗa mini lokacin da na fita daga gidan mahaifina, ka ce,

17 Ni ne Ubangiji Allahn ubanka Ibrahim, Allahn Ishaku, zan ba ka wannan ƙasa da zuriyarka a bayanka, zan kuma mai da zuriyarka kamar taurarin sama, za ka kuma bazu zuwa ga ɓangarorin sama hudu, a cikinka da cikin zuriyarka za a yi wa dukkan kabilan duniya albarka.
18 Ka kuma tabbatar da maganarka, ka kuma ba ni dukiya, da 'ya'ya, da shanu, kamar yadda zuciyata ta so, ka ba bawanka; ka ba ni duk abin da na roƙa daga gare ka, har ban rasa komai ba.
19 Daga baya ka ce mini, Koma wurin iyayenka da wurin haihuwarka, zan kuma yi maka alheri.
20 Yanzu da na zo, ka cece ni daga hannun Laban, zan faɗi a hannun Isuwa, wanda zai kashe ni, har ma da uwayen 'ya'yana.
21 Yanzu fa, ya Ubangiji Allah, ka cece ni, ina roƙonka, daga hannun ɗan'uwana Isuwa, gama ina jin tsoronsa ƙwarai.
22 Idan babu adalci a cikina, yi shi saboda Ibrahim da mahaifina Ishaku.
23 Gama na san cewa ta wurin alheri da jinƙai na sami wannan dukiya, yanzu ina roƙonka ka cece ni yau da alherinka ka kuma amsa mini.
24 Sai Yakubu ya daina yin addu'a ga Ubangiji, ya raba mutanen da ke tare da shi da tumaki da shanu zuwa ƙungiyoyi biyu, ya kuma ba da rabin ga Dimasek, ɗan Eliezer, bawan Ibrahim, don zama sansani, tare da 'ya'yansa, sauran rabin kuma ya ba wa ɗan'uwansa Elianus ɗan Eliezer, don zama sansani tare da 'ya'yansa.
25 Ya umarce su, ya ce, Ku yi nesa da sansanoninku, kada ku kusanci juna sosai, idan Isuwa ya zo sansani ɗaya ya kashe shi, ɗayan sansani daga nesa zai tsere masa.
26 Yakubu ya kwana a can a daren, ya kuma ba wa bayinsa umarni a kan runduna da 'ya'yansa duka.
27 Ubangiji ya ji addu'ar Yakubu a wannan rana, Ubangiji kuma ya ceci Yakubu daga hannun ɗan'uwansa Isuwa.
28 Ubangiji kuwa ya aiko mala'iku uku daga cikin mala'ikun sama, suka tafi gaban Isuwa suka zo wurinsa.
29 Waɗannan mala'iku suka bayyana ga Isuwa da mutanensa kamar mutum dubu biyu, suna hawa dawakai sanye da kayan yaƙi iri-iri, suka bayyana a gaban Isuwa da dukan mutanensa aka raba su zuwa ƙungiyoyi hudu, tare da shugabanni hudu a gare su.
30 Sai wani sansani ya ci gaba, suka ga Isuwa yana zuwa da mutum ɗari hudu zuwa wurin ɗan'uwansa Yakubu, sai wannan sansani ya gudu zuwa wurin Isuwa da mutanensa, ya tsorata su, sai Isuwa ya faɗo daga kan doki cikin tsoro, dukan mutanensa kuma suka rabu da shi a wurin, gama sun tsorata ƙwarai.
31 Dukan sansanin suka yi ihu suna binsu a lokacin da suka gudu daga wurin Isuwa, sai dukan mayaƙa suka amsa, suna cewa,
32 Hakika mu bayin Yakubu ne, wanda shi ne bawan Allah, wa zai iya tsayawa a kanmu? Sai Isuwa ya ce musu, To, ubangijina da ɗan'uwana Yakubu ne ubangijinku, wanda ban taɓa ganinsa ba tsawon shekaru ashirin ɗin nan, kuma yanzu da na zo ganinsa yau, shin kuna yi mini haka?
33 Mala'ikun suka amsa masa suka ce, Da ace ba Yakubu wanda kake magana game da ɗan'uwanka ba ne, da ba mu bar ɗaya ya rage daga gare ka da mutanenka ba, sai dai saboda Yakubu kaɗai ba za mu yi musu komai ba.
34 Sai wannan sansanin ya wuce daga Isuwa da mutanensa, suka tafi, Isuwa da mutanensa kuma suka rabu da su kusan wata yarjejeniya, sai na biyu ya zo wurinsa da makamai iri-iri, suka kuma yi wa Isuwa da mutanensa kamar yadda na farko ya yi musu.
35 Da suka bar shi su tafi, sai ga rukuni na uku ya zo wurinsa, duk suka firgita, sai Isuwa ya faɗi daga kan doki, dukan rundunar suka yi ihu, suka ce, Hakika mu bayin Yakubu ne, wanda shi ne bawan Allah, wa zai iya tsayawa a kanmu?
36 Isuwa kuma ya amsa musu ya ce, To, Yakubu ubangijina kuma ubangijinku ɗan'uwana ne, kuma tsawon shekaru ashirin ban ga fuskarsa ba, kuma ban ji yau cewa zai zo ba, na tafi yau don in tarye shi, kuma kuna yi mini haka?
37 Suka amsa masa suka ce, “Na rantse da Ubangiji, da ba ɗan'uwanka Yakubu ba ne kamar yadda ka faɗa, da ba mu bar wani abu da ya rage daga gare ka da mutanenka ba, amma saboda Yakubu wanda kake faɗa a kansa ɗan'uwanka ne, ba za mu yi jayayya da kai ko mutanenka ba.”
38 Sai kuma rukuni na uku ya wuce daga gare su, shi kuma ya ci gaba da tafiyarsa tare da mutanensa zuwa ga Yakubu, lokacin da rukuni na hudu ya zo wurinsa, suka kuma yi masa da mutanensa kamar yadda sauran suka yi.
39 Da Isuwa ya ga muguntar da mala'iku hudu suka yi masa da mutanensa, sai ya ji tsoron ɗan'uwansa Yakubu ƙwarai, ya tafi ya tarye shi cikin salama.
40 Sai Isuwa ya ɓoye ƙiyayyar da yake yi wa Yakubu, domin yana jin tsoron ransa saboda ɗan'uwansa Yakubu, kuma domin ya yi tunanin cewa sansanonin nan hudu da ya faɗa wa bayin Yakubu ne.
41 Yakubu ya kwana a wannan dare tare da bayinsa a sansaninsu, ya kuma yi shawara da bayinsa su ba wa Isuwa kyauta daga cikin dukan abin da yake da shi, da kuma daga cikin dukiyarsa; sai Yakubu ya tashi da safe, shi da mutanensa, suka zaɓi daga cikin shanun don Isuwa.
42 Ga adadin kyautar da Yakubu ya zaɓa daga cikin garkensa don ya ba ɗan'uwansa Isuwa: ya zaɓi kawuna ɗari biyu da arba'in daga cikin garken, ya zaɓi raƙuma da jakuna talatin daga cikinsu, ya zaɓi shanu hamsin daga cikin garken.
43 Ya raba su duka cikin ƙungiyoyi goma, ya kuma raba su gida ɗaya, ya kuma ba da su ga barorinsa goma, kowannensu ya tafi da kansa.
44 Ya umarce su, ya ce musu, Ku yi nesa da juna, ku sanya tazara tsakanin garken, sa'ad da Isuwa da waɗanda ke tare da shi za su tarye ku, su tambaye ku, 'Wane ne ku, kuma ina kuka je, kuma wa ke da duk waɗannan a gabanku,' ku ce musu, 'Mu bayin Yakubu ne, kuma za mu zo mu taryi Isuwa cikin salama, ga Yakubu yana bayanmu.'
45 Kuma abin da ke gabanmu kyauta ce daga Yakubu ya aika wa ɗan'uwansa Isuwa.
46 Idan suka ce muku, Me ya sa yake jinkirin zuwa ya ga ɗan'uwansa ya ga fuskarsa, to, ku ce musu, Hakika yana zuwa a bayanmu da farin ciki don ya ga ɗan'uwansa, gama ya ce, Zan kwantar masa da hankali da kyautar da za ta zo masa, bayan haka zan ga fuskarsa, watakila zai karɓe ni.
47 Duk kyautar ta wuce a hannun bayinsa, suka tafi gabansa a wannan rana, ya kwana a daren nan tare da sansaninsa a bakin rafin Yabuk, sai ya tashi da tsakar dare,

ya ɗauki matansa, da bayinsa, da duk abin da yake da shi, shi kuma ya ratsa su ta hayin mashigin Yabuk.
48 Da ya wuce duk abin da yake da shi a kan rafin, sai Yakubu ya bar shi shi kaɗai, wani mutum kuma ya haɗu da shi, ya yi kokawa da shi a daren nan har wayewar gari, kuma cinyar Yakubu ta fita daga cikin matsala saboda kokawa da shi.
49 Da wayewar gari, sai mutumin ya bar Yakubu a can, ya sa masa albarka, ya tafi, Yakubu kuma ya ratsa rafin da wayewar gari, sai ya tsaya a cinyarsa.
50 Rana ta fito masa lokacin da ya wuce rafin, sai ya isa wurin shanunsa da 'ya'yansa.
51 Suka ci gaba har zuwa tsakar rana, yayin da suke tafiya, kyautar tana gabansu.
52 Yakubu ya ɗaga idanunsa ya duba, sai ga Isuwa yana nesa, yana zuwa tare da mutane da yawa, kusan ɗari huɗu, Yakubu kuwa yana jin tsoron ɗan'uwansa ƙwarai.
53 Sai Yakubu ya yi sauri ya raba 'ya'yansa ga matansa da bayinsa, ya kuma saka 'yarsa Dinah a cikin akwati, ya miƙa ta ga bayinsa.
54 Ya wuce a gaban 'ya'yansa da matansa don ya taryi ɗan'uwansa, ya kuma sunkuya ƙasa, har sau bakwai ya yi sujada har sai da ya kusanci ɗan'uwansa, Allah kuma ya sa Yakubu ya sami alheri da tagomashi a gaban Isuwa da mutanensa, gama Allah ya ji addu'ar Yakubu.
55 Tsoron Yakubu da tsoronsa suka faɗo wa ɗan'uwansa Isuwa, domin Isuwa yana jin tsoron Yakubu ƙwarai saboda abin da mala'ikun Allah suka yi wa Isuwa, fushin Isuwa kuma ya koma alheri.
56 Da Isuwa ya ga Yakubu yana gudu zuwa gare shi, shi ma ya yi sauri ya rungume shi, ya rungume shi, ya rungume shi, suka sumbace shi, suka yi kuka.
57 Allah kuwa ya sa tsoro da alheri ga Yakubu a cikin zukatan mutanen da suka zo tare da Isuwa, suka kuma sumbaci Yakubu suka rungume shi.
58 Haka kuma Elifaz ɗan Isuwa, tare da 'yan'uwansa huɗu, 'ya'yan Isuwa, suka yi kuka tare da Yakubu, suka sumbace shi suka rungume shi, gama tsoron Yakubu ya kama su duka.
59 Isuwa ya ɗaga idanunsa ya ga mata da 'ya'yansu, 'ya'yan Yakubu, suna tafiya bayan Yakubu, suna sunkuyar da kansu a kan hanyar zuwa wurin Isuwa.
60 Sai Isuwa ya ce wa Yakubu, “Su wanene waɗannan tare da kai, ɗan'uwana? Su 'ya'yanka ne ko bayinka?” Sai Yakubu ya amsa wa Isuwa ya ce, “Su ne 'ya'yana waɗanda Allah ya ba bawanka alheri.”
61 Yayin da Yakubu yake magana da Isuwa da mutanensa, Isuwa ya kalli dukan sansanin, sai ya ce wa Yakubu, “Daga ina ka samo dukan sansanin da na haɗu da shi jiya da daddare?” Sai Yakubu ya ce, “Don in sami tagomashi a wurin ubangijina, Allah ya ba bawanka alheri.”
62 Sai kyautar ta zo gaban Isuwa, Yakubu ya matsa wa Isuwa, yana cewa, Ina roƙonka ka karɓi kyautar da na kawo wa ubangijina. Sai Isuwa ya ce, Me ya sa nake so? Ka riƙe abin da kake da shi a hannunka.
63 Sai Yakubu ya ce, Ya zama wajibi a gare ni in bayar da duk waɗannan, tunda na ga fuskarka, domin har yanzu kana zaune cikin kwanciyar hankali.
64 Sai Isuwa ya ƙi karɓar kyautar, Yakubu ya ce masa, Ina roƙonka ya shugabana, idan yanzu na sami tagomashi a wurinka, to, ka karɓi kyautara a hannuna, gama na ga fuskarka, kamar na ga fuska irin ta Allah, domin ka yarda da ni.
65 Isuwa ya karɓi kyautar, Yakubu kuma ya ba Isuwa azurfa da zinariya da bledium, gama ya matsa masa har ya karɓa.
66 Sai Isuwa ya raba shanun da ke sansanin, ya kuma ba wa mutanen da suka zo tare da shi rabin, gama sun zo ne bisa ga haya, sauran rabin kuma ya ba wa 'ya'yansa.
67 Ya kuma ba da azurfa da zinariya da blellium a hannun Eliphaz, babban ɗansa, Isuwa kuwa ya ce wa Yakubu, “Bari mu zauna tare da kai, mu tafi tare da kai a hankali har sai ka zo wurina tare da ni, mu zauna tare a can.”
68 Sai Yakubu ya amsa wa ɗan'uwansa ya ce, Zan yi kamar yadda ubangijina ya faɗa mini, amma ubangijina ya san cewa yara suna da tauri, kuma tumaki da shanu da 'ya'yansu da ke tare da ni, suna tafiya a hankali, domin idan suka tafi da sauri duk za su mutu, domin ka san nauyinsu da gajiyarsu.
69 Don haka bari ubangijina ya wuce a gaban bawansa, ni kuma zan tafi a hankali saboda yara da garken, har sai na isa wurin ubangijina a Seyir.
70 Sai Isuwa ya ce wa Yakubu, Zan sanya wasu daga cikin mutanen da ke tare da ni tare da kai don su kula da kai a hanya, su kuma ɗauki gajiya da nauyinka, sai ya ce, Me ya kamata ya shugabana, idan na sami tagomashi a wurinka?
71 Ga shi, zan zo wurinka zuwa Seyir don in zauna a can tare kamar yadda ka faɗa, to, ka tafi tare da mutanenka, gama zan bi ka.
72 Yakubu ya faɗa wa Isuwa haka domin ya kori Isuwa da mutanensa daga gare shi, domin daga baya Yakubu ya tafi gidan mahaifinsa zuwa ƙasar Kan'ana.
73 Isuwa kuwa ya saurari muryar Yakubu, Isuwa kuma ya koma tare da mutum ɗari huɗu da ke tare da shi a kan hanyarsu ta zuwa Seyir, Yakubu da dukan abin da ke hannunsa kuma suka tafi a ran nan har zuwa iyakar ƙasar Kan'ana a kan iyakokinta, ya zauna a can na ɗan lokaci.

BABI NA 33

1 Bayan wani lokaci, Yakubu ya bar ƙasar, ya isa ƙasar Shalem, wato birnin Shekem, wanda yake cikin ƙasar Kan'ana, ya kuma huta a gaban birnin.
2 Ya sayi wani fili na gonar da ke wurin, daga 'ya'yan Hamor mutanen ƙasar, a kan shekel biyar.
3 Yakubu ya gina wa kansa gida a can, ya kafa alfarwarsa a can, ya kuma yi wa shanunsa rumfuna, don haka ya sa wa wurin suna Sukkot.
4 Yakubu ya zauna a Sukkot shekara guda da wata shida.
5 A wannan lokacin, wasu mata daga cikin mazauna ƙasar suka tafi birnin Shekem don yin rawa da murna tare da 'ya'yan mutanen birnin, kuma lokacin da suka fita sai Rahila da Lai'atu matan Yakubu tare da iyalansu suka tafi don ganin murnar 'ya'yan birnin.
6 Dinatu 'yar Yakubu kuma ta tafi tare da su ta ga 'yan matan birnin, suka zauna a can a gaban waɗannan 'yan mata yayin da dukan mutanen birnin ke tsaye kusa da su don ganin farin cikinsu, kuma duk manyan mutanen birnin suna nan.
7 Shekem ɗan Hamor, sarkin ƙasar, yana tsaye a can don ya gan su.

8 Da Shekem ya ga Dinah 'yar Yakubu zaune tare da mahaifiyarta a gaban 'yan matan birnin, sai yarinyar ta yi masa dadi ƙwarai, sai ya tambayi abokansa da mutanensa, ya ce, 'Yar wace ce wannan da ke zaune a cikin mata, waɗanda ban san su a wannan birni ba?
9 Suka ce masa, Hakika wannan 'yar Yakubu ce ɗan Ishaku Ba'ibrane, wadda ta daɗe tana zaune a wannan birni, kuma lokacin da aka ji labarin cewa 'yan matan ƙasar suna fita don murna, sai ta tafi tare da mahaifiyarta da kuyanginta su zauna a tsakaninsu kamar yadda kuke gani.
10 Shekem ya ga Dinah 'yar Yakubu, sai ya kalle ta, ransa ya yi ta manne wa Dinah.
11 Ya aika aka kama ta da ƙarfi, Dinah kuwa ta zo gidan Shekem, ya kama ta da ƙarfi, ya kwana da ita, ya kuma ƙaskantar da ita, ya ƙaunace ta ƙwarai, ya kuma sanya ta a gidansa.
12 Suka zo suka faɗa wa Yakubu abin da ya faru, sa'ad da Yakubu ya ji cewa Shekem ya ɓata 'yarsa Dinah, Yakubu ya aiki bayinsa goma sha biyu su kawo Dinah daga gidan Shekem, suka tafi suka zo gidan Shekem don su ɗauki Dinah daga can.
13 Da suka zo, Shekem ya fita ya je wurinsu da mutanensa, ya kore su daga gidansa, bai kuwa yarda su zo gaban Dinah ba, amma Shekem yana zaune da Dinah tana sumbatarta tana rungume ta a gaban idanunsu.
14 Sai bayin Yakubu suka dawo suka faɗa masa, suka ce, Da muka zo, shi da mutanensa suka kore mu, haka Shekem ya yi wa Dina a gaban idanunmu.
15 Yakubu kuma ya sani cewa Shekem ya ɓata 'yarsa, amma bai ce komai ba, 'ya'yansa maza kuma suna kiwon shanunsa a gona, Yakubu kuwa ya yi shiru har zuwa lokacin da suka dawo.
16 Kafin 'ya'yansa maza su dawo gida, Yakubu ya aika 'yan mata biyu daga cikin 'ya'yan bayinsa su yi kiwon Dina a gidan Shekem, su zauna tare da ita, sai Shekem ya aika da abokansa uku zuwa wurin mahaifinsa Hamor ɗan Kiddekem, ɗan Fered, yana cewa, “Ka auro mini wannan budurwar.”
17 Sai Hamor ɗan Kiddekem Bahiwiye ya zo gidan ɗansa Shekem, ya zauna a gabansa, Hamor ya ce wa ɗansa, “Shin, babu wata mace a cikin 'ya'yan mutanenka da za ka auri mace Ba'ibrana wadda ba ta cikin mutanenka ba?”
18 Sai Shekem ya ce masa, “Ita kaɗai za ka saya mini, gama tana da kyau a gare ni.” Hamor kuwa ya yi kamar yadda ɗansa ya faɗa, gama yana ƙaunarsa ƙwarai.
19 Sai Hamor ya fita wurin Yakubu don ya yi masa magana a kan wannan al'amari, bayan ya fita daga gidan ɗansa Shekem, kafin ya zo wurin Yakubu don ya yi masa magana, sai ga 'ya'yan Yakubu sun zo daga gona, da zarar sun ji abin da Shekem ɗan Hamor ya yi.
20 Mutanen suka yi matuƙar baƙin ciki game da 'yar'uwarsu, sai suka dawo gida da fushi kafin lokacin taruwa da shanunsu.
21 Suka zo suka zauna a gaban mahaifinsu, suka yi masa magana da fushi, suna cewa, Hakika mutuwa ta tabbata ga wannan mutum da iyalinsa, domin Ubangiji Allah na dukan duniya ya umarci Nuhu da 'ya'yansa cewa kada mutum ya yi fashi, ko ya yi zina; yanzu ga Shekem ya lalata kuma ya yi lalata da 'yar'uwarmu, kuma babu ɗaya daga cikin mutanen birnin da ya yi masa magana.
22 Hakika ka sani kuma ka fahimta cewa hukuncin mutuwa ya rataya a wuyan Shekem da mahaifinsa, da kuma dukan birnin saboda abin da ya aikata.
23 Yayin da suke magana a gaban mahaifinsu a kan wannan al'amari, sai ga Hamor, mahaifin Shekem, ya zo ya faɗa wa Yakubu maganar ɗansa game da Dinah, ya zauna a gaban Yakubu da 'ya'yansa maza.
24 Sai Hamor ya yi musu magana, ya ce, “Rayuwar ɗana Shekem tana sha'awar 'yarku. Ina roƙonku ku ba shi ita a matsayin mata, ku aura tare da mu, ku ba mu 'ya'yanku mata, mu kuma za mu ba ku 'ya'yanmu mata, za ku zauna tare da mu a ƙasarmu, mu zama kamar jama'a ɗaya a ƙasar.”
25 Gama ƙasarmu tana da faɗi ƙwarai, don haka ku zauna ku yi ciniki a cikinta, ku sami dukiya a cikinta, ku yi abin da kuke so, kuma babu wanda zai hana ku ta hanyar yi muku magana.
26 Hamor ya daina magana da Yakubu da 'ya'yansa maza, sai ga ɗansa Shekem yana biye da shi, yana zaune a gabansu.
27 Sai Shekem ya yi magana a gaban Yakubu da 'ya'yansa maza, yana cewa, Bari in sami tagomashi a gabanku, ku ba ni 'yarku, duk abin da kuka faɗa mini zan yi mata.
28 Ku roƙe ni da yalwar sadaki da kyauta, zan ba ku, duk abin da kuka faɗa mini zan yi, duk wanda ya ƙi bin umarninku, zai mutu; sai dai ku ba ni yarinyar a matsayin mata.
29 Sai Saminu da Lawi suka amsa wa Hamor da ɗansa Shekem da ha'inci, suka ce, Duk abin da kuka faɗa mana za mu yi muku.
30 Ga 'yar'uwarmu tana gidanka, amma ka nisanci ita har sai mun aika wa ubanmu Ishaku game da wannan al'amari, domin ba za mu iya yin komai ba sai da yardarsa.
31 Gama ya san hanyoyin ubanmu Ibrahim, duk abin da ya faɗa mana za mu gaya muku, ba za mu ɓoye muku komai ba.
32 Sai Saminu da Lawi suka yi magana da Shekem da mahaifinsa domin su sami hujja, su kuma nemi shawarar abin da za a yi wa Shekem da birninsa a wannan al'amari.
33 Da Shekem da mahaifinsa suka ji maganar Saminu da Lawi, sai ya yi musu dadi, Shekem da mahaifinsa suka fito su tafi gida.
34 Da suka tafi, 'ya'yan Yakubu suka ce wa mahaifinsu, “Ga shi, mun san cewa mutuwa ta faru ne saboda waɗannan miyagu da kuma birninsu, domin sun karya dokar da Allah ya umarta wa Nuhu da 'ya'yansa da zuriyarsa a bayansu.”
35 Kuma saboda Shekem ya yi wa 'yar'uwarmu Dinah haka ta hanyar ƙazantar da ita, domin ba za a taɓa yin irin wannan mugunta a tsakaninmu ba.
36 Yanzu sai ka sani ka ga abin da za ka yi, ka nemi shawara ka kuma yi hujja da abin da za a yi musu, domin ka kashe duk mazaunan wannan birni.
37 Sai Saminu ya ce musu, Ga shawara mai kyau a gare ku: ku gaya musu su yi wa kowane namiji kaciya kamar yadda muke yi wa kaciya, idan kuma ba su so su yi haka ba, za mu ɗauki 'yarmu daga gare su mu tafi.
38 Idan kuma suka yarda su yi haka kuma za su yi, to, idan suka nutse cikin azaba, za mu kai musu hari da takubanmu, kamar yadda za mu yi wa wanda yake shiru da kwanciyar hankali, za mu kuma kashe kowane namiji a cikinsu.

39 Shawarar Saminu ta yi musu dadi, Saminu da Lawi suka yanke shawarar yin musu kamar yadda aka tsara.
40 Da safe Shekem da mahaifinsa Hamor suka koma wurin Yakubu da 'ya'yansa maza, domin su yi magana a kan Dinah, su kuma ji amsar da 'ya'yan Yakubu za su ba su game da maganarsu.
41 'Ya'yan Yakubu suka yi musu magana da ƙarya, suna cewa, Mun faɗa wa ubanmu Ishaku duk maganarku, kuma kalmominku sun faranta masa rai.
42 Amma ya yi mana magana, yana cewa, Haka Ibrahim ubansa ya umarce shi daga Allah Ubangijin dukkan duniya, cewa duk wanda ba zuriyarsa ba ne wanda yake son ya ɗauki ɗaya daga cikin 'ya'yansa mata, zai sa a yi wa kowane namiji kaciya, kamar yadda muke yi wa kaciya, sannan mu ba shi 'yarmu ta zama mata.
43 Yanzu mun sanar da ku duk hanyoyinmu da mahaifinmu ya yi mana magana, domin ba za mu iya yin abin da kuka faɗa mana ba, mu ba wa mutum marar kaciya 'yarmu, gama abin kunya ne a gare mu.
44 Amma a cikin wannan za mu yarda da ku, mu ba ku 'yarmu, mu kuma za mu ɗauki 'ya'yanku mata, mu zauna tare da ku, mu zama jama'a ɗaya kamar yadda kuka faɗa, idan kun saurare mu, kuka kuma yarda ku zama kamar mu, ku yi wa kowane namiji kaciya, kamar yadda muke yi wa kaciya.
45 Idan ba ku saurare mu ba, ku yi wa kowane namiji kaciya kamar yadda muka umarta, to, za mu zo wurinku mu ɗauki 'yarmu daga gare ku mu tafi.
46 Da Shekem da mahaifinsa Hamor suka ji maganar 'ya'yan Yakubu, sai abin ya faranta musu rai ƙwarai, Shekem da mahaifinsa Hamor suka yi gaggawar yin abin da 'ya'yan Yakubu suka so, gama Shekem yana ƙaunar Dinah ƙwarai, ransa kuma ya yi mata dadi.
47 Sai Shekem da mahaifinsa Hamor suka yi sauri zuwa ƙofar birnin, suka tattara dukkan mutanen birninsu, suka yi musu magana da 'ya'yan Yakubu, suna cewa,
48 Mun zo wurin waɗannan mutanen, 'ya'yan Yakubu, muka yi musu magana game da 'yarsu, waɗannan mutanen kuma za su yarda su yi yadda muke so, ga ƙasarmu tana da yawa a gare su, za su zauna a cikinta, su yi ciniki a cikinta, mu kuma za mu zama jama'a ɗaya; za mu auri 'ya'yansu mata, za mu kuma aurar musu da 'ya'yanmu mata.
49 Amma sai dai bisa ga wannan sharaɗi ne waɗannan mutanen za su yarda su yi wannan, cewa a yi wa kowane namiji a cikinmu kaciya kamar yadda aka yi masa kaciya, kamar yadda Allahnsu ya umarta, idan kuma muka yi bisa ga umarninsu na yin kaciya, za su zauna tare da mu, tare da shanunsu da dukiyarsu, mu kuma zama jama'a ɗaya tare da su.
50 Sa'ad da dukan mutanen birnin suka ji maganar Shekem da mahaifinsa Hamor, sai dukan mutanen birnin suka yarda da wannan shawara, suka yi biyayya aka yi musu kaciya, gama Shekem da mahaifinsa Hamor suna da daraja ƙwarai a wurinsu, domin su ne sarakunan ƙasar.
51 Washegari, Shekem da mahaifinsa Hamor suka tashi da sassafe, suka tattara mutanen birninsu duka a tsakiyar birnin, suka kuma kira 'ya'yan Yakubu, suka yi wa dukan mazajen da ke cikinsu kaciya a wannan rana da kuma washegari.
52 Suka yi wa Shekem kaciya da mahaifinsa Hamor, da 'yan'uwansa biyar na Shekem kaciya, sai kowa ya tashi ya koma gida, domin wannan abu daga Ubangiji ne ya faru da birnin Shekem, kuma daga Ubangiji ne Shawarar Saminu ta fito a kan wannan al'amari, domin Ubangiji ya ba da birnin Shekem ga 'ya'yan Yakubu biyu.

BABI NA 34

1 Jimillar mazan da aka yi wa kaciya duka maza ɗari shida da arba'in da biyar ne, da kuma yara ɗari biyu da arba'in da shida.
2 Amma Chiddekem, ɗan Pered, mahaifin Hamor, da 'yan'uwansa shida, ba su saurari Shekem da mahaifinsa Hamor ba, ba su kuma yarda a yi musu kaciya ba, gama shawarar 'ya'yan Yakubu abin ƙyama ne a gare su, har suka fusata ƙwarai da wannan, har mutanen birnin ba su saurare su ba.
3 Da yammacin rana ta biyu, sai suka sami ƙananan yara takwas waɗanda ba a yi musu kaciya ba, gama uwayensu sun ɓoye su daga Shekem da mahaifinsa Hamor, da kuma daga mutanen birnin.
4 Sai Shekem da mahaifinsa Hamor suka aika a kawo su a gabansu don a yi musu kaciya, lokacin da Chiddekem da 'yan'uwansa shida suka yi karo da su da takubansu, suka nemi su kashe su.
5 Suka yi ƙoƙarin kashe Shekem da mahaifinsa Hamor, suka kuma yi ƙoƙarin kashe Dinah tare da su saboda wannan al'amari.
6 Suka ce musu, “Menene wannan abin da kuka yi? Ashe, babu wata mata daga cikin 'ya'yan 'yan'uwanku Kan'aniyawa da za ku aura wa kanku 'ya'yan Ibraniyawa, waɗanda ba ku sani ba a da, za ku kuma yi wannan aikin da kakanninku ba su taɓa yi muku ba?”
7 Kana tsammanin za ka yi nasara ta wannan aikin da ka yi? Me za ka amsa a wannan al'amari ga 'yan'uwanka Kan'aniyawa, waɗanda za su zo gobe su tambaye ka game da wannan abu?
8 Idan kuma aikinku bai yi daidai da kyau a idanunsu ba, me za ku yi wa rayukanku, ni da rayukanmu, idan ba ku saurari muryoyinmu ba?
9 Idan mazaunan ƙasar da dukan 'yan'uwanka, 'ya'yan Ham, suka ji labarin abin da ka aikata, suna cewa,
10 Saboda wata Ba'ibraniya, Shekem da mahaifinsa Hamor, da dukan mazauna birninsu, suka yi abin da ba su sani ba, wanda kakanninsu ba su taɓa ba su umarni ba, ina za ku tashi ko ku ɓoye kunyarku, duk kwanakinku a gaban 'yan'uwanku, mazauna ƙasar Kan'ana?
11 Yanzu ba za mu iya jure wa wannan abin da ka yi ba, ba kuma za a iya ɗora mana nauyin wannan karkiya a kanmu ba, wadda kakanninmu ba su umarce mu ba.
12 Ga shi, gobe za mu tafi mu tattara dukkan 'yan'uwanmu, 'yan'uwan Kan'aniyawa waɗanda ke zaune a ƙasar, dukanmu za mu zo mu buge ku da duk waɗanda suka dogara gare ku, domin kada ku rasa wanda ya rage daga gare ku ko su.
13 Sa'ad da Hamor da ɗansa Shekem, da dukan mutanen birnin suka ji maganar Chiddekem da 'yan'uwansa, sai suka tsorata ƙwarai da ransu saboda maganarsu, suka kuma tuba daga abin da suka aikata.
14 Sai Shekem da mahaifinsa Hamor suka amsa wa mahaifinsu Chiddekem da 'yan'uwansa, suka ce musu, “Duk maganar da kuka faɗa mana gaskiya ce.”

15 Yanzu kada ku ce, ko ku yi tunani a cikin zukatanku cewa saboda ƙaunar Ibraniyawa mun yi wannan abin da kakanninmu ba su umarce mu ba.
16 Amma saboda mun ga cewa ba nufinsu da sha'awarsu ba ne su amince da buƙatunmu game da 'yarsu game da ɗaukarta, sai dai a kan wannan sharaɗi, don haka muka saurari muryoyinsu muka yi wannan aikin da kuka gani, domin mu sami sha'awarmu daga gare su.
17 Idan muka sami roƙonmu daga gare su, za mu koma gare su mu yi musu abin da ka faɗa mana.
18 Muna roƙonku ku jira ku jira har sai jikinmu ya warke, mu kuma sake yin ƙarfi, sannan mu tafi tare mu yi musu abin da ke cikin zukatanku da namu.
19 Dinatu 'yar Yakubu ta ji duk waɗannan maganganun da Chiddekem da 'yan'uwansa suka faɗa, da kuma abin da Hamor da ɗansa Shekem da mutanen birninsu suka amsa musu.
20 Sai ta yi sauri ta aika ɗaya daga cikin 'yan matanta, wadda mahaifinta ya aiko ta kula da ita a gidan Shekem, zuwa ga Yakubu mahaifinta da 'yan'uwanta, tana cewa,
21 Haka Chiddekem da 'yan'uwansa suka ba da shawara a kanku, haka kuma Hamor da Shekem da mutanen birnin suka amsa musu.
22 Da Yakubu ya ji waɗannan maganganun, sai ya fusata ƙwarai, ya kuma yi fushi da su, fushinsa kuma ya yi fushi da su.
23 Sai Saminu da Lawi suka rantse suka ce, “Na rantse da Ubangiji, Allahn duniya duka, gobe a wannan lokaci, ba za a sami wanda ya rage a cikin birnin duka ba.”
24 Samari ashirin sun ɓoye kansu waɗanda ba a yi musu kaciya ba, waɗannan samarin kuma suka yi yaƙi da Saminu da Lawi, Saminu da Lawi kuma suka kashe goma sha takwas daga cikinsu, biyu kuma suka gudu daga gare su suka gudu zuwa wasu ramukan lemun tsami da ke cikin birnin, Saminu da Lawi kuma suka neme su, amma ba su same su ba.
25 Sai Saminu da Lawi suka ci gaba da yawo a cikin birnin, suka kashe duk mutanen birnin da takobi, ba su bar kowa ya tsira ba.
26 Sai aka yi babban tashin hankali a tsakiyar birnin, kuma kukan mutanen birnin ya tashi sama, duk mata da yara suka yi ihu da ƙarfi.
27 Saminu da Lawi suka kashe dukan birnin, ba su bar ko da namiji ɗaya a cikin birnin ba.
28 Suka kashe Hamor da ɗansa Shekem da takobi, suka kuma ɗauko Dinah daga gidan Shekem suka tafi daga can.
29 'Ya'yan Yakubu suka tafi suka dawo, suka ci karo da waɗanda aka kashe, suka washe duk dukiyarsu da ke cikin birni da gona.
30 Yayin da suke ɗaukar ganima, mutum ɗari uku suka miƙe tsaye suka watsa musu ƙura suka buge su da duwatsu, sa'ad da Saminu ya juya ya kashe su duka da takobi, Saminu kuma ya juya gaban Lawi ya shiga birnin.
31 Suka kwashe tumakinsu, da shanunsu, da shanunsu, da sauran mata da ƙananansu, suka tafi da waɗannan duka, suka buɗe ƙofa suka fita suka zo wurin mahaifinsu Yakubu da ƙarfi.
32 Sa'ad da Yakubu ya ga duk abin da suka yi wa birnin, ya kuma ga ganimar da suka kwace daga gare su, Yakubu ya yi fushi ƙwarai da su, sai Yakubu ya ce musu, “Me kuka yi mini haka? Ga shi, na sami hutawa a tsakanin mazaunan ƙasar Kan'ana, amma babu ɗayansu da ya yi mini faɗa.”
33 Yanzu kuma ka yi mini abin ƙyama ga mazaunan ƙasar, a tsakanin Kan'aniyawa da Ferizziyawa, ni kuwa kaɗan ne, za su taru su yi mini yaƙi su kashe ni idan suka ji labarin aikinka da 'yan'uwansu, ni da gidana za mu lalace.
34 Sai Saminu da Lawi da dukan 'yan'uwansu da ke tare da su suka amsa wa mahaifinsu Yakubu suka ce masa, “Ga shi, muna zaune a ƙasar, shin Shekem zai yi wa 'yar'uwarmu haka? Me ya sa ka yi shiru game da duk abin da Shekem ya yi? Zai kuma yi wa 'yar'uwarmu kamar karuwa a kan tituna?”
35 Yawan matan da Saminu da Lawi suka kama daga birnin Shekem, waɗanda ba su kashe ba, su tamanin da biyar ne waɗanda ba su san namiji ba.
36 Daga cikinsu akwai wata yarinya mai kyau da kyan gani, mai suna Bunah, Saminu ya aure ta, kuma adadin mazan da suka kama, ba su kashe ba, mutum arba'in da bakwai ne, sauran kuma suka kashe.
37 Duk samarin da mata da Saminu da Lawi suka kama daga birnin Shekem, bayi ne ga 'ya'yan Yakubu da 'ya'yansu bayansu, har zuwa ranar da 'ya'yan Yakubu suka fito daga ƙasar Masar.
38 Da Saminu da Lawi suka fita daga birnin, sai samarin nan biyu da suka rage, waɗanda suka ɓuya a cikin birnin, ba su mutu tare da mutanen birnin ba, suka tashi, waɗannan samarin suka shiga birnin suka yi yawo a cikinsa, suka tarar da birnin babu namiji, sai mata kawai suna kuka, waɗannan samarin suka yi ihu suka ce, Ga shi, wannan ita ce muguntar da 'ya'yan Yakubu Ba'ibrane suka yi wa wannan birni a yau, da suka lalata ɗaya daga cikin biranen Kan'ana, ba su kuma ji tsoron rayukansu a duk ƙasar Kan'ana ba.
39 Waɗannan mutanen suka bar birnin suka tafi birnin Tapnach, suka zo can suka ba mazaunan Tapnach labarin duk abin da ya same su, da kuma abin da 'ya'yan Yakubu suka yi wa birnin Shekem.
40 Sai labarin ya isa ga Jashub, sarkin Tapnach, ya aika da mutane zuwa birnin Shekem don su ga waɗannan samarin, domin sarki bai yarda da su ba game da wannan labarin, yana cewa, Ta yaya mutane biyu za su lalata babban gari kamar Shekem?
41 Manzannin Yashub suka dawo suka faɗa masa, suka ce, “Mun isa birnin, ya lalace, babu wani mutum a can, sai mata masu kuka, babu garken tumaki ko shanu a can, gama 'ya'yan Yakubu sun kwashe duk abin da ke cikin birnin.”
42 Yashub ya yi mamaki da wannan, ya ce, Ta yaya mutum biyu za su iya yin wannan abu, su lalata babban birni haka, ba mutum ɗaya da zai iya tsayawa a kansu ba?
43 Gama irin wannan abu bai taɓa faruwa ba tun zamanin Nimrod, ko ma tun daga nesa ma, sai Yashub, sarkin Tapnach, ya ce wa mutanensa, “Ku yi ƙarfin hali mu tafi mu yi yaƙi da waɗannan Ibraniyawa, mu yi musu kamar yadda suka yi wa birnin, mu kuma ɗauki fansar mutanen birnin.”
44 Sai Yashub, Sarkin Tapnach, ya yi shawara da masu ba shi shawara game da wannan al'amari, sai masu ba shi shawara suka ce masa, “Kai kaɗai ba za ka yi nasara a kan Ibraniyawa ba, domin dole ne su yi wannan aiki ga dukan birnin.”

45 Idan biyu daga cikinsu suka lalata birnin gaba ɗaya, kuma babu wanda ya tsaya musu, to, idan za ka yi yaƙi da su, za su tashi su yi mana hari su hallaka mu ma.
46 Amma idan za ka aika wa dukan sarakunan da ke kewaye da mu, ka bar su su haɗu, to, za mu tafi tare da su mu yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu, sa'an nan za ka yi nasara a kansu.
47 Da Yashub ya ji maganar masu ba shi shawara, sai maganarsu ta faranta masa rai da mutanensa, ya kuma yi haka. Sai Yashub, Sarkin Tapnak, ya aika wa dukan sarakunan Amoriyawa waɗanda suka kewaye Shekem da Tafnak, yana cewa,
48 Ku tafi tare da ni ku taimake ni, mu kuma za mu kashe Yakubu Ba'ibrane da 'ya'yansa maza duka, mu kuma hallaka su daga duniya, gama haka ya yi wa birnin Shekem, ba ku sani ba?
49 Dukan sarakunan Amoriyawa suka ji muguntar da 'ya'yan Yakubu suka yi wa birnin Shekem, sai suka yi mamaki ƙwarai da su.
50 Sarakunan Amoriyawa bakwai suka taru tare da dukan rundunoninsu, kimanin mutum dubu goma da takuba, suka zo su yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu. Sai Yakubu ya ji cewa sarakunan Amoriyawa sun taru don su yi yaƙi da 'ya'yansa maza, sai Yakubu ya tsorata ƙwarai, ya kuma damu ƙwarai.
51 Sai Yakubu ya yi ihu a kan Saminu da Lawi, yana cewa, “Mene ne wannan abin da kuka yi? Me ya sa kuka cutar da ni, kuka kawo mini dukan 'ya'yan Kan'ana don su hallaka ni da iyalina? Gama na huta, ni da iyalina, kuma kun yi mini wannan abu, kuka tsokane mazaunan ƙasar a kaina saboda halinku.”
52 Sai Yahuza ya amsa wa mahaifinsa, ya ce, 'Yan'uwana Saminu da Lawi sun kashe duk mazaunan Shekem a banza? Hakika Shekem ya ƙasƙantar da 'yar'uwarmu, ya kuma karya umarnin Allahnmu ga Nuhu da 'ya'yansa, domin Shekem ya ɗauki 'yar'uwarmu da ƙarfi, ya yi zina da ita.
53 Shekem kuwa ya yi duk wannan mugunta, babu wani daga cikin mazauna birninsa da ya yi masa tsawa, yana cewa, Me ya sa za ka yi haka? Hakika 'yan'uwana sun je suka bugi birnin, Ubangiji kuwa ya ba da shi a hannunsu, domin mazaunanta sun karya umarnin Allahnmu. Shin sun yi duk wannan a banza ne?
54 To, me ya sa kake jin tsoro ko damuwa, kuma me ya sa kake jin haushin 'yan'uwana, kuma me ya sa fushinka ya yi zafi a kansu?
55 Hakika Allahnmu wanda ya ba da birnin Shekem da mutanensa a hannunsu, zai kuma ba da dukkan sarakunan Kan'ana waɗanda za su zo su yi yaƙi da mu a hannunmu, za mu kuma yi musu kamar yadda 'yan'uwana suka yi wa Shekem.
56 Yanzu ka kwantar da hankalinka game da su, ka kuma kawar da fargabarka, amma ka dogara ga Ubangiji Allahnmu, ka yi addu'a gare shi ya taimake mu, ya cece mu, ya kuma ba da abokan gabanmu a hannunmu.
57 Sai Yahuza ya kira ɗaya daga cikin barorin mahaifinsa, ya ce, “Je ka, ka ga inda waɗannan sarakunan da ke zuwa yaƙi da mu suke, tare da rundunoninsu.”
58 Sai baran ya tafi ya leƙa daga nesa, ya haura daura da Dutsen Sihon, ya ga duk sansanin sarakunan suna tsaye a cikin gonaki, sai ya koma Yahuza ya ce, Ga sarakunan nan a cikin gona da duk sansaninsu, mutane ne masu yawa, kamar yashi a bakin teku.
59 Sai Yahuza ya ce wa Saminu da Lawi, da dukan 'yan'uwansa, “Ku ƙarfafa kanku, ku zama jarumawa, gama Ubangiji Allahnmu yana tare da mu, kada ku ji tsoronsu.”
60 Kowannenku ya tsaya a tsaye, yana da kayan yaƙi, bakansa da takobinsa, mu kuwa za mu tafi mu yi yaƙi da waɗannan marasa kaciya; Ubangiji ne Allahnmu, zai cece mu.
61 Suka tashi, kowannensu ya ɗauki makaman yaƙinsa, manya da ƙanana, 'ya'yan Yakubu goma sha ɗaya, da kuma duk barorin Yakubu tare da su.
62 Sai duk barorin Ishaku waɗanda suke tare da Ishaku a Hebron suka zo wurinsu sanye da kayan yaƙi iri-iri, 'ya'yan Yakubu da barorinsu, mutum ɗari da goma sha biyu, suka tafi wurin waɗannan sarakuna, Yakubu kuma ya tafi tare da su.
63 'Ya'yan Yakubu suka aika wa mahaifinsu Ishaku ɗan Ibrahim zuwa Hebron, wato Kiriat-arba, suna cewa,
64 Muna roƙonka dominmu ga Ubangiji Allahnmu, ya kare mu daga hannun Kan'aniyawa waɗanda za su zo su yi mana yaƙi, ya kuma bashe su a hannunmu.
65 Sai Ishaku ɗan Ibrahim ya yi addu'a ga Ubangiji saboda 'ya'yansa maza, ya ce, Ya Ubangiji Allah, ka yi wa mahaifina alkawari, ka ce, Zan ninka zuriyarka kamar taurarin sama, ka kuma yi mini alkawari, ka kuma tabbatar da maganarka, yanzu da sarakunan Kan'ana suka taru, su yi yaƙi da 'ya'yana domin ba su yi tashin hankali ba.
66 Yanzu fa, ya Ubangiji Allah, Allah na dukan duniya, ka ƀata shawarar waɗannan sarakunan, kada su yi yaƙi da 'ya'yana maza.
67 Kuma in burge zukatan waɗannan sarakuna da mutanensu da tsoron 'ya'yana maza, in kuma rage girman kansu, su kuma juya baya ga 'ya'yana maza.
68 Da hannunka mai ƙarfi da kuma hannunka mai miƙewa ka ceci 'ya'yana maza da bayinsu daga gare su, gama iko da ƙarfi suna hannunka don yin duk waɗannan abubuwa.
69 'Ya'yan Yakubu da bayinsu suka tafi wurin waɗannan sarakuna, suka dogara ga Ubangiji Allahnsu, yayin da suke tafiya, Yakubu mahaifinsu shi ma ya yi addu'a ga Ubangiji ya ce, Ya Ubangiji Allah, Allah mai iko da ɗaukaka, wanda ya yi mulki tun daga zamanin da, daga nan har zuwa yanzu har abada;
70 Kai ne wanda ke tayar da yaƙe-yaƙe, kana kuma sa su tsaya, a hannunka akwai iko da ƙarfi don ɗaukaka da kuma ƙasƙantar da kai; Allah ya sa addu'ata ta zama abin karɓa a gabanka, domin ka juyo gare ni da jinƙanka, domin ka burge zukatan waɗannan sarakuna da mutanensu da tsoron 'ya'yana, ka kuma tsoratar da su da sansanoninsu, kuma da alherinka mai girma ka ceci duk waɗanda suka dogara gare ka, domin kai ne za ka iya kawo mutane ƙarƙashinmu ka kuma rage al'ummai ƙarƙashin ikonmu.

BABI NA 35

1 Sai sarakunan Amoriyawa duka suka zo suka tsaya a gona don su yi shawara da masu ba su shawara kan abin da za a yi wa 'ya'yan Yakubu, gama har yanzu suna jin tsoronsu, suna cewa, Ga su biyu sun kashe dukan birnin Shekem.
2 Ubangiji kuwa ya ji addu'o'in Ishaku da Yakubu, ya kuma cika zukatan duk masu ba da shawara na sarakunan nan da tsoro da tsoro mai girma har suka yi ihu gaba ɗaya,

3 Shin yau wawa kake yi, ko kuwa ba ka da fahimta, cewa za ka yi yaƙi da Ibraniyawa, me ya sa za ka yi farin ciki da halakarka a yau?
4 Ga su biyu sun zo birnin Shekem ba tare da tsoro ko tsoro ba, suka kashe duk mazauna birnin, har babu wanda ya tsaya musu, ta yaya za ku iya yaƙi da su duka?
5 Hakika ka sani cewa Allahnsu yana ƙaunarsu ƙwarai, Ya kuma yi musu manyan ayyuka, waɗanda ba a taɓa yi ba tun zamanin dā, kuma a cikin dukan allolin al'ummai, babu wanda zai iya yin irin ayyukansa masu girma.
6 Hakika ya ceci mahaifinsu Ibrahim, Ba'ibrane, daga hannun Nimrod, da kuma daga hannun dukan mutanensa waɗanda suka yi ta neman kashe shi sau da yawa.
7 Ya kuma cece shi daga wutar da sarki Nimrod ya jefa shi a ciki, Allahnsa kuma ya cece shi daga cikinta.
8 Kuma wa kuma zai iya yin irin wannan? Hakika Ibrahim ne ya kashe sarakuna biyar na Elam, lokacin da suka taɓa ɗan ɗan'uwansa wanda a wancan lokacin yake zaune a Saduma.
9 Ya kama bawansa mai aminci a gidansa da wasu daga cikin mutanensa, suka bi sarakunan Elam a dare ɗaya suka kashe su, suka mayar wa ɗan ɗan'uwansa da dukiyarsa duka da suka kwace masa.
10 Kuma hakika kun san Allahn waɗannan Ibraniyawa yana jin daɗinsu ƙwarai, kuma suna farin ciki da shi, domin sun san cewa ya cece su daga dukkan maƙiyansu.
11 Kuma ga shi, ta wurin ƙaunarsa ga Allahnsa, Ibrahim ya ɗauki ɗansa tilo mai daraja, ya yi niyyar ɗaga shi a matsayin hadayar ƙonawa ga Allahnsa, kuma ba don Allah ne ya hana shi yin haka ba, da ya yi hakan ta hanyar ƙaunarsa ga Allahnsa.
12 Allah ya ga dukkan ayyukansa, ya kuma rantse masa, ya kuma yi masa alƙawarin cewa zai ceci 'ya'yansa da dukkan zuriyarsa daga kowace matsala da za ta same su, domin ya yi wannan abu, kuma ta wurin ƙaunarsa ga Allahnsa ya hana tausayinsa ga ɗansa.
13 Ba ka ji abin da Allahnsu ya yi wa Fir'auna, Sarkin Masar, da Abimelek, Sarkin Gerar, ta wurin ɗaukar matar Ibrahim, wadda ta ce mata, 'Ita 'yar'uwata ce, don kada su kashe shi saboda ita, su yi tunanin ɗaukarta a matsayin mata?' Allah kuwa ya yi musu da jama'arsu duk abin da kuka ji.
14 Kuma ga shi, mun gani da idanunmu cewa Isuwa, ɗan'uwan Yakubu, ya zo wurinsa da mutum ɗari huɗu, da nufin kashe shi, domin ya tuna cewa ya ɗauke masa albarkar mahaifinsa.
15 Ya tafi ya tarye shi lokacin da ya zo daga Siriya, don ya kashe uwa da 'ya'ya, kuma wa ya cece shi daga hannunsa sai Allahnsa wanda ya dogara gare shi? Ya cece shi daga hannun ɗan'uwansa da kuma daga hannun abokan gabansa, kuma tabbas zai sake kare su.
16 Wa bai san cewa Allahnsu ne ya yi musu wahayi da ƙarfi su yi wa garin Shekem muguntar da kuka ji ba?
17 Shin da ƙarfinsu ne mutane biyu za su iya halaka babban birni kamar Shekem ba don Allahnsu wanda suka dogara da shi ba? Ya ce kuma ya yi musu duk wannan don ya kashe mazauna birnin a cikin birninsu.
18 Kuma za ka iya cin nasara a kan waɗanda suka fito tare daga birninka don su yi yaƙi da su duka, ko da kuwa sau dubu ne suka zo su taimake ka?
19 Hakika ka sani kuma ka fahimta cewa ba ka zo ka yi yaƙi da su ba, amma kana zuwa yaƙi da Allahnsu wanda ya zaɓe su, don haka duk kun zo yau don a hallaka ku.
20 To, yanzu ku guji wannan mugunta da kuke ƙoƙarin jawo wa kanku, zai fi muku kyau kada ku tafi yaƙi da su, ko da yake su kaɗan ne, domin Allahnsu yana tare da su.
21 Sa'ad da sarakunan Amoriyawa suka ji duk maganar masu ba su shawara, sai zukatansu suka firgita, suka ji tsoron 'ya'yan Yakubu, ba su kuma yarda su yi yaƙi da su ba.
22 Sai suka saurari maganar masu ba su shawara, suka kuma saurari duk maganganunsu, maganar masu ba da shawara kuma ta faranta wa sarakuna rai ƙwarai, suka kuma yi haka.
23 Sarakunan suka juya suka yi watsi da 'ya'yan Yakubu, domin ba su yi ƙarfin halin kusantarsu don su yi yaƙi da su ba, gama sun tsorata ƙwarai da su, zukatansu kuma suka narke saboda tsoronsu da suke yi musu.
24 Gama wannan ya fito daga wurin Ubangiji zuwa gare su, domin ya ji addu'o'in bayinsa Ishaku da Yakubu, domin sun dogara gare shi; kuma duk waɗannan sarakunan suka koma da sansanoninsu a wannan rana, kowannensu ya koma garinsu, kuma a lokacin ba su yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu ba.
25 'Ya'yan Yakubu suka tsaya a wannan rana har zuwa maraice a gaban Dutsen Sihon, amma ganin waɗannan sarakunan ba su zo su yi yaƙi da su ba, sai 'ya'yan Yakubu suka koma gida.

BABI NA 36

1 A lokacin nan Ubangiji ya bayyana ga Yakubu yana cewa, Tashi, ka tafi Betel ka zauna a can, ka gina bagade a can ga Ubangiji wanda ya bayyana gare ka, wanda ya cece ka da 'ya'yanka daga wahala.
2 Sai Yakubu ya tashi da 'ya'yansa maza da dukan abin da yake da shi, suka tafi Betel bisa ga umarnin Ubangiji.
3 Yakubu yana da shekara casa'in da tara lokacin da ya tafi Betel, Yakubu da 'ya'yansa maza da dukan mutanen da ke tare da shi suka zauna a Betel a Luz, ya gina bagadi a can ga Ubangiji wanda ya bayyana gare shi, Yakubu da 'ya'yansa maza kuma suka zauna a Betel watanni shida.
4 A lokacin nan Deborah 'yar Uz, mai renon Rebeka, wadda take tare da Yakubu, ta rasu, Yakubu kuma ya binne ta a ƙarƙashin Betel a ƙarƙashin itacen oak da ke can.
5 Rifkatu 'yar Betuwel, mahaifiyar Yakubu, ta rasu a Hebron, wato Kiriat-arba, aka binne ta a kogon Makpela wanda Ibrahim ya saya daga wurin 'ya'yan Hittiyawa.
6 Rayuwar Rifkatu tana da shekara ɗari da talatin da uku, ta rasu. Da Yakubu ya ji labarin rasuwar mahaifiyarsa Rifkatu, sai ya yi kuka mai zafi domin mahaifiyarsa, ya yi mata babban makoki, da kuma Deborah mai renonta a ƙarƙashin itacen oak, ya kuma sa mata suna Allon-bakuth.
7 Laban Ba'aramiye ya mutu a waɗannan kwanaki, gama Allah ya buge shi saboda ya karya alkawarin da ke tsakaninsa da Yakubu.
8 Yakubu yana da shekara ɗari sa'ad da Ubangiji ya bayyana gare shi, ya albarkace shi, ya kuma sa masa suna Isra'ila, Rahila matar Yakubu kuma ta yi ciki a waɗannan kwanaki.

9 A wannan lokacin Yakubu da dukan abin da yake da shi suka yi tafiya daga Betel zuwa gidan mahaifinsa, zuwa Hebron.
10 Suna kan hanya, sai ga wata hanya kaɗan kafin su isa Efrata, sai Rahila ta haifi ɗa, ta sha wahala kafin ta mutu.
11 Yakubu ya binne ta a hanyar zuwa Efrata, wato Baitalami, ya kuma kafa ginshiƙi a kan kabarinta, wanda yake can har zuwa yau. Kwanakin Rahila shekara arba'in da biyar ne, ta rasu.
12 Yakubu ya sa wa ɗansa wanda Rahila ta haifa masa suna, Biliyaminu, domin an haife shi a ƙasar dama.
13 Bayan rasuwar Rahila ne Yakubu ya kafa alfarwarsa a cikin tanti na baiwarta Bilha.
14 Ra'ubainu ya yi kishin mahaifiyarsa Lai'atu saboda wannan, sai ya cika da fushi, ya tashi cikin fushi ya tafi alfarwar Bilha, daga nan ya ɗauki gadon mahaifinsa.
15 A lokacin, an cire rabon 'ya'yan Ra'ubainu, tare da mukaman sarauta da na firistoci, domin ya ƙazantar da gadon mahaifinsa, aka kuma ba Yusufu 'ya'yansa 'ya'yansa 'ya'yansa 'ya'yansa 'ya'yansa maza, aka ba su matsayin sarauta ga Yahuza, aka kuma ba Lawiyawa matsayin firistoci, domin Ra'ubainu ya ƙazantar da gadon mahaifinsa.
16 Waɗannan su ne zuriyar Yakubu waɗanda aka haifa masa a Fadan-aram, 'ya'yan Yakubu kuma goma sha biyu ne.
17 'Ya'yan Lai'atu su ne Reuben ɗan fari, da Saminu, da Lawi, da Yahuza, da Issaka, da Zabaluna, da 'yar'uwarsu Dina. 'Ya'yan Rahila kuwa su ne Yusufu da Biliyaminu.
18 'Ya'yan Zilfa, kuyangar Lai'atu, su ne Gad da Ashiru, 'ya'yan Bilha, kuyangar Rahila, su ne Dan da Naftali. Waɗannan su ne 'ya'yan Yakubu waɗanda aka haifa masa a Fadan-aram.
19 Sai Yakubu da 'ya'yansa maza da dukan abin da yake da shi suka yi tafiya suka zo Mamre, wato Kiriat-arba, wadda take a Hebron, inda Ibrahim da Ishaku suka yi baƙunci, Yakubu da 'ya'yansa maza da dukan abin da yake da shi suka zauna tare da mahaifinsa a Hebron.
20 Sai ɗan'uwansa Isuwa, da 'ya'yansa maza, da dukan abin da yake da shi, suka tafi ƙasar Seyir, suka zauna a can, suka mallaki ƙasar Seyir, 'ya'yan Isuwa kuma suka hayayyafa suka kuma yawaita a ƙasar Seyir.
21 Waɗannan su ne zuriyar Isuwa waɗanda aka haifa masa a ƙasar Kan'ana, 'ya'yan Isuwa kuma biyar ne.
22 Ada ta haifa wa Isuwa ɗan fari, Elifaz, ita kuma ta haifa masa Reuel, Ahlibamah kuma ta haifa masa Yeush, Yaalam, da Kora.
23 Waɗannan su ne 'ya'yan Isuwa waɗanda aka haifa masa a ƙasar Kan'ana: 'Ya'yan Elifaz ɗan Isuwa su ne Teman, Omar, Zepho, Gatam, Kenaz, da Amalek, 'Ya'yan Reyuwel kuma su ne Nahat, Zerach, Shamah, da Mizzah.
24 'Ya'yan Yeush su ne Timna, Alwa, da Yetet; 'Ya'yan Yalam su ne Alah, Finor, da Kenaz.
25 'Ya'yan Kora kuwa su ne Teman, da Mibzar, da Magdiyel, da Eram. Waɗannan su ne iyalan 'ya'yan Isuwa bisa ga shugabanninsu a ƙasar Seyir.
26 Waɗannan su ne sunayen 'ya'yan Seyir Ba'orite, mazaunan ƙasar Seyir, Lotan, Shobal, Zibeon, Ana, Dishan, Ezer, da Dishon, 'ya'ya maza bakwai ne.
27 'Ya'yan Lotan su ne Hori, Heman, da 'yar'uwarsu Timna, wato Timna, wadda ta zo wurin Yakubu da 'ya'yansa maza, amma ba su saurare ta ba, sai ta tafi ta zama ƙwarƙwarar Elifaz ɗan Isuwa, ta haifa masa Amalek.
28 'Ya'yan Shobal su ne Alwan, da Manahat, da Ebal, da Shefo, da Onam, 'ya'yan Zibeyon kuma su ne Ajah, da Ana, wannan shi ne Ana wanda ya sami Yemim a jeji lokacin da yake kiwon jakunan mahaifinsa Zibeon.
29 Kuma yayin da yake kiwon jakunan mahaifinsa, ya kai su jeji a lokuta daban-daban don ya ciyar da su.
30 Akwai wata rana da ya kai su ɗaya daga cikin hamada a bakin teku, gaban jejin mutanen, kuma yayin da yake ciyar da su, sai ga wata guguwa mai ƙarfi ta taso daga ɗayan gefen teku ta huta a kan jakunan da ke kiwo a wurin, duk suka tsaya cak.
31 Bayan haka, manyan dabbobi masu ban tsoro kusan ɗari da ashirin suka fito daga jeji a ɗayan gefen teku, suka isa inda jakunan suke, suka zauna a can.
32 Waɗannan dabbobin, daga tsakiyarsu zuwa ƙasa, suna kama da na ɗan adam, kuma daga tsakiyarsu zuwa sama, wasu suna kama da na beyar, wasu kuma suna kama da na shanu, waɗanda wutsiyoyinsu ke bayansu daga tsakanin kafaɗunsu suna kaiwa ƙasa, kamar wutsiyoyin ducheephath, waɗannan dabbobin kuma suna zuwa suna hawa a kan waɗannan jakuna, suna kai su can, suka tafi har zuwa yau.
33 Sai ɗaya daga cikin waɗannan dabbobin ta zo kusa da Anah ta buge shi da wutsiyarsa, sannan ta gudu daga wurin.
34 Da ya ga wannan aikin, sai ya tsorata ƙwarai da ransa, sai ya gudu ya gudu zuwa birnin.
35 Ya faɗa wa 'ya'yansa da 'yan'uwansa duk abin da ya same shi, mutane da yawa suka tafi neman jakunan, amma ba su same su ba. Sai Ana da 'yan'uwansa ba su ƙara zuwa wurin ba tun daga ranar da ta biyo baya, gama sun ji tsoron rayukansu ƙwarai.
36 'Ya'yan Ana, ɗan Seyir, su ne Dishon da 'yar'uwarsa Ahlibamah. 'Ya'yan Dishon kuma su ne Hemdan, da Eshban, da Ithran, da Cheran. 'Ya'yan Ezer kuma su ne Bilhan, da Zaavan, da Akan, 'Ya'yan Dishon kuma su ne Uz da Aran.
37 Waɗannan su ne iyalan 'ya'yan Seyir Bahor, bisa ga shugabanninsu a ƙasar Seyir.
38 Isuwa da 'ya'yansa suka zauna a ƙasar Seyir, Ba'al Hori, mazaunin ƙasar, suka mallaki ƙasar, suka hayayyafa suka kuma yawaita ƙwarai, Yakubu da 'ya'yansa da duk abin da yake nasu, suka zauna tare da mahaifinsu Ishaku a ƙasar Kan'ana, kamar yadda Ubangiji ya umarci Ibrahim mahaifinsu.

BABI NA 37

1 A shekara ta ɗari da biyar ta rayuwar Yakubu, wato shekara ta tara da ya zauna tare da 'ya'yansa a ƙasar Kan'ana, ya fito daga Fadan-aram.
2 A waɗannan kwanaki Yakubu da 'ya'yansa suka yi tafiya daga Hebron, suka koma birnin Shekem, su da duk abin da yake nasu, suka zauna a can, domin 'ya'yan Yakubu sun sami kyakkyawan fili mai kyau ga shanunsu a birnin Shekem, birnin Shekem kuma an sake gina shi a lokacin, kuma akwai maza da mata kusan ɗari uku a cikinsa.
3 Yakubu da 'ya'yansa da dukan abin da yake da shi suka zauna a yankin gonar da Yakubu ya saya daga Hamor mahaifin Shekem, lokacin da ya dawo daga Fadan-aram kafin Saminu da Lawi su ci birnin da yaƙi.

4 Sai duk sarakunan Kan'aniyawa da Amoriyawa da suka kewaye birnin Shekem suka ji labarin 'ya'yan Yakubu sun sake zuwa Shekem suka zauna a can.
5 Sai suka ce, 'Ya'yan Yakubu, Ibrananci, za su sake shiga birnin su zauna a ciki, bayan sun kashe mazaunansa suka kore su? Shin za su dawo su kori waɗanda ke zaune a birnin ko su kashe su?
6 Sai sarakunan Kan'ana duka suka sake taruwa, suka taru don su yi yaƙi da Yakubu da 'ya'yansa maza.
7 Sai Yashub Sarkin Tapnach ya aika wa dukan sarakunan maƙwabtansa, wato Elan Sarkin Gaash, da Ihuri Sarkin Shiloh, da Parathon Sarkin Hazar, da Susi Sarkin Sarton, da Laban Sarkin Beth-choran, da Shabir Sarkin Otnay-mah, yana cewa,
8 Ku zo wurina ku taimake ni, mu kashe Yakubu Ba'ibrane da 'ya'yansa maza, da dukan abin da yake da shi, gama sun sake zuwa Shekem don su mallake ta, su kuma kashe mazaunanta kamar da.
9 Duk waɗannan sarakuna suka taru suka zo da dukkan rundunoninsu, mutane masu yawa kamar yashi a bakin teku, dukansu kuma suna fuskantar Tapnach.
10 Sai Yashub Sarkin Tapnach ya fita zuwa gare su tare da dukan rundunarsa, ya yi sansani tare da su a gaban Tapnach a bayan birnin, kuma duk waɗannan sarakunan suka raba kashi bakwai, runduna bakwai suka yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu.
11 Suka aika wa Yakubu da ɗansa sanarwa, suna cewa, Ku zo mu zo wurinmu domin mu yi hira tare a fili, mu ɗauki fansar mutanen Shekem waɗanda kuka kashe a birninsu, yanzu za ku koma birnin Shekem ku zauna a ciki, ku kashe mazaunansa kamar da.
12 Da 'ya'yan Yakubu suka ji haka, sai suka fusata ƙwarai da maganar sarakunan Kan'ana, sai goma daga cikin 'ya'yan Yakubu suka tashi da sauri, kowannensu ya ɗaura kayan yaƙinsa, akwai kuma barorinsu ɗari da biyu waɗanda suka shirya yaƙi.
13 Duk waɗannan mutanen, 'ya'yan Yakubu tare da bayinsu, suka tafi wurin waɗannan sarakuna, Yakubu mahaifinsu yana tare da su, suka tsaya a kan tudun Shekem.
14 Sai Yakubu ya yi addu'a ga Ubangiji saboda 'ya'yansa maza, ya miƙa hannuwansa ga Ubangiji, ya ce, Ya Allah, kai ne Allah Mai Iko Dukka, kai ne ubanmu, kai ne ka halicce mu, mu kuma ayyukan hannuwanka ne; Ina roƙonka ka ceci 'ya'yana maza ta wurin rahamarka daga hannun abokan gabansu, waɗanda suke zuwa yau don su yi yaƙi da su, su cece su daga hannunsu, gama a hannunka akwai iko da ƙarfi, domin ka ceci 'yan kaɗan daga mutane da yawa.
15 Ka ba 'ya'yana maza, bayinka, ƙarfin zuciya da ƙarfi don su yi yaƙi da abokan gabansu, su rinjaye su, su kuma sa abokan gabansu su faɗi a gabansu, kada kuma 'ya'yana maza da bayinsu su mutu ta hannun Kan'ana.
16 Amma idan ya yi maka kyau ka ɗauki rayukan 'ya'yana maza da bayinsu, ka ɗauke su cikin rahamarka mai girma ta hannun bayinka, domin kada su halaka a yau ta hannun sarakunan Amoriyawa.
17 Sa'ad da Yakubu ya daina yin addu'a ga Ubangiji, duniya ta girgiza daga inda take, rana ta yi duhu, duk waɗannan sarakunan suka firgita, babban firgici ya kama su.
18 Ubangiji kuwa ya ji addu'ar Yakubu, Ubangiji kuma ya burge zukatan sarakuna da rundunansu da tsoro da fargabar 'ya'yan Yakubu.
19 Gama Ubangiji ya sa su ji muryar karusai, da muryar dawakai masu ƙarfi daga 'ya'yan Yakubu, da kuma muryar babbar rundunar sojoji tare da su.
20 Waɗannan sarakunan suka tsorata ƙwarai da 'ya'yan Yakubu, suna tsaye a inda suke, sai ga 'ya'yan Yakubu sun zo suka tarye su, mutum ɗari da goma sha biyu, suna ihu mai ƙarfi.
21 Da sarakunan suka ga 'ya'yan Yakubu suna zuwa wurinsu, sai suka firgita, suka juya suka gudu daga gaban 'ya'yan Yakubu kamar da farko, ba don su yi yaƙi da su ba.
22 Amma ba su ja da baya ba, suna cewa, Zai zama abin kunya a gare mu sau biyu mu janye daga gaban Ibraniyawa.
23 'Ya'yan Yakubu suka matso suka yi gaba da dukan waɗannan sarakuna da rundunoninsu, suka gani, sai ga su ƙaƙƙarfan mutane ne, suna da yawa kamar yashin teku.
24 'Ya'yan Yakubu suka yi kira ga Ubangiji suka ce, "Ka taimake mu, Ya Ubangiji, ka taimake mu, ka amsa mana, gama mun dogara gare ka, kada mu mutu ta hannun waɗannan mutane marasa kaciya, waɗanda suka zo mana a yau."
25 'Ya'yan Yakubu maza suka ɗauki makaman yaƙinsu, kowannensu ya ɗauki garkuwarsa da mashinsa, suka matso kusa da yaƙi.
26 Sai Yahuza ɗan Yakubu ya fara gudu a gaban 'yan'uwansa, tare da barorinsa goma tare da shi, ya tafi wurin waɗannan sarakunan.
27 Sai Yashub, Sarkin Tapnach, ya fara fitowa da rundunarsa a gaban Yahuza, Yahuza kuwa ya ga Yashub da rundunarsa suna zuwa wurinsa, sai fushin Yahuza ya yi zafi, fushinsa kuma ya yi zafi a cikinsa, ya matso kusa da yaƙin da Yahuza ta yi ƙoƙarin kashe shi.
28 Yashub da dukan rundunarsa suna gab da isa Yahuza, yana kan doki mai ƙarfi da ƙarfi, Yashub kuwa jarumi ne, an lulluɓe shi da ƙarfe da tagulla daga kai zuwa ƙafa.
29 Kuma yayin da yake kan doki, ya harba kibiyoyi da hannuwa biyu daga gaba da baya, kamar yadda yake yi a duk yaƙe-yaƙensa, kuma bai taɓa rasa wurin da ya harba kibiyoyinsa ba.
30 Sa'ad da Yashub ya zo yaƙi da Yahuza, yana jefa kibau da yawa a kan Yahuza, Ubangiji ya ɗaure hannun Yashub, duk kiban da ya harba suka yi karo da mutanensa.
31 Duk da haka, Yashub ya ci gaba da tafiya zuwa Yahuza, yana kalubalantarsa da kiban, amma tazarar da ke tsakaninsu ta kai kimanin kamu talatin. Da Yahuza ya ga Yashub yana jefa kibansa a kansa, sai ya gudu zuwa gare shi da ƙarfinsa na fushi.
32 Sai Yahuza ya ɗauko wani babban dutse daga ƙasa, nauyinsa ya kai shekel sittin, sai Yahuza ya yi gudu zuwa wurin Jashub, dutsen ya buge shi a kan garkuwarsa, har Jashub ya firgita da bugun, ya faɗi ƙasa daga kan dokinsa.
33 Garkuwar ta fashe daga hannun Yashub, sai ƙarfin bugun ya yi tsalle har zuwa nisan kamu goma sha biyar, kuma garkuwar ta faɗi a gaban sansani na biyu.
34 Sarakunan da suka zo tare da Yashub suka ga ƙarfin Yahuza, ɗan Yakubu, da abin da ya yi wa Yashub, sai suka tsorata ƙwarai da Yahuda.
35 Sai suka taru kusa da sansanin Yashub, suna ganin ruɗewarsa, sai Yahuza ya zare takobinsa, ya kashe mutum

arba'in da biyu daga cikin sansanin Yashub, dukan sansanin Yashub kuma suka gudu a gaban Yahuza, babu wanda ya tsaya a kansa, suka bar Yashub suka gudu daga gare shi, Yashub kuwa yana kwance a ƙasa.
36 Da Yashub ya ga dukan sojojinsa sun gudu daga gare shi, sai ya yi sauri ya tashi da tsoro a kan Yahuza, ya tsaya a ƙafafunsa a gaban Yahuza.
37 Yashub ya yi yaƙi ɗaya da Yahuza, ya ajiye garkuwa a kan garkuwa, sai mutanen Yashub duka suka gudu, gama suna jin tsoron Yahuza ƙwarai.
38 Yashub kuwa ya ɗauki mashinsa a hannunsa don ya bugi Yahuza a kansa, amma Yahuza ya yi sauri ya ɗaura garkuwarsa a kansa a kan mashin Yashub, har garkuwar Yahuza ta sami bugu daga mashin Yashub, garkuwar kuma ta karye.
39 Da Yahuza ya ga garkuwarsa ta karye, sai ya zare takobinsa da sauri ya buge Jashub a idon sawunsa, ya yanke ƙafafunsa, Jashub ya faɗi ƙasa, mashin kuma ya faɗo daga hannunsa.
40 Sai Yahuza ya ɗauki mashin Yashub da sauri, ya yanke kansa da shi, ya jefar da shi kusa da ƙafafunsa.
41 Da 'ya'yan Yakubu suka ga abin da Yahuza ya yi wa Yashub, sai suka gudu suka shiga rundunar sauran sarakuna, 'ya'yan Yakubu kuma suka yi yaƙi da rundunar Yashub, da rundunar dukan sarakunan da ke can.
42 'Ya'yan Yakubu suka kashe mutane dubu goma sha biyar (15,000), suka kuma buge su kamar suna kashe 'ya'yan itacen ɓaure, sauran kuma suka gudu don su tsira da rayukansu.
43 Yahuza yana tsaye kusa da gawar Yashub, ya tuɓe rigar Yashub.
44 Yahuza kuma ya cire ƙarfe da tagulla da ke kewaye da Yashub, sai ga mutum tara daga cikin shugabannin Yashub sun zo su yi yaƙi da Yahuza.
45 Sai Yahuza ya yi sauri ya ɗauko dutse daga ƙasa, ya bugi ɗaya daga cikinsu a kai, ƙoƙon kansa ya karye, gawarsa kuma ta faɗi ƙasa daga kan doki.
46 Da shugabannin sojoji takwas da suka rage suka ga ƙarfin Yahuza, sai suka tsorata ƙwarai, suka gudu, Yahuza da mutanensa goma suka bi su, suka ci musu suka kashe su.
47 'Ya'yan Yakubu suna ci gaba da kashe sojojin sarakuna, sun kuma kashe da yawa daga cikinsu, amma waɗannan sarakunan sun tsaya tsayin daka tare da shugabanninsu, ba su ja da baya daga wuraren da suke ba, suka yi ihu a kan waɗanda ke cikin rundunarsu waɗanda suka gudu daga gaban 'ya'yan Yakubu, amma babu wanda ya saurare su, domin suna jin tsoron rayukansu kada su mutu.
48 Bayan da dukan 'ya'yan Yakubu suka ci rundunar sarakuna, suka koma gaban Yahuza, Yahuza kuma tana ci gaba da kashe shugabannin Yashub guda takwas, tana kuma tuɓe tufafinsu.
49 Sai Lawi ya ga Elon, sarkin Ga'ash, yana zuwa wurinsa, tare da shugabannin sojojinsa goma sha huɗu don su kashe shi, amma Lawi bai sani ba.
50 Sai Elon tare da shugabannin sojojinsa suka matso kusa, sai Levi ya waiwaya baya ya ga an ba shi yaƙi a baya, sai Levi ya gudu tare da bayinsa goma sha biyu, suka tafi suka kashe Elon da shugabannin sojojinsa da takobi.

BABI NA 38

1 Sai Ihuri, Sarkin Shilo, ya zo ya taimaki Elon, ya kusanci Yakubu, lokacin da Yakubu ya ja bakansa da ke hannunsa, ya kuma bugi Ihuri da kibiya, wadda ta yi sanadiyyar mutuwarsa.
2 Da Ihuri sarkin Shiloh ya mutu, sai sarakuna huɗu da suka rage suka gudu daga matsayinsu tare da sauran shugabannin, suka yi ƙoƙarin ja da baya, suna cewa, Ba mu da ƙarfi fiye da Ibraniyawa bayan sun kashe sarakuna uku da shugabanninsu waɗanda suka fi mu ƙarfi.
3 Da 'ya'yan Yakubu suka ga sauran sarakunan sun tashi daga matsayinsu, sai suka bi su, Yakubu ma ya fito daga tarin Shekem daga inda yake tsaye, suka bi sarakunan suka zo wurinsu tare da bayinsu.
4 Sarakuna da shugabannin sojoji da sauran rundunoninsu, ganin 'ya'yan Yakubu sun matso kusa da su, sai suka ji tsoron rayukansu, suka gudu har suka isa birnin Chazar.
5 'Ya'yan Yakubu suka bi su har zuwa ƙofar birnin Hazar, suka kuma kashe sarakuna da rundunoninsu da yawa, kimanin mutum dubu huɗu, yayin da suke cin zarafin rundunar sarakuna, Yakubu ya shagaltu da bakansa yana ƙoƙarin kashe sarakuna, ya kashe su duka.
6 Ya kashe Parathon sarkin Hazar a ƙofar birnin Hazar, daga baya kuma ya kashe Susi sarkin Sarton, da Laban sarkin Bethchorin, da Shabir sarkin Machnayma, ya kuma kashe su duka da kibiyoyi, kibiya ɗaya ga kowannensu, suka mutu.
7 Da 'ya'yan Yakubu suka ga dukkan sarakunan sun mutu, kuma an wargaza su, suka koma baya, sai suka ci gaba da yaƙi da rundunar sarakunan da ke gaban ƙofar Hazar, har yanzu suka kashe kusan mutum ɗari huɗu daga cikinsu.
8 Sai mutum uku daga cikin bayin Yakubu suka mutu a wannan yaƙin, sa'ad da Yahuza ya ga bayinsa uku sun mutu, sai ya yi masa ba'a ƙwarai, fushinsa kuma ya yi masa zafi a cikin zuciyarsa da Amoriyawa.
9 Duk mutanen da suka rage daga cikin rundunar sarakunan sun ji tsoron rayukansu ƙwarai, suka gudu suka karya ƙofar garun birnin Hazar, suka shiga birnin don tsira.
10 Suka ɓuya a tsakiyar birnin Hazar, domin birnin Hazar yana da girma sosai kuma yana da faɗi, kuma lokacin da duk waɗannan runduna suka shiga birnin, 'ya'yan Yakubu suka bi su a guje zuwa birnin.
11 Sai jaruman yaƙi huɗu suka fito daga birnin, suka tsaya a bakin ƙofar birnin, da takuba da mashi a hannunsu, suka tsaya a gaban 'ya'yan Yakubu, ba su bar su su shiga birnin ba.
12 Naftali ya yi gudu ya zo tsakaninsu, ya kashe biyu daga cikinsu da takobinsa, ya yanke kawunansu a lokaci guda.
13 Sai ya juya ga sauran biyun, sai ga su sun gudu, sai ya bi su, ya kama su, ya buge su ya kashe su.
14 'Ya'yan Yakubu suka zo birnin suka ga wani bango a kusa da birnin, suka nemi ƙofar bangon amma ba su same ta ba, sai Yahuza ta yi tsalle ta hau kan bangon, Saminu da Levi suka bi shi, su uku suka sauko daga bangon suka shiga birnin.
15 Saminu da Lawi suka kashe duk mutanen da suka gudu zuwa birnin don neman mafaka, da kuma mazauna birnin tare da matansu da ƙananansu, suka kashe su da takobi, kukan birnin kuma ya tashi sama.
16 Sai Dan da Naftali suka yi tsalle a kan garun don su ga abin da ya haifar da hayaniyar makoki, gama 'ya'yan Yakubu sun damu da 'yan'uwansu, suka kuma ji mazaunan

birnin suna ta kuka da roƙo, suna cewa, Ku ɗauki duk abin da muke da shi a cikin birnin ku tafi, amma kada ku kashe mu.
17 Da Yahuza, da Saminu, da Lawi suka daina kashe mazauna birnin, sai suka hau garun suka kira Dan da Naftali, waɗanda ke kan garun, da sauran 'yan'uwansu, Saminu da Lawi suka sanar da su hanyar shiga birnin, sai dukan 'ya'yan Yakubu suka zo su ɗauki ganima.
18 'Ya'yan Yakubu suka ɗauki ganimar birnin Hazar, da tumaki, da shanu, da dukiyarsu, suka kuma ɗauki duk abin da za a iya kamawa, suka tafi daga birnin a wannan rana.
19 Washegari 'ya'yan Yakubu suka tafi Sarton, domin sun ji cewa mutanen Sarton da suka rage a birnin sun taru don su yi yaƙi da su saboda sun kashe sarkinsu, kuma Sarton birni ne mai tsayi da ƙarfi, kuma yana da katanga mai zurfi da ke kewaye da birnin.
20 Ginshiƙin katanga yana da kusan kamu hamsin, faɗinsa kuma kamu arba'in, kuma babu wurin da mutum zai shiga birnin saboda katanga, 'ya'yan Yakubu kuwa suka ga katanga ta birnin, suka nemi hanyar shiga ciki amma ba su same ta ba.
21 Domin ƙofar shiga birnin tana baya, duk wanda yake son shiga birnin yana zuwa ta wannan hanyar, ya zagaya birnin gaba ɗaya, daga baya kuma ya shiga birnin.
22 Da 'ya'yan Yakubu suka ga ba su sami hanyar shiga birnin ba, sai suka fusata ƙwarai, mazauna birnin suka ga 'ya'yan Yakubu suna zuwa wurinsu, suka tsorata ƙwarai da su, gama sun ji labarin ƙarfinsu da abin da suka yi wa Hazar.
23 Mazauna birnin Sarton ba su iya fita zuwa wurin 'ya'yan Yakubu ba bayan sun taru a cikin birnin don su yi yaƙi da su, don kada su shiga birnin, amma da suka ga suna zuwa wurinsu, sai suka tsorata ƙwarai da gaske, domin sun ji labarin ƙarfinsu da abin da suka yi wa Hazar.
24 Sai mazauna Sarton suka yi sauri suka kwace gadar hanyar birnin, daga inda take, kafin 'ya'yan Yakubu su iso, suka kawo ta cikin birnin.
25 'Ya'yan Yakubu suka zo suka nemi hanyar shiga birnin, amma ba su same ta ba, sai mazauna birnin suka hau kan katangar, suka ga 'ya'yan Yakubu suna neman hanyar shiga birnin.
26 Mazaunan birnin suka yi wa 'ya'yan Yakubu zagi daga saman katanga, suka kuma la'ance su, 'ya'yan Yakubu kuma suka ji zagin, suka yi fushi ƙwarai, fushinsu kuma ya yi zafi a cikinsu.
27 'Ya'yan Yakubu suka fusata da su, sai suka tashi suka yi tsalle a kan katanga da ƙarfin ƙarfinsu, kuma ta ƙarfinsu suka ratsa faɗin katanga mai tsawon kamu arba'in.
28 Da suka wuce katangar, sai suka tsaya a ƙarƙashin katangar birnin, suka ga duk ƙofofin birnin an rufe su da ƙofofin ƙarfe.
29 'Ya'yan Yakubu suka matso kusa su karya ƙofofin birnin, amma mazauna birnin ba su yarda ba, domin daga saman katangar suna jifan duwatsu da kibau.
30 Adadin mutanen da ke kan garun ya kai kimanin mutum ɗari huɗu, sa'ad da 'ya'yan Yakubu suka ga mutanen birnin ba su bar su su buɗe ƙofofin birnin ba, sai suka yi tsalle suka hau kan garun, Yahuza kuma ta fara hawa zuwa gabashin birnin.
31 Gad da Ashiru suka bi shi zuwa kusurwar yamma ta birnin, Saminu da Lawi kuma suka bi shi zuwa arewa, Dan da Ra'ubainu kuma suka bi shi zuwa kudu.
32 Mutanen da ke kan garun, mazauna birnin, suka ga 'ya'yan Yakubu suna zuwa wurinsu, sai suka gudu daga garun, suka gangara cikin birnin, suka ɓuya a tsakiyar birnin.
33 Sai Issaka da Naftali waɗanda suka rage a ƙarƙashin garun suka matso suka karya ƙofofin birnin, suka kunna wuta a ƙofofin birnin, har ƙarfen ya narke, sai dukan 'ya'yan Yakubu suka shiga birnin, su da dukan mutanensu, suka yi yaƙi da mazaunan birnin Sarton, suka kashe su da takobi, babu wanda ya tsaya a gabansu.
34 Sai kimanin mutum ɗari biyu suka gudu daga birnin, dukansu suka tafi suka ɓuya a cikin wani hasumiya a cikin birnin, Yahuza kuwa ya bi su har zuwa hasumiyar, ya rushe hasumiyar, wadda ta faɗa kan mutanen, suka mutu duka.
35 'Ya'yan Yakubu suka hau kan hanyar rufin wannan hasumiya, sai suka ga wani babban hasumiya mai tsayi a nesa a cikin birnin, samanta ya kai sama, 'ya'yan Yakubu suka yi sauri suka sauko, suka tafi tare da dukan mutanensu zuwa wannan hasumiya, suka same ta cike da maza, mata da ƙanana kusan ɗari uku.
36 'Ya'yan Yakubu suka kashe mutanen da ke cikin hasumiyar da babban rauni, suka gudu suka gudu daga gare su.
37 Sai Saminu da Lawi suka bi su, sai jarumai goma sha biyu suka fito daga inda suka ɓuya suka tarye su.
38 Waɗannan mutane goma sha biyu suka ci gaba da yaƙi mai ƙarfi da Simeon da Levi, Simeon da Levi ba su iya cin nasara a kansu ba, waɗannan jaruman mayaƙan sun karya garkuwar Simeon da Levi, ɗaya daga cikinsu kuma ya buge kan Levi da takobinsa, lokacin da Levi ya miƙa hannunsa a kansa da sauri, domin yana jin tsoron takobin, takobin kuma ya buge hannun Levi, amma bai kai ga yanke hannun Levi ba.
39 Sai Lawi ya kama takobin jarumin a hannunsa, ya ƙwace shi da ƙarfi daga hannun mutumin, ya kuma buge kan jarumin, ya kuma yanke kansa.
40 Mutum goma sha ɗaya suka matso don su yi yaƙi da Lawi, domin sun ga an kashe ɗaya daga cikinsu, 'ya'yan Yakubu kuma suka yi yaƙi, amma 'ya'yan Yakubu ba su iya rinjaye su ba, domin waɗannan mutanen suna da ƙarfi sosai.
41 Da 'ya'yan Yakubu suka ga ba za su iya rinjaye su ba, sai Saminu ya yi ihu mai ƙarfi, manyan mutane goma sha ɗaya suka firgita da muryar Saminu.
42 Yahuza daga nesa ya ji muryar ihun Saminu, sai Naftali da Yahuza suka gudu da garkuwarsu zuwa wurin Saminu da Lawi, suka same su suna yaƙi da waɗannan jaruman, ba su iya cin nasara a kansu ba saboda an karya garkuwarsu.
43 Naftuliya ya ga an karya garkuwar Saminu da Lawi, sai ya ɗauki garkuwa biyu daga bayinsa, ya kawo su ga Saminu da Lawi.
44 A wannan rana, Saminu, Lawi, da Yahuza suka yi yaƙi da jaruman nan goma sha ɗaya, har zuwa faɗuwar rana, amma ba su iya cin nasara a kansu ba.
45 Aka faɗa wa Yakubu wannan, sai ya yi baƙin ciki ƙwarai, ya yi addu'a ga Ubangiji, shi da ɗansa Naphtali suka tafi su yi yaƙi da waɗannan jaruman.
46 Sai Yakubu ya matso ya ja bakansa, ya zo kusa da jaruman, ya kashe uku daga cikin mutanensu da baka,

sauran takwas suka juya baya, sai ga yaƙi ya tashi a gaba da baya, suka tsorata ƙwarai da rayukansu, ba su iya tsayawa a gaban 'ya'yan Yakubu ba, suka gudu daga gabansu.
47 Da gudu suka yi, sai suka haɗu da Dan da Ashiru suna zuwa wurinsu, sai suka faɗa musu ba zato ba tsammani, suka yi yaƙi da su, suka kashe biyu daga cikinsu, Yahuza da 'yan'uwansa suka bi su, suka kashe sauran, suka kashe su.
48 Duk 'ya'yan Yakubu suka koma suka yi ta yawo a cikin birnin, suna neman ko za su sami wani mutum, sai suka sami samari kusan ashirin a cikin kogo a cikin birnin, Gad da Ashiru suka kashe su duka, Dan da Naftali suka ci karo da sauran mutanen da suka gudu suka tsere daga hasumiya ta biyu, suka kashe su duka.
49 'Ya'yan Yakubu suka kashe duk mazaunan birnin Sarton, amma mata da ƙananan yara suka bari a cikin birnin, ba su kashe su ba.
50 Duk mazauna birnin Sarton mutane ne masu ƙarfi, ɗaya daga cikinsu zai bi dubu, biyu kuma ba za su gudu daga dubu goma daga sauran mutane ba.
51 'Ya'yan Yakubu suka kashe duk mazaunan birnin Sarton da takobi, har babu wanda ya tsaya musu, suka bar mata a cikin birnin.
52 'Ya'yan Yakubu suka ɗauki duk ganimar birnin, suka kuma ɗauki abin da suke so, suka kuma ɗauki tumaki, da shanu, da kadarori daga birnin, 'ya'yan Yakubu kuma suka yi wa Sarton da mazaunanta kamar yadda suka yi wa Hazar da mazaunanta, suka juya suka tafi.

BABI NA 39

1 Da 'ya'yan Yakubu suka tashi daga birnin Sarton, sun yi tafiyar kimanin ƙafa ɗari biyu (200) sa'ad da suka haɗu da mazaunan Tapnach suna zuwa wurinsu, gama sun fita don su yi yaƙi da su, domin sun kashe sarkin Tapnach da dukan mutanensa.
2 Sai duk waɗanda suka rage a birnin Tapnach suka fito su yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu, suka yi niyyar ƙwato ganima daga gare su, da ganimar da suka gani daga Hazar da Sarton.
3 Sauran mutanen Tapnach suka yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu a wannan wuri, 'ya'yan Yakubu suka buge su, suka gudu a gabansu, suka bi su har zuwa birnin Arbelan, suka kuma faɗi a gaban 'ya'yan Yakubu.
4 'Ya'yan Yakubu suka koma Tapnach, suka ɗauki ganimar Tapnach, amma da suka isa Tapnach, sai suka ji cewa mutanen Arbelan sun fita don su tarye su don su ceci ganimar 'yan'uwansu, sai 'ya'yan Yakubu suka bar mutum goma daga cikinsu a Tapnach don su washe birnin, suka kuma fita zuwa wurin mutanen Arbelan.
5 Mutanen Arbelan suka fita da matansu don su yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu, gama matansu sun ƙware a yaƙi, suka fita, maza da mata kusan ɗari huɗu.
6 Sai dukan 'ya'yan Yakubu suka yi ihu da babbar murya, suka yi gudu zuwa wurin mazaunan Arbelan, da babbar murya mai ƙarfi.
7 Mazaunan Arbelan suka ji hayaniyar kururuwar 'ya'yan Yakubu, da hayaniyarsu kamar hayaniyar zakoki, kamar hayaniyar teku da raƙuman ruwa.
8 Tsoro da tsoro suka mamaye zukatansu saboda 'ya'yan Yakubu, suka tsorata ƙwarai da su, suka ja da baya suka gudu a gabansu zuwa cikin birnin, 'ya'yan Yakubu kuwa suka bi su har zuwa ƙofar birnin, suka tarye su a cikin birnin.
9 'Ya'yan Yakubu suka yi yaƙi da su a cikin birnin, dukan matansu kuma suka yi wa 'ya'yan Yakubu mari, yaƙin ya yi tsanani a tsakaninsu har zuwa maraice.
10 'Ya'yan Yakubu ba su iya cin nasara a kansu ba, kuma 'ya'yan Yakubu sun kusa mutuwa a wannan yaƙin, 'ya'yan Yakubu kuma suka yi kuka ga Ubangiji suka sami ƙarfi sosai har maraice, 'ya'yan Yakubu kuma suka kashe duk mazaunan Arbelan da takobi, maza, mata da ƙanana.
11 Haka kuma sauran mutanen da suka gudu daga Sarton, 'ya'yan Yakubu suka kashe su a Arbelan, 'ya'yan Yakubu kuma suka yi wa Arbelan da Tapnach kamar yadda suka yi wa Chazar da Sarton, kuma lokacin da matan suka ga duk mazan sun mutu, sai suka hau kan rufin birnin suka bugi 'ya'yan Yakubu ta hanyar zubar da duwatsu kamar ruwan sama.
12 'Ya'yan Yakubu suka yi sauri suka shiga birnin, suka kama duk matan suka kashe su da takobi, 'ya'yan Yakubu kuma suka kwashi ganima da ganima, tumaki da shanu da shanu.
13 'Ya'yan Yakubu suka yi wa Machnayma kamar yadda suka yi wa Tapnach, da Hazar, da Shiloh, suka juya daga can suka tafi.
14 A rana ta biyar 'ya'yan Yakubu suka ji labarin mutanen Ga'ash sun taru a kansu don yaƙi, domin sun kashe sarkinsu da shugabanninsu, domin akwai shugabanni goma sha huɗu a birnin Ga'ash, 'ya'yan Yakubu kuma sun kashe su duka a yaƙin farko.
15 A wannan rana 'ya'yan Yakubu suka yi ɗamara da makaman yaƙi, suka yi yaƙi da mazaunan Ga'ash, a Ga'ash kuma akwai mutane masu ƙarfi da ƙarfi daga cikin mutanen Amoriyawa, Ga'ash kuma birni ne mafi ƙarfi da ƙarfi daga cikin dukkan biranen Amoriyawa, kuma yana da ganuwa uku.
16 'Ya'yan Yakubu suka isa Ga'ash, suka iske ƙofofin birnin a kulle, akwai kuma mutum kusan ɗari biyar a tsaye a saman katanga, akwai kuma mutane da yawa kamar yashi a bakin teku, waɗanda suka yi kwanto a bayan birnin, suna jiran 'ya'yan Yakubu.
17 'Ya'yan Yakubu suka matso kusa don su buɗe ƙofofin birnin, suna gab da shiga, sai ga waɗanda ke kwanto a bayan birnin sun fito daga wurarensu suka kewaye 'ya'yan Yakubu.
18 'Ya'yan Yakubu maza suka kewaye mutanen Ga'ash, yaƙin ya kasance a gabansu da baya, duk mutanen da ke kan garun suna jifansu da kibau da duwatsu daga kan garun.
19 Da Yahuza ya ga mutanen Gaash sun fi ƙarfinsu, sai ya yi ihu mai zafi da ƙarfi, dukan mutanen Gaash kuma suka firgita da jin muryar kukan Yahuza, sai mutane suka faɗo daga garun saboda ƙarfin kukansa, duk waɗanda ke waje da cikin birnin kuma suka tsorata ƙwarai da rayukansu.
20 'Ya'yan Yakubu suka ci gaba da zuwa don su karya ƙofofin birnin, sai mutanen Ga'ash suka jefa musu duwatsu da kibau daga saman katanga, suka sa suka gudu daga ƙofar.
21 'Ya'yan Yakubu suka koma kan mutanen Ga'ash waɗanda suke tare da su daga wajen birnin, suka kashe su

da mugun rauni, kamar yadda suka yi wa 'ya'yan Yakubu duka, har ba su iya tsayawa a kan 'ya'yan Yakubu ba, gama tsoro da tsoro sun kama su saboda kururuwar Yahuza.
22 'Ya'yan Yakubu suka kashe duk mutanen da ke wajen birnin, 'ya'yan Yakubu kuma suka matso kusa don shiga birnin, su yi yaƙi a ƙarƙashin garun birnin, amma ba su iya ba, domin duk mazaunan Ga'ash da suka rage a birnin sun kewaye garun Ga'ash a ko'ina, har 'ya'yan Yakubu ba su iya kusantar birnin don su yi yaƙi da su ba.
23 'Ya'yan Yakubu suka matso kusa da kusurwa ɗaya don su yi yaƙi a ƙarƙashin garun, mazaunan Ga'ash suka jefa kibau da duwatsu a kansu kamar ruwan sama, suka gudu daga ƙarƙashin garun.
24 Mutanen Gaash da ke kan garun, ganin cewa 'ya'yan Yakubu ba za su iya rinjaye su ba daga ƙarƙashin garun, sai suka yi wa 'ya'yan Yakubu ba'a da waɗannan kalmomi, suna cewa,
25 Me ya same ka a yaƙin da ba za ka iya cin nasara a kansa ba? Za ka iya yi wa babban birnin Gaash da mazaunanta kamar yadda ka yi wa biranen Amoriyawa waɗanda ba su da ƙarfi haka? Hakika, ka yi wa waɗannan raunanan da ke cikinmu waɗannan abubuwa, ka kashe su a ƙofar birnin, gama ba su da ƙarfi lokacin da suka firgita da jin ihunka.
26 Yanzu za ku iya yaƙi a wannan wuri? Hakika, a nan za ku mutu duka, mu kuma za mu ɗauki fansa a kan waɗannan biranen da kuka lalata.
27 Mazaunan Gaash suka yi wa 'ya'yan Yakubu ba'a ƙwarai, suka yi musu ba'a da gumakansu, suka ci gaba da jifansu da duwatsu daga bangon.
28 Da Yahuza da 'yan'uwansa suka ji maganar mazaunan Ga'ash, sai fushinsu ya tashi ƙwarai, Yahuza kuma ya yi kishin Allahnsa a kan wannan al'amari, sai ya yi kira ya ce, Ya Ubangiji, ka taimake mu, ka aiko mana da 'yan'uwanmu.
29 Ya yi gudu daga nesa da dukkan ƙarfinsa, da takobinsa da aka zare a hannunsa, ya yi tsalle daga ƙasa, da ƙarfinsa, ya hau bango, takobinsa kuma ya faɗi daga hannunsa.
30 Sai Yahuza ya yi ihu a kan garun, duk mutanen da ke kan garun suka firgita, wasu daga cikinsu suka faɗo daga garun cikin birnin suka mutu, waɗanda kuma ke kan garun, da suka ga ƙarfin Yahuza, sai suka tsorata ƙwarai, suka gudu zuwa birnin don tsira.
31 Sai waɗansu suka yi ƙarfin hali su yi yaƙi da Yahuza a kan garun, sai suka kusa kashe shi, sa'ad da suka ga babu takobi a hannun Yahuza, sai suka yi tunanin jefa shi daga garun ga 'yan'uwansa, sai mutane ashirin daga cikin birnin suka zo don su taimake su, suka kewaye Yahuza, suka yi ihu a kansa, suka zo wurinsa da takuba, suka tsorata Yahuza, Yahuza kuwa ta yi ihu daga kan garun.
32 Sai Yakubu da 'ya'yansa maza suka ja baka daga ƙarƙashin bango, suka buge mutum uku daga cikin mutanen da ke kan bangon, Yahuza kuma ya ci gaba da kuka, ya ce, Ya Ubangiji ka taimake mu, Ya Ubangiji ka cece mu, sai ya yi kira da babbar murya a kan bango, aka kuma ji kukan daga nesa.
33 Bayan wannan kukan, sai ya sake maimaita ihu, duk mutanen da suka kewaye Yahuza a kan garun suka firgita, kowannensu ya jefar da takobinsa daga hannunsa saboda jin ihun Yahuza da rawar jikinsa, suka gudu.
34 Yahuza kuwa ya ɗauki takuba da suka faɗi daga hannunsu, Yahuza kuma ta yi yaƙi da su, ta kashe mutum ashirin a kan garu.
35 Akwai kimanin maza da mata tamanin da suka haura daga birnin, suka kewaye Yahuza, Ubangiji kuwa ya sa tsoron Yahuza ya kama zukatansu, har ba su iya kusantarsa ba.
36 Sai Yakubu da dukan waɗanda suke tare da shi suka zare baka daga ƙarƙashin katanga, suka kashe mutum goma a kan katanga, suka faɗi a ƙarƙashin katanga a gaban Yakubu da 'ya'yansa maza.
37 Da mutanen da ke kan garun suka ga an kashe mutum ashirin, sai suka gudu zuwa Yahuza da takubansu, amma ba su iya kusantarsa ba, gama sun tsorata ƙwarai da ƙarfin Yahuza.
38 Sai ɗaya daga cikin jaruman sojojinsu mai suna Arud ya matso don ya kashe Yahuza da takobinsa, lokacin da Yahuza ya yi sauri ya ɗora masa garkuwa a kansa, takobin kuma ya bugi garkuwar, ta rabu biyu.
39 Bayan da ya bugi Yahuza, sai wannan jarumin ya gudu domin ya tsira, saboda tsoron Yahuza, ƙafafunsa suka zame a kan bango, ya faɗi a tsakanin 'ya'yan Yakubu waɗanda ke ƙarƙashin bango, 'ya'yan Yakubu kuma suka buge shi suka kashe shi.
40 Kan Yahuza ya yi masa zafi saboda bugun da aka yi masa, Yahuza kuma ya kusa mutuwa saboda bugun.
41 Da Dan ya ji, sai Yahuza ya yi ihu a kan bango saboda azabar da aka yi masa, sai fushinsa ya yi zafi a cikin zuciyarsa, shi ma ya tashi, ya yi tafiya mai nisa, ya gudu, ya yi tsalle daga ƙasa, ya hau katangar da ƙarfin fushinsa.
42 Da Dan ya isa kan garun kusa da Yahuza, sai dukan mutanen da ke kan garun suka gudu, waɗanda suka tsaya a kan Yahuza, suka hau ganuwa ta biyu, suka jefa kibau da duwatsu a kan Dan da Yahuza daga bangon na biyu, suka yi ƙoƙarin korar su daga garun.
43 Kibau da duwatsu suka bugi Dan da Yahuza, har suka kusa mutuwa a kan bango, kuma duk inda Dan da Yahuza suka gudu daga bangon, sai aka kai musu hari da kibau da duwatsu daga bangon na biyu.
44 Yakubu da 'ya'yansa maza suna nan a ƙofar birnin a ƙarƙashin ganuwa ta farko, ba su iya ja da kibiya a kan mazaunan birnin ba, domin ba za su iya ganinsu ba, suna kan ganuwa ta biyu.
45 Da Dan da Yahuza suka kasa ɗaukar duwatsu da kibau da suka faɗo musu daga bango na biyu, sai suka yi karo da bango na biyu kusa da mutanen birnin, sa'ad da mutanen birnin da ke kan bango na biyu suka ga Dan da Yahuza sun zo wurinsu a kan bango na biyu, sai suka yi ihu suka sauka a ƙasa tsakanin ganuwar.
46 Sai Yakubu da 'ya'yansa maza suka ji hayaniyar mutanen birnin, har suna bakin ƙofar birnin, suka damu da Dan da Yahuza waɗanda ba su gan su ba, suna kan ganuwa ta biyu.
47 Sai Naftali ya hau da ƙarfinsa mai zafi, ya yi tsalle ya hau ganuwa ta farko don ya ga abin da ya haifar da hayaniyar da suka ji a cikin birnin, sai Issaka da Zabaluna suka matso kusa don su karya ƙofofin birnin, suka buɗe ƙofofin birnin suka shiga birnin.
48 Sai Naftali ya yi tsalle daga ganuwa ta farko zuwa ta biyu, ya zo ya taimaki 'yan'uwansa, da mazaunan Ga'ash waɗanda ke kan garun, ganin cewa Naftali shi ne na uku

wanda ya zo don ya taimaki 'yan'uwansa, sai suka gudu suka shiga birnin, Yakubu da dukan 'ya'yansa maza da dukan samarinsu suka zo birnin wurinsu.
49 Sai Yahuza, da Dan, da Naftali suka sauko daga garun suka shiga birnin, suka bi mazaunan birnin, Saminu da Lawi kuma suka fito daga wajen birnin, ba su san an buɗe ƙofar ba, sai suka haura daga can zuwa garun, suka sauka wurin 'yan'uwansu cikin birnin.
50 Mazauna birnin duk sun sauko cikin birnin, 'ya'yan Yakubu kuma suka zo wurinsu ta hanyoyi daban-daban, yaƙin ya tashi a kansu daga gaba da baya, 'ya'yan Yakubu kuma suka kashe su da ƙarfi, suka kashe kusan mutum dubu ashirin daga cikinsu maza da mata, babu ɗaya daga cikinsu da ya iya tsayawa a kan 'ya'yan Yakubu.
51 Jinin ya yi ta kwarara a cikin birnin, kamar rafin ruwa ne, jinin kuma ya yi ta kwarara kamar rafi zuwa wajen birnin, ya kuma isa hamadar Bethchorin.
52 Mutanen Betchorin suka ga jini yana gudana daga birnin Gaash daga nesa, sai kimanin mutum saba'in daga cikinsu suka yi gudu don su ga jinin, suka zo wurin da jinin yake.
53 Suka bi hanyar jinin suka isa ga bangon birnin Gaash, suka ga jinin da ke fitowa daga birnin, suka kuma ji muryar kuka daga mazauna Gaash, domin ya hau sama, jinin kuma yana ci gaba da gudana kamar rafin ruwa.
54 Duk 'ya'yan Yakubu suna ci gaba da kashe mazaunan Ga'ash, suna kuma ci gaba da kashe su har zuwa maraice, kimanin maza da mata dubu ashirin, mutanen Chorin suka ce, Hakika wannan aikin Ibraniyawa ne, domin har yanzu suna ci gaba da yaƙi a duk biranen Amoriyawa.
55 Sai mutanen suka yi sauri suka gudu zuwa Betchorin, kowannensu ya ɗauki makaman yaƙinsa, suka yi kira ga dukan mazauna Betchorin, waɗanda suka kuma ɗaura makaman yaƙinsu don su je su yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu.
56 Sa'ad da 'ya'yan Yakubu suka gama kashe mazaunan Ga'ash, suka yi tafiya a cikin birnin don su kwashe duk waɗanda aka kashe, suka shiga cikin tsakiyar birnin, suka ci gaba da tafiya, suka haɗu da mutane uku masu ƙarfi, ba tare da takobi a hannunsu ba.
57 'Ya'yan Yakubu suka zo inda suke, sai jaruman suka gudu, ɗaya daga cikinsu ya kama Zabaluna, wanda ya gani ƙaramin yaro ne kuma ɗan gajere, ya buge shi ƙasa da ƙarfinsa.
58 Sai Yakubu ya yi gudu zuwa gare shi da takobinsa, Yakubu kuma ya buge shi a ƙasan kugunsa da takobi, ya yanke shi biyu, gawar kuma ta faɗi a kan Zabaluna.
59 Na biyu kuma ya matso ya kama Yakubu ya jefar da shi ƙasa, Yakubu kuwa ya juya gare shi ya yi masa ihu, yayin da Saminu da Lawi suka gudu suka buge shi a kugunsu da takobi suka kashe shi ƙasa.
60 Sai mutumin nan mai ƙarfi ya tashi daga ƙasa da ƙarfin fushi, Yahuza kuwa ya zo wurinsa kafin ya samu ƙarfin halinsa, ya buge shi da takobi a kai, kansa ya karye ya mutu.
61 Mutum na uku mai ƙarfi, ganin an kashe abokansa, ya gudu daga gaban 'ya'yan Yakubu, 'ya'yan Yakubu kuma suka bi shi a cikin birnin; yayin da mutumin mai ƙarfi yake gudu, sai ya sami ɗaya daga cikin takubban mazauna birnin, ya ɗauke shi ya juya ga 'ya'yan Yakubu ya yi yaƙi da su da wannan takobi.
62 Mutumin mai ƙarfi ya yi gudu zuwa Yahuza don ya buge shi da takobi a kai, amma babu garkuwa a hannun Yahuza; yayin da yake ƙoƙarin kashe shi, Naftali ya ɗauki garkuwarsa ya sa ta a kan Yahuza, takobin mai ƙarfi ya buge garkuwar Naftali, Yahuza kuma ta tsere wa takobin.
63 Sai Saminu da Lawi suka yi karo da babban mutumin da takubansu, suka buge shi da ƙarfi da takubansu, takuba biyu kuma suka shiga jikin babban mutumin suka raba shi biyu, tsawonsa.
64 'Ya'yan Yakubu suka kashe jaruman nan uku a lokacin, tare da dukan mazaunan Ga'ash, rana kuma ta kusa faɗuwa.
65 'Ya'yan Yakubu suka yi tafiya a kusa da Gaash suka kwashe duk ganimar birnin, har da ƙananan yara da mata waɗanda ba su bar su su rayu ba, 'ya'yan Yakubu kuma suka yi wa Gaash kamar yadda suka yi wa Sarton da Shiloh.

BABI NA 40

1 'Ya'yan Yakubu suka kwashe duk ganimar Ga'ash, suka fita daga birnin da dare.
2 Suna tafiya zuwa ga katangar Betchorin, mazaunan Betchorin kuma suna zuwa katangar don tarye su, kuma a daren nan 'ya'yan Yakubu suka yi yaƙi da mazaunan Betchorin, a cikin katangar Betchorin.
3 Duk mazaunan Betchorin jarumai ne, ɗaya daga cikinsu bai gudu daga gaban mutum dubu ba, suka yi yaƙi a wannan daren a kan katangar, aka ji ihunsu daga nesa a wannan daren, ƙasa kuma ta girgiza saboda ihunsu.
4 Duk 'ya'yan Yakubu suna jin tsoron waɗannan mutanen, domin ba su saba yin faɗa a cikin duhu ba, sai suka ruɗe sosai, 'ya'yan Yakubu suka yi kuka ga Ubangiji, suna cewa, Ka taimake mu, Ya Ubangiji, Ka cece mu domin kada mu mutu ta hannun waɗannan mutane marasa kaciya.
5 Ubangiji kuwa ya saurari muryar 'ya'yan Yakubu, Ubangiji kuma ya sa mutanen Betchorin suka yi babban tsoro da ruɗani, suka yi faɗa da junansu a cikin duhun dare, suka kuma yi wa junansu duka da yawa.
6 'Ya'yan Yakubu, waɗanda suka san cewa Ubangiji ya kawo ruhin mugunta a cikin waɗannan mutanen, suka kuma yi yaƙi da maƙwabcinsu, suka fita daga cikin ƙungiyoyin mutanen Betchorin suka tafi har zuwa gangaren gidan Betchorin, suka yi nisa, suka zauna a can lafiya tare da samarinsu a wannan daren.
7 Mutanen Betchorin suka yi yaƙi dukan dare, mutum ɗaya da ɗan'uwansa, ɗayan kuma da maƙwabcinsa, suka yi ihu a ko'ina a kan katangar, aka ji kukansu daga nesa, duniya duka ta girgiza da muryarsu, gama sun fi dukan mutanen duniya ƙarfi.
8 Dukan mazaunan biranen Kan'aniyawa, da Hittiyawa, da Amoriyawa, da Hiwiyawa, da dukan sarakunan Kan'ana, da waɗanda suke a wancan hayin Urdun, suka ji muryar ihu a wannan dare.
9 Sai suka ce, Hakika waɗannan su ne yaƙe-yaƙen Ibraniyawa waɗanda ke yaƙi da birane bakwai, waɗanda suka zo kusa da su; wa zai iya tsayawa a kan waɗannan Ibraniyawan?
10 Dukan mazaunan biranen Kan'aniyawa, da duk waɗanda ke a wancan hayin Urdun, suka ji tsoron 'ya'yan Yakubu ƙwarai, gama suka ce, Ga shi, za a yi mana haka kamar yadda aka yi wa waɗannan biranen, gama wa zai iya tsayayya da ƙarfinsu mai ƙarfi?

11 Kukan Choriniyawa ya yi yawa a wannan daren, har ya ci gaba da ƙaruwa; suka yi ta dukan juna har safe, aka kashe adadi mai yawa daga cikinsu.
12 Da gari ya waye, sai dukan 'ya'yan Yakubu suka tashi da asuba suka tafi kagara, suka kashe waɗanda suka rage daga cikin 'ya'yan Chorin, suka kashe su duka a kagara.
13 A rana ta shida ta bayyana, sai duk mazaunan Kan'ana suka ga dukkan mutanen Betchorin a nesa a cikin katangar Betchorin, suna warwatse kamar gawawwakin 'yan raguna da awaki.
14 'Ya'yan Yakubu suka kwashe duk ganimar da suka ganima daga Ga'ash, suka tafi Bet-chorin, suka tarar da birnin cike da mutane kamar yashi a teku, suka yi yaƙi da su, 'ya'yan Yakubu suka karkashe su a can har maraice.
15 'Ya'yan Yakubu suka yi wa Betchorin kamar yadda suka yi wa Gaash da Tapnach, da kuma kamar yadda suka yi wa Hazar, da Sarton da Shiloh.
16 'Ya'yan Yakubu suka ɗauki ganimar Betchorin da duk ganimar biranen, a ranar suka koma gida zuwa Shekem.
17 'Ya'yan Yakubu suka koma gida a birnin Shekem, suka zauna a bayan birnin, suka huta a can daga yaƙin, suka kwana a can.
18 Dukan bayinsu, tare da duk ganimar da suka kwaso daga biranen, suka fita a bayan birnin, ba su shiga birnin ba, gama sun ce, Wataƙila za a ƙara yin yaƙi da mu, su zo su kewaye mu a Shekem.
19 Sai Yakubu, da 'ya'yansa maza, da bayinsu, suka kwana a wannan dare da washegari a cikin gonar da Yakubu ya saya daga Hamor a kan shekel biyar, duk abin da suka gani yana tare da su.
20 Dukan ganimar da 'ya'yan Yakubu suka ganima tana cikin yankin ƙasar, kamar yashi a bakin teku.
21 Mazaunan ƙasar suka lura da su daga nesa, duk mazauna ƙasar kuma suka ji tsoron 'ya'yan Yakubu waɗanda suka yi wannan abu, gama ba wani sarki da ya taɓa yin irin wannan tun zamanin dā.
22 Sarakunan Kan'aniyawa bakwai suka ƙudura niyyar yin sulhu da 'ya'yan Yakubu, domin sun ji tsoron rayukansu ƙwarai, saboda 'ya'yan Yakubu.
23 A wannan rana, a rana ta bakwai, sai Yafiya, Sarkin Hebron, ya aika a asirce zuwa ga Sarkin Ai, da Sarkin Gibeyon, da Sarkin Shalem, da Sarkin Adulam, da Sarkin Lakish, da Sarkin Hazar, da kuma ga dukan sarakunan Kan'ana waɗanda suke ƙarƙashin ikonsu, ya ce,
24 Ku tafi tare da ni, ku zo wurina domin mu je wurin 'ya'yan Yakubu, ni kuma zan yi sulhu da su, in kuma yi yarjejeniya da su, domin kada a lalata duk ƙasarku da takubban 'ya'yan Yakubu, kamar yadda suka yi wa Shekem da biranen da ke kewaye da shi, kamar yadda kuka ji kuka gani.
25 Kuma idan ka zo wurina, kada ka zo da mutane da yawa, amma bari kowane sarki ya kawo shugabannin sojojinsa uku, kuma kowane shugaba ya kawo manyan sojojinsa uku.
26 Ku zo Hebron duka, mu tafi wurin 'ya'yan Yakubu tare, mu roƙe su su yi mana yarjejeniya ta zaman lafiya.
27 Duk waɗannan sarakunan sun yi kamar yadda sarkin Hebron ya aiko musu, gama dukansu suna ƙarƙashin shawararsa da umarninsa, dukan sarakunan Kan'ana kuma suka taru don su je wurin 'ya'yan Yakubu, domin su yi sulhu da su; 'Ya'yan Yakubu kuma suka koma suka tafi yankin gonar da ke Shekem, gama ba su amince da sarakunan ƙasar ba.
28 'Ya'yan Yakubu suka koma suka zauna a yankin ƙasar har kwana goma, amma ba wanda ya zo ya yi yaƙi da su.
29 Sa'ad da 'ya'yan Yakubu suka ga babu wani yaƙi, sai suka taru suka tafi birnin Shekem, 'ya'yan Yakubu kuma suka zauna a Shekem.
30 Bayan kwana arba'in, sai dukan sarakunan Amoriyawa suka taru daga wurarensu duka, suka zo Hebron wurin Yafiya, Sarkin Hebron.
31 Adadin sarakunan da suka zo Hebron don yin sulhu da 'ya'yan Yakubu, sarakuna ashirin da ɗaya ne, kuma adadin shugabannin da suka zo tare da su ya kai sittin da tara, kuma mutanensu ɗari da tamanin da tara ne, kuma duk waɗannan sarakuna da mutanensu sun huta kusa da Dutsen Hebron.
32 Sai Sarkin Hebron ya fita tare da shugabanninsa uku da mutane tara, waɗannan sarakunan suka yanke shawarar zuwa wurin 'ya'yan Yakubu don yin sulhu.
33 Suka ce wa Sarkin Hebron, “Kai, ka yi mana jagora tare da mutanenka, ka yi mana magana da 'ya'yan Yakubu, mu kuwa za mu bi ka mu tabbatar da maganarka.” Sarkin Hebron kuwa ya yi haka.
34 'Ya'yan Yakubu suka ji labarin cewa dukan sarakunan Kan'ana sun taru sun huta a Hebron, sai 'ya'yan Yakubu suka aika da bayinsu huɗu a matsayin 'yan leƙen asiri, suna cewa, Ku je ku leƙi asirin waɗannan sarakunan, ku bincika ku kuma bincika mutanensu, ko kaɗan ne ko da yawa, idan kuma kaɗan ne, ku ƙidaya su duka ku dawo.
35 Bayin Yakubu suka tafi wurin waɗannan sarakuna a ɓoye, suka yi kamar yadda 'ya'yan Yakubu suka umarce su, a ranar suka koma wurin 'ya'yan Yakubu, suka ce musu, Mun zo wurin waɗannan sarakunan, amma kaɗan ne kawai a cikinsu, mun kuma ƙidaya su duka, ga su, sarakuna da mutane ɗari biyu da tamanin da takwas ne.
36 'Ya'yan Yakubu suka ce, "Su kaɗan ne kawai, don haka ba duka za mu fita zuwa gare su ba." Da safe 'ya'yan Yakubu suka tashi suka zaɓi mutum sittin da biyu daga cikinsu, goma daga cikin 'ya'yan Yakubu suka tafi tare da su; suka kuma ɗaura makaman yaƙinsu, gama sun ce, "Suna zuwa su yi yaƙi da mu, domin ba su san cewa za su zo su yi sulhu da su ba."
37 'Ya'yan Yakubu suka tafi tare da bayinsu zuwa ƙofar Shekem, zuwa wurin waɗannan sarakuna, mahaifinsu Yakubu yana tare da su.
38 Da suka fito, sai ga sarkin Hebron da shugabanninsa uku da mutane tara tare da shi suna zuwa a kan hanya su taryi 'ya'yan Yakubu, 'ya'yan Yakubu kuwa suka ɗaga idanunsu suka ga Yafiya, sarkin Hebron, da shugabanninsa, suna zuwa wurinsu daga nesa, 'ya'yan Yakubu kuwa suka tsaya a ƙofar Shekem, ba su ci gaba ba.
39 Sarkin Hebron ya ci gaba da tafiya, shi da shugabanninsa, har sai da ya zo kusa da 'ya'yan Yakubu, shi da shugabanninsa suka yi musu sujada ƙasa, Sarkin Hebron kuma ya zauna tare da shugabanninsa a gaban Yakubu da 'ya'yansa maza.
40 'Ya'yan Yakubu suka ce masa, "Me ya same ka, ya sarkin Hebron? Me ya sa ka zo mana yau? Me kake buƙata daga gare mu?" Sai sarkin Hebron ya ce wa Yakubu, "Ina roƙonka, ya shugabana, dukan sarakunan Kan'ana sun zo yau don su yi sulhu da kai."

41 'Ya'yan Yakubu suka ji maganar sarkin Hebron, amma ba su yarda da shawararsa ba, domin 'ya'yan Yakubu ba su yi imani da shi ba, gama sun yi zaton sarkin Hebron ya yi musu magana da ƙarya.
42 Sarkin Hebron ya sani daga maganar 'ya'yan Yakubu cewa ba su yarda da maganarsa ba, sai sarkin Hebron ya matso kusa da Yakubu, ya ce masa, Ina roƙonka, ya shugabana, ka tabbata cewa duk waɗannan sarakunan sun zo wurinka cikin lumana, domin ba su zo tare da dukkan mutanensu ba, kuma ba su zo da makaman yaƙinsu ba, domin sun zo ne don neman zaman lafiya daga ubangijina da 'ya'yansa maza.
43 'Ya'yan Yakubu suka amsa wa sarkin Hebron, suka ce, “Ka aika wa dukan waɗannan sarakunan, idan ka faɗa mana gaskiya, bari kowannensu ya zo gabanmu ɗaya ɗaya, idan kuma suka zo gare mu ba tare da makamai ba, za mu san cewa suna neman zaman lafiya daga gare mu.”
44 Sai Yafiya, sarkin Hebron, ya aika ɗaya daga cikin mutanensa zuwa ga sarakuna, dukansu suka zo gaban 'ya'yan Yakubu, suka yi musu sujada a ƙasa, waɗannan sarakunan suka zauna a gaban Yakubu da 'ya'yansa maza, suka yi musu magana, suna cewa,
45 Mun ji duk abin da ka yi wa sarakunan Amoriyawa da takobinka da ƙarfinka mai girma, har ba wanda ya iya tsayawa a gabanka, mun kuma ji tsoronka saboda rayukanmu, kada ya same mu kamar yadda ya same su.
46 Don haka mun zo wurinku ne domin mu ƙulla yarjejeniya ta zaman lafiya a tsakaninmu, yanzu kuma ku ƙulla yarjejeniya ta zaman lafiya da gaskiya da mu, domin kada ku ku ƙulla yarjejeniya da mu, domin ba mu ku ƙulla yarjejeniya da ku ba.
47 'Ya'yan Yakubu sun san cewa sun zo ne don neman zaman lafiya daga gare su, sai 'ya'yan Yakubu suka saurare su, suka yi alkawari da su.
48 'Ya'yan Yakubu suka rantse musu cewa ba za su yi musu shisshigi ba, kuma dukan sarakunan Kan'aniyawa suka rantse musu, 'ya'yan Yakubu kuma suka mai da su masu aikin gandu tun daga wannan rana zuwa gaba.
49 Bayan haka sai dukan shugabannin waɗannan sarakunan suka zo gaban Yakubu tare da mutanensa, da kyaututtuka a hannunsu ga Yakubu da 'ya'yansa maza, suka kuma yi masa sujada a ƙasa.
50 Waɗannan sarakunan suka roƙi 'ya'yan Yakubu, suka roƙe su su mayar musu da duk ganimar da suka kwaso daga biranen Amoriyawa bakwai, 'ya'yan Yakubu kuwa suka yi haka, suka kuma mayar musu da duk abin da suka kwaso, mata, da ƙananan yara, da shanu, da duk ganimar da suka kwaso, suka sallame su, kowannensu ya tafi garinsa.
51 Duk waɗannan sarakunan suka sake yin sujada ga 'ya'yan Yakubu, suka kuma aika musu ko suka kawo musu kyaututtuka da yawa a waɗannan kwanakin, 'ya'yan Yakubu kuma suka sallami waɗannan sarakuna da mutanensu, suka tafi daga gare su cikin lumana zuwa biranensu, 'ya'yan Yakubu kuma suka koma gidansu, Shekem.
52 Tun daga wannan rana akwai zaman lafiya tsakanin 'ya'yan Yakubu da sarakunan Kan'aniyawa, har zuwa lokacin da Isra'ilawa suka zo suka mallaki ƙasar Kan'ana.

BABI NA 41

1 A lokacin juyin shekara, 'ya'yan Yakubu suka tashi daga Shekem, suka zo Hebron wurin mahaifinsu Ishaku, suka zauna a can, amma garkunansu da garkunansu suna kiwo kowace rana a Shekem, gama a wancan lokacin akwai makiyaya mai kyau da mai, Yakubu da 'ya'yansa maza da dukan iyalansu suna zaune a kwarin Hebron.
2 A waɗannan kwanaki, a wannan shekarar, shekara ta ɗari da shida ta rayuwar Yakubu, a shekara ta goma ta komowar Yakubu daga Fadan-aram, sai Lai'atu matar Yakubu ta rasu, tana da shekara hamsin da ɗaya sa'ad da ta rasu a Hebron.
3 Sai Yakubu da 'ya'yansa maza suka binne ta a cikin kogon da ke cikin saurar Machpela, wadda take a Hebron, wadda Ibrahim ya saya daga 'ya'yan Hittiyawa, domin mallakar wurin makabarta.
4 'Ya'yan Yakubu suka zauna tare da mahaifinsu a kwarin Hebron, dukan mazauna ƙasar kuma sun san ƙarfinsu, sunansu kuma ya yaɗu a ko'ina cikin ƙasar.
5 Yusufu ɗan Yakubu, da ɗan'uwansa Benyamin, 'ya'yan Rahila, matar Yakubu, duk suna ƙanana a waɗannan kwanaki, kuma ba su fita tare da 'yan'uwansu a lokacin yaƙinsu a duk biranen Amoriyawa ba.
6 Da Yusufu ya ga ƙarfin 'yan'uwansa da girmansu, sai ya yabe su ya kuma ɗaukaka su, amma ya ɗaukaka kansa fiye da su, ya kuma ɗaukaka kansa fiye da su; Yakubu, mahaifinsa, shi ma ya ƙaunace shi fiye da kowane ɗayan 'ya'yansa maza, domin shi ɗa ne na tsufansa, kuma ta wurin ƙaunarsa gare shi, ya yi masa riga mai launuka iri-iri.
7 Da Yusufu ya ga mahaifinsa yana ƙaunarsa fiye da 'yan'uwansa, sai ya ci gaba da ɗaukaka kansa fiye da 'yan'uwansa, sai ya kawo wa mahaifinsa munanan labarai game da su.
8 Sa'ad da 'ya'yan Yakubu suka ga dukan halin Yusufu a gare su, da kuma yadda mahaifinsu ya fi ƙaunarsa fiye da kowannensu, suka ƙi shi, ba su iya yi masa magana cikin salama ba dukan kwanakin.
9 Yusufu yana da shekara goma sha bakwai, kuma har yanzu yana ɗaukaka kansa fiye da 'yan'uwansa, yana tunanin ɗaukaka kansa fiye da su.
10 A lokacin nan ya yi mafarki, sai ya zo wurin 'yan'uwansa ya faɗa musu mafarkinsa, sai ya ce musu, Na yi mafarki, ga mu duka muna ɗaure dambu a gona, sai dambuna ya tashi ya kwanta a ƙasa, dambuna suka kewaye shi suka yi masa sujada.
11 'Yan'uwansa suka amsa masa suka ce, "Menene ma'anar wannan mafarkin da ka yi? Kana tunanin zuciyarka za ka yi mulki ko ka yi mulkinmu?"
12 Yana zuwa ya faɗa wa mahaifinsa Yakubu abin da ya faɗa, Yakubu kuma ya sumbaci Yusufu sa'ad da ya ji waɗannan kalmomi daga bakinsa, Yakubu kuma ya sa wa Yusufu albarka.
13 Sa'ad da 'ya'yan Yakubu suka ga mahaifinsu ya albarkaci Yusufu, ya kuma sumbace shi, yana kuma ƙaunarsa ƙwarai, sai suka fara kishinsa, suka ƙara ƙinsa.
14 Bayan haka Yusufu ya sake yin wani mafarki, ya kuma faɗa wa mahaifinsa mafarkin a gaban 'yan'uwansa, Yusufu ya ce wa mahaifinsa da 'yan'uwansa, Ga shi, na sake yin mafarki, ga rana da wata da taurari goma sha ɗaya sun sunkuya mini.

15 Da mahaifinsa ya ji maganar Yusufu da mafarkinsa, sai ya ga 'yan'uwansa sun ƙi Yusufu saboda wannan al'amari, sai Yakubu ya tsawata wa Yusufu a gaban 'yan'uwansa saboda wannan al'amari, yana cewa, Menene ma'anar wannan mafarkin da ka yi, kuma wannan yana ɗaukaka kanka a gaban 'yan'uwanka waɗanda suka girme ka?
16 Kana tunanin a zuciyarka cewa ni da mahaifiyarka da 'yan'uwanka goma sha ɗaya za mu zo mu yi maka sujada, da kake faɗin waɗannan abubuwa?
17 'Yan'uwansa suka yi masa kishi saboda maganganunsa da mafarkansa, suka ci gaba da ƙin sa, Yakubu kuwa ya ajiye mafarkan a zuciyarsa.
18 Wata rana 'ya'yan Yakubu suka tafi kiwon garken mahaifinsu a Shekem, domin har yanzu makiyaya ne a waɗannan kwanaki; kuma a wannan rana 'ya'yan Yakubu suna kiwo a Shekem, sai suka yi jinkiri, lokacin tattara shanu ya wuce, amma ba su iso ba.
19 Da Yakubu ya ga 'ya'yansa maza sun yi jinkiri a Shekem, sai Yakubu ya ce a ransa, “Wataƙila mutanen Shekem sun tashi su yi yaƙi da su, shi ya sa suka yi jinkiri zuwa yau.”
20 Sai Yakubu ya kira ɗansa Yusufu ya umarce shi, ya ce, “Ga 'yan'uwanka suna kiwo a Shekem yau, amma ba su dawo ba tukuna; je ka ga inda suke, ka kawo mini labarin lafiyar 'yan'uwanka da lafiyar garken.”
21 Sai Yakubu ya aiki ɗansa Yusufu zuwa kwarin Hebron, Yusufu kuwa ya zo ya kira 'yan'uwansa zuwa Shekem, bai same su ba, Yusufu kuwa ya zagaya gonar da ke kusa da Shekem, don ya ga inda 'yan'uwansa suka juya, sai ya rasa hanyarsa a cikin jeji, bai san hanyar da zai bi ba.
22 Sai mala'ikan Ubangiji ya same shi yana yawo a kan hanya zuwa gona, sai Yusufu ya ce wa mala'ikan Ubangiji, “Ina neman 'yan'uwana; ba ka ji inda suke kiwo ba?” Mala'ikan Ubangiji ya ce wa Yusufu, “Na ga 'yan'uwanka suna kiwo a nan, na kuma ji suna cewa za su je kiwo a Dotan.”
23 Yusufu ya saurari muryar mala'ikan Ubangiji, sai ya je wurin 'yan'uwansa a Dotan, ya same su a Dotan suna kiwon garken.
24 Sai Yusufu ya zo wurin 'yan'uwansa, kafin ya kusance su, sai suka yi niyyar kashe shi.
25 Sai Saminu ya ce wa 'yan'uwansa, Ga mutumin mafarki yana zuwa mana yau, yanzu ku zo mu kashe shi mu jefa shi a cikin ɗaya daga cikin ramukan da ke cikin jeji, idan mahaifinsa ya neme shi daga gare mu, za mu ce wata muguwar dabba ta cinye shi.
26 Da Ra'ubainu ya ji maganganun 'yan'uwansa game da Yusufu, sai ya ce musu, “Bai kamata ku yi wannan abu ba, gama ta yaya za mu iya kallon ubanmu Yakubu? Ku jefa shi a cikin wannan rami ya mutu a can, amma kada ku miƙa masa hannu don ya zubar da jininsa.” Ra'ubainu ya faɗi haka domin ya cece shi daga hannunsu, ya mayar da shi wurin mahaifinsa.
27 Da Yusufu ya zo wurin 'yan'uwansa, sai ya zauna a gabansu, suka tsaya a kansa, suka kama shi suka buge shi ƙasa, suka tuɓe rigarsa mai launuka iri-iri.
28 Suka kama shi suka jefa shi cikin rami, babu ruwa a cikin ramin, sai macizai da kunamai. Yusufu kuwa yana jin tsoron macizai da kunamai da ke cikin ramin. Yusufu ya yi ihu da babbar murya, Ubangiji kuwa ya ɓoye macizai da kunamai a gefen ramin, ba su yi wa Yusufu lahani ba.
29 Sai Yusufu ya yi kira daga cikin ramin zuwa ga 'yan'uwansa, ya ce musu, "Me na yi muku, kuma a cikin me na yi zunubi? Me ya sa ba ku ji tsoron Ubangiji game da ni ba? Ni ba ƙasusuwanku da nama ba ne, kuma Yakubu ba ubanku ba ne, ubana? Me ya sa kuke yi mini wannan abu a yau, kuma ta yaya za ku iya kallon ubanmu Yakubu?"
30 Sai ya ci gaba da ihu yana kira ga 'yan'uwansa daga cikin ramin, ya ce, Ya Yahuza, Saminu, da Lawi, 'yan'uwana, ku ɗaga ni daga cikin duhun da kuka sanya ni a ciki, ku zo yau ku yi mini jinƙai, 'ya'yan Ubangiji, 'ya'yan Yakubu mahaifina. Idan kuma na yi muku zunubi, ba ku ne 'ya'yan Ibrahim, Ishaku, da Yakubu ba? Idan suka ga maraya, suka tausaya masa, ko wanda yake jin yunwa, suka ba shi abinci ya ci, ko wanda yake jin ƙishirwa, suka ba shi ruwa ya sha, ko wanda yake tsirara, suka lulluɓe shi da tufafi!
31 To, ta yaya za ka hana ɗan'uwanka tausayi, gama ni nama ne da ƙasusuwanka, kuma idan na yi maka zunubi, hakika za ka yi haka saboda mahaifina!
32 Sai Yusufu ya yi waɗannan maganganu daga cikin ramin, 'yan'uwansa kuma ba su iya sauraronsa ba, ko kuma su kasa kunne ga maganar Yusufu, Yusufu kuwa yana kuka yana kuka a cikin ramin.
33 Sai Yusufu ya ce, Da a ce mahaifina ya san abin da 'yan'uwana suka yi mini a yau, da kuma maganar da suka faɗa mini a yau.
34 Duk 'yan'uwansa suka ji kukansa da kukansa a cikin ramin, sai 'yan'uwansa suka tafi suka rabu da shi daga cikin ramin, don kada su ji kukan Yusufu da kukansa a cikin ramin.

BABI NA 42

1 Suka tafi suka zauna a gefe ɗaya, kusan nisan harbin baka, suka zauna a can don su ci abinci, yayin da suke cin abinci, suka yi shawara kan abin da za a yi da shi, ko a kashe shi ko a mayar da shi ga mahaifinsa.
2 Suna riƙe da shawarar, sai suka ɗaga idanunsu suka gani, sai ga wata ƙungiyar Isma'ilawa tana zuwa daga nesa ta hanyar Gileyad, suna tafiya zuwa Masar.
3 Sai Yahuza ya ce musu, “Wace riba za mu samu idan muka kashe ɗan'uwanmu? Wataƙila Allah zai tambaye shi daga gare mu; to, wannan ita ce shawarar da za ku yi masa: Ga wannan ƙungiyar Isma'ilawa tana tafiya zuwa Masar.
4 Yanzu fa, ku zo mu kashe shi a hannunsu, kada mu bar hannunmu ya taɓa shi, za su kai shi tare da su, zai ɓace tare da mutanen ƙasar, ba za mu kashe shi da hannunmu ba. Wannan shawara ta faranta wa 'yan'uwansa rai, suka yi kamar yadda Yahuza ya faɗa.
5 Suna ta tattaunawa a kan wannan al'amari, kafin ƙungiyar Isma'ilawa ta zo wurinsu, sai ga mutum bakwai 'yan kasuwa na Madayana suka ratsa ta gabansu, suna wucewa, sai suka ji ƙishirwa, suka ɗaga idanunsu suka ga ramin da Yusufu ya yi wa wanka, suka duba, sai ga kowane nau'in tsuntsu yana kansa.
6 Sai waɗannan Madayanawa suka yi gudu zuwa wurin rijiyar don su sha ruwa, domin sun yi zaton akwai ruwa a ciki, kuma da suka isa gaban rijiyar suka ji muryar Yusufu yana kuka yana kuka a cikin rijiyar, suka kalli cikin rijiyar, suka ga wani saurayi mai kyau da kyan gani.

7 Suka yi masa kira suka ce, Wanene kai, wanene kuma wa ya kawo ka nan, wa ya sanya ka a cikin wannan rami, a cikin jeji? Sai suka taimaka wajen ɗaga Yusufu, suka ja shi suka fito da shi daga cikin ramin, suka ɗauke shi suka tafi da shi suka wuce ta wurin 'yan'uwansa.
8 Sai suka ce musu, Me ya sa kuke yin haka, kuna ɗauke bawanmu daga gare mu, ku tafi? Hakika mun sanya wannan saurayi a cikin rami saboda ya tayar mana, sai ku zo ku ɗaga shi ku tafi da shi; yanzu sai ku mayar mana da bawanmu.
9 Sai Midiyanawa suka amsa suka ce wa 'ya'yan Yakubu, "Shin wannan bawanku ne, ko wannan mutumin yana yi muku hidima? Wataƙila ku duka bayinsa ne, domin ya fi kowannenku kyau da kuma alheri, me ya sa kuke yi mana ƙarya?"
10 Yanzu ba za mu saurari maganarka ba, ba kuma za mu kula da kai ba, gama mun sami saurayin a cikin rami a cikin jeji, muka kama shi, don haka za mu ci gaba.
11 Sai dukan 'ya'yan Yakubu suka matso kusa da su, suka miƙe tsaye suka ce musu, “Mayar mana da bawanmu, me ya sa za ku mutu da takobi?” Sai Midiyanawa suka yi ihu a kansu, suka zare takubansu, suka matso don su yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu.
12 Sai ga Saminu ya tashi daga kujerarsa a gabansu, ya yi tsalle ya zare takobinsa ya kusanci Madayanawa, ya yi ihu mai ƙarfi a gabansu, har aka ji ihunsa daga nesa, ƙasa kuma ta girgiza saboda ihun Saminu.
13 Madayanawa suka firgita saboda Saminu da hayaniyarsa, suka faɗi rubda ciki, suka firgita ƙwarai.
14 Sai Saminu ya ce musu, Hakika ni ne Saminu, ɗan Yakubu Ba'ibrane, wanda, tare da ɗan'uwana, na hallaka birnin Shekem da biranen Amoriyawa, haka nan Allah zai yi mini, idan duk 'yan'uwanku mutanen Midiyana, da kuma sarakunan Kan'ana, za su zo tare da ku, ba za su iya yaƙi da ni ba.
15 Yanzu fa, mayar mana da yaron da ka ɗauka, domin kada in ba da namanka ga tsuntsayen sama da namomin duniya.
16 Madayanawa suka fi jin tsoron Saminu, suka zo wurin 'ya'yan Yakubu da tsoro da tsoro, da kuma maganganu masu ban tausayi, suna cewa,
17 Hakika ka ce saurayin bawanka ne, kuma ya yi maka tawaye, don haka ka jefa shi cikin rami; me za ka yi da bawa wanda ya yi wa ubangijinsa tawaye? Yanzu sai ka sayar mana da shi, za mu ba ka duk abin da kake buƙata a gare shi; Ubangiji kuwa ya yi farin cikin yin haka domin 'ya'yan Yakubu kada su kashe ɗan'uwansu.
18 Madayanawa suka ga Yusufu yana da kyau ƙwarai, kuma yana da kyawawan halaye, sai suka yi masa sha'awar zuciya, suka kuma yi masa gaggawar sayensa daga 'yan'uwansa.
19 'Ya'yan Yakubu suka saurari maganar Madayanawa, suka sayar musu da ɗan'uwansu Yusufu a kan azurfa ashirin, amma ɗan'uwansu Ra'ubainu bai tare da su ba, Madayanawa suka ɗauki Yusufu suka ci gaba da tafiyarsu zuwa Gileyad.
20 Suna tafiya a kan hanya, sai Madayanawa suka tuba daga abin da suka yi, da suka sayi saurayin, ɗaya ya ce wa ɗayan, “Mene ne wannan abin da muka yi, da muka ɗauki wannan saurayi daga Ibraniyawa, wanda yake da kyau ƙwarai, kuma yana da kyau ƙwarai?”
21 Wataƙila an sace wannan saurayi daga ƙasar Ibraniyawa, me ya sa muka yi wannan abu? Idan aka neme shi aka same shi a hannunmu, za mu mutu ta wurinsa.
22 Yanzu hakika mutane masu ƙarfi da ƙarfi sun sayar mana da shi, ƙarfin ɗaya daga cikinsu wanda kuka gani a yau; wataƙila sun sace shi daga ƙasarsa da ƙarfinsu da kuma ƙarfin hannunsu, don haka suka sayar mana da shi a kan ƙaramin darajar da muka ba su.
23 Yayin da suke tattaunawa tare, sai suka duba, suka ga ƙungiyar Isma'ilawa da suka zo da farko, waɗanda 'ya'yan Yakubu suka gani, suna tafiya zuwa ga Madayanawa, sai Madayanawa suka ce wa junansu, “Ku zo mu sayar da wannan saurayi ga ƙungiyar Isma'ilawa da ke zuwa wurinmu, mu kuma ɗauki ɗan abin da muka ba shi, mu kuma tsira daga muguntarsa.”
24 Sai suka yi haka, suka isa ga Isma'ilawa, Madayanawa kuma suka sayar wa Isma'ilawa Yusufu a kan azurfa ashirin da suka ba shi ga 'yan'uwansa.
25 Madayanawa suka tafi Gileyad, Isma'ilawa suka kama Yusufu, suka bar shi ya hau ɗaya daga cikin raƙuman, suka kai shi Masar.
26 Da Yusufu ya ji cewa Isma'ilawa suna tafiya zuwa Masar, sai Yusufu ya yi kuka da kuka saboda wannan abu da ya faru, domin ya yi nisa da ƙasar Kan'ana, daga mahaifinsa, sai ya yi kuka mai zafi yayin da yake kan raƙumi, sai ɗaya daga cikin mutanensu ya lura da shi, ya sa shi ya sauko daga raƙumi ya yi tafiya da ƙafa, duk da haka Yusufu ya ci gaba da kuka da kuka, ya ce, Ya babana, mahaifina.
27 Sai ɗaya daga cikin Isma'ilawa ya tashi ya mari Yusufu a kunci, har yanzu yana kuka; Yusufu kuwa ya gaji a hanya, bai iya tafiya ba saboda ɗacin ransa, duk suka buge shi suka danne shi a hanya, suka tsorata shi don ya daina kuka.
28 Ubangiji kuwa ya ga burin Yusufu da wahalarsa, sai Ubangiji ya saukar da duhu da ruɗani a kan waɗannan mutanen, hannun duk wanda ya buge shi kuma ya bushe.
29 Suka ce wa junansu, “Mene ne wannan abin da Allah ya yi mana a hanya?” Ba su san cewa wannan ya same su saboda Yusufu ba. Mutanen suka ci gaba da tafiya, suka bi ta hanyar Efrata inda aka binne Rahila.
30 Sai Yusufu ya isa kabarin mahaifiyarsa, Yusufu ya yi sauri ya gudu zuwa kabarin mahaifiyarsa, ya faɗi a kan kabarin ya yi kuka.
31 Yusufu ya yi kuka da ƙarfi a kan kabarin mahaifiyarsa, ya ce, “Ya mahaifiyata, mahaifiyata, ke da kika haife ni, ki tashi yanzu, ki ga ɗanki, yadda aka sayar da shi bawa, ba wanda zai tausaya masa.”
32 Tashi ka ga ɗanka, ka yi kuka tare da ni saboda wahalar da nake sha, ka kuma ga zuciyar 'yan'uwana.
33 Ki tashe mahaifiyata, ki tashi, ki tashi daga barcinki domina, ki shirya yaƙinki da 'yan'uwana. Yaya suka cire mini rigata, suka sayar da ni sau biyu a matsayin bawa, suka raba ni da mahaifina, kuma babu wanda zai tausaya mini?
34 Ka tashi ka gabatar da ƙararka a gaban Allah, ka ga wanda Allah zai tabbatar a cikin shari'a, da wanda zai hukunta.
35 Tashi, ya mahaifiyata, tashi, ka tashi daga barcinka, ka ga mahaifina yadda ransa yake tare da ni a yau, ka ta'azantar da shi, ka kwantar masa da hankali.

36 Yusufu ya ci gaba da faɗin waɗannan kalmomi, sai Yusufu ya yi kuka da ƙarfi, ya yi kuka mai zafi a kan kabarin mahaifiyarsa; ya daina magana, saboda baƙin cikin zuciyarsa, ya yi shiru kamar dutse a kan kabari.
37 Sai Yusufu ya ji wata murya tana yi masa magana daga ƙasa, ta amsa masa da baƙin ciki, da kuma muryar kuka da addu'a a cikin waɗannan kalmomi:
38 Ɗana, ɗana Yusufu, na ji muryar kukanka da muryar makokinka, Na ga hawayenka, Na san wahalarka, ɗana, kuma yana ɓata mini rai saboda kai, kuma baƙin ciki mai yawa ya ƙara mini baƙin ciki.
39 Yanzu ɗana, Yusufu ɗana, ka yi bege ga Ubangiji, ka jira shi, kada ka ji tsoro, gama Ubangiji yana tare da kai, zai cece ka daga kowace wahala.
40 Tashi ɗana, ka tafi Masar tare da iyayengijinka, kada ka ji tsoro, gama Ubangiji yana tare da kai, ɗana. Sai ta ci gaba da yi wa Yusufu irin waɗannan maganganu, sai ta yi shiru.
41 Da Yusufu ya ji haka, sai ya yi mamakin wannan, ya ci gaba da kuka; bayan haka sai ɗaya daga cikin Isma'ilawa ya gan shi yana kuka yana kuka a kan kabari, sai fushinsa ya yi masa zafi, ya kore shi daga can, ya buge shi ya la'ance shi.
42 Sai Yusufu ya ce wa mutanen, “Ina roƙonku in sami tagomashi a wurinku domin in mayar da ni gidan mahaifina, zai kuma ba ku wadata mai yawa.”
43 Suka amsa masa, suka ce, Kai ba bawa ba ne, ina mahaifinka yake? Da a ce kana da uba, da ba a riga an sayar da kai sau biyu a matsayin bawa akan ƙaramin darajar ba; kuma har yanzu fushinsu ya tashi a kansa, suka ci gaba da dukansa da tsawatar masa, Yusufu kuwa ya yi kuka mai zafi.
44 Ubangiji ya ga wahalar Yusufu, Ubangiji kuma ya sake buge waɗannan mutanen, ya hore su, Ubangiji kuma ya sa duhu ya rufe su a duniya, walƙiya ta yi walƙiya, tsawa ta yi ƙara, ƙasa kuma ta girgiza saboda muryar tsawa da iska mai ƙarfi, mutanen kuma suka firgita, ba su san inda za su je ba.
45 Dabbobin da raƙuma suka tsaya cak, suka jagorance su, amma ba su yarda su tafi ba, suka buge su, suka durƙusa a ƙasa; mutanen suka ce wa junansu, Me wannan da Allah ya yi mana? Menene laifofinmu, kuma menene zunubanmu da ya same mu haka?
46 Sai ɗaya daga cikinsu ya amsa ya ce musu, Wataƙila saboda zunubin da ya yi wa wannan bawa ne ya faru da mu a yau; yanzu ku roƙe shi da ƙarfi ya gafarta mana, sa'an nan za mu san wanda wannan mugunta ta same mu, idan Allah ya ji tausayinmu, to za mu sani cewa duk wannan ya same mu ne saboda zunubin da ya yi wa wannan bawa.
47 Mutanen suka yi haka, suka roƙi Yusufu suka matsa masa ya gafarta musu, suka ce, Mun yi wa Ubangiji zunubi da kai, yanzu ka roƙi Allahnka ya kawar da wannan mutuwa daga cikinmu, gama mun yi masa zunubi.
48 Yusufu ya yi kamar yadda suka faɗa, Ubangiji kuwa ya saurari Yusufu, Ubangiji kuma ya kawar da annobar da ya yi wa waɗannan mutanen saboda Yusufu, dabbobin suka tashi daga ƙasa suka kai su, suka ci gaba, guguwar ta lafa, ƙasa kuma ta natsu, mutanen suka ci gaba da tafiya zuwa Masar, mutanen kuma suka san cewa wannan bala'i ya same su saboda Yusufu.
49 Sai suka ce wa junansu, “Ga shi, mun san cewa saboda wahalarsa ne wannan mugunta ta same mu; yanzu me ya sa za mu jawo mana wannan mutuwa? Bari mu yi shawara kan abin da za mu yi wa wannan bawa.”
50 Sai ɗaya ya amsa ya ce, Hakika ya ce mu mayar da shi wurin mahaifinsa; yanzu ku zo mu mayar da shi mu tafi wurin da zai gaya mana, mu karɓi kuɗin da muka bayar daga iyalinsa, mu tafi.
51 Sai wani ya sake amsa ya ce, Ga shi, wannan shawara tana da kyau ƙwarai, amma ba za mu iya yin haka ba domin hanyar tana da nisa da mu sosai, kuma ba za mu iya fita daga hanyarmu ba.
52 Sai wani ya amsa musu ya ce, “Wannan ita ce shawarar da za a bi, ba za mu kauce daga gare ta ba; ga shi yau za mu je Masar, idan muka zo Masar, za mu sayar da shi a can da tsada mai yawa, za mu kuma kuɓuta daga muguntarsa.”
53 Wannan abu ya faranta wa mutanen rai, suka kuma yi haka, suka ci gaba da tafiyarsu zuwa Masar tare da Yusufu.

BABI NA 43

1 Sa'ad da 'ya'yan Yakubu suka sayar da ɗan'uwansu Yusufu ga Midiyanawa, zukatansu suka yi sanyi saboda shi, suka tuba daga ayyukansu, suka nemi ya dawo da shi, amma ba su same shi ba.
2 Sai Ra'ubainu ya koma cikin ramin da aka saka Yusufu a ciki, domin ya ɗaga shi, ya mayar da shi ga mahaifinsa, sai Ra'ubainu ya tsaya a bakin ramin, bai ji komai ba, sai ya kira Yusufu! Yusufu! Ba wanda ya amsa ko ya furta komai.
3 Sai Ra'ubainu ya ce, Yusufu ya mutu saboda tsoro, ko kuma wani maciji ne ya kashe shi. Sai Ra'ubainu ya sauko cikin ramin, ya nemi Yusufu, bai same shi a cikin ramin ba, sai ya sake fitowa.
4 Sai Ra'ubainu ya yage tufafinsa, ya ce, "Yaron ba ya nan, ta yaya zan sulhunta mahaifina game da shi idan ya mutu?" Sai ya tafi wurin 'yan'uwansa, ya same su suna baƙin ciki saboda Yusufu, suna shawara tare kan yadda za su sulhunta mahaifinsu game da shi, sai Ra'ubainu ya ce wa 'yan'uwansa, "Na isa ramin, amma ga Yusufu, ba ya nan, me za mu ce wa mahaifinmu, gama mahaifina zai nemi yaron daga gare ni kawai?"
5 'Yan'uwansa suka amsa masa suka ce, Haka muka yi, daga baya zukatanmu suka buge mu saboda wannan abin, yanzu kuma muna zaune don neman hujja kan yadda za mu sulhunta ubanmu da shi.
6 Sai Ra'ubainu ya ce musu, “Me kuka yi haka da kuka saukar da furfuran mahaifinmu cikin baƙin ciki zuwa kabari? Abin da kuka yi bai yi kyau ba.”
7 Sai Ra'ubainu ya zauna tare da su, sai suka tashi suka rantse wa junansu cewa ba za su faɗa wa Yakubu wannan abu ba, sai suka ce, Mutumin da zai faɗa wa ubanmu ko iyalinsa wannan abu, ko kuma wanda zai ba da labarin ga wani daga cikin 'ya'yan ƙasar, dukanmu za mu tashi mu yi masa yaƙi mu kashe shi da takobi.
8 'Ya'yan Yakubu kuwa suna jin tsoron junansu a wannan al'amari, tun daga ƙarami har zuwa babba, babu wanda ya ce uffan, suka ɓoye maganar a zukatansu.
9 Daga baya suka zauna don su yi shawara su ƙirƙira wani abu da za su faɗa wa mahaifinsu Yakubu game da waɗannan abubuwa duka.

10 Sai Issaka ya ce musu, “Ga shawara a gare ku idan kun ga ya yi muku kyau ku yi wannan abu, ku ɗauki rigar Yusufu ku yaga ta, ku yanka ɗan akuya ku tsoma ta a cikin jininta.”
11 Ku aika wa ubanmu, idan ya gan shi, zai ce wata muguwar dabba ta cinye shi, don haka ku yaga rigarsa, ga shi jininsa zai kasance a kan rigarsa, kuma ta hanyar yin haka za mu kuɓuta daga gunagunin ubanmu.
12 Shawarar Issaka ta yi musu daɗi, suka kuwa saurare shi, suka yi yadda Issaka ya ba su shawara.
13 Sai suka yi sauri suka ɗauki rigar Yusufu suka yage ta, suka yanka ɗan akuya suka tsoma rigar a cikin jinin ɗan akuyar, suka tattake ta a cikin ƙura, suka aika wa mahaifinsu Yakubu ta hannun Naftali, suka kuma umarce shi ya faɗi waɗannan kalmomi:
14 Mun taru a cikin shanu, muka isa har zuwa Shekem da kuma nesa, sai muka ga wannan rigar a kan hanya a cikin jeji, ta jiƙe a cikin jini da ƙura. Yanzu sai ku sani ko rigar ɗanku ce ko a'a.
15 Naftuli ya tafi ya zo wurin mahaifinsa, ya ba shi rigar, ya kuma faɗa masa duk abin da 'yan'uwansa suka umarce shi.
16 Da Yakubu ya ga rigar Yusufu, sai ya gane ta, sai ya faɗi a ƙasa, ya yi shiru kamar dutse, daga baya ya tashi ya yi ihu da babbar murya yana kuka, ya ce, Rigar ɗana Yusufu ce!
17 Yakubu ya yi sauri ya aika ɗaya daga cikin bayinsa zuwa ga 'ya'yansa maza, suka je wurinsu suka same su suna zuwa tare da garken a kan hanya.
18 'Ya'yan Yakubu suka zo wurin mahaifinsu da yamma, sai ga tufafinsu a yage, ƙura kuma ta rufe kawunansu, suka iske mahaifinsu yana kuka yana kuka da babbar murya.
19 Sai Yakubu ya ce wa 'ya'yansa maza, Ku gaya mini gaskiya irin muguntar da kuka yi mini a yau? Sai suka amsa wa mahaifinsu Yakubu, suka ce, “Mun zo yau bayan an tattara garken, muka isa birnin Shekem a kan hanya a cikin jeji, muka sami wannan rigar cike da jini a ƙasa, mun kuma sani, muka aiko muku da saƙo idan za ku iya sani.”
20 Da Yakubu ya ji maganar 'ya'yansa maza, sai ya yi ihu da babbar murya, ya ce, Rigar ɗana ce, wata muguwar dabba ta cinye shi. Yusufu ya yayyage gunduwa-gunduwa, gama na aike shi yau don ya ga ko lafiya lau, ko lafiyar garken, ya kuma kawo mini labari daga gare ku, sai ya tafi kamar yadda na umarce shi, kuma wannan ya faru da shi a yau, tun ina tsammanin ɗana yana tare da ku.
21 'Ya'yan Yakubu suka amsa suka ce, Bai zo wurinmu ba, ba mu kuma gan shi ba tun lokacin da muka bar ku har zuwa yanzu.
22 Da Yakubu ya ji maganarsu, sai ya sāke yin ihu da ƙarfi, ya tashi ya yage tufafinsa, ya sa makoki a kugunsa, ya yi kuka mai zafi, ya yi makoki, ya ɗaga muryarsa yana kuka, ya ce,
23 Yusufu ɗana, ya ɗana Yusufu, na aiko ka yau bayan lafiyar 'yan'uwanka, ga shi kuwa, an yayyanka ka gunduwa-gunduwa; ta hannuna ne wannan ya faru da ɗana.
24 Yana ɓata min rai saboda kai Yusufu ɗana, yana ɓata min rai saboda kai; Yaya ka yi mini daɗi a lokacin rayuwa, yanzu kuma yadda mutuwarka take da ɗaci ƙwarai a gare ni.
25 0 da na mutu a madadinka Yusufu ɗana, domin yana ɓata mini rai ƙwarai saboda kai ɗana, ya ɗana, ɗana. Yusufu ɗana, ina kake, kuma ina aka jawo ka? Tashi, tashi daga wurinka, ka zo ka ga baƙin cikina saboda kai, ya ɗana Yusufu.
26 Zo yanzu ka ƙidaya hawayen da ke zuba daga idanuna a kan kumatuna, ka kawo su a gaban Ubangiji, domin fushinsa ya juyo daga gare ni.
27 0 Yusufu ɗana, ta yaya ka faɗi, ta hannun wanda babu wanda ya faɗi ta hannunsa tun daga farkon duniya har zuwa yau; gama an kashe ka ta hanyar bugun maƙiyi, an yi maka mugunta, amma hakika na san cewa wannan ya faru da kai, saboda yawan zunubana.
28 Tashi yanzu ka ga yadda wahalar da nake sha a gare ka take da ɗaci, ɗana, ko da yake ban yi renonka ba, ban kuma tsara ka ba, ba kuma ban ba ka numfashi da rai ba, amma Allah ne ya siffanta ka, ya gina ƙasusuwanka, ya rufe su da nama, ya kuma hura numfashin rai a cikin hancinka, sannan ya ba ni ka.
29 To, hakika Allah wanda ya ba ni ka, ya ɗauke ka daga gare ni, kuma haka ya same ka.
30 Yakubu ya ci gaba da faɗin haka game da Yusufu, sai ya yi kuka mai zafi, ya faɗi ƙasa ya yi shiru.
31 Sa'ad da dukan 'ya'yan Yakubu suka ga wahalar da mahaifinsu ya sha, suka tuba daga abin da suka yi, suka kuma yi kuka mai zafi.
32 Sai Yahuza ya tashi ya ɗaga kan mahaifinsa daga ƙasa, ya ɗora shi a kan cinyarsa, ya share hawayen mahaifinsa daga kumatunsa, Yahuza kuwa ya yi kuka mai zafi, kan mahaifinsa yana kwance a kan cinyarsa, kamar dutse.
33 'Ya'yan Yakubu suka ga wahalar da mahaifinsu ke sha, suka ɗaga murya suka ci gaba da kuka, Yakubu kuwa yana kwance a ƙasa kamar dutse.
34 Sai dukan 'ya'yansa maza da bayinsa da 'ya'yan bawansa suka tashi suka tsaya kusa da shi don su yi masa ta'aziyya, amma ya ƙi yarda a ta'azantar da shi.
35 Dukan iyalin Yakubu suka tashi suka yi makoki mai zafi saboda Yusufu da wahalar mahaifinsu, sai hankalin ya kai ga Ishaku, ɗan Ibrahim, mahaifin Yakubu, sai ya yi kuka mai zafi saboda Yusufu, shi da iyalinsa duka, ya fita daga inda yake zaune a Hebron, tare da mutanensa, ya ta'azantar da Yakubu ɗansa, amma bai yarda ya ta'azantar ba.
36 Bayan haka, Yakubu ya tashi daga ƙasa, hawayensa suna zuba a kan kuncinsa, sai ya ce wa 'ya'yansa maza, Ku tashi ku ɗauki takuba da bakuna, ku tafi cikin daji, ku nemi ko za ku iya samun gawar ɗana ku kawo mini shi in binne shi.
37 Ina roƙonku ku nemi namomin daji ku farautar su, da abin da zai zo da farko kafin ku kama ku kawo mini, wataƙila Ubangiji zai ji tausayina a yau, ya shirya muku abin da ya yaga ɗana gunduwa-gunduwa, ya kawo mini, ni kuwa zan ɗauki fansar ɗana.
38 'Ya'yansa maza suka yi kamar yadda mahaifinsu ya umarce su, suka tashi da sassafe, kowannensu ya ɗauki takobinsa da bakansa, suka tafi daji don farautar namomin daji.
39 Yakubu yana ta kuka da ƙarfi, yana kuka, yana tafiya a cikin gida, yana dukan hannuwansa, yana cewa, Yusufu ɗana, Yusufu ɗana.
40 'Ya'yan Yakubu suka tafi jeji don su kama dabbobin, sai ga kerkeci ya zo wurinsu, suka kama shi, suka kai shi wurin mahaifinsu, suka ce masa, Wannan shi ne na farko

da muka samu, mun kawo maka shi kamar yadda ka umarce mu, amma ba mu sami gawar ɗanka ba.
41 Sai Yakubu ya ɗauki dabbar daga hannun 'ya'yansa maza, ya yi ihu da babbar murya mai kuka, yana riƙe da dabbar a hannunsa, ya yi wa dabbar magana da baƙin ciki, ya ce, Me ya sa ka cinye ɗana Yusufu, kuma ta yaya ba ka ji tsoron Allahn duniya ba, ko wahalar da nake sha saboda ɗana Yusufu?
42 Kuma ka cinye ɗana ba tare da wani amfani ba, domin bai yi tashin hankali ba, don haka ka sa ni mai laifi saboda shi, don haka Allah zai nemi wanda aka tsananta masa.
43 Ubangiji kuwa ya buɗe bakin dabbar domin ya ta'azantar da Yakubu da kalmominta, sai ta amsa wa Yakubu ta kuma yi masa waɗannan kalmomi,
44 Kamar yadda Allah yake da rai wanda ya halicce mu a duniya, da kuma yadda ranka yake da rai, ya shugabana, ban ga ɗanka ba, kuma ban yage shi ba, amma daga ƙasa mai nisa na zo neman ɗana wanda ya tafi daga gare ni a yau, kuma ban sani ba ko yana da rai ko ya mutu.
45 Yau na zo gona don neman ɗana, sai 'ya'yanka suka same ni, suka kama ni suka ƙara min baƙin ciki, yau kuma suka kawo ni gabanka, yanzu kuma na faɗa maka duk abin da na faɗa.
46 Yanzu fa, ɗan mutum, ina hannunka, ka yi mini yadda ya yi kyau a gare ka yau, amma da ran Allah wanda ya halicce ni, ban ga ɗanka ba, ban kuma yage shi gunduwa-gunduwa ba, kuma naman ɗan adam bai shiga bakina ba duk tsawon rayuwata.
47 Da Yakubu ya ji maganar dabbar, sai ya yi mamaki ƙwarai, ya kuma fitar da dabbar daga hannunsa, ta tafi.
48 Yakubu yana ta kuka da ƙarfi yana kuka saboda Yusufu kowace rana, yana kuma makoki domin ɗansa kwanaki da yawa.

BABI NA 44

1 'Ya'yan Isma'ilu waɗanda suka sayi Yusufu daga Madayanawa, waɗanda suka saye shi daga 'yan'uwansa, suka tafi Masar tare da Yusufu, suka isa kan iyakar Masar, kuma lokacin da suka kusa isa Masar, suka haɗu da mutum huɗu daga cikin 'ya'yan Medan ɗan Ibrahim, waɗanda suka fita daga ƙasar Masar a kan tafiyarsu.
2 Sai Isma'ilawa suka ce musu, Shin kuna so ku sayi wannan bawa daga gare mu? Sai suka ce, Ku ba mu shi, suka ba su Yusufu, suka gan shi, saurayi ne mai kyau ƙwarai, suka saya shi a kan shekel ashirin.
3 Sai Isma'ilawa suka ci gaba da tafiyarsu zuwa Masar, Medinawa kuma suka koma Masar a wannan rana, Medinawa kuma suka ce wa junansu, “Ga shi, mun ji cewa Fotifar, wani jarumin Fir'auna, shugaban masu gadi, yana neman wani bawan kirki wanda zai tsaya a gabansa don ya yi masa hidima, ya kuma naɗa shi mai kula da gidansa da duk abin da yake da shi.”
4 To, bari mu sayar masa da shi don abin da muke so, idan zai iya ba mu abin da za mu buƙata a gare shi.
5 Sai waɗannan Medanim suka tafi suka je gidan Fotifar, suka ce masa, “Mun ji cewa kana neman bawa nagari wanda zai yi maka hidima, ga shi muna da bawa wanda zai faranta maka rai, idan za ka iya ba mu abin da muke so, za mu sayar maka da shi.”
6 Sai Fotifar ya ce, Ku kawo shi a gabana, zan gan shi, idan ya gamshe ni, zan ba ku abin da za ku buƙata a gare shi.
7 Sai Mediya suka je suka kawo Yusufu suka ajiye shi a gaban Fotifar, ya gan shi, ya kuma faranta masa rai ƙwarai, Fotifar ya ce musu, Ku gaya mini abin da kuke buƙata daga wannan saurayin?
8 Suka ce, "Muna neman azurfa ɗari huɗu." Sai Fotifar ya ce, "Zan ba ka idan ka kawo mini takardar sayar da shi, ka kuma ba ni labarinsa, domin waɗanda suka sace shi, domin wannan saurayin ba bawa ba ne, kuma ba ɗan bawa ba ne, amma ina ganinsa a cikin kamanninsa kamar mutum mai kyau da kyau."
9 Sai Mediya suka tafi suka kawo masa Isma'ilawa waɗanda suka sayar musu da shi, suka ce masa, "Shi bawa ne, mun sayar musu da shi."
10 Sai Fotifar ya ji maganar Isma'ilawa lokacin da yake ba da azurfa ga Mediya, sai Mediya suka ɗauki azurfar suka tafi, Isma'ilawa kuma suka koma gida.
11 Sai Fotifar ya ɗauki Yusufu ya kawo shi gidansa domin ya yi masa hidima, Yusufu kuwa ya sami tagomashi a wurin Fotifar, ya kuma amince da shi, ya kuma naɗa shi shugaban gidansa, ya kuma ba shi duk abin da yake da shi.
12 Ubangiji kuwa yana tare da Yusufu, ya zama mutum mai wadata, Ubangiji kuma ya albarkaci gidan Fotifar saboda Yusufu.
13 Fotifar ya bar duk abin da yake da shi a hannun Yusufu, Yusufu kuma mutum ne mai sa abubuwa su shigo su fita, kuma komai ya kasance bisa ga nufinsa a gidan Fotifar.
14 Yusufu yana da shekara goma sha takwas, saurayi ne mai kyawawan idanu da kyan gani, kuma ba kamarsa yake a duk ƙasar Masar ba.
15 A lokacin, sa'ad da yake cikin gidan maigidansa, yana shiga da fita, yana kuma yi wa maigidansa Zelika, matar maigidansa hidima, sai ta ɗaga idanunta zuwa ga Yusufu, ta dube shi, sai ga shi saurayi ne mai kyau da fara'a.
16 Ta yi sha'awar kyawunsa a zuciyarta, ranta kuma yana kan Yusufu, tana kuma jan hankalinsa kowace rana, Zelika kuma tana shawo kan Yusufu kowace rana, amma Yusufu bai ɗaga idanunsa don ya ga matar maigidansa ba.
17 Sai Zelika ta ce masa, "Kallonka da siffarka suna da kyau ƙwarai, hakika na kalli dukkan bayi, ban ga bawa mai kyau kamarka ba." Yusufu ya ce mata, "Hakika wanda ya halicce ni a cikin mahaifiyata ya halicci dukkan 'yan adam."
18 Sai ta ce masa, “Kai, idanunka suna da kyau ƙwarai, waɗanda ka ba wa mazauna Masar mamaki, maza da mata.” Sai ya ce mata, “Suna da kyau ƙwarai, tun muna da rai, amma da a ce za ka gan su a cikin kabari, da za ka rabu da su.”
19 Sai ta ce masa, “Duk kalmominka suna da kyau da daɗi, ina roƙonka, ka ɗauki garayar da ke cikin gida, ka yi wasa da hannunka, mu ji maganarka.”
20 Sai ya ce mata, “Kalmomi nawa suna da kyau da daɗi idan na furta yabo ga Allahna da ɗaukakarsa.” Sai ta ce masa, “Ga gashin kanka yana da kyau ƙwarai, ga tsefe na zinariya da ke cikin gida, ina roƙonka ka ɗauke shi, ka murɗe gashin kanka.”
21 Sai ya ce mata, “Har yaushe za ki faɗi waɗannan kalmomi? Ki daina faɗa mini waɗannan kalmomi, ki tashi ki kula da harkokin gidanki.”

22 Sai ta ce masa, “Babu kowa a gidana, kuma babu abin da zan kula da shi sai maganarka da kuma abin da kake so.” Duk da haka, duk da haka, ba ta iya kawo Yusufu wurinta ba, kuma bai sanya ido a kanta ba, sai dai ya miƙa idanunsa ƙasa.
23 Zelika ta yi sha'awar Yusufu a zuciyarta, ya kwana da ita, kuma a lokacin da Yusufu yake zaune a gida yana aikinsa, Zelika ta zo ta zauna a gabansa, tana kuma jan hankalinsa kowace rana da maganarta don ya kwana da ita, ko ya kalle ta har abada, amma Yusufu bai saurare ta ba.
24 Sai ta ce masa, Idan ba ka yi yadda na faɗa ba, zan hukunta ka da hukuncin mutuwa, in kuma ɗora maka karkiyar ƙarfe.
25 Yusufu ya ce mata, Hakika Allah wanda ya halicci mutum yana kwance sarƙoƙin fursunoni, kuma shi ne zai cece ni daga gidan yarinki da kuma daga shari'arki.
26 Kuma lokacin da ta kasa shawo kansa, ta shawo kansa, kuma ranta yana kan sa, sha'awarta ta jefa ta cikin mummunan ciwo.
27 Sai duk matan Masar suka zo su ziyarce ta, suka ce mata, Me ya sa kike cikin wannan mawuyacin hali? Kin rasa komai; hakika mijinki babban basarake ne mai daraja a gaban sarki, shin za ki rasa wani abu daga abin da zuciyarki ke so?
28 Sai Zelika ta amsa musu, ta ce, Yau za a sanar da ku daga ina wannan rashin lafiya ta fito, ta kuma umarci bayinta mata su shirya abinci ga dukkan mata, ta kuma yi musu liyafa, dukan mata kuma suka ci abinci a gidan Zelika.
29 Ta ba su wuƙaƙe don su bare citrons ɗin su ci su, ta kuma ba da umarni su sa wa Yusufu tufafi masu tsada, ya kuma bayyana a gabansu. Yusufu ya zo gaban idanunsu, duk matan suka kalli Yusufu, ba su iya ɗauke idanunsu daga gare shi ba, duk suka yanke hannayensu da wuƙaƙen da ke hannunsu, duk citrons ɗin da ke hannunsu sun cika da jini.
30 Ba su san abin da suka yi ba amma suka ci gaba da kallon kyawun Yusufu, ba su kuma juya idanunsu daga gare shi ba.
31 Sai Zelika ta ga abin da suka yi, sai ta ce musu, Menene wannan aikin da kuka yi? Ga shi, na ba ku citta ku ci, duk kun yanke hannuwanku.
32 Duk matan suka ga hannuwansu, sai ga su cike da jini, jininsu kuma yana zuba a kan tufafinsu, suka ce mata, wannan bawa a gidanki ya rinjaye mu, kuma ba za mu iya kawar da idanunmu daga gare shi ba saboda kyawunsa.
33 Sai ta ce musu, Hakika wannan ya faru da ku a lokacin da kuka kalle shi, amma ba ku iya kame kansa daga gare shi ba; to ta yaya zan iya hana shi alhali yana cikin gidana koyaushe, kuma ina ganinsa kowace rana yana shiga da fita daga gidana? To, ta yaya zan iya guje wa raguwa ko ma halaka saboda wannan?
34 Suka ce mata, maganar gaskiya ce, gama wa zai iya ganin wannan kyakkyawan siffa a cikin gidan ya kuma guji shi, kuma shi ba bawanki ba ne a gidanki, kuma me ya sa ba za ki gaya masa abin da ke cikin zuciyarki ba, ki kuma bar ranki ya lalace saboda wannan al'amari?
35 Sai ta ce musu, Kullum ina ƙoƙarin shawo kansa, amma ba zai yarda da abin da nake so ba, kuma na yi masa alƙawarin duk abin da yake mai kyau, amma duk da haka ba zan iya samun ko da dawowa daga gare shi ba; Saboda haka ina cikin mawuyacin hali kamar yadda kuke gani.
36 Zelika ta yi rashin lafiya ƙwarai saboda sha'awarta ga Yusufu, ta yi rashin lafiya sosai saboda shi, kuma duk mutanen gidan Zelika da mijinta ba su san komai game da wannan batu ba, cewa Zelika ba ta yi rashin lafiya saboda ƙaunarta ga Yusufu.
37 Sai duk mutanen gidanta suka tambaye ta, “Me ya sa kike rashin lafiya, kike kuma rashin lafiya, ba ki rasa komai ba?” Sai ta ce musu, “Ban san wannan abu da yake ƙaruwa a kaina kowace rana ba.”
38 Dukan mata da abokanta suna zuwa kowace rana don ganinta, suna magana da ita, sai ta ce musu, Wannan ba zai yiwu ba sai saboda ƙaunar Yusufu. Suka ce mata, Ku yaudare shi ku kama shi a ɓoye, watakila zai saurare ku, ya kuma dakatar da wannan mutuwa daga gare ku.
39 Sai Zelika ta ƙara tsananta saboda ƙaunar da take yi wa Yusufu, ta ci gaba da raguwa, har sai da ta rasa ƙarfin tsayawa.
40 A wata rana Yusufu yana aikin ubangidansa a gida, sai Zelika ta zo a ɓoye ta faɗa masa ba zato ba tsammani, sai Yusufu ya tashi ya yi mata faɗa, shi kuwa ya fi ta ƙarfi, ya kuma saukar da ita ƙasa.
41 Zelika ta yi kuka saboda sha'awar zuciyarta gare shi, ta yi masa addu'a da kuka, hawayenta kuma suka zubo mata, ta yi masa magana da muryar roƙo da baƙin ciki, tana cewa,
42 Shin ka taɓa jin, ka gani ko ka san wata kyakkyawar mace kamar ni, ko kuma ta fi ni, wadda ke yi maka magana kowace rana, tana faɗuwa saboda ƙaunarka, tana ba ka duk wannan girmamawar, amma duk da haka ba za ka saurari muryata ba?
43 Idan kuwa saboda tsoron ubangijinka ne, kada ya hukunta ka, kamar yadda sarki yake da rai, babu wani abu da zai same ka daga ubangijinka ta wannan al'amari; yanzu, don haka ka yi addu'a ka saurare ni, ka yarda saboda girman da na ba ka, ka kuma dakatar da wannan mutuwa daga gare ni, me ya sa zan mutu saboda kai? Sai ta daina magana.
44 Sai Yusufu ya amsa mata, ya ce, Ki daina min magana, ki bar wa maigidana wannan magana; ga shi maigidana bai san abin da ke tare da ni a gidan ba, gama ya ba ni duk abin da ke nasa, ta yaya zan yi waɗannan abubuwa a gidan maigidana?
45 Gama ya girmama ni ƙwarai a gidansa, ya kuma naɗa ni mai kula da gidansa, ya kuma ɗaukaka ni, babu wanda ya fi ni girma a cikin wannan gidan, kuma maigidana bai hana ni komai ba, sai ke da ke matarsa ce, to, ta yaya za ki iya faɗa mini waɗannan kalmomi, kuma ta yaya zan iya yin wannan babban mugunta da zunubi ga Allah da mijinki?
46 Yanzu fa ku daina magana da ni, kada ku ƙara faɗin irin waɗannan kalmomi, gama ba zan saurari maganarku ba. Amma Zelika ba ta yarda ta saurari Yusufu ba lokacin da yake faɗa mata waɗannan kalmomi, amma kowace rana tana jan hankalinsa ya saurare ta.
47 Bayan haka ne rafin Masar ya cika da dukkan sassansa, sai duk mazauna Masar suka fita, sarki da sarakuna kuma suka fita da kiɗa da rawa, domin babban farin ciki ne a Masar, kuma hutu ne a lokacin ambaliyar ruwa ta Sihor, suka tafi can don su yi murna duk tsawon yini.
48 Da Masarawa suka fita zuwa kogin don murna, kamar yadda suka saba, duk mutanen gidan Fotifar suka tafi tare

da su, amma Zelika ba ta yarda ta tafi tare da su ba, domin ta ce, Ni na gaji, sai ta zauna ita kaɗai a gidan, kuma babu wani mutum da ke tare da ita a gidan.
49 Sai ta tashi ta hau zuwa haikalinta a cikin gidan, ta saka tufafin sarauta, ta kuma ɗora duwatsu masu daraja na duwatsu masu daraja na onyx a kanta, waɗanda aka yi musu ado da azurfa da zinariya, ta kuma ƙawata fuskarta da fatarta da nau'ikan ruwan tsarkakewa na mata, ta kuma shafa turare ga haikalin da gidan da kassia da turare, ta kuma yayyafa mur da aloe, daga baya ta zauna a ƙofar haikalin, a ƙofar gidan da Yusufu ya ratsa don yin aikinsa, sai ga Yusufu ya fito daga gona, ya shiga gidan don yin aikin maigidansa.
50 Sai ya isa wurin da dole ne ya wuce, ya ga duk aikin Zelika, sai ya koma baya.
51 Da Zelika ta ga Yusufu yana juyawa daga gare ta, sai ta kira shi, ta ce, Me ke damunka Yusufu? Ka zo wurin aikinka, ga shi kuwa zan ba ka wuri har sai ka wuce wurin zamanka.
52 Yusufu ya dawo ya koma gidan, daga nan ya wuce zuwa wurin zamansa, ya zauna don yin aikin ubangidansa kamar yadda ya saba, sai ga Zelika ta zo wurinsa ta tsaya a gabansa sanye da tufafi masu daraja, ƙamshin tufafinta ya bazu zuwa nesa.
53 Sai ta yi sauri ta kama Yusufu da tufafinsa, ta ce masa, Na rantse da sarki idan ba ka cika buƙatata ba, za ka mutu yau. Sai ta yi sauri ta miƙa hannunta ɗaya ta zare takobi daga ƙarƙashin tufafinta, ta ɗora masa a wuyan Yusufu, ta ce, Tashi ka cika buƙatata, idan ba haka ba, za ka mutu yau.
54 Yusufu yana jin tsoronta saboda abin da ta yi, sai ya tashi ya gudu daga gare ta, sai ta kama gaban rigarsa, cikin tsoro da fargabar guduwarsa, rigar da Zelika ta kwace ta yage, Yusufu kuma ya bar rigar a hannun Zelika, ya gudu ya fita, domin yana cikin tsoro.
55 Da Zelika ta ga rigar Yusufu ta yage, kuma ya bar ta a hannunta, ya gudu, sai ta ji tsoron rayuwarta, kada labarin ya yaɗu game da ita, sai ta tashi ta yi dabara, ta cire tufafin da take sakawa, ta saka wasu tufafinta.
56 Sai ta ɗauki rigar Yusufu, ta ajiye ta kusa da ita, ta je ta zauna a wurin da ta zauna tana jinya, kafin mutanen gidanta su fita zuwa kogin, sai ta kira wani saurayi wanda yake a gidan a lokacin, ta umarce shi da ya kira mutanen gidan.
57 Da ta gan su, sai ta ce musu da babbar murya da kuka, “Ku ga abin da maigidanku ya kawo mini a gidan nan, gama ya zo yau don ya kwana da ni.”
58 Domin da ka fita, sai ya zo gidan, ya ga babu kowa a gidan, sai ya zo wurina, ya kama ni, da niyyar kwanciya da ni.
59 Na kama tufafinsa na yayyage su, na yi masa ihu da babbar murya, da na ɗaga muryata, sai ya ji tsoron ransa, ya bar rigarsa a gabana, ya gudu.
60 Mutanen gidanta ba su ce komai ba, amma fushinsu ya yi zafi a kan Yusufu, suka je wurin maigidansa suka faɗa masa maganganunsa na wayo.
61 Sai Fotifar ya dawo gida cikin fushi, matarsa ta yi masa ihu, tana cewa, Me ya sa ka yi mini wannan abin da ka kawo mini bawa mai shayarwa a gidana, gama ya zo wurina yau don ya yi mini wasa, haka ya yi mini a yau?
62 Da Fotifar ya ji maganar matarsa, sai ya umarci a hukunta Yusufu da bulala mai tsanani, suka yi masa haka.
63 Yayin da suke dukansa, Yusufu ya yi kira da babbar murya, ya ɗaga idanunsa sama, ya ce, Ya Ubangiji Allah, ka sani ni marar laifi ne daga cikin waɗannan abubuwa, kuma me ya sa zan mutu yau ta hanyar ƙarya, ta hannun waɗannan mugayen mutane marasa kaciya, waɗanda ka sani?
64 Yayin da mutanen Fotifar ke dukan Yusufu, sai ya ci gaba da kuka da kuka, sai ga wani yaro ɗan wata goma sha ɗaya a can, Ubangiji kuwa ya buɗe bakin yaron, ya kuma faɗi waɗannan kalmomi a gaban mutanen Fotifar waɗanda ke bugun Yusufu, yana cewa,
65 Me kake so daga wannan mutumin, kuma me yasa kake yi masa wannan mugunta? Mahaifiyata tana faɗin ƙarya kuma tana faɗin ƙarya; haka cinikin yake.
66 Yaron ya faɗa musu daidai abin da ya faru, kuma duk maganar Zelika ga Yusufu yana bayyana musu kowace rana.
67 Duk mutanen suka ji maganar yaron, suka yi mamakin maganar yaron, yaron kuma ya daina magana, ya yi shiru.
68 Fotifar ya ji kunya ƙwarai da maganar ɗansa, sai ya umarci mutanensa kada su ƙara dukan Yusufu, mutanen kuma suka daina dukan Yusufu.
69 Sai Fotifar ya kama Yusufu ya ba da umarni a gurfanar da shi a gaban firistoci, waɗanda su ne alkalai na sarki, domin su yi masa shari'a game da wannan al'amari.
70 Sai Fotifar da Yusufu suka zo gaban firistoci waɗanda su ne alkalan sarki, ya ce musu, Ina roƙonku ku yanke shawara, wace irin hukunci ya kamata a yi wa bawa, gama haka ya yi.
71 Sai firistocin suka ce wa Yusufu, Me ya sa ka yi wa maigidanka wannan abu? Sai Yusufu ya amsa musu, ya ce, “Ba haka iyayengijina suke ba, haka lamarin yake.” Sai Fotifar ya ce wa Yusufu, “Hakika na ba ka duk abin da yake nawa a hannunka, ban kuma hana ka komai ba sai matata, ta yaya za ka yi wannan mugunta?”
72 Sai Yusufu ya amsa, ya ce, “Ba haka nake ba, kamar yadda Ubangiji yake da rai, kamar kuma yadda ranka yake da rai, ya shugabana, maganar da ka ji daga wurin matarka ba gaskiya ba ce, gama haka al'amarin yake a yau.”
73 Shekara ɗaya ta wuce tun da nake gidanka, shin ka ga wani laifi a cikina, ko wani abu da zai sa ka nemi raina?
74 Sai firistocin suka ce wa Fotifar, “Aika, muna roƙonka, su kawo mana rigar Yusufu da ta yage, mu kuma mu ga hawayen da ke cikinta, idan kuma hawayen yana gaban rigar, to fuskarsa ta yi kamar ta kama shi, ta kuma kama shi, don ta zo wurinta, kuma da yaudara matarka ta yi duk abin da ta faɗa.”
75 Suka kawo rigar Yusufu a gaban firistoci waɗanda suke alkalai, suka ga hawayen yana gaban Yusufu, sai duk firistocin alƙalai suka san ta matsa masa, suka ce, Ba a yi wa wannan bawa hukuncin mutuwa ba domin bai yi komai ba, sai dai hukuncinsa shi ne a saka shi a gidan yari saboda rahoton da ya bayar a kan matarka.
76 Da Fotifar ya ji maganarsu, sai ya sa shi a gidan yari, inda ake tsare fursunonin sarki, Yusufu kuma yana cikin gidan yari shekara goma sha biyu.
77 Duk da haka, matar maigidansa ba ta juya masa baya ba, kuma ba ta daina yi masa magana kowace rana don ta saurare ta ba, kuma bayan watanni uku Zelika ta ci gaba da zuwa wurin Yusufu a gidan kurkuku kowace rana, sai ta yi masa rarrashi ya saurare ta, Zelika ta ce wa Yusufu, Har

yaushe za ka zauna a wannan gidan? Amma yanzu ka saurari muryata, zan fitar da kai daga wannan gidan.
78 Sai Yusufu ya amsa mata, ya ce, Ya fi kyau in zauna a wannan gidan da in saurari maganarki, in yi wa Allah zunubi. Sai ta ce masa, Idan ba za ka yi mini ba, zan cire idanunki, in ƙara ɗaure a ƙafafunki, in kuma bashe ki a hannun waɗanda ba ka sani ba a da.
79 Yusufu ya amsa mata ya ce, Ga shi, Allahn dukan duniya yana da ikon ceton ni daga duk abin da za ka iya yi mini, domin yana buɗe idanun makafi, yana kuma sakin waɗanda aka ɗaure, yana kuma kiyaye duk baƙi waɗanda ba su san ƙasar ba.
80 Da Zelika ta kasa shawo kan Yusufu ya saurare ta, sai ta daina zuwa ta yi masa roƙo; Yusufu kuwa yana tsare a gidan kurkuku. Yakubu mahaifin Yusufu, da dukan 'yan'uwansa da ke ƙasar Kan'ana, suka yi ta kuka da kuka a waɗannan kwanaki saboda Yusufu, gama Yakubu ya ƙi a ta'azantar da shi saboda ɗansa Yusufu, Yakubu kuwa ya yi kuka da ƙarfi, ya yi kuka da baƙin ciki duk waɗannan kwanakin.

BABI NA 45

1 A wannan lokacin ne, wato shekarar da Yusufu ya tafi Masar bayan 'yan'uwansa sun sayar da shi, sai Ra'ubainu ɗan Yakubu ya tafi Timna ya auri Eliuram, 'yar Abi Bakan'ane, ya zo wurinta.
2 Matar Reuben Eliuram ta yi ciki ta haifa masa Hanoch, da Palu, da Chetzron, da Karmi, 'ya'ya huɗu, Saminu ɗan'uwansa kuma ya auri 'yar'uwarsa Dinah, ta haifa masa Memuel, da Yamin, da Ohad, da Yakin, da Zokar, 'ya'ya maza biyar.
3 Bayan haka sai ya zo wurin Bunah, Bakan'aniya, wadda ita ce Bunah wadda Saminu ya kama daga birnin Shekem, Bunah kuma tana gaban Dinah tana yi mata hidima, Saminu kuwa ya zo wurinta, ta haifa masa Saul.
4 A lokacin nan Yahuza ya tafi Adulam, sai ya zo wurin wani mutum daga Adulam, sunansa Hira, sai Yahuza ya ga 'yar wani mutum daga Kan'ana, sunanta Aliyat, 'yar Shuwa, sai ya aure ta, ya zo wurinta, Aliyat kuma ta haifa wa Yahuza 'ya'ya maza uku, Er, Onan, da Shiloh.
5 Sai Lawi da Issaka suka tafi ƙasar gabas, suka auri 'ya'yan Yobab ɗan Yoktan, ɗan Eber, mata. Yobab ɗan Yoktan yana da 'ya'ya mata biyu, sunan babbar Adina, sunan ƙaramar kuma Arida.
6 Sai Lawi ya auri Adina, Issaka kuma ya auri Arida, suka isa ƙasar Kan'ana, gidan mahaifinsu. Adina kuma ta haifa wa Lawi 'ya'ya maza uku, Gershon, Kehat, da Merari.
7 Arida ta haifa wa Issaka Tola, Puvah, Ayuba, da Shomron, 'ya'ya maza huɗu; Dan kuwa ya tafi ƙasar Mowab ya auri Aphlaleth, 'yar Hamudan, mutumin Mowab, ya kawo ta ƙasar Kan'ana.
8 Aphlaleth bakarariya ce, ba ta da ɗa, daga baya Allah ya tuna da Aphlaleth matar Dan, ta yi ciki ta haifi ɗa, ta kuma sa masa suna Hushim.
9 Sai Gad da Naftali suka tafi Haran suka auri 'ya'yan Amuram ɗan Uz, ɗan Nahor, daga can.
10 Waɗannan su ne sunayen 'ya'yan Amuram mata; sunan babbar Merima, sunan ƙaramar Uzit; Naftali ya ɗauki Merima, Gad kuma ya ɗauki Uzit, ya kawo su ƙasar Kan'ana, zuwa gidan mahaifinsu.
11 Merima ta haifa wa Naftali Yazzeel, Guni, Yazer, da Shalem, 'ya'ya maza huɗu; Uzit kuma ta haifa wa Gad Zephion, Chagi, Shuni, Ezbon, Eri, Arodi da Arali, 'ya'ya maza bakwai.
12 Ashiru ya fita ya auri Adon 'yar Aphlal, ɗan Hadad, ɗan Isma'ilu, ya kawo ta ƙasar Kan'ana.
13 Adon matar Ashiru ta rasu a waɗannan kwanaki, ba ta da ɗa. Bayan rasuwar Adon, Ashiru ya tafi wancan gefen kogin ya auri Hadurah 'yar Abimael, ɗan Eber, ɗan Shem.
14 Budurwar tana da kyau ƙwarai, mace ce mai hankali, matar Malkiel ɗan Elam, ɗan Shem.
15 Hadurah ta haifa wa Malkiel 'ya mace, ya kuma sa mata suna Serach, Malkiel kuwa ya mutu bayan haka, Hadurah kuma ta tafi ta zauna a gidan mahaifinta.
16 Bayan rasuwar matar Ashiru, sai ya tafi ya auri Hadurah, ya kawo ta ƙasar Kan'ana, tare da 'yarta Serach, tana da shekara uku, aka kuma rene ta a gidan Yakubu.
17 Yarinyar kuwa kyakkyawa ce, ta bi hanyoyin tsarkakakku na 'ya'yan Yakubu; ba ta rasa komai ba, Ubangiji kuwa ya ba ta hikima da fahimta.
18 Hadura matar Ashiru ta yi ciki, ta haifa masa Yimna, da Yishwa, da Yishwi, da Beriya, 'ya'ya maza huɗu.
19 Zabaluna ya tafi Madayana, ya auri Merisha 'yar Molad, ɗan Abida, ɗan Madayana, ya kai ta ƙasar Kan'ana.
20 Merusha ta haifa wa Zabaluna Sered, da Elon, da Yachelel. 'ya'ya uku.
21 Yaƙub ya aika zuwa ga Aram, ɗan Zoba, ɗan Tera, ya auro wa ɗansa Benyamin Mekaliya 'yar Aram, ta zo ƙasar Kan'ana zuwa gidan Yaƙub; Benyamin yana da shekara goma sa'ad da ya auri Mekaliya 'yar Aram.
22 Mekaliya ta yi ciki ta haifa wa Benjamin Bela, Beker, Ashbel, Gera, da Na'aman, 'ya'ya maza biyar; bayan haka Benjamin ya auri Ariba, 'yar Shomron, ɗan Ibrahim, banda matarsa ta fari, yana da shekara goma sha takwas; Aribath kuma ta haifa wa Benjamin Achi, Vosh, Mupim, Chupim, da Ord, 'ya'ya maza biyar.
23 A waɗannan kwanaki, Yahuza ya tafi gidan Shem ya auri Tamar 'yar Elam, ɗan Shem, ta zama matarsa ga ɗan farinsa Er.
24 Sai Er ya zo wurin matarsa Tamar, ta zama matarsa, sa'ad da ya zo wurinta, ya hallaka zuriyarsa a waje, aikinsa kuma ya yi muni a gaban Ubangiji, Ubangiji kuwa ya kashe shi.
25 Bayan rasuwar Er, ɗan farin Yahuza, sai Yahuza ya ce wa Onan, “Je ka wurin matar ɗan'uwanka ka auro ta a matsayin danginka na kud da kud, ka haifa wa ɗan'uwanka zuriya.”
26 Onan ya auri Tamar, ya zo wurinta, Onan kuma ya yi kamar ɗan'uwansa, aikinsa kuma ya yi muni a gaban Ubangiji, shi ma ya kashe shi.
27 Da Onan ya mutu, sai Yahuza ya ce wa Tamar, “Ki zauna a gidan ubanki har sai ɗana Shiloh ya girma.” Yahuza kuma bai ƙara jin daɗin Tamar da zai ba Shiloh ita ba, gama ya ce, Wataƙila shi ma zai mutu kamar 'yan'uwansa.
28 Tamar ta tashi ta tafi ta zauna a gidan mahaifinta, Tamar kuwa tana gidan mahaifinta na ɗan lokaci.
29 A lokacin juyin juya hali na shekara, Aliyath matar Yahuza ta mutu; Yahuza ya sami ta'aziyya saboda matarsa, kuma bayan mutuwar Aliyath, Yahuza ya tafi tare da abokinsa Hira zuwa Timna don yi wa tumakinsu aski.

30 Sai Tamar ta ji labarin Yahuza ta tafi Timna don ta yi wa tumakin sausaya, Shilo kuma ta girma, amma Yahuza ba ta ji daɗinta ba.
31 Tamar ta tashi ta cire tufafinta na bazawara, ta lulluɓe ta da mayafi, ta yi lulluɓi gaba ɗaya, ta tafi ta zauna a kan titin jama'a, wanda yake kan hanyar zuwa Timna.
32 Da Yahuza ya wuce, ya gan ta, ya ɗauke ta, sai ya zo wurinta, ta yi ciki daga gare shi. A lokacin da take haihu, sai ga tagwaye a cikinta, sai ya sa wa ta farko suna Feresa, ta biyu kuma suna Zara.

BABI NA 46

1 A waɗannan kwanaki, Yusufu yana tsare a gidan yari a ƙasar Masar.
2 A lokacin nan, bayin Fir'auna suna tsaye a gabansa, shugaban masu shayarwa da shugaban masu yin burodi na Sarkin Masar.
3 Mai shayarwa ya ɗauki ruwan inabi ya ajiye a gaban sarki domin ya sha, mai yin burodi kuma ya ajiye burodi a gaban sarki domin ya ci, sarki kuma ya sha ruwan inabin, shi da bayinsa da ma'aikatansa waɗanda ke cin abinci a teburin sarki.
4 Sa'ad da suke ci suna sha, sai mai shayarwa da mai yin burodi suka tsaya a wurin, sai hadiman Fir'auna suka sami ƙudaje da yawa a cikin ruwan inabin da mai shayarwa ya kawo, kuma an sami duwatsun nitre a cikin burodin mai yin burodi.
5 Shugaban masu tsaron ya sa Yusufu ya zama ma'aikacin Fir'auna, kuma manyan jami'an Fir'auna sun kasance a kurkuku shekara guda.
6 A ƙarshen shekara, dukansu suka yi mafarki a dare ɗaya, a wurin da suke tsare, da safe Yusufu ya zo wurinsu don ya kula da su kamar yadda ya saba, sai ya gan su, sai ga fuskokinsu sun yi baƙin ciki da baƙin ciki.
7 Sai Yusufu ya tambaye su, Me ya sa fuskokinku suka yi baƙin ciki da damuwa a yau? Suka ce masa, Mun yi mafarki, amma babu wanda zai fassara shi. Sai Yusufu ya ce musu, Ku faɗa mini mafarkinku, Allah kuwa zai ba ku amsar salama kamar yadda kuke so.
8 Sai mai shayarwa ya faɗa wa Yusufu mafarkinsa, ya ce, Na gani a mafarkina, ga wata babbar itacen inabi a gabana, a kan wannan itacen inabin kuma na ga rassan bishiyoyi uku, itacen inabin ya yi fure da sauri, ya kai tsayi mai girma, kuma gungu-gungu sun nuna suka zama inabi.
9 Na ɗauki 'ya'yan inabi na matse su a cikin kofi, na sa a hannun Fir'auna, ya sha, Yusufu ya ce masa, Rassa uku da ke kan itacen inabin kwana uku ne.
10 Bayan kwana uku, sarki zai umarta a fitar da kai, zai mayar da kai kan mukaminka, za ka kuma ba sarki ruwan inabinsa kamar da farko lokacin da kake mai hidimarsa; amma bari in sami tagomashi a wurinka, domin ka tuna da ni ga Fir'auna lokacin da zai yi maka alheri, ka kuma yi mini alheri, ka kuma fitar da ni daga wannan gidan yari, gama an sace ni daga ƙasar Kan'ana aka sayar da ni a wannan wuri.
11 Kuma abin da aka faɗa maka game da matar maigidana ƙarya ne, domin sun saka ni a cikin wannan kurkuku ba tare da wani amfani ba. Sai mai shayarwa ya amsa wa Yusufu, ya ce, Idan sarki ya yi mini alheri kamar yadda ka fassara mini a ƙarshe, zan yi duk abin da kake so, in kuma fitar da kai daga wannan kurkuku.
12 Mai yin burodi kuwa, ganin cewa Yusufu ya fassara mafarkin mai shayarwa daidai, shi ma ya matso, ya faɗa wa Yusufu dukan mafarkinsa.
13 Sai ya ce masa, A mafarkina na ga kwanduna uku fari a kaina, sai na duba, sai ga nama iri-iri da aka gasa a cikin kwandon sama na Fir'auna, sai ga tsuntsaye suna cin su daga kaina.
14 Yusufu ya ce masa, Kwando uku da ka gani kwana uku ne, amma cikin kwana uku Fir'auna zai cire kanka ya rataye ka a kan itace, tsuntsaye kuma za su ci namanka, kamar yadda ka gani a mafarkinka.
15 A waɗannan kwanaki sarauniya za ta haihu, kuma a wannan rana ta haifi ɗa ga sarkin Masar, suka kuma yi shelar cewa sarki ya haifi ɗansa na fari, kuma dukan mutanen Masar tare da hafsoshi da bayin Fir'auna suka yi murna ƙwarai.
16 A rana ta uku da haihuwarsa Fir'auna ya yi wa manyan sojojinsa da bayinsa biki, ga rundunar sojojin ƙasar Zoar da ƙasar Masar.
17 Sai dukan mutanen Masar da bayin Fir'auna suka zo su ci su sha tare da sarki a lokacin bikin ɗansa, su kuma yi murna da farin cikin sarki.
18 Dukan hafsoshin sarki da bayinsa suka yi murna a lokacin, har tsawon kwana takwas a wurin biki, suka yi murna da kayan kida iri-iri, da kiɗa da rawa a gidan sarki, har tsawon kwana takwas.
19 Mai shayarwa, wanda Yusufu ya fassara masa mafarkinsa, ya manta da Yusufu, kuma bai ambace shi ga sarki kamar yadda ya yi alkawari ba, domin wannan abu daga Ubangiji ne domin ya hukunta Yusufu domin ya dogara ga mutum.
20 Bayan haka Yusufu ya zauna a gidan yari shekara biyu, har sai da ya cika shekara goma sha biyu.

BABI NA 47

1 Ishaku ɗan Ibrahim yana zaune a ƙasar Kan'ana a waɗannan kwanaki, yana da shekaru ɗari da tamanin, ɗan'uwansa Isuwa yana ƙasar Edom, shi da 'ya'yansa maza suna da mallakar ƙasar a tsakanin 'ya'yan Seyir.
2 Da Isuwa ya ji cewa lokacin mutuwar mahaifinsa ya kusa, sai shi da 'ya'yansa maza da iyalinsa suka zo ƙasar Kan'ana, zuwa gidan mahaifinsa, Yakubu da 'ya'yansa maza suka fita daga wurin da suka zauna a Hebron, suka zo wurin mahaifinsu Ishaku, suka iske Isuwa da 'ya'yansa maza a cikin alfarwa.
3 Yakubu da 'ya'yansa maza suka zauna a gaban mahaifinsa Ishaku, Yakubu kuwa yana makoki domin ɗansa Yusufu.
4 Sai Ishaku ya ce wa Yakubu, “Kawo mini 'ya'yanka maza, zan sa musu albarka.” Sai Yakubu ya kawo 'ya'yansa goma sha ɗaya a gaban mahaifinsa Ishaku.
5 Sai Ishaku ya ɗora hannuwansa a kan dukan 'ya'yan Yakubu, ya rungume su, ya sumbace su ɗaya bayan ɗaya, Ishaku kuma ya sa musu albarka a wannan rana, ya ce musu, Allahn kakanninku ya albarkace ku, ya kuma ƙara yawan zuriyarku kamar taurarin sama.

6 Ishaku kuma ya sa wa 'ya'yan Isuwa albarka, yana cewa, Allah ya sa ka zama abin tsoro da tsoro ga duk wanda zai gan ka, da kuma ga dukan maƙiyanka.
7 Sai Ishaku ya kira Yakubu da 'ya'yansa maza, suka zo suka zauna a gaban Ishaku, sai Ishaku ya ce wa Yakubu, Ubangiji Allah na dukan duniya ya ce mini, Zan ba da wannan ƙasa ga zuriyarka idan 'ya'yanka suka kiyaye dokokina da hanyoyina, zan kuma cika musu rantsuwar da na rantse wa mahaifinka Ibrahim.
8 Yanzu ɗana, ka koya wa 'ya'yanka da 'ya'yan 'ya'yanka su ji tsoron Ubangiji, su kuma bi hanya mai kyau wadda za ta faranta wa Ubangiji Allahnka rai, gama idan ka kiyaye hanyoyin Ubangiji da dokokinsa, Ubangiji zai kuma kiyaye maka alkawarinsa da Ibrahim, zai kuma yi maka alheri da kai da zuriyarka har abada.
9 Da Ishaku ya gama umurtar Yakubu da 'ya'yansa, sai ya mutu, aka kuma taru tare da mutanensa.
10 Sai Yakubu da Isuwa suka faɗi a gaban mahaifinsu Ishaku, suka yi kuka, Ishaku yana da shekara ɗari da tamanin sa'ad da ya mutu a ƙasar Kan'ana, a Hebron, 'ya'yansa maza suka kai shi kogon Makfela, wanda Ibrahim ya saya daga 'ya'yan Hittiyawa domin mallakar makabarta.
11 Duk sarakunan ƙasar Kan'ana suka tafi tare da Yakubu da Isuwa don su binne Ishaku, dukan sarakunan Kan'ana kuma suka girmama Ishaku sosai bayan rasuwarsa.
12 'Ya'yan Yakubu da 'ya'yan Isuwa suka yi tafiya babu takalmi, suna tafiya suna makoki har suka isa Kiryat-arba.
13 Yakubu da Isuwa suka binne mahaifinsu Ishaku a kogon Makfela, wanda yake a Kiriat-arba a Hebron, suka kuma binne shi da girmamawa ƙwarai, kamar yadda aka binne sarakuna.
14 Sai Yakubu da 'ya'yansa maza, da Isuwa da 'ya'yansa maza, da dukan sarakunan Kan'ana suka yi babban makoki mai tsanani, suka binne shi, suka yi masa makoki na kwanaki da yawa.
15 Da Ishaku ya mutu, sai ya bar shanunsa da dukiyarsa da duk abin da yake da shi ga 'ya'yansa maza; Isuwa ya ce wa Yakubu, “Ga shi, ina roƙonka, duk abin da ubanmu ya bari za mu raba shi kashi biyu, ni kuma zan sami zaɓi.” Yakubu ya ce, “Za mu yi haka.”
16 Yakubu ya ɗauki duk abin da Ishaku ya bari a ƙasar Kan'ana, shanu da kadarorin, ya raba su kashi biyu a gaban Isuwa da 'ya'yansa maza, ya ce wa Isuwa, “Ga duk wannan a gabanka, ka zaɓi rabin da za ka ɗauka.”
17 Sai Yakubu ya ce wa Isuwa, Ina roƙonka ka ji abin da zan faɗa maka, yana cewa, Ubangiji Allah na sama da ƙasa ya yi magana da kakanninmu Ibrahim da Ishaku, yana cewa, Ga zuriyarka zan ba da wannan ƙasa ta zama gādo har abada.
18 Yanzu duk abin da ubanmu ya bari yana gabanka, ga shi kuwa ƙasar duka tana gabanka; ka zaɓi daga cikinsu abin da kake so.
19 Idan kana son ƙasar duka, ka ɗauke ta a matsayin mallakarka da 'ya'yanka har abada, ni kuma zan ɗauki wannan dukiyar, idan ka ga dama, ka ɗauke ta a matsayin mallakarka, ni kuma zan ɗauki wannan ƙasar a matsayin mallakara da 'ya'yana har abada.
20 Kuma Nebayot, ɗan Isma'ilu, yana ƙasar tare da 'ya'yansa, sai Isuwa ya tafi a ran nan ya yi shawara da shi, yana cewa.
21 Haka Yakubu ya yi mini magana, haka kuma ya amsa mini, yanzu ka ba ni shawara mu ji.
22 Nebayot ya ce, “Menene wannan da Yakubu ya faɗa maka? Ga shi, duk 'ya'yan Kan'ana suna zaune lafiya a ƙasarsu, Yakubu kuma ya ce zai gaji ƙasar tare da zuriyarsa har abada.”
23 Yanzu fa, ka tafi ka ɗauki duk dukiyar mahaifinka, ka bar ɗan'uwanka Yakubu a ƙasar, kamar yadda ya faɗa.
24 Sai Isuwa ya tashi ya koma wurin Yakubu, ya yi duk abin da Nebayot ɗan Isma'ilu ya ba shi shawara; Isuwa ya ɗauki duk dukiyar da Ishaku ya bari, rayuka, da dabbobi, da shanu, da dukiya, da dukan dukiyar; bai bai wa ɗan'uwansa Yakubu komai ba; Yakubu kuma ya ɗauki ƙasar Kan'ana duka, tun daga rafin Masar har zuwa Kogin Yufiretis, ya kuma ɗauke ta a matsayin mallakar har abada, da kuma ga 'ya'yansa da zuriyarsa bayansa har abada.
25 Yakubu kuma ya ɗiba daga wurin ɗan'uwansa Isuwa kogon Makfela, wanda yake a Hebron, wanda Ibrahim ya saya daga Efron, domin mallakarsa da zuriyarsa har abada.
26 Yakubu ya rubuta duk waɗannan abubuwa a cikin littafin siye, ya kuma sanya hannu a kai, ya kuma shaida duk waɗannan tare da shaidu huɗu masu aminci.
27 Waɗannan su ne kalmomin da Yakubu ya rubuta a cikin littafin, yana cewa: Ƙasar Kan'ana da dukan biranen Hittiyawa, da Hiwiyawa, da Yebusiyawa, da Amoriyawa, da Ferizziyawa, da Gergashiyawa, dukkan al'ummai bakwai daga kogin Masar har zuwa Kogin Yufiretis.
28 Da kuma birnin Hebron mai suna Kireat-arba, da kogon da ke cikinsa, Yakubu ya saya duka daga wurin ɗan'uwansa Isuwa a matsayin tamani, domin mallakarsa da gādo ga zuriyarsa bayansa har abada.
29 Sai Yakubu ya ɗauki littafin siyan kaya, da sa hannun, da umarni, da dokoki, da littafin da aka bayyana, ya kuma sa su a cikin tukunyar ƙasa domin su daɗe, ya kuma ba da su ga 'ya'yansa.
30 Isuwa ya ɗauki duk abin da mahaifinsa ya bari masa bayan rasuwarsa daga hannun ɗan'uwansa Yakubu, ya kuma ɗauki duk abin da ya mallaka, daga mutum da dabba, raƙumi da jaki, shanu da rago, azurfa da zinariya, duwatsu da bledium, da dukan dukiyar da take ta Ishaku ɗan Ibrahim; babu abin da Isuwa bai ɗauka ba, daga cikin dukan abin da Ishaku ya bari bayan rasuwarsa.
31 Isuwa kuwa ya ɗauki waɗannan duka, shi da 'ya'yansa suka koma ƙasar Seyir Ba'orite, nesa da ɗan'uwansa Yakubu da 'ya'yansa.
32 Isuwa yana da dukiya a tsakanin 'ya'yan Seyir, amma Isuwa bai koma ƙasar Kan'ana ba tun daga wannan rana.
33 Dukan ƙasar Kan'ana ta zama gādo ga 'ya'yan Isra'ila, gādonsu madawwami ne, Isuwa da 'ya'yansa duka suka gāji dutsen Seyir.

BABI NA 48

1 A waɗannan kwanaki, bayan rasuwar Ishaku, Ubangiji ya umarta ya kuma haifar da yunwa a dukan duniya.
2 A wannan lokacin Fir'auna, Sarkin Masar, yana zaune a kan karagar mulkinsa a ƙasar Masar, yana kwance a kan gadonsa, yana mafarkin mafarkai, Fir'auna kuwa ya gani a mafarkinsa yana tsaye a gefen kogin Masar.
3 Yana tsaye, sai ya ga shanu bakwai masu ƙiba, kyawawa, suna fitowa daga kogin.

4 Sai kuma wadɗansu shanu bakwai masu ramammu, marasa kyan gani suka fito a bayansu, sai bakwai dɗin da ba su da kyan gani suka hadɗiye kyawawan shanun, har yanzu kamanninsu ya yi muni kamar na farko.
5 Sai ya farka, ya sake yin barci, ya sake yin mafarki, sai ya sake yin mafarki, sai ga zangarkun hatsi bakwai sun fito a kan kara dɗaya, masu kyau da kyau, zangarkun bakwai sirara wadɗanda iskar gabas ta busar, suka fito a bayansu, siraran zangarkun suka hadɗiye ƙwayayen da suka cika, sai Fir'auna ya farka daga mafarkinsa.
6 Da safe sarki ya tuna da mafarkansa, ransa kuma ya yi matuƙar ɓaci saboda mafarkansa, sai sarki ya gaggauta ya aika a kirawo duk masu sihiri na Masar, da masu hikima, suka zo suka tsaya a gaban Fir'auna.
7 Sarki ya ce musu, “Na yi mafarkin mafarkai, amma babu wanda zai fassara su.” Sai suka ce wa sarki, “Ka fadɗa wa bayinka mafarkinka, mu kuma bari mu ji su.”
8 Sarki ya ba su labarin mafarkinsa, sai suka amsa da murya dɗaya suka ce wa sarki, Allah ya dadɗe da rai har abada; wannan kuma shine fassarar mafarkinka.
9 Shanu bakwai masu kyau da ka gani suna wakiltar 'ya'ya mata bakwai da za a haifa maka a ƙarshen zamani, shanu bakwai kuma da ka gani suka fito bayansu suka hadɗiye su, alama ce cewa 'ya'yan da za a haifa maka duk za su mutu a zamanin sarki.
10 Abin da ka gani a mafarki na biyu na manyan zangarkun hatsi guda bakwai da suka fito a kan kara dɗaya, wannan shine fassararsu, cewa za ka gina wa kanka birane bakwai a ƙarshen kwanaki a ko'ina cikin ƙasar Masar; abin da ka gani daga cikin zangarkun hatsi bakwai da suka bushe suna fitowa a bayansu suna hadɗiye su yayin da kake ganinsu da idanunka, alama ce cewa biranen da za ka gina za su lalace a ƙarshen kwanaki, a zamanin sarki.
11 Da suka fadɗi wadɗannan kalmomi, sarki bai saurari maganganunsu ba, bai kuma mai da hankali a kansu ba, domin sarki ya san cikin hikimarsa cewa ba su ba da cikakkiyar fassarar mafarkin ba; kuma da suka gama magana a gaban sarki, sai sarki ya amsa musu, yana cewa, Me wannan maganar da kuka fadɗa mini? Hakika kun fadɗi ƙarya kun kuma yi ƙarya; don haka yanzu ku ba da cikakkiyar fassarar mafarkina, don kada ku mutu.
12 Sarki ya ba da umarni bayan haka, sai ya sake aika a kirawo wasu masu hikima, suka zo suka tsaya a gaban sarki, sarki kuma ya ba su labarin mafarkinsa, duk suka amsa masa bisa ga fassarar farko, sai fushin sarki ya yi zafi, ya kuma yi fushi ƙwarai, sarki ya ce musu, Hakika kuna fadɗin ƙarya kuna furta ƙarya a cikin abin da kuka fadɗa.
13 Sarki ya ba da umarni a yi shela a ko'ina a ƙasar Masar, yana cewa, Sarki da manyan mutanensa sun yanke shawara cewa duk wani mai hikima wanda ya san kuma ya fahimci fassarar mafarkai, kuma bai zo gaban sarki a yau ba, zai mutu.
14 Mutumin da zai fadɗa wa sarki fassarar mafarkinsa daidai, za a ba shi duk abin da zai buƙata daga sarki. Sai dukan masu hikima na ƙasar Masar suka zo gaban sarki, tare da dukan masu sihiri da masu sihiri wadɗanda suke a Masar, da Goshen, da Rameses, da Takpanches, da Zowar, da kuma a duk wuraren da ke kan iyakokin Masar, suka tsaya a gaban sarki.
15 Sai dukkan manyan mutane da sarakuna, da masu hidima na sarki suka taru daga dukkan biranen Masar, suka zauna a gaban sarki, sarki kuma ya ba da labarin mafarkansa a gaban masu hikima da sarakuna, duk wadɗanda ke zaune a gaban sarki suka yi mamakin wahayin.
16 Duk masu hikima da ke gaban sarki sun rabu sosai wajen fassarar mafarkansa; wasu daga cikinsu sun fassara wa sarki, suna cewa, Shanu bakwai masu kyau sarakuna bakwai ne, wadɗanda daga zuriyar sarki za a dɗaura su a kan Masar.
17 Shanu bakwai marasa kyau kuma sarakuna bakwai ne, wadɗanda za su tsaya a kansu a ƙarshen kwanaki su hallaka su; kuma shanu bakwai na hatsi su ne manyan sarakuna bakwai na Masar, wadɗanda za su fadɗi a hannun sarakuna bakwai marasa ƙarfi na abokan gabansu, a cikin yaƙe-yaƙen ubangijinmu sarki.
18 Wasu daga cikinsu kuma suka fassara wa sarki ta wannan hanya, suna cewa, Shanu bakwai masu kyau birane ne masu ƙarfi na Masar, shanu bakwai kuma marasa kyau su ne al'ummai bakwai na ƙasar Kan'ana, wadɗanda za su zo su yaƙi biranen Masar bakwai a ƙarshen zamani su hallaka su.
19 Abin da ka gani a mafarkin na biyu, na zangarkun hatsi guda bakwai masu kyau da marasa kyau, alama ce da ke nuna cewa gwamnatin Masar za ta sake komawa ga zuriyarka kamar yadda ta yi a farko.
20 Kuma a cikin mulkinsa mutanen biranen Masar za su juya wa biranen Kan'ana guda bakwai wadɗanda suka fi su ƙarfi, za su kuma hallaka su, gwamnatin Masar kuma za ta koma ga zuriyarka.
21 Sai wasu daga cikinsu suka ce wa sarki, “Ga fassarar mafarkanka: shanu bakwai masu kyau sarauniya ne bakwai, wadɗanda za ka aura a kwanakin ƙarshe, shanu bakwai kuma munanan suna nuna cewa wadɗannan matan duk za su mutu a rayuwar sarki.”
22 Kuma zangarkun hatsi bakwai masu kyau da marasa kyau wadɗanda kuka gani a mafarki na biyu yara goma sha hudɗu ne, kuma a ƙarshen kwanaki za su tashi su yi fadɗa a tsakaninsu, bakwai daga cikinsu za su bugi bakwai mafi ƙarfi.
23 Wasu daga cikinsu suka fadɗa wa sarki wadɗannan kalmomin, suna cewa, Shanu bakwai masu kyau suna nufin za a haifa maka 'ya'ya bakwai, kuma za su kashe bakwai daga cikin 'ya'yan 'ya'yanka a ƙarshen zamani; da kuma zangarkun hatsi bakwai masu kyau wadɗanda ka gani a mafarki na biyu, su ne wadɗannan sarakuna wadɗanda wasu sarakuna bakwai marasa ƙarfi za su yi yaƙi da su su hallaka su a ƙarshen zamani, su kuma dɗauki fansar 'ya'yanka, gwamnati kuma za ta sake komawa ga zuriyarka.
24 Sarki ya ji duk maganganun masu hikima na Masar da fassarar mafarkansa, amma babu dɗayansu da ya yi wa sarki dadɗi.
25 Sarki kuwa cikin hikimarsa ya sani cewa ba su yi magana daidai a cikin wadɗannan kalmomi ba, domin wannan daga Ubangiji ne don ya ɓata maganar masu hikima na Masar, domin Yusufu ya fita daga gidan kurkuku, domin ya zama babba a Masar.
26 Sarki ya ga babu wani daga cikin masu hikima da masu sihiri na Masar da ya yi masa magana daidai, sai fushin sarki ya yi zafi, fushinsa kuma ya yi zafi a cikin zuciyarsa.
27 Sarki ya umarta cewa dukkan masu hikima da masu sihiri su fita daga gabansa, sai suka fita daga gaban sarki da kunya da kunya.

28 Sarki ya ba da umarni a aika da sanarwa a duk faɗin Masar don a kashe duk masu sihirin da ke Masar, kada a bar ɗaya daga cikinsu ya rayu.
29 Sai shugabannin tsaro na sarki suka tashi, kowannensu ya zare takobinsa, suka fara kashe masu sihiri na Masar, da masu hikima.
30 Bayan haka sai Merod, babban mai shayarwa na sarki, ya zo ya yi sujada a gaban sarki, ya zauna a gabansa.
31 Sai mai shayarwa ya ce wa sarki, Allah ya dawwama har abada, mulkinsa kuma ya ɗaukaka a ƙasar.
32 Ka yi fushi da bawanka a wancan lokacin, shekaru biyu da suka wuce, ka kuma sanya ni a cikin ɗakin, ni da shugaban masu yin burodi na ɗan lokaci a ɗakin.
33 Akwai wani Ba'ibrane tare da mu, bawa na shugaban masu gadi, sunansa Yusufu, domin maigidansa ya yi fushi da shi, ya sa shi a gidan yari, yana yi mana hidima a can.
34 Bayan wani lokaci, lokacin da muke ɗakin, muka yi mafarki a dare ɗaya, ni da shugaban masu yin burodi; kowannenmu ya yi mafarki bisa ga fassarar mafarkinsa.
35 Muka zo da safe muka faɗa wa wannan bawan, ya kuma fassara mana mafarkanmu, kowannenmu bisa ga mafarkinsa, ko ya fassara mana daidai.
36 Kuma ya faru kamar yadda ya fassara mana, haka abin ya kasance; babu ɗaya daga cikin kalmominsa da ya faɗi ƙasa.
37 To, yanzu, ya shugabana da sarki, kada ka kashe mutanen Masar a banza; ga wannan bawa har yanzu yana tsare a gidan shugaban masu gadi, a gidan kurkuku.
38 Idan sarki ya yarda, bari ya aiko a kira shi ya zo gabanka, shi kuwa zai sanar da kai fassarar mafarkin da ka yi mafarkin.
39 Sarki ya ji maganar babban mai shayarwa, sai sarki ya umarta kada a kashe masu hikima na Masar.
40 Sarki ya umarci bayinsa su kawo Yusufu a gabansa, sai sarki ya ce musu, Ku je wurinsa kada ku tsorata shi, kada ya ruɗe, ba zai san yadda zai yi magana daidai ba.
41 Sai bayin sarki suka je wurin Yusufu, suka fito da shi da sauri daga kurkuku, bayin sarki suka aske shi, ya kuma canza masa rigarsa ta kurkuku, ya zo gaban sarki.
42 Sarki yana zaune a kan karagar mulkinsa sanye da riga mai kama da ta sarauta, an ɗaure shi da efadu na zinariya, zinariyar kuma mai kyau da ke kanta tana sheƙi, da kuma duwatsu masu daraja da ke kan sarki, waɗanda Yusufu ya yi mamakin sarkin sosai.
43 Kursiyin da sarki ya zauna a kansa an lulluɓe shi da zinariya da azurfa, da duwatsu masu daraja, kuma yana da matakai saba'in.
44 Kuma al'adarsu ce a duk faɗin ƙasar Masar, cewa duk mutumin da ya zo ya yi magana da sarki, idan shi basarake ne ko wanda ake iya kimantawa a gaban sarki, ya hau kan karagar sarki har zuwa mataki na talatin da ɗaya, sarki kuma zai sauko zuwa mataki na talatin da shida, ya yi magana da shi.
45 Idan yana ɗaya daga cikin talakawa, zai hau mataki na uku, sarki kuma zai sauko zuwa mataki na huɗu ya yi masa magana, kuma al'adarsu ita ce, duk wanda ya fahimci yaren, sai ya hau matakai saba'in, ya hau ya yi magana har sai ya isa ga sarki.
46 Kuma duk mutumin da bai iya cika saba'in ba, ya hau matakai da yawa kamar harsunan da ya san zai yi magana da su.
47 Kuma al'ada ce a wancan lokacin a Masar cewa babu wanda zai yi mulki a kansu, sai dai wanda ya fahimci yadda ake magana da harsuna saba'in.
48 Da Yusufu ya zo gaban sarki, sai ya sunkuyar da kansa ƙasa a gaban sarki, ya hau mataki na uku, sarki kuma ya zauna a mataki na huɗu ya yi magana da Yusufu.
49 Sarki ya ce wa Yusufu, Na yi mafarki, amma babu mai fassara da zai fassara shi da kyau, kuma na umarta a yau cewa duk masu sihiri na Masar da masu hikima su zo a gabana, na kuma faɗa musu mafarkai na, kuma babu wanda ya fassara mini su daidai.
50 Bayan haka na ji labarinka a yau, cewa kai mutum ne mai hikima, kuma za ka iya fassara kowace mafarki da ka ji daidai.
51 Yusufu ya amsa wa Fir'auna, ya ce, Bari Fir'auna ya ba da labarin mafarkansa da ya yi; hakika fassarorin na Allah ne. Sai Fir'auna ya ba da labarin mafarkansa ga Yusufu, mafarkin shanu, da mafarkin kunun hatsi, sai sarki ya daina magana.
52 Sai Yusufu ya saye da ruhun Allah a gaban sarki, ya kuma san duk abin da zai faru da sarki tun daga wannan rana zuwa gaba, kuma ya san fassarar mafarkin sarki daidai, sai ya yi magana a gaban sarki.
53 Yusufu ya sami tagomashi a wurin sarki, sarki kuma ya karkatar da kunnuwansa da zuciyarsa, ya kuma ji duk maganar Yusufu. Yusufu ya ce wa sarki, Kada ka yi tunanin cewa mafarki biyu ne, domin mafarki ɗaya ne kawai, domin abin da Allah ya zaɓa ya yi a cikin ƙasar, ya nuna wa sarki a cikin mafarkinsa, kuma wannan shine fassarar mafarkinka daidai.
54 Shanu bakwai masu kyau da zangarkun hatsi shekaru bakwai ne, shanu bakwai marasa kyau da zangarkun hatsi suma shekaru bakwai ne; mafarki ɗaya ne.
55 Ga shekaru bakwai masu zuwa za a yi yalwar abinci a ko'ina cikin ƙasar, bayan haka kuma shekaru bakwai na yunwa za su biyo baya, yunwa mai tsanani; za a manta da duk wani yalwa a ƙasar, yunwar kuma za ta cinye mazauna ƙasar.
56 Sarki ya yi mafarki ɗaya, sai aka maimaita mafarkin ga Fir'auna domin Allah ne ya tabbatar da al'amarin, kuma Allah zai cika shi nan ba da jimawa ba.
57 Yanzu zan ba ku shawara, in cece ku da rayukan mazauna ƙasar daga mummunan yunwa, da za ku nema a cikin mulkinku, mutum mai hankali da hikima, wanda ya san dukkan al'amuran gwamnati, in naɗa shi ya zama shugaban ƙasar Masar.
58 Bari mutumin da ka naɗa a Masar ya naɗa shugabanni a ƙarƙashinsa, su tattara dukkan abincin shekarun nan masu zuwa, su kuma ajiye hatsi su ajiye a cikin rumbunan ajiyarka.
59 Kuma su ajiye wannan abincin na tsawon shekaru bakwai na yunwa, domin a same shi a gare ku da mutanenku da kuma ƙasarku duka, kuma kada yunwa ta kashe ku da ƙasarku.
60 A kuma umarci dukkan mazauna ƙasar su tattara amfanin gonakinsu, da kowane irin abinci, a cikin shekaru bakwai masu albarka, su kuma ajiye shi a cikin rumbunansu, domin a same shi a kwanakin yunwa, su kuma zauna a ciki.

61 Wannan ita ce fassarar mafarkinka daidai, kuma wannan ita ce shawarar da aka bayar don ceton ranka da rayukan dukkan wadanda kake so.
62 Sarki ya amsa ya ce wa Yusufu, “Wa ya fadi, wa kuma ya san cewa maganarka daidai ce?” Sai ya ce wa sarki, “Wannan zai zama alama a gare ka game da duk maganar da na fada, cewa gaskiya ne, shawarata kuma ta yi maka kyau.”
63 Ga matarka tana zaune a kan gadon haihuwa yau, za ta haifa maka da, za ka yi murna da shi; lokacin da danka ya fito daga cikin mahaifiyarsa, danka na fari wanda aka haifa shekaru biyu da suka gabata zai mutu, za ka kuma ji ta'aziyya da dan da za a haifa maka a yau.
64 Da Yusufu ya gama fada wa sarki wadannan kalmomi, sai ya yi wa sarki sujada, ya fita, bayan Yusufu ya fita daga gaban sarki, wadannan alamu da Yusufu ya fada wa sarki suka faru a wannan rana.
65 Sarauniya ta haifi da a wannan rana, sarki kuma ya ji labarin dansa, sai ya yi murna, kuma da mai ba da rahoto ya fita daga gaban sarki, sai bayin sarki suka sami dan fari na sarki ya fadi a kasa.
66 Sai aka yi babban kuka da hayaniya a gidan sarki, sarki kuma ya ji, sai ya ce, Menene hayaniya da kuka da na ji a gidan? Suka fada wa sarki cewa dansa na fari ya mutu; sai sarki ya san cewa duk maganar Yusufu da ya fada daidai ne, kuma sarki ya yi ta'aziyya saboda dansa da aka haifa masa a wannan rana kamar yadda Yusufu ya fada.

BABI NA 49

1 Bayan wadannan abubuwa, sarki ya aika aka tattara dukkan hakimansa da bayinsa, da dukan sarakuna da manyan mutanen da ke karkashin sarki, suka zo gaban sarki.
2 Sarki ya ce musu, “Ga shi, kun gani kun kuma ji duk maganar wannan Ba'ibrane, duk alamun da ya bayyana za su faru, amma babu daya daga cikin kalmominsa da ya fadi kasa.”
3 Kun san ya ba da fassarar mafarkin daidai, kuma tabbas zai faru, yanzu ku yi shawara, ku san abin da za ku yi da kuma yadda za a ceci kasar daga yunwa.
4 Ku nema yanzu ku gani ko za a iya samun irin wannan, wanda yake da hikima da ilimi a zuciyarsa, ni kuwa zan nada shi a kan kasar.
5 Gama kun ji shawarar da Ba'ibrane ya bayar game da wannan domin ya ceci kasar daga yunwa, kuma na san cewa ba za a ceci kasar daga yunwa ba, sai dai da shawarar Ba'ibrane, wanda ya ba ni shawara.
6 Sai suka amsa wa sarki suka ce, Shawarar da Ibraniyanci ya bayar game da wannan abu mai kyau ne; yanzu, ya shugabanmu sarki, ga kasar duka tana hannunka, ka yi abin da ya yi maka kyau.
7 Wanda ka zaba, wanda kuma ka san hikimarsa da hikimarsa, shi ne wanda zai iya ceton kasar da hikimarsa, sarki zai nada shi ya zama shugaban kasar.
8 Sarki ya ce wa dukkan hafsoshin, “Na yi tunanin cewa tunda Allah ya sanar da Ba'ibrane duk abin da ya fada, babu wani mai hikima da hikima kamarsa a duk kasar, idan ya yi kyau a gare ku, zan nada shi shugaban kasar, domin zai ceci kasar da hikimarsa.”
9 Sai duk hafsoshin suka amsa wa sarki suka ce, Amma tabbas an rubuta shi a cikin dokokin Masar, kuma bai kamata a karya shi ba, cewa babu wanda zai yi mulki a Masar, kuma ba zai zama na biyu a gaban sarki ba, sai wanda yake da ilimi a cikin dukkan harsunan 'ya'yan mutane.
10 To, yanzu shugabanmu sarki, ga wannan Ba'ibrane yana iya magana da harshen Ibrananci kawai, kuma ta yaya zai zama na biyu a karkashin gwamnati, mutumin da bai ma san harshenmu ba?
11 Yanzu muna rokonka ka aiko a kira shi, ya zo gabanka, ya gwada shi a cikin komai, ka kuma yi abin da ka ga ya dace.
12 Sarki ya ce, “Za a yi gobe, maganar da ka fada kuma ta yi kyau.” Sai dukan shugabanni suka zo gaban sarki a ran nan.
13 A wannan daren Ubangiji ya aika da daya daga cikin mala'ikunsa masu hidima, ya zo kasar Masar wurin Yusufu, mala'ikan Ubangiji kuma ya tsaya a kan Yusufu, sai ga Yusufu yana kwance a kan gado da daddare a gidan ubangidansa a cikin kurkuku, gama ubangidansa ya mayar da shi cikin kurkuku saboda matarsa.
14 Mala'ikan ya tashe shi daga barcinsa, Yusufu ya tashi ya tsaya a kan kafafunsa, sai ga mala'ikan Ubangiji yana tsaye a gabansa, mala'ikan Ubangiji kuma ya yi magana da Yusufu, ya koya masa harsunan mutane a wannan dare, ya kuma sa masa suna Yusufu.
15 Mala'ikan Ubangiji ya tafi daga gare shi, Yusufu kuma ya dawo ya kwanta a kan gadonsa, Yusufu kuwa ya yi mamakin wahayin da ya gani.
16 Da safe sai sarki ya aika a kirawo dukkan ma'aikatansa da bayinsa, suka zo suka zauna a gaban sarki, sarki kuma ya umarci a kawo Yusufu, bayin sarki kuma suka tafi suka kawo Yusufu a gaban Fir'auna.
17 Sarki ya fito ya hau matakalar kursiyin, Yusufu kuma ya yi wa sarki magana da harsuna daban-daban, Yusufu kuma ya hau wurinsa ya yi wa sarki magana har sai da ya isa gaban sarki a mataki na saba'in, ya zauna a gaban sarki.
18 Sarki ya yi murna kwarai saboda Yusufu, dukan ma'aikatan sarki kuma suka yi murna kwarai da sarki lokacin da suka ji duk maganar Yusufu.
19 Sai abin ya yi kyau a gaban sarki da hakimansa, a nada Yusufu ya zama mataimakin sarki a kan dukan kasar Masar, sai sarki ya yi magana da Yusufu, ya ce,
20 Yanzu ka ba ni shawara in nada mutum mai hikima a kan kasar Masar, domin hikimarsa ta ceci kasar daga yunwa; yanzu, tun da Allah ya sanar da kai duk wannan, da kuma duk maganar da ka fada, babu wani mutum mai hikima da hikima kamarka a ko'ina cikin kasar.
21 Ba za a kara kiran sunanka da Yusufu ba, amma Zaphnath Faaneah za a kira sunanka; za ka zama na biyu a gare ni, kuma bisa ga maganarka za a yi dukkan al'amuran gwamnatita, kuma bisa ga maganarka mutanena za su fita su shigo.
22 Daga karkashinka kuma bayina da ma'aikatana za su karbi albashinsu wanda ake ba su kowane wata, dukan mutanen kasar kuma za su yi maka sujada; sai dai a gadon sarautata zan fi ka girma.
23 Sarki ya cire zobensa daga hannunsa ya sa a hannun Yusufu, sarki kuma ya sa wa Yusufu riga mai kama da ta

sarki, ya kuma sa kambin zinariya a kansa, ya kuma sa sarƙar zinariya a wuyansa.
24 Sarki ya umarci bayinsa, suka sa shi ya hau karusa ta biyu ta sarki, wadda ke gaban karusar sarki, ya kuma sa shi ya hau babban doki mai ƙarfi daga cikin dawakan sarki, aka kuma raka shi ta titunan ƙasar Masar.
25 Sarki ya umarta cewa duk waɗanda ke buga waƙoƙi da garayu, da sauran kayan kiɗa su tafi tare da Yusufu, su bi shi da kaɗe-kaɗe da waƙoƙin kiɗa da yawa, da kuma waƙoƙin kiɗa da yawa.
26 Mutum dubu biyar, da takuba da aka zare suna walƙiya a hannuwansu, suka tafi suna wasa a gaban Yusufu, da kuma manyan mutane dubu ashirin da aka ɗaure da bel na fata da aka lulluɓe da zinariya, suka yi tafiya a hannun dama na Yusufu, da kuma dubu ashirin a hagunsa, duk mata da 'yan mata suka hau kan rufin ko suka tsaya a kan tituna suna wasa suna murna da Yusufu, suna kallon bayyanar Yusufu da kyawunsa.
27 Mutanen sarki suka yi gaba da baya, suna turare a kan hanya da turare da kassia, da kuma turare iri-iri, da kuma mur da aloe da aka watsa a kan hanya, mutane ashirin kuma suka yi shelar waɗannan kalaman a gabansa a duk faɗin ƙasar da babbar murya.
28 Shin kun ga wannan mutumin da sarki ya zaɓa ya zama na biyu a gare shi? Duk al'amuran gwamnati za su kasance ƙarƙashinsa, wanda kuma ya karya umarninsa, ko kuma wanda bai yi masa sujada a ƙasa ba, zai mutu, domin ya yi tawaye ga sarki da na biyu.
29 Da masu shelar suka daina shelar, sai dukan mutanen Masar suka durƙusa a gaban Yusufu suka ce, Allah ya rayar da sarki, haka kuma, Allah ya rayar da shi na biyu. Duk mazauna Masar suka durƙusa a kan hanya, lokacin da masu shelar suka zo wurinsu, suka durƙusa, suka yi murna da kowane irin kiɗa, da kiɗa, da kuma kiɗa, da kuma kiɗa, a gaban Yusufu.
30 Yusufu a kan dokinsa ya ɗaga idanunsa sama, ya yi kira, ya ce, Yana ɗaga matalauci daga turɓaya, Yana ɗaga matalauci daga tudun shara. Ya Ubangiji Mai Runduna, mai albarka ne mutumin da ya dogara gare ka.
31 Yusufu ya ratsa ƙasar Masar tare da barorin Fir'auna da jaruman Fir'auna, suka kuma nuna masa ƙasar Masar da duk dukiyar sarki.
32 A ran nan Yusufu ya dawo ya zo gaban Fir'auna, sarki kuma ya ba Yusufu mallaka a ƙasar Masar, gonaki da gonakin inabi, sarki kuma ya ba Yusufu talanti dubu uku na azurfa da talanti dubu ɗaya na zinariya, da duwatsu masu daraja da berdellium da kyaututtuka da yawa.
33 Washegari kuma sarki ya umarci dukan mutanen Masar su kawo wa Yusufu sadakoki da kyaututtuka, duk wanda ya karya umarnin sarki zai mutu; suka gina wani babban wuri a kan titin birnin, suka shimfiɗa tufafi a can, duk wanda ya kawo wa Yusufu wani abu ya ajiye a wurin.
34 Duk mutanen Masar suka jefa wani abu a wurin tsafin, ɗaya daga cikinsu ya yi zoben zinariya, ɗayan kuma ya yi zoben 'yan kunne da 'yan kunne, da kayan ado daban-daban na zinariya da azurfa, da duwatsu masu daraja da kuma bellelium a kan wurin tsafin; kowannensu ya bayar da wani abu daga cikin abin da yake da shi.
35 Yusufu ya ɗauki waɗannan duka ya ajiye su a cikin taskokinsa, kuma duk manyan hakimai da manyan mutanen sarki suka ɗaukaka Yusufu, suka kuma ba shi kyaututtuka da yawa, ganin cewa sarki ya zaɓe shi ya zama na biyu.
36 Sai sarki ya aika zuwa ga Fotifera, ɗan Ahiram, firist na On, ya ɗauki ƙaramar 'yarsa Osnat ya ba Yusufu ita a matsayin matarsa.
37 Yarinyar kuwa kyakkyawa ce ƙwarai, budurwa ce, wadda ba a taɓa saninta ba, sai Yusufu ya aure ta; sai sarki ya ce wa Yusufu, Ni ne Fir'auna, banda kai, ba wanda zai yi ƙarfin halin ɗaga hannunsa ko ƙafarsa don ya yi wa mutanena shari'a a duk ƙasar Masar.
38 Yusufu yana da shekara talatin lokacin da ya tsaya a gaban Fir'auna, Yusufu kuma ya fita daga gaban sarki, ya zama na biyu a gidan sarki a Masar.
39 Sarki ya ba Yusufu bayi ɗari domin su yi masa hidima a gidansa, Yusufu kuma ya aika aka sayi bayi da yawa, suka zauna a gidan Yusufu.
40 Sai Yusufu ya gina wa kansa wani babban gida mai kyau kamar gidajen sarakuna, a gaban farfajiyar gidan sarki, ya kuma gina babban haikali a cikin gidan, mai kyau sosai kuma mai dacewa da gidansa; shekaru uku Yusufu ya yi yana gina gidansa.
41 Yusufu ya yi wa kansa kursiyi mai kyau na zinariya da azurfa, ya kuma rufe shi da duwatsun onyx da blellium, ya kuma yi masa kamannin ƙasar Masar duka, da kuma kamannin kogin Masar wanda ke shayar da ƙasar Masar duka; Yusufu kuma ya zauna lafiya a kan kursiyinsa a gidansa, Ubangiji kuma ya ƙara wa Yusufu hikima.
42 Dukan mazaunan Masar da barorin Fir'auna da shugabanninsa suka ƙaunaci Yusufu ƙwarai, gama wannan abu daga Ubangiji ne ga Yusufu.
43 Yusufu yana da rundunar sojoji da suka yi yaƙi, waɗanda suka fita cikin runduna da runduna, adadinsu ya kai mutum dubu arba'in da ɗari shida (400,600), waɗanda suka iya ɗaukar makamai don su taimaki sarki da Yusufu a kan maƙiyansa, banda manyan jaruman sarki da bayinsa da mazauna Masar ba tare da adadi ba.
44 Yusufu ya ba jaruman sojojinsa da dukan rundunarsa garkuwa da mashi, da huluna da sulke da duwatsu don yin jifa.

BABI NA 50

1 A lokacin nan mutanen Tarshish suka zo su yi yaƙi da 'ya'yan Isma'ilu, suka yi yaƙi da su, 'ya'yan Tarshish suka washe Isma'ilawa na dogon lokaci.
2 'Ya'yan Isma'ilu ƙanƙanta ne a waɗannan kwanaki, ba su iya rinjaye 'ya'yan Tarshish ba, an kuma zalunce su ƙwarai.
3 Sai dattawan Isma'ilawa suka aika wa Sarkin Masar takarda, suna cewa, Ina roƙonka ka aiko wa bayinka da rundunoninka su taimake mu mu yi yaƙi da 'ya'yan Tarshish, gama mun daɗe muna ƙarewa.
4 Sai Fir'auna ya aiki Yusufu tare da jaruman da rundunar da ke tare da shi, da kuma jaruman daga gidan sarki.
5 Suka tafi ƙasar Havila wurin 'ya'yan Isma'ilu, don su taimake su a kan 'ya'yan Tarshish, 'ya'yan Isma'ilu kuwa suka yi yaƙi da 'ya'yan Tarshish, Yusufu kuma ya bugi 'ya'yan Tarshish, ya kuma mallaki ƙasarsu duka, 'ya'yan Isma'ilu kuwa suka zauna a ciki har zuwa yau.
6 Da aka ci ƙasar Tarshish, sai dukan mutanen Tarshish suka gudu, suka isa iyakar 'yan'uwansu 'ya'yan Yawan,

Yusufu kuma tare da dukan jaruman sojojinsa suka koma Masar, babu ko mutum ɗaya da ya ɓace daga cikinsu.
7 A lokacin juyin juya halin shekara, a shekara ta biyu ta mulkin Yusufu a Masar, Ubangiji ya ba da yalwar abinci mai yawa a ƙasar har tsawon shekaru bakwai kamar yadda Yusufu ya faɗa, gama Ubangiji ya albarkaci dukkan amfanin ƙasa a waɗannan kwanaki har tsawon shekaru bakwai, suka ci suka ƙoshi ƙwarai.
8 A wannan lokacin Yusufu yana da ma'aikata a ƙarƙashinsa, suna tattara dukkan abincin shekarun alheri, suna tattara hatsi kowace shekara, suna ajiye shi a cikin taskar Yusufu.
9 Kuma a duk lokacin da suka tattara abinci, Yusufu ya umarta su kawo hatsi a cikin zangarkun, su kuma kawo wasu daga cikin ƙasar gonar, don kada ta lalace.
10 Yusufu kuwa yana yin haka kowace shekara, yana tara hatsi kamar yashi a teku domin yalwa, gama tarinsa yana da yawa kuma ba a iya ƙidaya shi saboda yawansa ba.
11 Dukan mazaunan Masar sun tattara abinci iri-iri a cikin rumbunansu a cikin shekarun nan bakwai na albarka, amma ba su yi masa kamar yadda Yusufu ya yi ba.
12 Duk abincin da Yusufu da Masarawa suka tattara a cikin shekaru bakwai na ƙoshi, an adana shi don ƙasar a cikin ajiya har zuwa shekaru bakwai na yunwa, domin tallafin ƙasar duka.
13 Mazauna Masar suka cika rumbunansu da wurin ɓuya da hatsi, domin su zama tallafi a lokacin yunwa.
14 Yusufu ya ajiye duk abincin da ya tara a dukan biranen Masar, ya kuma rufe dukkan rumbunan ajiya, ya kuma sa masu gadi a kansu.
15 Matar Yusufu Osnat 'yar Fotifera ta haifa masa 'ya'ya maza biyu, Manassa da Ifraimu, Yusufu kuma yana da shekara talatin da huɗu lokacin da ya haife su.
16 Yaran suka girma, suka bi hanyarsa da umarninsa, ba su kauce daga hanyar da mahaifinsu ya koya musu ba, ko dai zuwa dama ko hagu.
17 Ubangiji yana tare da samarin, suka girma, suna da fahimta da ƙwarewa a cikin dukkan hikima da kuma cikin dukkan harkokin gwamnati, kuma duk hafsoshin sarki da manyan mutanensa na mazauna Masar suka ɗaukaka samarin, aka kuma rene su a cikin 'ya'yan sarki.
18 Shekaru bakwai na ƙoshi da ke cikin ƙasar sun ƙare, shekaru bakwai na yunwa suka biyo bayansu kamar yadda Yusufu ya faɗa, yunwar kuma ta mamaye ƙasar.
19 Duk mutanen Masar suka ga yunwa ta fara a ƙasar Masar, sai dukan mutanen Masar suka buɗe rumbunansu na hatsi domin yunwa ta yi musu yawa.
20 Sai suka sami duk abincin da ke cikin rumbunansu, cike da ƙwari, ba su da amfani a ci, yunwa ta yi ta yaɗuwa a ƙasar, dukan mazaunan Masar suka zo suka yi kuka a gaban Fir'auna, gama yunwa ta yi musu yawa.
21 Suka ce wa Fir'auna, “Ka ba bayinka abinci, me zai sa mu mutu saboda yunwa a gabanka, mu da ƙanananmu?”
22 Sai Fir'auna ya amsa musu, ya ce, Me ya sa kuke yi mini kuka? Ashe, Yusufu bai umarta a ajiye hatsi a cikin shekaru bakwai na ƙoshi ba, domin shekarun yunwa? Me ya sa ba ku saurari muryarsa ba?
23 Mutanen Masar suka amsa wa sarki, suka ce, “Na ranka ya shugabanmu, bayinka sun yi duk abin da Yusufu ya umarta, gama bayinka sun tattara dukkan amfanin gonakinsu a cikin shekaru bakwai na wadata, suka ajiye su a cikin taska har zuwa yau.”
24 Lokacin da yunwa ta yi wa bayinka yawa, muka buɗe rumbunanmu, sai ga dukkan amfanin gonarmu ya cika da ƙwari, bai dace da abinci ba.
25 Da sarkin ya ji duk abin da ya faru da mazaunan Masar, sai sarkin ya tsorata ƙwarai saboda yunwar, ya kuma tsorata ƙwarai; sai sarkin ya amsa wa mutanen Masar, ya ce, Tunda duk wannan ya same ku, ku je wurin Yusufu, ku yi duk abin da zai faɗa muku, kada ku keta umarninsa.
26 Sai dukan mutanen Masar suka fita suka zo wurin Yusufu, suka ce masa, Ka ba mu abinci, me ya sa za mu mutu a gabanka saboda yunwa? Gama mun tattara amfanin gonakinmu a cikin shekaru bakwai kamar yadda ka umarta, muka kuma ajiye su a taska, haka kuwa ya same mu.
27 Da Yusufu ya ji duk maganganun mutanen Masar da abin da ya same su, sai Yusufu ya buɗe dukkan taskokinsa na amfanin gona, ya sayar wa mutanen Masar.
28 Yunwa ta yi ta yaɗuwa a ƙasar, yunwa ta kuma ta'azzara a duk ƙasashe, amma a ƙasar Masar akwai amfanin gona da ake sayarwa.
29 Duk mazaunan Masar suka zo wurin Yusufu don su sayi hatsi, gama yunwa ta mamaye su, duk hatsinsu kuma ya lalace, Yusufu kuma yana sayar da shi ga dukan mutanen Masar kowace rana.
30 Dukan mazaunan ƙasar Kan'ana, da Filistiyawa, da waɗanda ke hayin Urdun, da mutanen gabas, da kuma dukan biranen ƙasashe masu nisa da na kusa, suka ji cewa akwai hatsi a Masar, sai suka zo Masar don su sayi hatsi, gama yunwa ta yi musu katutu.
31 Yusufu ya buɗe rumbunan hatsi ya kuma sa shugabanni a kansu, kowace rana suna tsayawa suna sayar wa duk wanda ya zo.
32 Yusufu kuwa ya san 'yan'uwansa za su zo Masar su sayi hatsi, gama yunwa ta yi ta yaɗuwa a duniya. Sai Yusufu ya umarci dukan mutanensa su yi shelarta a ko'ina a ƙasar Masar, yana cewa,
33 Abin farin sarki ne, na na biyunsa da kuma manyan mutanensa, cewa duk wanda yake son siyan hatsi a Masar kada ya aika bayinsa zuwa Masar don siyan, sai 'ya'yansa maza, da kuma duk wani Ba'amurke ko Ba'anan, wanda zai fito daga kowace rumbunan siyan hatsi a Masar, ya je ya sayar da shi a ko'ina cikin ƙasar, zai mutu, gama ba wanda zai saya sai don tallafin iyalinsa.
34 Kuma duk wanda ya jagoranci dabbobi biyu ko uku zai mutu, domin mutum zai jagoranci dabbarsa kawai.
35 Yusufu ya sanya masu gadi a ƙofofin Masar, ya kuma umarce su da cewa, “Duk wanda ya zo sayen hatsi, kada ya bar shi ya shiga har sai an rubuta sunansa, da sunan mahaifinsa, da sunan mahaifin mahaifinsa, kuma duk abin da aka rubuta da rana, sai ya aiko mini da sunayensu da yamma domin in san sunayensu.”
36 Yusufu ya sa shugabanni a dukan ƙasar Masar, ya kuma umarce su da su yi duk waɗannan abubuwa.
37 Yusufu ya yi duk waɗannan abubuwa, ya kuma yi waɗannan dokoki, domin ya san lokacin da 'yan'uwansa za su zo Masar don siyan hatsi; mutanen Yusufu kuma suka sa a yi shelarsa kowace rana a Masar bisa ga waɗannan kalmomi da ƙa'idodi da Yusufu ya umarta.
38 Duk mazaunan gabas da yamma, da kuma na duniya duka, suka ji labarin dokoki da ƙa'idodi da Yusufu ya kafa

a Masar, mazaunan ƙasashen duniya kuma suna zuwa suna siyan hatsi a Masar kowace rana, sannan suka tafi.
39 Dukan shugabannin Masarawa suka yi kamar yadda Yusufu ya umarta, duk wanda ya zo Masar don siyan hatsi, masu tsaron ƙofa za su rubuta sunayensu da sunayen kakanninsu, kowace rana kuma su kai su gaban Yusufu da yamma.

BABI NA 51

1 Bayan haka, Yakubu ya ji cewa akwai hatsi a Masar, sai ya kira 'ya'yansa maza su tafi Masar su sayi hatsi, gama yunwa ta yi musu yawa. Sai ya kira 'ya'yansa maza, ya ce,
2 Ga shi, na ji cewa akwai hatsi a Masar, kuma duk mutanen duniya suna zuwa can don siyan kaya, yanzu me ya sa za ku gamsu a gaban dukan duniya? Ku tafi Masar ku sayo mana ɗan hatsi daga cikin waɗanda za su zo can, domin kada mu mutu.
3 'Ya'yan Yakubu suka saurari muryar mahaifinsu, suka tashi suka tafi Masar don su sayi hatsi tare da sauran waɗanda suka zo can.
4 Sai Yakubu mahaifinsu ya umarce su, ya ce, “Lokacin da kuka shiga birnin, kada ku shiga tare ta ƙofa ɗaya, saboda mazaunan ƙasar.”
5 'Ya'yan Yakubu suka tafi Masar, 'ya'yan Yakubu kuma suka yi duk abin da mahaifinsu ya umarce su, Yakubu kuma bai aika Benjamin ba, domin ya ce, Kada hatsari ya same shi a hanya kamar ɗan'uwansa. Sai 'ya'yan Yakubu goma suka tafi.
6 Sa'ad da 'ya'yan Yakubu suke kan hanya, suka yi nadama game da abin da suka yi wa Yusufu, suka yi magana da junansu, suna cewa, Mun san ɗan'uwanmu Yusufu ya tafi Masar, yanzu kuma za mu neme shi inda za mu je, idan muka same shi za mu karɓe shi daga hannun maigidansa a matsayin fansa, idan kuma ba haka ba, za mu mutu saboda shi.
7 'Ya'yan Yakubu suka yarda da wannan, suka ƙarfafa kansu saboda Yusufu, don su cece shi daga hannun maigidansa, 'ya'yan Yakubu suka tafi Masar; da suka kusa isa Masar suka rabu da juna, suka shiga ta ƙofofi goma na Masar, masu tsaron ƙofa kuma suka rubuta sunayensu a wannan rana, suka kawo su wurin Yusufu da yamma.
8 Yusufu ya karanta sunayen daga hannun masu tsaron ƙofa na birnin, sai ya ga 'yan'uwansa sun shiga ta ƙofofin birnin goma, sai Yusufu ya ba da umarni a yi shelar a ko'ina cikin ƙasar Masar, yana cewa,
9 Ku fita ku duka masu gadin ajiya, ku rufe dukkan rumbunan masara, ku bar ɗaya kawai ya kasance a buɗe, domin waɗanda suka zo su saya daga ciki.
10 Duk manyan ma'aikatan Yusufu suka yi haka a lokacin, suka rufe dukkan shaguna suka bar ɗaya kawai a buɗe.
11 Yusufu ya ba wa wanda ke kula da ma'ajiyar sunayen 'yan'uwansa da aka rubuta sunayensu, ya ce masa, Duk wanda zai zo wurinka don siyan hatsi, ka tambayi sunansa, kuma idan mutane masu waɗannan sunaye suka zo gabanka, ka kama su ka aika, suka yi haka.
12 Da 'ya'yan Yakubu suka shiga birnin, sai suka haɗu a cikin birnin don neman Yusufu kafin su sayi wa kansu hatsi.
13 Sai suka je bangon karuwai, suka nemi Yusufu a bangon karuwai na kwana uku, domin sun yi zaton Yusufu zai zo a bangon karuwai, domin Yusufu kyakkyawa ne ƙwarai, kuma yana da kyau ƙwarai, 'ya'yan Yakubu kuma suka nemi Yusufu na kwana uku, amma ba su same shi ba.
14 Mutumin da ke kula da shagon da ke buɗe ya nemi sunayen da Yusufu ya ba shi, amma bai same su ba.
15 Sai ya aika wa Yusufu, yana cewa, “Kwanaki uku sun shuɗe, amma mutanen da ka ba ni sunaye ba su zo ba.” Sai Yusufu ya aika da bayinsa su nemi mutanen a duk Masar, su kawo su gaban Yusufu.
16 Barorin Yusufu suka tafi suka shiga Masar, amma ba su same su ba, suka tafi Goshen, ba su nan, sannan suka tafi birnin Rameses, ba su same su ba.
17 Yusufu ya ci gaba da aika bayi goma sha shida don neman 'yan'uwansa, suka tafi suka bazu a kusurwoyi huɗu na birnin, sai bayi huɗu suka shiga gidan karuwai, suka sami mutane goma a can suna neman ɗan'uwansu.
18 Waɗannan mutane huɗu suka ɗauke su suka kawo su gabansa, suka yi masa sujada a ƙasa, Yusufu kuwa yana zaune a kan kursiyinsa a cikin haikalinsa, sanye da tufafi na sarauta, kuma a kansa akwai babban kambin zinariya, dukkan jaruman kuma suna zaune a kusa da shi.
19 'Ya'yan Yakubu suka ga Yusufu, siffarsa da kyawunsa da kuma kyawun fuskarsa sun yi kyau a idanunsu, suka kuma sunkuyar da kansa ƙasa.
20 Yusufu ya ga 'yan'uwansa, ya san su, amma ba su san shi ba, domin Yusufu yana da girma ƙwarai a idanunsu, don haka ba su san shi ba.
21 Sai Yusufu ya yi musu magana, ya ce, “Daga ina kuka fito?” Sai dukansu suka amsa suka ce, “Barorinka sun zo daga ƙasar Kan'ana don sayen hatsi, gama yunwa ta yi yawa a duniya, bayinka kuma suka ji cewa akwai hatsi a Masar, don haka suka zo tare da sauran mutanen da suka zo don sayen hatsi don tallafa musu.”
22 Yusufu ya amsa musu, ya ce, “Idan kun zo yin sayayya kamar yadda kuka faɗa, me ya sa kuke shiga ta ƙofofi goma na birnin? Sai dai kawai kun zo ne don leƙen asirin ƙasar.”
23 Sai suka amsa wa Yusufu baki ɗaya, suka ce, “Ba haka ba ne shugabana, gaskiya ne, bayinka ba 'yan leƙen asiri ba ne, amma mun zo ne don siyan hatsi, gama bayinka duka 'yan'uwa ne, 'ya'yan mutum ɗaya a ƙasar Kan'ana, mahaifinmu kuma ya umarce mu, yana cewa, “Lokacin da kuka zo birnin, kada ku shiga tare a ƙofa ɗaya saboda mazaunan ƙasar.”
24 Yusufu ya sake amsa musu ya ce, “Wannan shi ne abin da na faɗa muku, kun zo leƙen asirin ƙasar, don haka duk kuka zo ta ƙofofi goma na birnin, kun zo ne don ku ga tsirarun ƙasar.”
25 Hakika duk wanda ya zo sayen hatsi zai tafi, kuma kun riga kun kwana uku a ƙasar, me kuke yi a bangon karuwai waɗanda kuka kasance a ciki tsawon waɗannan kwanaki uku? Hakika 'yan leƙen asiri suna son waɗannan abubuwa.
26 Suka ce wa Yusufu, “Ya isa ya yi wa ubangijinmu magana haka, domin mu 'yan'uwa goma sha biyu ne, 'ya'yan ubanmu Yakubu, a ƙasar Kan'ana, ɗan Ishaku, ɗan Ibrahim, Ba'ibrane, ga kuma ƙaramin yana tare da ubanmu a yau a ƙasar Kan'ana, kuma babu ɗaya, domin ya ɓace daga gare mu, kuma mun yi tunanin wataƙila yana cikin wannan ƙasar, don haka muna nemansa a ko'ina cikin ƙasar, har ma mun zo gidajen karuwai don nemansa a can.”

27 Sai Yusufu ya ce musu, Shin kun neme shi a ko'ina a duniya, har Masar kaɗai ta rage muku don ku neme shi? Me kuma ɗan'uwanku zai yi a gidajen karuwai, duk da yake yana Masar? Shin ba ku ce, 'Ya'yan Ishaku ne, ɗan Ibrahim, me 'ya'yan Yakubu za su yi a gidajen karuwai ba?
28 Suka ce masa, Domin mun ji cewa Isma'ilawa sun sace shi daga gare mu, aka kuma faɗa mana cewa sun sayar da shi a Masar, kuma bawanka, ɗan'uwanmu, yana da kyau ƙwarai, kuma yana da kyau ƙwarai, don haka muka yi tsammanin zai kasance a gidajen karuwai, don haka bayinka suka je can don nemansa su ba shi fansa.
29 Yusufu ya amsa musu, yana cewa, Hakika kuna faɗar ƙarya kuna kuma faɗin ƙarya, kuna cewa a kanku 'ya'yan Ibrahim ne; Kamar yadda Fir'auna yake da rai, ku 'yan leƙen asiri ne, don haka kuka zo gidajen karuwai waɗanda ba za a san ku ba.
30 Sai Yusufu ya ce musu, To, idan kun same shi, kuma maigidansa ya nemi kuɗi mai yawa daga gare ku, za ku ba shi? Sai suka ce, Za a ba da shi.
31 Sai ya ce musu, Idan maigidansa bai yarda ya rabu da shi a kan farashi mai yawa ba, me za ku yi masa saboda shi? Suka amsa masa, suka ce, Idan bai ba mu shi ba, za mu kashe shi, mu kama ɗan'uwanmu mu tafi.
32 Sai Yusufu ya ce musu, “Wannan shi ne abin da na faɗa muku: ku 'yan leƙen asiri ne, domin kun zo ne don ku kashe mazaunan ƙasar, domin mun ji cewa 'yan'uwanku biyu sun kashe duk mazaunan Shekem, a ƙasar Kan'ana, saboda 'yar'uwarku, yanzu kuma kun zo ku yi irin wannan a Masar saboda ɗan'uwanku.”
33 Ta haka ne kawai zan san cewa ku mutane ne na gaskiya; idan za ku aika da ɗaya daga cikinku ya kawo ƙaramin ɗan'uwanku daga wurin mahaifinku, ya kawo shi wurina, ta hanyar yin wannan zan san cewa kuna da gaskiya.
34 Sai Yusufu ya kira jaruman sa saba'in, ya ce musu, Ku ɗauki waɗannan mutanen ku kai su cikin kurkuku.
35 Sai jaruman suka ɗauki mutanen goma, suka kama su suka saka su a cikin kurkuku, suka yi kwana uku a cikin kurkukun.
36 A rana ta uku kuma Yusufu ya sa aka fitar da su daga kurkuku, sai ya ce musu, Ku yi haka da kanku idan ku mutane ne masu gaskiya, domin ku rayu, ɗaya daga cikin 'yan'uwanku zai kasance a kurkuku yayin da kuke tafiya ku ɗauki hatsi zuwa ƙasar Kan'ana, ku kawo ƙaramin ɗan'uwanku, ku kawo shi wurina, domin in san cewa ku mutane ne masu gaskiya idan kun yi wannan abu.
37 Sai Yusufu ya fita daga cikinsu ya shiga ɗakin, ya yi kuka mai zafi, gama tausayinsa ya kama su, ya wanke fuskarsa, ya sake komawa gare su, ya ɗauki Saminu daga cikinsu ya umarce shi da a ɗaure shi, amma Saminu bai yarda a yi haka ba, domin shi mutum ne mai ƙarfi sosai, ba za su iya ɗaure shi ba.
38 Sai Yusufu ya kira jaruman sojojinsa, jarumai saba'in suka zo gabansa da takubansu a hannunsu, 'ya'yan Yakubu kuwa suka tsorata saboda su.
39 Yusufu ya ce musu, Ku kama wannan mutum ku tsare shi a kurkuku har sai 'yan'uwansa sun zo wurinsa. Jarumtakan Yusufu suka yi sauri suka kama Saminu suka ɗaure shi, Saminu kuwa ya yi ihu mai ƙarfi, aka ji kukan daga nesa.
40 Dukan jaruman Yusufu suka firgita da jin muryar kukan, har suka faɗi rubda ciki, suka tsorata ƙwarai, suka gudu.
41 Duk mutanen da ke tare da Yusufu suka gudu, gama sun ji tsoron rayukansu ƙwarai, sai Yusufu da ɗansa Manassa kaɗai suka rage a can, sai Manassa ɗan Yusufu ya ga ƙarfin Saminu, sai ya yi fushi ƙwarai.
42 Sai Manassa ɗan Yusufu ya tashi ya nufi Saminu, Manassa ya bugi Saminu da babban naushi a bayan wuyansa, Saminu kuwa ya huce daga fushinsa.
43 Manassa ya kama Saminu, ya kama shi da ƙarfi, ya ɗaure shi ya kai shi gidan kurkuku, dukan 'ya'yan Yakubu suka yi mamakin abin da saurayin ya yi.
44 Sai Saminu ya ce wa 'yan'uwansa, “Kada ɗayanku ya ce wannan kisan Bamasare ne, sai dai kisan gidan mahaifina ne.”
45 Bayan haka Yusufu ya umarci a kira shi wanda aka naɗa a kula da rumbun ajiya, ya cika jakunkunansu da hatsi gwargwadon iyawarsu, ya kuma mayar da kuɗin kowannensu cikin jakarsa, ya kuma ba su abinci don hanya, haka kuma ya yi musu.
46 Yusufu ya umarce su, yana cewa, Ku yi hankali kada ku karya umarni na na kawo ɗan'uwanku kamar yadda na faɗa muku, idan kun kawo ɗan'uwanku nan wurina, zan san cewa ku mutane ne na gaskiya, za ku yi ciniki a ƙasar, ni kuma zan mayar muku da ɗan'uwanku, za ku koma wurin mahaifinku cikin salama.
47 Sai duk suka amsa suka ce, Kamar yadda ubangijinmu ya faɗa, haka za mu yi, suka yi masa sujada a ƙasa.
48 Kowannensu ya ɗauko hatsinsa a kan jakinsa, suka tafi ƙasar Kan'ana wurin mahaifinsu; suka isa masauki, sai Levi ya shimfiɗa jakarsa don ya ba wa jakinsa abinci, da ya gani, sai ya ga kuɗinsa cike da nauyinsu har yanzu suna cikin jakarsa.
49 Mutumin ya tsorata ƙwarai, sai ya ce wa 'yan'uwansa, “An mayar mini da kuɗina, ga shi ma a cikin jakata.” Sai mutanen suka tsorata ƙwarai, suka ce, “Mene ne wannan da Allah ya yi mana?”
50 Sai suka ce, Ina kuma alherin Ubangiji ga kakanninmu, da Ibrahim, da Ishaku, da Yakubu, da Ubangiji ya bashe mu a hannun Sarkin Masar a yau don ya yi mana makirci?
51 Sai Yahuza ya ce musu, “Hakika mu masu laifi ne a gaban Ubangiji Allahnmu, da muka sayar da ɗan'uwanmu, jikinmu, don me kuke cewa, Ina rahamar Ubangiji take ga kakanninmu?”
52 Sai Ra'ubainu ya ce musu, “Ban ce muku ba, kada ku yi wa yaron laifi, amma ba ku saurare ni ba? Yanzu Allah yana nemansa daga gare mu, kuma ta yaya za ku iya cewa, Ina rahamar Ubangiji take ga kakanninmu, alhali kuwa kun yi wa Ubangiji zunubi?”
53 Suka kwana a wurin, suka tashi da sassafe suka ɗora wa jakunansu hatsi, suka yi musu jagora suka tafi gidan mahaifinsu a ƙasar Kan'ana.
54 Sai Yakubu da iyalinsa suka fita su taryi 'ya'yansa maza, sai Yakubu ya ga ɗan'uwansu Saminu ba ya tare da su, sai Yakubu ya ce wa 'ya'yansa maza, Ina ɗan'uwanka Saminu yake, wanda ban gani ba? Sai 'ya'yansa maza suka faɗa masa duk abin da ya same su a Masar.

BABI NA 52

1 Da suka shiga gidansu, kowa ya buɗe jakarsa, sai suka ga tarin kuɗin kowannensu yana nan, su da mahaifinsu suka firgita ƙwarai.
2 Sai Yakubu ya ce musu, “Mene ne wannan da kuka yi mini?” Na aika ɗan'uwanku Yusufu ya tambaye ku lafiya, kuka ce mini. Naman daji ya cinye shi.
3 Sai Saminu ya tafi tare da ku don siyan abinci, kuna cewa Sarkin Masar ya tsare shi a kurkuku, kuna kuma son ɗaukar Biliyaminu don ya kashe shi, ku kuma sauke furfura ta cikin baƙin ciki zuwa kabari saboda Biliyaminu da ɗan'uwansa Yusufu.
4 To, ɗana ba zai tafi tare da ku ba, gama ɗan'uwansa ya mutu, shi kaɗai ne, kuma masifa za ta iya same shi a hanyar da za ku bi, kamar yadda ta sami ɗan'uwansa.
5 Sai Ra'ubainu ya ce wa mahaifinsa, “Za ka kashe 'ya'yana maza biyu idan ban kawo ɗanka ba, in ajiye shi a gabanka.” Sai Yakubu ya ce wa 'ya'yansa maza, “Ku zauna a nan, kada ku tafi Masar, gama ɗana ba zai tafi tare da ku zuwa Masar ba, ba kuma zai mutu kamar ɗan'uwansa ba.”
6 Sai Yahuza ya ce musu, “Ku dakata masa har sai hatsi ya ƙare, sa'an nan zai ce, ‘Ku kashe ɗan'uwanku,’ lokacin da zai sami ransa da ran gidansa a cikin hatsari saboda yunwa.
7 A waɗannan kwanaki yunwa ta yi tsanani a ƙasar, sai dukan mutanen duniya suka tafi Masar don siyan abinci, gama yunwa ta yi musu yawa, 'ya'yan Yakubu kuma suka zauna a ƙasar Kan'ana shekara ɗaya da wata biyu har sai da suka gama hatsinsu.
8 Bayan sun gama hatsinsu, sai dukan iyalin Yakubu suka gaji da yunwa, dukan jariran 'ya'yan Yakubu suka taru suka matso kusa da Yakubu, suka kewaye shi, suka ce masa, Ka ba mu abinci, me ya sa dukanmu za mu mutu saboda yunwa a gabanka?
9 Yakubu ya ji maganar 'ya'yan ɗansa, sai ya yi kuka mai zafi, tausayinsa kuma ya tashi a kansu, sai Yakubu ya kira 'ya'yansa maza, suka zo suka zauna a gabansa.
10 Sai Yakubu ya ce musu, “Ba ku ga yadda 'ya'yanku suka yi ta kuka a kaina yau ba, suna cewa, Ku ba mu abinci, amma babu ko ɗaya? Yanzu ku dawo ku saya mana ɗan abinci.”
11 Sai Yahuza ya amsa ya ce wa mahaifinsa, “Idan za ka aiko ɗan'uwanmu tare da mu, za mu je mu sayo maka hatsi, idan kuma ba za ka aike shi ba, to ba za mu sauka ba, domin hakika sarkin Masar ya umarce mu musamman, yana cewa, “Ba za ku ga fuskata ba sai ɗan'uwanku yana tare da ku, domin sarkin Masar sarki ne mai ƙarfi da iko, idan kuma muka je wurinsa ba tare da ɗan'uwanmu ba, za mu mutu duka.”
12 Shin, ba ka sani ba, ba ka kuma ji cewa wannan sarki yana da iko da hikima ba, kuma babu wani kamarsa a duk duniya? Ga shi, mun ga dukkan sarakunan duniya, ba mu ga wani kamar wannan sarki ba, wato Sarkin Masar; hakika a cikin dukan sarakunan duniya, babu wanda ya fi Abimelek, Sarkin Filistiyawa, amma sarkin Masar ya fi shi girma da ƙarfi, kuma za a iya kwatanta Abimelek da ɗaya daga cikin manyan sojojinsa.
13 Uba, ba ka ga fadarsa da kursiyinsa ba, da kuma duk bayinsa suna tsaye a gabansa; ba ka ga wannan sarki a kan karagarsa cikin ɗaukakarsa da kamanninsa na sarauta ba, sanye da rigunansa na sarauta da babban kambin zinariya a kansa; ba ka ga ɗaukaka da ɗaukaka da Allah ya ba shi ba, gama babu kamarsa a duk duniya.
14 Uba, ba ka ga hikima, fahimta, da ilimin da Allah ya bayar a zuciyarsa ba, ba ka kuma ji muryarsa mai daɗi lokacin da yake yi mana magana ba.
15 Ba mu san wanda ya sanar da shi sunayenmu da duk abin da ya same mu ba, amma ya tambaye ka, yana cewa, 'Mahaifinka yana da rai har yanzu, kuma yana lafiya?'
16 Ba ka ga al'amuran gwamnatin Masar da yake jagoranta ba, ba tare da tambayar Fir'auna ubangijinsa ba; ba ka ga tsoro da tsoro da ya bai wa dukkan Masarawa ba.
17 Kuma lokacin da muka rabu da shi, mun yi barazanar yin wa Masar kamar sauran biranen Amoriyawa, kuma mun yi fushi ƙwarai da duk maganarsa da ya yi game da mu a matsayin 'yan leƙen asiri, kuma yanzu idan muka sake zuwa gabansa, tsoro zai faɗa mana duka, kuma babu ɗayanmu da zai iya yi masa magana ko kaɗan ko babba.
18 Yanzu baba, ka aiko mana da yaron da ke tare da mu, mu je mu sayo maka abinci don mu tallafa maka, ba za mu mutu da yunwa ba. Sai Yakubu ya ce, “Me ya sa ka yi mini mugunta har ka faɗa wa sarki kana da ɗan'uwa? Me wannan abin da ka yi mini?”
19 Sai Yahuza ya ce wa mahaifinsa Yakubu, “Ka ba ni yaron, mu tashi mu tafi Masar mu sayi hatsi, sa'an nan mu koma, idan yaron bai kasance tare da mu ba, to, ni zan ɗauki alhakinka har abada.”
20 Ka ga duk jariranmu suna kuka saboda yunwa, amma babu iko a hannunka da zai gamsar da su? Yanzu ka tausaya musu, ka aiko mana da ɗan'uwanmu mu tafi.
21 Gama ta yaya za a bayyana muku alherin Ubangiji ga kakanninmu, idan kun ce Sarkin Masar zai ɗauke ɗanku? Kamar yadda Ubangiji yake da rai, ba zan bar shi ba sai na kawo shi in ajiye shi a gabanku; amma ku yi mana addu'a ga Ubangiji, domin ya yi mana alheri, ya sa mu sami karɓuwa mai kyau da alheri a gaban Sarkin Masar da mutanensa, gama da ba mu yi jinkiri ba, da yanzu mun sake dawowa tare da ɗanku.
22 Sai Yakubu ya ce wa 'ya'yansa maza, “Ina dogara ga Ubangiji Allah domin ya cece ku, ya kuma ba ku tagomashi a gaban sarkin Masar, da kuma a gaban dukan mutanensa.”
23 Yanzu fa ku tashi ku tafi wurin mutumin, ku ɗauki kyauta daga cikin abin da aka samu a ƙasar, ku kawo ta a gabansa, Allah Maɗaukaki kuma ya yi muku jinƙai a gabansa, ya kuma aiko 'yan'uwanku Biliyaminu da Saminu tare da ku.
24 Sai dukan mutanen suka tashi suka ɗauki ɗan'uwansu Biliyaminu, suka ɗauki kyauta mai yawa daga mafi kyau na ƙasar, suka kuma ɗauki kashi biyu na azurfa.
25 Yakubu ya umarci 'ya'yansa maza game da Benyamin, yana cewa, Ku kula da shi a kan hanyar da za ku bi, kada ku rabu da shi a kan hanya, ko a Masar.
26 Sai Yakubu ya tashi daga cikin 'ya'yansa maza ya miƙa hannuwansa, ya yi addu'a ga Ubangiji saboda 'ya'yansa maza, yana cewa, Ya Ubangiji Allah na sama da ƙasa, ka tuna da alkawarinka da mahaifinmu Ibrahim, ka tuna da shi da mahaifina Ishaku, ka kuma yi wa 'ya'yana alheri, kada ka miƙa su ga Sarkin Masar; ina roƙonka, ya Allah, saboda jinƙanka, ka fanshi dukkan 'ya'yana, ka cece su daga ikon Masar, ka kuma aiko musu da 'yan'uwansu biyu.
27 Sai dukan matan 'ya'yan Yakubu da 'ya'yansu suka ɗaga idanunsu sama, suka yi kuka a gaban Ubangiji, suka yi

masa kuka don ya ceci kakanninsu daga hannun Sarkin Masar.
28 Yakubu ya rubuta wa sarkin Masar littafi, ya kuma ba da shi ga hannun Yahuza da 'ya'yansa maza, domin sarkin Masar, yana cewa,
29 Daga bawanka Yakubu, ɗan Ishaku, ɗan Ibrahim Ba'ibrane, sarkin Allah, zuwa ga sarki mai iko da hikima, mai bayyana asirai, Sarkin Masar, gaisuwa.
30 Ya shugabana Sarkin Masar, ka sani, yunwa ta yi mana yawa a ƙasar Kan'ana, na kuma aiko 'ya'yana maza su sayo mana ɗan abinci daga gare ka don mu ci gaba da kula da mu.
31 Gama 'ya'yana maza sun kewaye ni, tun ina tsufa ma ban iya gani da idona ba, domin idanuna sun yi nauyi sosai saboda tsufa, haka kuma ina kuka kullum saboda ɗana, saboda Yusufu wanda ya ɓace daga gabana, na kuma umarci 'ya'yana maza kada su shiga ƙofofin birnin lokacin da suka zo Masar, saboda mazaunan ƙasar.
32 Na kuma umarce su su yi ta yawo a Masar don neman ɗana Yusufu, wataƙila za su same shi a can, sai suka yi haka, kuma kun ɗauke su a matsayin 'yan leƙen asirin ƙasar.
33 Ashe, ba mu ji labarinka ba cewa ka fassara mafarkin Fir'auna ka kuma yi masa magana da gaskiya? To, ta yaya ba ka sani a cikin hikimarka ko 'ya'yana 'yan leƙen asiri ne ko a'a?
34 Yanzu fa, ya shugabana sarki, na aiko ɗana a gabanka, kamar yadda ka faɗa wa 'ya'yana maza, ina roƙonka ka zuba masa ido har sai ya dawo wurina cikin salama da 'yan'uwansa.
35 Ba ka sani ba, ko ba ka ji abin da Allahnmu ya yi wa Fir'auna ba lokacin da ya ɗauki uwata Saratu, da abin da ya yi wa Abimelek, sarkin Filistiyawa saboda ita, da kuma abin da ubanmu Ibrahim ya yi wa sarakuna tara na Elam, yadda ya kashe su duka da 'yan mutane kaɗan da suke tare da shi?
36 Kuma abin da 'ya'yana maza biyu Saminu da Lawi suka yi wa biranen Amoriyawa guda takwas, yadda suka hallaka su saboda 'yar'uwarsu Dinah?
37 Haka kuma saboda ɗan'uwansu Biliyaminu suka yi wa kansu ta'aziyya game da rashin ɗan'uwansa Yusufu; me za su yi masa idan suka ga hannun wani mutum yana rinjaye su, saboda shi?
38 Shin ba ka sani ba, ya Sarkin Masar, cewa ikon Allah yana tare da mu, kuma Allah yana jin addu'o'inmu koyaushe, ba ya yashe mu koyaushe?
39 Sa'ad da 'ya'yana maza suka faɗa mini yadda ka yi da su, ban yi kira ga Ubangiji ba saboda kai, domin da ka mutu tare da mutanenka kafin ɗana Benjamin ya zo a gabanka, amma na yi tunanin kamar yadda ɗana Saminu yake a gidanka, wataƙila za ka yi masa alheri, don haka ban yi maka wannan abu ba.
40 Yanzu ga ɗana Biliyaminu yana zuwa wurinka tare da 'ya'yana maza, ka kula da shi, ka kuma zuba masa ido, sa'an nan Allah zai sa idanunsa su rufe ka da kuma cikin mulkinka.
41 Yanzu na gaya maka duk abin da ke cikin zuciyata, ga 'ya'yana maza suna zuwa wurinka tare da ɗan'uwansu, suna duba fuskar duniya duka saboda su, su kuma mayar da su cikin salama tare da 'yan'uwansu.
42 Sai Yakubu ya ba wa 'ya'yansa maza takardar shaidar a hannun Yahuda don su ba wa sarkin Masar.

BABI NA 53

1 'Ya'yan Yakubu suka tashi suka ɗauki Biliyaminu da dukan kyaututtukan, suka tafi Masar suka tsaya a gaban Yusufu.
2 Da Yusufu ya ga ɗan'uwansa Benyamin tare da su, sai ya gaishe su, sai mutanen suka zo gidan Yusufu.
3 Sai Yusufu ya umarci shugaban gidansa ya ba 'yan'uwansa abinci, shi kuwa ya yi musu haka.
4 Da tsakar rana, Yusufu ya aika a kira mutanen su zo gabansa tare da Biliyaminu, mutanen suka faɗa wa shugaban gidan Yusufu game da kuɗin da aka mayar musu a cikin jakunkunansu, ya ce musu, “Za ku yi lafiya, kada ku ji tsoro.” Sai ya kawo ɗan'uwansu Saminu wurinsu.
5 Sai Saminu ya ce wa 'yan'uwansa, Ubangijin Masarawa ya yi mini alheri ƙwarai, bai tsare ni a ɗaure ba, kamar yadda kuka gani da idanunku, gama lokacin da kuka fita daga birnin ya 'yantar da ni, ya kuma yi mini alheri a gidansa.
6 Sai Yahuza ya kama hannun Biliyaminu, suka zo gaban Yusufu, suka sunkuya masa ƙasa.
7 Mutanen suka ba Yusufu kyautar, suka zauna a gabansa, Yusufu ya ce musu, "Kuna lafiya, 'ya'yanku suna lafiya, ubanku yana lafiya?" Suka ce, "Lafiya lau," Yahuza ya ɗauki takardar da Yakubu ya aiko ya ba Yusufu.
8 Da Yusufu ya karanta wasiƙar ya kuma san rubutun mahaifinsa, sai ya yi niyyar yin kuka, sai ya shiga ɗaki, ya yi kuka mai zafi; ya fita.
9 Sai ya ɗaga idanunsa ya ga ɗan'uwansa Biliyaminu, ya ce, "Shin wannan ɗan'uwanka ne wanda ka yi mini magana a kansa?" Sai Biliyaminu ya matso kusa da Yusufu, Yusufu ya ɗora hannunsa a kansa, ya ce masa, "Allah ya yi maka alheri ɗana."
10 Da Yusufu ya ga ɗan'uwansa, ɗan mahaifiyarsa, sai ya sake son yin kuka, sai ya shiga ɗakin, ya yi kuka a can, ya wanke fuskarsa, ya fita ya daina kuka, ya ce, A shirya abinci.
11 Yusufu yana da kofi da yake sha, kuma an yi masa ado da azurfa mai kyau da duwatsu masu daraja da kuma blellium, sai Yusufu ya bugi kofin a gaban 'yan'uwansa yayin da suke zaune suna cin abinci tare da shi.
12 Sai Yusufu ya ce wa mutanen, “Na sani da wannan ƙoƙon cewa Reuben ɗan fari, Saminu da Lawi da Yahuza, Issaka da Zabaluna 'ya'ya ne daga uwa ɗaya, ku zauna ku ci bisa ga haihuwarku.”
13 Ya kuma sanya sauran bisa ga haihuwarsu, ya ce, Na san cewa wannan ƙaramin ɗan'uwanku ba shi da ɗan'uwa, kuma ni, kamarsa, ba ni da ɗan'uwa, don haka zai zauna ya ci abinci tare da ni.
14 Sai Biliyaminu ya hau gaban Yusufu ya zauna a kan karagar mulki, mutanen kuma suka ga ayyukan Yusufu, suka yi mamakinsu; mutanen kuma suka ci suka sha a lokacin tare da Yusufu, sannan ya ba su kyaututtuka, Yusufu kuma ya ba Biliyaminu kyauta ɗaya, Manassa da Ifraimu kuma suka ga ayyukan mahaifinsu, su ma suka ba shi kyaututtuka, Osnat kuma ya ba shi kyauta ɗaya, su kuma kyaututtuka biyar ne a hannun Biliyaminu.
15 Sai Yusufu ya kawo musu ruwan inabi su sha, amma ba su yarda su sha ba, suka ce, Tun daga ranar da Yusufu ya

ɓace ba mu sha ruwan inabi ba, ba mu kuma ci wani abinci mai dadi ba.
16 Yusufu ya rantse musu, ya kuma matsa musu sosai, suka sha ruwa sosai a ranar, daga baya Yusufu ya juya ga ɗan'uwansa Benyamin don ya yi magana da shi, Benjamin kuma yana zaune a kan karagar mulki a gaban Yusufu.
17 Sai Yusufu ya ce masa, “Ka haifi 'ya'ya?” Sai ya ce, “Bawanka yana da 'ya'ya maza goma, waɗannan su ne sunayensu, Bela, Beker, Ashbal, Gera, Na'aman, Achi, Rosh, Mupim, Chupim, da Ord, ni kuma na kira sunayensu da sunan ɗan'uwana wanda ban taɓa gani ba.”
18 Ya kuma umarce su da su kawo masa taswirar taurarinsa, inda Yusufu ya san su a kowane lokaci, Yusufu ya ce wa Biliyaminu, Na ji cewa Ibraniyawa sun san dukkan hikima, shin ka san wani abu game da wannan?
19 Sai Biliyaminu ya ce, “Bawanka kuma yana da ilimi a cikin dukkan hikimar da mahaifina ya koya mini.” Yusufu ya ce wa Biliyaminu, “Ka duba wannan kayan kida ka fahimci inda ɗan'uwanka Yusufu yake a Masar, wanda ka ce ya sauka Masar.”
20 Sai Biliyaminu ya ga kayan kida mai taswirar taurarin sama, sai ya yi hikima ya duba a ciki don ya san inda ɗan'uwansa yake, Biliyaminu kuma ya raba ƙasar Masar duka zuwa kashi huɗu, sai ya ga wanda ke zaune a kan karagar mulki a gabansa ɗan'uwansa Yusufu ne, Biliyaminu kuwa ya yi mamaki ƙwarai, sa'ad da Yusufu ya ga ɗan'uwansa Biliyaminu ya yi mamaki ƙwarai, sai ya ce wa Biliyaminu, Me ka gani, kuma me ya sa ka yi mamaki?
21 Sai Biliyaminu ya ce wa Yusufu, Na ga cewa ɗan'uwana Yusufu yana zaune tare da ni a kan karagar mulki, sai Yusufu ya ce masa, Ni ne ɗan'uwanka Yusufu, kada ka bayyana wa 'yan'uwanka wannan abu; ga shi, zan aiko ka tare da su idan sun tafi, zan kuma umarce su da a mayar da su cikin birnin, ni kuma zan ɗauke ka daga gare su.
22 Idan suka yi ƙarfin hali suka yi yaƙi dominka, to zan san sun tuba daga abin da suka yi mini, ni kuma zan bayyana kaina a gare su, idan kuma suka rabu da kai lokacin da na ɗauke ka, to za ka zauna tare da ni, ni kuma zan yi jayayya da su, za su tafi, ni kuma ba zan san su ba.
23 A lokacin nan Yusufu ya umarci jami'in tsaronsa ya cika jakunkunansu da abinci, ya kuma sa kuɗin kowannensu a cikin taikinsa, ya kuma sa ƙoƙon a cikin taiki na Biliyaminu, ya kuma ba su abinci don tafiya, suka yi musu haka.
24 Washegari mutanen suka tashi da sassafe, suka ɗora wa jakunansu hatsi, suka tafi tare da Biliyaminu, suka tafi ƙasar Kan'ana tare da ɗan'uwansu Biliyaminu.
25 Ba su yi nisa da Masar ba lokacin da Yusufu ya umarci wanda ke kula da gidansa, ya ce, Tashi, ka bi waɗannan mutanen kafin su yi nisa da Masar, ka ce musu, Me ya sa kuka sace kofin maigidana?
26 Sai basaraken Yusufu ya tashi ya isa gare su, ya faɗa musu duk maganar Yusufu; da suka ji wannan magana, sai suka yi fushi ƙwarai, suka ce, Wanda aka sami ƙoƙon ubangidanka a wurinsa zai mutu, mu kuma za mu zama bayi.
27 Sai suka yi sauri, kowannensu ya sauko da jakarsa daga jakinsa, suka duba a cikin jakunkunansu, aka ga kofin a cikin jakar Biliyaminu, sai suka yage tufafinsu, suka koma birnin, suka bugi Biliyaminu a kan hanya, suna ta dukansa har sai da ya shigo birnin, suka tsaya a gaban Yusufu.
28 Sai Yahuza ya husata, ya ce, “Wannan mutumin ya dawo da ni ne kawai don in hallaka Masar a yau.”
29 Mutanen suka zo gidan Yusufu, suka iske Yusufu zaune a kan karagarsa, da dukan manyan mutanensa a tsaye a dama da hagu.
30 Sai Yusufu ya ce musu, “Mene ne wannan abin da kuka yi, da kuka ɗauki kofin azurfata kuka tafi? Amma na san kun ɗauki kofina ne domin ku san shi a wane yanki ne na ƙasar ɗan'uwanku yake?”
31 Sai Yahuza ya ce, Me za mu ce wa ubangijinmu, me za mu faɗa, ta yaya kuma za mu baratar da kanmu? Allah ya gano laifin bayinka duka a yau, shi ya sa ya yi mana wannan abu a yau.
32 Sai Yusufu ya tashi ya kama Biliyaminu ya ɗauke shi daga wurin 'yan'uwansa da ƙarfi, ya zo gidan ya kulle ƙofa a kansu, Yusufu ya umarci wanda ke kula da gidansa ya ce musu, “Ga abin da sarki ya ce, Ku tafi lafiya wurin ubanku, ga shi, na ɗauki mutumin da aka sami ƙoƙona a hannunsa.”

BABI NA 54

1 Da Yahuza ya ga yadda Yusufu yake yi da su, sai Yahuza ya matso kusa da shi, ya buɗe ƙofar, ya zo tare da 'yan'uwansa a gaban Yusufu.
2 Sai Yahuza ya ce wa Yusufu, “Kada ya yi kama da abin da ba shi da dadi a gaban ubangijina, ina roƙonka ka bar bawanka ya yi magana a gabanka?” Yusufu ya ce masa, “Yi magana.”
3 Sai Yahuza ya yi magana a gaban Yusufu, 'yan'uwansa kuma suna tsaye a gabansa, sai Yahuza ya ce wa Yusufu, “Hakika lokacin da muka fara zuwa wurin ubangijinmu don siyan abinci, ka ɗauke mu a matsayin 'yan leƙen asirin ƙasar, muka kawo Biliyaminu a gabanka, har yanzu kana yi mana ba'a a yau.”
4 Yanzu bari sarki ya ji maganata, ya kuma aiko da ɗan'uwanmu ya tafi tare da mu wurin mahaifinmu, kada ranka ya ɓace a yau tare da dukkan rayukan mazauna Masar.
5 Ba ka san abin da 'yan'uwana biyu, Saminu da Lawi, suka yi wa birnin Shekem da biranen Amoriyawa bakwai ba, saboda 'yar'uwarmu Dinah, da kuma abin da za su yi domin ɗan'uwansu Biliyaminu?
6 Ni kuma da ƙarfina, wanda na fi su duka girma da ƙarfi, zan zo yau da kai da ƙasarka idan ba ka yarda ka aika ɗan'uwanmu ba.
7 Ba ka ji abin da Allahnmu wanda ya zaɓe mu ya yi wa Fir'auna ba saboda Saratu mahaifiyarmu, wadda ya ɗauke ta daga mahaifinmu, har ya kashe shi da iyalinsa da annoba mai tsanani, har ma har zuwa yau Masarawa suna ba juna wannan abin al'ajabi? Haka nan Allahnmu zai yi maka saboda Biliyaminu wanda ka ɗauke shi daga mahaifinsa a yau, da kuma saboda muguntar da ka yi mana a yau a ƙasarka: gama Allahnmu zai tuna da alkawarinsa da Ibrahim, ya kuma kawo maka masifa, domin ka ɓata wa mahaifinmu rai a yau.
8 Yanzu sai ka ji maganar da na faɗa maka a yau, ka kuma aika ɗan'uwanmu ya tafi, kada kai da mutanen ƙasarka ku mutu da takobi, gama ba za ku iya rinjaye ni ba.
9 Sai Yusufu ya amsa wa Yahuza, ya ce, “Me ya sa ka buɗe bakinka, me ya sa kake alfahari da mu, kana cewa, ‘Ƙarfi yana tare da kai?’ Kamar yadda Fir'auna yake da rai,

idan na umarci dukkan jaruman sojojina su yi yaƙi da kai, hakika kai da waɗannan 'yan'uwanka za ku nutse a cikin laka.”
10 Sai Yahuza ya ce wa Yusufu, Hakika ya kamata kai da mutanenka ku ji tsorona; Na rantse da Ubangiji mai rai idan na zare takobina sau ɗaya, ba zan sake rufe shi ba har sai na kashe dukan Masar a yau, zan fara da kai, in gama da Fir'auna, ubangidanka.
11 Sai Yusufu ya amsa masa ya ce, “Hakika ƙarfi ba naka kaɗai ba ne; ni ne mafi ƙarfi da ƙarfi fiye da kai, hakika idan ka zare takobinka zan sa shi a wuyanka da wuyan 'yan'uwanka duka.”
12 Sai Yahuza ya ce masa, Hakika idan na buɗe bakina a kanka yau, da na haɗiye ka, domin a hallaka ka daga duniya, a kuma halaka ka daga mulkinka yau. Yusufu ya ce, Hakika idan ka buɗe bakinka, ina da iko da ƙarfi don in rufe bakinka da dutse har sai ba za ka iya faɗin kalma ba; duba yawan duwatsun da ke gabanmu, hakika zan iya ɗaukar dutse in tura shi bakinka in karya muƙamuƙinka.
13 Sai Yahuza ya ce, “Allah ne shaida a tsakaninmu, cewa ba mu yi niyyar yaƙi da kai ba tukuna, kawai ka ba mu ɗan'uwanmu, mu tafi daga gare ka.” Yusufu ya amsa ya ce, “Na ran Fir'auna, idan dukan sarakunan Kan'ana suka taru tare da kai, bai kamata ka ɗauke shi daga hannuna ba.”
14 Yanzu fa, ka tafi wurin mahaifinka, ɗan'uwanka kuma zai zama bawa a gare ni, gama ya yi wa gidan sarki sata. Sai Yahuza ya ce, “Me ya shafe ka ko halin sarki? Hakika sarki yana aika azurfa da zinariya daga gidansa, ko dai kyauta ko kuɗi, har yanzu kana magana game da kofinka da ka saka a cikin jakar ɗan'uwanmu, kana cewa ya sace ka?”
15 Allah ya kiyaye ɗan'uwanmu Benyamin ko wani daga cikin zuriyar Ibrahim ya yi wannan abu don ya yi maka sata, ko daga wani, ko sarki, ko sarki, ko wani mutum.
16 Yanzu fa ku daina wannan zargi domin kada duk duniya ta ji maganarku, kuna cewa, Sarkin Masar ya yi jayayya da mutanen da ɗan kuɗi kaɗan, ya kuma zarge su, ya kuma ɗauki ɗan'uwansu bawa.
17 Sai Yusufu ya amsa ya ce, Ku ɗauki wannan kofi ku tafi daga gare ni ku bar ɗan'uwanku bawa, gama hukuncin ƃarawo ne ya zama bawa.
18 Sai Yahuza ya ce, “Me ya sa ba ka jin kunyar maganarka ba, ka bar ɗan'uwanmu ka ɗauki kofinka? Hakika idan ka ba mu kofinka, ko sau dubu, ba za mu bar ɗan'uwanmu a kan kuɗin da aka samu a hannun wani ba, don kada mu mutu a kansa.”
19 Sai Yusufu ya amsa, “Me ya sa ka bar ɗan'uwanka ka sayar da shi a kan azurfa ashirin har zuwa yau, to me ya sa ba za ka yi wa ɗan'uwanka haka ba?”
20 Sai Yahuza ya ce, “Ubangiji shaida ne tsakanina da kai cewa ba ma son yaƙinka, yanzu ka ba mu ɗan'uwanmu, mu tafi daga gare ka ba tare da jayayya ba.”
21 Sai Yusufu ya amsa ya ce, “Idan dukan sarakunan ƙasar suka taru, ba za su iya kwace ɗan'uwanku daga hannuna ba.” Sai Yahuza ya ce, “Me za mu ce wa mahaifinmu, idan ya ga ɗan'uwanmu bai zo tare da mu ba, zai yi baƙin ciki a kansa?”
22 Sai Yusufu ya amsa, ya ce, “Ga abin da za ka faɗa wa mahaifinka, ka ce, Igiyar ta bi bayan bokiti.”
23 Sai Yahuza ya ce, Hakika kai sarki ne, me ya sa kake faɗin waɗannan abubuwa, kana yin hukunci na ƙarya? Kaiton sarki wanda yake kama da kai.
24 Yusufu ya amsa ya ce, “Babu wani hukunci na ƙarya a cikin maganar da na faɗa game da ɗan'uwanku Yusufu, domin duk kun sayar da shi ga Midiyanawa akan azurfa ashirin, kuma duk kun ƙi mahaifinku, kuka ce masa, Mugun dabba ya cinye shi, an yayyage Yusufu gunduwa-gunduwa.”
25 Sai Yahuza ya ce, Ga shi, wutar Shem tana ci a cikin zuciyata, yanzu zan ƙone ƙasarku duka da wuta. Yusufu ya amsa ya ce, Hakika surukarki Tamar, wadda ta kashe 'ya'yanki maza, ta kashe wutar Shekem.
26 Sai Yahuza ya ce, Idan na cire gashi ɗaya daga jikina, zan cika Masar da jininta.
27 Sai Yusufu ya amsa ya ce, Haka al'adar ku take yi kamar yadda kuka yi wa ɗan'uwanku wanda kuka sayar, kuka tsoma rigarsa a cikin jini kuka kawo wa mahaifinku domin ya ce wata muguwar dabba ta cinye shi, ga jininsa.
28 Da Yahuza ya ji wannan magana, sai ya yi fushi ƙwarai, fushinsa ya yi zafi a cikinsa, sai ga wani dutse a gabansa a wurin, wanda nauyinsa ya kai kimanin shekel ɗari huɗu, sai fushin Yahuza ya tashi, ya ɗauki dutsen a hannu ɗaya ya jefa shi sama ya kama shi da hannunsa na hagu.
29 Sai ya sanya shi a ƙarƙashin ƙafafunsa, ya zauna a kansa da ƙarfinsa, dutsen kuma ya zama ƙura daga ƙarfin Yahuza.
30 Da Yusufu ya ga abin da Yahuza ya yi, sai ya tsorata ƙwarai, amma ya umarci ɗansa Manassa, shi ma ya yi da wani dutse kamar na Yahuza, sai Yahuza ya ce wa 'yan'uwansa, Kada wani daga cikinku ya ce, wannan mutumin Bamasare ne, amma ta wurin yin wannan abu, shi ɗan gidan ubanmu ne.
31 Sai Yusufu ya ce, Ba ku kaɗai aka ba ƙarfi ba, gama mu ma jarumai ne, don me za ku yi alfahari da mu duka? Sai Yahuza ya ce wa Yusufu, Ina roƙonka ka aiko mana da ɗan'uwanmu, kada ka lalata ƙasarka a yau.
32 Sai Yusufu ya amsa musu ya ce, Ku je ku gaya wa ubanku, wata muguwar dabba ta cinye shi kamar yadda kuka faɗa game da ɗan'uwanku Yusufu.
33 Sai Yahuza ya yi magana da ɗan'uwansa Naftali, ya ce masa, “Yi sauri, ka je ka ƙidaya dukkan titunan Masar, ka zo ka faɗa mini.” Sai Saminu ya ce masa, “Kada wannan abu ya zama damun ka; yanzu zan hau kan dutsen, in ɗauko babban dutse ɗaya daga dutsen, in yi masa raga-raga da shi, in kashe duk wanda ke cikinsa.”
34 Yusufu ya ji duk waɗannan maganganun da 'yan'uwansa suka faɗa a gabansa, amma ba su san cewa Yusufu yana fahimtarsu ba, domin sun yi tunanin bai san Ibrananci ba.
35 Yusufu ya tsorata ƙwarai da maganar 'yan'uwansa kada su hallaka Masar, sai ya umarci ɗansa Manassa, ya ce, “Je ka yanzu, ka tattara dukan mazaunan Masar, da dukan jarumai, su zo wurina yanzu a kan dawakai da ƙafafu da kowane irin kayan kiɗa, Manassa kuma ya tafi ya yi haka.”
36 Sai Naftali ya tafi kamar yadda Yahuza ya umarce shi, gama Naftali mai tauri ne kamar barewa, yakan bi bayan hatsi, ba za su yi masa kaca-kaca ba.
37 Ya tafi ya ƙidaya dukkan titunan Masar, ya same su goma sha biyu, sai ya zo da sauri ya faɗa wa Yahuza, Yahuza kuwa ya ce wa 'yan'uwansa, Ku yi sauri ku sa takobinku a kugu, mu zo mu haye Masar, mu kashe su duka, kada ku bar wani ya rage.

38 Sai Yahuza ya ce, “Ga shi, zan lalata tituna uku da ƙarfina, kowannenku kuma zai lalata titi ɗaya.” Sa'ad da Yahuza ke faɗin wannan magana, sai ga mazaunan Masar da dukan jaruman sojoji sun zo wurinsu da kayan kida iri-iri da ihu mai ƙarfi.
39 Adadinsu kuwa mahaya ɗari biyar ne da sojojin ƙasa dubu goma, da kuma mutum ɗari huɗu waɗanda za su iya yaƙi ba tare da takobi ko mashi ba, sai da hannuwansu da ƙarfinsu.
40 Dukan jaruman suka zo da babbar guguwa da ihu, suka kewaye 'ya'yan Yakubu suka tsoratar da su, ƙasa kuma ta girgiza saboda jin ihunsu.
41 Da 'ya'yan Yakubu suka ga waɗannan runduna, sai suka tsorata ƙwarai da rayukansu, Yusufu kuwa ya yi haka domin ya tsoratar da 'ya'yan Yakubu su nutse.
42 Da Yahuza ya ga wasu daga cikin 'yan'uwansa suna cikin tsoro, sai ya ce musu, Me ya sa kuke jin tsoro alhali kuwa alherin Allah yana tare da mu? Da Yahuza ya ga duk mutanen Masar suna kewaye da su bisa ga umarnin Yusufu don ya tsorata su, sai Yusufu kaɗai ya umarce su, yana cewa, Kada ku taɓa kowa daga cikinsu.
43 Sai Yahuza ya yi sauri ya zare takobinsa, ya yi ihu mai zafi, ya buge shi da takobinsa, ya yi tsalle a ƙasa, ya ci gaba da ihu a kan dukan mutanen.
44 Sa'ad da ya yi haka, Ubangiji ya sa tsoro ya kama Yahuza da 'yan'uwansa, jarumawa da dukan mutanen da ke kewaye da su.
45 Sai suka gudu da jin ihun, suka firgita suka faɗi ɗaya a kan ɗayan, da yawa daga cikinsu suka mutu yayin da suke faɗuwa, dukansu suka gudu daga gaban Yahuza da 'yan'uwansa da kuma gaban Yusufu.
46 Yayin da suke guduwa, Yahuza da 'yan'uwansa suka bi su zuwa gidan Fir'auna, suka tsere, Yahuza kuma ya sake zama a gaban Yusufu, ya yi masa ihu kamar zaki, ya yi masa ihu mai ƙarfi da ban mamaki.
47 Sai aka ji kukan daga nesa, duk mazaunan Sukkot suka ji shi, dukan Masar suka girgiza da jin kukan, ganuwar Masar da ta ƙasar Goshen kuma suka faɗi saboda girgizar ƙasa, Fir'auna kuma ya faɗi daga kursiyinsa a ƙasa, duk mata masu juna biyu na Masar da Goshen suka yi ɓari lokacin da suka ji hayaniyar girgizar, gama sun tsorata ƙwarai.
48 Fir'auna ya aika, yana cewa, "Mene ne wannan abin da ya faru a ƙasar Masar a yau?" Suka zo suka faɗa masa dukan al'amura tun daga farko har ƙarshe, Fir'auna kuwa ya firgita, ya yi mamaki, ya kuma tsorata ƙwarai.
49 Tsoronsa ya ƙaru da jin duk waɗannan abubuwa, sai ya aika wa Yusufu, yana cewa, “Ka kawo mini Ibraniyawa don su hallaka Masar duka; me za ka yi da wannan ɓarawo? Ka sallame shi, ya tafi tare da 'yan'uwansa, kada mu halaka ta wurin muguntarsu, har da mu, kai da dukan Masar.”
50 Idan kuma ba ki son yin wannan abu, ki watsar da duk kayana masu daraja daga gare ki, ki tafi tare da su zuwa ƙasarsu, idan kina jin daɗinsa, domin a yau za su lalata ƙasara duka su kashe dukkan mutanena; har ma duk matan Masar sun yi ɓari saboda kururuwarsu; ga abin da suka yi kawai ta hanyar ihu da magana, ƙari ga haka, idan suka yi yaƙi da takobi, za su lalata ƙasar; yanzu sai ki zaɓi abin da kike so, ko ni ko Ibraniyawa, ko Masar ko ƙasar Ibraniyawa.
51 Suka zo suka faɗa wa Yusufu duk maganar Fir'auna da ya faɗa game da shi, Yusufu kuwa ya tsorata ƙwarai da maganar Fir'auna, Yahuza kuma 'yan'uwansa suna tsaye a gaban Yusufu cikin fushi da fushi, dukan 'ya'yan Yakubu suka yi wa Yusufu ruri, kamar rurin teku da raƙuman ruwa.
52 Yusufu yana jin tsoron 'yan'uwansa da kuma Fir'auna ƙwarai, sai Yusufu ya nemi hujjar bayyana kansa ga 'yan'uwansa, domin kada su hallaka dukan Masar.
53 Sai Yusufu ya umarci ɗansa Manassa, Manassa kuwa ya tafi ya kusanci Yahuza, ya ɗora hannunsa a kafaɗarsa, fushin Yahuza ya huce.
54 Sai Yahuza ya ce wa 'yan'uwansa, Kada wani daga cikinku ya ce wannan aikin saurayin Masar ne, gama wannan aikin gidan mahaifina ne.
55 Da Yusufu ya ga kuma ya san cewa fushin Yahuza ya huce, sai ya matso don ya yi wa Yahuza magana da harshen tawali'u.
56 Yusufu ya ce wa Yahuza, Hakika kai mai gaskiya ne, kuma yau ka tabbatar da abin da ka faɗa game da ƙarfinka, kuma Allahnka wanda yake jin daɗinka, ya ƙara maka alheri; amma ka faɗa mini da gaske dalilin da ya sa daga cikin 'yan'uwanka duka kuke jayayya da ni saboda yaron, domin babu ɗayansu da ya yi mini magana ko ɗaya game da shi.
57 Sai Yahuza ya amsa wa Yusufu, ya ce, Hakika ka sani ni amintacce ne ga yaron a wurin mahaifinsa, yana cewa, Idan ban kawo shi wurinsa ba, zan ɗauki alhakinsa har abada.
58 Saboda haka na zo wurinka daga cikin 'yan'uwana duka, domin na ga ba ka yarda ka bar shi ya tafi daga gare ka ba; yanzu don haka zan sami tagomashi a wurinka da ka aiko shi ya tafi tare da mu, ga shi kuma zan zauna a matsayin madadinsa, in yi maka hidima a duk abin da kake so, domin duk inda ka aike ni zan je in yi maka hidima da ƙarfi mai yawa.
59 Yanzu ka aika ni wurin wani babban sarki wanda ya tayar maka, za ka san abin da zan yi masa da ƙasarsa; ko da yake yana da dawakai da sojoji ko kuma mutane masu ƙarfi, zan kashe su duka, in kawo kan sarki a gabanka.
60 Shin ba ka sani ba, ko ba ka ji ba cewa ubanmu Ibrahim tare da bawansa Eliezer suka kashe dukkan sarakunan Elam da rundunarsu a dare ɗaya, ba su bar ko ɗaya ba? Tun daga wannan rana aka ba mu ƙarfin ubanmu a matsayin gado, mu da zuriyarmu har abada.
61 Sai Yusufu ya amsa ya ce, “Kana faɗar gaskiya, ƙarya ba ta cikin bakinka ba, gama an faɗa mana cewa Ibraniyawa suna da iko, kuma Ubangiji Allahnsu yana jin daɗinsu ƙwarai, to, wa zai iya tsayawa a gabansu?”
62 Duk da haka, bisa ga wannan sharaɗi zan aika ɗan'uwanku, idan za ku kawo mini ɗan'uwansa ɗan mahaifiyarsa, wanda kuka ce ya tafi daga gare ku zuwa Masar; kuma zai zama lokacin da kuka kawo mini ɗan'uwansa, zan ɗauke shi a matsayinsa, domin babu ɗayanku da ya yi masa jingina ga mahaifinku, kuma idan ya zo wurina, zan aiko da ɗan'uwansa tare da ku wanda kuka yi masa jingina.
63 Fushin Yahuza ya yi zafi a kan Yusufu lokacin da ya faɗi wannan magana, idanunsa kuma suka zuba da jini, ya ce wa 'yan'uwansa, Ta yaya wannan mutum yake neman halaka kansa da ta Masar duka a yau?

64 Sai Saminu ya amsa wa Yusufu, ya ce, Ashe, ba mu gaya maka tun da farko cewa ba mu san inda ya je ba, ko ya mutu ko yana da rai, kuma me ya sa ubangijina yake magana haka game da wadannan abubuwa?
65 Da Yusufu ya ga fuskar Yahuza, sai ya gane cewa fushinsa ya fara tashi lokacin da ya yi masa magana, yana cewa, Kawo mini dayan dan'uwanka maimakon wannan dan'uwan.
66 Sai Yusufu ya ce wa 'yan'uwansa, Hakika kun ce dan'uwanku ko dai ya mutu ko ya bace, yanzu idan na kira shi yau ya zo gabanku, za ku ba ni shi maimakon dan'uwansa?
67 Sai Yusufu ya fara magana yana kira, Yusufu, Yusufu, zo a gabana yau, ka bayyana ga 'yan'uwanka ka zauna a gabansu.
68 Da Yusufu ya yi wannan magana a gabansu, sai suka duba ta wata hanya daban don su ga daga ina Yusufu zai zo a gabansu.
69 Sai Yusufu ya lura da duk ayyukansu, ya ce musu, Me ya sa kuke duban nan da can? Ni ne Yusufu wanda kuka sayar wa Masar, don haka kada ku damu da kuka sayar da ni, gama Allah ya aiko ni a gabanku a matsayin tallafi a lokacin yunwa.
70 'Yan'uwansa suka tsorata saboda shi, sa'ad da suka ji maganar Yusufu, sai Yahuza ya tsorata kwarai saboda shi.
71 Da Biliyaminu ya ji maganar Yusufu, sai ya tsaya a gabansu a cikin gidan, sai Biliyaminu ya gudu zuwa wurin dan'uwansa Yusufu, ya rungume shi, ya rungume shi, suka yi ta kuka.
72 Sa'ad da 'yan'uwan Yusufu suka ga Benyamin ya fadi a wuyan dan'uwansa, suka yi kuka tare da shi, sai suka rungume Yusufu suka rungume shi, suka yi kuka mai zafi tare da Yusufu.
73 An ji muryar a gidan Yusufu cewa su 'yan'uwan Yusufu ne, kuma Fir'auna ya yi matukar farin ciki, domin yana jin tsoronsu kada su halaka Masar.
74 Sai Fir'auna ya aiki bayinsa wurin Yusufu don su taya shi murna game da 'yan'uwansa da suka zo wurinsa, sai dukan shugabannin rundunonin sojoji da rundunonin sojoji da ke Masar suka zo su yi murna tare da Yusufu, kuma dukan Masarawa suka yi murna kwarai da 'yan'uwan Yusufu.
75 Sai Fir'auna ya aika bayinsa wurin Yusufu, yana cewa, Ka fada wa 'yan'uwanka su dauki duk abin da ke nasu su zo wurina, ni kuwa zan sanya su a mafi kyawun yankin kasar Masar, suka kuma yi haka.
76 Sai Yusufu ya umarci wanda ke kula da gidansa ya kawo wa 'yan'uwansa kyaututtuka da tufafi, ya kuma kawo musu tufafi da yawa, wato rigunan sarauta da kyaututtuka da yawa, Yusufu kuma ya raba su ga 'yan'uwansa.
77 Ya ba wa kowanne daga cikin 'yan'uwansa tufafin zinariya da azurfa, da kuma azurfa dari uku, Yusufu kuma ya umarce su duka da su saka wadannan tufafin, a kuma kawo su gaban Fir'auna.
78 Da Fir'auna ya ga dukkan 'yan'uwan Yusufu jarumai ne, masu kyawawan siffofi, sai ya yi murna kwarai.
79 Daga baya suka fita daga gaban Fir'auna suka tafi kasar Kan'ana, wurin mahaifinsu, dan'uwansu Biliyaminu yana tare da su.
80 Sai Yusufu ya tashi ya ba su karusa goma sha daya daga Fir'auna, Yusufu kuma ya ba su karusarsa, wadda ya hau a ranar da aka nada shi a Masar don ya kai mahaifinsa Masar;
Yusufu kuma ya aika wa dukkan 'ya'yan 'yan'uwansa tufafi gwargwadon adadinsu, da azurfa dari ga kowannensu, ya kuma aika wa matan 'yan'uwansa tufafi daga tufafin matan sarki, ya kuma aika musu.
81 Ya kuma ba wa kowanne daga cikin 'yan'uwansa maza goma su tafi tare da su zuwa kasar Kan'ana don su yi musu hidima, su yi wa 'ya'yansu da duk abin da ke cikinsu hidima idan suka zo Masar.
82 Yusufu ya aika wa dan'uwansa Biliyaminu riguna goma, ta hannun dan'uwansa, don 'ya'yansa maza goma, rabon da ya fi sauran 'ya'yan Yakubu.
83 Ya aika wa kowanne azurfa hamsin, da karusai goma saboda Fir'auna, ya kuma aika wa mahaifinsa da jakuna goma dauke da dukkan abubuwan jin dadi na Masar, da jakuna mata goma dauke da hatsi da abinci da abinci ga mahaifinsa, da kuma duk wadanda ke tare da shi, a matsayin abinci ga hanya.
84 Sai ya aika wa 'yar'uwarsa Dinah tufafin azurfa da zinariya, da turare da mur, da aloe da kayan ado na mata da yawa, ya kuma aika da su daga matan Fir'auna zuwa ga matan Biliyaminu.
85 Ya kuma ba wa dukkan 'yan'uwansa, har da matansu, nau'ikan duwatsun onyx da bdellium iri-iri, da kuma daga cikin duk abubuwa masu daraja na manyan mutanen Masar, babu wani abu mai tsada da ya rage sai abin da Yusufu ya aika zuwa gidan mahaifinsa.
86 Sai ya sallami 'yan'uwansa, suka tafi, sai ya aiki dan'uwansa Benyamin tare da su.
87 Sai Yusufu ya fita tare da su don ya raka su a kan hanyar zuwa kan iyakar Masar, ya kuma umarce su game da mahaifinsa da iyalinsa, su zo Masar.
88 Sai ya ce musu, Kada ku yi jayayya a hanya, gama wannan abu daga Ubangiji ne domin a hana mutane da yawa yunwa, gama za a yi shekaru biyar na yunwa a kasar.
89 Ya kuma umarce su, yana cewa, Idan kun zo kasar Kan'ana, kada ku zo gaban mahaifina ba zato ba tsammani a cikin wannan al'amari, amma ku yi aiki da hikimarku.
90 Sai Yusufu ya daina ba su umarni, ya juya ya koma Masar, 'ya'yan Yakubu kuma suka tafi kasar Kan'ana da farin ciki da fara'a ga mahaifinsu Yakubu.
91 Sai suka isa kan iyakokin kasar, suka ce wa junansu, Me za mu yi a wannan al'amari a gaban ubanmu, domin idan muka zo wurinsa ba zato ba tsammani muka gaya masa batun, zai firgita kwarai da maganarmu, ba zai yarda da mu ba.
92 Suka yi tafiya har suka kusa isa gidajensu, suka sami Serach, 'yar Ashiru, tana fita don ta tarye su, yarinyar kuwa kyakkyawa ce kuma mai wayo, kuma ta san yadda ake buga garaya.
93 Suka yi mata kira, ta zo gabansu, ta sumbace su, suka dauke ta suka ba ta garaya, suna cewa, Ku je gaban mahaifinmu, ku zauna a gabansa, ku busa garaya, ku fadi wadannan kalmomin.
94 Suka umarce ta da ta tafi gidansu, sai ta dauki garaya ta yi sauri a gabansu, ta zo ta zauna kusa da Yakubu.
95 Sai ta yi waka mai kyau ta rera waka, ta kuma furta cikin dadin kalamanta, Yusufu kawuna yana raye, kuma yana mulki a duk fadin kasar Masar, kuma bai mutu ba.
96 Ta ci gaba da maimaita wadannan kalmomin, Yakubu kuma ya ji maganarta, suka kuma yi masa dadi.

97 Ya saurara yayin da take maimaita su sau biyu da sau uku, sai farin ciki ya shiga zuciyar Yakubu saboda dadin kalmominta, kuma ruhun Allah yana tare da shi, kuma ya san duk kalmominta gaskiya ne.
98 Sai Yakubu ya albarkaci Serah lokacin da ta fadi wadannan kalmomi a gabansa, ya ce mata, 'Yata, kada mutuwa ta taba rinjaye ki, gama kin rayar da ruhuna. Sai dai ki yi magana a gabana kamar yadda kika fada, gama kin faranta mini rai da dukkan kalmominki.
99 Ta ci gaba da rera wadannan kalmomin, Yakubu kuma ya saurara, ya kuma yi farin ciki, ruhun Allah kuma yana tare da shi.
100 Yayin da yake magana da ita, sai ga 'ya'yansa maza sun zo wurinsa da dawakai da karusai da tufafin sarauta da bayi masu gudu a gabansu.
101 Sai Yakubu ya tashi ya tarye su, ya ga 'ya'yansa maza sanye da kayan sarauta, ya kuma ga duk taskokin da Yusufu ya aiko musu.
102 Suka ce masa, Ka sani cewa dan'uwanmu Yusufu yana raye, kuma shi ne ke mulki a duk fadin kasar Masar, kuma shi ne ya yi mana magana kamar yadda muka fada maka.
103 Yakubu ya ji duk maganganun 'ya'yansa maza, zuciyarsa kuma ta yi rawa saboda maganganunsu, domin bai iya yarda da su ba har sai da ya ga duk abin da Yusufu ya ba su, da abin da ya aiko masa, da kuma duk alamun da Yusufu ya fada musu.
104 Sai suka bude a gabansa, suka nuna masa duk abin da Yusufu ya aiko, suka ba wa kowannensu abin da Yusufu ya aiko masa, ya kuma san cewa sun fadi gaskiya, kuma ya yi farin ciki kwarai da labarin dansa.
105 Sai Yakubu ya ce, Ya isa a gare ni cewa dana Yusufu yana da rai, zan je in gan shi kafin in mutu.
106 'Ya'yansa maza suka fada masa duk abin da ya same su, Yakubu ya ce, Zan tafi Masar in ga dana da zuriyarsa.
107 Sai Yakubu ya tashi ya saka tufafin da Yusufu ya aiko masa, bayan ya wanke, ya aske gashinsa, sai ya sa masa rawani wanda Yusufu ya aiko masa a kansa.
108 Sai dukan mutanen gidan Yakubu da matansu suka saka tufafin da Yusufu ya aiko musu, suka yi matukar farin ciki da Yusufu cewa har yanzu yana raye kuma yana mulki a Masar.
109 Duk mazaunan Kan'ana suka ji wannan, suka zo suka yi murna kwarai da Yakubu cewa har yanzu yana raye.
110 Yakubu ya yi musu biki na kwana uku, dukan sarakunan Kan'ana da manyan kasar suka ci suka sha, suka yi murna a gidan Yakubu.

BABI NA 55

1 Bayan haka Yakubu ya ce, Zan je in ga dana a Masar, sannan zan koma kasar Kan'ana wadda Allah ya yi magana da Ibrahim, domin ba zan iya barin kasar haihuwata ba.
2 Ga maganar Ubangiji ta zo gare shi, tana cewa, Ka sauka Masar da dukan iyalinka ka zauna a can, kada ka ji tsoron zuwa Masar domin a can zan maishe ka babbar al'umma.
3 Sai Yakubu ya ce a ransa, “Zan je in ga dana ko tsoron Allahnsa yana cikin zuciyarsa a tsakanin mazaunan Masar duka.”
4 Ubangiji kuwa ya ce wa Yakubu, “Kada ka ji tsoron Yusufu, domin har yanzu yana rike da amincinsa don ya yi mini hidima, kamar yadda kake so a gabanka.” Sai Yakubu ya yi farin ciki kwarai da dansa.
5 A lokacin Yakubu ya umarci 'ya'yansa maza da iyalinsa su tafi Masar bisa ga maganar Ubangiji a gare shi, sai Yakubu ya tashi tare da 'ya'yansa maza da dukan iyalinsa, ya fita daga kasar Kan'ana daga Biyer-sheba, da farin ciki da farin ciki, suka tafi kasar Masar.
6 Da suka kusa kusa da Masar, Yakubu ya aika Yahuza a gaba zuwa wurin Yusufu domin ya nuna masa halin da ake ciki a Masar, Yahuza kuma ya yi kamar yadda mahaifinsa ya fada, sai ya yi sauri ya gudu ya zo wurin Yusufu, suka ba su wuri a kasar Goshen ga dukan iyalinsa, Yahuza kuma ya koma ya bi ta hanyar zuwa wurin mahaifinsa.
7 Yusufu ya shirya karusarsa, ya tattara dukkan jaruman sojojinsa, da bayinsa, da dukan shugabannin Masar domin su tafi su taryi mahaifinsa Yakubu, aka kuma sanar da umarnin Yusufu a Masar, yana cewa, Duk wanda bai je ya taryi Yakubu ba zai mutu.
8 Washegari Yusufu ya fita tare da dukan Masarawa tare da babbar runduna mai karfi, dukansu sanye da tufafin lilin mai kyau da shunayya, da kayan azurfa da zinariya, da kayan yakinsu.
9 Sai suka tafi su taryi Yakubu da kayan kida iri-iri, da ganguna da kida, suna yada mur da aloe a duk fadin hanya, suka bi wannan hanya, kasa kuma ta girgiza saboda ihunsu.
10 Duk matan Masar suka hau kan rufin Masar da bango don su taryi Yakubu, kuma a kan Yusufu akwai kambin sarautar Fir'auna, domin Fir'auna ya aiko masa da shi don ya sa a lokacin da zai tafi ya taryi mahaifinsa.
11 Da Yusufu ya isa kusa da mahaifinsa da kafa hamsin, sai ya sauka daga karusarsa, ya tafi wurin mahaifinsa. Sa'ad da dukan shugabannin Masar da fadawanta suka ga Yusufu ya yi tafiya zuwa wurin mahaifinsa da kafa, sai suka sauka suka yi tafiya zuwa wurin Yakubu da kafa.
12 Da Yakubu ya kusaci sansanin Yusufu, Yakubu ya ga sansanin da ke zuwa wurinsa tare da Yusufu, sai ya yi masa dadi, Yakubu kuma ya yi mamakin hakan.
13 Sai Yakubu ya ce wa Yahuza, “Wane ne mutumin da na gani a sansanin Masar sanye da riguna na sarauta, sanye da riga ja mai tsananin kyau, da kuma rawani na sarauta a kansa, wanda ya sauko daga karusarsa ya zo wurinmu?” Sai Yahuza ya amsa wa mahaifinsa, ya ce, “Shi ne danka Yusufu, sarki.” Sai Yakubu ya yi farin ciki da ganin daukakar dansa.
14 Sai Yusufu ya matso kusa da mahaifinsa, ya yi wa mahaifinsa sujada, dukan mutanen sansanin suka sunkuya kasa tare da shi a gaban Yakubu.
15 Sai ga Yakubu ya yi gudu ya yi sauri ya je wurin dansa Yusufu, ya rungume wuyansa ya sumbace shi, suka yi kuka, Yusufu kuma ya rungumi mahaifinsa ya sumbace shi, suka yi kuka, dukan mutanen Masar kuma suka yi kuka tare da su.
16 Sai Yakubu ya ce wa Yusufu, Yanzu zan mutu da farin ciki bayan na ga fuskarka, domin har yanzu kana raye da daukaka.
17 'Ya'yan Yakubu, da matansu, da 'ya'yansu, da bayinsu, da dukan iyalin Yakubu, suka yi kuka mai zafi tare da Yusufu, suka sumbace shi, suka yi kuka mai zafi tare da shi.
18 Daga baya Yusufu da dukan mutanensa suka koma gida zuwa Masar, Yakubu da 'ya'yansa maza da dukan 'ya'yan gidansa suka zo tare da Yusufu zuwa Masar, Yusufu kuma

ya zaunar da su a mafi kyawun yankin Masar, a ƙasar Goshen.
19 Sai Yusufu ya ce wa mahaifinsa da 'yan'uwansa, “Zan tafi in faɗa wa Fir'auna, in ce, 'Yan'uwana da iyalin mahaifina da duk abin da ke cikinsu sun zo wurina, ga shi kuma suna ƙasar Goshen.”
20 Yusufu kuwa ya yi haka, ya ɗauki daga cikin 'yan'uwansa Ruben, da Issaka Zabaluna, da ɗan'uwansa Biliyaminu, ya gabatar da su a gaban Fir'auna.
21 Yusufu ya yi magana da Fir'auna, ya ce, 'Yan'uwana da iyalin mahaifina da duk abin da suke da shi, tare da garkunansu da shanunsu sun zo wurina daga ƙasar Kan'ana don su yi zamansu a Masar, gama yunwa ta yi musu tsanani.
22 Fir'auna ya ce wa Yusufu, “Ka sanya mahaifinka da 'yan'uwanka a mafi kyawun yankin ƙasar, kada ka hana su duk abin da yake mai kyau, ka sa su ci daga cikin kitsen ƙasar.”
23 Yusufu ya amsa, ya ce, “Ga shi, na sanya su a ƙasar Goshen, domin su makiyaya ne, don haka bari su zauna a Goshen su yi kiwon garkensu banda Masarawa.”
24 Fir'auna ya ce wa Yusufu, “Ka yi wa 'yan'uwanka duk abin da za su faɗa maka.” 'Ya'yan Yakubu suka yi wa Fir'auna sujada, suka bar shi cikin salama, bayan haka Yusufu ya kawo mahaifinsa gaban Fir'auna.
25 Yakubu ya zo ya yi wa Fir'auna sujada, Yakubu kuma ya sa wa Fir'auna albarka, sai ya fita, Yakubu da 'ya'yansa maza duka, da dukan iyalinsa suka zauna a ƙasar Goshen.
26 A shekara ta biyu, wato a shekara ta ɗari da talatin ta rayuwar Yakubu, Yusufu ya ciyar da mahaifinsa da 'yan'uwansa, da dukan iyalin mahaifinsa, da abinci gwargwadon yawan 'ya'yansu, a duk tsawon kwanakin yunwar; ba su rasa komai ba.
27 Yusufu ya ba su mafi kyawun ƙasar duka; mafi kyawun ƙasar Masar suna da su a duk zamanin Yusufu; Yusufu kuma ya ba su da dukan iyalin mahaifinsa tufafi da tufafi kowace shekara; 'Ya'yan Yakubu kuma suka zauna lafiya a Masar duk kwanakin ɗan'uwansu.
28 Yakubu yana cin abinci a teburin Yusufu koyaushe, Yakubu da 'ya'yansa maza ba sa barin teburin Yusufu dare da rana, banda abin da 'ya'yan Yakubu suka ci a gidajensu.
29 Dukan Masarawa sun ci abinci a lokacin yunwar gidan Yusufu, gama duk Masarawa sun sayar da duk abin da suke da shi saboda yunwar.
30 Yusufu ya sayi dukkan ƙasashe da gonakin Masar domin abinci saboda Fir'auna, Yusufu kuma ya wadata dukan Masar da abinci a duk kwanakin yunwar, Yusufu kuma ya tattara duk azurfa da zinariya da suka zo masa don hatsin da suka saya a duk faɗin ƙasar, ya kuma tara zinariya da azurfa da yawa, banda duwatsu masu yawa na onyx, da blellium da tufafi masu daraja waɗanda suka kawo wa Yusufu daga kowane yanki na ƙasar lokacin da kuɗinsu ya ƙare.
31 Yusufu ya ɗauki duk azurfa da zinariyar da ta same shi, kimanin talanti saba'in da biyu na zinariya da azurfa, da kuma duwatsu masu daraja da kuma duwatsu masu daraja, da kuma duwatsu masu daraja, Yusufu ya tafi ya ɓoye su kashi huɗu, ya ɓoye kashi ɗaya a cikin jeji kusa da Bahar Maliya, da kuma kashi ɗaya a bakin kogin Perath, da kuma kashi na uku da na huɗu a cikin jeji da ke fuskantar jejin Farisa da Mediya.
32 Sai ya ɗauki wani ɓangare na zinariya da azurfa da ya rage, ya ba wa 'yan'uwansa duka da kuma ga dukan iyalin mahaifinsa, da kuma ga dukan matan gidan mahaifinsa, sauran kuma ya kawo wa gidan Fir'auna, kimanin talanti ashirin na zinariya da azurfa.
33 Yusufu ya ba Fir'auna dukkan zinariya da azurfar da ta rage, Fir'auna kuma ya ajiye ta a cikin taskar ajiyar kuɗi, kwanakin yunwa kuma suka ƙare a ƙasar, suka yi shuka suka girbe a ƙasar duka, suka kuma sami yawan da suka saba samu kowace shekara; ba su rasa komai ba.
34 Yusufu ya zauna lafiya a Masar, ƙasar duka tana ƙarƙashin shawararsa, mahaifinsa da 'yan'uwansa duka suka zauna a ƙasar Goshen suka mallake ta.
35 Yusufu ya tsufa ƙwarai, ya tsufa ƙwarai, 'ya'yansa maza biyu, Ifraimu da Manassa, suka zauna a gidan Yakubu har abada, tare da 'ya'yan 'ya'yan Yakubu 'yan'uwansu, domin su koyi hanyoyin Ubangiji da shari'arsa.
36 Yakubu da 'ya'yansa maza suka zauna a ƙasar Masar a ƙasar Goshen, suka mallake ta, suka yi ta hayayyafa suka kuma yawaita a cikinta.

BABI NA 56

1 Yakubu ya zauna a ƙasar Masar shekara goma sha bakwai, kwanakin Yakubu kuma, shekarun rayuwarsa shekara ɗari da arba'in da bakwai ne.
2 A lokacin ne Yakubu ya kamu da rashin lafiya wanda ya mutu, sai ya aika a kira ɗansa Yusufu daga Masar, Yusufu ɗansa kuma ya fito daga Masar, Yusufu kuma ya zo wurin mahaifinsa.
3 Sai Yakubu ya ce wa Yusufu da 'ya'yansa maza, “Ga ni nan ina mutuwa, Allah na kakanninku zai ziyarce ku, ya kuma komo da ku zuwa ƙasar da Ubangiji ya rantse zai ba ku, ku da 'ya'yanku bayanku, yanzu idan na mutu, ku binne ni a cikin kogo da ke Makfela a Hebron, a ƙasar Kan'ana, kusa da kakannina.”
4 Sai Yakubu ya sa 'ya'yansa maza su rantse za su binne shi a Makfela, a Hebron, 'ya'yansa kuma suka rantse masa game da wannan al'amari.
5 Ya kuma umarce su, ya ce, “Ku bauta wa Ubangiji Allahnku, gama wanda ya ceci kakanninku zai cece ku daga kowace wahala.”
6 Sai Yakubu ya ce, Ku kirawo mini dukkan 'ya'yanku, sai dukan 'ya'yan Yakubu suka zo suka zauna a gabansa, Yakubu ya sa musu albarka, ya ce musu, Ubangiji Allah na kakanninku zai ba ku ninki dubu, ya kuma albarkace ku, ya kuma albarkaci mahaifinku Ibrahim. Sai dukan 'ya'yan Yakubu suka fita a wannan rana bayan ya albarkace su.
7 Washegari Yakubu ya sake kiran 'ya'yansa maza, suka taru suka zo wurinsa, suka zauna a gabansa, Yakubu kuma a wannan rana ya sa wa 'ya'yansa maza albarka kafin mutuwarsa, kowannensu ya sa wa albarka bisa ga albarkarsa; ga shi, an rubuta a cikin littafin dokokin Ubangiji game da Isra'ila.
8 Sai Yakubu ya ce wa Yahuza, “Na san ɗana cewa kai jarumi ne ga 'yan'uwanka, ka yi mulkinsu, 'ya'yanka kuma za su yi mulki a kan 'ya'yansu har abada.”
9 Kawai ka koya wa 'ya'yanka baka da dukkan kayan yaƙi, domin su yi yaƙi da ƴan'uwansu wanda zai yi mulkin maƙiyansa.

10 Sai Yakubu ya sake umarci 'ya'yansa maza a wannan rana, ya ce, “Ga ni nan a yau, zan taru tare da jama'ata, ku ɗauke ni daga Masar, ku binne ni a kogon Makfela kamar yadda na umarce ku.”
11 Amma ina roƙonku kada wani daga cikin 'ya'yanku ya ɗauke ni, sai ku kanku, kuma haka za ku yi mini, lokacin da kuka ɗauki gawata don ku tafi da ita ƙasar Kan'ana don binne ni,
12 Yahuza, Issaka, da Zabaluna za su ɗauki akwatin gawana a gefen gabas, Ra'ubainu, da Saminu, da Gad a kudu, Ifraimu, da Manassa, da Biliyaminu a yamma, Dan, da Ashiru, da Naftali a arewa.
13 Kada Lawi ya tafi da kai, domin shi da 'ya'yansa maza za su ɗauki akwatin alkawarin Ubangiji tare da Isra'ilawa a sansani, kada kuma ɗana Yusufu ya ɗauki, gama a matsayin sarki, haka ɗaukakarsa za ta kasance, amma Ifraimu da Manassa za su zauna a madadinsu.
14 Haka za ku yi mini lokacin da kuka ɗauke ni; kada ku yi watsi da duk abin da na umarce ku; kuma zai faru idan kun yi mini haka, Ubangiji zai tuna da ku da 'ya'yanku bayanku har abada.
15 Ku kuma 'ya'yana maza, ku girmama ɗan'uwansa da danginsa, ku kuma umarci 'ya'yanku da 'ya'yan 'ya'yanku bayanku su bauta wa Ubangiji Allah na kakanninku har abada.
16 Domin ku tsawaita rayuwarku a ƙasar, ku da 'ya'yanku da 'ya'yan 'ya'yanku har abada, lokacin da kuka yi abin da yake nagari da adalci a gaban Ubangiji Allahnku, kuna bin dukkan hanyoyinsa.
17 Kai kuma, Yusufu ɗana, ina roƙonka ka gafarta wa 'yan'uwanka da duk laifofinsu a cikin laifin da suka yi maka, domin Allah ya nuface shi ne don amfanin kanka da na 'ya'yanka.
18 Kuma kai ɗana kada ka bar 'yan'uwanka ga mazaunan Masar, kada kuma ka cutar da su, domin ga shi, na miƙa su ga hannun Allah da hannunka don ka kiyaye su daga Masarawa. 'Ya'yan Yakubu suka amsa wa mahaifinsu suka ce, Ya mahaifinmu, duk abin da ka umarce mu, haka za mu yi; Allah kaɗai ya kasance tare da mu.
19 Sai Yakubu ya ce wa 'ya'yansa maza, “Haka Allah zai kasance tare da ku idan kun kiyaye dukkan hanyoyinsa, kada ku juya daga hanyoyinsa zuwa dama ko hagu wajen aikata abin da yake nagari da adalci a gabansa.”
20 Gama na san cewa matsaloli da yawa masu tsanani za su same ku a ƙarshen zamani a ƙasar, har ma da 'ya'yanku da 'ya'yanku, ku bauta wa Ubangiji kawai, shi kuma zai cece ku daga kowace irin wahala.
21 Kuma zai zama lokacin da kuka bi Allah domin ku bauta masa, kuka kuma koya wa 'ya'yanku bayanku, da 'ya'yan 'ya'yanku, su san Ubangiji, to, Ubangiji zai tashe ku da 'ya'yanku bawa daga cikin 'ya'yanku, Ubangiji kuma zai cece ku daga hannunsa daga kowace wahala, ya kuma fitar da ku daga Masar, ya dawo da ku ƙasar kakanninku don ku mallake ta lafiya.
22 Yakubu ya daina ba wa 'ya'yansa maza umarni, sai ya ja ƙafafunsa bisa kan gado, ya mutu, aka kai shi ga mutanensa.
23 Sai Yusufu ya faɗa kan mahaifinsa, ya yi kuka, ya yi kuka a kansa, ya sumbace shi, sai ya yi kira da murya mai ɗaci, ya ce, Ya babana, babana.
24 Matan ɗansa da dukan iyalinsa suka zo suka faɗa wa Yakubu, suka yi masa kuka, suka yi kuka mai ƙarfi game da Yakubu.
25 Sai dukan 'ya'yan Yakubu suka tashi tare, suka yayyage tufafinsu, suka sa makoki a ƙugu, suka faɗi a fuskokinsu, suka zuba ƙura a kansu sama.
26 Aka faɗa wa matar Osnath Yusufu labarin, sai ta tashi ta saka jaka, ita da duk matan Masarawa da ke tare da ita suka zo suka yi makoki suka yi kuka saboda Yakubu.
27 Duk mutanen Masar waɗanda suka san Yakubu suka zo a wannan rana da suka ji wannan magana, sai dukan Masarawa suka yi kuka na tsawon kwanaki.
28 Haka kuma daga ƙasar Kan'ana mata suka zo Masar lokacin da suka ji cewa Yakubu ya mutu, suka yi masa kuka a Masar har kwana saba'in.
29 Bayan haka sai Yusufu ya umarci bayinsa likitoci su shafa wa mahaifinsa man shafawa da turare da turare iri-iri, da turare iri-iri, da turare, kuma likitoci suka shafa wa Yakubu man shafawa kamar yadda Yusufu ya umarce su.
30 Dukan mutanen Masar, da dattawa, da dukan mazaunan ƙasar Goshen, suka yi kuka da makoki domin Yakubu, dukan 'ya'yansa maza da 'ya'yan gidansa kuma suka yi makoki da makoki domin mahaifinsu Yakubu kwanaki da yawa.
31 Bayan kwanakin kukansa sun shuɗe, bayan kwana saba'in, Yusufu ya ce wa Fir'auna, Zan tafi in binne mahaifina a ƙasar Kan'ana kamar yadda ya rantse mini, sa'an nan zan dawo.
32 Fir'auna ya aiki Yusufu, ya ce, “Je ka binne mahaifinka kamar yadda ya faɗa, kamar yadda ya rantse maka.” Yusufu kuwa ya tashi tare da dukan 'yan'uwansa zuwa ƙasar Kan'ana don su binne mahaifinsu Yakubu kamar yadda ya umarce su.
33 Fir'auna kuma ya umarta a yi shelar a ko'ina a Masar, yana cewa, Duk wanda bai tafi tare da Yusufu da 'yan'uwansa zuwa ƙasar Kan'ana don binne Yakubu ba, zai mutu.
34 Da dukan Masarawa suka ji labarin sanarwar Fir'auna, sai suka tashi tare, dukan barorin Fir'auna, da dattawan gidansa, da dukan dattawan ƙasar Masar suka tafi tare da Yusufu, dukan hakimai da manyan Fir'auna suka tafi kamar bayin Yusufu, suka tafi su binne Yakubu a ƙasar Kan'ana.
35 'Ya'yan Yakubu suka ɗauki makarar da ya kwanta a kai, bisa ga duk abin da mahaifinsu ya umarce su, haka 'ya'yansa maza suka yi masa.
36 An yi akwatin gawa na zinariya tsantsa, an kuma yi masa ado da duwatsu masu daraja da kuma bedelium, an kuma yi masa ado da zinariya, an haɗa shi da zare, a kansu kuma an yi masa ƙugiya da duwatsu masu daraja da bedelium.
37 Yusufu ya ɗora babban kambin zinariya a kan mahaifinsa Yakubu, ya kuma sanya sandar zinariya a hannunsa, suka kewaye makarar kamar yadda sarakuna suke yi a rayuwarsu.
38 Duk rundunar Masarawa suka yi gaba da shi a cikin wannan runduna, da farko dukkan jaruman Fir'auna, da jaruman Yusufu, da kuma sauran mazauna Masar, duk suna sanye da takuba, kuma suna sanye da rigunan yaƙi, kuma an kama su da sarƙoƙi.

39 Duk masu kuka da masu makoki suka tafi nesa da wurin ajiye kaya, suna kuka da kuka, sauran mutane kuma suka bi bayan kaya.
40 Yusufu da iyalinsa suka tafi kusa da makara ba tare da takalmi ba, suna kuka, sauran bayin Yusufu kuma suka kewaye shi, kowannensu yana da kayan adonsa, dukansu kuma suna ɗauke da kayan yaƙinsu.
41 Sai bayin Yakubu hamsin suka wuce gaban makarar, suka yayyafa mur da aloe, da kuma turare iri-iri a kan hanya, dukkan 'ya'yan Yakubu da ke ɗauke da makarar suna tafiya a kan wurin turare, bayin Yakubu kuma suna gabansu suna baza turare a kan hanya.
42 Yusufu ya tafi da sansani mai yawa, suna kuma yin haka kowace rana har sai da suka isa ƙasar Kan'ana, suka kuma isa wurin masussukar Atad, wanda ke ɗayan gefen Urdun, suka yi makoki mai tsanani da baƙin ciki a wurin.
43 Da sarakunan Kan'ana suka ji wannan, sai suka fita, kowannensu daga gidansa, sarakuna talatin da ɗaya na Kan'ana, suka zo tare da mutanensu don su yi makoki da kuka saboda Yakubu.
44 Duk waɗannan sarakunan sun ga kabarin Yakubu, sai ga kabarin Yusufu a kansa, suka kuma sanya kabarin su a kan kabarin, suka kewaye shi da kambi.
45 Duk waɗannan sarakunan suka yi babban makoki mai tsanani tare da 'ya'yan Yakubu da Masar saboda Yakubu, gama dukan sarakunan Kan'ana sun san ƙarfin Yakubu da 'ya'yansa.
46 Sai labarin ya kai ga Isuwa, yana cewa, Yakubu ya mutu a Masar, 'ya'yansa maza da dukan Masar suna kai shi ƙasar Kan'ana don su binne shi.
47 Da Isuwa ya ji wannan, yana zaune a Dutsen Seyir, sai ya tashi tare da 'ya'yansa maza, da dukan mutanensa, da dukan iyalinsa, mutane masu girma ƙwarai, suka zo suka yi makoki da kuka saboda Yakubu.
48 Da Isuwa ya zo, ya yi makoki domin ɗan'uwansa Yakubu, sai dukan Masar da dukan Kan'ana suka sake tashi suka yi makoki mai zafi tare da Isuwa saboda Yakubu a wannan wuri.
49 Sai Yusufu da 'yan'uwansa suka kawo mahaifinsu Yakubu daga can, suka tafi Hebron don su binne Yakubu a cikin kogo kusa da kakanninsa.
50 Da suka isa Kiriat-arba, a cikin kogon, sai Isuwa ya tsaya tare da 'ya'yansa maza a gaban Yusufu da 'yan'uwansa a cikin kogon, yana cewa, Ba za a binne Yakubu a ciki ba, gama namu ne da na mahaifinmu.
51 Da Yusufu da 'yan'uwansa suka ji maganar 'ya'yan Isuwa, sai suka yi fushi ƙwarai, sai Yusufu ya matso kusa da Isuwa, ya ce, "Menene wannan maganar da suka faɗa? Hakika mahaifina Yakubu ya saya daga gare ka saboda dukiya mai yawa bayan rasuwar Ishaku, yanzu shekaru ashirin da biyar da suka wuce, da kuma ƙasar Kan'ana da ya saya daga gare ka da 'ya'yanka, da zuriyarka a bayanka."
52 Yakubu ya saya wa 'ya'yansa maza da zuriyarsa a bayansa, domin su zama gādo har abada, me ya sa kake faɗin waɗannan abubuwa a yau?
53 Sai Isuwa ya amsa, ya ce, “Kai ƙarya kake yi, kana kuma faɗin ƙarya, domin ban sayar da komai nawa a cikin wannan ƙasar ba, kamar yadda ka faɗa, ɗan'uwana Yakubu kuma bai sayi komai nawa a wannan ƙasar ba.”
54 Sai Isuwa ya faɗi waɗannan abubuwa domin ya yaudari Yusufu da kalmominsa, domin Isuwa ya san cewa Yusufu ba ya nan a lokacin da Isuwa ya sayar wa Yakubu duk abin da yake da shi a ƙasar Kan'ana.
55 Yusufu ya ce wa Isuwa, Hakika mahaifina ya saka waɗannan abubuwa a cikin takardar sayen, ya kuma ba da shaida ga takardar shaidar tare da shaidu, ga shi kuma yana tare da mu a Masar.
56 Sai Isuwa ya amsa, ya ce masa, Kawo littafin, duk abin da za ka samu a cikin littafin, haka za mu yi.
57 Yusufu ya kira ɗan'uwansa Naphtali, ya ce, Yi sauri, kada ka tsaya, ina roƙonka ka gudu zuwa Masar ka kawo dukkan bayanan, littafin siyan, littafin da aka rufe da littafin da aka buɗe, da kuma duk bayanan farko da aka rubuta duk ma'amaloli na haƙƙin haihuwa, ka kawo.
58 Za ku kawo mana su nan, domin mu san daga gare su duk maganar Isuwa da 'ya'yansa maza da suka faɗa a yau.
59 Naftali ya saurari muryar Yusufu, sai ya yi sauri ya gudu ya tafi Masar, Naftali kuwa ya fi kowace barewa sauƙi a ƙafa, domin yana cin hatsi ba tare da ya niƙa su ba.
60 Da Isuwa ya ga Naftali ya tafi ɗaukar bayanan, sai shi da 'ya'yansa maza suka ƙara ƙarfin hali a kan kogon, sai Isuwa da dukan mutanensa suka tashi suka yi yaƙi da Yusufu da 'yan'uwansa.
61 Duk 'ya'yan Yakubu da mutanen Masar suka yi yaƙi da Isuwa da mutanensa, 'ya'yan Isuwa da mutanensa kuma aka ci su a gaban 'ya'yan Yakubu, 'ya'yan Yakubu kuma suka kashe mutane arba'in daga cikin mutanen Isuwa.
62 A lokacin, Hushim ɗan Dan, ɗan Yakubu, yana tare da 'ya'yan Yakubu, amma yana da nisan kusan kamu ɗari daga wurin yaƙin, domin ya zauna tare da 'ya'yan Yakubu kusa da makarar Yakubu don ya tsare shi.
63 Kuma Chushim bebe ne kuma kurma, har yanzu yana fahimtar muryar tsoro a tsakanin mutane.
64 Sai ya tambaya, yana cewa, Me ya sa ba ku binne matattu ba, kuma menene wannan babban abin mamaki? Sai suka amsa masa maganar Isuwa da 'ya'yansa maza; sai ya gudu zuwa wurin Isuwa a tsakiyar yaƙin, ya kashe Isuwa da takobi, ya yanke kansa, sai ya yi gudu zuwa nesa, Isuwa kuma ya faɗi a tsakiyar mutanen yaƙin.
65 Sa'ad da Hushim ya yi haka, 'ya'yan Yakubu suka rinjayi 'ya'yan Isuwa, 'ya'yan Yakubu suka binne mahaifinsu Yakubu da ƙarfi a cikin kogo, 'ya'yan Isuwa kuma suka gan shi.
66 Aka binne Yakubu a Hebron, a cikin kogon Makfela wanda Ibrahim ya saya daga 'ya'yan Hittiyawa domin mallakar makabarta, aka kuma binne shi da tufafi masu tsada.
67 Babu wani sarki da aka ba shi irin wannan girmamawa kamar Yusufu ya biya wa mahaifinsa a lokacin mutuwarsa, domin ya binne shi da girma kamar yadda aka binne sarakuna.
68 Yusufu da 'yan'uwansa suka yi makokin mahaifinsu na kwana bakwai.

BABI NA 57

1 Bayan haka ne 'ya'yan Isuwa suka yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu, 'ya'yan Isuwa kuma suka yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu a Hebron, har yanzu Isuwa yana kwance matacce, ba a binne shi ba.
2 Yaƙin ya yi zafi a tsakaninsu, sai aka ci 'ya'yan Isuwa a gaban 'ya'yan Yakubu, 'ya'yan Yakubu kuma suka kashe

'ya'yan Isuwa mutum tamanin, amma babu wanda ya mutu daga cikin 'ya'yan Yakubu. Hannun Yusufu ya rinjayi dukan 'ya'yan Isuwa, sai ya kama Zefo, ɗan Elifaz, ɗan Isuwa, da mutum hamsin daga cikin mutanensa, ya ɗaure su da sarƙoƙi na ƙarfe, ya ba da su ga bayinsa don su kai su Masar.
3 Sai ya zama lokacin da 'ya'yan Yakubu suka kama Zefo da mutanensa, duk waɗanda suka rage suka ji tsoron rayukansu daga gidan Isuwa, don kada su ma a kama su, sai suka gudu tare da Elifaz ɗan Isuwa da mutanensa, da gawar Isuwa, suka tafi Dutsen Seyir.
4 Suka isa Dutsen Seyir, suka binne Isuwa a Seyir, amma ba su kai kansa zuwa Seyir ba, gama an binne shi a wurin da yaƙin ya faru a Hebron.
5 Sa'ad da 'ya'yan Isuwa suka gudu daga gaban 'ya'yan Yakubu, 'ya'yan Yakubu suka bi su har zuwa kan iyakar Seyir, amma ba su kashe ko ɗaya daga cikinsu ba lokacin da suka bi su, gama gawar Isuwa da suka ɗauka ta tayar musu da hankali, sai suka gudu, 'ya'yan Yakubu kuma suka juya suka tafi wurin da 'yan'uwansu suke a Hebron, suka zauna a can a wannan rana da kuma washegari har sai da suka huta daga yaƙin.
6 A rana ta uku suka tattara dukan 'ya'yan Seyir Ba'orite, suka kuma tattara dukan mutanen gabas, jama'a kamar yashi a teku, suka tafi suka tafi Masar don su yi yaƙi da Yusufu da 'yan'uwansa, domin su ceci 'yan'uwansu.
7 Sai Yusufu da dukan 'ya'yan Yakubu suka ji labarin 'ya'yan Isuwa da mutanen gabas sun zo yaƙi domin su ceci 'yan'uwansu.
8 Sai Yusufu da 'yan'uwansa da jaruman Masar suka fita suka yi yaƙi a birnin Rameses, Yusufu da 'yan'uwansa suka yi wa 'ya'yan Isuwa da mutanen gabas mummunan kisa.
9 Suka kashe mutane dubu ɗari shida daga cikinsu, suka kuma kashe dukkan jaruman 'ya'yan Seyir Bahor, daga cikinsu akwai kaɗan daga cikinsu, suka kuma kashe mutane da yawa daga cikin 'ya'yan gabas, da kuma daga cikin 'ya'yan Isuwa, Elifaz ɗan Isuwa, da 'ya'yan gabas duka suka gudu a gaban Yusufu da 'yan'uwansa.
10 Yusufu da 'yan'uwansa suka bi su har suka isa Sukkot, suka kashe mutum talatin daga cikinsu a Sukkot, sauran kuwa suka tsere, kowannensu ya gudu zuwa garinsu.
11 Sai Yusufu da 'yan'uwansa da manyan mutanen Masar suka juya daga gare su da farin ciki da annashuwa, gama sun ci dukan abokan gabansu.
12 Zefo ɗan Elifaz da mutanensa har yanzu bayi ne ga 'ya'yan Yakubu a Masar, wahalarsu ta ƙaru.
13 Sa'ad da 'ya'yan Isuwa da 'ya'yan Seyir suka koma ƙasarsu, 'ya'yan Seyir suka ga sun fadi a hannun 'ya'yan Yakubu da mutanen Masar, saboda yaƙin 'ya'yan Isuwa.
14 Sai 'ya'yan Seyir suka ce wa 'ya'yan Isuwa, “Kun gani, kun kuma san cewa wannan sansanin saboda ku ne, ba wani jarumi ko ƙwararren yaƙi da ya rage.”
15 Yanzu fa ku fita daga ƙasarmu, ku bar mu zuwa ƙasar Kan'ana zuwa ƙasar da kakanninku suka zauna; me ya sa 'ya'yanku za su gaji sakamakon 'ya'yanmu a ƙarshen zamani?
16 'Ya'yan Isuwa ba su saurari 'ya'yan Seyir ba, sai 'ya'yan Seyir suka yi niyyar yaƙi da su.
17 'Ya'yan Isuwa suka aika a asirce zuwa ga Sarkin Afirka, Angeas, wato Dinhaba, suna cewa,
18 Ka aiko mana da waɗansu daga cikin sojojinka, su zo wurinmu, mu kuma yi yaƙi da 'ya'yan Seyir Bahor, gama sun yi niyyar yaƙi da mu don su kore mu daga ƙasar.
19 Sai Angeyas, Sarkin Dinhaba, ya yi haka, domin a wancan lokacin yana da abokantaka da 'ya'yan Isuwa, sai Angeyas ya aika da sojoji ɗari biyar masu ƙarfin hali, da kuma sojojin doki ɗari takwas ga 'ya'yan Isuwa.
20 Sai mutanen Seyir suka aika wa mutanen gabas da Midiyanawa, suka ce, “Kun ga abin da 'ya'yan Isuwa suka yi mana, waɗanda kusan duk muka halaka a dalilin yaƙin da suka yi da 'ya'yan Yakubu.”
21 To, yanzu ku zo ku taimake mu, za mu yi yaƙi da su tare, mu kore su daga ƙasar, mu kuma ɗauki fansar 'yan'uwanmu waɗanda suka mutu saboda su a yaƙin da suka yi da 'yan'uwansu 'ya'yan Yakubu.
22 Duk mutanen gabas suka saurari mutanen Seyir, suka zo wurinsu da mutane kusan ɗari takwas da takuba, 'ya'yan Isuwa kuma suka yi yaƙi da 'ya'yan Seyir a lokacin a jejin Faran.
23 'Ya'yan Seyir suka rinjayi 'ya'yan Isuwa, har mutanen Seyir suka kashe 'ya'yan Isuwa a wannan rana, kimanin mutum ɗari biyu daga cikin mutanen Angeas, Sarkin Dinhaba.
24 A rana ta biyu, 'ya'yan Isuwa suka sake dawowa su yi yaƙi da 'ya'yan Seyir, yaƙin kuma ya yi wa 'ya'yan Isuwa zafi a karo na biyu, har ya dame su ƙwarai saboda 'ya'yan Seyir.
25 Sa'ad da 'ya'yan Isuwa suka ga 'ya'yan Seyir sun fi su ƙarfi, sai waɗansu daga cikin 'ya'yan Isuwa suka juya suka taimaki 'ya'yan Seyir maƙiyansu.
26 Sai kuma aka kashe mutum hamsin da takwas daga cikin zuriyar Isuwa a yaƙi na biyu a Angeyas, Sarkin Dinhaba.
27 A rana ta uku, 'ya'yan Isuwa suka ji cewa wasu daga cikin 'yan'uwansu sun juya daga gare su don su yi yaƙi da su a yaƙi na biyu, sai 'ya'yan Isuwa suka yi makoki da suka ji wannan magana.
28 Sai suka ce, “Me za mu yi wa 'yan'uwanmu waɗanda suka juya daga gare mu don su taimaki 'ya'yan Seyir maƙiyanmu?” Sai 'ya'yan Isuwa suka sake aika wa Angeas, Sarkin Dinhaba, suna cewa,
29 Ka sake aiko mana da wasu mutane domin mu yi yaƙi da mutanen Seyir, gama sun riga sun fi mu nauyi sau biyu.
30 Sai Angeas ya sake aika wa 'ya'yan Isuwa jarumawa kimanin ɗari shida, suka zo su taimaki 'ya'yan Isuwa.
31 Bayan kwana goma, 'ya'yan Isuwa suka sake yin yaƙi da 'ya'yan Seyir a jejin Faran, yaƙin kuma ya yi tsanani ga 'ya'yan Seyir, 'ya'yan Isuwa kuma suka yi nasara a kan 'ya'yan Seyir a wannan lokacin, 'ya'yan Seyir kuma suka sha kashi a gaban 'ya'yan Isuwa, 'ya'yan Isuwa kuma suka kashe mutane kusan dubu biyu daga cikinsu.
32 Dukan jaruman mutanen Seyir sun mutu a wannan yaƙi, amma 'ya'yansu ƙanana ne kawai suka rage a biranensu.
33 Sai dukan Madayanawa da mutanen gabas suka gudu daga yaƙin, suka bar 'ya'yan Seyir suka gudu lokacin da suka ga yaƙin ya yi musu zafi, 'ya'yan Isuwa suka bi dukan mutanen gabas har suka isa ƙasarsu.
34 'Ya'yan Isuwa suka kashe mutane kusan ɗari biyu da hamsin daga cikinsu, daga cikin zuriyar Isuwa kuma, mutum talatin suka mutu a wannan yaƙin, amma wannan masifa ta same su ta wurin 'yan'uwansu da suka juya daga

gare su don su taimaki 'ya'yan Seyir Ba'oriya, 'ya'yan Isuwa kuma suka ji labarin muguntar 'yan'uwansu, suka sake yin makoki saboda wannan abu.
35 Bayan yaƙin, 'ya'yan Isuwa suka koma gida zuwa Seyir, 'ya'yan Isuwa suka kashe waɗanda suka rage a ƙasar 'ya'yan Seyir, suka kuma kashe matansu da ƙananansu, ba su bar ko ɗaya da rai ba sai samari hamsin da 'yan mata waɗanda suka bar su su rayu, 'ya'yan Isuwa kuma ba su kashe su ba, sai samarin suka zama bayinsu, 'yan matan kuma suka aura.
36 'Ya'yan Isuwa suka zauna a Seyir a maimakon 'ya'yan Seyir, suka mallaki ƙasarsu suka mallake ta.
37 'Ya'yan Isuwa suka ƙwace duk abin da yake a ƙasar ga 'ya'yan Seyir, da garkunansu, da shanunsu, da dukiyarsu, da duk abin da yake na 'ya'yan Seyir, 'ya'yan Isuwa suka ƙwace, 'ya'yan Isuwa kuwa suka zauna a Seyir a maimakon 'ya'yan Seyir har zuwa yau, 'ya'yan Isuwa kuma suka raba ƙasar zuwa ga 'ya'yan Isuwa biyar bisa ga iyalansu.
38 A waɗannan kwanaki, 'ya'yan Isuwa suka yi niyyar naɗa musu sarki a ƙasar da suka mallaka. Sai suka ce wa junansu, “A'a, ba haka ba ne, domin zai yi mana mulki a ƙasarmu, mu kuma za mu kasance a ƙarƙashin shawararsa, zai kuma yi yaƙi da abokan gabanmu, suka yi haka.”
39 Dukan 'ya'yan Isuwa suka rantse, suna cewa, 'Babu wani daga cikin 'yan'uwansu da zai taɓa sarauta a kansu, sai dai baƙo wanda ba ɗan'uwansu ba ne, gama rayukan dukan 'ya'yan Isuwa sun yi fushi da ɗansa, ɗan'uwansa, da abokinsa, saboda muguntar da suka sha daga 'yan'uwansu lokacin da suka yi yaƙi da 'ya'yan Seyir.
40 Saboda haka 'ya'yan Isuwa suka yi rantsuwa, suna cewa, Tun daga wannan rana ba za su zaɓi sarki daga cikin 'yan'uwansu ba, sai dai ɗaya daga wata ƙasa ta daban har zuwa yau.
41 Akwai wani mutum a can daga mutanen Angeas, sarkin Dinhaba, sunansa Bela ɗan Beor, jarumi ne ƙwarai, kyakkyawa, mai kyau, mai hikima cikin dukkan hikima, kuma mutum ne mai hankali da shawara; kuma babu wani mutum kamarsa a cikin mutanen Angeas.
42 Dukan 'ya'yan Isuwa suka ɗauke shi suka naɗa shi, suka naɗa shi sarki, suka yi masa sujada, suka ce masa, Allah ya rayar da sarki, Allah ya rayar da shi.
43 Sai suka shimfiɗa zanen, suka kawo masa 'yan kunne na zinariya da azurfa, ko zobba ko mundaye, suka kuma arzuta shi da azurfa da zinariya, da duwatsu masu daraja da blellium, suka kuma yi masa gadon sarauta, suka kuma sanya masa kambin sarauta, suka gina masa gidan sarauta, ya zauna a ciki, ya zama sarki a kan dukkan 'ya'yan Isuwa.
44 Mutanen Angeas suka karɓi hayar yaƙinsu daga 'ya'yan Isuwa, suka tafi suka koma wurin shugabansu a Dinhaba a lokacin.
45 Bela kuwa ya yi mulki a kan 'ya'yan Isuwa shekara talatin, 'ya'yan Isuwa kuwa suka zauna a ƙasar maimakon 'ya'yan Seyir, suka zauna lafiya a wurinsu har wa yau.

BABI NA 58

1 A shekara ta talatin da biyu ta Isra'ilawa suna tafiya zuwa Masar, wato a shekara ta saba'in da ɗaya ta rayuwar Yusufu, a wannan shekarar Fir'auna Sarkin Masar ya rasu, ɗansa Magron kuma ya ci sarauta a bayansa.
2 Fir'auna ya umarci Yusufu kafin mutuwarsa ya zama uba ga ɗansa, Magron, Magron kuma ya kasance ƙarƙashin kulawar Yusufu kuma a ƙarƙashin shawararsa.
3 Sai duk Masarawa suka yarda da wannan abu cewa Yusufu zai zama sarki a kansu, domin duk Masarawa suna ƙaunar Yusufu kamar yadda yake a da, Magron ɗan Fir'auna ne kawai ya zauna a kan gadon sarautar mahaifinsa, shi kuma ya zama sarki a wancan lokacin a madadin mahaifinsa.
4 Magron yana da shekara arba'in da ɗaya lokacin da ya fara mulki, kuma ya yi mulki shekaru arba'in a Masar, kuma duk Masarawa suna kiran sunansa Fir'auna bisa ga sunan mahaifinsa, kamar yadda suka saba yi a Masar ga kowane sarki da ya yi mulki a kansu.
5 Kuma ya faru lokacin da Fir'auna ya yi mulki a madadin mahaifinsa, ya sanya dokokin Masar da dukkan harkokin gwamnati a hannun Yusufu, kamar yadda mahaifinsa ya umarce shi.
6 Yusufu ya zama sarki a Masar, domin shi ne ya yi mulkin dukkan Masar, kuma duk Masar tana ƙarƙashin kulawarsa da kuma shawararsa, domin duk Masarawa sun karkata ga Yusufu bayan mutuwar Fir'auna, kuma sun ƙaunace shi ƙwarai da gaske don ya yi mulki a kansu.
7 Amma akwai wasu mutane a cikinsu waɗanda ba su son sa ba, suna cewa, Babu wani baƙo da zai yi mulki a kanmu; duk da haka, a waɗannan kwanaki, gwamnatin Masar ta hau kan Yusufu, bayan mutuwar Fir'auna, shi ne mai mulki, yana yin abin da yake so a ko'ina cikin ƙasar ba tare da wani ya tsoma baki ba.
8 Dukan Masar tana ƙarƙashin ikon Yusufu, Yusufu kuma ya yi yaƙi da dukkan maƙiyansa da ke kewaye da shi, ya kuma rinjaye su, har ma da dukan ƙasar da dukan Filistiyawa, har zuwa iyakar Kan'ana, Yusufu ya ci su, suka kuwa kasance a ƙarƙashin ikonsa, suka kuma ba Yusufu haraji na shekara-shekara.
9 Fir'auna, Sarkin Masar, ya zauna a kan karagar mulkinsa a madadin mahaifinsa, amma yana ƙarƙashin ikon Yusufu da shawararsa, kamar yadda da farko yake ƙarƙashin ikon mahaifinsa.
10 Bai yi mulki ba sai a ƙasar Masar kawai, a ƙarƙashin shawarar Yusufu, amma Yusufu ya yi mulki a kan ƙasar duka a wancan lokacin, daga Masar har zuwa babban kogin Perath.
11 Yusufu ya yi nasara a cikin dukkan al'amuransa, Ubangiji kuma yana tare da shi, Ubangiji kuma ya ba Yusufu ƙarin hikima, da girma, da ɗaukaka, da ƙauna a gare shi a cikin zukatan Masarawa da kuma a cikin ƙasar, Yusufu kuma ya yi mulki a kan ƙasar har shekara arba'in.
12 Dukan ƙasashen Filistiyawa, da Kan'ana, da Sidon, da kuma a wancan gefen Urdun, sun kawo wa Yusufu kyautai duk tsawon kwanakinsa, kuma dukan ƙasar tana hannun Yusufu, suna kuma kawo masa haraji na shekara-shekara kamar yadda aka tsara, domin Yusufu ya yi yaƙi da duk abokan gabansa da ke kewaye, ya kuma rinjaye su, ƙasar duka tana hannun Yusufu, Yusufu kuma yana zaune lafiya a kan karagar mulkinsa a Masar.
13 Duk 'yan'uwansa, 'ya'yan Yakubu, sun zauna lafiya a ƙasar, a duk zamanin Yusufu, suka kuma yi 'ya'ya suka yawaita ƙwarai a ƙasar, suka bauta wa Ubangiji dukan kwanakinsu, kamar yadda mahaifinsu Yakubu ya umarce su.

14 Bayan kwanaki da shekaru da yawa, sa'ad da 'ya'yan Isuwa suka zauna a ƙasarsu cikin natsuwa tare da Bela, sai 'ya'yan Isuwa suka hayayyafa suka kuma yawaita a ƙasar, suka yi niyyar zuwa su yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu da dukan Masar, su kuma ceci ɗan'uwansu Zefo, ɗan Elifaz, da mutanensa, gama a waɗannan kwanaki har yanzu bayi ne ga Yusufu.
15 'Ya'yan Isuwa kuwa suka aika zuwa ga dukan mutanen gabas, suka yi sulhu da su, dukan mutanen gabas kuma suka zo wurinsu don su tafi tare da 'ya'yan Isuwa zuwa Masar don yaƙi.
16 Sai kuma daga cikin mutanen Angeas, sarkin Dinhaba, suka zo wurinsu, suka kuma aika wa 'ya'yan Isma'ilu, su ma suka zo wurinsu.
17 Sai duk waɗannan mutane suka taru suka zo Seyir don su taimaki 'ya'yan Isuwa a yaƙinsu, wannan sansanin yana da girma ƙwarai, yana da mutane da yawa kamar yashin teku, kimanin mutum dubu ɗari takwas (800,000), sojoji da mahayan dawakai, sai duk waɗannan runduna suka tafi Masar don su yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu, suka yi zango kusa da Rameses.
18 Yusufu ya fita tare da 'yan'uwansa tare da manyan mutanen Masar, kimanin mutum ɗari shida, suka yi yaƙi da su a ƙasar Rameses. 'Ya'yan Yakubu kuma a wancan lokacin suka sake yaƙi da 'ya'yan Isuwa, a shekara ta hamsin ta 'ya'yan Yakubu suka gangara zuwa Masar, wato shekara ta talatin ta mulkin Bela a kan 'ya'yan Isuwa a Seyir.
19 Ubangiji kuwa ya ba da dukkan jaruman Isuwa da 'ya'yan gabas a hannun Yusufu da 'yan'uwansa, mutanen 'ya'yan Isuwa da 'ya'yan gabas kuma aka ci su a gaban Yusufu.
20 Daga cikin mutanen Isuwa da mutanen gabas waɗanda aka kashe, 'ya'yan Yakubu kimanin mutum dubu ɗari biyu suka mutu, sai sarkinsu Bela ɗan Beor ya mutu tare da su a yaƙin, sa'ad da 'ya'yan Isuwa suka ga sarkinsu ya mutu a yaƙi, sai hannuwansu suka yi rauni a yaƙin.
21 Yusufu da 'yan'uwansa da dukan Masarawa suna ci gaba da kashe mutanen gidan Isuwa, duk mutanen Isuwa kuwa suna jin tsoron 'ya'yan Yakubu, suka gudu daga gabansu.
22 Yusufu da 'yan'uwansa da dukan Masar suka bi su tafiyar yini ɗaya, suka kashe mutane kusan ɗari uku daga cikinsu, suna ci gaba da kashe su a hanya; daga baya suka juya baya.
23 Sai Yusufu da 'yan'uwansa duka suka koma Masar, babu ko mutum ɗaya da ya ɓace daga cikinsu, sai dai a Masarawa mutum goma sha biyu aka kashe.
24 Da Yusufu ya koma Masar, sai ya umarci a ɗaure Zefo da mutanensa, suka ɗaure su da ƙarfe, suka ƙara musu baƙin ciki.
25 Sai dukan mutanen Isuwa da mutanen gabas suka koma birninsu da kunya, gama duk jaruman da ke tare da su sun mutu a yaƙi.
26 Sa'ad da 'ya'yan Isuwa suka ga sarkinsu ya mutu a yaƙi, sai suka yi sauri suka kama wani mutum daga mutanen gabas, sunansa Yobab ɗan Zarak, daga ƙasar Botzra, suka naɗa shi ya zama sarki a kansu maimakon Bela, sarkinsu.
27 Yobab ya zauna a kan gadon sarautar Bela a matsayin sarki a madadinsa, Yobab kuma ya yi mulki a Edom bisa dukan 'ya'yan Isuwa shekaru goma, 'ya'yan Isuwa kuma ba su sake fita yaƙi da 'ya'yan Yakubu ba tun daga wannan rana, gama 'ya'yan Isuwa sun san ƙarfin 'ya'yan Yakubu, suna kuma jin tsoronsu ƙwarai.
28 Amma tun daga wannan rana 'ya'yan Isuwa suka ƙi 'ya'yan Yakubu, ƙiyayya da ƙiyayya suka yi ƙarfi a tsakaninsu har zuwa yau.
29 Bayan haka, bayan shekaru goma, sai Yobab ɗan Zarak, daga Botzra, ya rasu, 'ya'yan Isuwa kuma suka ɗauki wani mutum mai suna Chusham daga ƙasar Teman, suka naɗa shi sarki a kansu maimakon Yobab, Chusham kuma ya yi mulki a Edom a kan dukan 'ya'yan Isuwa har shekara ashirin.
30 Sai Yusufu, Sarkin Masar, da 'yan'uwansa, da dukan Isra'ilawa suka zauna lafiya a Masar a waɗannan kwanaki, tare da dukan 'ya'yan Yusufu da 'yan'uwansa, ba su da wata matsala ko wani mummunan haɗari, ƙasar Masar kuma a lokacin ta huta daga yaƙi a zamanin Yusufu da 'yan'uwansa.

BABI NA 59

1 Waɗannan su ne sunayen 'ya'yan Isra'ila waɗanda suka zauna a Masar, waɗanda suka zo tare da Yakubu, dukkan 'ya'yan Yakubu sun zo Masar, kowa da iyalinsa.
2 'Ya'yan Lai'atu su ne Ra'ubainu, da Saminu, da Lawi, da Yahuza, da Issaka, da Zabaluna, da kuma 'yar'uwarsu Dinatu.
3 'Ya'yan Rahila su ne Yusufu da Biliyaminu.
4 'Ya'yan Zilfa, kuyangar Lai'atu, su ne Gad da Ashiru.
5 'Ya'yan Bilha, kuyangar Rahila, su ne Dan da Naftali.
6 Waɗannan su ne zuriyarsu da aka haifa musu a ƙasar Kan'ana, kafin su zo Masar tare da mahaifinsu Yakubu.
7 'Ya'yan Ra'ubainu, maza, su ne Hanok, da Pallu, da Hetzron, da Karmi.
8 'Ya'yan Saminu, maza, su ne Jemuel, da Jamin, da Ohad, da Yakin, da Zokar, da Saul, ɗan matar Bakan'aniya.
9 'Ya'yan Lawi su ne Gershon, da Kehat, da Merari, da 'yar'uwarsu Yokebed, wadda aka haifa musu a lokacin da suke gangarawa zuwa Masar.
10 'Ya'yan Yahuza, maza, su ne Er, da Onan, da Shela, da Feresa, da Zarak.
11 Er da Onan suka mutu a ƙasar Kan'ana, 'Ya'yan Feresa kuma su ne Hezron da Hamul.
12 'Ya'yan Issaka su ne Tola, da Puwah, da Ayuba, da Shomron.
13 'Ya'yan Zabaluna su ne Sered, Elon, da Yakhleel, ɗan Dan kuma Hushim.
14 'Ya'yan Naftali su ne Jazeel, da Guni, da Yetzer, da Shilam.
15 'Ya'yan Gad kuma su ne Zifion, da Chaggi, da Shuni, da Ezbon, da Eri, da Arodi, da Areli.
16 'Ya'yan Ashiru kuwa su ne Jimna, da Ishva, da Ishvi, da Beriya, da 'yar'uwarsu Sera, 'ya'yan Beriya kuma su ne Eber da Malkiyel.
17 'Ya'yan Biliyaminu su ne Bela, da Beker, da Ashbel, da Gera, da Na'aman, da Aki, da Rosh, da Mupim, da Chupim, da Ord.
18 'Ya'yan Yusufu waɗanda aka haifa masa a Masar su ne Manassa da Ifraimu.
19 Dukan rayukan da suka fito daga zuriyar Yakubu mutum saba'in ne; su ne waɗanda suka zo tare da mahaifinsu Yakubu zuwa Masar don su zauna a can. Yusufu da dukan 'yan'uwansa suka zauna lafiya a Masar,

suka kuma ci daga cikin mafi kyawun Masar duk tsawon rayuwar Yusufu.
20 Yusufu ya zauna a ƙasar Masar shekara casa'in da uku, Yusufu kuma ya yi mulki a kan dukan Masar shekara tamanin.
21 Da kwanakin mutuwar Yusufu suka gabato, sai ya aika a kira 'yan'uwansa da dukan iyalin mahaifinsa, suka taru suka zauna a gabansa.
22 Yusufu ya ce wa 'yan'uwansa da kuma dukan iyalin mahaifinsa, “Ga ni nan, Allah zai ziyarce ku, ya kuma kawo ku daga wannan ƙasar zuwa ƙasar da ya rantse wa kakanninku zai ba su.”
23 Kuma lokacin da Allah zai ziyarce ku don ya kawo ku daga nan zuwa ƙasar kakanninku, sa'an nan ya kawo ƙasusuwana tare da ku daga nan.
24 Yusufu ya sa 'ya'yan Isra'ila su rantse wa zuriyarsu bayansu, yana cewa, Hakika Allah zai ziyarce ku, ku kuma za ku ɗauko ƙasusuwana tare da ku daga nan.
25 Bayan haka Yusufu ya mutu a wannan shekarar, shekara ta saba'in da ɗaya ta Isra'ilawa suna tafiya zuwa Masar.
26 Yusufu yana da shekara ɗari da goma sa'ad da ya rasu a ƙasar Masar, sai dukan 'yan'uwansa da dukan bayinsa suka tashi suka yi wa Yusufu ruɓaɓɓen gawa bisa ga al'adarsu, 'yan'uwansa da dukan Masarawa suka yi masa makoki na kwana saba'in.
27 Suka sa Yusufu a cikin akwatin gawa cike da kayan ƙanshi da kowane irin turare, suka binne shi a gefen kogin, wato Sihor, da 'ya'yansa maza da dukan 'yan'uwansa, da kuma dukan iyalin gidan mahaifinsa suka yi masa makoki na kwana bakwai.
28 Bayan mutuwar Yusufu, dukkan Masarawa suka fara mulkin Isra'ilawa a wancan lokacin, Fir'auna, sarkin Masar, wanda ya yi mulki a madadin mahaifinsa, ya ɗauki dukkan dokokin Masar ya gudanar da dukkan gwamnatin Masar a ƙarƙashin shawararsa, kuma ya yi mulki lafiya a kan mutanensa.

BABI NA 60

1 Da shekara ta yi, wato shekara ta saba'in da biyu bayan da Isra'ilawa suka gangara zuwa Masar, bayan rasuwar Yusufu, sai Zefo, ɗan Elifaz, ɗan Isuwa, ya gudu daga Masar, shi da mutanensa, suka tafi.
2 Ya zo Afirka, wato Dinhabah, wurin Angeas sarkin Afirka, kuma Angeas ya karɓe su da girmamawa, ya kuma naɗa Zepho shugaban rundunarsa.
3 Zepho ya sami tagomashi a gaban Angeas da kuma a gaban mutanensa, Zepho kuma ya zama shugaban rundunar sojojin Angeas Sarkin Afirka na tsawon kwanaki da yawa.
4 Sai Zepho ya rudi Sarkin Afirka Angeas ya tattara dukkan sojojinsa don su tafi su yi yaƙi da Masarawa da 'ya'yan Yakubu, su kuma ɗauki fansa a kansu saboda 'yan'uwansa.
5 Amma Angeas bai saurari Zepho don ya yi wannan abu ba, domin Angeas ya san ƙarfin 'ya'yan Yakubu, da kuma abin da suka yi wa rundunarsa a yaƙin da suka yi da 'ya'yan Isuwa.
6 A waɗannan kwanaki, Zefo ya kasance mai girma ƙwarai a gaban Angeas da kuma a gaban dukan mutanensa, yana kuma rinjayarsu su yi yaƙi da Masar, amma ba su yarda ba.
7 A waɗannan kwanaki akwai wani mutum a ƙasar Chittim a birnin Puzimna, mai suna Uzu, kuma 'ya'yan Chittim suka girmama shi sosai, mutumin kuma ya mutu ba shi da ɗa, sai 'ya mace ɗaya mai suna Jania.
8 Yarinyar kuwa kyakkyawa ce ƙwarai, kyakkyawa, mai hankali, ba a taɓa ganin irinta ba saboda kyawunta da hikimarta a duk faɗin ƙasar.
9 Mutanen Angeas sarkin Afirka suka gan ta, suka zo suka yabe ta a gare shi, sai Angeas ya aika wa 'ya'yan Kittim, ya roƙe su su aure ta, mutanen Kittim kuma suka yarda su ba shi ita a matsayin matarsa.
10 Lokacin da manzannin Angeas suka fita daga ƙasar Chittim don tafiyarsu, sai ga manzannin Turnus sarkin Bibentu sun zo Chittim, domin Turnus sarkin Bibentu shi ma ya aika manzanninsa su roƙi Jania a gare shi, ya auro masa mata, domin duk mutanensa sun yaba masa, don haka ya aika da dukkan bayinsa gare ta.
11 Bayin Turnus suka zo Kittim, suka nemi a kai Jania wurin sarkinsu Turnus don ya aure ta.
12 Mutanen Kittim suka ce musu, Ba za mu iya ba ta ba, domin Sarkin Afirka Angeas ya so ta aure shi kafin ka zo, mu kuma ba shi ita, don haka yanzu ba za mu iya yin wannan abu don hana yarinyar Angeas ba domin mu ba Turnus ita.
13 Gama muna jin tsoron Angeas ƙwarai da gaske, kada ya zo ya yi yaƙi da mu ya hallaka mu, Turnus kuma maigidanka ba zai iya cetonmu daga hannunsa ba.
14 Da manzannin Turnus suka ji duk maganar 'ya'yan Kittim, sai suka koma wurin shugabansu suka faɗa masa duk maganar 'ya'yan Kittim.
15 'Ya'yan Kittim suka aika wa Angeas abin tunawa, suna cewa, Ga Turnus ya aika a kira Jania don ya auro ta a matsayin matarsa, kuma haka muka amsa masa; kuma mun ji cewa ya tattara dukan rundunarsa don su yi yaƙi da kai, kuma yana da niyyar wucewa ta hanyar Sarduniya don ya yi yaƙi da ɗan'uwanka Lukas, bayan haka zai zo ya yi yaƙi da kai.
16 Sai Angeas ya ji maganar 'ya'yan Kittim da suka aika masa a cikin littafin, sai ya fusata, ya tashi ya tattara rundunarsa duka, ya ratsa ta tsibiran teku, hanyar zuwa Sarduniya, zuwa wurin ɗan'uwansa Lukas sarkin Sarduniya.
17 Sai Niblos, ɗan Lucus, ya ji cewa kawunsa Angeas yana zuwa, sai ya fita ya tarye shi da rundunar sojoji masu yawa, ya sumbace shi ya rungume shi, Niblos kuma ya ce wa Angeas, Idan ka nemi lafiyar babana, lokacin da zan tafi tare da kai don yaƙi da Turnus, ka roƙe shi ya naɗa ni shugaban rundunarsa, sai Angeas ya yi haka, sai ya zo wurin ɗan'uwansa, ɗan'uwansa kuma ya zo ya tarye shi, sai ya tambaye shi lafiyarsa.
18 Sai Angeas ya roƙi ɗan'uwansa Lucus game da lafiyarsa, ya kuma naɗa ɗansa Niblos shugaban rundunarsa, Lucus kuwa ya yi haka, sai Angeas da ɗan'uwansa Lucus suka tashi suka tafi Turnus don yaƙi, akwai babbar runduna tare da su da kuma mutane masu yawa.
19 Ya zo da jiragen ruwa, suka isa lardin Ashtorash, sai ga Turnus ya zo wurinsu, domin ya tafi Sardunia, yana da niyyar lalata shi, daga baya kuma ya wuce daga can zuwa Angeas don ya yi yaƙi da shi.
20 Sai Angeas da Lucus ɗan'uwansa suka haɗu da Turnus a kwarin Canopia, yaƙin kuma ya yi ƙarfi da ƙarfi a tsakaninsu a wannan wurin.

21 Yaƙin ya yi tsanani a kan Lukas sarkin Sarduniya, kuma duk rundunarsa suka mutu, ɗansa Niblos shi ma ya mutu a wannan yaƙin.
22 Sai kawunsa Angeas ya umarci bayinsa suka yi akwatin gawa na zinariya don Niblos suka saka shi a ciki, Angeas kuma ya sake yaƙi da Turnus, Angeas ya fi shi ƙarfi, ya kashe shi, ya kuma kashe dukkan mutanensa da takobi, Angeas kuma ya ɗauki fansar Niblos ɗan ɗan'uwansa da kuma rundunar ɗan'uwansa Lukas.
23 Da Turnus ya mutu, hannun waɗanda suka tsira daga yaƙin ya yi rauni, suka gudu daga gaban Angeas da Lukas ɗan'uwansa.
24 Sai Angeas da ɗan'uwansa Lukas suka bi su har zuwa babban titin, wanda yake tsakanin Alphanu da Roma, suka kuma kashe dukan rundunar Turnus da takobi.
25 Sai Lukas sarkin Sarduniya ya umarci bayinsa da su yi akwatin gawa na tagulla, su kuma sanya gawar ɗansa Niblos a ciki, suka kuma binne shi a wurin.
26 Suka gina hasumiya mai tsayi a kanta a kan babban titin, suka kuma kira ta da sunan Niblos har zuwa yau, suka kuma binne Turnus sarkin Bibentu a wurin tare da Niblos.
27 Ga kuma a kan babbar hanyar da ke tsakanin Alphanu da Romah, kabarin Niblos yana gefe ɗaya, kabarin Turnus kuma yana gefe ɗaya, da kuma wani titin da ke tsakaninsu har zuwa yau.
28 Da aka binne Niblos, sai Lukas mahaifinsa ya koma ƙasarsa Sardunia da rundunarsa, sai Angeas ɗan'uwansa sarkin Afirka ya tafi tare da mutanensa zuwa birnin Bibentu, wato birnin Turnus.
29 Mazauna Bibentu suka ji labarin shahararsa, suka kuma ji tsoronsa ƙwarai, suka fita suka tarye shi da kuka da roƙo, mazauna Bibentu kuma suka roƙi Angeas kada su kashe su ko su lalata birninsu; shi kuwa ya yi haka, domin a wancan lokacin ana ɗaukar Bibentu a matsayin ɗaya daga cikin biranen 'ya'yan Kittim; don haka bai halaka birnin ba.
30 Amma tun daga wannan rana sojojin sarkin Afirka za su tafi Kittim don su washe su su kuma washe su, duk lokacin da suka tafi, Zepho shugaban rundunar Angeas zai tafi tare da su.
31 Bayan haka ne Angeas ya juya tare da rundunarsa suka isa birnin Puzimna, Angeas kuma ya auri Jania 'yar Uzu daga can ya kawo ta birninsa zuwa Afirka.

BABI NA 61

1 Kuma ya faru a lokacin Fir'auna, Sarkin Masar, ya umarci dukkan mutanensa su gina masa katafaren gida a Masar.
2 Ya kuma umarci 'ya'yan Yakubu su taimaki Masarawa wajen gina gidan, Masarawa kuma suka gina gidan sarauta mai kyau da kyau, ya zauna a ciki, ya kuma sabunta gwamnatinsa, ya yi mulki lafiya.
3 Zabaluna ɗan Yakubu ya rasu a wannan shekarar, wato shekara ta saba'in da biyu ta gangarawar Isra'ilawa zuwa Masar, Zabaluna kuma ya mutu yana da shekara ɗari da goma sha huɗu, aka sa shi a cikin akwatin gawa aka ba shi a hannun 'ya'yansa.
4 A shekara ta saba'in da biyar, ɗan'uwansa Saminu ya rasu, yana da shekara ɗari da ashirin da rasuwa, aka kuma saka shi a cikin akwatin gawa aka ba shi a hannun 'ya'yansa.
5 Zefo ɗan Elifaz ɗan Isuwa, shugaban rundunar Angeas, sarkin Dinhaba, yana ci gaba da jan hankalin Angeas kowace rana don ya shirya yaƙi don yaƙi da 'ya'yan Yakubu a Masar, amma Angeas bai yarda ya yi haka ba, domin bayinsa sun ba shi labarin dukan ƙarfin 'ya'yan Yakubu, da abin da suka yi musu a yaƙin da suka yi da 'ya'yan Isuwa.
6 A waɗannan kwanaki, Zefo yana jan hankalin Angeas kowace rana don ya yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu a waɗannan kwanaki.
7 Bayan wani lokaci, Angeas ya saurari maganar Zepho, ya kuma yarda ya yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu a Masar, Angeas kuma ya shirya dukkan mutanensa, mutane masu yawa kamar yashi a bakin teku, ya kuma ƙudura niyyar zuwa Masar don yaƙi.
8 Daga cikin bayin Angeas akwai wani saurayi ɗan shekara goma sha biyar, sunansa Bal'amu ɗan Beyor, saurayin kuwa mai hikima ne ƙwarai, ya kuma fahimci fasahar sihiri.
9 Sai Angeas ya ce wa Bal'amu, “Ka yi mana magana, ina roƙonka, da maita, domin mu san wanda zai yi nasara a wannan yaƙin da muke ci gaba da yi.”
10 Sai Bal'amu ya umarta a kawo masa kakin zuma, ya yi masa kamannin karusai da mahaya da ke wakiltar rundunar Angeas da rundunar Masar, ya kuma sanya su a cikin ruwan da aka shirya da dabara wanda yake da shi don wannan dalili, ya kuma ɗauki rassan bishiyoyin citrus a hannunsa, ya yi dabararsa, ya haɗa su a kan ruwan, sai ga kamannin rundunonin Angeas sun bayyana a cikin ruwan, suna faɗuwa a gaban kamannin Masarawa da 'ya'yan Yakubu.
11 Sai Bal'amu ya faɗa wa Angeas wannan magana, sai Angeas ya fid da rai, bai kuma yi shirin tafiya Masar don yaƙi ba, sai ya zauna a birninsa.
12 Da Zepho ɗan Elifaz ya ga Angeas ya yanke ƙauna daga fita yaƙi da Masarawa, sai Zefo ya gudu daga Angeas daga Afirka, ya tafi ya zo Kittim.
13 Duk mutanen Kittim suka karɓe shi da girmamawa, suka kuma ɗauke shi aiki don ya yi yaƙinsu duk tsawon kwanakin, Zefo kuma ya zama mai arziki ƙwarai a waɗannan kwanakin, sojojin sarkin Afirka kuma suka ci gaba da yaɗuwa a waɗannan kwanakin, 'ya'yan Kittim kuma suka taru suka tafi Dutsen Cuptizia saboda sojojin Angeas sarkin Afirka, waɗanda ke ci gaba da kai musu hari.
14 Wata rana Zepho ya rasa wata ƙaramar saniya, sai ya tafi nemanta, sai ya ji ƙararta tana kewaye da dutsen.
15 Sai Zepho ya tafi, ya gani, sai ga wani babban kogo a ƙasan dutsen, akwai wani babban dutse a bakin ƙofar kogon, sai Zepho ya tsaga dutsen, ya shiga kogon, sai ya duba, sai ga wani babban dabba yana cinye sa, daga tsakiya zuwa sama, kamar mutum, daga tsakiya zuwa ƙasa, sai Zepho ya tashi ya yi karo da dabbar, ya kashe ta da takubansa.
16 Mazauna Kittim suka ji wannan magana, suka yi murna ƙwarai, suka ce, Me za mu yi wa wannan mutumin da ya kashe wannan dabbar da ta cinye dabbobinmu?
17 Dukansu suka taru don su keɓe masa rana ɗaya a kowace shekara, suna kuma sa masa suna Zefo bisa ga sunansa, suna kuma kawo masa hadayu na sha kowace shekara a wannan rana, suna kuma kawo masa kyautai.
18 A lokacin Jania 'yar Uzu matar sarki Angeas ta yi rashin lafiya, Angeas da jami'ansa suka ji rashin lafiyarta sosai,

sai Angeas ya ce wa masu hikimarsa, Me zan yi wa Jania, ta yaya kuma zan warkar da ita daga rashin lafiyarta? Sai masu hikimarsa suka ce masa, Domin iskar ƙasarmu ba ta kama da iskar ƙasar Kittim ba, ruwanmu kuma ba kamar ruwansu ba ne, don haka daga wannan ne sarauniya ta yi rashin lafiya.
19 Domin ta yi rashin lafiya ta hanyar canjin iska da ruwa, kuma saboda a ƙasarta tana shan ruwan da ya fito daga Purmah kawai, wanda kakanninta suka gina da gadoji.
20 Sai Angeas ya umarci bayinsa, suka kawo masa jiragen ruwa na ruwan Purma na Kittim, suka auna waɗannan ruwan da dukkan ruwan ƙasar Afirka, suka ga waɗannan ruwan sun fi na Afirka sauƙi.
21 Da Angeas ya ga wannan abu, sai ya umarci dukkan jami'ansa su tara masu sassaka dutse dubu-dubu da dubu-dubu, suka kuma sassaka duwatsu ba tare da adadi ba, sai masu ginin suka zo suka gina gada mai ƙarfi sosai, suka kuma kai maɓuɓɓugar ruwa daga ƙasar Chittim zuwa Afirka, waɗannan ruwan kuma na Jania sarauniya ce da kuma duk abubuwan da ke damunta, don ta sha daga gare ta, ta gasa, ta wanke ta yi wanka da ita, sannan ta shayar da ita da duk wani iri da za a iya samu daga abinci, da kuma duk wani 'ya'yan itace na ƙasa.
22 Sarki ya ba da umarni cewa su kawo daga ƙasar Chittim a cikin manyan jiragen ruwa, suka kuma kawo duwatsu don gina su da su, masu ginin kuma suka gina gidajen sarauta ga Jania sarauniya, sarauniya kuma ta warke daga rashin lafiyarta.
23 A lokacin juyin juya halin shekara, sojojin Afirka suka ci gaba da zuwa ƙasar Kittim don su yi wa ganima kamar yadda aka saba, sai Zepho ɗan Elifaz ya ji labarinsu, ya kuma ba da umarni a kansu, ya yi yaƙi da su, suka gudu a gabansa, ya ceci ƙasar Kittim daga hannunsu.
24 'Ya'yan Kittim suka ga ƙarfin Zefo, 'ya'yan Kittim suka ƙudura niyyar naɗa Zefo sarki a kansu, ya kuwa zama sarki a kansu, yayin da yake mulki, suka tafi suka mallaki 'ya'yan Tubal da dukkan tsibiran da ke kewaye da su.
25 Sarkinsu Zepho ya hau kan gaba, suka yi yaƙi da Tubal da tsibiran, suka kuma rinjaye su, bayan sun dawo daga yaƙin, suka sabunta mulkinsa a gare shi, suka gina masa babban fada don gidansa na sarauta da kursiyinsa, suka kuma gina masa babban kursiyi, Zepho kuma ya yi mulki a kan dukan ƙasar Kittim da kuma ƙasar Italiya shekaru hamsin.

BABI NA 62

1 A wannan shekara, shekara ta saba'in da tara da Isra'ilawa suka tafi Masar, Ra'ubainu ɗan Yakubu ya rasu a ƙasar Masar, yana da shekara ɗari da ashirin da biyar sa'ad da ya rasu, aka sa shi a cikin akwatin gawa, aka ba da shi ga 'ya'yansa.
2 A shekara ta tamanin, ɗan'uwansa Dan ya rasu, yana da shekara ɗari da ashirin bayan rasuwarsa, aka kuma saka shi a cikin akwatin gawa aka ba shi a hannun 'ya'yansa.
3 A wannan shekarar ce Chusham, Sarkin Edom, ya rasu, Hadad kuma ɗan Bedad ya ci sarauta, yana da shekaru talatin da biyar bayansa. A shekara ta tamanin da ɗaya, Issaka ɗan Yakubu ya rasu a Masar, Issaka kuma yana da shekaru ɗari da ashirin da biyu da rasuwarsa, aka sa shi a cikin akwatin gawa a Masar, aka ba shi a hannun 'ya'yansa.
4 A shekara ta tamanin da biyu, ɗan'uwansa Ashiru ya rasu, yana da shekara ɗari da ashirin da uku da rasuwa, aka sa shi a cikin akwatin gawa a Masar, aka ba shi a hannun 'ya'yansa.
5 A shekara ta tamanin da uku, Gad ya rasu, yana da shekara ɗari da ashirin da biyar da rasuwa, aka sa shi a cikin akwatin gawa a Masar, aka ba shi a hannun 'ya'yansa.
6 A shekara ta tamanin da huɗu, wato shekara ta hamsin ta mulkin Hadad ɗan Bedad, Sarkin Edom, Hadad ya tattara dukan 'ya'yan Isuwa, ya shirya dukan rundunarsa, kimanin mutum dubu ɗari huɗu, ya nufi ƙasar Mowab, ya tafi ya yi yaƙi da Mowab ya maishe su masu yi masa hidima.
7 Da mutanen Mowab suka ji wannan magana, sai suka tsorata ƙwarai, suka aika wa mutanen Madayanawa don su taimake su su yi yaƙi da Hadad, ɗan Bedad, sarkin Edom.
8 Sai Hadad ya zo ƙasar Mowab, sai Mowab da mutanen Midiya suka fito suka tarye shi, suka shirya kansu don su yi yaƙi da shi a ƙasar Mowab.
9 Hadad kuwa ya yi yaƙi da Mowab, mutanen Mowab da na Midiya suka mutu, mutane da yawa suka mutu, kimanin mutum dubu ɗari biyu (200,000).
10 Yaƙin ya yi tsanani ƙwarai a kan Mowab, sa'ad da mutanen Mowab suka ga yaƙin ya yi musu zafi, sai suka raunana hannuwansu, suka juya baya, suka bar mutanen Madayanawa su ci gaba da yaƙin.
11 Mutanen Madayanawa ba su san manufar Mowab ba, amma suka ƙarfafa kansu a yaƙi, suka yi yaƙi da Hadad da dukan rundunarsa, sai dukan Madayanawa suka ci a gabansa.
12 Hadad kuwa ya kashe Madayanawa duka da babban kisa, ya kashe su da takobi, ba wanda ya rage daga cikin waɗanda suka zo don su taimaki Mowabawa.
13 Sa'ad da dukan mutanen Madayanawa suka mutu a yaƙi, 'ya'yan Mowab kuma suka tsere, Hadad ya sa duk mutanen Mowab su yi masa aikin gandu, suka zama ƙarƙashin ikonsa, suka kuma riƙa ba shi haraji kowace shekara kamar yadda aka umarta. Sai Hadad ya koma ƙasarsa.
14 A lokacin juyin juya halin shekara, lokacin da sauran mutanen Midiyanawa da ke ƙasar suka ji cewa duk 'yan'uwansu sun mutu a yaƙi da Hadad saboda Mowab, saboda 'ya'yan Mowab sun juya baya a yaƙi suka bar Midiyana don yaƙi, sai sarakuna biyar na Midiyana suka ƙulla shawara da sauran 'yan'uwansu da suka rage a ƙasarsu, su yi yaƙi da Mowab don ɗaukar fansar 'yan'uwansu.
15 Sai mutanen Madayana suka aika wa dukan 'yan'uwansu, 'yan gabas, da dukan 'yan'uwansu, dukan 'ya'yan Ketura suka zo su taimaki Madayanawa su yaƙi Mowab.
16 Da mutanen Mowab suka ji wannan labari, sai suka tsorata ƙwarai da gaske cewa duk mutanen gabas sun taru a kansu don yaƙi, sai mutanen Mowab suka aika wa Hadad ɗan Bedad da wani abin tunawa a ƙasar Edom, suna cewa,
17 Ku zo mana ku taimake mu, mu kuwa za mu ci Madayanawa, gama dukansu sun taru wuri ɗaya, sun zo su yi yaƙi da mu tare da 'yan'uwansu 'yan gabas, domin su ɗauki fansar Madayanawa waɗanda suka mutu a yaƙi.
18 Sai Hadad ɗan Bedad, Sarkin Edom, ya fita tare da dukan rundunarsa, ya tafi ƙasar Mowab don ya yi yaƙi da Madayanawa, Madayanawa da mutanen gabas kuma suka yi yaƙi da Mowab a ƙasar Mowab, yaƙin kuma ya yi zafi ƙwarai.

19 Hadad kuwa ya kashe dukan mutanen Midiyanawa da mutanen gabas da takobi, a lokacin Hadad ya ceci Mowab daga hannun Madayanawa, sauran mutanen Midiyanawa da mutanen gabas kuma suka gudu a gaban Hadad da rundunarsa, Hadad kuwa ya bi su zuwa ƙasarsu, ya kashe su da kisa mai yawa, waɗanda aka kashe suka mutu a kan hanya.
20 Hadad kuwa ya ceci Mowab daga hannun Madayanawa, gama dukan mutanen Madayanawa sun mutu da takobi, sai Hadad ya juya ya koma ƙasarsa.
21 Tun daga wannan rana, mutanen Midiyana suka ƙi mutanen Mowab, domin sun mutu a yaƙi saboda su, kuma akwai babban ƙiyayya a tsakaninsu duk tsawon kwanakin.
22 Duk waɗanda aka samu daga Midiyana a kan hanyar ƙasar Mowab sun mutu da takobin Mowab, duk waɗanda aka samu daga Mowab a kan hanyar ƙasar Midiyana sun mutu da takobin Madayanawa; haka Madayanawa suka yi wa Mowab da Mowab ga Madayanawa na tsawon kwanaki da yawa.
23 A lokacin ne Yahuza ɗan Yakubu ya rasu a Masar, a shekara ta tamanin da shida ta tafiyarsa zuwa Masar, Yahuza kuma yana da shekara ɗari da ashirin da tara a lokacin mutuwarsa, suka yi masa rufa-rufa suka saka shi a cikin akwati, aka kuma ba da shi ga 'ya'yansa.
24 A shekara ta tamanin da tara, Naphtali ya rasu, yana da shekara ɗari da talatin da biyu, aka sa shi a cikin akwatin gawa aka ba shi a hannun 'ya'yansa.
25 Kuma ya faru a shekara ta casa'in da ɗaya ta Isra'ilawa suna tafiya zuwa Masar, wato a shekara ta talatin ta mulkin Zefo ɗan Elifaz, ɗan Isuwa, a kan 'ya'yan Kittim, 'ya'yan Afirka suka zo suka taryi 'ya'yan Kittim don su washe su kamar yadda aka saba, amma ba su kai musu hari ba tsawon waɗannan shekaru goma sha uku.
26 Suka zo wurinsu a wannan shekarar, sai Zepho ɗan Elifaz ya fita zuwa wurinsu tare da wasu daga cikin mutanensa ya kashe su da ƙarfi, sojojin Afirka suka gudu daga gaban Zepho, waɗanda aka kashe suka faɗi a gabansa, Zepho da mutanensa kuma suka bi su, suna ci gaba da kashe su har suka kusa isa Afirka.
27 Sarkin Afirka Angeas ya ji abin da Zepho ya yi, sai ya ɓata masa rai ƙwarai, Angeas kuwa yana jin tsoron Zepho duk tsawon kwanakin.

BABI NA 63

1 A shekara ta casa'in da uku, Lawi ɗan Yakubu ya rasu a Masar, Lawi kuma yana da shekara ɗari da talatin da bakwai sa'ad da ya mutu, aka sa shi a cikin akwatin gawa aka ba shi a hannun 'ya'yansa.
2 Bayan rasuwar Lawi, sa'ad da dukan Masarawa suka ga 'ya'yan Yakubu 'yan'uwan Yusufu sun mutu, sai dukan Masarawa suka fara wahalar da 'ya'yan Yakubu, suna ɓata musu rai tun daga wannan rana har zuwa ranar da suka fito daga Masar, suka kuma ƙwace dukkan gonakin inabi da gonakin da Yusufu ya ba su daga hannunsu, da kuma duk kyawawan gidaje da Isra'ilawa ke zaune a ciki, da kuma duk kitsen Masar, Masarawa suka kwace daga 'ya'yan Yakubu a wancan lokacin.
3 A waɗannan kwanaki, hannun dukan Masarawa ya yi wa Isra'ilawa zafi, Masarawa kuma suka yi wa Isra'ilawa rauni har Isra'ilawa suka gaji da rayukansu saboda Masarawa.
4 A waɗannan kwanaki, a shekara ta ɗari da biyu ta tafiyar Isra'ila zuwa Masar, Fir'auna Sarkin Masar ya rasu, ɗansa Melol kuma ya yi mulki a bayansa, da dukan manyan mutanen Masar da dukan wannan tsara da suka san Yusufu da 'yan'uwansa suka mutu a waɗannan kwanaki.
5 Sai wata tsara ta taso a madadinsu, waɗanda ba su san 'ya'yan Yakubu ba, da dukan alherin da suka yi musu, da kuma dukan ƙarfinsu a Masar.
6 Tun daga wannan rana, Masarawa duka suka fara ɓata wa 'ya'yan Yakubu rai, suna kuma wahalar da su da kowace irin wahala, domin ba su san kakanninsu waɗanda suka cece su a lokacin yunwa ba.
7 Kuma wannan kuma daga Ubangiji ne, domin Isra'ilawa, domin ya amfane su a ƙarshen rayuwarsu, domin dukan Isra'ilawa su san Ubangiji Allahnsu.
8 Domin kuma ya san alamu da manyan abubuwan al'ajabi da Ubangiji zai yi a Masar saboda mutanensa Isra'ila, domin jama'ar Isra'ila su ji tsoron Ubangiji Allah na kakanninsu, su kuma yi tafiya cikin dukan hanyoyinsa, su da zuriyarsu bayansu, har abada.
9 Melol yana da shekara ashirin lokacin da ya fara mulki, ya kuma yi mulki shekara casa'in da huɗu, kuma duk Masarawa suka sa masa suna Fir'auna bisa ga sunan mahaifinsa, kamar yadda suka saba yi wa kowane sarki da ya yi sarauta a Masar.
10 A lokacin, dukan sojojin Sarkin Angeas na Afirka suka fita suka bazu a ƙasar Kittim kamar yadda aka saba don ganima.
11 Da Zefo ɗan Elifaz, ɗan Isuwa, ya ji labarinsu, sai ya fita ya tarye su da rundunarsa, ya yi yaƙi da su a can a hanya.
12 Zepho ya kashe sojojin sarkin Afirka da takobi, bai bar kowa a cikinsu ba, kuma ko da ɗaya bai koma ga ubangijinsa a Afirka ba.
13 Sai Angeyas ya ji labarin abin da Zefo ɗan Elifaz ya yi wa dukan sojojinsa, har ya hallaka su, sai Angeyas ya tattara dukan sojojinsa, dukan mutanen ƙasar Afirka, mutane masu yawa kamar yashi a bakin teku.
14 Sai Angeas ya aika wa ɗan'uwansa Lukas, yana cewa, Ka zo wurina da dukan mutanenka, ka taimake ni in kashe Zepho da dukan 'ya'yan Kittim waɗanda suka hallaka mutanena, sai Lucus ya zo da dukan rundunarsa, babbar runduna, don ya taimaki ɗan'uwansa Angeas ya yi yaƙi da Zepho da 'ya'yan Kittim.
15 Da Zefo da 'ya'yan Kittim suka ji wannan, sai suka tsorata ƙwarai, babban tsoro ya kama su.
16 Zefo kuma ya aika da wasiƙa zuwa ƙasar Edom zuwa ga Hadad ɗan Bedad, Sarkin Edom, da dukan 'ya'yan Isuwa, yana cewa,
17 Na ji cewa Sarkin Afirka Angeas yana zuwa wurinmu tare da ɗan'uwansa don yaƙi da mu, kuma muna jin tsoronsa ƙwarai, domin rundunarsa tana da girma ƙwarai, musamman ma yadda yake zuwa tare da ɗan'uwansa da rundunarsa.
18 To, yanzu ku zo tare da ni ku taimake ni, mu kuma za mu yi yaƙi da Angeas da ɗan'uwansa Lukas, za ku cece mu daga hannunsu, amma idan ba haka ba, ku sani cewa dukanmu za mu mutu.
19 'Ya'yan Isuwa suka aika wa 'ya'yan Kittim da Zefo sarkinsu wasiƙa, suna cewa, Ba za mu iya yaƙi da Angeas da mutanensa ba, domin alkawarin zaman lafiya ya

kasance tsakaninmu shekaru da yawa, tun daga zamanin Bela, sarkin farko, da kuma zamanin Yusufu ɗan Yakubu, sarkin Masar, wanda muka yi yaƙi da shi a wancan gefen Urdun lokacin da ya binne mahaifinsa.
20 Da Zefo ya ji maganar 'yan'uwansa, 'ya'yan Isuwa, sai ya daina, Zefo kuwa ya ji tsoron Angeas ƙwarai.
21 Sai Angeas da Lukus ɗan'uwansa suka shirya dukkan rundunansu, kimanin mutum dubu ɗari takwas, suka yi yaƙi da 'ya'yan Kittim.
22 Sai dukan 'ya'yan Kittim suka ce wa Zefo, “Ka yi mana addu'a ga Allahn kakanninka, watakila ya cece mu daga hannun Angeas da rundunarsa, gama mun ji cewa shi Allah ne mai girma, yana kuma ceton duk wanda ya dogara gare shi.”
23 Da Zefo ya ji maganarsu, sai Zefo ya nemi Ubangiji, ya ce,
24 0 Ya Ubangiji Allahn Ibrahim da Ishaku kakannina, a yau na sani kai Allah ne na gaskiya, kuma dukkan alloli na al'ummai banza ne kuma marasa amfani.
25 Yanzu, ku tuna da alkawarin da kuka yi mini da Ibrahim mahaifinmu, wanda kakanninmu suka yi mana, ku kuma yi mini alheri a yau saboda Ibrahim da Ishaku kakanninmu, ku cece ni da 'ya'yan Kittim daga hannun sarkin Afirka wanda zai zo yaƙi da mu.
26 Ubangiji kuwa ya saurari muryar Zefo, ya kuma kula da shi saboda Ibrahim da Ishaku, Ubangiji kuma ya ceci Zefo da 'ya'yan Kittim daga hannun Angeas da mutanensa.
27 Zepho ya yi yaƙi da Angeas, sarkin Afirka, da dukan mutanensa, Ubangiji kuma ya ba da dukan mutanen Angeas a hannun 'ya'yan Kittim.
28 Yaƙin ya yi tsanani a kan Angeas, Zefo ya kashe dukkan mutanen Angeas da Lukus ɗan'uwansa da takobi, kuma mutane kusan dubu ɗari huɗu suka mutu daga cikinsu har zuwa maraicen wannan rana.
29 Da Angeas ya ga dukkan mutanensa sun mutu, sai ya aika wa dukkan mazauna Afirka wasiƙa su zo wurinsa, su taimake shi a yaƙin, sai ya rubuta a cikin wasiƙar, yana cewa, Duk wanda aka samu a Afirka ya zo wurina tun daga shekara goma zuwa sama; su zo wurina duka, idan bai zo ba, zai mutu, da duk abin da yake da shi, tare da dukan gidansa, sarki zai ɗauke shi.
30 Duk sauran mazauna Afirka suka firgita da maganar Angeas, sai ga mutane kusan dubu ɗari uku maza da yara maza, daga shekara goma zuwa sama, suka fito daga birnin zuwa Angeas.
31 Bayan kwana goma, Angeas ya sake faɗa da Zefo da 'ya'yan Kittim, yaƙin ya yi ƙarfi ƙwarai a tsakaninsu.
32 Daga rundunar Angeas da Lucus, Zepho ya aika da mutane da yawa daga cikin waɗanda aka raunata zuwa gare shi, kimanin mutum dubu biyu, sai Sosiphtar, shugaban rundunar Angeas, ya mutu a wannan yaƙin.
33 Da Sosiphtar ya faɗi, sojojin Afirka suka juya baya suka gudu, suka gudu, Angeas da Lucus ɗan'uwansa suna tare da su.
34 Sai Zefo da 'ya'yan Kittim suka bi su, suka kashe su har yanzu a kan hanya, kimanin mutum ɗari biyu, suka bi Azdrubal ɗan Angeas wanda ya gudu tare da mahaifinsa, suka kashe mutane ashirin a kan hanya, Azdrubal kuma ya tsere daga 'ya'yan Kittim, ba su kashe shi ba.
35 Sai Angeas da Lukus ɗan'uwansa suka gudu tare da sauran mutanensu, suka tsere suka shiga Afirka da tsoro da tsoro, Angeas kuma yana jin tsoron Zefo ɗan Elifaz ya tafi yaƙi da shi.

BABI NA 64

1 A lokacin, Bal'amu ɗan Beyor yana tare da Angeas a yaƙin, sa'ad da ya ga Zefo ya rinjayi Angeas, sai ya gudu daga can ya tafi Kittim.
2 Sai Zefo da 'ya'yan Kittim suka karɓe shi da girma ƙwarai, domin Zefo ya san hikimar Bal'amu, sai Zefo ya ba Bal'amu kyaututtuka da yawa, ya kuwa zauna tare da shi.
3 Da Zefo ya dawo daga yaƙin, sai ya umarci a ƙidaya dukkan 'ya'yan Kittim waɗanda suka tafi yaƙi tare da shi, amma ba a rasa ko ɗaya ba.
4 Sai Zefo ya yi farin ciki da wannan abu, ya kuma sabunta mulkinsa, ya kuma yi wa dukan talakawansa biki.
5 Amma Zefo bai tuna da Ubangiji ba, bai kuma yi tunanin cewa Ubangiji ya taimake shi a yaƙi ba, kuma ya cece shi da mutanensa daga hannun Sarkin Afirka, amma ya ci gaba da tafiya bisa ga al'adun 'ya'yan Kittim da na 'ya'yan Isuwa marasa amfani, don ya bauta wa wasu alloli waɗanda 'yan'uwansa 'ya'yan Isuwa suka koya masa; saboda haka ana cewa, Daga cikin miyagu mugunta take fitowa.
6 Zefo ya yi mulki bisa dukan 'ya'yan Kittim lafiya, amma bai san Ubangiji wanda ya cece shi da dukan mutanensa daga hannun sarkin Afirka ba; sojojin Afirka kuma ba su sake zuwa Kittim don su yi wa ganima kamar yadda suka saba ba, domin sun san ikon Zefo wanda ya kashe su duka da takobi, don haka Angeas yana jin tsoron Zefo ɗan Elifaz, da 'ya'yan Kittim duk tsawon kwanakin.
7 A lokacin da Zepho ya dawo daga yaƙin, kuma lokacin da Zepho ya ga yadda ya rinjayi dukkan mutanen Afirka har ya kashe su a yaƙi da takobi, sai Zepho ya shawarci 'ya'yan Kittim, su tafi Masar don su yi yaƙi da 'ya'yan Yakubu da Fir'auna sarkin Masar.
8 Domin Zefo ya ji labarin cewa jaruman Masar sun mutu, Yusufu da 'yan'uwansa 'ya'yan Yakubu kuma sun mutu, kuma duk 'ya'yansu, 'ya'yan Isra'ila, sun zauna a Masar.
9 Sai Zefo ya yi tunanin ya tafi ya yi yaƙi da su da kuma Masar duka, domin ya ɗauki fansar 'yan'uwansa, 'ya'yan Isuwa, waɗanda Yusufu da 'yan'uwansa da dukan Masar suka kashe a ƙasar Kan'ana, lokacin da suka tafi don su binne Yakubu a Hebron.
10 Sai Zefo ya aika da manzanni zuwa ga Hadad ɗan Bedad, Sarkin Edom, da dukan 'yan'uwansa, 'ya'yan Isuwa, yana cewa,
11 Ashe, ba ka ce ba za ka yi yaƙi da sarkin Afirka ba domin shi memba ne na yarjejeniyarka? Ga shi, na yi yaƙi da shi na kuma buge shi da dukan mutanensa.
12 Yanzu na yi niyyar yaƙi da Masar da 'ya'yan Yakubu waɗanda suke can, zan kuma ɗauki fansa a kansu saboda abin da Yusufu, 'yan'uwansa, da kakanninsa, suka yi mana a ƙasar Kan'ana, lokacin da suka tafi binne mahaifinsu a Hebron.
13 To, idan kun yarda ku zo wurina don ku taimake ni wajen yaƙi da su da Masar, to, za mu ɗauki fansar 'yan'uwanmu.
14 'Ya'yan Isuwa suka saurari maganar Zefo, sai 'ya'yan Isuwa suka taru, jama'a mai girma, suka tafi su taimaki Zefo da 'ya'yan Kittim a yaƙi.

15 Sai Zefo ya aika wa dukan mutanen gabas da dukan 'ya'yan Isma'ilu da irin wadannan kalmomi, suka tattaru suka zo don su taimaki Zefo da 'ya'yan Kittim a yaƙin da suke yi da Masar.
16 Sai duk wadannan sarakunan, Sarkin Edom, da mutanen gabas, da dukan 'ya'yan Isma'ilu, da Zefo, Sarkin Kittim, suka fita suka shirya dukkan rundunansu a Hebron.
17 Sansanin ya yi nauyi ƙwarai, tsawonsa ya kai tsawon tafiyar kwana uku, mutane da yawa kamar yashi a bakin teku wadanda ba za a iya ƙirga su ba.
18 Duk wadannan sarakuna da rundunoninsu suka gangara suka yi yaƙi da dukan Masar, suka yi sansani tare a kwarin Patros.
19 Dukan Masarawa suka ji labarinsu, sai suka taru, dukan mutanen ƙasar Masar, da kuma na dukan biranen Masar, kimanin mutum dubu dari uku.
20 Mutanen Masar kuma suka aika wa Isra'ilawa wadanda suke a ƙasar Goshen a wancan lokacin, su zo wurinsu don su je su yi yaƙi da wadannan sarakunan.
21 Mutanen Isra'ila suka taru, suka kai kimanin mutum dari da hamsin, suka tafi yaƙi don su taimaki Masarawa.
22 Mutanen Isra'ila da na Masar suka fita, mutum dubu dari uku da hamsin, suka tafi wurin wadannan sarakunan don yaƙi, suka tsaya a bayan ƙasar Goshen, a gaban Fathros.
23 Masarawa ba su yarda da Isra'ila su tafi tare da su a sansanoninsu don yaƙi ba, gama duk Masarawa sun ce, Wataƙila 'ya'yan Isra'ila za su bashe mu a hannun 'ya'yan Isuwa da Isma'ilu, gama su 'yan'uwansu ne.
24 Sai Masarawa suka ce wa Isra'ilawa, Ku zauna a nan tare a wurin zamanku, mu tafi mu yi yaƙi da 'ya'yan Isuwa da Isma'ilu, idan wadannan sarakunan suka rinjaye mu, to, ku zo ku yaƙe su gaba daya ku taimake mu, Isra'ilawa kuwa suka yi haka.
25 Da Zefo dan Elifaz dan Isuwa, Sarkin Kittim, da Hadad dan Bedad, Sarkin Edom, da dukan rundunoninsu, da dukan mutanen gabas, da 'ya'yan Isma'ilu, mutane masu yawa kamar yashi, suka yi sansani tare a kwarin Patros, a gaban Takpanches.
26 Bal'amu dan Beor, Ba'aramiye, yana can a sansanin Zefo, gama ya zo tare da 'ya'yan Kittim zuwa yaƙi, Bal'amu kuwa mutum ne mai daraja a gaban Zefo da mutanensa.
27 Sai Zefo ya ce wa Bal'amu, “Ka gwada mana da sihiri domin mu san wanda zai yi nasara a yaƙin, mu ko Masarawa.”
28 Sai Bal'amu ya tashi ya gwada dabarun duba, ya kuma ƙware a cikin ilimin, amma ya rude, aikin kuma ya lalace a hannunsa.
29 Ya sake gwada shi amma bai yi nasara ba, Bal'amu kuwa ya yanke ƙauna ya bar shi bai kammala ba, gama wannan daga Ubangiji ne, domin ya sa Zefo da mutanensa su fada a hannun Isra'ilawa, wadanda suka dogara ga Ubangiji, Allah na kakanninsu, a cikin yaƙinsu.
30 Sai Zefo da Hadad suka shirya rundunansu, Masarawa duka suka tafi su kadai, kimanin mutum dubu dari uku (300,000), ba wani mutum na Isra'ila tare da su.
31 Dukan Masarawa suka yi yaƙi da wadannan sarakuna a gaban Fathros da Tachpanches, yaƙin kuma ya yi tsanani a kan Masarawa.
32 Sarakunan sun fi Masarawa ƙarfi a wannan yaƙin, kuma kimanin mutum dari da tamanin na Masar suka mutu a wannan rana, da kuma kusan mutum talatin na rundunar sarakuna, kuma duk mutanen Masar suka gudu daga gaban sarakunan, don haka 'ya'yan Isuwa da Isma'ilu suka bi Masarawa, suna ci gaba da karkashe su har zuwa inda sansanin 'ya'yan Isra'ila yake.
33 Sai Masarawa duka suka yi kira ga Isra'ilawa, suna cewa, Ku yi sauri ku taimake mu, ku cece mu daga hannun Isuwa, da Isma'ilu, da 'ya'yan Kittim.
34 Sai mutum dari da hamsin daga cikin Isra'ilawa suka gudu daga wurin zamansu zuwa sansanin wadannan sarakuna, sai Isra'ilawa suka yi kuka ga Ubangiji Allahnsu domin ya cece su.
35 Ubangiji kuwa ya ji roƙon Isra'ila, Ubangiji kuwa ya ba da dukan mutanen sarakuna a hannunsu, Isra'ilawa kuma suka yi yaƙi da wadannan sarakunan, Isra'ilawa kuma suka kashe kusan mutane dubu hudu daga cikin sarakunan.
36 Ubangiji kuwa ya jefa babbar firgici a sansanin sarakuna, har tsoron Isra'ilawa ya kama su.
37 Duk rundunonin sarakunan suka gudu daga gaban Isra'ilawa, Isra'ilawa kuma suka bi su suna ci gaba da karkashe su har zuwa iyakar ƙasar Kush.
38 Isra'ilawa suka kashe mutum dubu biyu daga cikinsu a kan hanya, amma ba ko daya daga cikin Isra'ilawa da ya mutu.
39 Da Masarawa suka ga Isra'ilawa sun yi yaƙi da sarakuna kadan, yaƙin kuma ya yi tsanani a kansu,
40 Duk Masarawa suka ji tsoron rayukansu ƙwarai saboda yaƙin, sai dukan Masarawa suka gudu, kowannensu ya ɓuya daga rundunar mayaka, suka ɓuya a kan hanya, suka bar Isra'ilawa su yi yaƙi.
41 Isra'ilawa suka yi wa sarakunan mummunan duka, suka koma daga gare su bayan sun kore su zuwa kan iyakar ƙasar Kush.
42 Dukan Isra'ilawa sun san abin da mutanen Masar suka yi musu, da suka gudu daga gare su a yaƙi, suka bar su su kadai su yi yaƙi.
43 Isra'ilawa kuma suka yi wauta, sa'ad da Isra'ilawa suka dawo daga yaƙi, suka sami wasu Masarawa a hanya, suka karkashe su a can.
44 Yayin da suke kashe su, sai suka yi musu wadannan maganganu:
45 Me ya sa ka bar mu ka bar mu, mu mutane kadan, don ka yi yaƙi da wadannan sarakuna wadanda suke da manyan mutane da za su kashe mu, domin ka ceci rayukanku ta haka?
46 Wasu daga cikin wadanda Isra'ilawa suka hadu a kan hanya, Isra'ilawa suka yi magana da junansu, suna cewa, Ku buge, ku buge, gama shi Ba'isma'ile ne, ko Ba'isma'ile, ko Ba'isma'ile, ko kuma dan Kittim, sai suka tsaya a kansa suka kashe shi, suka kuma san cewa Bamasare ne.
47 Isra'ilawa suka yi wa Masarawa wannan wayo, domin sun gudu daga gare su a yaƙi.
48 Isra'ilawa suka kashe mutanen Masar a hanya ta wannan hanya, kimanin mutum dari biyu.
49 Duk mutanen Masar sun ga muguntar da Isra'ilawa suka yi musu, sai Masarawa suka tsorata ƙwarai da Isra'ilawa, gama sun ga ƙarfinsu mai girma, ba ko daya daga cikinsu da ya mutu.
50 Sai dukan Isra'ilawa suka koma cikin farin ciki a kan hanyarsu ta zuwa Goshen, sauran Masar kuma kowannensu ya koma gidansa.

BABI NA 65

1 Bayan wadannan abubuwa, sai duk masu ba da shawara na Fir'auna, Sarkin Masar, da dukan dattawan Masar suka taru suka zo gaban sarki, suka yi sujada a ƙasa, suka zauna a gabansa.
2 Sai masu ba da shawara da dattawan Masar suka yi magana da sarki, suka ce,
3 Ga shi, mutanen Isra'ila sun fi mu girma da ƙarfi, ka kuma san duk muguntar da suka yi mana a hanya lokacin da muka dawo daga yaƙi.
4 Kuma kun ga ƙarfinsu, domin wannan ikon yana gare su ne daga kakanninsu, domin mutane kaɗan ne kawai suka tsaya a kan mutane masu yawa kamar yashi, suka kashe su da takobi, amma babu wanda ya faɗi daga kansu, don haka da sun yi yawa da sun hallaka su gaba ɗaya.
5 Yanzu fa, ku ba mu shawara kan abin da za mu yi da su, har sai mun hallaka su a hankali daga cikinmu, don kada su yi yawa a ƙasar.
6 Gama idan Isra'ilawa suka yi yawa a ƙasar, za su zama cikas a gare mu, idan kuma wani yaƙi ya faru, da ƙarfinsu mai girma za su haɗu da abokan gabanmu su yi yaƙi da mu, su hallaka mu daga ƙasar su rabu da ita.
7 Sai sarki ya amsa wa dattawan Masar ya ce musu, “Wannan ita ce shirin da aka yi a kan Isra'ila, wanda ba za mu rabu da shi ba.”
8 Ga shi, a ƙasar akwai Pitom da Rameses, biranen da ba su da ƙarfi a yaƙi, ya kamata ku da mu mu gina su, mu kuma ƙarfafa su.
9 Yanzu kai ma ka tafi ka yi musu wayo, ka yi shelar murya a Masar da Goshen bisa ga umarnin sarki, ka ce,
10 Duk mutanen Masar, Goshen, da Fathros, da dukan mazaunansu! Sarki ya umarce mu mu gina Pitom da Rameses, mu kuma ƙarfafa su don yaƙi; duk wanda daga cikinku daga cikin Masar, daga cikin 'ya'yan Isra'ila, da kuma daga cikin dukan mazaunan biranen, yake son ginawa tare da mu, za a ba shi albashinsa kowace rana bisa ga umarnin sarki; don haka ku fara ku yi dabara, ku tattaru ku zo Pitom da Rameses don ginawa.
11 Yayin da kake gini, ka sa a yi shelar irin wannan a ko'ina a Masar kowace rana bisa ga umarnin sarki.
12 Sa'ad da wadansu daga cikin Isra'ilawa suka zo su gina tare da kai, sai ka ba su albashinsu kowace rana na 'yan kwanaki.
13 Bayan sun yi gini tare da ku don albashinsu na yau da kullun, ku janye kanku daga gare su kowace rana ɗaya bayan ɗaya a ɓoye, sannan ku tashi ku zama shugabannin aikinsu da shugabanninsu, kuma ku bar su su gina ba tare da albashi ba, idan kuma suka ƙi, to ku tilasta musu da ƙarfinku su gina.
14 Idan kuwa ka yi haka, zai yi kyau mu ƙarfafa ƙasarmu a kan Isra'ilawa, domin saboda gajiyar ginin da aikin, 'ya'yan Isra'ila za su ragu, domin za ku hana su matansu kowace rana.
15 Dukan dattawan Masar suka ji shawarar sarki, shawarar ta yi musu daɗi a idanun bayin Fir'auna, da kuma a idanun dukan Masar, suka kuma yi kamar yadda sarki ya faɗa.
16 Sai dukan bayin suka tafi daga wurin sarki, suka kuma yi shela a duk Masar, a Takpanches da Goshen, da kuma a dukan biranen da ke kewaye da Masar, suna cewa,
17 Kun ga abin da 'ya'yan Isuwa da Isma'ilu suka yi mana, wadanda suka zo yaƙi da mu, suka yi niyyar hallaka mu.
18 Yanzu sarki ya umarce mu mu ƙarfafa ƙasar, mu gina biranen Pitom da Rameses, mu kuma ƙarfafa su don yaƙi, idan suka sake zuwa yaƙi da mu.
19 Duk wanda daga cikinku daga dukan Masar da kuma daga cikin 'ya'yan Isra'ila zai zo ya gina tare da mu, sarki zai ba shi albashinsa na yau da kullum, kamar yadda ya umarta a gare mu.
20 Sa'ad da Masarawa da dukan Isra'ilawa suka ji duk abin da bayin Fir'auna suka faɗa, sai Masarawa da Isra'ilawa suka zo don su gina tare da bayin Fir'auna, wato Pitom da Rameses, amma babu wani daga cikin 'ya'yan Lawi da ya zo tare da 'yan'uwansu don ginawa.
21 Duk bayin Fir'auna da sarakunansa suka fara zuwa da yaudara don ginawa tare da dukan Isra'ila a matsayin ma'aikata na yau da kullun, kuma suka ba Isra'ila albashinsu na yau da kullun tun farko.
22 Barorin Fir'auna suka yi gini tare da dukan Isra'ilawa, suka yi aiki tare da Isra'ila na tsawon wata guda.
23 Kuma a ƙarshen wata, duk bayin Fir'auna suka fara janye kansu daga Isra'ilawa kowace rana a ɓoye.
24 Isra'ila ta ci gaba da aikin a wannan lokacin, amma sai suka karɓi albashinsu na yau da kullun, domin wasu daga cikin mutanen Masar suna ci gaba da aikin tare da Isra'ila a wannan lokacin; don haka Masarawa suka ba Isra'ila albashinsu a wancan lokacin, domin su, Masarawa abokan aikinsu, su ma su karɓi albashin aikinsu.
25 Kuma a ƙarshen shekara ɗaya da watanni huɗu, dukan Masarawa suka janye daga Isra'ilawa, har aka bar Isra'ilawa su kaɗai suna cikin aikin.
26 Bayan da Masarawa suka janye daga Isra'ilawa, sai suka koma suka zama masu zalunci da shugabanni a kansu, wasu kuma suka tsaya a kan Isra'ilawa a matsayin shugabannin aikinsu, don su karɓi duk abin da suka ba su saboda albashin aikinsu.
27 Haka Masarawa suka yi wa Isra'ilawa haka kowace rana, domin su wahalar da su a cikin aikinsu.
28 Dukan Isra'ilawa suna cikin aikin bauta, Masarawa kuma ba sa ba wa Isra'ilawa albashi tun daga lokacin.
29 Sa'ad da wasu daga cikin mutanen Isra'ila suka ƙi yin aiki saboda rashin biyan kuɗin da aka ba su, sai masu tilasta musu aiki da bayin Fir'auna suka zalunce su, suka buge su da duka mai tsanani, suka kuma tilasta musu su koma aiki da ƙarfi tare da 'yan'uwansu; haka Masarawa suka yi wa Isra'ilawa a duk tsawon kwanakin.
30 Dukan Isra'ilawa sun ji tsoron Masarawa sosai a wannan al'amari, sai duk Isra'ilawa suka koma suka yi aiki su kaɗai ba tare da albashi ba.
31 Isra'ilawa suka gina Pitom da Rameses, dukan Isra'ilawa suka yi aikin, wasu suka yi tubali, wasu kuma suka yi gini, Isra'ilawa kuma suka gina suka ƙarfafa dukan ƙasar Masar da ganuwarta, Isra'ilawa kuma suka yi aiki na tsawon shekaru da yawa, har lokacin da Ubangiji ya tuna da su ya kuma fitar da su daga Masar.
32 Amma 'ya'yan Lawiyawa ba su yi aiki tare da 'yan'uwansu Isra'ilawa ba, tun daga farko har zuwa ranar da suka bar Masar.
33 Gama dukan 'ya'yan Lawiyawa sun san Masarawa sun faɗa wa Isra'ilawa duk wadannan maganganu da ƙarya, don

haka 'ya'yan Lawiyawa suka ƙi kusantar aikin tare da 'yan'uwansu.
34 Masarawa ba su mai da hankalinsu ga sa 'ya'yan Lawiyawa su yi aiki daga baya ba, domin ba su kasance tare da 'yan'uwansu ba tun farko, don haka Masarawa suka bar su su kaɗai.
35 Hannun mutanen Masar sun yi wa Isra'ilawa mummunan aiki, Masarawa kuma suka tilasta wa Isra'ilawa su yi aiki mai tsanani.
36 Masarawa suka ɓata wa Isra'ilawa rai da aiki tuƙuru, a cikin turmi da tubali, da kuma a cikin kowane irin aiki a gona.
37 Jama'ar Isra'ila suka kira Melol sarkin Masar "Meror, sarkin Masar," domin a zamaninsa Masarawa sun yi ta ɓata musu rai da ayyuka iri-iri.
38 Duk aikin da Masarawa suka sa Isra'ilawa su yi, sun yi ta wahalar da su sosai, domin su wahalar da Isra'ilawa, amma gwargwadon wahalar da suka sha, haka nan suka ƙara ƙaruwa, Masarawa kuma suka yi baƙin ciki saboda Isra'ilawa.

BABI NA 66

1 A lokacin nan Hadad ɗan Bedad, Sarkin Edom, ya rasu, Samla daga Mesreka, daga ƙasar gabas, ya ci sarauta a bayansa.
2 A shekara ta goma sha uku ta mulkin Fir'auna, Sarkin Masar, wato shekara ta ɗari da ashirin da biyar da Isra'ilawa suka tafi Masar, Samla ya yi mulkin Edom shekara goma sha takwas.
3 Da ya yi mulki, sai ya fitar da rundunarsa don su tafi su yi yaƙi da Zefo ɗan Elifaz da 'ya'yan Kittim, domin sun yi yaƙi da Angeas, sarkin Afirka, suka kuma hallaka rundunarsa duka.
4 Amma bai yi masa ba, gama 'ya'yan Isuwa sun hana shi, suna cewa, Shi ɗan'uwansu ne. Samla kuwa ya saurari muryar 'ya'yan Isuwa, ya koma da dukan rundunarsa zuwa ƙasar Edom, bai ci gaba da yaƙi da Zefo ɗan Elifaz ba.
5 Sai Fir'auna, Sarkin Masar, ya ji wannan magana, yana cewa, Samla, Sarkin Edom, ya yi niyyar yaƙi da 'ya'yan Kittim, daga baya kuma zai zo ya yi yaƙi da Masar.
6 Da Masarawa suka ji wannan magana, suka ƙara wa Isra'ilawa wahala, domin kada Isra'ilawa su yi musu kamar yadda suka yi musu a yaƙin da suka yi da 'ya'yan Isuwa a zamanin Hadad.
7 Masarawa kuwa suka ce wa Isra'ilawa, “Ku yi hanzari ku yi aikinku, ku gama aikinku, ku ƙarfafa ƙasar, kada 'ya'yan Isuwa 'yan'uwanku su zo su yi yaƙi da mu, gama saboda ku ne za su zo su yi yaƙi da mu.”
8 Isra'ilawa suna yin aikin mutanen Masar kowace rana, Masarawa kuma suna wahalar da Isra'ilawa don su rage musu radadi a ƙasar.
9 Amma kamar yadda Masarawa suka ƙara yawan aikin da suke yi wa Isra'ilawa, haka nan Isra'ilawa suka ƙaru suka yawaita, Masarawa duka suka cika da 'ya'yan Isra'ila.
10 A shekara ta ɗari da ashirin da biyar da Isra'ila suka gangara zuwa Masar, dukan Masarawa suka ga shawararsu ba ta yi nasara a kan Isra'ila ba, amma sun ƙaru suka yi girma, ƙasar Masar da ƙasar Goshen suka cika da 'ya'yan Isra'ila.
11 Sai dukan dattawan Masar da masu hikima suka zo gaban sarki, suka yi masa sujada, suka zauna a gabansa.
12 Sai dukan dattawan Masar da masu hikima suka ce wa sarki, “Sarki ya daɗe har abada; ka ba mu shawara game da Isra'ilawa, mun kuma yi musu kamar yadda sarki ya faɗa.”
13 Amma gwargwadon ƙaruwar aikin, haka suke ƙaruwa da girma a ƙasar, ga shi kuwa ƙasar ta cika da su.
14 Yanzu dai ubangijinmu sarki, idanun dukkan Masar suna kan ka don ka ba su shawara da hikimarka, ta yadda za su yi nasara a kan Isra'ila su hallaka su, ko kuma su rage su daga ƙasar. Sai sarki ya amsa musu ya ce, “Ku ba mu shawara a kan wannan al'amari domin mu san abin da za mu yi musu.”
15 Sai wani basarake, ɗaya daga cikin masu ba sarki shawara, mai suna Ayuba, daga Mesofotamiya, a ƙasar Uz, ya amsa wa sarki, ya ce,
16 Idan sarki ya yarda, bari ya ji shawarar bawansa. Sai sarki ya ce masa, “Yi magana.”
17 Ayuba ya yi magana a gaban sarki, da sarakuna, da kuma a gaban dukan dattawan Masar, yana cewa,
18 Ga shawarar da sarki ya ba da a baya game da aikin Isra'ila tana da kyau ƙwarai, kuma kada ku rabu da waɗanda ke aiki har abada.
19 Amma wannan ita ce shawarar da za ku iya rage musu, idan ya yi wa sarki daɗi ya wulaƙanta su.
20 Ga shi mun daɗe muna jin tsoron yaƙi, kuma mun ce, Idan Isra'ila ta yi amfani a ƙasar, za su kore mu daga ƙasar idan yaƙi ya faru.
21 Idan sarki ya yarda, bari a yi doka ta sarauta, a kuma rubuta ta a cikin dokokin Masar waɗanda ba za a soke su ba, cewa duk wani ɗa namiji da aka haifa ga Isra'ilawa, jininsa za a zubar a ƙasa.
22 Kuma ta wurin yin haka, lokacin da dukkan mazajen Isra'ila suka mutu, muguntar yaƙe-yaƙensu za ta ƙare; bari sarki ya yi haka, ya kirawo dukkan ungozomar Ibraniyawa, ya umarce su su aiwatar da wannan al'amari; don haka abin ya yi wa sarki da sarakuna daɗi, sarki kuma ya yi kamar yadda Ayuba ya faɗa.
23 Sai sarki ya aika a kirawo ungozomar Ibraniyawa, sunan ɗaya daga cikinsu Shefra, ɗayan kuma Puah.
24 Sai ungozoma suka zo gaban sarki, suka tsaya a gabansa.
25 Sarki ya ce musu, “Lokacin da kuka yi wa matan Ibraniyawa aikin ungozoma, kuka gan su a kan gadonsu, idan ɗa ne, to, ku kashe shi, amma idan 'ya mace ce, za ta rayu.”
26 Amma idan ba ku yi wannan ba, to, zan ƙone ku da dukan gidajenku da wuta.
27 Amma ungozomar sun ji tsoron Allah, ba su kuma saurari sarkin Masar ba, balle maganarsa, lokacin da matan Ibraniyawa suka haifi ɗa ko 'yar ungozoma, sai ungozoma ta yi duk abin da ya wajaba ga yaron, ta bar shi da rai. Haka ungozoma suke yi duk tsawon kwanakin.
28 Sai aka faɗa wa sarki wannan magana, sai ya aika a kirawo ungozoma, ya ce musu, Me ya sa kuka yi wannan abu kuka ceci 'ya'yan?
29 Sai ungozomar suka amsa suka yi magana tare a gaban sarki, suka ce,
30 Kada sarki ya yi tunanin cewa matan Ibraniyawa kamar matan Masar suke, gama dukan 'ya'yan Isra'ila suna lafiya, kafin ungozoma ta zo wurinsu, sai su haihu, mu kuma bayinka mata, tsawon kwanaki da yawa ba wata mace

Ibraniyawa da ta taɓa haihuwa a kanmu ba, gama duk matan Ibraniyawa ungozoma ne nasu, domin suna da lafiya.
31 Fir'auna kuwa ya ji maganarsu, ya kuma yarda da su a kan wannan al'amari, sai ungozomar suka rabu da sarki, Allah kuwa ya yi musu alheri, jama'ar suka ƙaru, suka yi ta ƙaruwa ƙwarai.

BABI NA 67

1 Akwai wani mutum a ƙasar Masar, daga zuriyar Lawi, sunansa Amram, ɗan Kehat, ɗan Lawi, ɗan Isra'ila.
2 Wannan mutumin ya tafi ya auri mace, wato Yokebed 'yar Lawi 'yar'uwar mahaifinsa, tana da shekara ɗari da ashirin da shida, sai ya zo wurinta.
3 Matar ta yi ciki ta haifi 'ya mace, ta kuma sa mata suna Maryamu, domin a wancan lokacin Masarawa sun ɓata wa Isra'ilawa rai.
4 Ta sake yin ciki, ta haifi ɗa, ta kuma sa masa suna Haruna, gama a lokacin da take da juna biyu, Fir'auna ya fara zubar da jinin 'ya'yan Isra'ila maza.
5 A waɗannan kwanaki, Zefo ɗan Elifaz ɗan Isuwa, Sarkin Kittim ya mutu, Yaneas kuma ya ci sarauta a bayansa.
6 Lokacin da Zefo ya yi sarauta a kan 'ya'yan Kittim shekara hamsin ne, ya mutu aka binne shi a birnin Nabna a ƙasar Kittim.
7 Sai Yaneas, ɗaya daga cikin manyan jaruman 'ya'yan Kittim, ya yi mulki bayansa, ya kuma yi mulki shekara hamsin.
8 Bayan rasuwar sarkin Kittim ne Bal'amu ɗan Beyor ya gudu daga ƙasar Kittim, ya tafi Masar wurin Fir'auna, sarkin Masar.
9 Fir'auna kuwa ya karɓe shi da babban girma, gama ya ji labarin hikimarsa, ya kuma ba shi kyaututtuka, ya maishe shi mai ba shi shawara, ya kuma ɗaukaka shi.
10 Sai Bal'amu ya zauna a Masar, yana da daraja tare da dukan manyan sarakunan sarki, manyan kuma suka ɗaukaka shi, domin dukansu suna son su koyi hikimarsa.
11 A shekara ta ɗari da talatin da Isra'ila ta tafi Masar, Fir'auna ya yi mafarkin yana zaune a kan karagar mulkinsa, sai ya ɗaga idanunsa sama ya ga wani dattijo tsaye a gabansa, akwai sikeli a hannun dattijon, irin sikeli da 'yan kasuwa ke amfani da su.
12 Sai dattijon ya ɗauki ma'aunin ya rataye su a gaban Fir'auna.
13 Sai dattijon ya ɗauki dukkan dattawan Masar da dukkan manyan mutanenta da manyan mutanenta, ya ɗaure su wuri ɗaya, ya haɗa su wuri ɗaya.
14 Ya ɗauki ɗan akuya mai madara ya saka shi a ɗayan ma'aunin, ɗan akuyar kuma ta fi kowa tunani.
15 Fir'auna ya yi mamakin wannan mummunan wahayi, dalilin da ya sa yaron zai yi tunani a kan komai, sai Fir'auna ya farka, sai ya ga mafarki ne.
16 Sai Fir'auna ya tashi da sassafe, ya kira dukan bayinsa, ya faɗa musu mafarkin, mutanen kuwa suka tsorata ƙwarai.
17 Sarki ya ce wa dukan masu hikimarsa, Ina roƙonku ku fassara mafarkin da na yi mafarkin, domin in san shi.
18 Sai Bal'amu ɗan Beor ya amsa wa sarki ya ce, “Wannan ba wani abu ba ne illa babban bala'i da zai taso wa Masar a kwanakin ƙarshe.”
19 Gama za a haifi ɗa ga Isra'ila wanda zai hallaka dukan Masar da mazaunanta, ya kuma fito da Isra'ilawa daga Masar da hannu mai ƙarfi.
20 Yanzu, ya sarki, ka yi shawara a kan wannan al'amari, domin ka lalata begen 'ya'yan Isra'ila da kuma tsammaninsu, kafin wannan masifa ta taso wa Masar.
21 Sarki ya ce wa Bal'amu, Me za mu yi wa Isra'ila? Hakika, da farko mun yi shawara a kansu, amma ba mu iya rinjaye su ba.
22 Yanzu fa, ka ba ka shawara a kansu, domin mu rinjaye su.
23 Sai Bal'amu ya amsa wa sarki, ya ce, “Yanzu ka aika a kirawo mashawarta biyu, mu ga shawararsu a kan wannan al'amari, bayan haka baranka zai yi magana.”
24 Sarki ya aika a kirawo mashawartansa biyu, Reuel Bamiyaniyel, da Ayuba Ba'uze, suka zo suka zauna a gaban sarki.
25 Sarki ya ce musu, “Ga shi, kun ji mafarkin da na yi da kuma fassararsa, yanzu ku yi shawara, ku sani, ku kuma ga abin da za a yi wa Isra'ilawa, domin mu ci nasara a kansu, kafin mugunyarsu ta auko mana.”
26 Sai Reuel Bamiyan ya amsa wa sarki, ya ce, Allah ya rayar da sarki, Allah ya rayar da sarki har abada.
27 Idan sarki ya ga ya yi kyau, to, ya daina barin Ibraniyawa ya bar su, kada kuma ya miƙa hannunsa a kansu.
28 Gama waɗannan su ne waɗanda Ubangiji ya zaɓa a zamanin da, ya kuma ƙwace su a matsayin rabon gadonsa daga cikin dukan al'ummai na duniya da sarakunan duniya; kuma wanene wanda ya miƙa hannunsa a kansu ba tare da hukunci ba, waɗanda Allahnsu bai yi musu hukunci ba?
29 Hakika ka sani lokacin da Ibrahim ya tafi Masar, Fir'auna, tsohon sarkin Masar, ya ga matarsa Saratu, ya ɗauke ta a matsayin mata, domin Ibrahim ya ce, 'Yar'uwata ce, domin yana jin tsoro kada mutanen Masar su kashe shi saboda matarsa.
30 Lokacin da sarkin Masar ya kama Saratu, sai Allah ya buge shi da iyalinsa da annoba mai tsanani, har sai da ya mayar wa Ibrahim matarsa Saratu, sannan ya warke.
31 Allah kuma ya hukunta Abimelek Bagere, sarkin Filistiyawa saboda Saratu matar Ibrahim, ta hanyar toshe kowace mahaifa daga mutum zuwa dabba.
32 Sa'ad da Allahnsu ya zo wurin Abimelek a mafarkin dare, ya tsoratar da shi domin ya mayar wa Ibrahim Saratu wadda ya ɗauka, daga baya kuma aka hukunta dukkan mutanen Gerar saboda Saratu, Ibrahim kuwa ya yi addu'a ga Allahnsa dominsu, ya kuma karɓi roƙonsa, ya kuma warkar da su.
33 Abimelek kuwa yana jin tsoron wannan mugunta da ta same shi da mutanensa, sai ya koma wurin Ibrahim matarsa Saratu, ya ba shi kyaututtuka da yawa tare da ita.
34 Haka ya yi wa Ishaku lokacin da ya kore shi daga Gerar, Allah kuwa ya yi masa abubuwan al'ajabi, har duk magudanan ruwa na Gerar suka bushe, itatuwan da ke da amfani kuma ba su yi 'ya'ya ba.
35 Har sai da Abimelek mutumin Gerar, da Ahuzzat ɗaya daga cikin abokansa, da Fikol shugaban rundunarsa, suka zo wurinsa, suka sunkuya suka yi masa sujada a ƙasa.
36 Suka roƙe shi ya yi musu addu'a, ya kuwa yi addu'a ga Ubangiji dominsu, Ubangiji kuwa ya amsa addu'arsa, ya kuma warkar da su.

37 An ceto Yakubu, mutumin da ba shi da wata matsala, ta hanyar amincinsa daga hannun ɗan'uwansa Isuwa, da kuma hannun Laban Ba'aramiye ɗan'uwan mahaifiyarsa, wanda ya nemi ransa; haka nan kuma daga hannun sarakunan Kan'ana waɗanda suka taru suka yi yaƙi da shi da 'ya'yansa don su hallaka su, Ubangiji kuma ya cece su daga hannunsu, har suka juya musu baya suka buge su, gama wa ya taɓa miƙa hannunsa a kansu ba tare da hukunci ba?
38 Hakika Fir'auna na farko, mahaifin ubanka, ya ɗaukaka Yusufu ɗan Yakubu fiye da dukkan sarakunan ƙasar Masar, lokacin da ya ga hikimarsa, domin ta wurin hikimarsa ya ceci dukkan mazauna ƙasar daga yunwa.
39 Bayan haka ya umarci Yakubu da 'ya'yansa su zo Masar, domin ta wurin ƙarfinsu, ƙasar Masar da ƙasar Goshen su tsira daga yunwa.
40 Yanzu idan ya yi maka kyau, ka daina hallaka Isra'ilawa, amma idan ba ka so su zauna a Masar ba, ka sallame su daga nan, su tafi ƙasar Kan'ana, ƙasar da kakanninsu suka yi baƙunci.
41 Da Fir'auna ya ji maganar Jethro, sai ya yi fushi ƙwarai da shi, har ya tashi da kunya daga gaban sarki, ya tafi ƙasar Midiya, ƙasarsa, ya ɗauki sandar Yusufu.
42 Sarki ya ce wa Ayuba Ba'uze, Me kake cewa Ayuba, kuma mece ce shawararka game da Ibraniyawa?
43 Sai Ayuba ya ce wa sarki, Ga shi, duk mazaunan ƙasar suna cikin ikonka, bari sarki ya yi abin da ya ga dama a gabansa.
44 Sarki ya ce wa Bal'amu, “Me za ka ce, Bala'amu, ka faɗi maganarka domin mu ji ta?”
45 Sai Bal'amu ya ce wa sarki, “Duk abin da sarki ya yi shawara a kan Ibraniyawa za a cece su, sarki ba zai iya rinjaye su da kowace shawara ba.”
46 Gama idan kana tunanin ka rage su da wutar da ke ci, ba za ka iya rinjaye su ba, domin hakika Allahnsu ya ceci Ibrahim mahaifinsu daga Ur ta Kaldiyawa; kuma idan kana tunanin ka hallaka su da takobi, to hakika an ceci Ishaku mahaifinsu daga ciki, aka kuma ajiye rago a madadinsa.
47 Kuma idan kana tunanin rage musu wahala da wahala, ba za ka yi nasara a wannan ba, domin mahaifinsu Yakubu ya yi wa Laban hidima a kowane irin aiki mai wahala, kuma ya yi nasara.
48 Yanzu fa, ya Sarki, ka ji maganata, gama wannan ita ce shawarar da aka ba su, wadda za ka yi nasara a kansu, ba za ka kauce daga gare ta ba.
49 Idan ya yi kyau sarki ya ba da umarni a jefar da dukkan 'ya'yansu da za a haifa daga yau zuwa gaba cikin ruwa, domin ta haka ne za ka iya share sunayensu, domin babu ɗayansu, ko kuma daga cikin kakanninsu, da aka gwada ta wannan hanyar.
50 Sarki ya ji maganar Bal'amu, sai abin ya yi wa sarki da sarakuna daɗi, sarki kuma ya yi kamar yadda Bal'amu ya faɗa.
51 Sarki ya kuma ba da umarni a yi shela da kuma a yi doka a duk faɗin ƙasar Masar, yana cewa, Duk ɗa namiji da aka haifa wa Ibraniyawa daga yau zuwa gaba za a jefa shi cikin ruwa.
52 Sai Fir'auna ya kira dukan bayinsa, ya ce, “Ku tafi ku nemi ƙasar Goshen inda Isra'ilawa suke, ku gani, duk ɗa namijin da aka haifa wa Ibraniyawa za a jefar da shi cikin kogin, amma kowace 'ya mace za ku bar ta da rai.”
53 Da Isra'ilawa suka ji wannan magana da Fir'auna ya umarta, su jefa 'ya'yansu maza cikin kogin, sai wasu daga cikin mutanen suka rabu da matansu, wasu kuma suka manne musu.
54 Tun daga wannan rana zuwa gaba, lokacin haihuwa ya yi wa matan Isra'ila waɗanda suka zauna tare da mazajensu, sai suka tafi gona don su haifi 'ya'yansu a can, suka kuma bar 'ya'yansu a gona suka koma gida.
55 Ubangiji kuma wanda ya rantse wa kakanninsu zai yawaita su, ya aika da ɗaya daga cikin mala'ikunsa masu hidima waɗanda ke sama don su wanke kowane yaro da ruwa, su shafa masa mai, su wanke shi, su kuma sa masa duwatsu biyu masu santsi daga ɗayansu, ɗaya kuma yana tsotsar madara, ɗayan kuma yana tsotsar zuma, ya kuma sa gashinta ya yi girma har gwiwoyinta, don ya rufe kansa; don ya ta'azantar da shi ya kuma manne masa, ta wurin tausayinsa gare shi.
56 Sa'ad da Allah ya ji tausayinsu, ya kuma so ya yawaita su a ƙasar, sai ya umarci ƙasarsa ta karɓe su domin a kiyaye su har zuwa lokacin girma, bayan haka ƙasa ta buɗe bakinta ta amayar da su, suka fito daga birnin kamar ciyawar ƙasa, da ciyawar daji, kowannensu ya koma iyalinsa da gidan mahaifinsa, suka zauna tare da su.
57 Kuma jarirai na Isra'ilawa sun yi girma a ƙasa kamar ciyawar gona, saboda alherin Allah a gare su.
58 Da dukan Masarawa suka ga wannan, sai kowannensu ya tafi gonarsa da shanunsa da garmarsa, suka yi noma kamar yadda mutum yake noma ƙasa a lokacin shuka.
59 Da suka yi noma, ba su iya cutar da jarirai na Isra'ilawa ba, sai mutanen suka ƙaru suka yi ta ƙaruwa sosai.
60 Fir'auna kuma ya umarci manyan sojojinsa su tafi Goshen kowace rana don neman 'ya'yan Isra'ila.
61 Da suka nemi ɗaya, suka samo shi, suka ɗebo shi daga ƙirjin mahaifiyarsa da ƙarfi, suka jefa shi cikin kogin, amma suka bar yarinyar mace tare da mahaifiyarta; haka Masarawa suka yi wa Isra'ilawa duk tsawon kwanakin.

BABI NA 68

1 A lokacin ne ruhun Allah ya sauko kan Maryamu 'yar Amram 'yar'uwar Haruna, ta fita ta yi annabci game da gidan, tana cewa, Ga shi, za a haifa mana ɗa daga mahaifina da mahaifiyata a wannan karon, shi ne zai ceci Isra'ila daga hannun Masar.
2 Da Amram ya ji maganar 'yarsa, sai ya tafi ya ɗauki matarsa ya koma gida, bayan ya kore ta a lokacin da Fir'auna ya umarci a jefar da kowane ɗa namiji na gidan Yakubu a cikin ruwa.
3 Amram kuwa ya auri Yokebed, matarsa, bayan shekara uku da ya kore ta, sai ya zo wurinta, ta yi ciki.
4 Bayan watanni bakwai da ɗaukar ciki, sai ta haifi ɗa, gidan duka ya cika da haske mai yawa kamar hasken rana da wata a lokacin da suka haskaka.
5 Da matar ta ga yaron yana da kyau kuma yana da kyau ga gani, sai ta ɓoye shi a cikin ɗaki na ciki na tsawon watanni uku.
6 A waɗannan kwanaki Masarawa suka ƙulla makirci don su hallaka dukan Ibraniyawa a can.
7 Matan Masarawa suka tafi Goshen inda 'ya'yan Isra'ila suke, suka ɗauki 'ya'yansu a kafaɗunsu, 'ya'yansu waɗanda ba su iya magana ba tukuna.

8 A waɗannan kwanaki, lokacin da matan Isra'ilawa suka haifi 'ya'ya, kowace mace ta ɓoye ɗanta daga gaban Masarawa, don kada Masarawa su san haihuwarsu, su kuma hallaka su daga ƙasar.
9 Matan Masarawa suka zo Goshen, 'ya'yansu waɗanda ba su iya magana ba suka tsaya a kafaɗunsu, sai ga wata mata 'yar Masar ta zo gidan wata Ba'ibrana, 'yarta ta fara kuka.
10 Da kuka, sai yaron da ke cikin ɗakin ya amsa, sai matan Masarawa suka tafi suka ba da labari a gidan Fir'auna.
11 Fir'auna ya aika da jagorori don su ɗauki yaran su kashe su, haka Masarawa suka yi wa matan Ibraniyawa duk tsawon kwanakin.
12 A lokacin ne, kimanin watanni uku bayan da Yokebed ta ɓoye ɗanta, aka san abin a gidan Fir'auna.
13 Matar ta yi sauri ta ɗauki ɗanta kafin jami'an su zo, ta ɗauki akwati na ciyawa ta shafa masa ƙasa da ƙaya, ta saka yaron a ciki, ta ajiye shi a cikin tukwane kusa da bakin kogin.
14 'Yar'uwarsa Maryamu ta tsaya daga nesa don ta san abin da za a yi masa, da kuma abin da zai faru da maganarta.
15 A lokacin Allah ya aiko da zafi mai tsanani a ƙasar Masar, wanda ya ƙone naman ɗan adam kamar rana a kewayensa, ya kuma wulaƙanta Masarawa ƙwarai.
16 Dukan Masarawa suka gangara don yin wanka a kogin, saboda zafi mai zafi wanda ya ƙone namansu.
17 Batiya, 'yar Fir'auna, ita ma ta je ta yi wanka a kogin, saboda zafi mai tsanani, 'yan matanta kuma suna tafiya a gefen kogin, da kuma duk matan Masar.
18 Sai Bathiya ta ɗaga idanunta zuwa ga kogin, ta ga akwatin a kan ruwa, ta kuma aika baiwarta ta ɗauko shi.
19 Sai ta buɗe ta ga yaron, sai ga jaririn yana kuka, ta kuma tausaya masa, ta ce, Wannan ɗaya ne daga cikin yaran Ibraniyawa.
20 Duk matan Masar da ke tafiya a gefen kogin sun so su ba shi mama, amma bai yarda ya sha ba, gama wannan abu daga Ubangiji ne, domin ya mayar da shi cikin ƙirjin mahaifiyarsa.
21 A lokacin, Maryamu 'yar'uwarsa tana cikin matan Masar a gefen kogin, sai ta ga wannan abu, ta ce wa 'yar Fir'auna, "Zan je in kawo miki mai jinya daga cikin matan Ibraniyawa, ta shayar da ke?"
22 Sai 'yar Fir'auna ta ce mata, “Je ki.” Budurwar ta tafi ta kira mahaifiyar yaron.
23 Sai 'yar Fir'auna ta ce wa Yokebed, “Ɗauki wannan yaron ki shayar da shi, zan biya ki ladanki, azurfa biyu kowace rana.” Matar kuwa ta ɗauki yaron ta shayar da shi.
24 Bayan shekaru biyu, yaron ya girma, sai ta kai shi wurin 'yar Fir'auna, ya zama kamar ɗa a gare ta, ta kuma sa masa suna Musa, gama ta ce, Domin na jawo shi daga cikin ruwa.
25 Sai Amram mahaifinsa ya sa masa suna Chabar, domin ya ce, Domin shi ne ya yi tarayya da matarsa wadda ya ƙi.
26 Sai mahaifiyarsa Yokebed ta sa masa suna Jekuthiel, domin ta ce, Na yi masa fatan alheri ga Mai Iko Dukka, Allah kuma ya mayar mini da shi.
27 Maryamu 'yar'uwarsa ta sa masa suna Jered, gama ta bi shi zuwa kogin don ta san yadda ƙarshensa zai kasance.
28 Sai ɗan'uwansa Haruna ya sa masa suna Abi Zanuk, yana cewa, Mahaifina ya bar mahaifiyata ya dawo wurinta saboda shi.
29 Kehat, mahaifin Amram, ya sa masa suna Abigdor, domin saboda shi ne Allah ya gyara ɓarakar gidan Yakubu, har ba su iya sake jefa 'ya'yansu maza a cikin ruwa ba.
30 Sai mai renonsu ta sa masa suna Abi Socho, tana cewa, Ya ɓoye a cikin alfarwarsa har tsawon watanni uku, saboda 'ya'yan Ham.
31 Dukan Isra'ilawa suka sa masa suna Shemaiya ɗan Netanel, gama suka ce, A zamaninsa Allah ya ji kukansu, ya cece su daga waɗanda suka zalunce su.
32 Musa yana gidan Fir'auna, kuma yana tare da Batiya, 'yar Fir'auna, tun yana ɗa, kuma Musa ya girma a cikin 'ya'yan sarki.

BABI NA 69

1 Sarkin Edom ya rasu a waɗannan kwanaki, a shekara ta goma sha takwas ta mulkinsa, aka binne shi a cikin Haikalin da ya gina wa kansa a ƙasar Edom.
2 'Ya'yan Isuwa suka aika zuwa Fetor, wanda yake a bakin kogin, suka ɗauko wani saurayi mai kyawawan idanu, mai kyan gani, mai suna Saul, suka naɗa shi sarki a kansu a maimakon Samlah.
3 Saul ya yi mulki a kan dukan 'ya'yan Isuwa a ƙasar Edom har shekara arba'in.
4 Sa'ad da Fir'auna, Sarkin Masar, ya ga shawarar da Bal'amu ya ba da game da Isra'ilawa ba ta yi nasara ba, amma har yanzu suna da yawa, sun ƙaru, sun kuma ƙaru a ko'ina cikin ƙasar Masar,
5 A waɗannan kwanaki Fir'auna ya umarta a yi shela ga Isra'ilawa a duk faɗin Masar, cewa, “Kada mutum ya rage masa komai daga aikinsa na yau da kullum.”
6 Mutumin da aka same shi yana da rauni a cikin aikinsa na yau da kullun, ko a cikin turmi ko a cikin tubali, to, za a mayar da ƙaramin ɗansa a madadinsu.
7 Aikin Masar ya yi ƙarfi a kan Isra'ilawa a wancan lokacin, idan kuwa bulo ɗaya ya gaza a cikin aikin yau da kullun na kowane mutum, Masarawa za su ɗauki ƙaramin ɗansa da ƙarfi daga mahaifiyarsa, su saka shi a ginin a wurin bulo ɗin da mahaifinsa ya bari ya rasa.
8 Haka mutanen Masar suka yi wa Isra'ilawa kowace rana, tsawon kwanaki.
9 Amma a lokacin kabilar Lawi ba ta yi aiki da 'yan'uwansu Isra'ilawa ba, tun daga farko, domin 'ya'yan Lawi sun san dabarun Masarawa da suka yi wa Isra'ilawa da farko.

BABI NA 70

1 A shekara ta uku bayan haihuwar Musa, Fir'auna yana zaune a wurin liyafa, lokacin da sarauniya Alparanith ke zaune a damansa, Batiya kuma a hagunsa, saurayin Musa kuma yana kwance a ƙirjinta, Bala'amu ɗan Beor tare da 'ya'yansa maza biyu, da dukan sarakunan masarautar suna zaune a teburin sarki a gabansa.
2 Yaron ya miƙa hannunsa a kan sarki, ya cire kambin daga kan sarki ya ɗora shi a kansa.
3 Da sarki da sarakuna suka ga aikin da yaron ya yi, sai sarki da sarakuna suka firgita, wani mutum kuma ya yi mamaki ga maƙwabcinsa.
4 Sarki ya ce wa sarakunan da ke gabansa, “Me kuke magana, me kuke faɗa, ya ku sarakuna, game da wannan

al'amari, kuma me za a yi wa yaron bisa ga wannan abin da ya aikata?"
5 Sai Balaam ɗan Beor mai sihiri ya amsa a gaban sarki da sarakuna, ya ce, "Ka tuna fa, ya shugabana sarki, mafarkin da ka yi mafarkin kwanaki da yawa tun daga lokacin, da kuma abin da bawanka ya fassara maka."
6 To, wannan yaro ne daga cikin 'ya'yan Ibraniyawa, wanda Ruhun Allah yake a cikinsa, kada ubangijina sarki ya yi tunanin cewa wannan saurayin ya yi wannan abu ba tare da sani ba.
7 Gama shi yaro ne Ba'ibrane, hikima da fahimta suna tare da shi, ko da yake yana yaro, kuma da hikima ya yi haka ya zaɓi wa kansa mulkin Masar.
8 Gama wannan ita ce hanyar dukan Ibraniyawa wajen yaudarar sarakuna da manyansu, suna yin duk waɗannan abubuwa da wayo, domin su tsoratar da sarakunan duniya da mutanensu.
9 Hakika ka sani cewa Ibrahim mahaifinsu ya yi haka, wanda ya yaudari rundunar Nimrod Sarkin Babila, da Abimelek Sarkin Gerar, ya kuma mallaki ƙasar 'ya'yan Heth da dukan mulkokin Kan'ana.
10 Kuma ya sauko Masar ya ce game da matarsa Saratu, ita 'yar'uwata ce, domin ya yaudari Masar da sarkinta.
11 Ɗansa Ishaku shi ma ya yi haka lokacin da ya tafi Gerar ya zauna a can, ƙarfinsa kuma ya fi ƙarfin rundunar Abimelek, Sarkin Filistiyawa.
12 Ya kuma yi tunanin sa masarautar Filistiyawa ta yi tuntuɓe, yana cewa matarsa Rebeka 'yar'uwarsa ce.
13 Yakubu kuma ya yi wa ɗan'uwansa rashin imani, ya kwace masa gadonsa na haihuwa da albarkarsa.
14 Sai ya tafi Fadan-aram zuwa gidan Laban ɗan'uwan mahaifiyarsa, ya ɗauki 'yarsa, da shanunsa, da duk abin da yake da shi daga gare shi da wayo, ya gudu ya koma ƙasar Kan'ana wurin mahaifinsa.
15 'Ya'yansa maza suka sayar da ɗan'uwansu Yusufu, wanda ya tafi Masar ya zama bawa, aka kuma tsare shi a gidan yari na tsawon shekaru goma sha biyu.
16 Har sai da tsohon Fir'auna ya yi mafarki, ya kuma fitar da shi daga gidan yari, ya kuma ɗaukaka shi fiye da dukkan sarakunan Masar saboda yadda ya fassara masa mafarkinsa.
17 Kuma lokacin da Allah ya kawo yunwa a ƙasar, sai ya aika ya kawo mahaifinsa da 'yan'uwansa duka, da kuma dukan iyalin mahaifinsa, ya tallafa musu ba tare da farashi ko lada ba, ya kuma sayi Masarawa a matsayin bayi.
18 Yanzu haka, ya shugabana sarki, ga wannan yaro ya tashi a madadinsu a Masar, yana aikata abin da suka aikata, yana kuma yi wa kowane sarki, sarki, da alƙali ba'a.
19 Idan sarki ya yarda, bari mu zubar da jininsa a ƙasa, kada ya girma ya kwace mulki daga hannunka, begen Masar kuma ya ɓace bayan ya yi mulki.
20 Sai Bal'amu ya ce wa sarki, "Bari mu kirawo dukkan alƙalan Masar da masu hikima, mu sanar da mu ko hukuncin kisa ne ya hau kan wannan yaron kamar yadda ka faɗa, sa'an nan mu kashe shi."
21 Fir'auna ya aika aka kirawo dukkan masu hikima na Masar, suka zo gaban sarki, sai mala'ikan Ubangiji ya zo tare da su, shi kuwa kamar ɗaya daga cikin masu hikima na Masar.
22 Sarki ya ce wa masu hikimar, "Hakika kun ji abin da wannan saurayi Ba'ibrane da ke cikin gidan ya yi, haka kuma Bala'amu ya yi hukunci a kan al'amarin."
23 Yanzu ku ma ku yi hukunci, ku ga abin da ya jawo wa yaron saboda abin da ya aikata.
24 Mala'ikan, wanda ya yi kama da ɗaya daga cikin masu hikima na Fir'auna, ya amsa ya ce haka, a gaban dukkan masu hikima na Masar da gaban sarki da sarakuna.
25 Idan sarki ya yarda, bari sarki ya aika a kira masa mutane su kawo masa dutsen onis da garwashin wuta, su ajiye su a gaban yaron, idan yaron ya miƙa hannunsa ya ɗauki dutsen onis, to za mu sani cewa da hikima yaron ya yi duk abin da ya yi, dole ne mu kashe shi.
26 Amma idan ya miƙa hannunsa a kan gawayin, za mu sani cewa ba da saninsa ya yi wannan abu ba, zai rayu.
27 Abin ya yi kyau a gaban sarki da sarakuna, haka sarki ya yi bisa ga maganar mala'ikan Ubangiji.
28 Sarki ya umarta a kawo dutsen onyx da gawayi a gaban Musa.
29 Suka ajiye yaron a gabansu, yaron kuma ya yi ƙoƙarin miƙa hannunsa ga dutsen onyx, amma mala'ikan Ubangiji ya kama hannunsa ya ɗora shi a kan gawayin, gawayin kuma ya mutu a hannunsa, sai ya ɗaga shi ya saka a bakinsa, ya ƙone wani ɓangare na leɓensa da wani ɓangare na harshensa, sai ya yi nauyi a baki da harshe.
30 Da sarki da hakimai suka ga haka, sai suka san cewa Musa bai yi aiki da hikima wajen cire kambin daga kan sarki ba.
31 Sai sarki da sarakuna suka daina kashe yaron, don haka Musa ya zauna a gidan Fir'auna, yana girma, Ubangiji kuma yana tare da shi.
32 Kuma a lokacin da yaron yake gidan sarki, yana sanye da shunayya, ya girma a cikin 'ya'yan sarki.
33 Lokacin da Musa ya girma a gidan sarki, Batiya 'yar Fir'auna ta ɗauke shi a matsayin ɗa, kuma duk gidan Fir'auna ya girmama shi, kuma duk mutanen Masar suna jin tsoronsa.
34 Kullum yakan fita ya je ƙasar Goshen, inda 'yan'uwansa Isra'ilawa suke, Musa kuwa yana ganinsu kowace rana cikin rashin numfashi da wahala.
35 Sai Musa ya tambaye su, ya ce, "Me ya sa ake yi muku wannan aiki kowace rana?"
36 Suka faɗa masa duk abin da ya same su, da kuma duk umarnin da Fir'auna ya ba su kafin haihuwarsa.
37 Suka faɗa masa duk shawarar da Bal'amu ɗan Beyor ya ba su, da kuma shawarar da ya ba shi don ya kashe shi lokacin da ya cire kambin sarki daga kansa.
38 Da Musa ya ji waɗannan abubuwa, sai ya fusata da Bal'amu, sai ya nemi ya kashe shi, sai ya yi ta yi masa fakon kwana da rana.
39 Bal'amu kuwa yana jin tsoron Musa, shi da 'ya'yansa maza biyu suka tashi suka fita daga Masar, suka gudu suka ceci rayukansu, suka tafi ƙasar Kush wurin Kikianus, sarkin Kush.
40 Musa yana cikin gidan sarki yana fita da shigowa, Ubangiji ya ba shi tagomashi a gaban Fir'auna, da a gaban dukan bayinsa, da kuma a gaban dukan mutanen Masar, suka kuma ƙaunaci Musa ƙwarai.
41 Ranar da Musa ya tafi Goshen don ya ga 'yan'uwansa, sai ya ga Isra'ilawa suna cikin wahala da wahala, Musa kuwa ya yi baƙin ciki saboda su.
42 Sai Musa ya koma Masar ya tafi gidan Fir'auna, ya zo gaban sarki, sai Musa ya yi sujada a gaban sarki.

43 Sai Musa ya ce wa Fir'auna, “Ina roƙonka ya shugabana, na zo ne don neman ƙaramin roƙo daga gare ka, kada ka juya fuskata banza.” Sai Fir'auna ya ce masa, “Yi magana.”
44 Sai Musa ya ce wa Fir'auna, “Bari a ba bayinka Isra'ilawa waɗanda suke a Goshen wata rana su huta a can daga aikinsu.”
45 Sarki ya amsa wa Musa ya ce, “Ga shi, na ɗaga fuskarka a kan wannan abu domin in biya maka buƙatarka.”
46 Fir'auna kuma ya ba da umarni a yi shela a ko'ina a Masar da Goshen, yana cewa,
47 Ga ku, dukan Isra'ilawa, ga abin da sarki ya ce, za ku yi aikinku da aikinku na kwana shida, amma a rana ta bakwai za ku huta, ba za ku yi wani aiki ba, haka za ku yi duk kwanakin, kamar yadda sarki da Musa ɗan Bathiya suka umarta.
48 Musa ya yi farin ciki da wannan abin da sarki ya ba shi, dukan Isra'ilawa kuma suka yi kamar yadda Musa ya umarce su.
49 Gama wannan abu daga Ubangiji ne ga Isra'ilawa, gama Ubangiji ya fara tunawa da Isra'ilawa domin ya cece su saboda kakanninsu.
50 Ubangiji kuwa yana tare da Musa, sunansa kuma ya yaɗu ko'ina a ƙasar Masar.
51 Musa ya zama babban mutum a gaban dukan Masarawa, da kuma a gaban dukan Isra'ilawa, yana neman alheri ga mutanensa Isra'ila, yana kuma faɗin kalmomin salama a kansu ga sarki.

BABI NA 71

1 Lokacin da Musa yake ɗan shekara goma sha takwas, ya yi sha'awar ganin mahaifinsa da mahaifiyarsa, sai ya tafi wurinsu a Goshen, sa'ad da Musa ya kusaci Goshen, sai ya zo wurin da Isra'ilawa suke aiki, ya kuma lura da nauyin da suke da shi, sai ya ga wani Bamasare yana kashe ɗaya daga cikin 'yan'uwansa Ibraniyawa.
2 Da mutumin da aka yi wa duka ya ga Musa, sai ya gudu zuwa wurinsa don neman taimako, domin mutumin da Musa yake da daraja a gidan Fir'auna, sai ya ce masa, Ya shugabana, ka kula da ni, wannan Bamasaren ya zo gidana da daddare, ya ɗaure ni, ya zo wurin matata a gabana, yanzu kuma yana neman ya ɗauke ni.
3 Da Musa ya ji wannan mummunan abu, sai ya fusata da Bamasaren, ya juya baya, ya kuma juya baya, da ya ga babu kowa a wurin, sai ya bugi Bamasaren, ya ɓoye shi a cikin yashi, ya ceci Ba'ibrane daga hannun wanda ya buge shi.
4 Sai Ba'ibrane ya tafi gidansa, Musa kuma ya koma gidansa, ya fita ya koma gidan sarki.
5 Da mutumin ya dawo gida, sai ya yi tunanin ƙi matarsa, domin bai dace a gidan Yakubu ba, a ce wani mutum ya zo wurin matarsa bayan ta ƙazantu.
6 Sai matar ta tafi ta faɗa wa 'yan'uwanta, 'yan'uwan matar kuma suka nemi su kashe shi, sai ya gudu zuwa gidansa ya tsere.
7 A rana ta biyu Musa ya fita wurin 'yan'uwansa, ya ga mutum biyu suna jayayya, sai ya ce wa mugun, "Me ya sa kake kashe maƙwabcinka?"
8 Sai ya amsa masa ya ce, “Wa ya naɗa ka sarki da alƙali a kanmu? Kana tunanin kashe ni kamar yadda ka kashe Bamasaren?” Sai Musa ya tsorata, ya ce, “Hakika an san abin?”
9 Da Fir'auna ya ji wannan al'amari, sai ya ba da umarnin a kashe Musa, sai Allah ya aiko da mala'ikansa, ya bayyana ga Fir'auna kamar shugaban masu gadi.
10 Mala'ikan Ubangiji kuma ya ɗauki takobin daga hannun shugaban masu gadi, ya cire kansa da shi, domin kamannin shugaban masu gadi ya koma kamannin Musa.
11 Mala'ikan Ubangiji kuwa ya kama hannun dama na Musa, ya fito da shi daga Masar, ya kuma kai shi bayan iyakar Masar, tafiyar kwana arba'in.
12 Haruna ɗan'uwansa kaɗai ya zauna a ƙasar Masar, ya kuma yi wa Isra'ilawa annabci, yana cewa,
13 Haka Ubangiji Allah na kakanninku ya ce, Kowannenku ya watsar da abubuwan banƙyama da idanunsa, kada ku ƙazantar da kanku da gumakan Masar.
14 Isra'ilawa suka yi tawaye, suka ƙi sauraron Haruna a lokacin.
15 Ubangiji kuwa ya yi niyyar hallaka su, idan ba don Ubangiji ya tuna da alkawarin da ya yi da Ibrahim, Ishaku da Yakubu ba.
16 A waɗannan kwanaki, hannun Fir'auna ya ci gaba da tsananta wa Isra'ilawa, ya kuma murƙushe su ya kuma wulaƙanta su har zuwa lokacin da Allah ya aiko da maganarsa ya kuma lura da su.

BABI NA 72

1 A waɗannan kwanaki aka yi babban yaƙi tsakanin 'ya'yan Kush da 'ya'yan gabas da Aram, sai suka tayar wa sarkin Kush wanda suke hannunsa.
2 Sai Kikianus Sarkin Kush ya fita tare da dukan 'ya'yan Kush, mutane masu yawa kamar yashi, ya tafi ya yi yaƙi da Aram da mutanen gabas, don ya yi musu mubaya'a.
3 Da Kikianus ya fita, sai ya bar Bal'amu mai sihiri, tare da 'ya'yansa maza biyu, don su tsare birnin, da kuma mafi ƙanƙantar mutanen ƙasar.
4 Sai Kikianus ya fita zuwa Aram da mutanen gabas, ya yi yaƙi da su ya kuma kashe su, suka faɗi ƙasa da rauni a gaban Kikianus da mutanensa.
5 Ya kama mutane da yawa daga cikinsu, ya kuma tilasta musu su yi kamar da, ya kuma yi sansani a ƙasarsu don ya karɓi haraji daga gare su kamar yadda ya saba.
6 Kuma Balaam ɗan Beor, lokacin da sarkin Kush ya bar shi don ya tsare birnin da talakawan birnin, ya tashi ya shawarci mutanen ƙasar su yi wa sarki Kikianus tawaye, kada su bar shi ya shiga birnin lokacin da zai dawo gida.
7 Mutanen ƙasar suka yi masa biyayya, suka rantse masa, suka naɗa shi sarki a kansu, 'ya'yansa maza biyu kuma suka zama shugabannin sojoji.
8 Sai suka tashi suka ɗaga ganuwar birnin a kusurwoyi biyu, suka gina wani gini mai ƙarfi ƙwarai.
9 A kusurwa ta uku kuma suka haƙa ramuka marasa adadi, tsakanin birnin da kogin da ya kewaye ƙasar Kush gaba ɗaya, suka kuma sa ruwan kogin ya fashe a can.
10 A kusurwa ta huɗu suka tattara macizai da yawa ta hanyar sihirinsu da sihirinsu, suka ƙarfafa birnin suka zauna a ciki, babu wanda ya fita ko ya shiga gabansu.
11 Sai Kikianus ya yi yaƙi da Aram da 'ya'yan gabas, ya kuma rinjaye su kamar da, suka kuma ba shi harajin da suka saba biya, ya tafi ya koma ƙasarsa.

12 Da Kikianus, sarkin Kush, ya zo birninsa, tare da dukkan shugabannin sojoji, sai suka ɗaga idanunsu suka ga an gina ganuwar birnin an kuma ɗaga ta sosai, sai mutanen suka yi mamakin wannan.
13 Sai suka ce wa junansu, Domin sun ga mun yi jinkiri a yaƙi, kuma sun tsorata ƙwarai da mu, shi ya sa suka yi wannan abu suka gina garun birnin suka ƙarfafa su don kada sarakunan Kan'ana su zo su yi yaƙi da su.
14 Sarki da sojojin suka matso ƙofar birnin, suka ɗaga kai suka ga an rufe dukkan ƙofofin birnin, suka yi kira ga masu gadi, suna cewa, “A buɗe mana, mu shiga birnin.”
15 Amma masu tsaron suka ƙi buɗe musu hanyar Bal'amu mai sihiri, sarkinsu, suka hana su shiga birninsu.
16 Sai suka yi yaƙi da su a gaban ƙofar birnin, kuma sojoji ɗari da talatin na rundunar Kikianus suka mutu a wannan rana.
17 Washegari suka ci gaba da faɗa, suka yi faɗa a gefen kogin; suka yi ƙoƙarin wucewa amma ba su iya ba, don haka wasu daga cikinsu suka nutse a cikin ramuka suka mutu.
18 Sai sarki ya umarce su da su sare bishiyoyi don yin rafuffuka, su wuce zuwa gare su, suka kuma yi haka.
19 Da suka isa wurin ramin, ruwan ya yi ta jujjuyawa a cikin niƙa, sai mutane ɗari biyu suka nutse a kan kwale-kwale goma.
20 A rana ta uku suka zo su yi yaƙi a gefen inda macizai suke, amma ba su iya kusantar wurin ba, domin macizai sun kashe mutum ɗari da saba'in daga cikinsu, suka kuma daina yaƙi da Kush, suka kewaye Kush har tsawon shekaru tara, babu wanda ya fito ko ya shiga.
21 A lokacin da yaƙin da kewayen suka yi wa Kush, Musa ya gudu daga Masar daga Fir'auna wanda ya nemi kashe shi saboda ya kashe Bamasaren.
22 Musa yana da shekara goma sha takwas lokacin da ya gudu daga Masar daga gaban Fir'auna, sai ya gudu ya tsere zuwa sansanin Kikianus, wanda a lokacin yake kewaye da Kush.
23 Musa ya yi shekara tara a sansanin Kikianus, Sarkin Kush, duk lokacin da suka kewaye Kush, sai Musa ya fita ya shiga tare da su.
24 Sarki da sarakuna da dukan mayaƙan sun ƙaunaci Musa, domin shi babba ne kuma mai daraja, tsayinsa kamar zaki mai daraja ne, fuskarsa kamar rana ce, ƙarfinsa kuma kamar zaki ne, kuma shi ne mai ba sarki shawara.
25 Bayan shekaru tara, Kikianus ya kamu da wata cuta mai saurin kisa, rashin lafiyarsa ta yi masa yawa, ya mutu a rana ta bakwai.
26 Sai barorinsa suka yi masa maganin hana ruɓewa, suka ɗauke shi suka binne shi a gefen ƙofar birnin da ke arewa da ƙasar Masar.
27 Suka gina masa wani gini mai ƙarfi da tsayi, suka kuma kafa manyan duwatsu a ƙasa.
28 Marubutan sarki kuma suka zana dukkan ƙarfin sarkinsu Kikianus, da dukan yaƙe-yaƙensa da ya yi, ga shi, an rubuta su a can a yau.
29 Bayan mutuwar Kikianus sarkin Kush, sai ya yi baƙin ciki ƙwarai da gaske ga mutanensa da sojojinsa saboda yaƙin.
30 Sai suka ce wa junansu, Ku ba mu shawara kan abin da za mu yi a wannan lokacin, domin mun zauna a jeji shekaru tara nesa da gidajenmu.
31 Idan muka ce za mu yi yaƙi da birnin, da yawa daga cikinmu za su faɗi da rauni ko kuma su mutu, idan kuma muka ci gaba da zama a nan a cikin wannan hari, za mu mutu.
32 Gama yanzu sarakunan Suriya da na gabas za su ji cewa sarkinmu ya mutu, za su kuma kai mana hari ba zato ba tsammani cikin tashin hankali, za su yi yaƙi da mu, ba za su bar wani ya rage daga cikinmu ba.
33 Yanzu bari mu je mu naɗa mana sarki, mu zauna a cikin kewaye har sai an ba mu birnin a hannunmu.
34 Kuma suna son zaɓar mutum daga rundunar Kikianus a wannan rana, amma ba su sami wani abin da suka zaɓa kamar Musa ya yi mulki a kansu ba.
35 Sai suka yi sauri suka cire tufafinsu suka jefar a ƙasa, suka tara manyan duwatsu suka ɗora Musa a kai.
36 Sai suka tashi suka busa ƙaho, suka yi kira a gabansa, suna cewa, Allah ya rayar da sarki, Allah ya rayar da sarki!
37 Sai dukan mutane da manyan mutane suka rantse masa za su ba shi sarauniya Adonija, Bakushiyar, matar Kikianus, ya zama matarsa, suka kuma naɗa Musa sarki a kansu a wannan rana.
38 Sai dukan mutanen Kush suka yi shela a wannan rana, suna cewa, Kowanne mutum ya ba Musa wani abu daga cikin abin da yake hannunsa.
39 Suka shimfiɗa zare a kan tarin, kowannensu ya zuba wani abu daga cikin abin da yake da shi a ciki, ɗaya 'yan kunne na zinariya, ɗayan kuma tsabar kuɗi.
40 'Ya'yan Kush kuma suka jefa wa Musa duwatsu masu daraja, da lu'ulu'u, da duwatsu masu daraja, da marmara, da azurfa da zinariya mai yawa.
41 Musa ya ɗauki dukan azurfa da zinariya, da dukan kayayyakin, da duwatsun blellium da onyx, waɗanda duk 'ya'yan Kush suka ba shi, ya ajiye su a cikin taskarsa.
42 Musa kuwa ya yi mulki a kan 'ya'yan Kush a wannan rana, a madadin Sarkin Kush na Kikianus.

BABI NA 73

1 A shekara ta hamsin da biyar ta mulkin Fir'auna, Sarkin Masar, wato a shekara ta ɗari da hamsin da bakwai ta Isra'ilawa suka gangara zuwa Masar, Musa ya yi mulki a Kush.
2 Musa yana da shekara ashirin da bakwai lokacin da ya fara sarautar Kush, kuma ya yi mulki shekara arba'in.
3 Ubangiji kuma ya ba Musa tagomashi da alheri a idanun dukan 'ya'yan Kush, 'ya'yan Kush kuma suka ƙaunace shi ƙwarai, don haka Ubangiji da mutane suka sami tagomashi a wurin Musa.
4 A rana ta bakwai ta mulkinsa, dukan 'ya'yan Kush suka taru suka zo gaban Musa, suka yi masa sujada a ƙasa.
5 Sai dukan yaran suka yi magana tare a gaban sarki, suna cewa, Ku ba mu shawara mu ga abin da za a yi wa wannan birni.
6 Gama yanzu shekaru tara kenan da muke kewaye birnin da yaƙi, ba mu ga 'ya'yanmu da matayenmu ba.
7 Sarki ya amsa musu, ya ce, Idan kun kasa kunne ga maganata a kan duk abin da na umarce ku, to, Ubangiji zai ba da birnin a hannunmu, mu kuma ci shi da yaƙi.
8 Domin idan muka yi yaƙi da su kamar yadda muka yi a yaƙin da ya gabata wanda muka yi da su kafin mutuwar

Kikianus, da yawa daga cikinmu za su fadi da rauni kamar da.
9 To, ga shawara a gare ku game da wannan al'amari: Idan kun saurari maganata, za a ba da birnin a hannunmu.
10 Sai dukan runduna suka amsa wa sarki, suka ce, Duk abin da ubangijinmu ya umarta, shi za mu yi.
11 Sai Musa ya ce musu, “Ku ratsa ta cikin sansanin, ku yi shelar dukan jama'a a cikin zango, ku ce,
12 Ga abin da sarki ya ce, Ku shiga daji ku kawo 'ya'yan shamuwa, kowanne yaro ɗaya a hannunsa.
13 Duk wanda ya karya maganar sarki, wanda bai kawo ɗansa ba, zai mutu, sarki kuma zai ɗauki duk abin da yake da shi.
14 Kuma idan ka kawo su za su kasance a cikin kulawarka, za ka yi renon su har su girma, kuma za ka koya musu su yi gudu, kamar yadda 'ya'yan shaho suke yi.
15 Sai dukan 'ya'yan Kush suka ji maganar Musa, suka tashi suka yi shela a ko'ina a sansani, suna cewa,
16 Umarnin sarki a gare ku, ku duka 'ya'yan Kush, ku tafi daji tare, ku kama 'ya'yan shamuwa a can, kowannenku kuma yana riƙe da 'ya'yansa, ku kuma mayar da su gida.
17 Duk wanda ya karya umarnin sarki zai mutu, sarki kuma zai ɗauki duk abin da yake da shi.
18 Sai duk mutanen suka yi haka, suka fita zuwa daji suka hau bishiyoyin fir suka kama, kowannensu yaro ɗaya a hannunsa, duk 'ya'yan shamuwa, suka kawo su cikin jeji suka yi kiwonsu bisa ga umarnin sarki, suka kuma koya musu yin tsere, kamar yadda ake yi da shamuwa.
19 Bayan an yi kiwon ƙananan shamuwa, sarki ya umarce su da su ji yunwa na tsawon kwana uku, kuma duk mutanen suka yi haka.
20 A rana ta uku kuma, sarki ya ce musu, Ku ƙarfafa kanku ku zama jarumai, kowannenku ya sa kayan yaƙinsa, ya rataya takobinsa a kansa, kowa ya hau dokinsa, kowa ya kama ƙaramin shamuwa a hannunsa.
21 Za mu tashi mu yi yaƙi da birnin a wurin da macizai suke; dukan mutane kuma suka yi kamar yadda sarki ya umarta.
22 Kowannensu ya kama ɗansa, suka tafi, da suka isa wurin macizai, sai sarki ya ce musu, Kowannensu ya aika da ɗansa a kan macizai.
23 Kowannensu ya aika da ƙaramin shamuwa bisa ga umarnin sarki, ƙananan shamuwa kuma suka yi karo da macizai, suka cinye su duka suka kuma hallaka su daga wurin.
24 Da sarki da mutanen suka ga an lalata dukkan macizai a wurin, sai dukan mutanen suka yi ihu mai ƙarfi.
25 Suka matso suka yi yaƙi da birnin, suka ci shi, suka kuma ci shi, suka shiga birnin.
26 A wannan rana, mutane dubu ɗaya da ɗari ɗaya (1,100) suka mutu daga cikin mutanen birnin, duk waɗanda ke zaune a birnin, amma ba wanda ya mutu daga cikin mutanen da suka kewaye birnin.
27 Sai dukan 'ya'yan Kush suka tafi gidansa, wurin matarsa da 'ya'yansa, da kuma duk abin da yake nasa.
28 Da Balaam mai sihiri ya ga an kama birnin, sai ya buɗe ƙofar, shi da 'ya'yansa maza biyu da 'yan'uwansa takwas suka gudu suka koma Masar wurin Fir'auna, Sarkin Masar.
29 Su ne masu sihiri da masu sihiri waɗanda aka ambata a cikin littafin shari'a, suna tsaye a kan Musa lokacin da Ubangiji ya kawo annoba a kan Masar.
30 Sai Musa ya ƙwace birnin da hikimarsa, 'ya'yan Kush kuma suka naɗa shi a kan karagar mulki maimakon Kikianus sarkin Kush.
31 Suka ɗora masa kambin sarauta, suka ba shi a matsayin matarsa, Adonija, matar Kikianus, sarauniyar Kush.
32 Musa kuwa yana tsoron Ubangiji Allahn kakanninsa, don haka bai zo wurinta ba, bai kuma waiwayi ta ba.
33 Gama Musa ya tuna yadda Ibrahim ya sa bawansa Eliezer ya rantse masa, yana cewa, “Ba za ka auri mace daga cikin 'ya'yan Kan'ana ba saboda ɗana Ishaku.”
34 Haka kuma abin da Ishaku ya yi lokacin da Yakubu ya gudu daga ɗan'uwansa, lokacin da ya umarce shi, ya ce, Kada ka auri mace daga cikin 'ya'yan Kan'ana, ko kuma ka yi haɗin kai da ɗaya daga cikin 'ya'yan Ham.
35 Gama Ubangiji Allahnmu ya ba Ham ɗan Nuhu, da 'ya'yansa, da dukan zuriyarsa, bayi ga 'ya'yan Shem da 'ya'yan Yafet, da kuma zuriyarsu bayansu, su zama bayi har abada.
36 Saboda haka Musa bai juya zuciyarsa ko idanunsa ga matar Kikianus ba duk tsawon lokacin da yake mulki a kan Kush.
37 Musa kuwa yana tsoron Ubangiji Allahnsa dukan rayuwarsa, Musa kuma yana tafiya a gaban Ubangiji da gaskiya da zuciya ɗaya da ransa, bai kauce daga hanya madaidaiciya ba dukan kwanakin rayuwarsa; bai kauce daga hanyar zuwa dama ko hagu ba, wadda Ibrahim, Ishaku da Yakubu suka bi.
38 Musa ya ƙarfafa kansa a cikin mulkin 'ya'yan Kush, ya kuma jagoranci 'ya'yan Kush da hikimarsa ta yau da kullun, Musa kuma ya yi nasara a cikin mulkinsa.
39 A lokacin nan Aram da mutanen gabas suka ji labarin mutuwar Kikianus sarkin Kush, sai Aram da mutanen gabas suka yi wa Kush tawaye a wancan lokacin.
40 Musa ya tattara dukan 'ya'yan Kush, mutane masu ƙarfi sosai, kimanin mutum dubu talatin, ya fita ya yi yaƙi da Aram da mutanen gabas.
41 Da farko suka tafi wurin mutanen gabas, da mutanen gabas suka ji labarinsu, sai suka tafi su yi yaƙi da su.
42 Yaƙin ya yi tsanani da mutanen gabas, sai Ubangiji ya ba da dukkan mutanen gabas ga hannun Musa, kuma kimanin mutum ɗari uku suka mutu.
43 Duk mutanen gabas suka juya suka ja da baya, sai Musa da 'ya'yan Kush suka bi su suka yi musu mulkin mallaka, suka kuma ɗora musu haraji kamar yadda suka saba.
44 Sai Musa da dukan mutanen da ke tare da shi suka haura daga can zuwa ƙasar Aram don yaƙi.
45 Mutanen Suriya kuma suka tafi su yi yaƙi da su, Ubangiji kuwa ya ba da su a hannun Musa, da yawa daga cikin mutanen Suriya suka faɗi da rauni.
46 Musa da mutanen Kush suka ci Aram, suka kuma ba da harajin da suka saba biya.
47 Musa ya sa Aram da mutanen gabas su yi wa 'ya'yan Kush biyayya, Musa da dukan mutanen da ke tare da shi suka juya zuwa ƙasar Kush.
48 Musa ya ƙarfafa kansa a cikin mulkin 'ya'yan Kush, Ubangiji kuma yana tare da shi, kuma duk 'ya'yan Kush suna jin tsoronsa.

BABI NA 74

1 A ƙarshen shekaru, Saul Sarkin Edom ya rasu, Ba'al-hanan ɗan Akbor kuma ya ci sarauta a bayansa.
2 A shekara ta sha shida ta mulkin Musa a kan Kush, Ba'al-hanan ɗan Akbor ya yi mulki a ƙasar Edom a kan dukan 'ya'yan Edom har shekara talatin da takwas.
3 A zamaninsa, Mowab ta tayar wa Edom, tun zamanin Hadad ɗan Bedad, wanda ya ci su da Madayanawa, ya kuma sa Mowab ta zama bayin Edom.
4 Lokacin da Ba'al-Hanan ɗan Akbor ya yi mulkin Edom, sai dukan 'ya'yan Mowab suka janye daga ƙasar Edom.
5 Sarkin Afirka Angeas ya mutu a waɗannan kwanaki, ɗansa Azdrubal kuma ya yi mulki a madadinsa.
6 A waɗannan kwanaki, Janeas, sarkin 'ya'yan Kittim, ya rasu, suka binne shi a cikin haikalinsa wanda ya gina wa kansa a filin Canopia don zama, kuma Latinus ya yi mulki a madadinsa.
7 A shekara ta ashirin da biyu ta mulkin Musa a kan 'ya'yan Kush, Latinus ya yi mulki a kan 'ya'yan Kittim shekaru arba'in da biyar.
8 Ya kuma gina wa kansa babban hasumiya mai girma, ya kuma gina haikali mai kyau a ciki don gidansa, don gudanar da mulkinsa, kamar yadda aka saba.
9 A shekara ta uku ta mulkinsa, ya sa aka yi shela ga duk ma'aikatansa masu ƙwarewa, waɗanda suka ƙera jiragen ruwa da yawa a gare shi.
10 Sai Latinus ya tattara dukkan sojojinsa, suka zo a cikin jiragen ruwa, suka shiga can don su yi yaƙi da Azdrubal ɗan Angeas sarkin Afirka, suka zo Afirka suka yi yaƙi da Azdrubal da rundunarsa.
11 Kuma Latinus ya rinjayi Azdrubal, kuma Latinus ya ɗauki hanyar ruwa daga Azdrubal wadda mahaifinsa ya kawo daga 'ya'yan Chittim, lokacin da ya auri Janiah 'yar Uzi a matsayin mata, don haka Latinus ya rushe gadar hanyar ruwa, ya kuma buge dukkan rundunar Azdrubal da mummunan hari.
12 Sauran jaruman Azdrubal kuma suka ƙarfafa kansu, zukatansu kuma suka cika da kishi, suka yi niyyar mutuwa, suka sake shiga yaƙi da sarkin Latinus na Chittim.
13 Yaƙin ya yi tsanani ga dukkan mutanen Afirka, kuma duk suka faɗi da rauni a gaban Latinus da mutanensa, kuma sarkin Azdrubal shi ma ya mutu a wannan yaƙin.
14 Sarki Azdrubal yana da kyakkyawar 'ya mace, mai suna Ushpezena, kuma duk mutanen Afirka sun yi wa tufafinsu ado, saboda kyawunta da kyawunta.
15 Mutanen Latinus suka ga Ushpezena, 'yar Azdrubal, suka yabe ta ga sarkinsu na Latinus.
16 Kuma Latinus ya ba da umarnin a kawo ta wurinsa, Latinus kuma ya auri Ushpezena a matsayin matarsa, sai ya koma kan hanyarsa ta zuwa Kittim.
17 Bayan mutuwar Azdrubal ɗan Angeas ne, lokacin da Latinus ya koma ƙasarsa daga yaƙin, sai duk mazauna Afirka suka tashi suka kama Anibal ɗan Angeas, ƙane na Azdrubal, suka naɗa shi sarki a madadin ɗan'uwansa a kan ƙasar Afirka duka.
18 Kuma lokacin da ya yi mulki, ya yanke shawarar zuwa Kittim don ya yi yaƙi da 'ya'yan Kittim, don ɗaukar fansar Azdrubal ɗan'uwansa, da kuma batun mazauna Afirka, kuma ya yi hakan.
19 Ya yi jiragen ruwa da yawa, ya zo cikinsu tare da dukan rundunarsa, ya tafi Kittim.
20 Sai Anibal ya yi yaƙi da 'ya'yan Kittim, 'ya'yan Kittim suka faɗi da rauni a gaban Anibal da rundunarsa, Anibal kuma ya ɗauki fansar ɗan'uwansa.
21 Sai Anibal ya ci gaba da yaƙin har tsawon shekaru goma sha takwas tare da 'ya'yan Kittim, Anibal kuma ya zauna a ƙasar Kittim ya yi zango a can na dogon lokaci.
22 Anibal ya kashe 'ya'yan Kittim da ƙarfi, ya kuma kashe manyan mutane da shugabanninsu, sauran mutanen kuma ya kashe kimanin mutum dubu tamanin.
23 Kuma a ƙarshen kwanaki da shekaru, Anibal ya koma ƙasarsa ta Afirka, ya kuma yi mulki lafiya a madadin ɗan'uwansa Azdrubal.

BABI NA 75

1 A wannan lokacin, a shekara ta ɗari da tamanin da Isra'ilawa suka tafi Masar, jarumawa daga Masar suka fito, mutum dubu talatin (30,000), daga cikin 'ya'yan Isra'ila, dukansu daga kabilar Yusufu ne, daga cikin 'ya'yan Ifraimu ɗan Yusufu.
2 Gama sun ce lokacin da Ubangiji ya ƙayyade wa 'ya'yan Isra'ila a zamanin da, wanda ya yi wa Ibrahim magana ya cika.
3 Waɗannan mutanen suka ɗaure kansu, kowannensu ya sa takobinsa a ƙwankolinsa, kowannensu kuma ya sa masa kayan yaƙi, suka kuma dogara ga ƙarfinsu, suka fita tare daga Masar da hannu mai ƙarfi.
4 Amma ba su kawo wani abinci a kan hanya ba, sai dai azurfa da zinariya, ko abinci na wannan rana, gama sun yi tunanin karɓar abincinsu daga Filistiyawa, idan ba haka ba, za su karɓe shi da ƙarfi.
5 Waɗannan mutane jarumai ne ƙwarai, jarumai, mutum ɗaya zai iya bin mutum dubu da biyu, ya kuma iya cin nasara da mutum dubu goma, don haka suka dogara ga ƙarfinsu suka tafi tare kamar yadda suke.
6 Suka nufi ƙasar Gat, suka gangara suka iske makiyayan Gat suna kiwon shanun 'ya'yan Gat.
7 Sai suka ce wa makiyayan, Ku ba mu tumakin kuɗi domin mu ci, gama muna jin yunwa, domin ba mu ci abinci ba a yau.
8 Makiyayan suka ce, “Ko tumakinmu ne ko shanunmu da za mu ba ku ko da ladan kuɗi?” Sai mutanen Ifraimu suka matso don su kama su da ƙarfi.
9 Makiyayan Gat suka yi ihu a kansu, cewa an ji kukansu daga nesa, sai dukan 'ya'yan Gat suka fito wurinsu.
10 Da mutanen Gat suka ga muguntar mutanen Ifraimu, suka koma suka tattara mutanen Gat, kowannensu ya sa kayan yaƙinsa, suka fita wurin mutanen Ifraimu don yaƙi.
11 Suka yi karo da su a kwarin Gat, yaƙin kuma ya yi zafi, suka kashe juna da yawa a ranar.
12 A rana ta biyu kuma mutanen Gat suka aika zuwa ga dukan biranen Filistiyawa don su zo su taimake su, suna cewa,
13 Ku zo ku taimake mu, mu kashe mutanen Ifraimu waɗanda suka fito daga Masar don su kwace dabbobinmu, su yi yaƙi da mu ba tare da wani dalili ba.
14 Yanzu rayukan mutanen Ifraimu sun gaji da yunwa da ƙishirwa, gama ba su ci abinci ba har kwana uku. Mutum dubu arba'in suka fita daga biranen Filistiyawa don su taimaki mutanen Gat.

15 Wadannan mutanen suka yi yaƙi da mutanen Ifraimu, Ubangiji kuwa ya ba da mutanen Ifraimu a hannun Filistiyawa.
16 Suka kashe dukan mutanen Ifraimu, duk wadanda suka fito daga Masar, ba wanda ya ragu sai mutum goma da suka gudu daga wurin yaƙin.
17 Gama wannan mugunta daga Ubangiji ta fito ne a kan 'ya'yan Ifraimu, domin sun karya maganar Ubangiji wajen fita daga Masar, kafin lokacin da Ubangiji ya ƙayyade wa Isra'ila a zamanin da ya gabata.
18 Akwai kuma mutane da yawa da suka mutu daga cikin Filistiyawa, kimanin mutum dubu ashirin (20,000), 'yan'uwansu suka ɗauke su suka binne su a garuruwansu.
19 An yi wa wadanda aka kashe na Ifraimu kisan gilla a kwarin Gat tsawon kwanaki da shekaru, ba a binne su ba, kwarin kuma ya cika da ƙasusuwan mutane.
20 Sai mutanen da suka tsere daga yaƙin suka zo Masar, suka faɗa wa dukan Isra'ilawa duk abin da ya same su.
21 Mahaifinsu Ifraimu ya yi ta makoki kwanaki da yawa saboda su, 'yan'uwansa kuma suka zo don su yi masa ta'aziyya.
22 Sai ya zo wurin matarsa, ta haifi ɗa, ya sa masa suna Beriya, gama ta yi rashin sa'a a gidansa.

BABI NA 76

1 Musa ɗan Amram har yanzu yana sarauta a ƙasar Kush a wadannan kwanaki, ya kuma yi nasara a mulkinsa, ya kuma jagoranci mulkin 'ya'yan Kush cikin adalci, da adalci, da kuma gaskiya.
2 Dukan 'ya'yan Kush sun ƙaunaci Musa a duk lokacin da yake mulkinsu, kuma duk mazaunan ƙasar Kush sun ji tsoronsa ƙwarai.
3 A shekara ta arba'in ta mulkin Musa a kan Kush, Musa yana zaune a kan gadon sarauta, sarauniya Adonija kuma tana gabansa, duk manyan mutane kuma suna zaune a kusa da shi.
4 Sa'an nan sarauniya Adonija ta ce a gaban sarki da sarakuna, “Mene ne wannan abin da ku 'ya'yan Kush kuka yi tun da daɗewa?
5 Hakika ka sani cewa tsawon shekaru arba'in da wannan mutumin ya yi mulki a kan Kush bai kusance ni ba, kuma bai bauta wa gumakan 'ya'yan Kush ba.
6 To, ku ji, ya ku 'ya'yan Kush, kada wannan mutumin ya ƙara mulki a kanku kamar yadda ba namu ba ne.
7 Ga Menacrus ɗana ya girma, bari ya yi mulki a kanku, domin ya fi muku kyau ku bauta wa ɗan ubangijinku, da ku bauta wa baƙo, bawan sarkin Masar.
8 Sai dukan jama'a da manyan 'ya'yan Kush suka ji maganar da sarauniya Adonija ta faɗa a kunnensu.
9 Dukan mutane suna shiri har zuwa maraice, da safe suka tashi da sassafe suka nadi Menacrus ɗan Kikianus, sarki a kansu.
10 Dukan 'ya'yan Kush sun ji tsoron miƙa hannunsu ga Musa, gama Ubangiji yana tare da Musa, 'ya'yan Kush kuma suka tuna rantsuwar da suka yi wa Musa, don haka ba su yi masa lahani ba.
11 Amma 'ya'yan Kush sun ba Musa kyaututtuka da yawa, suka kuma aika masa da babbar daraja daga gare su.
12 Sai Musa ya fita daga ƙasar Kush, ya koma gida, ya daina mulkin Kush, Musa kuma yana da shekara sittin da shida lokacin da ya fita daga ƙasar Kush, domin al'amarin daga Ubangiji ne, domin lokacin da ya ƙayyade a zamanin da ya gabato ya yi, domin ya fitar da Isra'ila daga wahalar 'ya'yan Ham.
13 Sai Musa ya tafi Madayana, domin yana jin tsoron komawa Masar saboda Fir'auna, sai ya tafi ya zauna a bakin rijiyar ruwa a Madayana.
14 'Ya'yan Reyuwel Bamadayanawa bakwai suka fita kiwon garken mahaifinsu.
15 Sai suka isa rijiyar suka ɗebo ruwa don su shayar da garken mahaifinsu.
16 Makiyayan Madayana suka zo suka kore su, Musa kuwa ya tashi ya taimake su ya shayar da garken.
17 Suka koma gida wurin mahaifinsu Reyuwel, suka faɗa masa abin da Musa ya yi musu.
18 Sai suka ce, Wani Bamasare ya cece mu daga hannun makiyaya, ya ɗebo mana ruwa ya shayar da garken.
19 Sai Reuel ya ce wa 'ya'yansa mata, Ina yake? Me ya sa kuka bar mutumin?
20 Sai Reuel ya aika a kira shi, ya kawo shi gida, ya ci abinci tare da shi.
21 Musa ya ba wa Reuel labarin cewa ya gudu daga Masar kuma ya yi mulki shekaru arba'in a kan Kush, kuma daga baya sun kwace mulki daga gare shi, suka sallame shi cikin aminci da girmamawa da kyaututtuka.
22 Da Reuel ya ji maganar Musa, Reuel ya ce a ransa, “Zan saka wannan mutumin a gidan yari, inda zan sulhunta 'ya'yan Kush, gama ya gudu daga gare su.”
23 Suka kama shi suka saka shi a gidan yari, Musa kuwa yana kurkuku shekara goma, sa'ad da yake kurkuku, Ziffora 'yar Reyuwel ta tausaya masa, ta tallafa masa da abinci da ruwa a kowane lokaci.
24 Dukan Isra'ilawa suna ƙasar Masar suna bauta wa Masarawa da kowane irin aiki mai wahala, hannun Masarawa kuma ya yi ta tsananta wa Isra'ilawa a wancan lokacin.
25 A lokacin nan Ubangiji ya bugi Fir'auna Sarkin Masar, ya kuma bugi kuturta daga tafin ƙafarsa har zuwa kan kansa; saboda zaluncin da aka yi wa Isra'ilawa, wannan annoba ta faru a wancan lokacin daga Ubangiji ta kai wa Fir'auna Sarkin Masar.
26 Gama Ubangiji ya ji addu'ar mutanensa, 'ya'yan Isra'ila, kukansu kuma ya zo gare shi saboda wahalar aikinsu.
27 Duk da haka fushinsa bai juya daga gare su ba, hannun Fir'auna kuma yana miƙa kansa ga Isra'ilawa, Fir'auna kuma ya taurare wuyansa a gaban Ubangiji, ya kuma ƙara wa Isra'ilawa karkiya, ya kuma ɓata musu rai da kowane irin aiki mai wahala.
28 Da Ubangiji ya kawo annoba ga Fir'auna, Sarkin Masar, sai ya roƙi masu hikima da masu sihirinsa su warkar da shi.
29 Sai masu hikima da masu sihiri suka ce masa, Idan aka saka jinin ƙananan yara a cikin raunukan, zai warke.
30 Fir'auna kuwa ya ji su, ya kuma aika da bayinsa zuwa Goshen wurin Isra'ilawa su ɗauki 'ya'yansu ƙanana.
31 Sai fādawan Fir'auna suka tafi suka ɗauki jarirai daga ƙirjin uwayensu da ƙarfi, suka kai su wurin Fir'auna kowace rana, yaro ɗaya kowace rana, likitoci kuma suna kashe su suna shafa musu annoba; haka suke yi duk tsawon kwanakin.
32 Adadin yaran da Fir'auna ya kashe ya kai ɗari uku da saba'in da biyar.

33 Amma Ubangiji bai saurari likitocin Sarkin Masar ba, sai annoba ta ci gaba da ƙaruwa ƙwarai.
34 Fir'auna ya yi fama da wannan annoba shekaru goma, har yanzu zuciyar Fir'auna ta ƙara taurarewa a kan Isra'ilawa.
35 Bayan shekaru goma, Ubangiji ya ci gaba da wahalar da Fir'auna da annoba mai halaka.
36 Ubangiji kuwa ya buge shi da mummunan ƙari da ciwon ciki, sai wannan annoba ta rikide ta zama mummunan kuraje.
37 A lokacin, ministocin Fir'auna guda biyu sun fito daga ƙasar Goshen inda dukkan 'ya'yan Isra'ila suke, suka je gidan Fir'auna suka ce masa, Mun ga 'ya'yan Isra'ila suna kasala a aikinsu da kuma sakaci a cikin aikinsu.
38 Da Fir'auna ya ji maganar fādawansa, sai ya yi fushi ƙwarai da Isra'ilawa, gama ya yi baƙin ciki ƙwarai da ciwon jikinsa.
39 Ya amsa ya ce, “Yanzu da Isra'ilawa suka san ina rashin lafiya, sai suka juyo suka yi mana ba'a, yanzu fa, sai ku shirya mini karusata, ni kuwa zan tafi Goshen, in ga ba'ar Isra'ilawa da suke yi mini ba'a da ita.” Sai bayinsa suka ɗaura masa karusa.
40 Suka kama shi suka sa shi ya hau doki, domin bai iya hawa kansa ba.
41 Ya ɗauki mahayan dawakai goma da sojoji goma, ya tafi wurin Isra'ilawa zuwa Goshen.
42 Da suka isa iyakar Masar, dokin sarki ya ratsa zuwa wani wuri mai ƙunci, wanda aka ɗaga a cikin ramin gonar inabin, an yi masa shinge a ɓangarorin biyu, ƙasa mai sauƙi kuma tana ɗaya gefen.
43 Dawakai suka yi gudu da sauri a wurin suka matsa wa junansu, sauran dawakan kuma suka matsa wa dokin sarki.
44 Dokin sarki ya faɗi a cikin kwarin lokacin da sarki ke hawa, da ya faɗi, karusar ta juyo fuskar sarki, dokin kuma ya kwanta a kan sarki, sarki kuwa ya yi ihu, gama jikinsa yana ciwo ƙwarai.
45 An yage naman sarki daga gare shi, ƙasusuwansa kuma suka karye, bai iya hawa ba, gama wannan abu daga wurin Ubangiji ne, gama Ubangiji ya ji kukan mutanensa, 'ya'yan Isra'ila, da wahalarsu.
46 Barorinsa suka ɗauke shi a kafaɗunsu, kaɗan-kaɗan, suka kuma dawo da shi Masar, mahayan dawakan da ke tare da shi suma suka koma Masar.
47 Suka kwantar da shi a kan gadonsa, sarki kuwa ya san mutuwarsa ta zo, sai sarauniya Aparanith, matarsa, ta zo ta yi kuka a gaban sarki, sarki kuwa ya yi kuka mai zafi tare da ita.
48 Duk manyan sarakunansa da bayinsa suka zo a ranar suka ga sarki cikin wannan wahala, suka yi kuka mai zafi tare da shi.
49 Sai sarakunan sarki da dukkan masu ba shi shawara suka shawarci sarki da ya naɗa wani ya yi mulki a ƙasar, duk wanda ya zaɓa daga cikin 'ya'yansa maza.
50 Sarki yana da 'ya'ya maza uku da 'ya'ya mata biyu waɗanda sarauniya Aparanith ta haifa masa, banda 'ya'yan sarki na ƙwaraƙwarai.
51 Waɗannan su ne sunayensu, ɗan fari Othri, na biyu Adikam, na uku Morion, da 'yan'uwansu mata, sunan babban Bathia da na ɗayan Acuzi.
52 Kuma Othri ɗan fari na sarki wawa ne, mai saurin magana da sauri.
53 Amma Adikam mutum ne mai wayo da hikima, mai ilimi a dukkan hikimar Masar, amma mai ban sha'awa, mai kauri a jiki, kuma gajarta a jiki; tsayinsa kamu ɗaya ne.
54 Da sarki ya ga ɗansa Adikam mai hikima da hikima a cikin komai, sai sarki ya yanke shawarar ya zama sarki a madadinsa bayan mutuwarsa.
55 Ya auri Geduda 'yar Abilot, tana da shekara goma, ta haifa masa 'ya'ya maza huɗu.
56 Daga baya ya tafi ya auri mata uku, ya haifi 'ya'ya maza takwas da 'ya'ya mata uku.
57 Sai rikici ya mamaye sarki ƙwarai, jikinsa kuma ya yi wari kamar naman gawa da aka jefa a gona a lokacin rani, a lokacin zafin rana.
58 Da sarki ya ga ciwonsa ya yi tsanani a kansa, sai ya umarci a kawo masa ɗansa Adikam, suka naɗa shi sarki a kan ƙasar a madadinsa.
59 Bayan shekaru uku, sarki ya mutu cikin kunya, kunya, da ƙyama, bayinsa suka ɗauke shi suka binne shi a kabarin sarakunan Masar a Zowan Mizraim.
60 Amma ba su yi masa ruɓa ba kamar yadda aka saba yi wa sarakuna, domin jikinsa ya yi ƙazanta, ba su iya kusantarsa su yi masa ruɓa ba saboda warin da ya yi, don haka suka binne shi da sauri.
61 Gama wannan mugunta daga Ubangiji ta same shi, gama Ubangiji ya sāka masa muguntar da ya yi wa Isra'ila a zamaninsa.
62 Ya mutu da tsoro da kunya, ɗansa Adikam kuma ya yi mulki a bayansa.

BABI NA 77

1 Adikam yana da shekaru ashirin lokacin da ya yi mulki a Masar, ya yi mulki shekaru huɗu.
2 A shekara ta ɗari biyu da shida ta tafiyar Isra'ila zuwa Masar, Adikam ya yi mulki a Masar, amma bai daɗe ba a lokacin mulkinsa a Masar kamar yadda kakanninsa suka ci gaba da mulki.
3 Gama Melol, mahaifinsa, ya yi mulki shekara casa'in da huɗu a Masar, amma yana rashin lafiya shekara goma, ya mutu, gama ya yi mugunta a gaban Ubangiji.
4 Duk Masarawa kuma suka kira sunan Adikam Fir'auna kamar yadda kakanninsa suka saba yi a Masar.
5 Kuma duk masu hikima na Fir'auna sun kira sunan Adikam Ahuz, domin a taƙaice ana kiransa Ahuz a yaren Masar.
6 Kuma Adikam ya kasance mummuna ƙwarai, kuma kamu ɗaya da taku ɗaya ne, kuma yana da gemu mai girma wanda ya kai har zuwa tafin ƙafafunsa.
7 Fir'auna ya zauna a kan karagar mahaifinsa don ya yi mulki a Masar, kuma ya jagoranci gwamnatin Masar cikin hikimarsa.
8 Yayin da yake mulki, ya fi mahaifinsa da sauran sarakunan da suka gabace shi mugunta, ya kuma ƙara masa karkiya a kan Isra'ilawa.
9 Ya tafi tare da bayinsa zuwa Goshen wurin Isra'ilawa, ya kuma ƙarfafa musu aikin, ya ce musu, Ku kammala aikinku na kowace rana, kada ku bar hannuwanku su yi kasala daga aikinmu tun daga yau kamar yadda kuka yi a zamanin mahaifina.
10 Ya kuma naɗa shugabanni daga cikin Isra'ilawa a kansu, ya kuma naɗa shugabannin aiki daga cikin bayinsa.

11 Ya sa musu ma'aunin tubali domin su yi daidai da wannan adadin kowace rana, sai ya koma Masar.
12 A lokacin nan, shugabannin aikin Fir'auna suka umarci shugabannin Isra'ilawa bisa ga umarnin Fir'auna, suka ce,
13 Ga abin da Fir'auna ya ce, Ku yi aikinku kowace rana, ku gama aikinku, ku kuma kula da ma'aunin tubalin kowace rana, kada ku rage komai.
14 Kuma zai zama cewa idan kun rasa bulo na yau da kullun, zan sanya ƙananan 'ya'yanku a madadinsu.
15 A waɗannan kwanaki, shugabannin aikin gandu na Masar suka yi haka kamar yadda Fir'auna ya umarce su.
16 Kuma duk lokacin da aka sami wani gibi a cikin ma'aunin tubalin da 'ya'yan Isra'ila ke amfani da shi a kowace rana, shugabannin aikin Fir'auna za su je wurin matan 'ya'yan Isra'ila su ɗauki jarirai na Isra'ilawa zuwa adadin tubalin da ya gaza, za su karɓe su da ƙarfi daga cinyar mahaifiyarsu, su sanya su a cikin ginin maimakon tubalin;
17 Yayin da iyayensu mata suke kuka a kansu suna kuka lokacin da suka ji muryar 'ya'yansu suna kuka a bangon ginin.
18 Masu aikin gandu suka yi nasara a kan Isra'ila, har Isra'ilawa suka sanya 'ya'yansu a cikin ginin, har wani mutum ya sanya ɗansa a bango ya shafa masa turmi, idanunsa kuma suka yi masa kuka, hawayensa kuma suka zuba a kan ɗansa.
19 Masu aikin gandu na Masar sun yi wa jarirai Isra'ila haka na tsawon kwanaki da yawa, kuma babu wanda ya ji tausayi ko ya ji tausayin jarirai na Isra'ila.
20 Adadin yaran da aka kashe a ginin ya kai ɗari biyu da saba'in, wasu sun gina a kansu maimakon tubalan da iyayensu suka rage, wasu kuma sun cire matattu daga ginin.
21 Aikin da aka yi wa Isra'ilawa a zamanin Adikam ya fi wahala fiye da abin da suka yi a zamanin mahaifinsa.
22 Isra'ilawa suna nishi kowace rana saboda nauyin aikinsu, gama sun ce wa kansu, “Ga shi, idan Fir'auna ya mutu, ɗansa zai tashi ya rage mana aikinmu!”
23 Amma suka ƙara aikin na ƙarshe fiye da na farko, sai Isra'ilawa suka yi nishi da wannan, kukansu kuma ya tashi ga Allah saboda aikinsu.
24 Allah ya ji muryar 'ya'yan Isra'ila da kukansu a waɗannan kwanaki, Allah kuma ya tuna musu da alkawarinsa da ya yi da Ibrahim, Ishaku, da Yakubu.
25 Allah kuma ya ga nauyin da Isra'ilawa ke da shi, da kuma nauyin da suke da shi a waɗannan kwanaki, sai ya yi niyyar ceton su.
26 A lokacin nan Musa ɗan Amram yana tsare a kurkuku, a gidan Reyuwel Bamadayanawa. Ziffora 'yar Reyuwel kuma tana ciyar da shi da abinci a ɓoye kowace rana.
27 An tsare Musa a kurkuku a gidan Reyuwel har shekara goma.
28 Kuma a ƙarshen shekaru goma, wato shekarar farko ta mulkin Fir'auna a kan Masar, a madadin mahaifinsa,
29 Sai Ziffora ta ce wa mahaifinta Reyuwel, “Kada kowa ya yi tambaya ko ya nemi mutumin Ba'ibrane, wanda ka ɗaure a kurkuku yanzu shekara goma.”
30 Yanzu, idan ya yi maka kyau, bari mu aika mu gani ko yana raye ko ya mutu, amma mahaifinta bai san cewa ta tallafa masa ba.
31 Sai Reuel mahaifinta ya amsa mata, ya ce, Shin wani abu makamancin haka ya taɓa faruwa, har a tsare mutum a kurkuku har tsawon shekaru goma ba tare da abinci ba, har ya rayu?
32 Sai Ziffora ta amsa wa mahaifinta, ta ce, “Hakika ka ji cewa Allahn Ibraniyawa mai girma ne, mai ban tsoro, yana kuma yin abubuwan al'ajabi a gare su a kowane lokaci.”
33 Shi ne wanda ya ceci Ibrahim daga Ur ta Kaldiyawa, da Ishaku daga takobin mahaifinsa, da Yakubu daga mala'ikan Ubangiji wanda ya yi kokawa da shi a mashigin Yabbuk.
34 Haka kuma, da wannan mutumin ya yi abubuwa da yawa, ya cece shi daga kogin Masar da kuma daga takobin Fir'auna, da kuma 'ya'yan Kush, haka nan kuma zai iya cetonsa daga yunwa ya kuma rayar da shi.
35 Sai Reyuwel ya yi abin da ya yi masa dadi, ya yi kamar yadda 'yarsa ta faɗa, ya aika zuwa kurkuku don ya san abin da ya faru da Musa.
36 Sai ya ga mutumin da Musa yake zaune a kurkuku, yana tsaye a ƙafafunsa, yana yabon Allahn kakanninsa, yana kuma addu'a.
37 Sai Reuel ya umarci a fito da Musa daga kurkuku, sai suka aske shi, ya kuma canza tufafinsa na kurkuku ya ci abinci.
38 Bayan haka Musa ya shiga gonar Reuel da ke bayan gidan, ya yi addu'a ga Ubangiji Allahnsa, wanda ya yi masa manyan al'ajabai.
39 Kuma yana cikin addu'a sai ya kalli gabansa, sai ga sandar saffir a ƙasa, wadda aka dasa a tsakiyar gonar.
40 Ya matso kusa da sandar, ya duba, sai ga sunan Ubangiji Allah Mai Runduna an zana shi a kansa, an kuma rubuta shi a kan sandar.
41 Ya karanta shi, ya miƙa hannunsa ya cire shi kamar itacen daji daga cikin daji, sandar kuma tana hannunsa.
42 Wannan ita ce sandar da aka yi dukkan ayyukan Allahnmu da ita, bayan ya halicci sama da ƙasa, da kuma dukkan rundunoninsu, tekuna, koguna da dukkan kifayensu.
43 Sa'ad da Allah ya kori Adamu daga gonar Adnin, sai ya ɗauki sandar a hannunsa ya je ya noma ƙasar da aka ɗauko shi daga ciki.
44 Sai sandar ta sauko ga Nuhu, aka ba Shem da zuriyarsa, har sai da ta isa hannun Ibrahim Ba'ibrane.
45 Da Ibrahim ya ba ɗansa Ishaku duk abin da yake da shi, sai ya ba shi wannan sandar.
46 Sa'ad da Yakubu ya gudu zuwa Fadan-aram, ya riƙe ta a hannunsa, amma lokacin da ya koma wurin mahaifinsa bai bar ta a bayansa ba.
47 Kuma lokacin da ya tafi Masar, ya ɗauke shi a hannunsa ya ba Yusufu, rabo ɗaya fiye da 'yan'uwansa, gama Yakubu ya ƙwace shi da ƙarfi daga ɗan'uwansa Isuwa.
48 Bayan mutuwar Yusufu, manyan Masarawa suka shiga gidan Yusufu, sai sandar ta shiga hannun Reuel Bamiyan, bayan ya fita daga Masar, ya ɗauke ta a hannunsa ya dasa ta a gonarsa.
49 Dukan jaruman mutanen Kinite sun yi ƙoƙarin kwace shi lokacin da suka yi ƙoƙarin ɗaukar 'yarsa Zippora, amma ba su yi nasara ba.
50 Don haka wannan sandar ta ci gaba da dasa ta a gonar Reuel, har sai da ya zo wanda yake da hakki a kanta ya karɓe ta.
51 Da Reyuwel ya ga sandar a hannun Musa, sai ya yi mamaki, ya ba shi 'yarsa Ziffora ta zama matarsa.

BABI NA 78

1 A lokacin nan Ba'al-hanan ɗan Akbor, Sarkin Edom ya rasu, aka binne shi a gidansa a ƙasar Edom.
2 Bayan rasuwarsa, 'ya'yan Isuwa suka aika zuwa ƙasar Edom, suka ɗauko wani mutum a Edom, mai suna Hadad, suka naɗa shi sarki a kansu a maimakon Ba'al-Hannan, sarkinsu.
3 Hadad kuwa ya yi mulki a kan Edom shekara arba'in da takwas.
4 Lokacin da ya yi mulki, sai ya yi niyyar yaƙi da 'ya'yan Mowab, don ya sa su ƙarƙashin ikon 'ya'yan Isuwa kamar yadda suke a da, amma bai iya ba, domin 'ya'yan Mowab sun ji wannan magana, sai suka tashi suka yi sauri suka zaɓi sarki a kansu daga cikin 'yan'uwansu.
5 Daga baya suka tattara manyan mutane, suka aika wa 'yan'uwansu Ammonawa don su taimake su su yaƙi Hadad, Sarkin Edom.
6 Da Hadad ya ji abin da 'ya'yan Mowab suka yi, sai ya tsorata ƙwarai, ya daina yaƙi da su.
7 A waɗannan kwanaki Musa, ɗan Amram, a ƙasar Madayana, ya auri Ziffora, 'yar Reyuwel Bamadayana, ta zama matarsa.
8 Sai Zippora ta bi hanyar 'ya'yan Yakubu mata, ta yi daidai da adalcin Saratu, Rifkatu, Rahila da Lai'atu.
9 Sai Zippora ta yi ciki ta haifi ɗa, ya kuma sa masa suna Gershom, gama ya ce, Ni baƙo ne a wata ƙasa baƙuwa. Amma bai yi wa loɓarsa kaciya ba, bisa ga umarnin Reyuwel, surukinsa.
10 Ta sake yin ciki ta haifi ɗa, amma ta yi masa kaciya, ta sa masa suna Eliezer, gama Musa ya ce, Domin Allahn kakannina shi ne taimakona, ya cece ni daga takobin Fir'auna.
11 Fir'auna Sarkin Masar ya ƙara wa Isra'ilawa aikin yi sosai a waɗannan kwanaki, ya kuma ƙara wa Isra'ilawa nauyi.
12 Ya kuma ba da umarnin a yi shela a Masar, yana cewa, Kada a ƙara ba wa mutane ciyawa don yin tubali da ita, a bar su su tafi su tattara ciyawa gwargwadon iyawarsu.
13 Haka kuma, a riƙa ba su lissafin tubalin da za su yi kowace rana, ba tare da an rage musu komai ba, gama aikinsu banza ne.
14 Isra'ilawa suka ji haka, suka yi makoki, suka yi nishi, suka yi kuka ga Ubangiji saboda baƙin cikin da suke yi.
15 Ubangiji kuwa ya ji kukan Isra'ilawa, ya kuma ga zaluncin da Masarawa suka yi musu.
16 Ubangiji kuwa yana kishin mutanensa da gadonsa, ya kuma ji muryarsu, ya kuma yi niyyar ya cece su daga wahalar Masar, ya ba su ƙasar Kan'ana a matsayin mallakarsu.

BABI NA 79

1 A waɗannan kwanaki Musa yana kiwon garken Reyuwel Bamadayana, surukinsa, a wajen jejin Sin, sandar da ya karɓa daga wurin surukinsa tana hannunsa.
2 Wata rana sai wani ɗan akuya ya ɓace daga garken, Musa kuwa ya bi shi, ya kai dutsen Allah zuwa Horeb.
3 Da ya isa Horeb, Ubangiji ya bayyana a gare shi a can cikin daji, sai ya ga daji yana ƙonewa da wuta, amma wutar ba ta da iko a kan daji ta cinye ta.
4 Musa ya yi mamaki ƙwarai da wannan abin, domin ba a ƙone daji ba, sai ya matso don ya ga wannan babban abin, Ubangiji kuma ya kira Musa daga cikin wuta ya umarce shi da ya tafi Masar, wurin Fir'auna, Sarkin Masar, don ya sallami Isra'ilawa daga aikinsa.
5 Ubangiji ya ce wa Musa, “Je ka, ka koma Masar, gama duk mutanen da suka nemi ranka sun mutu, sai ka yi magana da Fir'auna ya sallami Isra'ilawa daga ƙasarsa.”
6 Ubangiji kuma ya nuna masa yadda zai yi alamu da al'ajibai a Masar a gaban Fir'auna da idanun bayinsa, domin su gaskata cewa Ubangiji ne ya aiko shi.
7 Musa kuwa ya ji dukan abin da Ubangiji ya umarce shi, ya koma wurin surukinsa ya faɗa masa maganar, Reyuwel kuwa ya ce masa, “Ka tafi lafiya.”
8 Sai Musa ya tashi zai tafi Masar, ya ɗauki matarsa da 'ya'yansa maza, yana cikin wani masauki a kan hanya, sai mala'ikan Allah ya sauko, ya nemi hanyar da za a bi da shi.
9 Ya so ya kashe shi saboda ɗansa na fari, domin bai yi masa kaciya ba, ya kuma karya alkawarin da Ubangiji ya yi da Ibrahim.
10 Gama Musa ya saurari maganar surukinsa da ya faɗa masa, kada ya yi wa ɗansa na fari kaciya, don haka bai yi masa kaciya ba.
11 Sai Ziffora ta ga mala'ikan Ubangiji yana neman hujja a kan Musa, sai ta san cewa wannan ya faru ne saboda rashin yi wa ɗanta Gershom kaciya.
12 Sai Zippora ta yi sauri ta ɗauki wasu duwatsu masu kaifi da ke wurin, ta yi wa ɗanta kaciya, ta kuma ceci mijinta da ɗanta daga hannun mala'ikan Ubangiji.
13 Haruna ɗan Amram, ɗan'uwan Musa, yana Masar yana tafiya a gefen kogin a wannan rana.
14 Ubangiji kuwa ya bayyana a gare shi a wannan wuri, ya ce masa, Tafi wurin Musa a jeji. Sai ya tafi ya tarye shi a dutsen Allah, ya sumbace shi.
15 Sai Haruna ya ɗaga idanunsa, ya ga Zippora matar Musa da 'ya'yanta, ya ce wa Musa, Su wanene waɗannan a gare ka?
16 Sai Musa ya ce masa, “Su matata ce da 'ya'yana maza, waɗanda Allah ya ba ni a ƙasar Madayana.” Abin ya ɓata wa Haruna rai saboda matar da 'ya'yanta.
17 Sai Haruna ya ce wa Musa, “Ka sallami matar da 'ya'yanta su tafi gidan mahaifinta.” Musa kuwa ya saurari maganar Haruna, ya yi haka.
18 Sai Ziffora ta koma tare da 'ya'yanta, suka tafi gidan Reuel, suka zauna a can har lokacin da Ubangiji ya ziyarci mutanensa, ya kuma fitar da su daga Masar daga hannun Fir'auna.
19 Sai Musa da Haruna suka tafi Masar wurin taron jama'ar Isra'ila, suka faɗa musu dukan maganar Ubangiji, jama'ar kuma suka yi murna ƙwarai da gaske.
20 Sai Musa da Haruna suka tashi da sassafe a rana ta biyu, suka tafi gidan Fir'auna, suka kuma ɗauki sandan Allah a hannunsu.
21 Da suka isa ƙofar sarki, sai aka tsare wasu samari biyu a wurin da kayan aikin ƙarfe, babu wanda ya fita ko ya shigo daga gabansu, sai waɗanda sarki ya umarta su zo, lokacin da masu zagin suka zo suka janye zakunan da sihirinsu, sai wannan ya kawo su wurin sarki.
22 Sai Musa ya yi sauri ya ɗaga sandar a kan zakoki, ya saki su, Musa da Haruna suka shiga gidan sarki.

23 Zakuna kuma suka zo tare da su cikin farin ciki, suka bi su, suka yi murna kamar yadda kare yake murna da ubangijinsa lokacin da ya dawo daga gona.
24 Da Fir'auna ya ga wannan abu, sai ya yi mamaki ƙwarai da labarin, ya kuma tsorata ƙwarai da labarin, gama kamanninsu kamar na 'ya'yan Allah ne.
25 Fir'auna ya ce wa Musa, “Me kake buƙata?” Suka amsa masa, suka ce, “Ubangiji Allah na Ibraniyawa ya aiko mu gare ka, mu ce, ‘Ka aika da mutanena su yi mini hidima.’”
26 Da Fir'auna ya ji maganarsu, sai ya tsorata ƙwarai a gabansu, ya ce musu, “Ku tafi yau, gobe ku komo wurina.” Suka yi kamar yadda sarki ya faɗa.
27 Da suka tafi, sai Fir'auna ya aika a kira Balaam mai sihiri, da 'ya'yansa maza Jannes da Jambres, da kuma duk masu sihiri da masu ba da shawara na sarki, suka zo suka zauna a gaban sarki.
28 Sarki ya faɗa musu duk abin da Musa da ɗan'uwansa Haruna suka faɗa masa, sai masu sihiri suka ce wa sarki, “Amma ta yaya mutanen suka zo wurinka, saboda zakunan da aka tsare a ƙofar?”
29 Sarki ya ce, Domin sun ɗaga sandar su a kan zakunan, suka saki su, suka zo wurina, zakunan kuma suna murna da su kamar yadda kare yake murna da ganawa da ubangijinsa.
30 Sai Bal'amu ɗan Beor mai sihiri ya amsa wa sarki, ya ce, “Waɗannan ba wasu ba ne illa masu sihiri kamar mu.”
31 Yanzu sai a kira su, a zo mu gwada su, sarki kuwa ya yi haka.
32 Da safe Fir'auna ya kira Musa da Haruna su zo gaban sarki, suka ɗauki sandar Allah suka zo wurin sarki, suka yi masa magana, suka ce,
33 Haka Ubangiji Allah na Ibraniyawa ya ce, “Ka aiko da mutanena su yi mini hidima.”
34 Sarki ya ce musu, Amma wa zai yarda da ku cewa ku manzanni ne na Allah, kuma kuna zuwa gare ni bisa ga umarninsa?
35 Yanzu fa ka yi mamaki ko ka yi alama a cikin wannan al'amari, sannan za a gaskata kalmomin da ka faɗa.
36 Sai Haruna ya yi sauri ya jefar da sandan daga hannunsa a gaban Fir'auna da gaban bayinsa, sai sandan ya rikide ya zama maciji.
37 Masu sihiri suka ga haka, kowannensu ya jefa sandarsa a ƙasa, suka zama macizai.
38 Sai macijin sandar Haruna ya ɗaga kansa ya buɗe bakinsa don ya haɗiye sandunan masu sihirin.
39 Sai Balaam mai sihiri ya amsa ya ce, “Wannan abu tun zamanin da, maciji zai haɗiye abokinsa, halittu masu rai kuma su cinye juna.”
40 Yanzu haka, mayar da shi sanda kamar yadda yake a da, za mu kuma mayar da sandunanmu kamar yadda suke a da, idan sandarka ta haɗiye sandunanmu, to za mu san cewa ruhun Allah yana cikinka, idan kuma ba haka ba, kai mai fasaha ne kawai kamar mu.
41 Sai Haruna ya yi sauri ya miƙa hannunsa ya kama wutsiyar macijin, sai ta zama sanda a hannunsa, masu sihiri kuma suka yi haka da sandunansu, kowannensu ya kama wutsiyar macijin, suka zama sanduna kamar da.
42 Da suka koma kan sanduna, sai sandan Haruna ya haɗiye sandunansu.
43 Da sarki ya ga wannan abu, sai ya ba da umarni a kawo littafin tarihin sarakunan Masar, suka kuma kawo littafin tarihin sarakunan Masar, inda aka rubuta dukkan gumakan Masar, domin sun yi tunanin samun sunan Ubangiji a ciki, amma ba su same shi ba.
44 Fir'auna ya ce wa Musa da Haruna, “Ga shi, ban sami sunan Allahnku a rubuce a cikin wannan littafin ba, ban kuma san sunansa ba.”
45 Sai masu ba da shawara da masu hikima suka amsa wa sarki, suka ce, “Mun ji cewa Allahn Ibraniyawa ɗan masu hikima ne, ɗan sarakunan dā.”
46 Sai Fir'auna ya juya ga Musa da Haruna ya ce musu, Ban san Ubangiji wanda kuka sanar ba, ba kuma zan aika mutanensa ba.
47 Sai suka amsa suka ce wa sarki, Ubangiji Allahn alloli ne sunansa, kuma ya yi shelar sunansa a kanmu tun zamanin kakanninmu, ya kuma aiko mu, yana cewa, Ku je wurin Fir'auna ku ce masa, Ku aika da mutanena su yi mini hidima.
48 Yanzu fa ka aike mu mu yi tafiya na kwana uku a jeji, mu yi masa hadaya a can, gama tun daga lokacin da muka gangara zuwa Masar, bai karɓi hadayar ƙonawa, ko hadaya, ko hadaya daga hannunmu ba, idan kuma ba ka aike mu ba, zai yi fushi da kai, zai kuma bugi Masar ko da annoba ko da takobi.
49 Fir'auna ya ce musu, Ku gaya mini ikonsa da ƙarfinsa. Sai suka ce masa, Ya halicci sama da ƙasa, tekuna da dukkan kifayensu, Ya halicci haske, Ya halicci duhu, Ya sa ruwa ya mamaye duniya, Ya shayar da ita, Ya kuma sa ciyawa da ciyawa su tsiro, Ya halicci mutum da dabba da dabbobin daji, tsuntsayen sama da kifayen teku, kuma ta bakinsa suke rayuwa suna mutuwa.
50 Hakika ya halicce ka a cikin mahaifar mahaifiyarka, ya kuma sanya maka numfashin rai, ya kuma rene ka, ya sanya ka a kan gadon sarautar Masar, zai kuma ɗauke maka numfashinka da ranka daga gare ka, ya kuma mayar da kai zuwa ƙasar da aka ɗauko ka.
51 Sai fushin sarki ya yi zafi saboda maganganunsu, sai ya ce musu, Amma wanene daga cikin allolin al'ummai zai iya yin wannan? Kogina nawa ne, ni kuma na yi shi don kaina.
52 Sai ya kore su daga gare shi, ya kuma umarci aikin da ake yi wa Isra'ila ya fi tsanani fiye da yadda yake a jiya da kuma a da.
53 Sai Musa da Haruna suka fita daga gaban sarki, suka ga Isra'ilawa suna cikin mawuyacin hali domin shugabannin aikinsu sun yi musu nauyi sosai.
54 Sai Musa ya koma wurin Ubangiji, ya ce, “Me ya sa ka wulakanta mutanenka? Tun lokacin da na zo in yi wa Fir'auna magana game da abin da ka aiko ni a kai, ya wulakanta Isra'ilawa ƙwarai.”
55 Ubangiji ya ce wa Musa, “Ga shi, za ka gani cewa da hannu mai miƙa da annoba mai tsanani, Fir'auna zai kori Isra'ilawa daga ƙasarsa.”
56 Musa da Haruna suka zauna tare da 'yan'uwansu Isra'ilawa a Masar.
57 Amma 'ya'yan Isra'ila Masarawa suka yi baƙin ciki da ayyukansu masu tsanani da suka ɗora musu.

BABI NA 80

1 Bayan shekaru biyu, Ubangiji ya sake aika Musa wurin Fir'auna don ya fito da Isra'ilawa, ya kuma sallame su daga ƙasar Masar.

2 Sai Musa ya tafi gidan Fir'auna, ya faɗa masa maganar Ubangiji wanda ya aiko shi, amma Fir'auna bai ji muryar Ubangiji ba, sai Allah ya tayar da ƙarfinsa a Masar a kan Fir'auna da jama'arsa, Allah kuma ya bugi Fir'auna da mutanensa da annoba mai tsanani.
3 Ubangiji kuma ya aika ta hannun Haruna ya mai da dukkan ruwan Masar jini, tare da dukkan kogunansu da kogunansu.
4 Da wani Bamasare ya zo shan ruwa ya ɗebo ruwa, sai ya duba cikin tulun ruwansa, sai ga ruwan ya koma jini, sai ya zo ya sha daga cikin kofinsa, ruwan da ke cikin kofin ya zama jini.
5 Kuma lokacin da wata mata ta cuɗa kullunta ta dafa abincinta, sai kamanninsu ya koma na jini.
6 Ubangiji kuma ya sake aiko da kwaɗin ruwa duka, kwaɗin kuma suka shiga gidajen Masarawa.
7 Kuma lokacin da Masarawa suka sha, cikinsu ya cika da kwaɗi kuma suka yi rawa a cikin cikinsu yayin da suke rawa a cikin kogin.
8 Kuma duk ruwan shansu da ruwan girki sun koma kwaɗi, haka kuma lokacin da suke kwance a kan gadonsu guminsu ya haifar da kwaɗi.
9 Duk da haka, fushin Ubangiji bai huce daga gare su ba, sai ya miƙa hannunsa a kan dukan Masarawa domin ya buge su da kowace irin annoba mai tsanani.
10 Ya aika ya bugi ƙurarsu da ƙwarƙwata, ƙwarƙwata kuma ta yi tsayi a Masar har tsawon kamu biyu a duniya.
11 Ƙwayoyin sun yi yawa ƙwarai, a cikin naman ɗan adam da na dabba, a cikin dukkan mazaunan Masar, Ubangiji kuma ya aika wa sarki da sarauniya ƙwarƙwata, ta kuma ɓata wa Masar rai ƙwarai saboda ƙwarƙwata.
12 Duk da haka, fushin Ubangiji bai huce ba, hannunsa kuma ya miƙa a kan Masar.
13 Ubangiji kuma ya aika da nau'ikan dabbobin daji iri-iri zuwa Masar, suka zo suka hallaka dukan Masar, mutum da dabba, da itatuwa, da duk abin da yake a Masar.
14 Ubangiji kuma ya aiko da macizai masu zafi, kunamai, beraye, weasels, da kwaɗi, tare da wasu masu rarrafe a cikin ƙura.
Kwari 15, ƙwari, ƙura, ƙwari da ƙwari, kowannensu ya yi yawa bisa ga irinsa.
16 Dukan dabbobi masu rarrafe da fikafikai iri ɗaya suka zo Masar suka ba wa Masarawa baƙin ciki ƙwarai.
17 Ƙwai da ƙudaje suka shiga ido da kunnuwa na Masarawa.
18 Sai zirnako ya zo ya kore su, suka fita daga ciki suka shiga ɗakinsu, ya bi su.
19 Da Masarawa suka ɓuya saboda tarin dabbobin, sai suka kulle ƙofofinsu a bayansu, sai Allah ya umarci Sulanut da ke cikin teku, ya zo ya shiga Masar.
20 Tana da dogayen hannaye, tsawon kamu goma daidai da kamu ɗaya na mutum.
21 Ta hau rufin gidaje ta buɗe rufin da bene ta yanke su, ta miƙa hannunta cikin gidan ta cire makullin da ƙulle-ƙulle, ta buɗe gidajen Masar.
22 Daga baya, tarin dabbobi suka shiga gidajen Masar, tarin dabbobi kuma suka lalata Masarawa, abin ya ba su haushi ƙwarai.
23 Duk da haka, fushin Ubangiji bai huce daga Masarawa ba, amma har yanzu yana miƙa musu hannu.
24 Allah kuma ya aiko da annoba, annoba ta mamaye Masar, a cikin dawakai da jakuna, da raƙuma, da garken shanu da tumaki, da kuma a cikin mutane.
25 Kuma lokacin da Masarawa suka tashi da sassafe don su kai shanunsu wurin kiwo, sai suka tarar da shanunsu duka sun mutu.
26 Dabbobin Masarawa guda ɗaya ne kawai ya rage, kuma da shanun Isra'ila a Goshen, babu ko ɗaya da ya mutu.
27 Sai Allah ya aiko da kumburi mai zafi a jikin Masarawa, wanda ya fashe fatar jikinsu, sai ya zama ƙaiƙayi mai tsanani a jikin dukkan Masarawa, tun daga tafin ƙafafunsu har zuwa saman kawunansu.
28 Kuma akwai ƙuraje da yawa a jikinsu, har namansu ya ɓace har sai sun ruɓe sun yi ƙura.
29 Duk da haka, fushin Ubangiji bai huce ba, hannunsa kuma ya ci gaba da miƙa a kan dukan Masar.
30 Ubangiji kuwa ya aiko da ƙanƙara mai ƙarfi, wadda ta bugi inabinsu, ta karya itatuwan 'ya'yansu, ta busar da su har suka faɗo musu.
31 Haka kuma kowace ganyen kore ta bushe ta lalace, gama wuta mai gauraya ta sauko a tsakiyar ƙanƙara, don haka ƙanƙara da wutar suka cinye komai.
32 Mutane da dabbobi da aka samu a ƙasashen waje suka mutu daga harshen wuta da ƙanƙara, duk 'yan zakoki suka gaji.
33 Ubangiji ya aika aka kawo fara da yawa zuwa Masar, Chasel, Salom, Chargol, da Chagole, kowanne daga cikin nau'ikansa, waɗanda suka cinye duk abin da ƙanƙara ta rage.
34 Masarawa suka yi murna da fara, duk da cewa sun cinye amfanin gona, suka kama su da yawa, suka kuma yayyafa musu gishiri don abinci.
35 Ubangiji kuwa ya sa iska mai ƙarfi ta hura ta tafi da dukan fara, har ma da waɗanda aka yi musu gishiri, ta jefa su cikin Bahar Maliya; ko da fara ɗaya ba ta rage a cikin iyakokin Masar ba.
36 Allah kuma ya sa duhu ya mamaye Masar, har ƙasar Masar da Patros suka yi duhu har kwana uku, har mutum bai iya ganin hannunsa ba lokacin da ya ɗaga shi zuwa bakinsa.
37 A wannan lokacin, Isra'ilawa da yawa sun mutu waɗanda suka tayar wa Ubangiji, waɗanda suka ƙi sauraron Musa da Haruna, ba su kuma yarda da su ba cewa Allah ne ya aiko su.
38 Kuma wanda ya ce, Ba za mu fita daga Masar ba domin kada mu mutu da yunwa a cikin jeji marar amfani, kuma wanda bai yarda ya saurari muryar Musa ba.
39 Ubangiji kuma ya addabe su a cikin kwanaki uku na duhu, Isra'ilawa kuma suka binne su a waɗannan kwanaki, ba tare da Masarawa sun sani ba ko kuma sun yi farin ciki da su.
40 Duhun ya yi yawa a Masar har kwana uku, duk wanda yake tsaye lokacin da duhu ya zo, ya tsaya a wurinsa, wanda yake zaune kuma ya zauna, wanda yake kwance kuma ya ci gaba da kwance a wuri ɗaya, wanda yake tafiya kuma ya zauna a ƙasa a wuri ɗaya; wannan kuwa ya faru da dukan Masarawa, har sai da duhu ya shuɗe.
41 Kwanakin duhu sun shuɗe, sai Ubangiji ya aiki Musa da Haruna zuwa ga Isra'ilawa, ya ce, Ku yi idinku ku yi Idin Ƙetarewa, gama ga shi, ina zuwa tsakiyar dare a tsakanin Masarawa, zan kuma kashe duk ɗan fari nasu, tun daga ɗan

fari na mutum har zuwa ɗan fari na dabba, lokacin da na ga Idin Ƙetarewa, zan wuce ku.
42 Isra'ilawa suka yi kamar yadda Ubangiji ya umarci Musa da Haruna, haka suka yi a daren.
43 Da tsakar dare, Ubangiji ya fita a tsakiyar Masar, ya kashe dukkan 'ya'yan fari na Masar, tun daga ɗan fari na mutum har zuwa ɗan fari na dabba.
44 Sai Fir'auna ya tashi da dare, shi da dukan bayinsa, da dukan Masarawa, aka yi babban kuka a ko'ina cikin Masar a wannan dare, gama babu gidan da babu gawa.
45 Haka kuma siffofin 'ya'yan fari na Masar, waɗanda aka sassaka a bango a gidajensu, suka lalace suka faɗi ƙasa.
46 Har ma ƙasusuwan 'ya'yansu na fari waɗanda suka mutu kafin wannan lokacin kuma waɗanda suka binne a gidajensu, karnukan Masar sun tattara su a wannan daren suka ja su a gaban Masarawa suka jefa su a gabansu.
47 Duk Masarawa suka ga wannan bala'i da ya same su ba zato ba tsammani, sai dukan Masarawa suka yi ihu da babbar murya.
48 Dukan iyalan Masar suka yi kuka a daren, kowanne mutum saboda ɗansa, kowanne kuma saboda 'yarsa, kasancewarta ɗan fari, aka ji hayaniyar Masar daga nesa a daren.
49 Sai Batiya 'yar Fir'auna ta fita tare da sarki a daren nan don ta nemi Musa da Haruna a gidajensu, suka same su a gidajensu, suna ci suna sha, suna murna tare da dukan Isra'ilawa.
50 Sai Bathiya ta ce wa Musa, Shin wannan ne sakamakon alherin da na yi maka, wanda ya rene ka, ya kuma shimfiɗa ka, ka kuma jawo mini wannan mugunta a kaina da gidan mahaifina?
51 Sai Musa ya ce mata, Hakika Ubangiji ya kawo annoba goma a kan Masar; akwai wata mugunta da ta same ki daga ɗayansu? Shin ɗaya daga cikinsu ta same ki? Sai ta ce, A'a.
52 Sai Musa ya ce mata, Ko da yake ke ce 'yar fari ga mahaifiyarki, ba za ki mutu ba, kuma babu wani mugun abu da zai same ki a tsakiyar Masar.
53 Sai ta ce, “Me ya fi mini amfani, idan na ga sarki, ɗan'uwana, da dukan gidansa, da talakawansa a cikin wannan mugunta, wanda ɗan fari ya mutu tare da dukan 'ya'yan fari na Masar?”
54 Sai Musa ya ce mata, Hakika ɗan'uwanki da iyalinsa, da iyalan Masar, ba su ji maganar Ubangiji ba, shi ya sa wannan masifa ta same su.
55 Sai Fir'auna Sarkin Masar ya zo wurin Musa da Haruna, da wasu daga cikin Isra'ilawa waɗanda suke tare da su a wurin, ya yi musu addu'a, yana cewa,
56 Ku tashi ku ɗauki 'yan'uwanku, dukan Isra'ilawa da ke ƙasar, da tumakinsu, da shanunsu, da duk abin da yake nasu, kada su bar komai ya rage, sai dai ku yi mini addu'a ga Ubangiji Allahnku.
57 Sai Musa ya ce wa Fir'auna, “Ko da yake kai ne ɗan fari na mahaifiyarka, kada ka ji tsoro, gama ba za ka mutu ba, gama Ubangiji ya umarta ka rayu, domin ya nuna maka ƙarfinsa mai girma da ƙarfin hannunsa mai ƙarfi.”
58 Fir'auna ya umarci a sallami Isra'ilawa, sai Masarawa suka ƙarfafa kansu su kore su, gama suka ce, Dukanmu muna halaka.
59 Dukan Masarawa suka sallami Isra'ilawa, da wadata mai yawa, tumaki da shanu, da abubuwa masu daraja, bisa ga rantsuwar Ubangiji tsakaninsa da Ubanmu Ibrahim.
60 Isra'ilawa suka yi jinkirin fita da dare, lokacin da Masarawa suka zo wurinsu don su fitar da su, suka ce musu, Mu ɓarayi ne, da za mu fita da dare?
61 Isra'ilawa suka roƙi Masarawa kayan azurfa, da na zinariya, da tufafi, Isra'ilawa kuwa suka washe Masarawa.
62 Sai Musa ya yi sauri ya tashi ya tafi Kogin Masar, ya ɗauko akwatin gawar Yusufu daga can ya tafi da shi.
63 Isra'ilawa kuma suka kawo akwatin gawar mahaifinsa tare da shi, kowannensu kuma ya kawo akwatin gawar kabilarsa.

BABI NA 81

1 Isra'ilawa suka yi tafiya daga Ramases zuwa Sukkot, kimanin maza dubu ɗari shida (600,000), banda ƙananan yara da matansu.
2 Har ila yau, akwai wata babbar ƙungiya ta tafi tare da su, da garkunan tumaki da shanu, har ma da shanu da yawa.
3 Zaman da Isra'ilawa suka yi a ƙasar Masar suna cikin wahala, shekara ɗari biyu da goma ne.
4 A ƙarshen shekaru ɗari biyu da goma, Ubangiji ya fito da Isra'ilawa daga Masar da hannu mai ƙarfi.
5 Isra'ilawa suka tashi daga Masar, da Goshen, da Ramases, suka yi zango a Sukkot a rana ta goma sha biyar ga wata na fari.
6 Masarawa suka binne dukkan 'ya'yansu na fari waɗanda Ubangiji ya kashe, kuma duk Masarawa suka binne gawawwakinsu na kwana uku.
7 Isra'ilawa suka tashi daga Sukkot suka yi zango a Etom, a ƙarshen jejin.
8 A rana ta uku bayan Masarawa sun binne 'ya'yansu na fari, mutane da yawa suka tashi daga Masar suka bi Isra'ila don su mayar da su Masar, domin sun tuba da suka sallami Isra'ilawa daga bauta.
9 Sai wani mutum ya ce wa maƙwabcinsa, Hakika Musa da Haruna sun yi magana da Fir'auna, suna cewa, Za mu yi tafiyar kwana uku a jeji mu miƙa wa Ubangiji Allahnmu hadaya.
10 Yanzu bari mu tashi da sassafe mu mayar da su, idan suka koma tare da mu zuwa Masar wurin iyayengijinsu, za mu san cewa akwai imani a cikinsu, amma idan ba za su dawo ba, za mu yi yaƙi da su, mu kuma mayar da su da ƙarfi da ƙarfi.
11 Sai dukkan manyan Fir'auna suka tashi da safe, tare da su mutane kimanin dubu ɗari bakwai, suka fita daga Masar a wannan rana, suka isa inda Isra'ilawa suke.
12 Da Masarawa suka ga Musa da Haruna da dukan Isra'ilawa suna zaune a gaban Fi-hahirot, suna ci, suna sha, suna kuma yin bikin Ubangiji.
13 Sai Masarawa duka suka ce wa Isra'ilawa, Hakika kun ce, Za mu yi tafiya kwana uku a jeji mu miƙa wa Allahnmu hadaya, mu dawo.
14 To, yau kwana biyar kenan da tafiyarku, me ya sa ba za ku koma wurin iyayengijinku ba?
15 Musa da Haruna suka amsa musu, suka ce, Domin Ubangiji Allahnmu ya shaida mana, yana cewa, Ba za ku ƙara komawa Masar ba, amma za mu tafi ƙasar da take da madara da zuma, kamar yadda Ubangiji Allahnmu ya rantse wa kakanninmu zai ba mu.

16 Da manyan Masarawa suka ga Isra'ilawa ba su saurare su ba, suka koma Masar, sai suka yi shirin yaƙi da Isra'ilawa.
17 Ubangiji kuwa ya ƙarfafa zukatan Isra'ilawa a kan Masarawa, har suka yi musu duka mai tsanani, yaƙin kuma ya yi zafi a kan Masarawa, dukan Masarawa kuma suka gudu daga gaban Isra'ilawa, gama da yawa daga cikinsu sun mutu ta hannun Isra'ilawa.
18 Sai manyan Fir'auna suka tafi Masar suka faɗa wa Fir'auna cewa, 'Ya'yan Isra'ila sun gudu, ba za su sake komawa Masar ba, kuma haka Musa da Haruna suka yi mana magana.
19 Da Fir'auna ya ji wannan magana, sai zuciyarsa da zukatan bayinsa suka juya wa Isra'ila baya, suka kuma tuba da suka sallami Isra'ilawa; sai Masarawa suka shawarci Fir'auna ya bi Isra'ilawa don ya mayar da su cikin nauyin da ke kansu.
20 Sai kowannensu ya ce wa ɗan'uwansa, Me muka yi, da muka kori Isra'ila daga bauta?
21 Ubangiji kuwa ya ƙarfafa zukatan Masarawa duka don su bi Isra'ilawa, gama Ubangiji yana so ya hambarar da Masarawa a cikin Bahar Maliya.
22 Sai Fir'auna ya tashi ya ɗaura karusarsa, ya umarci dukkan Masarawa su taru, ba wanda ya rage sai ƙananan yara da mata.
23 Sai dukan Masarawa suka fita tare da Fir'auna don su bi Isra'ilawa, sansanin Masar kuwa babban sansani ne mai nauyi, kimanin mutum dubu ɗari.
24 Duk wannan sansani suka tafi suka bi Isra'ilawa don su dawo da su Masar, suka isa wurin da suka yi zango a bakin Tekun Bahar Maliya.
25 Isra'ilawa suka ɗaga idanunsu suka ga duk Masarawa suna bin su, sai Isra'ilawa suka tsorata ƙwarai saboda su, Isra'ilawa suka yi kuka ga Ubangiji.
26 Saboda Masarawa, Isra'ilawa suka rabu gida huɗu, ra'ayinsu ya rabu, domin suna jin tsoron Masarawa, Musa kuwa ya yi magana da kowannensu.
27 Rukunin farko ya ƙunshi 'ya'yan Ra'ubainu, Saminu, da Issaka, suka kuma yi niyyar jefa kansu cikin teku, domin suna jin tsoron Masarawa ƙwarai.
28 Musa ya ce musu, Kada ku ji tsoro, ku tsaya ku ga ceton Ubangiji wanda zai yi muku a yau.
29 Rukunin na biyu ya ƙunshi 'ya'yan Zabaluna, Biliyaminu da Naftali, kuma suka ƙudura niyyar komawa Masar tare da Masarawa.
30 Sai Musa ya ce musu, Kada ku ji tsoro, gama kamar yadda kuka ga Masarawa a yau, haka nan ba za ku ƙara ganinsu ba har abada.
31 Rukunin na uku ya ƙunshi 'ya'yan Yahuza da Yusufu, suka kuma ƙudura niyyar zuwa su yi yaƙi da Masarawa.
32 Sai Musa ya ce musu, “Ku tsaya a matsayinku, gama Ubangiji zai yi yaƙi dominku, ku kuma ku yi shiru.”
33 Rukunin na huɗu kuma na 'ya'yan Levi, Gad, da Ashiru ne, suka yi niyyar shiga tsakiyar Masarawa don su ruɗe su, sai Musa ya ce musu, Ku zauna a wurin da kuke zaune kada ku ji tsoro, ku yi kira ga Ubangiji kawai domin ya cece ku daga hannunsu.
34 Bayan haka Musa ya tashi daga tsakiyar jama'a, ya yi addu'a ga Ubangiji, ya ce,
35 Ya Ubangiji Allahn dukan duniya, yanzu ka ceci mutanenka waɗanda ka fito da su daga Masar, kada kuma Masarawa su yi alfahari da cewa iko da ƙarfi nasu ne.
36 Ubangiji ya ce wa Musa, “Me ya sa kake yi mini kuka? Ka faɗa wa Isra'ilawa su tafi, ka miƙa sandarka a kan teku, ka raba ta, Isra'ilawa kuma za su ratsa ta cikinta.”
37 Musa kuwa ya yi haka, ya ɗaga sandarsa a kan teku ya raba ta.
38 Ruwan teku ya rabu kashi goma sha biyu, Isra'ilawa kuma suka ratsa ta ƙafa, da takalma, kamar yadda mutum zai ratsa ta wata hanya da aka shirya.
39 Ubangiji kuma ya bayyana wa Isra'ilawa abubuwan al'ajabinsa a Masar da kuma a cikin teku ta hannun Musa da Haruna.
40 Da Isra'ilawa suka shiga teku, Masarawa suka biyo su, ruwan teku ya ci gaba da ci a kansu, duk suka nutse cikin ruwan, babu wani mutum da ya rage sai Fir'auna, wanda ya yi godiya ga Ubangiji ya kuma yi imani da shi, don haka Ubangiji bai kashe shi a wannan lokacin tare da Masarawa ba.
41 Ubangiji kuma ya umarci mala'ika ya ɗauke shi daga cikin Masarawa, suka jefar da shi a ƙasar Ninevah, ya kuma daɗe yana mulki a kanta.
42 A wannan rana Ubangiji ya ceci Isra'ila daga hannun Masar, dukan Isra'ilawa kuma suka ga Masarawa sun mutu, suka kuma ga babban ikon Ubangiji, a cikin abin da ya yi a Masar da teku.
43 Sai Musa da 'ya'yan Isra'ila suka rera wannan waƙa ga Ubangiji, a ranar da Ubangiji ya sa Masarawa su faɗi a gabansu.
44 Dukan Isra'ilawa suka rera waƙa tare, suna cewa, Zan rera waƙa ga Ubangiji domin ya ɗaukaka ƙwarai, Ya jefar da doki da mahayinsa cikin teku; ga shi, an rubuta shi a cikin littafin dokokin Allah.
45 Bayan haka, Isra'ilawa suka ci gaba da tafiyarsu, suka yi zango a Mara, Ubangiji kuma ya ba wa Isra'ilawa dokoki da hukunce-hukunce a wannan wuri a Mara, Ubangiji kuma ya umarci Isra'ilawa su yi tafiya cikin dukan hanyoyinsa su bauta masa.
46 Suka tashi daga Mara suka isa Elim, a Elim akwai maɓuɓɓugan ruwa goma sha biyu da itatuwan dabino saba'in, yaran kuma suka yi zango a gefen ruwa.
47 Suka tashi daga Elim suka isa jejin Sin, a rana ta goma sha biyar ga wata na biyu bayan fitowarsu daga Masar.
48 A wannan lokacin Ubangiji ya ba wa Isra'ilawa manna su ci, Ubangiji kuma ya sa abinci ya yi ruwan sama ga Isra'ilawa kowace rana.
49 Isra'ilawa suka ci manna har shekara arba'in, dukan kwanakin da suka yi a jeji, har suka isa ƙasar Kan'ana suka mallake ta.
50 Suka tashi daga jejin Sin suka yi zango a Alush.
51 Suka tashi daga Alush suka yi zango a Refidim.
52 Sa'ad da Isra'ilawa suke a Refidim, sai Amalek ɗan Elifaz, ɗan Isuwa, ɗan'uwan Zefo, ya zo ya yi yaƙi da Isra'ilawa.
53 Ya kuma tafi da mutane dubu ɗari takwas da dubu ɗaya (801,000), masu sihiri da masu sihiri, ya shirya yaƙi da Isra'ila a Refidim.
54 Suka ci gaba da yaƙi mai tsanani da Isra'ilawa, Ubangiji kuwa ya ba da Amalekawa da mutanensa a hannun Musa

da Isra'ilawa, da kuma a hannun Joshuwa ɗan Nun, Ba'ifrayim, bawan Musa.
55 Isra'ilawa suka kashe Amalekawa da mutanensa da takobi, amma yaƙin ya yi zafi ƙwarai a kan Isra'ilawa.
56 Ubangiji ya ce wa Musa, “Rubuta wannan abu a cikin littafi don tunawa da kai, ka ajiye shi a hannun Joshuwa ɗan Nun, bawanka, ka kuma umarci Isra'ilawa, ka ce, “Sa'ad da kuka isa ƙasar Kan'ana, za ku kawar da tunawa da Amalekawa daga ƙarƙashin sama.”
57 Sai Musa ya yi haka, ya ɗauki littafin ya rubuta waɗannan kalmomi a kansa, yana cewa,
58 Ka tuna da abin da Amalekawa suka yi maka a hanya lokacin da ka fito daga Masar.
59 Wanda ya haɗu da kai a hanya ya buge ka a bayanka, har ma da waɗanda suka raunana a bayanka lokacin da kake cikin suma da gajiya.
60 Domin haka lokacin da Ubangiji Allahnku ya ba ku hutawa daga duk maƙiyanku da ke kewaye a ƙasar da Ubangiji Allahnku ya ba ku gādo, ku mallake ta, za ku share tunawa da Amalekawa daga ƙarƙashin sama, ba za ku manta da ita ba.
61 Sarkin da zai ji tausayin Amalek, ko kuma ya yi masa ko kuma ya yi masa zunubi, zan tambaye shi, in kuma raba shi da mutanensa.
62 Musa ya rubuta duk waɗannan abubuwa a cikin littafi, ya kuma umarci Isra'ilawa game da duk waɗannan al'amura.

BABI NA 82

1 Isra'ilawa suka tashi daga Refidim suka yi zango a jejin Sinai a wata na uku bayan fitowarsu daga Masar.
2 A lokacin nan Reuel Bamadayaniya, surukin Musa, ya zo tare da 'yarsa Zippora da 'ya'yanta maza biyu, domin ya ji labarin abubuwan al'ajabi da Ubangiji ya yi wa Isra'ilawa, yadda ya cece su daga hannun Masar.
3 Sai Reuel ya zo wurin Musa a jeji inda yake zango, inda dutsen Allah yake.
4 Musa ya fita ya taryi surukinsa da girmamawa, dukan Isra'ilawa kuma suna tare da shi.
5 Reuel da 'ya'yansa suka zauna tare da Isra'ilawa na tsawon kwanaki, Reuel kuma ya san Ubangiji tun daga wannan rana zuwa gaba.
6 A wata na uku daga fitowar Isra'ilawa daga Masar, a rana ta shida ga wannan, Ubangiji ya ba wa Isra'ila dokoki goma a kan Dutsen Sinai.
7 Dukan Isra'ilawa suka ji duk waɗannan umarnai, sai dukan Isra'ilawa suka yi murna ƙwarai da Ubangiji a wannan rana.
8 Ɗaukakar Ubangiji ta sauka a kan Dutsen Sinai, sai ya kira Musa, Musa kuwa ya zo a tsakiyar gajimare ya hau dutsen.
9 Musa ya zauna a kan dutsen kwana arba'in da dare arba'in, bai ci abinci ba, bai kuma sha ruwa ba, Ubangiji kuma ya koya masa dokoki da hukunce-hukuncen domin ya koya wa Isra'ilawa.
10 Ubangiji kuma ya rubuta dokoki goma da ya umarta wa Isra'ilawa a kan allunan dutse guda biyu, waɗanda ya ba Musa don ya umurci Isra'ilawa.
11 Bayan kwana arba'in da dare arba'in, bayan da Ubangiji ya gama magana da Musa a kan Dutsen Sinai, sai Ubangiji ya ba Musa allunan dutse, waɗanda aka rubuta da yatsan Allah.
12 Da Isra'ilawa suka ga Musa ya tsaya bai sauko daga kan dutsen ba, sai suka taru a wurin Haruna, suka ce, “Ba mu san abin da ya same shi ba.”
13 Yanzu fa ka tashi, ka yi mana allah wanda zai jagorance mu, don kada ka mutu.
14 Haruna kuwa ya ji tsoron mutanen ƙwarai, sai ya umarce su da su kawo masa zinariya, ya kuma yi masa ɗan maraƙi na goro domin jama'a.
15 Ubangiji ya ce wa Musa, kafin ya sauko daga kan dutsen, “Sauka, gama mutanenka waɗanda ka fito da su daga Masar sun lalata kansu.”
16 Sun yi wa kansu ɗan maraƙi na goro, sun kuma yi masa sujada, yanzu sai ka bar ni, in hallaka su daga duniya, gama su mutane ne masu taurin kai.
17 Musa ya roƙi Ubangiji, ya kuma yi addu'a ga Ubangiji domin mutanen saboda ɗan maraƙin da suka yi, daga baya ya sauko daga dutsen, a hannunsa kuma akwai allunan dutse guda biyu, waɗanda Allah ya ba shi don ya umurci Isra'ilawa.
18 Da Musa ya kusanci sansanin ya ga ɗan maraƙin da mutanen suka yi, sai fushin Musa ya yi zafi, ya farfashe allunan da ke ƙarƙashin dutsen.
19 Sai Musa ya zo sansanin, ya ɗauki ɗan maraƙin, ya ƙone shi da wuta, ya niƙa shi har sai ya zama ƙura, ya kuma yayyafa shi a kan ruwa, ya ba wa Isra'ilawa su sha.
20 Mutane suka mutu da takubansu, kimanin mutum dubu uku waɗanda suka yi ɗan maraƙin.
21 Washegari Musa ya ce wa mutanen, “Zan tafi wurin Ubangiji, watakila zan iya yin kafara saboda zunubanku da kuka yi wa Ubangiji.”
22 Musa kuma ya koma wurin Ubangiji, ya zauna tare da Ubangiji kwana arba'in da dare arba'in.
23 A cikin kwana arba'in ɗin, Musa ya roƙi Ubangiji domin Isra'ilawa, Ubangiji kuwa ya ji addu'ar Musa, Ubangiji kuma ya amsa roƙonsa saboda Isra'ilawa.
24 Sai Ubangiji ya yi wa Musa magana ya sassaka allunan dutse guda biyu ya kawo su ga Ubangiji, wanda zai rubuta musu dokoki goma.
25 Sai Musa ya yi haka, sai ya sauko ya sassaka alluna biyu, ya hau Dutsen Sinai zuwa ga Ubangiji, Ubangiji kuma ya rubuta dokoki goma a kan alluna.
26 Musa kuma ya zauna tare da Ubangiji kwana arba'in da dare arba'in, Ubangiji kuma ya koya masa dokoki da hukunce-hukuncen da zai bai wa Isra'ila.
27 Ubangiji kuma ya umarce shi game da Isra'ilawa su gina Wuri Mai Tsarki ga Ubangiji, domin sunansa ya kasance a ciki, Ubangiji kuma ya nuna masa siffar Wuri Mai Tsarki da kuma siffar dukkan kayayyakinsa.
28 Bayan kwana arba'in, Musa ya sauko daga dutsen da alluna biyu a hannunsa.
29 Sai Musa ya zo wurin Isra'ilawa, ya faɗa musu dukan maganar Ubangiji, ya kuma koya musu dokoki, da ƙa'idodi, da hukunce-hukuncen da Ubangiji ya koya masa.
30 Musa ya faɗa wa Isra'ilawa maganar Ubangiji, cewa a gina masa wuri mai tsarki, domin ya zauna tare da Isra'ilawa.
31 Mutane suka yi murna ƙwarai da dukan alherin da Ubangiji ya yi musu ta wurin Musa, suka ce, Za mu yi duk abin da Ubangiji ya faɗa maka.

32 Sai jama'a suka tashi kamar mutum ɗaya, suka miƙa sadakoki masu yawa ga Wuri Mai Tsarki na Ubangiji, kowannensu kuma ya kawo sadakokin Ubangiji don aikin Wuri Mai Tsarki, da kuma duk hidimarsa.
33 Dukan Isra'ilawa suka kawo wa kowannensu duk abin da aka samu a hannunsa don yin aikin Wuri Mai Tsarki na Ubangiji, zinariya, da azurfa, da tagulla, da duk abin da aka yi amfani da shi don yin hidima a Wuri Mai Tsarki.
34 Sai dukan masu hikima waɗanda aka yi wa aiki suka zo suka gina Wuri Mai Tsarki na Ubangiji, bisa ga duk abin da Ubangiji ya umarta, kowanne mutum a cikin aikin da aka yi masa; kuma duk masu hikima a cikin zuciya suka yi Wuri Mai Tsarki, da kayansa, da dukan kayan aikin don hidima mai tsarki, kamar yadda Ubangiji ya umarta wa Musa.
35 An kammala aikin Wuri Mai Tsarki na alfarwa a ƙarshen watanni biyar, Isra'ilawa kuma suka yi duk abin da Ubangiji ya umarta wa Musa.
36 Suka kawo wurin tsarki da dukkan kayan da ke cikinsa ga Musa; kamar yadda Ubangiji ya nuna wa Musa, haka nan Isra'ilawa suka yi.
37 Musa ya ga aikin, sai suka yi shi kamar yadda Ubangiji ya umarce shi, sai Musa ya sa musu albarka.

BABI NA 83

1 A watan goma sha biyu, a rana ta ashirin da uku ga wata, Musa ya ɗauki Haruna da 'ya'yansa maza, ya sa musu tufafinsu, ya shafa musu mai, ya yi musu kamar yadda Ubangiji ya umarce shi. Musa kuma ya kawo dukan hadayun da Ubangiji ya umarta a wannan rana.
2 Sai Musa ya ɗauki Haruna da 'ya'yansa maza, ya ce musu, “Ku zauna a ƙofar alfarwa har kwana bakwai, gama haka aka umarce ni.”
3 Haruna da 'ya'yansa maza suka yi dukan abin da Ubangiji ya umarta ta hannun Musa, suka zauna a ƙofar alfarwar har kwana bakwai.
4 A rana ta takwas, wato rana ta farko ga wata na farko, a shekara ta biyu bayan fitowar Isra'ilawa daga Masar, Musa ya gina Wuri Mai Tsarki, Musa kuma ya ajiye dukkan kayan alfarwa da dukkan kayan Haikalin, ya kuma yi duk abin da Ubangiji ya umarce shi.
5 Sai Musa ya kira Haruna da 'ya'yansa maza, suka kawo hadayar ƙonawa da hadayar zunubi saboda kansu da Isra'ilawa, kamar yadda Ubangiji ya umarci Musa.
6 A wannan rana, 'ya'yan Haruna biyu, Nadab da Abihu, suka ɗauki wata wuta ta daban suka kawo ta gaban Ubangiji, wanda bai umarce su ba, sai wuta ta fito daga gaban Ubangiji ta cinye su, suka mutu a gaban Ubangiji a wannan rana.
7 A ranar da Musa ya gama gina Wuri Mai Tsarki, sai shugabannin Isra'ilawa suka fara kawo hadayunsu a gaban Ubangiji don keɓewar bagaden.
8 Suka miƙa sadakokinsu ga kowane sarki na rana ɗaya, kowane sarki na kowace rana na tsawon kwana goma sha biyu.
9 Dukan sadakokin da suka kawo, kowanne a zamaninsa, farantin azurfa ɗaya mai nauyin shekel ɗari da talatin, kwano ɗaya na azurfa mai nauyin shekel saba'in bisa ga shekel na Wuri Mai Tsarki, duka biyun cike da gari mai kyau, an haɗa shi da mai don hadayar nama.
10 Cokali ɗaya, mai nauyin shekel goma na zinariya, cike da turare.
11 Ɗan bijimi ɗaya, rago ɗaya, da ɗan rago ɗaya na shekara ɗaya don hadayar ƙonawa.
12 Da kuma ɗan akuya ɗaya don yin hadaya ta zunubi.
13 Kuma don hadayar salama, bijimai biyu, raguna biyar, akuya biyar, da 'yan raguna biyar 'yan shekara ɗaya.
14 Haka shugabannin Isra'ila goma sha biyu suke yi kowace rana, kowanne a zamaninsa.
15 Bayan haka ne, a rana ta goma sha uku ga wata, Musa ya umarci Isra'ilawa su kiyaye Idin Ƙetarewa.
16 Isra'ilawa suka kiyaye Idin Ƙetarewa a lokacinsa a rana ta goma sha huɗu ga wata, kamar yadda Ubangiji ya umarci Musa, haka nan Isra'ilawa suka yi.
17 A rana ta farko ga wata na biyu, Ubangiji ya yi magana da Musa, ya ce,
18 Ka ƙidaya shugabannin mazaje na Isra'ila duka, tun daga mai shekara ashirin zuwa sama, kai da ɗan'uwanka Haruna, da shugabannin Isra'ila goma sha biyu.
19 Musa kuwa ya yi haka, sai Haruna ya zo tare da shugabannin Isra'ila goma sha biyu, suka ƙidaya Isra'ilawa a jejin Sinai.
20 Jimillar 'ya'yan Isra'ila bisa ga gidajen kakanninsu, tun daga mai shekara ashirin zuwa sama, sun kai dubu ɗari shida da uku da ɗari biyar da hamsin.
21 Amma ba a ƙidaya 'ya'yan Lawiyawa cikin 'yan'uwansu, 'ya'yan Isra'ila ba.
22 Jimillar mazaje na Isra'ilawa duka tun daga wata ɗaya zuwa sama, dubu ashirin da biyu da ɗari biyu da saba'in da uku ne.
23 Yawan 'ya'yan Lawi daga mai wata ɗaya zuwa sama, dubu ashirin da biyu ne.
24 Sai Musa ya sa firistoci da Lawiyawa kowannensu ya yi hidimarsa da kuma ɗaukar nauyinsa don ya yi hidima a wurin da aka keɓe ga alfarwa, kamar yadda Ubangiji ya umarci Musa.
25 A rana ta ashirin ga wata, aka ɗauke gajimare daga alfarwar shaida.
26 A wannan lokacin, Isra'ilawa suka ci gaba da tafiyarsu daga jejin Sinai, suka yi tafiyar kwana uku, gajimare kuma ya tsaya a kan jejin Faran; a can ne fushin Ubangiji ya yi zafi da Isra'ila, domin sun tsokani Ubangiji da ya roƙe shi ya ba su abinci, su ci.
27 Ubangiji kuwa ya ji muryarsu, ya kuma ba su abincin da suka ci har wata ɗaya.
28 Amma bayan haka fushin Ubangiji ya yi zafi a kansu, ya kuma kashe su da babban kisa, aka binne su a can a wurin.
29 Isra'ilawa suka sa wa wurin suna Kebrot-Hatta'awa, domin a can ne suka binne mutanen da suka yi sha'awar jiki.
30 Suka tashi daga Kebrot-hatta'awa suka sauka a Hazerot, wadda take cikin jejin Faran.
31 A lokacin da Isra'ilawa suke Hazerot, Ubangiji ya husata da Maryamu saboda Musa, sai ta zama kuturu, fari kamar dusar ƙanƙara.
32 An tsare ta a bayan sansanin na tsawon kwana bakwai, har sai da aka sake kwantar da ita bayan kuturtarta.
33 Bayan haka Isra'ilawa suka tashi daga Hazerot suka yi zango a ƙarshen jejin Faran.

34 A wannan lokacin, Ubangiji ya yi magana da Musa ya aika mutum goma sha biyu daga cikin Isra'ilawa, mutum ɗaya zuwa kowace kabila, su je su leƙi asirin ƙasar Kan'ana.
35 Sai Musa ya aiki mutane goma sha biyu, suka tafi ƙasar Kan'ana don su bincike ta, suka kuma leƙa ƙasar gaba ɗaya, tun daga jejin Sin har zuwa Rekob, har zuwa Hamoth.
36 Bayan kwana arba'in suka zo wurin Musa da Haruna, suka kuma kawo masa labarin yadda yake a zukatansu, sai mutum goma daga cikin mutanen suka kawo wa Isra'ilawa mummunan labari game da ƙasar da suka leƙa, suna cewa, Ya fi kyau mu koma Masar da mu je wannan ƙasar, ƙasar da ta cinye mazaunanta.
37 Amma Joshuwa ɗan Nun, da Kalibu ɗan Yefune, waɗanda suke cikin waɗanda suka leƙi asirin ƙasar, suka ce, “Ƙasar tana da kyau ƙwarai.”
38 Idan Ubangiji yana jin daɗinmu, zai kawo mu wannan ƙasar ya ba mu ita, gama ƙasa ce da ke cike da madara da zuma.
39 Amma Isra'ilawa ba su yarda su saurare su ba, suka kuma saurari maganar mutane goma da suka kawo mummunan rahoto game da ƙasar.
40 Ubangiji kuwa ya ji gunagunin Isra'ilawa, sai ya yi fushi, ya rantse, ya ce,
41 Hakika babu wani mutum daga cikin wannan mugun zamani da zai ga ƙasar tun daga mai shekara ashirin zuwa sama, sai dai Kalibu ɗan Jefune da Joshuwa ɗan Nun.
42 Amma hakika wannan muguwar tsara za ta halaka a cikin wannan jeji, 'ya'yansu kuma za su zo ƙasar su mallake ta; don haka fushin Ubangiji ya yi zafi da Isra'ila, ya sa suka yi yawo a jeji har tsawon shekaru arba'in har zuwa ƙarshen wannan muguwar tsara, domin ba su bi Ubangiji ba.
43 Mutanen suka zauna a jejin Faran na dogon lokaci, daga baya suka tafi jeji ta hanyar Bahar Maliya.

BABI NA 84

1 A wannan lokaci Kora ɗan Yezer, ɗan Kehat, ɗan Lawi, ya ɗauki mutane da yawa daga cikin Isra'ilawa, suka tashi suka yi jayayya da Musa, da Haruna, da dukan taron jama'a.
2 Ubangiji kuwa ya yi fushi da su, ƙasa ta buɗe bakinta ta haɗiye su, da gidajensu, da duk abin da yake nasu, da kuma dukan mutanen Kora.
3 Bayan haka Allah ya sa mutanen suka yi ta zagayawa ta hanyar Dutsen Seyir na dogon lokaci.
4 A lokacin nan Ubangiji ya ce wa Musa, “Kada ku ta da hankalin 'ya'yan Isuwa, gama ba zan ba ku wani abu nasu ba, gwargwadon yadda tafin ƙafa zai iya takawa, gama na ba Isuwa Dutsen Seyir gādo.”
5 Saboda haka 'ya'yan Isuwa suka yi yaƙi da 'ya'yan Seyir a dā, Ubangiji kuwa ya ba da 'ya'yan Seyir a hannun 'ya'yan Isuwa, ya hallaka su daga gabansu, 'ya'yan Isuwa kuwa suka zauna a wurinsu har wa yau.
6 Saboda haka Ubangiji ya ce wa Isra'ilawa, Kada ku yi yaƙi da 'ya'yan Isuwa 'yan'uwanku, gama ƙasarsu ba taku ba ce, amma za ku iya siyan abinci daga gare su da kuɗi ku ci, za ku iya siyan ruwa daga gare su da kuɗi ku sha.
7 Jama'ar Isra'ila kuwa suka yi kamar yadda Ubangiji ya faɗa.
8 Isra'ilawa suka yi ta yawo a jeji, suna ta zagayawa ta hanyar Dutsen Sinai na dogon lokaci, ba su taɓa 'ya'yan Isuwa ba, suka zauna a wannan yanki har shekara goma sha tara.
9 A wannan lokacin, sarkin Latinus na 'ya'yan Kittim ya rasu, a shekara ta arba'in da biyar ta mulkinsa, wato shekara ta goma sha huɗu da barin Isra'ilawa daga Masar.
10 Suka binne shi a wurin da ya gina wa kansa a ƙasar Kittim, Abimnas kuma ya yi mulki a bayansa har shekara talatin da takwas.
11 Isra'ilawa suka ratsa iyakar zuriyar Isuwa a waɗannan kwanaki, a ƙarshen shekara goma sha tara, suka zo suka bi ta hanyar jejin Mowab.
12 Ubangiji kuwa ya ce wa Musa, “Kada ku kewaye Mowab da yaƙi, kada kuma ku yi yaƙi da su, gama ba zan ba ku kome daga ƙasarsu ba.”
13 Isra'ilawa suka ratsa hanyar jejin Mowab har shekara goma sha tara, amma ba su yi yaƙi da su ba.
14 A shekara ta talatin da shida da barin Isra'ilawa daga Masar, Ubangiji ya bugi zuciyar Sihon, Sarkin Amoriyawa, ya kuwa yi yaƙi, ya fita ya yi yaƙi da Mowab.
15 Sai Sihon ya aika da manzanni zuwa ga Beor ɗan Janeas, ɗan Balaam, mai ba da shawara ga Sarkin Masar, da kuma wurin Balaam ɗansa, su la'anci Mowab, domin a ba da ita ga Sihon.
16 Manzannin suka tafi suka kawo Beor ɗan Janeas, da Balaam ɗansa, daga Petor a Mesopotamiya, sai Beor da Balaam ɗansa suka zo birnin Sihon, suka la'anci Mowab da sarkinsu a gaban Sihon sarkin Amoriyawa.
17 Sai Sihon ya fita da dukan rundunarsa, ya tafi Mowab ya yi yaƙi da su, ya kuma cinye su, Ubangiji kuwa ya bashe su a hannunsa, Sihon kuma ya kashe Sarkin Mowab.
18 Sai Sihon ya ƙwace dukkan biranen Mowab a yaƙi, ya kuma ƙwace Heshbon daga gare su, gama Heshbon ɗaya ce daga cikin biranen Mowab, Sihon kuma ya sanya sarakunansa da manyan mutanensa a Heshbon, Heshbon kuwa ta Sihon ce a wancan lokacin.
19 Saboda haka masu magana da misalin Beor da Balaam ɗansa suka faɗi waɗannan kalmomi, suna cewa, Ku zo Heshbon, za a gina birnin Sihon kuma a kafa shi.
20 Kaitonku, Mowab! Kun ɓace, ku mutanen Kemosh! Ga shi, an rubuta shi a cikin littafin dokokin Allah.
21 Sa'ad da Sihon ya ci Mowab da yaƙi, ya sanya masu gadi a biranen da ya ƙwace daga Mowab, sai aka kashe mutane da yawa daga Mowab a yaƙi a hannun Sihon, ya kama su da yawa, 'ya'ya mata da maza, ya kuma kashe sarkinsu; don haka Sihon ya koma ƙasarsa.
22 Sai Sihon ya ba Beor da ɗansa kyautai da yawa na azurfa da zinariya, ya sallame su, suka tafi Mesopotamiya zuwa ƙasarsu da ƙasarsu.
23 A wannan lokacin dukan Isra'ilawa suka ratsa daga hanyar jejin Mowab, suka koma suka kewaye jejin Edom.
24 Sai dukan taron jama'a suka isa jejin Sin a watan farko na shekara ta arba'in bayan fitowarsu daga Masar, Isra'ilawa suka zauna a can a Kadesh, a jejin Sin, Maryamu kuma ta rasu a can, aka binne ta a can.
25 A lokacin nan Musa ya aika da manzanni zuwa ga Hadad, Sarkin Edom, yana cewa, “Ga abin da ɗan'uwanka Isra'ila ya ce, Ina roƙonka ka bar ni in ratsa ƙasarka, ba za mu ratsa gona ko gonakin inabi ba, ba za mu sha ruwan rijiyar ba, za mu bi hanyar sarki.”
26 Sai Edom ya ce masa, “Ba za ka ratsa ƙasata ba.” Sai Edom ta fita ta taryi Isra'ilawa da mutane masu ƙarfi.

27 'Ya'yan Isuwa kuwa suka ƙi barin Isra'ilawa su ratsa ƙasarsu, don haka Isra'ilawa suka yi tafiyarsu, ba su yi yaƙi da su ba.
28 Gama kafin wannan Ubangiji ya umarci Isra'ilawa, ya ce, “Kada ku yi yaƙi da 'ya'yan Isuwa.” Don haka Isra'ilawa suka gudu daga gare su, ba su yi yaƙi da su ba.
29 Sai Isra'ilawa suka tashi daga Kadesh, dukan jama'a suka zo Dutsen Hor.
30 A lokacin nan Ubangiji ya ce wa Musa, “Ka faɗa wa ɗan'uwanka Haruna zai mutu a can, gama ba zai zo ƙasar da na ba wa Isra'ilawa ba.”
31 Bisa ga umarnin Ubangiji, Haruna ya hau Dutsen Hor a shekara ta arba'in, a watan biyar, a rana ta farko ga wata.
32 Haruna yana da shekara ɗari da ashirin da uku sa'ad da ya mutu a Dutsen Hor.

BABI NA 85

1 Sarki Arad, Bakan'ane, wanda ke zaune a kudu, ya ji cewa Isra'ilawa sun zo ta hanyar 'yan leƙen asiri, sai ya shirya rundunarsa don su yi yaƙi da Isra'ilawa.
2 Isra'ilawa suka ji tsoronsa ƙwarai, gama yana da runduna mai yawa, don haka Isra'ilawa suka yanke shawarar komawa Masar.
3 Sai Isra'ilawa suka koma kamar tafiyar kwana uku zuwa Maserath Beni Jaakon, gama sun tsorata ƙwarai saboda sarki Arad.
4 Isra'ilawa ba su yarda su koma gidajensu ba, sai suka zauna a Beni Jaakon na tsawon kwana talatin.
5 Sa'ad da 'ya'yan Lawiyawa suka ga Isra'ilawa ba za su koma ba, sai suka yi kishi saboda Ubangiji, suka tashi suka yi yaƙi da 'yan'uwansu Isra'ilawa, suka kashe mutane da yawa daga cikinsu, suka tilasta musu su koma wurinsu, Dutsen Hor.
6 Da suka dawo, sarki Arad yana nan yana shirya rundunarsa don yaƙi da Isra'ilawa.
7 Isra'ila kuwa ta yi alƙawari, tana cewa, Idan ka ba da wannan jama'a a hannuna, to, zan hallaka biranensu gaba ɗaya.
8 Ubangiji kuwa ya ji muryar Isra'ilawa, ya ba da Kan'aniyawa a hannunsu, ya kuma hallaka su da biranensu gaba ɗaya, ya kuma sa wa wurin suna Hormah.
9 Isra'ilawa suka tashi daga Dutsen Hor suka yi zango a Obot, suka tashi daga Obot suka yi zango a Ije-abarim, a kan iyakar Mowab.
10 Sai Isra'ilawa suka aika wa Mowab da saƙo, suna cewa, Bari mu ratsa ƙasarku zuwa wurinmu, amma mutanen Mowab ba su yarda Isra'ilawa su ratsa ƙasarsu ba, gama mutanen Mowab sun ji tsoro ƙwarai kada Isra'ilawa su yi musu kamar yadda Sihon, Sarkin Amoriyawa, ya yi musu, waɗanda suka kwace ƙasarsu suka kashe da yawa daga cikinsu.
11 Saboda haka Mowab bai yarda Isra'ilawa su ratsa ƙasarsa ba, Ubangiji kuwa ya umarci Isra'ilawa, ya ce, Kada su yi yaƙi da Mowab, don haka Isra'ilawa suka tashi daga Mowab.
12 Isra'ilawa suka tashi daga kan iyakar Mowab, suka isa wancan gefen Arnon, iyakar Mowab, tsakanin Mowab da Amoriyawa, suka kafa sansani a kan iyakar Sihon, sarkin Amoriyawa, a jejin Kedemot.
13 Sai Isra'ilawa suka aika wa Sihon, Sarkin Amoriyawa, suka ce,
14 Ka bar mu mu ratsa ƙasarka, ba za mu juya zuwa gonaki ko gonakin inabi ba, za mu bi hanyar sarki har sai mun wuce ƙasarka, amma Sihon bai yarda Isra'ilawa su wuce ba.
15 Sai Sihon ya tattara dukan mutanen Amoriyawa, ya fita zuwa jeji don ya taryi Isra'ilawa, ya yi yaƙi da Isra'ilawa a Yahaza.
16 Ubangiji kuwa ya ba da Sihon Sarkin Amoriyawa a hannun Isra'ilawa, Isra'ilawa kuma suka kashe dukan mutanen Sihon da takobi, suka kuma ɗauki fansar Mowab.
17 Isra'ilawa suka mallaki ƙasar Sihon, tun daga Aram har zuwa Yabuk, har zuwa ga Ammonawa, suka kuma kwashe duk ganima da aka samu daga biranen.
18 Isra'ilawa suka ci duk waɗannan biranen, Isra'ilawa kuma suka zauna a dukan biranen Amoriyawa.
19 Sai dukan Isra'ilawa suka yi niyya su yi yaƙi da Ammonawa, su kuma kwace ƙasarsu.
20 Sai Ubangiji ya ce wa Isra'ilawa, “Kada ku kewaye Ammonawa, kada kuma ku ta da yaƙi da su, gama ba zan ba ku komai daga ƙasarsu ba.” Isra'ilawa kuwa suka ji maganar Ubangiji, ba su yi yaƙi da Ammonawa ba.
21 Isra'ilawa suka juya suka haura ta hanyar Bashan zuwa ƙasar Og, Sarkin Bashan, sai Og, Sarkin Bashan, ya fita ya yi yaƙi da Isra'ilawa, yana tare da jarumawa da yawa, da kuma rundunar sojojin Amoriyawa masu ƙarfi.
22 Kuma Og, sarkin Bashan, mutum ne mai ƙarfi ƙwarai, amma ɗansa Na'aron ya fi shi ƙarfi ƙwarai, ya fi shi ƙarfi.
23 Sai Og ya ce a zuciyarsa, Ga shi, duk rundunar Isra'ila tana da fili na parsa uku, yanzu zan buge su nan take ba tare da takobi ko mashi ba.
24 Sai Og ya hau Dutsen Yahaz, ya ɗauki babban dutse guda ɗaya daga ciki, tsawonsa ya kai parsa uku, ya ɗora shi a kansa, ya yi niyyar jefa shi a kan sansanin Isra'ilawa, don ya buge duk Isra'ilawa da wannan dutsen.
25 Mala'ikan Ubangiji ya zo ya huda dutsen a kan Og, dutsen kuma ya faɗi a wuyan Og wanda Og ya faɗi ƙasa saboda nauyin dutsen da ke wuyansa.
26 A lokacin nan Ubangiji ya ce wa Isra'ilawa, “Kada ku ji tsoronsa, gama na ba da shi da dukan mutanensa da dukan ƙasarsa a hannunku, za ku kuma yi masa kamar yadda kuka yi wa Sihon.”
27 Musa ya je wurinsa tare da ƙaramin adadin Isra'ilawa, Musa kuma ya bugi Og da sanda a idon sawunsa, ya kashe shi.
28 Bayan haka Isra'ilawa suka bi 'ya'yan Og da dukan mutanensa, suka karkashe su suka hallaka su har ba wanda ya ragu daga cikinsu.
29 Bayan haka Musa ya aika wasu daga cikin Isra'ilawa su leƙen asirin Yazara, gama Yazara sanannen birni ne.
30 Sai 'yan leƙen asirin suka je Yazar suka bincika shi, 'yan leƙen asirin suka dogara ga Ubangiji, suka yi yaƙi da mutanen Yazar.
31 Waɗannan mutane suka ci Yazar da ƙauyukanta, Ubangiji kuwa ya ba da su a hannunsu, suka kori Amoriyawa da suke can.
32 Isra'ilawa suka ƙwace ƙasar sarakunan Amoriyawa guda biyu, birane sittin da suke a wancan gefen Urdun, daga kwarin Arnon har zuwa Dutsen Herman.
33 Isra'ilawa suka yi tafiya suka isa filin Mowab wanda yake a wannan gefen Urdun, kusa da Yariko.

34 Sa'ad da mutanen Mowab suka ji dukan muguntar da Isra'ilawa suka yi wa sarakunan Amoriyawa biyu, Sihon da Og, sai dukan mutanen Mowab suka tsorata ƙwarai da Isra'ilawa.
35 Dattawan Mowab suka ce, “Ga sarakunan Amoriyawa biyu, Sihon da Og, waɗanda suka fi sarakunan duniya ƙarfi, ba su iya tsayawa a kan Isra'ilawa ba, ta yaya za mu iya tsayawa a gabansu?”
36 Hakika sun aiko mana da saƙo a baya cewa mu ratsa ƙasarmu a kan hanyarsu, amma ba mu yarda da su ba, yanzu za su ɓullo mana da takubansu masu ƙarfi su hallaka mu. Mowabawa kuwa ta damu saboda Isra'ilawa, suka tsorata ƙwarai da su, suka kuma yi shawara tare abin da za a yi wa Isra'ilawa.
37 Dattawan Mowab suka yi shawara suka ɗauki ɗaya daga cikin mutanensu, Balak ɗan Ziffor, mutumin Mowab, suka naɗa shi sarki a kansu a lokacin, Balak kuwa mutum ne mai hikima ƙwarai.
38 Dattawan Mowab suka tashi suka aika wa mutanen Madayanawa don su yi sulhu da su, gama akwai babban yaƙi da ƙiyayya a wancan lokacin tsakanin Mowab da Madayanawa, tun daga zamanin Hadad ɗan Bedad, Sarkin Edom, wanda ya ci Madayanawa a ƙasar Mowab har zuwa yau.
39 Sai mutanen Mowab suka aika zuwa ga mutanen Madayana, suka yi sulhu da su, dattawan Madayana kuma suka zo ƙasar Mowab don su yi sulhu domin mutanen Madayana.
40 Dattawan Mowab suka yi shawara da dattawan Madayana game da abin da za su yi domin su ceci rayukansu daga Isra'ila.
41 Sai dukan mutanen Mowab suka ce wa dattawan Madayana, “Yanzu haka Isra'ilawa suna lasar duk abin da ke kewaye da mu, kamar yadda sā ke lasar ciyawar gona, gama haka suka yi wa sarakunan Amoriyawa biyu waɗanda suka fi mu ƙarfi.”
42 Dattawan Midiyana suka ce wa Mowab, “Mun ji cewa a lokacin da Sihon Sarkin Amoriyawa ya yi yaƙi da ku, lokacin da ya ci ku da yaƙi ya kuma kwace ƙasarku, ya aika zuwa Beor ɗan Janeas da Bala'am ɗansa daga Mesofotamiya, suka zo suka la'ance ku, don haka hannun Sihon ya rinjaye ku, har ya kwace ƙasarku.”
43 Yanzu fa, ka aika zuwa wurin Bal'amu ɗansa, gama har yanzu yana nan a ƙasarsa, ka ba shi la'anarsa, domin ya zo ya la'anci duk mutanen da kake jin tsoronsu. Sai dattawan Mowab suka ji wannan magana, suka kuma yi farin ciki da aika wa Bal'amu ɗan Beyor.
44 Sai Balak ɗan Ziffor, Sarkin Mowab, ya aika wa Bal'amu manzanni, ya ce,
45 Ga wata jama'a da ta fito daga Masar, ta rufe fuskar ƙasa, tana zaune a gabana.
46 Yanzu fa ka zo ka la'anci mutanen nan saboda ni, gama sun fi ƙarfina, watakila zan yi nasara a kan su in kore su, gama na ji cewa wanda ka albarkace shi albarka ne, wanda kuma ka la'anta shi la'ananne ne.
47 Sai manzannin Balak suka tafi wurin Bal'amu suka kawo shi don ya la'anci mutanen don su yaƙi Mowab.
48 Sai Bal'amu ya zo wurin Balak don ya la'anci Isra'ila, Ubangiji kuwa ya ce wa Bal'amu, “Kada ka la'anci wannan jama'a gama albarka ce.”
49 Balak ya yi ta roƙon Bal'amu kowace rana ya la'anci Isra'ila, amma Bal'amu bai saurari Balak ba saboda maganar Ubangiji da ya faɗa wa Bal'amu.
50 Da Balak ya ga Bal'amu bai yarda da abin da yake so ba, sai ya tashi ya koma gida, Bal'amu kuma ya koma ƙasarsa, ya tafi daga can zuwa Madayana.
51 Isra'ilawa suka tashi daga filayen Mowab suka yi zango kusa da Urdun, tun daga Bet-jesimot har zuwa Abel-shittim, a ƙarshen filayen Mowab.
52 Sa'ad da Isra'ilawa suka zauna a filin Shittim, suka fara yin lalata da 'yan matan Mowab.
53 Isra'ilawa suka kusanci Mowab, suka kafa sansani a gaban sansanin Isra'ilawa.
54 Mutanen Mowab sun ji tsoron Isra'ilawa, sai suka ɗauki 'ya'yansu mata da matansu masu kyau da kyau, suka sa musu zinariya da azurfa da tufafi masu tsada.
55 'Ya'yan Mowab suka zaunar da waɗannan matan a ƙofar tantinsu, domin Isra'ilawa su gan su, su juyo gare su, kada su yi yaƙi da Mowab.
56 Dukan mutanen Mowab sun yi wa Isra'ilawa haka, kowannensu ya ajiye matarsa da 'yarsa a ƙofar alfarwarsa, dukan Isra'ilawa kuma suka ga abin da 'ya'yan Mowab suka yi, sai Isra'ilawa suka juyo ga 'yan matan Mowab suka yi sha'awarsu, suka tafi wurinsu.
57 Sai ya zama cewa idan wani Ba'ibrane ya zo ƙofar alfarwar Mowab, ya ga 'yar Mowab, sai ya so ta a zuciyarsa, ya yi mata magana a ƙofar alfarwar abin da yake so, yayin da suke magana tare da mutanen alfarwar, sai su fito su yi wa Ba'ibrane magana kamar waɗannan kalmomi:
58 Hakika kun sani cewa mu 'yan'uwa ne, dukkanmu zuriyar Lutu ne, zuriyar Ibrahim ɗan'uwansa, me ya sa ba za ku zauna tare da mu ba, kuma me ya sa ba za ku ci abincinmu da hadayarmu ba?
59 Sa'ad da 'ya'yan Mowab suka mamaye shi da maganganunsu, suka kuma ja hankalinsa da maganganunsu masu daɗi, suka zaunar da shi a cikin alfarwa suka dafa masa, suka yi masa hadaya, ya ci daga hadayarsu da abincinsu.
60 Sai suka ba shi ruwan inabi, ya sha ya bugu, suka kuma kawo masa wata kyakkyawar yarinya, ya yi mata yadda yake so, domin bai san abin da yake yi ba, domin ya sha ruwan inabi mai yawa.
61 Haka mutanen Mowab suka yi wa Isra'ilawa a wannan wuri, a filin Shittim, Ubangiji kuwa ya husata da Isra'ila saboda wannan al'amari, ya kuma aika musu da annoba, har mutane dubu ashirin da huɗu (24,000) suka mutu daga cikin Isra'ilawa.
62 Akwai wani mutum daga cikin 'ya'yan Saminu, mai suna Zimri, ɗan Salu, wanda ya haɗa kansa da Cosbi Bamiyaniye, 'yar Zur, Sarkin Madayana, a gaban dukan Isra'ilawa.
63 Sai Finehas ɗan Elazer, ɗan Haruna firist, ya ga wannan mugun abu da Zimri ya yi, sai ya ɗauki mashi ya tashi ya bi su, ya soke su duka biyun, ya kashe su, annoba kuma ta ƙare daga Isra'ilawa.

BABI NA 86

1 A lokacin bayan annoba, Ubangiji ya ce wa Musa da Ele'azar ɗan Haruna firist,

2 Ku ƙidaya shugabannin dukan taron jama'ar Isra'ila, tun daga mai shekara ashirin zuwa sama, duk waɗanda suka fita yaƙi.
3 Musa da Ele'azara suka ƙidaya Isra'ilawa bisa ga iyalansu, kuma adadin Isra'ilawa duka ya kai dubu ɗari bakwai da ɗari bakwai da talatin.
4 Adadin 'ya'yan Lawi, tun daga wata ɗaya zuwa sama, ya kai dubu ashirin da uku, amma a cikinsu babu ko mutum ɗaya daga cikin waɗanda Musa da Haruna suka ƙidaya a jejin Sinai.
5 Gama Ubangiji ya riga ya faɗa musu za su mutu a jeji, sai suka mutu duka, ba wanda ya ragu daga cikinsu sai Kalibu ɗan Yefune, da Joshuwa ɗan Nun.
6 Bayan haka ne Ubangiji ya ce wa Musa, “Ka faɗa wa Isra'ilawa su ɗauki fansa a kan Madayanawa saboda 'yan'uwansu Isra'ilawa.”
7 Musa kuwa ya yi haka, Isra'ilawa suka zaɓi mutum dubu goma sha biyu daga cikinsu, dubu ɗaya daga kowace kabila, suka tafi Madayana.
8 Isra'ilawa suka yi yaƙi da Madayanawa, suka kashe kowane namiji, har da sarakuna biyar na Madayanawa, suka kuma kashe Bal'amu ɗan Beyor da takobi.
9 Isra'ilawa suka ɗauki matan Madayanawa, da ƙananansu, da shanunsu, da duk abin da yake nasu.
10 Suka kwashe duk ganima da dukan ganima, suka kai wa Musa da Ele'azara a filayen Mowab.
11 Sai Musa da Ele'azar da dukan shugabannin taron jama'a suka fita su tarye su da farin ciki.
12 Suka raba duk ganimar Madayanawa, Isra'ilawa kuma suka ɗauki fansa a kan Madayanawa saboda 'yan'uwansu Isra'ilawa.

BABI NA 87

1 A lokacin nan Ubangiji ya ce wa Musa, “Ga shi, kwanakinka suna gab da ƙarewa, ka ɗauki Joshuwa ɗan Nun, bawanka, ka ajiye shi a cikin alfarwa, ni kuwa zan umarce shi.”
2 Ubangiji ya bayyana a cikin alfarwar a cikin ginshiƙin girgije, ginshiƙin girgije kuma ya tsaya a ƙofar alfarwar.
3 Ubangiji kuma ya umarci Joshuwa ɗan Nun, ya ce masa, “Ka yi ƙarfin hali ka yi ƙarfin hali, gama za ka kai Isra'ilawa ƙasar da na rantse zan ba su, ni kuma zan kasance tare da kai.”
4 Musa ya ce wa Joshuwa, “Ka yi ƙarfin hali ka yi ƙarfin hali, gama za ka sa Isra'ilawa su gāji ƙasar, Ubangiji kuma zai kasance tare da kai, ba zai bar ka ba, ba zai kuma yashe ka ba, kada ka ji tsoro ko ka karaya.”
5 Sai Musa ya kira dukan Isra'ilawa, ya ce musu, “Kun ga dukan alherin da Ubangiji Allahnku ya yi muku a jeji.”
6 Yanzu fa, ku kiyaye dukan kalmomin wannan doka, ku yi tafiya a cikin hanyar Ubangiji Allahnku, kada ku kauce daga hanyar da Ubangiji ya umarce ku, ko zuwa dama ko hagu.
7 Musa ya koya wa Isra'ilawa dokoki, da hukunce-hukunce, da dokoki, da kuma yadda za su yi a ƙasar kamar yadda Ubangiji ya umarce shi.
8 Ya koya musu hanyar Ubangiji da dokokinsa; ga su an rubuta su a cikin littafin dokokin Allah wanda ya ba wa Isra'ilawa ta hannun Musa.
9 Da Musa ya gama ba wa Isra'ilawa umarni, sai Ubangiji ya ce masa, “Hau kan Dutsen Abarim ka mutu a can, ka tattara ka tare da mutanenka kamar yadda aka taru ɗan'uwanka Haruna.”
10 Musa ya haura kamar yadda Ubangiji ya umarce shi, ya mutu a can a ƙasar Mowab bisa ga umarnin Ubangiji, a shekara ta arba'in bayan fitowar Isra'ilawa daga ƙasar Masar.
11 Isra'ilawa suka yi makoki domin Musa a filayen Mowab har kwana talatin, kwanakin kuka da makoki domin Musa suka ƙare.

BABI NA 88

1 Bayan rasuwar Musa, Ubangiji ya ce wa Joshuwa ɗan Nun,
2 Tashi ka haye Urdun zuwa ƙasar da na ba wa Isra'ilawa, ka kuma sa Isra'ilawa su mallaki ƙasar.
3 Duk inda tafin ƙafafunku zai taka zai zama naku, daga jejin Lebanon har zuwa babban kogin Perath.
4 Ba wanda zai iya tsayayya da kai dukan kwanakin rayuwarka; kamar yadda na kasance tare da Musa, haka zan kasance tare da kai, kawai ka yi ƙarfi da ƙarfin hali ka bi duk dokokin da Musa ya umarce ka, kada ka kauce daga hanya ko zuwa dama ko hagu, domin ka arzuta cikin duk abin da kake yi.
5 Sai Joshuwa ya umarci shugabannin Isra'ilawa, ya ce, “Ku ratsa sansanin, ku umarci jama'a, ku ce, ‘Ku shirya wa kanku guzuri, gama nan da kwana uku za ku haye Urdun don ku mallaki ƙasar.’ ”
6 Shugabannin Isra'ilawa kuwa suka yi haka, suka umarci jama'a, suka kuma aikata duk abin da Joshuwa ya umarta.
7 Sai Joshuwa ya aiki mutum biyu su leƙen asirin ƙasar Yariko, mutanen kuwa suka tafi suka leƙen asirin ƙasar.
8 Bayan kwana bakwai, suka zo wurin Joshuwa a sansani, suka ce masa, “Ubangiji ya ba da ƙasar duka a hannunmu, mazaunanta kuma sun firgita saboda mu.”
9 Bayan haka, sai Joshuwa ya tashi da safe tare da dukan Isra'ilawa, suka tashi daga Shittim, Joshuwa kuma tare da dukan Isra'ilawa suka haye Urdun, Joshuwa kuma yana da shekara tamanin da biyu lokacin da ya haye Urdun tare da Isra'ilawa.
10 Mutane suka tashi daga Urdun a rana ta goma ga watan farko, suka yi zango a Gilgal a kusurwar gabas da Yariko.
11 Isra'ilawa suka yi Idin Ƙetarewa a Gilgal, a filayen Jericho, a rana ta goma sha huɗu ga wata, kamar yadda aka rubuta a cikin Attaura ta Musa.
12 Manna ta tsaya a wannan lokacin a ranar gobe na Idin Ƙetarewa, kuma Isra'ilawa ba su ƙara samun manna ba, suka kuma ci amfanin ƙasar Kan'ana.
13 An rufe Yariko gaba ɗaya da Isra'ilawa, ba wanda ya fita ko ya shiga.
14 A rana ta farko ga wata na biyu, Ubangiji ya ce wa Joshuwa, “Tashi, ga shi, na ba da Yariko a hannunka tare da dukan mutanenta, dukan mayaƙanka kuma za su zagaya birnin sau ɗaya a rana, haka za ku yi na kwana shida.”
15 Sai firistoci su busa ƙaho, sa'ad da kuka ji ƙarar ƙaho, sai dukan jama'a su yi ihu mai ƙarfi, cewa ganuwar birnin za ta ruguje; dukan jama'a za su hau, kowa ya yi yaƙi da abokin hamayyarsa.

16 Joshuwa kuwa ya yi kamar yadda Ubangiji ya umarce shi.
17 A rana ta bakwai suka zagaya birnin sau bakwai, firistoci kuma suka busa ƙaho.
18 A zagaye na bakwai kuma, Joshuwa ya ce wa mutanen, “Ku yi ihu, gama Ubangiji ya ba da dukan birnin a hannunmu.”
19 Sai dai birnin da duk abin da ke cikinsa za su zama la'anannu ga Ubangiji, ku kuma kiyaye kanku daga abin da aka haramta, don kada ku sa sansanin Isra'ilawa ya zama la'anannu ku kuma jawo masa matsala.
20 Amma duk azurfa, da zinariya, da tagulla, da baƙin ƙarfe za a keɓe su ga Ubangiji, za a shigar da su cikin taskar Ubangiji.
21 Mutane suka busa ƙahoni, suka yi ihu mai ƙarfi, garun Yariko ya faɗi, dukan mutane suka haura, kowa ya nufi gabansa, suka ci birnin, suka hallaka dukan abin da ke cikinsa, maza da mata, ƙanana da tsofaffi, shanu da tumaki da jaki, da takobi.
22 Suka ƙone birnin duka da wuta; sai dai kayan azurfa, da zinariya, da tagulla, da baƙin ƙarfe ne suka ajiye a cikin taskar Ubangiji.
23 Joshuwa ya rantse a lokacin, yana cewa, “La'ananne ne mutumin da zai gina Yariko; zai kafa harsashin gininta tun daga ɗan fari, kuma a cikin ƙaramin ɗansa zai kafa ƙofofinta.”
24 Sai Akan ɗan Karmi, ɗan Zabdi, ɗan Zera, ɗan Yahuza, ya yi wa abin haramtacce, ya ɗauki wani abu daga cikin abin haramtaccen, ya ɓoye shi a cikin alfarwa, Ubangiji kuwa ya husata da Isra'ila.
25 Bayan haka, sa'ad da Isra'ilawa suka dawo daga ƙona Yariko, Joshuwa ya aika da mutane su leƙen asirin Ai, su kuma yaƙi da ita.
26 Mutanen suka tafi suka leƙi asirin Ai, suka dawo suka ce, “Kada kowa ya tafi tare da kai zuwa Ai, sai dai a bar mutum dubu uku su tafi su bugi birnin, gama mutanenta kaɗan ne.”
27 Joshuwa kuwa ya yi haka, sai ga mutum kusan dubu uku (3,000) daga cikin Isra'ilawa suka tafi tare da shi, suka yi yaƙi da mutanen Ai.
28 Yaƙin ya yi zafi sosai a kan Isra'ilawa, mutanen Ai suka kashe mutum talatin da shida daga cikin Isra'ilawa, Isra'ilawa kuma suka gudu daga gaban mutanen Ai.
29 Da Joshuwa ya ga wannan, sai ya yayyage tufafinsa, ya faɗi rubda a ƙasa a gaban Ubangiji, shi da dattawan Isra'ila, suka zuba ƙura a kansu.
30 Sai Joshuwa ya ce, “Me ya sa ka kawo wannan jama'a a hayin Urdun? Me zan ce bayan Isra'ilawa sun juya wa abokan gabansu baya?”
31 Yanzu fa, duk Kan'aniyawa, mazaunan ƙasar, za su ji wannan magana, su kewaye mu, su kuma yanke mana suna.
32 Ubangiji ya ce wa Joshuwa, “Me ya sa ka faɗi a ƙasa? Tashi, ka tafi, gama Isra'ilawa sun yi zunubi, sun kuma ɗauki wani abu daga cikin abin da aka haramta. Ba zan ƙara zama tare da su ba sai sun kawar da abin da aka haramta daga cikinsu.”
33 Sai Joshuwa ya tashi ya tattara mutanen, ya kawo Urim bisa ga umarnin Ubangiji, aka ɗauki kabilar Yahuza, aka ɗauki Akan ɗan Karmi.
34 Joshuwa ya ce wa Akan, “Ka faɗa mini ɗana, me ka yi?” Sai Akan ya ce, “A cikin ganimar, na ga wata kyakkyawar riga ta Shinar, da shekel ɗari biyu na azurfa, da kuma sandar zinariya mai nauyin shekel hamsin. Na yi ƙyashinsu, na ɗauke su, sai ga su a ɓoye a ƙasa a tsakiyar alfarwar.”
35 Sai Joshuwa ya aika da mutane, suka tafi suka ɗauko su daga alfarwar Akan, suka kawo su wurin Joshuwa.
36 Joshuwa kuma ya ɗauki Akan da waɗannan kayan, da 'ya'yansa maza da mata, da dukan abin da yake da shi, ya kawo su cikin kwarin Akor.
37 Joshuwa ya ƙone su a can da wuta, dukan Isra'ilawa kuma suka jajjefe Akan da duwatsu, suka tara tarin duwatsu a kansa. Don haka aka sa masa suna Kwarin Akor, don haka fushin Ubangiji ya huce. Daga baya Joshuwa ya zo birnin ya yi yaƙi da shi.
38 Ubangiji ya ce wa Joshuwa, “Kada ka ji tsoro, ko ka firgita, ga shi, na ba da Ai, da sarkinta, da mutanenta a hannunka, za ka yi musu kamar yadda ka yi wa Yariko da sarkinta, sai dai ganimarta da dabbobinta za ku kwashe su ganima; ku yi kwanto a bayan birnin.”
39 Joshuwa kuwa ya yi kamar yadda Ubangiji ya faɗa, ya zaɓi jarumai dubu talatin (30,000) daga cikin sojojin yaƙi, ya aike su, suka yi kwanto a birnin.
40 Ya umarce su, ya ce, “Idan kun gan mu za mu gudu a gabansu da wayo, za su bi mu, sai ku tashi daga cikin kwanton bauna ku ci birnin, suka yi haka.”
41 Joshuwa kuwa ya yi yaƙi, mutanen birnin suka fita suka nufi Isra'ilawa, ba su san cewa suna kwanto a bayan birnin ba.
42 Sai Joshuwa da dukan Isra'ilawa suka yi kamar sun gaji a gabansu, suka gudu ta hanyar jeji da wayo.
43 Mutanen Ai suka tattara dukan mutanen da ke cikin birnin don su bi Isra'ilawa. Suka fita, aka janye su daga birnin, ba wanda ya ragu, suka bar birnin a buɗe, suka bi Isra'ilawa.
44 Sai 'yan kwanto suka tashi daga wuraren da suke, suka yi sauri suka isa birnin, suka ci shi, suka ƙone shi. Mutanen Ai kuwa suka juya, suka ga hayaƙin birnin yana tashi sama, ba su da hanyar komawa baya ko ta wata hanya.
45 Dukan mutanen Ai suna tsakiyar Isra'ilawa, wasu a wannan gefen, wasu kuma a wancan gefen, suka karkashe su har ba wanda ya ragu daga cikinsu.
46 Jama'ar Isra'ila suka kama Melosh, Sarkin Ai da rai, suka kai shi wurin Joshuwa, Joshuwa kuwa ya rataye shi a kan itace, ya mutu.
47 Isra'ilawa suka koma birnin bayan sun ƙone shi, suka kuma kashe duk waɗanda ke cikinsa da takobi.
48 Adadin mutanen Ai da suka mutu, maza da mata, dubu goma sha biyu ne, sai shanu da ganima kawai suka kwashe, bisa ga maganar Ubangiji ga Joshuwa.
49 Sa'ad da dukan sarakunan da ke hayin Urdun, da dukan sarakunan Kan'ana, suka ji labarin muguntar da Isra'ilawa suka yi wa Yariko da Ai, sai suka taru don su yi yaƙi da Isra'ilawa.
50 Mazauna Gibeyon kaɗai suka ji tsoron yaƙi da Isra'ilawa kada su halaka, don haka suka yi wayo, suka zo wurin Joshuwa da dukan Isra'ilawa, suka ce musu, “Daga ƙasa mai nisa muka fito, yanzu ku yi alkawari da mu.”
51 Mazaunan Gibeyon suka ci wa Isra'ilawa, Isra'ilawa kuma suka yi musu alkawari, suka yi sulhu da su, shugabannin jama'a kuma suka rantse musu, amma daga baya Isra'ilawa suka gane cewa su maƙwabta ne a gare su, suna zaune a cikinsu.

52 Amma Isra'ilawa ba su kashe su ba, domin sun rantse musu da Ubangiji, suka zama masu sare itace da masu ɗebo ruwa.
53 Sai Joshuwa ya ce musu, “Me ya sa kuka yaudare ni, har kuka yi mana wannan abu?” Suka amsa masa, suka ce, “Domin an faɗa wa bayinka duk abin da ka yi wa dukan sarakunan Amoriyawa, mun kuma ji tsoron rayukanmu ƙwarai, muka yi haka.”
54 A wannan rana Joshuwa ya sa su su yi aikin saro itace da ɗebo ruwa, ya kuma raba su ga dukan kabilan Isra'ila, su zama bayi.
55 Sa'ad da Adonizedek, Sarkin Urushalima, ya ji duk abin da Isra'ilawa suka yi wa Yariko da Ai, sai ya aika zuwa ga Hoham, Sarkin Hebron, da Firam, Sarkin Yarmut, da Yafiya, Sarkin Lakish, da Deber, Sarkin Eglon, ya ce,
56 Ku zo ku taimake ni, mu kashe Isra'ilawa da mazaunan Gibeyon waɗanda suka yi sulhu da Isra'ilawa.
57 Sai suka taru, sarakuna biyar na Amoriyawa suka haura tare da dukkan rundunoninsu, mutane masu ƙarfi kamar yashi a bakin teku.
58 Duk waɗannan sarakunan suka zo suka kafa sansani a gaban Gibeyon, suka fara yaƙi da mazaunan Gibeyon, sai dukan mutanen Gibeyon suka aika wa Joshuwa, suna cewa, Ku zo ku zo mu taimake mu, gama dukan sarakunan Amoriyawa sun taru don su yi yaƙi da mu.
59 Sai Joshuwa da dukan mayaƙa suka tashi daga Gilgal, Joshuwa kuwa ya zo wurinsu ba zato ba tsammani, ya kashe waɗannan sarakuna biyar da kisa mai yawa.
60 Ubangiji kuwa ya rudẽ su a gaban yaran Isra'ila, suka kashe su da mummunan kisa a Gibeyon, suka bi su a hanyar da ta haura zuwa Bet-horon zuwa Makkeda, suka gudu daga gaban Isra'ilawa.
61 Yayin da suke gudu, Ubangiji ya aiko musu da ƙanƙara daga sama, kuma da yawa daga cikinsu suka mutu ta hanyar ƙanƙara, fiye da yadda aka kashe 'ya'yan Isra'ila.
62 Isra'ilawa suka bi su, suka ci gaba da kashe su a kan hanya, suna tafiya suna karkashe su.
63 Da suka fara bugun, sai rana ta faɗi ga maraice, Joshuwa ya ce a gaban mutane duka, “Rana, ki tsaya a kan Gibeyon, wata kuma a kwarin Ajalon, har sai al'umma ta ɗauki fansa a kan maƙiyanta.”
64 Ubangiji kuwa ya saurari muryar Joshuwa, rana kuma ta tsaya cak a tsakiyar sama, ta tsaya cak da minti shida da talatin, wata kuma ya tsaya cak, bai yi sauri ya faɗi kwana ɗaya ba.
65 Babu wata rana makamancin haka, kafin ta ko bayanta, da Ubangiji ya saurari muryar mutum, gama Ubangiji ya yi yaƙi domin Isra'ila.

BABI NA 89

1 Sai Joshuwa ya yi wannan waƙa a ranar da Ubangiji ya ba da Amoriyawa a hannun Joshuwa da Isra'ilawa, ya kuma ce a gaban dukan Isra'ilawa,
2 Ka yi manyan ayyuka, Ya Ubangiji, ka yi manyan ayyuka; Wa yake kama da kai? Leɓunana za su raira waƙa ga sunanka.
3 Alherina da sansanina, babban hasumiyata, Zan rera maka sabuwar waƙa, da godiya zan rera maka, Kai ne ƙarfin cetona.
4 Dukan sarakunan duniya za su yabe ka, Sarakunan duniya za su yi maka waƙa, 'Ya'yan Isra'ila za su yi farin ciki da cetonka, Za su raira waƙa su yabi ikonka.
5 Mun dogara gare ka, ya Ubangiji; mun ce kai ne Allahnmu, Gama kai ne mafakarmu da hasumiya mai ƙarfi a kan abokan gabanmu.
6 Mun yi kuka gare ka, ba mu ji kunya ba, a gare ka muka dogara, aka cece mu; lokacin da muka yi kuka gare ka, ka ji muryarmu, ka ceci rayukanmu daga takobi, ka nuna mana alherinka, ka ba mu cetonka, ka faranta zukatanmu da ƙarfinka.
7 Ka fita domin cetonmu, da ikonka ka fanshi mutanenka; Ka amsa mana daga sama mai tsarkinka, Ka cece mu daga dubban mutane.
8 Rana da wata sun tsaya cak a sama, Ka kuma tsaya cikin fushinka a kan waɗanda suka zalunce mu, Ka kuma ba da umarnin hukunta su.
9 Dukan sarakunan duniya sun tashi tsaye, sarakunan al'ummai sun taru, Ba su ji tsoro a gabanka ba, Suna son yaƙinka.
10 Ka tashi a kansu cikin fushinka, ka kuma saukar musu da fushinka; Ka hallaka su cikin fushinka, Ka kuma datse su a cikin zuciyarka.
11 Al'ummai sun ƙare da fushinka, Masarautu sun faɗi saboda fushinka, Ka raunata sarakuna a ranar fushinka.
12 Ka zuba musu fushinka, fushinka mai zafi ya kama su; Ka mayar musu da muguntarsu, Ka kuma hallaka su cikin muguntarsu.
13 Sun shimfiɗa tarko, suka faɗa a ciki, a cikin tarkon da suka ɓoye, aka kama ƙafafunsu.
14 Hannunka a shirye yake domin duk maƙiyanka waɗanda suka ce, Da takobinsu suka mallaki ƙasar, Da hannunsu suka zauna a birnin; Ka cika fuskokinsu da kunya, Ka saukar da ƙahonsu ƙasa, Ka tsoratar da su da fushinka, Ka kuma hallaka su da fushinka.
15 Duniya ta girgiza ta girgiza saboda sautin guguwarka a kansu, Ba ka hana rayukansu mutuwa ba, ka kuma saukar da rayukansu zuwa kabari.
16 Ka bi su cikin guguwarka, ka cinye su da guguwarka, Ka mayar da ruwansu ya zama ƙanƙara, Sun faɗi cikin zurfafan ramuka har ba za su iya tashi ba.
17 Gawawwakinsu sun yi kama da shara da aka zubar a tsakiyar tituna.
18 An cinye su da fushinka, an kuma hallaka su, Ka ceci mutanenka da ƙarfinka.
19 Saboda haka zukatanmu suna murna da kai, rayukanmu kuma suna ɗaukaka cikin cetonka.
20 Harsunanmu za su faɗi ikonka, Za mu raira waƙa mu yabi ayyukanka masu ban mamaki.
21 Gama ka cece mu daga abokan gabanmu, Ka cece mu daga waɗanda suka tayar mana, Ka hallaka su daga gabanmu, Ka kuma danne su a ƙarƙashin ƙafafunmu.
22 Haka maƙiyanka duka za su halaka, Ya Ubangiji, miyagu kuma za su zama kamar ƙura da iska ke korarwa, ƙaunatattunka kuma za su zama kamar itatuwan da aka dasa kusa da ruwa.
23 Sai Joshuwa tare da dukan Isra'ilawa suka koma sansani a Gilgal, bayan sun kashe sarakunan duka, ba wanda ya ragu daga cikinsu.

24 Sarakuna biyar suka gudu su kaɗai daga yaƙi, suka ɓuya a cikin kogo, Joshuwa kuwa ya neme su a filin yaƙi, amma bai same su ba.
25 Daga baya aka faɗa wa Joshuwa cewa, “An sami sarakunan, ga su nan a ɓoye a cikin kogo.”
26 Sai Joshuwa ya ce, “Ku sa mutane su tsaya a bakin kogon, su yi tsaronsu, kada su tafi.” Sai Isra'ilawa suka yi haka.
27 Sai Joshuwa ya kira dukan Isra'ilawa, ya ce wa shugabannin yaƙi, “Ku ɗaga ƙafafunku a wuyan waɗannan sarakunan.” Joshuwa kuwa ya ce, “Haka Ubangiji zai yi wa dukan maƙiyanku.”
28 Sai Joshuwa ya ba da umarni a kashe sarakunan, a jefa su cikin kogon, a kuma sanya manyan duwatsu a bakin kogon.
29 Sai Joshuwa ya bi bayansu, shi da dukan mutanen da suke tare da shi, suka tafi Makkeda a wannan rana, suka kashe ta da takobi.
30 Ya kuma hallakar da rayuka da duk abin da ke cikin birnin, ya kuma yi wa sarki da mutanensa kamar yadda ya yi wa Yariko.
31 Daga nan ya wuce zuwa Libna, ya yi yaƙi da ita, Ubangiji kuwa ya ba da ita a hannunsa, Joshuwa kuma ya kashe ta da takobi, da dukan rayukanta, ya yi mata da sarkinta kamar yadda ya yi wa Yariko.
32 Daga nan ya wuce zuwa Lakish don ya yi yaƙi da ita, Horam, Sarkin Gaza, ya tafi ya taimaki mutanen Lakish, Joshuwa kuwa ya kashe shi da mutanensa har ba wanda ya ragu.
33 Joshuwa kuma ya ci Lakish da dukan mutanenta, ya yi mata kamar yadda ya yi wa Libna.
34 Joshuwa kuma ya wuce daga can zuwa Eglon, ya cinye ta, ya kuma kashe ta da dukan mutanenta da takobi.
35 Daga nan ya wuce zuwa Hebron, ya yi yaƙi da ita, ya cinye ta, ya kuma lalatar da ita sarai, ya koma daga can tare da dukan Isra'ilawa zuwa Debir, suka yi yaƙi da ita, suka kuma kashe ta da takobi.
36 Ya hallakar da duk wani rai da ke cikinta, bai bar kowa ya ragu ba, ya yi mata da sarkinta kamar yadda ya yi wa Yariko.
37 Joshuwa kuma ya kashe dukan sarakunan Amoriyawa, tun daga Kadesh-barneya har zuwa Azah, ya kuma ci ƙasarsu nan take, gama Ubangiji ya yi yaƙi domin Isra'ilawa.
38 Sai Joshuwa tare da dukan Isra'ilawa suka tafi sansani a Gilgal.
39 A lokacin nan, sa'ad da Yabin, Sarkin Hazor, ya ji duk abin da Joshuwa ya yi wa sarakunan Amoriyawa, sai Yabin ya aika zuwa ga Yobat, Sarkin Madayana, da Laban, Sarkin Shimron, da Jephal, Sarkin Akshaf, da kuma dukan sarakunan Amoriyawa, yana cewa,
40 Ku zo da sauri ku taimake mu, mu kashe Isra'ilawa kafin su zo mana, su yi mana kamar yadda suka yi wa sauran sarakunan Amoriyawa.
41 Duk waɗannan sarakunan sun saurari maganar Jabin, sarkin Hazor, suka fita da dukkan rundunoninsu, sarakuna goma sha bakwai, jama'arsu kuma sun yi yawa kamar yashi a bakin teku, tare da dawakai da karusai marasa adadi, suka zo suka kafa sansani tare a ruwan Merom, suka haɗu don su yi yaƙi da Isra'ila.
42 Ubangiji kuwa ya ce wa Joshuwa, “Kada ka ji tsoronsu, gama gobe a wannan lokaci zan ba da su duka a gabanka, za ka kashe dawakansu, ka kuma ƙone karusansu da wuta.”
43 Sai Joshuwa tare da dukan mayaƙa suka zo suka tarye su ba zato ba tsammani, suka ci su, suka faɗi a hannunsu, gama Ubangiji ya bashe su a hannun Isra'ilawa.
44 Sai Isra'ilawa suka bi dukan waɗannan sarakunan da sansanoninsu, suka karkashe su har ba wanda ya ragu daga cikinsu, Joshuwa kuwa ya yi musu kamar yadda Ubangiji ya faɗa masa.
45 A wannan lokacin Joshuwa ya koma Hazor, ya kashe ta da takobi, ya hallaka duk wanda ke cikinta, ya ƙone ta da wuta, daga Hazor kuma Joshuwa ya wuce zuwa Shimron ya kashe ta, ya kuma hallaka ta gaba ɗaya.
46 Daga nan ya wuce zuwa Akshaf, ya yi masa kamar yadda ya yi wa Shimron.
47 Daga nan ya wuce zuwa Adulam, ya kashe duk mutanen da ke cikinsa, ya kuma yi wa Adulam kamar yadda ya yi wa Akshaf da Shimron.
48 Ya kuma ratsa daga cikinsu zuwa biranen sarakunan da ya ci da yaƙi, ya kuma kashe duk mutanen da suka rage daga cikinsu, ya kuma hallaka su gaba ɗaya.
49 Sai dai ganima da shanunsu ne Isra'ilawa suka kwashe wa kansu ganima, amma suka kashe kowane mutum, ba su bar ko da rai ba.
50 Kamar yadda Ubangiji ya umarci Musa, haka Joshuwa da dukan Isra'ilawa suka yi, ba su kasa a komai ba.
51 Joshuwa da dukan Isra'ilawa suka ci ƙasar Kan'ana duka kamar yadda Ubangiji ya umarce su, suka kuma kashe dukan sarakunansu, sarakuna talatin da ɗaya, Isra'ilawa kuma suka ci ƙasarsu duka.
52 Banda masarautun Sihon da Og waɗanda ke wancan gefen Urdun, waɗanda Musa ya ci birane da yawa da su, Musa kuma ya ba su ga Ra'ubainawa da Gadawa, da kuma rabin kabilar Manassa.
53 Joshuwa kuma ya kashe dukan sarakunan da ke yammacin Urdun, ya kuma ba su gādo ga kabilai tara da rabin Isra'ila.
54 Joshua ya yi shekaru biyar yana yaƙi da waɗannan sarakunan, ya kuma ba wa Isra'ilawa biranensu, ƙasar kuma ta huta daga yaƙi a cikin biranen Amoriyawa da Kan'aniyawa.

BABI NA 90

1 A wannan lokacin, a shekara ta biyar bayan da Isra'ilawa suka haye Urdun, bayan da Isra'ilawa suka huta daga yaƙin da suka yi da Kan'aniyawa, a lokacin manyan yaƙe-yaƙe masu tsanani suka tashi tsakanin Edom da 'ya'yan Kittim, 'ya'yan Kittim kuma suka yi yaƙi da Edom.
2 Sai Abianus, Sarkin Kittim, ya fita a wannan shekarar, a shekara ta talatin da ɗaya ta mulkinsa, tare da babbar runduna daga cikin jaruman 'ya'yan Kittim, suka tafi Seyir don su yi yaƙi da 'ya'yan Isuwa.
3 Da Hadad, Sarkin Edom, ya ji labarinsa, sai ya fita ya tarye shi da mutane masu ƙarfi da ƙarfi, ya yi yaƙi da shi a ƙasar Edom.
4 Hannun Kittim ya rinjayi 'ya'yan Isuwa, 'ya'yan Kittim suka kashe 'ya'yan Isuwa, mutum dubu ashirin da biyu, dukan 'ya'yan Isuwa suka gudu daga gabansu.

5 Sai 'ya'yan Kittim suka bi su, suka isa ga Hadad, Sarkin Edom, wanda yake gudu a gabansu, suka kama shi da rai, suka kai shi wurin Abianus, Sarkin Kittim.
6 Sai Abianus ya ba da umarni a kashe shi, Hadad, Sarkin Edom, ya mutu a shekara ta arba'in da takwas ta mulkinsa.
7 Sai 'ya'yan Kittim suka ci gaba da bin Edom, suka kashe su da mugun kisa, Edom kuwa ta zama bayin 'ya'yan Kittim.
8 'Ya'yan Kittim suka mallaki Edom, Edom kuma ta zama ƙarƙashin ikon 'ya'yan Kittim, ta zama mulki ɗaya tun daga wannan rana.
9 Tun daga lokacin ba su iya ɗaga kawunansu ba, mulkinsu kuma ya zama ɗaya da 'ya'yan Kittim.
10 Sai Abianus ya naɗa sarakuna a Edom, dukan mutanen Edom suka zama bayin Abianus, sai Abianus ya koma ƙasarsa, wato Kittim.
11 Da ya dawo, sai ya sabunta gwamnatinsa, ya gina wa kansa babban fada mai ƙarfi don gidan sarauta, ya kuma yi mulki lafiya a kan 'ya'yan Kittim da Edom.
12 A waɗannan kwanaki, bayan da Isra'ilawa suka kori Kan'aniyawa da Amoriyawa, Joshuwa ya tsufa, ya tsufa ƙwarai.
13 Ubangiji kuwa ya ce wa Joshuwa, “Ka tsufa, ka tsufa, akwai wani yanki mai yawa na ƙasar da za a mallaka.”
14 Yanzu fa, sai ku raba wannan ƙasa ga kabilai tara da rabin kabilar Manassa, ku raba ta gādo. Joshuwa kuwa ya tashi ya yi kamar yadda Ubangiji ya faɗa masa.
15 Ya kuma raba ƙasar ga kabilan Isra'ila duka a matsayin gado bisa ga rabonsu.
16 Amma bai ba wa kabilar Lawi gādo ba, hadayun Ubangiji su ne gādonsu kamar yadda Ubangiji ya faɗa a kansu ta hannun Musa.
17 Joshuwa kuma ya ba Kalibu ɗan Yefune Dutsen Hebron, rabo ɗaya fiye da 'yan'uwansa, kamar yadda Ubangiji ya faɗa ta bakin Musa.
18 Saboda haka Hebron ta zama gādo ga Kalibu da 'ya'yansa har zuwa yau.
19 Joshuwa kuwa ya raba ƙasar ga dukan Isra'ilawa ta hanyar kuri'a, kamar yadda Ubangiji ya umarce shi.
20 Isra'ilawa suka ba Lawiyawa birane daga cikin gādonsu, da wuraren kiwo na shanunsu, da kadarorinsu, kamar yadda Ubangiji ya umarci Musa, haka Isra'ilawa suka yi, suka kuma raba ƙasar ta hanyar kuri'a, ko babba ko ƙarami.
21 Suka tafi su mallaki ƙasar bisa ga iyakokinta, jama'ar Isra'ila kuma suka ba Joshuwa ɗan Nun gādo a cikinsu.
22 Bisa ga umarnin Ubangiji suka ba shi birnin da ya buƙata, Timnat-serach a ƙasar tuddai ta Ifraimu, ya kuwa gina birnin ya zauna a ciki.
23 Waɗannan su ne gādon da Elazer firist, da Joshuwa ɗan Nun, da shugabannin kakannin kabilan suka raba wa Isra'ilawa ta hanyar kuri'a a gaban Ubangiji, a ƙofar alfarwar a Shilo, suka kuma daina raba ƙasar.
24 Ubangiji kuwa ya ba Isra'ilawa ƙasar, suka mallake ta kamar yadda Ubangiji ya faɗa musu, kamar yadda Ubangiji ya rantse wa kakanninsu.
25 Ubangiji kuma ya huta wa Isra'ilawa daga dukkan abokan gabansu da ke kewaye da su, ba wanda ya iya tsayayya da su, Ubangiji kuma ya ba da dukkan abokan gabansu a hannunsu, babu wani abu da ya gaza daga cikin dukan alherin da Ubangiji ya yi wa Isra'ilawa, gama Ubangiji ya aikata komai.
26 Sai Joshuwa ya kira dukan Isra'ilawa, ya sa musu albarka, ya kuma umarce su da su bauta wa Ubangiji, daga baya ya sallame su, kowannensu ya tafi birninsa, kowa ya tafi gadonsa.
27 Isra'ilawa suka bauta wa Ubangiji a dukan kwanakin Joshuwa, Ubangiji kuma ya hutar da su daga ko'ina a kewaye da su, suka zauna lafiya a biranensu.
28 A waɗannan kwanaki, Abianus, Sarkin Kittim, ya mutu, a shekara ta talatin da takwas ta mulkinsa, wato shekara ta bakwai ta mulkinsa a kan Edom, suka binne shi a wurin da ya gina wa kansa, kuma Latinus ya yi mulki a madadinsa shekara hamsin.
29 A lokacin mulkinsa ya fito da rundunar sojoji, ya tafi ya yi yaƙi da mazaunan Britannia da Kernania, 'ya'yan Elisha ɗan Javan, ya kuma rinjaye su, ya mai da su masu aikin gandu.
30 Sai ya ji cewa Edom ta tayar wa Kittim, sai Latinus ya je ya buge su ya kuma rinjaye su, ya kuma sa su a ƙarƙashin 'ya'yan Kittim, Edom kuma ta zama mulki ɗaya tare da 'ya'yan Kittim duk tsawon kwanakin.
31 Kuma shekaru da yawa babu sarki a Edom, mulkinsu kuma yana tare da 'ya'yan Kittim da sarkinsu.
32 A shekara ta ashirin da shida bayan da Isra'ilawa suka haye Urdun, wato shekara ta sittin da shida bayan da Isra'ilawa suka bar Masar, Joshuwa ya tsufa, ya tsufa sosai, yana da shekara ɗari da takwas a waɗannan kwanaki.
33 Sai Joshuwa ya kira dukan Isra'ilawa, dattawansu, da alƙalansu, da shugabanninsu, bayan da Ubangiji ya hutar da Isra'ilawa daga dukan maƙiyansu da ke kewaye da su, Joshuwa kuma ya ce wa dattawan Isra'ila da alƙalansu, “Ga shi, na tsufa, shekaruna sun yi yawa, kun ga abin da Ubangiji ya yi wa dukan al'umman da ya kore su daga gabanku, gama Ubangiji ne ya yi yaƙi dominku.”
34 Yanzu fa, ku ƙarfafa kanku ku kiyaye, ku kuma aikata duk kalmomin dokokin Musa, kada ku karkace daga gare ta zuwa dama ko hagu, kada kuma ku shiga tsakanin waɗannan al'ummai da suka rage a ƙasar, kada kuma ku ambaci sunayen gumakansu, amma ku manne wa Ubangiji Allahnku, kamar yadda kuka yi har zuwa yau.
35 Joshuwa kuma ya gargaɗi Isra'ilawa sosai su bauta wa Ubangiji dukan kwanakinsu.
36 Sai dukan Isra'ilawa suka ce, Za mu bauta wa Ubangiji Allahnmu har abada, mu da 'ya'yanmu, da 'ya'yan 'ya'yanmu, da zuriyarmu har abada.
37 Joshuwa kuwa ya yi alkawari da mutanen a wannan rana, ya sallami Isra'ilawa, kowannensu ya tafi gadonsa da birninsa.
38 A waɗannan kwanaki, lokacin da Isra'ilawa suke zaune lafiya a biranensu, suka binne gawawwakin kabilan kakanninsu, waɗanda suka fito daga Masar, kowannensu a gadon 'ya'yansa, 'ya'yan Yakubu goma sha biyu suka binne, kowannensu a wurin 'ya'yansa.
39 Waɗannan su ne sunayen biranen da aka binne 'ya'yan Yakubu goma sha biyu, waɗanda Isra'ilawa suka fito da su daga Masar.
40 Suka binne Ra'ubainu da Gad a wannan gefen Urdun, a Romawa, wanda Musa ya ba 'ya'yansu.
41 Suka binne Saminu da Lawi a birnin Mauda, wanda ya ba wa 'ya'yan Saminu, kuma yankin birnin ya zama na 'ya'yan Lawi.

42 Suka binne Yahuza a birnin Biliyaminu daura da Baitalami.
43 Aka binne ƙasusuwan Issaka da na Zabaluna a Sidon, a cikin yankin da ya faɗa wa 'ya'yansu.
44 Aka binne Dan a birnin 'ya'yansa a Eshtael, aka binne Naftali da Ashiru a Kadesh-naftali, kowannensu a wurin da ya ba 'ya'yansa.
45 Aka binne ƙasusuwan Yusufu a Shekem, a cikin gonar da Yakubu ya saya daga Hamor, wadda ta zama gādo ga Yusufu.
46 Suka binne Biliyaminu a Urushalima a gaban Yebusiyawa, wanda aka ba wa 'ya'yan Biliyaminu; Isra'ilawa suka binne kakanninsu, kowannensu a birnin 'ya'yansa.
47 Bayan shekaru biyu, Joshuwa ɗan Nun ya rasu yana da shekara ɗari da goma, lokacin da Joshuwa ya yi wa Isra'ila shari'a shekara ashirin da takwas ce, Isra'ilawa kuma suka bauta wa Ubangiji dukan kwanakin ransa.
48 Sauran abubuwan da Joshuwa ya yi da yaƙe-yaƙensa da kuma tsautawarsa da ya tsawata wa Isra'ila da su, da duk abin da ya umarce su, da kuma sunayen biranen da Isra'ilawa suka mallaka a zamaninsa, an rubuta su a cikin littafin maganar Joshuwa ga Isra'ilawa, da kuma a cikin littafin yaƙe-yaƙen Ubangiji, wanda Musa da Joshuwa da 'ya'yan Isra'ila suka rubuta.
49 Jama'ar Isra'ila suka binne Joshuwa a Timnat-serach, wadda aka ba shi a ƙasar tuddai ta Ifraimu.
50 Ele'azar ɗan Haruna ya rasu a waɗannan kwanaki, aka binne shi a kan tudun ɗansa Fineas, wanda aka ba shi a ƙasar tuddai ta Ifraimu.

BABI NA 91

1 A lokacin, bayan mutuwar Joshuwa, 'ya'yan Kan'aniyawa suna nan a ƙasar, Isra'ilawa kuma suka ƙudura su kore su.
2 Isra'ilawa suka yi tambaya ga Ubangiji, suka ce, “Wa zai fara zuwa wurin Kan'aniyawa domin mu ya yi yaƙi da su?” Ubangiji ya ce, “Yahuda za ta tafi.”
3 Sai mutanen Yahuza suka ce wa Saminu, Ku tafi tare da mu zuwa yankin ƙasarmu, mu kuma za mu yi yaƙi da Kan'aniyawa, mu ma za mu tafi tare da ku a cikin yankin ƙasarku. Sai mutanen Saminu suka tafi tare da mutanen Yahuza.
4 Jama'ar Yahuza suka tafi suka yi yaƙi da Kan'aniyawa, Ubangiji kuwa ya ba da Kan'aniyawa a hannun mutanen Yahuza, suka kashe su a Bezek, mutum dubu goma.
5 Suka yi yaƙi da Adonibezek a Bezek, sai ya gudu daga gabansu, suka bi shi suka kama shi, suka kama shi, suka yanke manyan yatsotsinsa da na ƙafafu.
6 Sai Adonibezek ya ce, Sarakuna saba'in da goma waɗanda aka yanke manyan yatsotsinsu da manyan yatsunsu, suka tattara namansu a ƙarƙashin teburina, kamar yadda na yi, haka Allah ya sāka mini, suka kawo shi Urushalima, ya mutu a can.
7 Sai 'ya'yan Saminu suka tafi tare da 'ya'yan Yahuza, suka kashe Kan'aniyawa da takobi.
8 Ubangiji kuwa yana tare da 'ya'yan Yahuza, suka mallaki dutsen, 'ya'yan Yusufu kuma suka haura zuwa Betel, wato Luz, Ubangiji kuma yana tare da su.
9 'Ya'yan Yusufu suka leƙi asirin Betel, sai masu tsaro suka ga wani mutum yana fitowa daga cikin birnin, suka kama shi, suka ce masa, "Ka nuna mana ƙofar birnin, mu kuma za mu yi maka alheri."
10 Sai mutumin ya nuna musu ƙofar shiga birnin, 'ya'yan Yusufu suka zo suka bugi birnin da takobi.
11 Sai suka sallami mutumin da iyalinsa, ya tafi wurin Hittiyawa, ya gina birni, ya sa masa suna Luz, don haka dukan Isra'ilawa suka zauna a biranensu, 'ya'yan Isra'ila kuma suka zauna a biranensu, Isra'ilawa kuma suka bauta wa Ubangiji a dukan kwanakin Joshuwa, da kuma dukan kwanakin dattawan da suka daɗe suna nan bayan Joshuwa, suka kuma ga babban aikin Ubangiji, wanda ya yi wa Isra'ila.
12 Dattawan suka yi wa Isra'ilawa shari'a bayan mutuwar Joshuwa har shekara goma sha bakwai.
13 Dukan dattawan kuma suka yi yaƙi da Isra'ilawa da Kan'aniyawa, Ubangiji kuma ya kori Kan'aniyawa daga gaban Isra'ilawa, domin ya sanya Isra'ilawa a ƙasarsu.
14 Ya cika dukkan kalmomin da ya faɗa wa Ibrahim, Ishaku, da Yakubu, da kuma rantsuwar da ya rantse, cewa zai ba su da 'ya'yansu ƙasar Kan'aniyawa.
15 Ubangiji kuma ya ba wa Isra'ilawa ƙasar Kan'ana duka, kamar yadda ya rantse wa kakanninsu, Ubangiji kuma ya hutar da su daga waɗanda ke kewaye da su, Isra'ilawa kuma suka zauna lafiya a biranensu.
16 Yabo ya tabbata ga Ubangiji har abada, amin, amin.
17 Ku ƙarfafa kanku, ku kuma bari zukatanku duka waɗanda suka dogara ga Ubangiji su kasance da ƙarfin hali. Ƙarshe.